Murat Özgen Ayfer

TAPINAKÇILAR

SİYONİSTLER

VE

MASONLAR

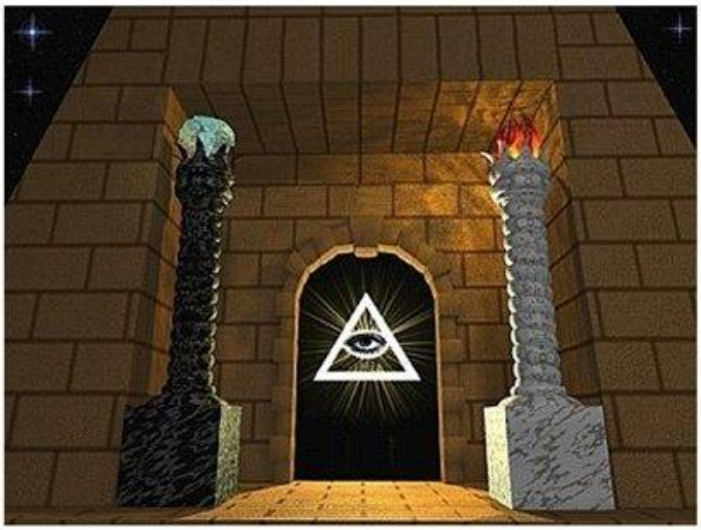

İkinci Kitap

İKİNCİ KİTABIN BÖLÜM BAŞLIKLARI

1. **Rosslyn** **7**
2. **Ormus** **23**
3. **Siyonistler** **35**
4. **Entrikalar Zinciri** **45**
5. **Rozkrua** **57**
6. **Royal Society** **75**
7. **Büyük Loca** **93**
8. **Ramsay** **115**
9. **Stuartistler** **127**
10. **İskoç Masonluğu** **135**
11. **Büyük Frederik** **151**
12. **Illuminati** **171**
13. **Cagliostro** **179**
14. **Kültür Emperyalizmi** **191**
15. **Siyon Protokolleri** **195**
16. **Antisemitizm** **213**

İKİNCİ KİTABIN KAYNAKÇASI

KİTAPLAR

Anonim – Birikim (Aylık Sosyalist Kültür Dergisi)
Madalyonun İki Yüzü Anti-semitizm ve Siyonizm
İstanbul, Ekim 2004

Altındal, Aytunç
Gül ve Haç Kardeşliği
İstanbul, 2004

Ayfer, Murat Özgen
Masonluk Nedir ve Nasıldır?
Ankara, 2002

Baigent, Michael - Leigh, Richard - Lincoln, Henry
The Holy Blood and the Holy Grail
London, 1993

Baigent, Michael - Leigh, Richard - Lincoln, Henry
The Messianic Legacy
New York, 1989

Baigent, Michael - Leigh, Richard
The Temple and the Lodge
London, 1990

Bayard, Jean-Pierre
Le Symbolisme Maçonnique Traditionnel
Tome II - Hauts Grades et Rites Anglo-saxons
Paris, 1987

Berteaux, Raoul
Le Rite Ecossais Ancien et Accepté
Sa Symbolique Ses degrés supérieurs (du 15e au 33e)
Paris, 1989

Blanchard, J.
Scottish Rite Masonry Illustrated
The Complete Ritual of the Ancient and Accepted Rite
Chicago, 1979

Bongard, Roger
Manuel Maçonnique du Rite Ecossais Ancien et Accepté
Paris, 1979

Durant,Will – Lambelin, Roger
Yahudiliğin Tarihi ve Siyon Liderlerinin Protokolleri
İstanbul, 2004

Erol, Halit
Kudüs'ün Kutsallığı
İstanbul, 2002

Erol, Halit
Sion Tarikatı ve Tapınak Şövalyeleri
İstanbul, 2004

Kaya, Yalçın
Hıristiyanlık 2000 Yaşında
İstanbul, 2000

(Kitabı Mukaddes Şirketi)
Kitabı-ı Mukaddes, Eski ve Yeni Ahit
İstanbul, 2001

Knight, Christopher – Lomas, Robert
The Hiram Key
Reading, 1997

Lantoine, Albert
Histoire de la Franc-Maçonnerie - Le Rite Ecossais Ancien et Accepté
Paris, 1982

Naudon, Paul
Histoire, Rituels et Tuileur des Hauts Grades Maçonniques
Paris, 1984

Nullens, Gilles C. H.
History of Jesus Christ
Catholics, Heretics and Heresy
www.nullens.org - Mart, 2004

Pike, Albert
Liturgy of the Ancient and Accepted Scottish Rite of Freemasonry
Charleston, 1982

Robinson, David
Concordance to the Good News Bible
Swindon, 1983

Tecimer, Ömer
Gül+Haç
İstanbul, 2004

(The British & Foreign Bible Society)
Good News Bible
London, 1978

İNTERNET SİTELERİ

www.abcnews.go.com Jesus, Mary, and Da Vinci - Aralık, 2004

www.answerz.org Priory of Sion and Antisemitism; Priory of Sion and Jean Cocteau; Priory of Sion Believers; Priory of Sion Debunked; Priory of Sion Misconceptions; Parchments and Steven Mizrach; Rennes-le-Château Debunked - Mayıs, 2004

www.antiqillum.com Is This the Holy Mountain?; Ormus and the Grail Calice; **T**he Foundation Stone of the Antiquities of the Illuminati; The Johannite Legend of the Templars; The Legacy of the Gift; **The Tomb of God, the Grail Castle, and the German Miners; Timeline of the Authentic Tradition**
Haziran-Ağustos, 2004

www.black-cat.fsbusiness.co.uk Priory of Sion Hoax: An A-Z
Ocak, 2005

www.clansinclairusa.org The Orkney Symposium (Sept. 5-7, 1997)
Ekim, 2004

www.clas.ufl.edu/seeker1/fortpages Prieure de Sion
Mayıs, 2004

www.conspiracyarchive.com Illuminati Conspiracy Archive; New World Order or Occult Secret Destiny
Haziran, 2004

www.crystalinks.com Isaac Newton; Nicholas Flamel; Paracelsus; Robert Boyle; Roger Bacon ; Rosslyn Chapel; Swastika; The Illuminati
Mayıs, 2004

www.dagobertsrevenge.com A History of The Knights Templar and Their Involvement with the Priory of Sion; Baphomet: But You Have Made It A Den Of Thieves; Charles Radclyffe and the Scottish Rite; Cutting of the Orm; Do The Templars Still Exist?; Hidden Secrets of the Blanchefort Tombstone and the Sauniere Parchments; I'm Not Lyin', I'm Sion!; Le Serpent Rouge Reinterpreted; Merovingian Mythos; Monarchy: The Primordial Form of Government; Nicolas Poussin and the "Incontrovertible Proof"; Omega And Genesis: Underground Cities, The Deluge, and the Holy Mountain Hypothesis; Pierre Plantard and the Notarized Documents; Prince Michael; That Which Has Fallen; The Albigensian Crusade; The Catholic Modernist Movement; The Cross of Lorraine: Emblem of the Royal Secret; The Legacy of the Templars; The Merovingian Mythos: It's Symbolic Significance, and its Roots in the Ancient Kingdom of Atlantis; The Missing Link Between Phoenicia and France; The One Dollar Bill; The Prieure de Sion: A Star-Studded Cast of Grand Masters; The Priory of Sion: The Next Generation; The Quest of Lost Estotiland: On the Trail of Templar Mysteries in Nova Scotia And Beyond; The Real Tomb of God; The Sumerian Origins of the Iconography of the Templars, Masons and Merovingians; The Tower of Babel; The Unified Field Theory of Dagobert's Revenge
Mart-Nisan, 2004

www.freemasonry.bcy.ca/anti-masonry Hoaxes and Frauds; The European Illuminati; The Martinist Orders
Mayıs, 2005

www.hermetics.org Athanor; Felsefî Simya; Gül Haç Örgütünün İslamî Menşei; Ölü Deniz Yazmaları; Rönesans Simyası; Simya; Simyagerler Kimdi? - Kasım, 2004

www.mystery.tv The Illuminati; The Priory of Sion - Şubat, 2005

www.occulta.org Fama Fraternitatis; Confessio Fraternitas - Şubat, 2005

www.ordenilluminati.com Orden İlluminati - Mayıs, 2005

www.ordotempli.org Ancient Templar Rule of Order; Chronicle of the Counts of Anjou; Chronology of Templar Grand Masters; Chronology of the Kings of Jerusalem; Clement V - The Papal Bulls Attacking The Knights Templar; Heraldry of the Knights Templar; History of the Knights Templar; International Knights Templar Association; Knigths Templar Today; Knights Templar Chronology; Knights Templar Dates to Remember; Knights Templar Laws and Punishments; Knights Templar Priory Ancient Treasures; Knights Templar Research Archive; Original Knights Templar Investiture Ceremony Research; Original Templar Hierarchy; Priory of Sion; Research Archive Documents; Rights and Election Procedure of Grand Masters – 1160; Second Crusade; St. Bernard Praises The Ordo Templi; Templar Chronology; The Beauseant; The Knights Templar Order Today; Third Crusade; Torture of the Knights Templar
Haziran, 2004

www.petech.ac.za Scientific and Historical Research: The Shroud of Turin - Şubat, 2005

www.pharo.com Caithness; Circuit; Controversies; Earth Energies & Rosslyn Chapel; The Magdalena of the Heretics; History of Rosslyn Chapel; Inside Saunière's Church; Leonardo da Vinci; Magdalena of the Heretics; Merovingian Descent; Modern History; Most Curious French Village; Prince Henry Saint Clair; Related Locations to Rosslyn Chapel; Rosslyn Chapel; Rosslyn Chapel & Rudolf Hess; Rosslyn Chapel, Templars & Freemasons; Rosslyn Today; Stones of Rennes; Templar Survival; The Arrests; The Carvings in Rosslyn Chapel; The Historical Claims; The Holy Land of Scotland; The Mystery of Rosslyn Chapel; The Mystery of the Turin Shroud; The Parchments; The Priory of Sion File; The Priory's Aims; The Quest for Holy Grail; The Sauniere Story; The Secret of the Templars; The St Clairs of Rosslyn; The Templar Survival; True Lies; What Lies Beneath Rosslyn Chapel
Mart, 2004

www.priory-of-sion.com Digs and Discoveries at Rennes-le-Château; Hermetic and Rosicrucian Chronology; Mythologie du Trésor de Rennes; Philippe de Cherisey's Circuit Re-Considered; Pierre Plantard and the Priory of Sion Chronology; Pierre Plantard the "Merovingian"; Pierre Plantard, Judge Thierry Jean-Pierre and the End of the Priory of Sion in 1993; Pierre Plantard's Associations; Pierre Plantard's Judicial Archives and Criminal Convictions; References to the Resurrection Older than the Gospels; Rennes-le-Château and the Bérenger Saunière Affair Chronology; Rosicrucian History; Shughborough and Rennes-la-Château; Shughborough Hall; Some Archives of Priory of Sion Discovered in Barcelona; Source of Saunière's Wealth – The Real Truth; The Arch - Its Symbolism; The Corbu Family; The First Plantard Reference to Rennes-la-Château; The Last Word: The Da Vinci Con; The Message of a Sacred Enigma Being an extract from Jean-Luc Chaumeil's book, The Table of Isis, Part 2, The Templars of the Apocalypse; The Myth of Bérenger Saunière Dying a "Rich Man"; The New Knighthood; The Oration of Chevalier Ramsay; The Original Priory of Sion Documents; The Political and Royalist Sacred Heart of the Abbé Bérenger Saunière; The Real Historic Origin of the Priory of Sion; The Real Truth About Saunière's Last Rites; The Real Truth About the 'Parchments', Nicolas Poussin, Sacred Landscape Geometry and Auguste de Labouisse-Rochefort; The Secret of the Priory of Sion; The Tomb at Les Pontils - The Real Truth; The True Freemasonry; Thomas Wright Chronology; Two Chronologies - Elias Ashmole and Sir Robert Moray; Two Secret Service Reports about the Alpha Galates
Nisan, 2004

www.sacred-texts.com The Chemical Wedding of Christian Rosencreutz
Şubat, 2005

www.shroud.com Book review of "The Turin Shroud: In Whose Image?"; How Leonardo Did **Not** Fake the **Shroud of Turin;** Shrouded in Deceit
Şubat 2005

www.sria.org Authorised Instruction in Rosicrucian Philosophy - Şubat, 2005

www.templarchronicle.homestead.com Introduction to the Antiquities of the Illuminati; The Enduring Enigma Of Rennes-le-Chateau; The Tomb of God, the Grail Castle and the German Miners
Ağustos, 2004

www.thamos.tsx.org Essenelerden Kalan Miras; İlluminati; Komplolar ve Devrimler; Mason Gelenek ve İlkeleri; Mason Tarihi; Masonlar ve Politika; Masonlukta Köken Teorileri; P2 ve Vatikan Banka Rezaleti; Prieuré de Sion; Rosicrucian'lar; Saint Bernard; Tampliyeler'in Öyküsü
Ekim, 1998

www.users.zetnet.co.uk/ahamilton/sinclair Earl Henry Sinclair's Fictitious Trip to America
Ekim, 2004

www.wikipedia.org Anti-semitism; Bernard of Clairvaux; Cistercians: Conspiracy Theory; Emanuel Swedenborg; First Crusade; Fraternal and Service Organisations; Godfrey of Bouillon; Holy Roman Empire; Illuminati; Kingdom of Jerusalem; Knights Hospitaller; Knights Templar; Merovingian; New World Order; Occult; Pope Clement V, Priory of Sion; Rosicrucian; Second Crusade; Secret Society; Solomon's Temple; Thule Society
Şubat, 2005

Bölüm: 1

Rosslyn

Epeyden beri ortaya şöyle bir iddia konuluyor:

"Amerika kıtasını keşfetmiş olan kişi ne Kristof Kolomb ne de Amerigo Vespucci'dir. Tapınakçıların gemileri, onlar oraya varmadan çok daha önce ulaşmış, orada keşifler yapmıştı. O tarihlerde bu bilgi çok gizli tutulmuştu. Fakat şimdi bunun kanıtları ortaya çıktı."

Bu iddianın sırf bir söylenti olmadığını göstermek üzere ortaya konmuş olan bir belge de var: **"Zeno Haritası"** olarak anılan, Pîri Reis'in haritasına benzer bir harita ile bunu çizdiği söylenen Venedikli Kaptan Nicolo Zeno'nun anıları. Üstelik bu hiç bilinmeyen, yeni bulunmuş bir belge değil. Sadece yüzyıllardan beri göz ardı edilmiş, üzerinde pek durulmamış, o kadar...

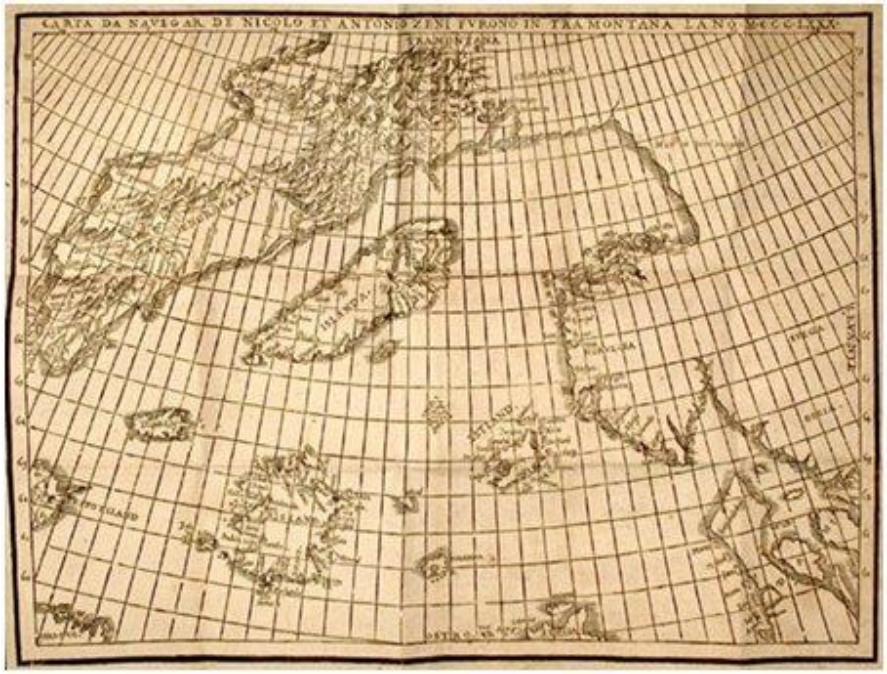

Kaynak: http://www.anthroblogs.org

Öncelikle belirtmek gerekir ki bu haritada gösterilmiş kara parçaları ile günümüzdeki olağan bir atlasta görülenleri birebir uyuşturmaya kalkışmak doğru olmaz. Bu harita, 14. yüzyılın denizcilik yöntemiyle ve "kartezyen" olarak anılan tarza göre çizilmiş. Çağımızda bu yöntem pek kullanılmıyor.

Pîri Reis'in 1531 tarihli haritasında, Atlas Okyanusu'nda, Afrika kıtasının batısı ile birlikte Güney Amerika'nın doğusu görülür. Nasıl çizilmiş olduğuna ilişkin spekülasyonlar bir başka konu...

Zeno Haritası ise ondan 150 yıl kadar önce; 1380 tarihini taşır. Norveç'ten Kanada'ya kadar Atlas Okyanusu'nun kuzeyini gösterir.

Dolayısıyla, -tarihlerini bir yana bırakalım- Pîri Reis'in Haritası ile Zeno Haritası farklı yerlere ilişkin oldukları için karşılaştırılmaları doğru değildir.

Aşağıda Zeno Haritası'nın küçültülmüş bir kopyasını görüyoruz. Kolay anlaşılabilmesi için basitleştirilmiş bir harita… Bunun yanına da karşılaştırma için bir güncel harita yerleştirildi.

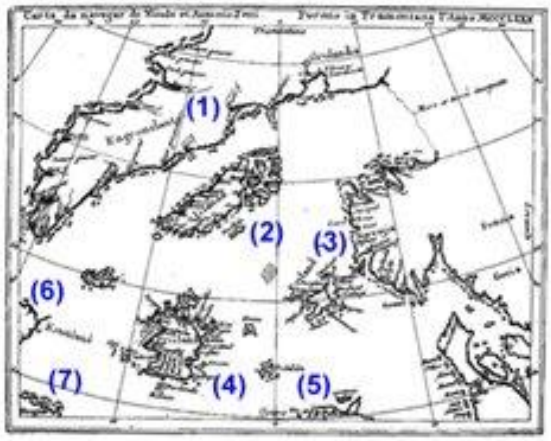

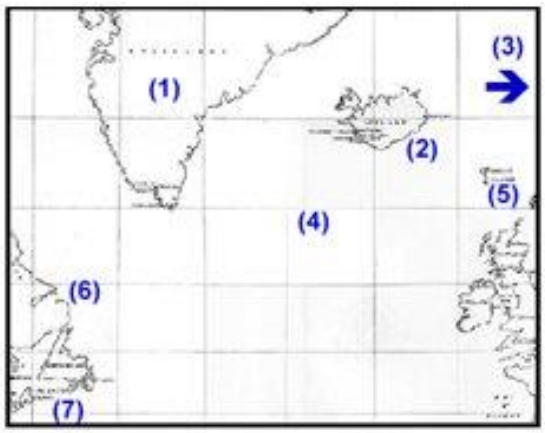

Şimdi bu haritada görünenleri kısaca açıklayalım.

En yukarıda (kuzeyde) üzerinde "Engronelant" yazılı kara parçası var. **(1)** Orası Grönland. O tarihte, ötelere gitme olanağı olmadığı için, görünebilene bakılarak Grönland'ın daha da kuzeye doğru uzanmayı sürdürdüğü sanılmış.

Grönland'ın hemen altında (güneyinde) İzlanda'nın o tarihte belirlenmiş hali **(2)**, onun sağ yanında (doğusunda) ise günümüzdeki Norveç kıyıları görülüyor.**(3)** İskandinavya'nın kuzey kıyıları bilinemez olarak bırakılmış.

İzlanda'nın güneyinde "Frisland" adlı irice bir ada daha göze çarpıyor. **(4)** Bu ada yüzyıllardan beri artık yok çünkü daha sonraki bir tektonik olay nedeniyle göçerek su altında kalmış. Nitekim Atlas Okyanusu'nun o bölgesi yer yer hayli sığ sayılır. Bu doğal afet İzlanda'yı da etkilemiş ve kıyıları göçmüş olsa gerek ki bu haritaya bakıldığında İzlanda günümüzde olduğundan çok daha büyük bir boyutta görülüyor.

Ortada en altta kuzey ucu gösterilmiş olan kara parçası ise, İskoçya'nın kuzeyinde yer alan Shetland Adaları. **(5)** Hemen batısında Faroe Adaları.

Konumuz bakımından asıl önemli olan nokta, bu haritanın sol yanında (batıda) görülen kara parçası. "Estotiland" adı konmuş olan bu kara parçası, Kanada'daki **Newfoundland** *(yeni bulunmuş ülke)* denilen bölge. **(6)**

Estotiland'ın güneyinde, haritanın sol alt köşesinde ancak ucu görünen, üzerine **"Drogeo"** yazılı bir kara parçası görülüyor. İşte, orası günümüzde Kanada'nın **Nova Scotia** eyaletinin bulunduğu yarımada. **(7)**

Böylece, bu haritanın çizilmiş olduğu 1380 yılında yani Amerika'nın keşif tarihi olarak bilinen 1492'den yüz yıl kadar önce, o kıtaya varılmış olduğu ortaya çıkıyor. Elbette tarihine güvenilebilirse...

* * *

Bu haritada yukarıda anlatılanlardan çok daha ilginç bir olgu var.

Dikkatle incelediniz mi?... İncelemediyseniz, lütfen özgün haritaya bir kez daha bakın.

Haritada boylam ve enlemler (meridyen ve paraleller) gösterilmiş. Üstelik bunlar, dünyanın yuvarlak olduğu benimsenerek yerleştirilmiş. Oysa dünyanın yuvarlak olduğunu ileri süren bilim adamlarını Engizisyon'un izlemesine daha iki yüzyıl var. Bu da haritanın gizlenmesi bakımından yeterli bir gerekçe.

Burada "0" boylamı, günümüzde kabul edilmiş olandan 15 derece kadar daha batıda. Enlemler de biraz farklı. Bunların arasındaki ölçüye bakılırsa, yerküre asıl boyutundan %30 kadar daha küçük olarak gösterilmiş.

«Hayli yanlış yapmışlar. İyi ölçememişler.» der misiniz?

* * *

Görüldüğü üzere, bu harita 1380 tarihini taşıyor ama ilk kez 1558 yılında ortaya çıkarılmış yani Amerika'nın resmi olarak (!) keşfinden sonra. O tarihte bu belgeyi yayımlayan kişinin adı da Nicolo Zeno. Ona "Genç Nicolo Zeno" deniyor. Haritayı çizen ise "Şövalye Nicolo Zeno" diye anılıyor. Genç Nicolo Zeno, ailenin beşinci kuşağında geliyor.

Eskiden haritalar gemi ve hayvan çizimleri gibi süslemelerle donatılırmış. Anlaşılır olabilmesi için basitleştirilmiş olan yukarıdaki haritada görünmüyor ama Zeno Haritası'nın aslı da öyle... Güneybatıdaki en uç noktanın üzerinde bir kılıç resmi var. Kimileri, biçimine bakarak bunun bir Tapınak Şövalyesi kılıcı olduğunu ileri sürüyor.

Venediklilerin 13. yüzyılda denizcilikte çok ilerlemiş olduğunu biliyoruz. Bu işi Tapınak Şövalyeleri'nden öğrenmiş olduklarını söylemek pek doğru olmayabilir. Tapınak Şövalyeleri, Venediklilerin denizcilik yeteneğini tepe tepe kullanmış. Venedikliler ise onların doğuda edinmiş oldukları bilimsel bilgilerden ve doğuda ele geçirdikleri aygıtlardan yararlanmış.

İyi bir alış veriş… Pek olağan bir karşılıklı çıkar ilişkisi.

* * *

Kristof Kolomb'un kayınbabası Bartolomeo Perestrello, Portekiz'in ünlü denizcilerindendi. Bu çalışmanın birinci kitabında değinilmiş olan "Mesihin Şövalyeleri" *(Cavaleiros de Cristo)* adlı tarikatın üyesi yani bir bakıma sonraki Tapınak Şövalyeleri'nden biriydi.

Bartolomeo Perestrello'nun öldüğünde ardında bırakmış olduğu belgeler, günlükler, harita ve çizelgeler kızına, dolayısıyla damadına kalmıştı. Kristof Kolomb Atlas Okyanusu'nda batıya doğru yelken açarken, hiçbir şey bilmeden gelişigüzel bir serüvene atılmakta değildi. [Bu çalışmada kişi adlarının genellikle özgün dilde olanını kullanmayı yeğliyoruz. Ancak Kristof Kolomb'u ayrı tuttuk. Çünkü onun adı çeşitli dillerde farklı yazılıyor. Örneğin İngilizcede "Christopher Columbus", Fransızcada "Christophe Colomb" biçiminde geçiyor. Aslına bakılırsa, Cenevizli olduğu için "Christoforo Colombo" en doğru olanıdır.]

Tarihte hep Kristof Kolomb'un dünyanın yuvarlak olduğunu kanıtlamak istediği, nitekim Antiller'e ulaştığı zaman orasını Hindistan sandığı anlatılır. Dünyanın yuvarlak olduğunu kimden öğrenmiş olabileceği üzerinde durulmaz. Sanki bunu kendi kafasından üretmiş, sezinlemiş gibi bir izlenim yaratılmıştır.

Oysa büyük olasılıkla Kristof Kolomb nereye gittiğini de Antiller'de karaya çıktığı zaman aşağı yukarı nereye vardığını da biliyordu. O tarihlerde okyanusun ötesinde bir kara parçasının varlığı hakkında hiçbir bilgi olmadığı görüşüyle, Kristof Kolomb'un serüvenleri romantik bir tarzla aktarılmıştır.

İşte bu romantik serüven öyküleri uyarınca, Kristof Kolomb'un Amerika Kıtası'na yakın bir noktadaki Antiller'e çıkışından söz edilirken de dünya çevresinde şöyle bir dolaşıp Hindistan'a vardığını sandığı anlatılır.

Oradaki adalara "West Indies" *(Batı Hintler)* denmesi de bundandır.

Şimdi biz de Kristof Kolomb'un Amerika kıtasını keşfedişine benzer bir diğer serüveni biraz romantik bir tarzda ve hayli kısaltarak anlatalım.

Henry Sinclair

1390 yılında İskoçya'da, Rosslyn Örlü ve Orkney Prensi Henry Sinclair, Orkney'in kuzeyindeki birçok adayı egemenliği altına almıştı. Faroe Adaları'nda yabancı bir geminin karaya oturduğunu, balıkçıların tayfayı öldürüp, mallarına konmak üzere harekete geçtiğini öğrendi. [**Örl:** Britanya'da bir soyluluk unvanı. İngilizcede "Earl".]

Henry Sinclair, yabancı geminin tayfasını balıkçıların elinden kurtardı.

Venedikli olan bu denizcilerin kaptanı Nicolo Zeno, rastlantıya bakın ki yıllar önce Venedik'te tanışmış olmalarına karşın Henry Sinclair'e borçlanmıştı. Her ne isterse yapacağını söyledi.

Henry Sinclair, ta Venedik'ten okyanusun kuzeyine kadar gelebilmiş bu deneyimli kaptanın yardımıyla çok şey yapılabileceğini düşündü. Hele Nicolo Zeno'nun yıllardan beri bu çevreleri karış karış gezmiş olup çoğu yeri kendisinden bile iyi bildiğini öğrenince, ona donanmasının başına geçmesini önerdi. Böylece Atlas Okyanusu'nun kuzey bölgelerini ele geçirebilirdi.

Nicolo Zeno, Henry Sinclair'in önerisini kabul etti ama ona göre bu iş İskoçların ağır gemileriyle olmazdı. Onlara çok daha hafif ve çevik gemi yapımını öğretti. Orkney donanması baştan sona yenilendi.

Henry Sinclair'in elinde Rosslyn'de bulmuş olduğu eski bir harita vardı. Nicolo Zeno, bunu görünce hayretler içinde kaldı. Kendi yaptığı çizimlerle karşılaştırdı. Neredeyse bire bir tutuyordu. [**Rosslyn:** İskoçya'da Edinburgh'un 10 km kadar güneyindeki bir kasaba.]

Henry Sinclair, 1393 yılında Nicolo Zeno'nun önderliğiyle Grönland'a çıkıp o kıyıları da ele geçirdi ve sonra güneybatıya doğru yönelmek istedi. Nicolo ise artık yaşlandığını, Venedik'e dönüp yurdunda ölmek dileğinde olduğunu söyleyip duruyordu. Bunun için de kardeşi Antonio Zeno'yu yerine geçmek üzere İskoçya'ya çağırttı. Ancak yurduna dönemedi. 1395 yılında, günümüzde artık o var olmayan Frisland adasında öldü.

1398 yılında Antonio Zeno, ağabeyinin çizdiği haritalardan yararlanarak Henry Sinclair'i Grönland'dan daha güneye, günümüzde Kanada'daki Nova Scotia eyaletinin bulunduğu yere kadar götürdü.

İskoçlar orada bir koloni kurdu. Hatta daha güneye, günümüzde ABD'nin Boston kenti dolaylarına kadar bile ilerlediler. Antonio Zeno, yıllar sonra Venedik'e dönerken, Atlas Okyanusu'nun kuzey bölgelerinin ayrıntılı bir haritası ile ağabeyinin anılarını götürdü. Bu anılarda Nicolo Zeno özetle şöyle diyor: *"1371 yılında bir gün okyanusta fırtınaya yakalandık. Kurtulamayıp batıya doğru sürüklendik. Gemimiz parçalandı. Neden sonra Estotiland'a çıkabildik. Yeni bir gemi yapabilmek için 20 yıl kadar oralarda kaldık."*

Nicolo Zeno'nun haritasının Henry Sinclair'in Rosslyn'de bulmuş olduğu harita ile uyuşması, Tapınakçıların, çok daha önceki tarihlerde Amerika kıtasına ulaşmış olduklarının kanıtı olarak gösterilir.

«Hangi Tapınakçılar?... Tarikat Fransa'da ortadan kaldırılmadan önceki Tapınak Şövalyeleri mi, yoksa sonraki İskoçyalı Tapınakçılar mı?»

Orası belli değil... Henry Sinclair'in bulmuş olduğu söylenen harita da günümüzde bir belge niteliğiyle ortaya konmuş değil. Öyle bir harita varsa, daha önce saklanmış ve bir rastlantı sonucu bulunmuş olduğu söylendiği gibi, yine saklanmış ve hâlâ bir yerlerde keşfedilmeyi bekliyor olabilir.

Anlaşılan Nicolo Zeno da gençliğinde ister istemez oralara kadar gitmiş, üstelik hayli uzun bir süre kalmış. Ancak o gidişin bir keşif serüveni değil, kaza olduğu anlaşılıyor. Henry Sinclair'in kararlı gidişi ise daha sonra.

Bunlara göre Amerika Kıtası'nın Avrupalılarca keşfi 1492 değil, 1371 yılında… Hatta kim bilir belki çok daha önceki bir tarihte.

Nova Scotia

Günümüzde Kanada'nın güneydoğudaki eyaletlerinden biri olan Nova Scotia'nın eski adının **"Arcadia"** olduğu söylenir. Asıl Arcadia *(Arkadya)*, Yunanistan'ın güneyindeki Peleponez (Mora) Yarımadası'nın kuzey bölgesidir. Kanada'da ise daha sonra "r" harfi çıkarılıp, Acadia denmiş.

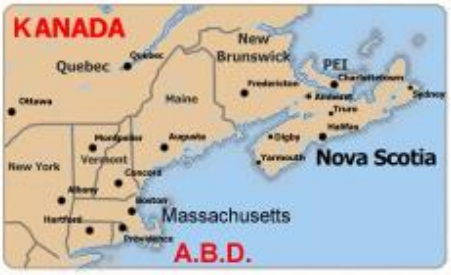

«Peki sonra niçin Nova Scotia *(Yeni İskoçya)* olmuş?»

Avrupa'dan oraya ilk kez İskoçların vardığı kabul edildiği için...

Fakat oraya daha önce ulaşan Nicolo Zeno ise "Drogeo" adını koymuş.

«Acaba Nicolo Zeno Tapınakçılardan kalma birtakım navigasyon bilgilerini önceden edinmiş ve özellikle oralara gitmek üzere yola çıkmış olabilir mi?»

Belki!... Ancak anılarında böyle bir şeyden söz etmemiş. Sadece Henry Sinclair'in Rosslyn'de bulmuş olduğunu belirttiği o haritaya değinmiş.

20. yüzyılın Amerikalı tarihçi yazarlarından Frederick J. Pohl, Amerika kıtasının Kristof Kolomb'dan önceki keşifleriyle bağlantılı olmak üzere 1961 ve 1974 yıllarında yayımlanmış kitaplarında, yukarıda özetini verdiğimiz öyküyü çok daha ince ayrıntılarına girerek anlatmış. Diğer birçok tarihçiyse, bu anlatımlara güvenemediğini belirtmiş. Bu güvensizlik, Frederick J. Pohl'un aynı zamanda bir bilim kurgu yazarı oluşundan ileri gelebilir.

1997 yılının Eylül ayında İskoçya'da, özellikle bu konunun irdelenmesi amacıyla **"The Orkney Symposium"** *(Orkney Sempozyumu)* adı altında bir bilimsel toplantı düzenlendi. Üç gün süren bu toplantıya bildiri verip, konuyu tartışan tarihçilerden kimisi 1991 yılında ölmüş bulunan Frederick J. Pohl ile aynı paralelde görüş belirtirken, kimisi de başka belgelere dayanarak onun anlatımlarını "fantastik" olarak niteleyerek, tümüyle karşı çıktı.

Bir tartışmadır gitti.

Çoğunlukla, o tarihlerde Henry Sinclair'in gerçekten de böyle bir serüven yaşayıp yaşamadığı üzerinde görüşüldü. Ancak Zeno Haritası'nın yanlış ya da düzmece olduğunu ileri süren çıkmadı.

Üstelik Nova Scotia eyaletindeki Louisburg limanında bulunmuş bir batık gemi topunun, Venedik'teki bir müzede sergilenen 14. yüzyıldan kalma bir gemi topu ile tıpatıp aynı olduğu bile ortaya kondu.

Aşağıda, o topun 1927 yılında limanın ağzında su altında keşfedildiğinde çıkarılıp, vinçle kıyıya indirilişi sırasında çekilmiş bir fotoğraf görüyoruz.

ABD'nin Massachusetts eyaletindeki Westford kasabasındaki bir tepede, kaya üzerine kakmayla yapılmış bir resim var... Zamanla hayli aşınmış olsa da, kakmayla neyin resminin yapılmış olduğu hâlâ seçilebiliyor. Bir elinde kılıcı, diğerinde kalkanı ile bir 14. yüzyıl şövalyesinin resmi. Doğrudan bu konu üzerinde yazılmış kitaplar bile var. İşte bir örnek:

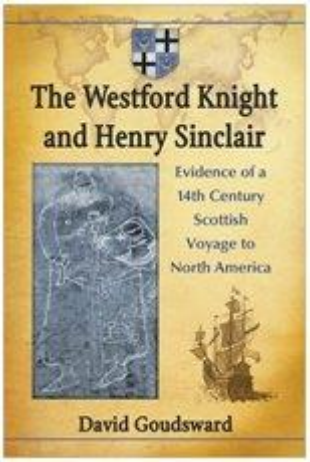

Kaynak: http://www.badarchaeology.com

Yukarıda değinmeden geçmiş olduğumuz bir diğer husus özetle şöyle:

Henry Sinclair'in has adamlarından **Sir James Gunn** adlı bir şövalye orada geçirdiği bir kazada ölmüş ve defnedilmiş. Anısını yaşatmak üzere dağdaki bir kaya üzerine böyle bir çizim yapılmış.

Buna karşın, 1558 yılında ortaya çıkarılmış olan belgede Henry Sinclair'in adı geçmez. Sadece **"Zicmni"** diye garip adlı bir prensten söz edilir. Nitekim Henry Sinclair'in böyle bir serüven geçirmiş olamayacağını ileri sürenlerin üzerinde durduğu noktalardan biri de budur.

Elbette sadece bir kişi adının farklı bir biçimde yazılmış olması pek bir şey değiştirmez ama bu öykünün doğruluğuna karşı çıkanların, görüşlerini destelemek üzere ortaya koymuş olduğu deliller de hiç yabana atılabilir gibi değildir.

Kim bilir, belki de Henry Sinclair o tarihlerde günümüzdeki Kanada kıyılarına kadar gitmiş olan İskoçlar ile bir arada değildi. Fakat romantik bir tarzda yazılmış öyküsünün kapsamında bu serüveni yaşamış gibi gösteriliyor. [Bu öyküyü ayrıntılı olarak ***"Tapınakçıların Hazinesi"*** adlı kitapta okuyabilirsiniz.]

Buna karşın, hiç kimsenin karşı çıkmadığı şu gerçek açıkça görülüyor: Amerika Kıtası'na Kristof Kolomb'dan ve Amerigo Vespucci'den önce giden, bu kıtayı keşfeden Avrupalılar olmuştu. Bu bağlamda bilinen o ki Tapınak Şövalyelerinden kalma bilgilerden yararlanmışlardı.

Meşe Adası

Kanada'nın Nova Scotia eyaletinde, okyanus kıyısı boyunca yüzlerce küçük ada vardır. Bunlardan biri olan Oak Island *(Meşe Adası)*, 19. ve 20. yüzyıllarda dünyanın en ünlü arkeolojik bilmecelerinden birine sahne olmuştur. Bu bilmeceyi çözmek isteyenlerin yaptığı yatırımın toplam tutarı, günümüze dek milyonlarca doları bulmuştur. Henüz hiçbir sonuca varılamamıştır.

Kaynak: http://www.maps.com/ref_map.aspx?pid=12250

Bu konudaki olayları ayrıntılarıyla anlatan birçok kitap yayımlanmıştır. Burada kısa bir özet vermekle yetineceğiz. [Biraz daha ayrıntılı bir anlatım için yine **"*Tapınakçıların Hazinesi*"** adlı kitaba bakılabilir.]

1795 yılında, bir yaz günü, Kanada'da, Halifax yakınlarında yaşayan üç köylü delikanlı, gezmek için Meşe Adası'na gittiler.

Adada dolaşırken, okyanus tarafındaki bir çöküntü dikkatlerini çekti. Ne olabileceğini merak ettiler; kazmaya başladılar. Yaklaşık 4 metre çapında, içi yumuşak toprak dolu bir kuyu buldular.

Burasını iyice kazmaya karar verdiler.

Ertesi gün, kürek ve kazma gibi gerekli malzemeyle birlikte yine gittiler. Orasını kazmayı sürdürüp aşağıya doğru indikçe, her üç metrede bir meşe ağacı kütüklerinden yapılmış, enlemesine yerleştirilmiş platformlarla karşılaştılar. Kütüklerin arası cam macunu gibi bir şey ve liflerle doldurulup sıkıştırılmıştı. Belli ki burada korsanlardan kalma (!) bir define gömülüydü.

Çok heyecanlandılar. Bulmak amacıyla günlerce uğraştılar ama 10 metre kadar aşağıda su çıkmaya başlayınca, daha derine inemediler. Pes edip, defineyi bulma hayalinden vazgeçtiler.

Önceleri ağızlarını çok sıkı tutuyorlardı ama başarısızlığa uğrayınca bu serüveni başkalarına da anlattılar.

Boşuna!.. Dinleyenler, onlarla sadece alay etti.

Aradan sekiz yıl geçti. Ancak bu anlatım, kimilerinin dilinde kaldı.

Rastlantısal olarak bu olayı öğrenen zengin bir adam, Meşe Adası'nda sözü edilen o yeri kazdırmak üzere profesyonel bir ekip kurdu. Bu çalışma, deniz düzeyinin altında yapıldığından sürekli olarak su boşaltıyorlardı.

Yüzeyden 27 metre aşağıya indiklerinde, düzgün kesilmiş kocaman bir taş buldular. Her iki yüzüne birtakım şekiller kazınmıştı. Hazine ile ilgili şifreli bir mesaj olduğu belliydi. Mesajı çözemediler. Bunu bir yana bırakıp, kazıya devam ettiler.

Kaynak: http://www.baconscipher.com/OakIsland4.html

Üç metrede bir, aynı şekildeki bir ahşap platform ile karşılaştılar. Bunlardan sonuncusunu söktüklerinde, birdenbire kuyuyu su bastı.

Bundan sonra suyu boşaltmak için başvurulan yöntemlerden hiçbiri işe yaramadı. Çalışmalara son verildi; ada terk edildi.

* * *

Yıllar sonra, bu kuyuda bulunmuş olan taşın üzerindeki şekiller kriptografi uzmanlarınca çözüldü. Dediklerine göre; burada şöyle bir mesaj vardı: ***"Kırk ayak aşağıda iki milyon sterlin gömülüdür."*** [1 ayak (ft) = 30,6 cm; 40 ayak = yaklaşık 12 metre.]

Bu açıklama öğrenilince, Meşe Adası tam anlamıyla hazine avcılarının ilgi odağı oldu. Topu topu birkaç metre daha inilecek!…

1849 yılında yapılan kazılarda, bu kez ilkel gereçler yerine makine gücü kullanıldı. Yapılan sondajlarla, 40 metre kadar derinlikte, beton gibi bir hücre, bunun içinde üst üste iki ahşap sandık bulunduğu belirlendi. Ancak her ne yapılırsa yapılsın, oraya erişilemedi.

Bu arada özellikle bu kuyuyu niçin durmadan su bastığı da bir rastlantı sonucu keşfedildi.

Kuyu, erişilen noktada beş ayrı yeraltı tüneliyle okyanusa bağlanmıştı. Enlemesine yerleştirilmiş ağaç platformlar, suyun gerek yukarı çıkmasını gerekse keşfedilen hücreye sızmasını engelleyen birer tıkaç işlevi görüyordu. Bu tıkaçlar bir kez yerinden çıkarıldığında, artık okyanusun suyunu durdurma olanağı ortadan kalkmış oluyordu.

Demek ki hazinenin bulunduğu hücreye buradan değil, aslında bir başka yönden girmek gerekirdi. Mutlaka bir gizli giriş yolu vardı. Asıl girişi bilmeyen biri bu kuyuyu kazarsa, hazineye ulaşma olanağı tümüyle ortadan kalkmış oluyordu.

O iş çoktan yapılmıştı. Önceden bilselerdi, kuyuya kesinlikle dokunmaz, çevrede asıl gizli geçidin ağzını araştırırlardı.

Geçmiş ola!

Bu düzenleme, "yüzyıllarca önce yaratılmış bir mühendislik harikası" olarak nitelendi ama neye yarar!... Artık yapılabilecek hiçbir şey yoktu. Bu girişim de başarısızlıkla sona ermişti.

* * *

İnsanlığın tarihinde *«Benden öncekiler yapamamış olsa bile, ben bir başka yöntem kullanarak bunu yapmayı becerebilirim.»* deyişi çoktur. Bu bağlamda kendine güvenenler olmasaydı, ne bilim ilerleyebilir ne de teknoloji yeni icatlar yaratabilirdi.

Nitekim Meşe Adası'ndaki kuyuda gömülü olduğuna inanılan hazineyi çıkarmak isteyenlerin ardı arkası kesilmedi. Umutla ve başarılı sonuç alınacağına ilişkin inançla, yeni atılımlarda bulunanlar oldu.

1861 yılında çok daha güçlü ve çeşitli gereçlerle donatılmış bir ekiple aynı işe yine başlandı. Bu kez sökülmemiş durumda olan 33 metre derinlikteki son ahşap platform, bir başka yönden açılan bir tünelle altına ulaşılmak istenirken yanlışlıkla göçertildi. Bir oturma oldu ve aşağıdaki sandıklar daha da aşağı indi. Düş kırıklığıyla sona eren girişimlere biri daha eklenmişti.

1897 yılında, gelişen teknolojinin yeni sondaj yöntemleri kullanıldı. Bu kez, şöyle bir şey keşfedildi: 35 yıl kadar önceki son ölçümde 36 metre derinlikte olduğu belirlenmiş olan sandıklar, zaman içinde alttaki kalın kum tabakasına daha da gömülüp, şimdi 52 metre derinliğe inmişti.

Sondajla alınan örneklerden kâğıt ve metal parçaları çıktı. Sandıkların içinde ne olduğu ise keşfedilemedi.

20. yüzyılın ilk yarısında, içinde hazine olduğu söylenen bu yeraltındaki sandıklara ulaşabilmek için sayısız girişimde bulunuldu. Belirtilmesine değer hiçbir şey elde edilemedi. Sadece adanın o çevresi baştan sona delik deşik hale getirildi, o kadar. Aşağıda, adadaki bu kazı çalışmaları sırasında kurulmuş olan şantiyelerden birinin fotoğrafı görülüyor. (Aslında bu bir kartpostal.)

Kaynak: http://www.oakislandtreasure.co.uk/content/view/239/176/

Bu olaylar 1976 yılına kadar benzer biçimde yinelenerek sürdü. En son rapora göre, içinde hazine olduğu düşünülen sandıklar şimdi yaklaşık 70 metre derine batmış durumdaydı. Üstelik artık önceleri bulundukları yerden 50 metre kadar yana, okyanusa doğru da kaymışlardı.

21. yüzyıl başlarında Kanada hükümeti bu soruna el koydu. Ancak özel mülkiyet durumunda olan adayı kamulaştırmadı. Sadece oraya izin almadan çıkılmasını yasakladı. (2004)

* * *

Sözü edilen varsayımsal defineye ulaşılıp ele geçirilse de geçirilemese de, merak konusu olan noktalardan biri, bunun kime ait olabileceğidir.

Bu işi başlatan köylü gençler onu "Kara Korsan'ın definesi" sanmıştı. Bu düşünceden hareketle, definenin, 17. yüzyılın âdeta bir efsane olarak dilden dile dolaşmış, çizgi romanları yapılmış ve filmlere senaryo konusu olmuş ünlü korsan Kaptan Kid'e ait olduğunu ileri sürenler çıktı.

Kimileriyse bunun Tapınak Şövalyeleri'nin yüzyıllardan beri aranıp da bir türlü bulunamayan hazinesi olduğunu söyledi. Bunun Henry Sinclair'in bu kıtaya yapmış olduğu anlatılan keşif yolculuğuyla da bağlantısını kurdu.

Bu konuda da ortaya atılmış olan spekülasyonların haddi hesabı yok.

Tapınak Şövalyelerinin hazinesiyle bağlantılı söylenti, iddia ve varsayımların sonu gelir gibi değil... Tarikatın ortadan kaldırılışının üzerinden neredeyse yedi yüzyıl geçti; örgütün varsayımsal hazinesi daha hâlâ gündemden düşmedi.

Elbette kimileri "hazine" deyince Meşe Adası'nda yapılmış işlerde olduğu gibi ille de altın ya da mücevher değil, çok daha önemli ve değerli tutulan birtakım başka şeyleri arıyor: Kutsal Çanak ya da Ahit Sandığı gibi…

Kimileri de Tapınak Şövalyelerinin hazinesinin İskoçya'daki **Rosslyn Şapeli**'nde gömülü olduğunu ileri sürüyor. Languedoc'a bir alternatif…

Bu bağlamdaki söylentilerden bir diğerine bakılacak olursa; bu hazine aslında ne Languedoc'ta ne de İskoçya'da... Baltık Denizi'ndeki **Bornholm Adası**'nda gömülü. Nitekim orada Tapınak Şövalyeleri tarafından 12. yüzyılın ikinci yarısında yaptırılmış birkaç küçük kilise var; o yuvarlak kiliselerden…

Bu varsayım şöyle bir gerekçeye dayandırılıyor:

"Tapınak Şövalyeleri aptal değildi. Hazineyi öyle herkesin bildiği ya da kolayca ulaşılabilecek bir yerde saklamazlardı. Bunun için gözlerden uzak, ulaşımı zor, tarikat ile doğrudan bağlantısı kurulamayacak yani kimsenin aklına gelmeyecek bir yer seçmişlerdi."

Öyle diyorlar ama bu bakımdan İskoçya'da, hiçbiri kanıt sayılamasa bile o kadar çok belirti var ki...

Bir Mimarî Harikası

Tapınakçılar ile İskoçya arasındaki bağlantı bakımından Sinclair ailesinin önemli bir yeri olduğunu biliyoruz.

Orkney Prensi de olan Henry Sinclair'in, okyanus ötesine sefere çıkmaya başlamadan önce Rosslyn'de Tapınak Şövalyeleri'nden kalma olduğu söylenen bir harita bulmuş olduğuna değinilmişti. Bu, olağanüstü bir şey değil.

Sinclair ailesinin 1280 yılından beri sahip olup, yüzyıllarca kullandığı **Rosslyn Şatosu**, İskoçya'nın başkenti Edinburgh'un on kilometre kadar güneyindedir. Sinclair ailesinin bireylerine geçmişte Rosslyn örlü denişi de bundan ileri gelir.

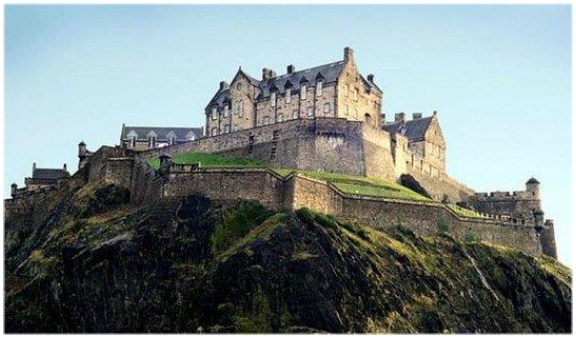

Rosslyn Şapeli, sonraları hem bu çevredeki Rozkrua Tarikatı üyelerinin hem de inşaatçılık mesleğini yürüten mason localarının toplanma yeri olmuştur. Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın İskoçya'daki karargâhı da bu yakınlardaydı.

* * *

Rosslyn Şapeli'nin yapımını, 1456 yılında, sözünü etmiş olduğumuz Henry Sinclair'in torunu **William Sinclair** başlatmıştı. Binanın mimarî planlarından süslemelerine kadar her şeyi ile doğrudan ve yakından ilgilenirdi. Bu nedenle, çok daha büyük olarak tasarımlanmış, temelleri buna göre atılmış olan binanın inşaatı yarım kaldı; onunla başlayıp, onun 1484 yılındaki ölümüyle durdu ve o kadarıyla kaldı.

Böylece ortaya, boyut bakımından küçük sayılabilecek ama dünyanın en güzel ve ilginç mimarî yapıtlarından biri çıktı. Bir kilise niteliğinde bitmemiş olduğu için de "şapel" olarak anıldı. [Şapel, Hıristiyanlıkta, dinsel amaçlı olarak ama kendi başına değil daha büyük bir dinsel yapıya bağlı olarak kullanılan bir yerdir.]

Bu şapelin işlevlerinden biri, standart bir kilise gibi kullanılmasının yanı sıra bir dinsel eğitim yeri olmasının öngörülmesiydi. Nitekim önceleri buna göre kullanılmasına başlanmıştı. Daha sonra bir kilise gibi kullanıldığı dönemler de oldu. Kimi zaman terk edildi. Son kez 1942 yılında dinsel amaçlı kullanıma kesinlikle kapatıldı ve bundan böyle sadece turistik nitelik taşıyan bir tarihsel ve kültürel yapıt sayıldı. Yüzyıllar içinde yıpranmış olduğundan, restorasyon zorunluluğu doğdu. Yapısal bakımdan korunması için 1997 yılında bir çelik destek sistemiyle ile güzelce sarılıp sarmalanması gerekli görüldü.

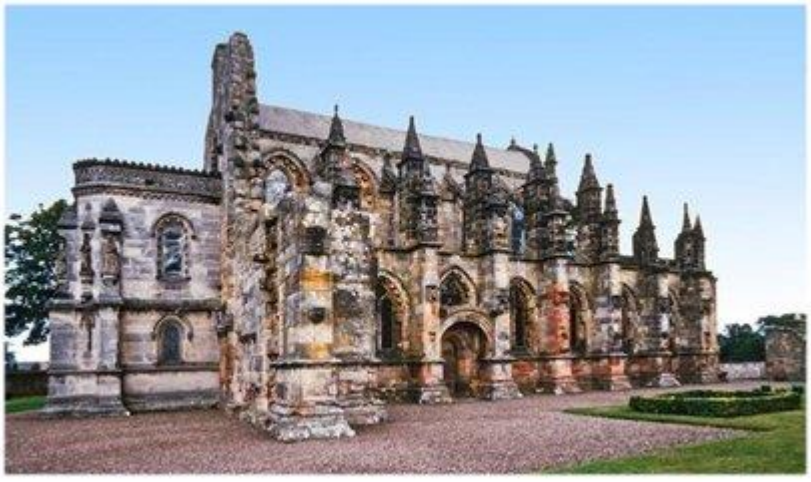

Rosslyn Şapeli'nde hem Tapınak Şövalyeleri hem Masonluk ile bağlantılı birçok oyma, birçok işleme ve çeşitli dekoratif öğe vardır.

Tapınak Şövalyeleri Tarikatı, bu şapelin yapımına başlanmasından 140 yıl önce ortadan kaldırılmıştı. Günümüzdeki Masonluk ise bitiminden iki yüzyıl sonra ortaya çıkma kıpırtıları göstermeye başladı. Böylece bu şapel sanki bu iki kurum arasındaki bağlantının somut bir kanıtı gibi bir izlenim verir. Dünya yüzünde böyle bir özellik taşıyan tek binadır.

Rosslyn Şapeli'nin bahçesinde, Tapınak Şövalyelerinin Argyll'deki mezar taşlarının benzerleri vardır. Bu olgu da İskoçya genelindeki varlıklarının 15. yüzyılda da sürdüğünün açık bir göstergesi sayılmaktadır.

Şapel, mimarî nitelikleri bakımından Gotik stilinin tipik özelliklerini taşır ama başka hiçbir yerde bilinen bir benzeri yoktur. Fakat mimarî tarzından çok daha önemli olan özelliği, hem içinde hem dışında süsleme amacıyla yapılmış oyma ve kakmalara ek olarak, gerek resim gerek yazıyla simgesel bir dil kullanılarak anlatılmış birçok mesaj içermekte oluşudur.

Rosslyn Şapeli hakkında birisi şöyle demiş: «Bu insanı hayretlere düşüren bir bina... Sanki taştan yapılma bir kitap... Fakat tümüyle simgesel bir dille yazılmış. Üstelik bu Ortaçağa özgü bir dil. Onun için, daha başlangıç sayfası bile çözümlenemedi.»

Nitekim Şapelin her bir yanında tarihin birçok ayrı dönemiyle bağlantılı çeşitli anlatımlar, betimlemeler vardır. Bunları anlayabilmek için 15. yüzyıla dönmek, o sırada İskoçya'da nasıl bir simgesel dil kullanıldığını bilmek, sonra buna göre bir inceleme yapmak gerekmektedir.

Bugüne dek bunu başarabilen çıkmadı; çıktıysa da bilinmiyor.

Kimilerinin ise şöyle bir tezi var: «Şayet burada anlatılmak istenenler çözümlenebilirse, Tapınak Şövalyelerinin öteden beri merak edilen sırları açığa çıkarılabilir. »

* * *

Her kilise ya da şapelde birtakım resimler, oymalar, kakmalar, rölyefler, ikonalar, vitraylar vardır. Bunların çoğu İsa, Meryem Ana, İsa'nın havarileri ve İncil'de geçen konular ile bağlantılıdır. Benzerleri Rosslyn Şapeli'nde de görülür ama önemli bir farkla: İncil'e oranla Tevrat'ta yer alan anlatımlar ağırlıktadır. Keltlere ve Vikinglere, Hermetizme, Yahudilere, Pagan inançlarına hatta İslâm dinine özgü motiflere rastlanır. Bu bakımdan kimileri, Rosslyn Şapeli'nin, aslında bir Hıristiyan yapıtı sayılamayacağı görüşündedir.

Katolik Kilisesi'ne göre bu bina, sapkınlığın tipik bir örneğini yansıtır. Nitekim aşağıdaki örnekler, Kilise'nin bu görüşünü destekler niteliktedir.

Anlaşılan William Sinclair, bunun salt Hıristiyanlığa özgü olmamasını, bilinen tüm din ve inançları, çeşitli kültürleri içererek hepsine saygı gösteren bir uzlaşma sağlamayı öngörmüştür; Kudüs'teki varsayımsal Süleyman Tapınağı için söylendiği ve masonların da kendilerine göre yorumladığı gibi...

Her benzer yapıda olduğu gibi Rosslyn Şapeli'nde de oyma ve kakma yöntemiyle yapılmış birçok ağaç ve çiçek figürü de görülür. Bunların arasında **"Hint Mısırı"** ile **"Aloe Kaktüsü"** denilen iki bitkinin bulunuşu dikkati çeker. Bu iki bitkinin farkı ise, Kuzey Amerika'ya özgü oluşlarıdır. Bu da İskoçların daha önce Kuzey Amerika'ya gitmiş olduğunu kanıtlayan birçok göstergeden biri sayılmaktadır.

Aşağıda, üzerine Aloe Kaktüsü figürü işlenmiş kirişlerden biri ve üzerine Hint Mısırı figürleri işlenmiş bir lâhit görülüyor.

Kaynak: https://www.flickr.com/photos/healinglight/65270111/

Masonluk ile Bağlantı

Rosslyn Şapeli'nde çok sayıda hayli süslü sütun vardır.

Aralarında üçü özellikle dikkat çekicidir. Biri **"Usta Sütunu"**, bir diğeri **"Yolcu Sütunu"**, sonuncusu **"Çırak Sütunu"** olarak adlandırılmıştır.

Günümüzdeki masonların bakışıyla bunların "bilgelik" (hikmet), "güç" (kuvvet) ve "güzellik" kavramlarını temsil ettiği söylenir. Bu, şapelde özgün olarak öyle olduğundan değil, sonradan Masonluğa bağlanarak yapılmış bir yorumdur çünkü masonlar, çalışmalarında bu kavramları kullanmayı hiç ihmal etmez.

Bunlardan "Çırak Sütunu" adı verilmiş olanı özellikle dikkat çekicidir.

Bu sütun ile bağlantılı olarak şöyle bir öykü anlatılır:

"Bu sütunun yapımı için gerekli çizim ve modelleri almış olan usta, buna başlamadan önce Roma'da -ya da her neredeyse bir başka yabancı ülkede- olduğu söylenen aslını görmek istemişti. Bunun için kalkıp oraya gitti. Ustanın yokluğunda, yanında çalışmakta olan çırak, eldeki çizim ve modeller uyarınca çalışarak, sütunu yapıp bitirdi. Usta döndüğünde, sütunun bitmiş olduğunu görünce çok kızdı. Bunu çırağının yapmış olduğunu öğrenince, kıskandı ve kafasına bir balyoz ile vurarak onu öldürdü."

* * *

Masonlukta, Süleyman Tapınağı'nın başmimarı olduğu kabul edilen Hiram Abif'in öldürülmesine ilişkin bir öykünün özeti şöyle:

"Hiram Abif, tapınağın bitmesine kısa bir süre kalmışken, ustalara özgü parolayı ondan zorla öğrenmek isteyen üç kalfa tarafından kıstırıldı. Başına çekiçle vurularak öldürüldü."

Kimisi bu iki öyküyü benzeştirmiştir. Ancak masonlar, böyle bir ilişki kurulamayacağı için benzeştirme yapmanın da çok yanlış olduğunu söyler.

Rosslyn Şapeli'ndeki "Çırak Sütunu" öyle önemsenmiştir ki, kimilerinin iddiasına göre **Kutsal Çanak** olarak anılan o nesne bu sütunun içinde gizlidir.

Bu iddia ciddiye alınarak metal detektörleriyle yapılmış olan incelemede, bu sütunun içinde madenî -büyük olasılıkla kurşundan yapılma- kılıf gibi bir şey bulunduğu saptanmıştır. Daha fazlası öğrenilememiştir. Bunun için sütunu kırıp içine bakmak gerekmektedir.

Kim bilir, belki bir gün teknoloji daha da gelişir; kırmadan da içinde ne olduğunu anlama olanağı doğar.

«Acaba Çırak Sütunu ile Kutsal Çanak arasında bağlantı olabilir mi?»

Bir varsayım, bir başka varsayıma bağlanarak açıklanabiliyorsa, bundan bir bağlantı çıkıyorsa ne âlâ!... Kurguya sınır konulamaz ki.

* * *

Çırak Sütunu'nun hemen yakınındaki bir kiriş üzerinde Latince olarak şöyle bir deyiş yazılıdır:

"Forte est vinu; fortior est Rex; fortiores sunt mulieres; sup om vincit veritas" *(Şarap güçlüdür, Kral daha güçlüdür, en güçlü olan kadınlardır; gerçek hepsinden baskındır."*

Kaynak: www.geocities.ws/guide2freemasonry/Home/STONEM_1/ROSSLYN/

Bu kirişin altındaki geçit, aşağı kattaki dehlizlere doğru inen merdivenin başıdır.

Günümüzde bu merdivenin basamakları çok aşınmış ve yıpranmış durumdadır. Buna bakılarak, geçmişte bu merdivenden çok sayıda kişinin inip çıkmış olduğu kanısına varılmaktadır.

Bu kanıya dayanarak aşağıdaki dehlizlerde bir "kutsal nesne"nin bulunduğu, -bu nesne her neyse- dolayısıyla uzunca bir süre kimilerinin buraya hac amacıyla geldiği sonucu çıkarılmaktadır.

Bunların hepsi birer varsayım… Birer kurgu…. Doğru da olabilir yanlış da.

Basamaklar aşınmış; bu bir somut bilgi, tamam. Fakat bunun ötesinde bilinen bir şey yok.

Şapelin bodrumundaki dehlizlerde çok sayıda lâhit vardır.

Kimileri bunların Tapınak Şövalyeleri'nin mezarları olduğunu söyler.

Nitekim yukarıda resmi görülen lâhdin, bu şapeli yaptırmış olan Willam Sinclair'in mezarı olduğu anlaşılmaktadır. Üzerindeki yazıda "Tapınak Şövalyesi" olduğu da belirtilmektedir. [***"Tapınakçıların Hazinesi"*** adlı kitapta bu konu üzerinde de ayrıntılı anlatımlar var.]

Kimileri de bunların aslında göstermelik mezarlar olup, bazılarının önemli birtakım sırlar içerdiği, burada cesetten başka şeyler de bulunduğu görüşündedir.

Ancak elbette bu konuda da somut bir bilgi yok. Varsayım var; kurgu var; söylenti var. Tarih boyunca en çok aranmış ve bir türlü bulanamamış olan nesnelerden biri olan "Ahit Sandığı" üzerinde bile duruluyor.

* * *

Bu kitabın sonraki bölümlerinden birinde, 1940'lı yıllarda Nazilerin özellikle "Kutsal Çanak" ile bağlantılı arayışlarından özetle söz edeceğiz.

Hazır konuya değinmişken, şunu da belirtelim: Hitler'in sağlığında yardımcılarından **Rudolf Hess**, 1930'lu yıllarda, İskoçya'ya bir ekip gönderip özellikle Rosslyn Şapeli'nde kendince birtakım araştırmalar yaptırmıştı. Bir söylentiye göre soyunun bir İskoç ailesinden gelme olduğuna inanıyordu.

Nitekim bu nedenle Rudolf Hess, Rosslyn Şapeli'ni doğrudan kendi gözleriyle incelemek için tek kişilik bir uçakla İskoçya'ya uçmuş, ancak uçağı düşmüş ve yakalanarak tutuklanmıştı.

«Mademki bu binada çok önemli birtakım bilgilerin bulunduğundan kuşku duyuluyor; bu konuda niçin devlet gözetimi altında bir araştırma yapılmıyor?»

Gerçi İskoçya için Rosslyn Şapeli bir milli miras niteliği taşır ama burası kamu malı değildir. Eskiden Sinclair ailesinin malıyken, 1837 yılından bu yana mülkiyeti Saint-Clair Erskine ailesine geçmiştir. Binayı korumak için bu ailenin kontrolü altında olmak üzere bir vakıf kurulmuştur. Vakıf yönetimi, bunun için gerekli önlemleri almakta fakat kazı ya da araştırma yapılmasına izin vermemektedir.

Buna karşın, 1995 yılında şapelin altında bir kazı yapılmış olduğu bilinmektedir. Ancak bu çalışmadan nasıl bir sonuç alındığı günümüze kadar hiçbir yetkili tarafından açıklanmamış, basının ve araştırmacıların bu konuda bilgi edinme dileği geri çevrilmiştir.

* * *

Kimilerine göre Rosslyn Şapeli, Tapınakçılar ile masonlar arasında bir bağlantı bulunduğunun açık seçik kanıtıdır. Bunun göstergelerinden biri olmak üzere, şu olgu gündeme getirilmektedir:

"1890 yılı öncesinde, o zamanki Rosslyn Örlü Francis Saint-Clair Erskine, bir ara İskoçya Büyük Locası'nın büyük üstatlığını yapmıştı. Bu göreve geldiği 1870 yılında, Rosslyn Şapeli'nde yüzlerce kişinin katıldığı bir mason şöleni düzenlemişti. Zaten bundan önce de İskoçya Büyük Locası'nın büyük üstatlarının çoğu, şapelin önceki sahibi olan Sinclair ailesinin bireyleriydi."

Ancak konuya böyle bir görüş açısıyla bakılacak olursa, Masonluğun temeli sanki İskoçya'ya yerleştirilmiş gibi olur.

Bu çalışmada Masonluğu incelemeye daha sonra geleceğiz. Fakat bu aşamada şunu rahatça söyleyebiliriz:

Kimileri Masonluğun 18. yüzyıldaki örgütsel doğuşunun İngiltere'de, kimileri Fransa'da olduğunu ileri sürer. Kimileri de Masonluğun başlangıcının aslında İskoçya'da olduğunu savunmaktadır.

«Hangisi doğru?»

Her birinin kendine göre doğruları var. Masonluğun örgütsel oluşumunun nasıl başladığı incelenirse, belki bu konuda bir yorum oluşturulabilir. (Bu kitabın 6. ve 7. bölümleri özellikle bu konuya ayrıldı.)

Her durumda, Rosslyn Şapeli'nin derinliklerinde, karanlıkların ardında gizlenmiş birtakım sırların bulunduğundan kuşku yok gibidir.

Kaynak: https://www.facebook.com/RosslynChapelTrust/

Bölüm: 2

Ormus

Dünyanın çeşitli yerlerinde, birtakım önemli olayların aynı ya da birbirine çok yakın tarihlerde oluştuğu görülür.

Bunların böyle denk düşmesi genellikle rastlantı olarak nitelenirse de sonradan bazısı arasında bağlantılar bulunduğu keşfedilmiştir.

Bu çalışmanın birinci kitabında, 1185 yılında Kudüs'te, Tapınak Şövalyelerinin Büyük Üstadı Gérard de Ridefort'un, yeni Kudüs kralının seçimi konusuyla bağlantılı olmak üzere yaratmış olduğu sorundan söz edilmiş, Hıristiyanlar arasında doğan uyuşmazlık ortamından yararlanan Müslümanların da 1187 yılında Hattin'de onları perişan ederek ardından Kudüs'ü ele geçirdiği belirtilmişti. Bu olayın, o tarihteki İngiltere Kralı Richard ile Fransa Kralı 2. Philippe önderliğinde, 1189 yılında Üçüncü Haçlı Seferi'nin yapılmasına yol açtığı anlatılmıştı.

Acaba Avrupa'da bu iki tarihin yani 1187 ile 1189'un tam ortasına oturan bambaşka bir olayın bunlarla bağlantısı olabilir mi?

* * *

1066 yılında İngiltere tahtına çıkmış olan Kral William Normandiyalı idi. İngiltere'de Alman asıllı Sakson hanedanının egemenliğine son verip, Norman hanedanını getirmişti.

1154 yılında İngiltere tahtı Fransız asıllı Plantagenet hanedanına geçti. Ancak Normandiya, İngiltere'nin toprağı olarak kaldı.

Bu durum, Plantagenet hanedanının da Fransız asıllı olduğunu göz ardı eden ya da bundan ötürü kendisini tehlikede gören Fransa krallarını çok rahatsız ve huzursuz ediyordu.

1180'li yıllara gelindiğinde durum şöyleydi:

Plantagenet hanedanının kurucusu **2. Henry**, otuz yılı aşkın bir zamandan beri tahttaydı. Çok yaşlanmıştı. Huysuzluğu almış yürümüştü. Saçmaladığı oluyor, bunama belirtisi gösteriyordu. Zaten öteden beri çok inatçılıkta üstüne yoktu. Fransız asıllı oluşunu göz ardı ederek Fransa Kralıyla çekişiyor, uzlaşmaya yanaşmıyor, *«Dediğim dedik.»* tarzındaki tutumunda diretiyordu.

İngiltere tahtının varisi durumundaki oğulları Richard ile John'a göre bu böyle süremezdi. Babaları bir gün elbette ölecekti. Bu yanlış politikanın sonucu olarak ardında bir sürü ekonomik sorun bırakacaktı. Ya bir an önce tahttan inmeli ya da Fransa Kralı ile doğru dürüst görüşerek, barış yapmaya razı olmalıydı.

Her iki prens birden babalarının üzerine o kadar çok vardı ki sonunda Henry'nin süngüsü düştü. Fransa Kralıyla bir kez daha buluşmayı kabul etti.

Sıradan tarih kitaplarında, 1188 yılında 2. Henry ile 2. Philippe arasında bir görüşme yapıldığı, bunun Üçüncü Haçlı Seferi ile ilgili olduğu fakat iki kralın anlaşmaya varamadığı yazılıdır.

Oysa biliyoruz ki o sıralarda Kudüs elden gitmiş, çiçeği burnunda Papa 3. Clementhus telâş içinde haçlı seferi çağrısında bulunmuştu.

Peki ama İngiltere ve Fransa kralları niçin anlaşmaya varamamıştı?... İki ülke arasındaki sorun, ortada haçlı seferi gibi çok önemli bir konu varken bile bu denli önemli miydi?

Anlaşmazlık Normandiya bölgesinin kimin egemenliği altında olacağı ise kuşkusuz her ikisi bakımından da çok önemliydi ama tüm Hıristiyan dünyasını ilgilendiren bir haçlı seferi bundan daha ağırlıklı, öncelikli sayılmaz mıydı?

Elbette İngiltere Normandiya'yı Fransa'ya bırakmak istemezdi. Acaba her ikisi birden bu bölgenin kendisine ait olması gerektiğinde direttiği, ödün vermeye yanaşmadıkları için mi bu görüşmeden bir sonuç alınamamıştı?

Anlaşamadıkları doğru fakat niçin anlaşamadıklarına, bu işin aslının astarının ne olduğuna bakan kişi, şaşkınlığa uğramaktan kendini zor alır.

Karaağaç

İki kral, sıcak bir yaz gününde Normandiya'nın iç bölgesinde, Gisors Kalesi'nin yakınlarındaki Champ Sacré *(Kutsal Tarla)* olarak anılan yerde, İngiltere ile Fransa'nın o tarihteki sınırında buluşmak üzere sözleşti. Nitekim daha önceki görüşmelerinin çoğu da burada, tam sınırda yapılmıştı.

Bu çevrede, güneş altında buluşmaya elverişli bir tek gölgelik alan vardı. Ona "alan" bile denemezdi. Tarlaların ortasında, üstelik tam sınırda, yüzlerce yıldan beri orada yaşamakta olan geniş gölgeli bir karaağaç…

2. Henry, buluşma yerine erken geldi ve ağacın altına kurulup yerleşti.

Fransa Kralı 2. Philippe geldiğinde, gölgeliğin kapılmış olduğunu gördü. Kendi kampını güneş altında kurmak, görüşmek için de İngiltere kralının yanına gitmek zorunda kaldı.

Daha konuyla ilgili konuşmalara geçmeden önce, Fransa Kralı bu durumun haksızlık olduğunu belirtip gölgeliği paylaşmayı önerdi. Henry buraya önce kendisinin gelmiş olduğunu belirtip öneriyi kabul etmeyince, Philippe de bu ağacın aslında Fransa tarafında olduğunu, eğer paylaşmaya razı olmazsa bir daha geldiğinde onu burada bulamayacağını söyledi.

Böylece, görüşme daha başından çıkmaza girmişti.

Fakat kralların bu buluşmadaki uyuşmazlığının gerekçesi, asıl konu her neyse o değil, gölgeliği kimin ve nasıl kullanacağı, paylaşıp paylaşmayacağıydı.

Philippe, kendi toprağı olduğunu ileri sürdüğü bu yerde bir kez İngiltere kralının ayağına gitmişti ve bunu yinelemek istemiyordu.

Henry'nin ise umurunda bile değildi. «Canı isterse!» diyordu.

Her iki kral da görüşmeye başlamadan dönüş hazırlığına girişti.

Ancak Henry, buradan ayrılıp gittikleri zaman Fransa kralının dediğini yapıp ağaca bir zarar vermesinden korktu. Ağacı korumak için tüm gövdesine demir plakalar çaktırarak kaplattırdı.

Tam toparlanmak üzereydiler ki sıcaktan bunalmış olan Fransızlar ile gölgede oturan İngilizler arasında sırf bu nedenden ötürü olduğu söylenen bir dalaşma çıktı. Askerler durup dururken birbirine girdi.

İngiliz askerlerin sayısı Fransızlardan pek azdı. Oraya savaşmak için değil, krala eşlik etmek üzere gelmişlerdi. Boşu boşuna dövüşe girişip ölmektense, kaçmayı yeğlediler. Yakındaki Gisors Kalesi'ne sığındılar.

Kaynak: http://commons.wikimedia.org/ wiki/File:Donjon_Gisors001.jpg

Fransızlar ise hınçlarını ağaçtan almaya kalkıştı. Tam dalları kıracaklardı ki gövdesinin demir plâkalarla kaplanmış olduğunu gördüler.

Daha da sinirlendiler ve plâkaları sökmeye çalıştılar.

Fakat bunlar her nasıl çakılmışsa, elde bu işe uygun âletler olmadıkça sökülemiyordu. Zar zor birkaçını çıkarabildiler. Sonra baltalarıyla ağacın gövdesinin içine doğru âdeta bir oyuk kazmaya başladılar.

Oyuk genişledikçe plâkalar daha kolay sökülüyordu. Söktükleri yeri de oyuyor, çılgınlar gibi koskoca ağacın gövdesini paramparça ediyorlardı.

Sonunda, gövdesindeki yaraya dayanamayan yaşlı ağaç, bir de dallarına halat bağlanıp beri yana doğru çekilince, önce çatırdadı, sonra büyük bir gümbürtüyle yıkıldı.

Ortada gölgelik falan kalmadı.

Fransa Kralı 2. Philippe, ağacın yere serilişini uzaktan izledi. Sonra Paris'e döndü. Yolda, *«Gisors'a bir anlaşmaya varmak için gitmiştim. Niyetim ağaç kesmek değildi.»* diye söyleniyordu.

Olayı Gisors Kalesi'nden izleyen İngiltere Kralı ise, ona uzaktan yumruk sallamaktan başka bir şey yapamamıştı.

Gisors Kalesi'ne Tapınak Şövalyeleri ile bağlantılı olmak üzere başka yerlerde de değinilir.

Fotoğrafına bakılırsa, yapısal açıdan ilginç bir kale… Orası tümüyle bir düzlük bölge olduğu için, önce bir yapay tepe oluşturulmuş; sonra tepenin üzerine bir kale inşa edilmiş.

* * *

Peki şu Karaağaç acaba nasıl bir şeydi?

Burada öyküyü özetleyerek anlatırken değinmediğimiz bir ayrıntı var: Bu ağacın gövdesi öyle genişmiş ki, bir çember biçiminde el ele tutuşan yedi kişi çevresini ancak sarabilirmiş.

Günümüzde o ağaç artık yoksa da bu tanıma biraz uyan şöyle bir fotoğraf var:

Kaynak: http://dytic.over-blog.com/article-l-orme-un-bois-magnifique-63901316.html

Acaba bu olay gerçek mi, yoksa bu uydurulmuş bir öykü mü?

Tam olarak belli değil... Önemli de değil... Bu ağacın kesilmesi bir alegoridir. Hani dilimizde *"köprülerin atılması"* diye bir deyim vardır ya, işte öyle bir durumu yansıtır. Bunun üstüne bir de diplomasinin Ortaçağdaki düzeyini, kralların bireysel tutku ve kaygılarının ülke sorunlarından çok daha önce geldiğini de gösterir.

Doğanın şu cilvesine bakın ki, 2. Henry bu olaydan sonra çok yaşamadı.

Ertesi yıl İngiltere kralı olan Richard, hemen 2. Philippe ile uzlaşmaya vararak, Üçüncü Haçlı Seferi'ne çıktı.

Fidye

Richard, on yıl süren krallığı boyunca İngiltere'de toplam en çok altı ay kadar kaldı. Çocukluğundan beri hep Fransız kültürünün yaygın olduğu yerlerde yaşamıştı. Bu nedenle, İngilizceyi doğru dürüst bilmezdi. Daha genç yaşında iken annesi Eleanor'un Fransa'nın güneybatısında sahip olduğu topraklara konmuş, Aquitaine dükü unvanını almıştı.

Kral olur olmaz İngiliz halkını "Salâhaddin Vergisi" adını taktığı ağır bir ödeme yükü altına soktu. Kimilerine göre, Kral Richard'ın en büyük ülküsü, Salâhaddin Eyyubî'yi tepelemekti. Fransız asıllı olduğu için bu işi Fransa Kralı ile anlaşarak birlikte yapmak istemişti.

Bir başka açıdan bakıldığında ise kimi tarihçilerin yukarıdaki görüşünün pek yüzeysel bir değerlendirme olduğu görülüyor. Kral Richard'ın bambaşka bir niyeti vardı. Belki bunu bir bakıma Godfrey de Bouillon'un ilk haçlı seferine çıkışındaki gizli amaç ile benzeştirebiliriz.

O konuya daha sonra gelmek üzere, önce başarısızlıkla sonuçlanmış olan Üçüncü Haçlı Seferi sonrasındaki tarihsel olayları şöyle bir özetleyelim.

Richard, Kudüs'ten Salâhaddin Eyyubî ile bir anlaşma yaparak dönerken, giderken olduğu gibi Akdeniz'de yine fırtınaya yakalandı. Kendini zar zor kıyıya attığında, bir rastlantı sonucu Töton Şövalyeleri'nin eline düşüverdi.

Kutsal Roma İmparatoru 3. Konrad boğularak ölünce seferi terk ettikleri için onlara bozuk çalmıştı ya... İşte şimdi bunun hesabını ödeyecekti.

Bu hesap hayli ağır çıktı. Yeni İmparator 6. Heinrich, Viyana'ya götürülen Richard'ın İngiltere'ye dönebilmesi için oldukça yüksek tutarda fidye istedi.

Fidyenin ödenmesi sağlanıp Richard İngiltere'ye döndüğünde, nedense bir kahraman gibi karşılandı ama yapılmış olan ödemenin devletin ekonomisini ne hallere sokmuş olduğunu görünce, *"Bir an önce ölsem de bu dertten kurtulsam."* diyesi geldi.

Nitekim ekonomik sıkıntılarını gideremeden, birkaç yıl sonra öldü. Fakat hiç de "aslan yürekli" olarak nitelenişine yakışır bir tarzda değil.

Fransa'nın Aquitaine bölgesindeki bir köyde, çift süren bir köylü, içinden hazine çıktığı söylenen bir sandık bulmuştu. Sandıktan, altından yapılma biblo gibi birtakım heykelcikler ile bir miktar da altın para çıkmıştı.

O tarihte bir köylü, böyle bir buluntuya kendi başına sahip çıkamazdı. Bölgenin derebeyi, içinden çıkanlar pek değerli olmasa bile sandığa el koydu.

Bu gibi olaylar çabuk duyulur. Nitekim çok geçmeden bu konu Richard'ın kulağına ulaştı. O da derebeyine bir mektup göndererek, o sandığın kendi memleketinde bulunmuş olduğunu ileri sürüp, kendisine verilmesini istedi.

Gerçi İngiltere'nin ekonomisi allak bullaktı ama Richard öyle birkaç parça altının peşinde değildi. Yıllarca önce İngiltere'nin doğusunda, Glastonbury'de Arimatealı Yusuf'tan kalma olduğunu umut ettiği o "şey"i bir türlü bulamamıştı. Kudüs'ten de eli boş dönmüştü. İşte şimdi bir başka umut!... Acaba?...

Derebeyi, Richard'ın mektubunu aldı. Okuttu. Şömineye attı. Mektubu getiren kuryeye de «Çok istiyorsa, gelip bilek gücüyle, zorla alsın.» dedi.

Nesine güveniyordu ki?... Richard, pek de büyük olmayan köyün kalesini İngiliz askerleriyle kuşatıverdi. Saldırmaya gerek yoktu; değmezdi. Nasıl olsa birkaç güne kalmaz, köyü teslim ederlerdi. Halk enayi değildi ya!... Gelenin doğrudan İngiltere Kralı olduğunu biliyorlardı. Beklemek yeterdi.

Hani daha önce bu çalışmanın birinci kitabında Katharlar üzerine yapılan haçlı seferini anlatırken şu *"Ummadık taş baş yarar."* deyişine değinmiştik ya!...İşte, onun bir benzeri oldu. Elli yıl kadar önce Simon de Montfort'un Languedoc'ta Toulouse Kalesi'ni kuşattığı zaman başına gelen olay gibi bir şey…

Richard, zırhını bile giymemiş olarak, kalenin çevresinde ağır ağır dolanıp duruyordu. Derken bir okçu, kale duvarı üzerinden kim olduğunu bilir bilmez Richard'a nişan aldı. Ok Richard'ın omzuna saplandı.

Richard "aslan yürekli" ya!... Oku kendi eliyle hızla çekip çıkardı. Bundan ötürü omzu paramparça oldu.

Çok sinirlendi. Askerlerine köyü hemen almalarını buyurdu. Köy herhangi bir sorunla karşılaşılmaksızın alındı... Sandık da alındı. İçinden hiç de Richard'ın umduğu, beklediği gibi bir şey çıkmadı.

«Çıkarıp saklamış olamazlar mı?»

Hayır!... Daha önce Richard hakkında atıp tutan derebeyi şimdi onun karşısında korkusundan tir tir titriyordu. Yalan söyleyecek, bir şey saklayacak hali yoktu. Canının bağışlanması ona yeter de artardı bile.

Richard'ın hayli kötü bir biçimde yaralanmış omzu sızım sızım sızlıyor, zonkluyordu. Doğru dürüst tedavi edilmesini istemedi. «Benim bir şeyim yok. Bir iki güne kalmaz, geçer.» dedi. Aslan yürekli ya!... Ateşlenerek yatağa düştü. Yarası mikrop kapmıştı. Gerçekten de sıkıntısı bir iki gün içinde geçti; ateşi de düştü ama iyileştiğinden değil, öldüğü için.

Godfrey'den Richard'a

Kral Richard öldüğünde, Hıristiyanların Kudüs'ü ele geçirişinin 100. yıldönümü gelmişti. Zaten Hıristiyanların kutlanabilecek başka bir yıldönümü var mıydı ki!...

İngiltere'de, Richard'ın kardeşi John tahta çıkarak kral oldu. Hani şu Tapınakçıların baskısı üzerine 1215 yılında "Magna Charta" adlı sözleşmeyi kabul eden kral.

Fakat o sıralarda Tapınakçıların yanı sıra tüm Avrupa'nın politika sahnesini elinde tutup kuklaların iplerini perde arkasından çekerek oynatmak isteyen bir başka oluşum vardı. 1188 yılında başlamıştı; Karaağaç kesildiğinde…

Hani ilk haçlı seferine çıkılmadan önce, Godfrey de Bouillon ya da Pierre l'Ermite tarafından kurulmuş olan Siyon Tarikatı (Ordre de Sion) vardı ya!... Sakın aradan geçen yüz yıl içinde hiç sesi çıkmamış olan bu tarikatın zaman içinde kendiliğinden ortadan kalktığını sanmayın.

Godfrey'in kardeşi Baudouin de Bouillon, böyle bir tarikatın varlığını bilse de bununla ilgilenmemişti. Godfrey'in tutkusunu paylaşmıyordu. Nitekim önceleri Kudüs'e gelmemiş, kendisine krallık önerilene dek Urfa'da kalmıştı. Kudüs kralı olduktan sonra da Pierre l'Ermite ile aralarında çıkan uyuşmazlık, bu konuyla yakından ilgili bir nedenden kaynaklanmıştı.

«Madem Siyon Tarikatı varlığını yitirmemişti; Godfrey de Bouillon bunu başka kime emanet etmiş olabilir?»

Hiç kimseye emanet etmiş olamazdı. Çünkü apansız ölüvermişti.

«Demek k, Siyon Tarikatı'nın varlığı sona ermemişse, onun ölümünden sonra birileri buna sahip çıkmış olmalı değil mi?»

Evet, öyle olsa gerek. Ancak bu sahiplenmenin ne zaman olduğu, nasıl oluştuğu, bu işe kimin el attığı belli değil. Hatta başlangıcından beri bu organizasyona Godfrey de Bouillon'un egemen olduğu bile kesin değil. Sadece şurası açıkça belli: 1128 yılında Tapınak Şövalyeleri Tarikatı Avrupa'da oluşturulurken, Siyon Tarikatı'nın varlığı sürmekteydi. Bu iki kuruluş, üst düzeydeki yönetimi bakımından özdeş denilebilecek ölçüde iç içeydi.

Bu sadece önceleri böyle olmakla kalmadı; daha sonra da sürdü. Şövalyeler, tarikatın askerî yönüyle ilgilenirdi. Siyoncular ise işin politikasını yürütürdü. Her ikisinin de başındaki kişi aynıydı; otorite karmaşasından ve çelişkili olabilecek tutumlardan kaynaklanan bir sorun doğmasın diye...

1185 yılında Kudüs Kralı 4. Baudouin ölünce, Tapınak Şövalyeleri'nin o tarihteki büyük üstadı Gérard de Ridefort'un çıkardığı olay sonrasında Kudüs elden gidince yani 1188 yılında, bu iki örgüt birbirinden koptu.

«Gérard de Ridefort'un çıkarmış olduğu olay ile Hıristiyanların Kudüs'ü yitirmesinin Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın iç işleriyle ne ilgisi vardı?»

Açıklayalım: Gérard de Ridefort, yaklaşık 60 yıldan beri olduğu gibi, Tapınak Şövalyelerinin Siyon Tarikatı'nın üst düzey yönetiminin isteklerine uymasını, dolayısıyla Kudüs kralının seçiminde oy kullanma hakkı olanların buna göre davranmasını istiyordu. Şövalyeler onun tutum ve görüşüne aynen uymalıydı. Tarikatın kuralları göz önünde tutulacak olursa, bu istemde olağan dışı hiçbir şey yoktu. Büyük Üstat her ne derse, her ne isterse yapılırdı.

Fakat şövalyeler, ilk kez Büyük Üstadın tutumuna karşı çıkıp, yeni kralın seçiminde oylarını kendi dilediklerince kullanmak istemişti. Böylece Siyon Tarikatı'nın üst düzey yönetimi ile Tapınak Şövalyeleri arasında bir çelişki doğmuştu. Hattin'deki bozgun sonunda Kudüs'ün yitirilişi de bunun üzerine tüy dikti.

Şayet bu durum, *"Kol kırılır, yen içinde kalır."* deyişi uyarınca Siyoncular ile Tapınak Şövalyeleri arasında ve sadece üst düzeyde kalsaydı, sonradan buna belki bir çözüm bulunabilirdi. Sabırlı davranılsaydı, belki öteden beri perde arkasında kalan Siyon Tarikatı ile Tapınak Şövalyeleri karşılıklı anlayış ve çıkar ilişkileri içinde iyi geçinmeyi sürdürürdü.

Fakat olanaksızdı. Orada kalmazdı; kalamazdı. Gerek Müslümanlar gerekse Avrupa ülkeleri, Kudüs'te olup bitenleri pek yakından izliyordu. Akdeniz'in doğu kıyılarını, buradaki limanları ele geçirmek, dolayısıyla doğu ile batı arasındaki ticaret yollarına egemen olmak hepsi için önemliydi. Kudüs, Katolik Kilisesi için önemli olsa bile Hıristiyanların çoğu için bireysel bakımdan sadece bir bahaneydi. Nitekim Üçüncü Haçlı Seferi de aslında bu ekonomik kaygı üzerine kuruluydu ama Kral Richard için bu da bir bahaneydi.

Prieuré de Sion

Birinci Haçlı Seferi'nden önce kurulmuş olan Siyon Örgütü'nün, 12. yüzyıl ortalarında Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın arkasında yer aldığını gösteren kanıtlar vardır. Örneğin Fransa Kralı 7. Louis'nin mührünü taşıyan 1152 tarihli bir belgede, Orléans kentinde "Prieuré de Sion" adlı bir örgüte çalışma izni verilmiş olduğu görülür.

1178 yılında Papa 3. Alexander, yayımladığı bir bildirgede, Prieuré de Sion adlı bir örgütün hem Kudüs ve çevresinde hem Fransa, İber Yarımadası ve İtalya'da çeşitli bölgelerde çalıştığına değinmiştir.

Kudüs'ün Hıristiyanların elinden çıkması üzerine, İngiltere ile Fransa arasında uzun zamandan beri süregelen karşıtlaşmanın giderilmesi gerekir hale gelmişti. Bir haçlı seferi daha düzenlenmeli, bunun için de bu iki komşu ülke iş birliği etmeliydi. Aksi takdirde, biri tüm gücüyle sefere çıkarken diğeri katılmayacak olursa, sefere çıkmış olanın arkasından beklenmedik birtakım dolaplar çevrilebilirdi.

İngiltere Kralı 2. Henry henüz tahtında otururken, öteden beri Fransa'da yaşayan büyük oğlu Richard Tapınak Şövalyeleri ile hayli içli dışlı olmuştu.

Kral Richard'ın bir Tapınak Şövalyesi olduğu düşünülemez çünkü bunun için tüm varlığını tarikata bağışlamış olması gerekirdi. Üstelik o kraldı, şövalye değil. Fakat kral olarak çıkarı gereği, ilişkilerini yakın ve sıcak tutmayı yeğlemişti. Babasının başaramadığı uzlaşmayı sağlayıp Fransa Kralı 2. Philippe ile birlikte Üçüncü Haçlı Seferi'ne çıkışı, biraz da bu ilişkilerin ürünüydü. İkisi de sefere çıkarken artlarında herhangi bir "oldu bitti" yapılmayacağına dair kral sözü vermişti.

Richard, haçlı seferi sırasındaki yolculuğu boyunca Tapınak Şövalyesi gibi giyinmişti.

Bununla ne demek istediği düşünülmeye değer.

«İngiltere Krallığı'nı Tapınak Şövalyeleri Tarikatı ile özdeş tuttuğu, öyle görmek ya da göstermek istediği için olabilir mi?»

Kim bilir!... Belki... Bu konuda herhangi bir bilgi veren çıkmamış.

1188 yılında, daha önce "Ordre de Sion" adını taşıdığı için bu kitapta Siyon Tarikatı olarak anmış olduğumuz örgüt bundan böyle "Prieuré de Sion" adını aldı. Biz de bu aşamadan sonra, örgütün özgün Fransızca adının karşılığı olmak üzere **"Siyon Örgütü"** terimini kullanacağız. Amaçlarını göz önünde tutarak bu örgütün ülküsüne elbette **"Siyonizm"**, bu bir doktrin olduğu için üyelerine de basitçe Siyoncular değil, **"Siyonistler"** diyeceğiz.

Nitekim Siyonizmin 20. yüzyıl öncesinde geçerli olan tek anlamı budur.

* * *

1188 yılında kesilmiş olduğu söylenen o koca karaağacın pek yakınındaki Gisors Kalesi'nin sahibi **Jean de Gisors**, Tapınak Şövalyeleri'nden kopan Siyon Örgütü'nün ilk büyük üstadı oldu. Bu da, İngiltere ile Fransa arasındaki anlaşmazlığın basit bir sınır sorunu olmadığını, Siyonistler ve Tapınakçılar ile de ilgili olup, Gisors'u da yakından ilgilendirdiğini gösterir.
(Jean de Gisors'un giyimindeki figürü daha sonra Prieuré de Sion ile bağlantılı olarak göreceğiz.)

Kısa bir süre sonra İngiltere tahtına çıkan Richard'ın bir Tapınak Şövalyesi gibi giyinerek onlardan yana bir tutum sergilediği, oysa 2. Henry'nin Fransa Kralı 2. Philippe ile uzlaşmazlığının sonucunda Gisors Kalesi'ne sığınmış olduğu, ardından bu kalenin sahibi Jean de Gisors'un Siyon Örgütü'nün büyük üstadı oluşu göz önüne alınınca, burada bir çelişki olduğu düşünülebilir.

Oysa çelişki yoktur. Tapınakçılar ile Siyonistler arasında önemli bir sorun ya da uyuşmazlık yoktu ki!... Sadece Siyonistler, Kudüs'teki olaylar üzerine bundan böyle Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın yönetimi ile doğrudan ilgilenmeyi terk etmişti, o kadar... Gerekçesi, peşinde koştukları ülkünün yani o tarihteki anlamıyla Siyonizmin gerçekleşmesi bakımından artık Tapınak Şövalyeleri'ne yaslanmamaları, kendi işlerini kendilerinin görmeyi yeğlemeleriydi.

«Tek bir olaydan ötürü niçin hemen güvenlerini yitirmişler?»

Bunu "tek bir olay" diye nitelemek yanlış olabilir. Belki başka olaylar da vardı. Şövalyeler çok şımarmıştı. Söz dinlemez olmuşlardı. Kendilerini giderek gelişme gösteren ticari ve finansal etkinliklere kaptırmışlardı.

«Bunlara Siyonistlerin de gereksinmesi yok muydu? Bu etkinlikler, hele uluslararası ekonominin elde tutuluşu onlar için de yararlı değil miydi?»

Siyonistlerin kontrolü altında tutulabildiği sürece kuşkusuz öyleydi ve amaca doğrudan hizmet eder, katkıda bulunurdu. Fakat son zamanlardaki gibi giderse, Tapınak Şövalyeleri, örgütün başına iş açabilirdi. Siyonistler, onları kendi haline bırakıp bir başka düzen kurmayı yeğledi.

Gerçi bu kopmayı izleyen yüz yıl içinde tarikatın gerek ekonomik gerek siyasal bakımdan nasıl güçlendiği, bu gücün hangi boyutlara vardığı göz önüne alınırsa, Siyonistler hakkında şöyle denebilir: "Yanlış yaptılar. Tıpkı Gisors'daki karaağacın kesilişi gibi onlar da kendi bindikleri dalı kestiler. Ellerindeki fırsatı teptiler."

Belli ki o tarihte çok ileri görüşlü olamamışlardı... Oysa Tapınak Şövalyeleri'ni terk etmemiş olsalardı, belki de tarikatın ertesi yüzyıl içinde ulaştığı o dehşetli siyasal ve ekonomik güçle Fransa Krallığı'nı tepeleyebilir, işin içine biraz da entrika karıştırınca, hayallerindeki Kutsal Roma İmparatorluğu'nu elde edebilirlerdi.

Bundan sonra ise tek bir silâhları kalmıştı: Entrika...

Bu çalışmanın birinci kitabının ***"Akdeniz İmparatorluğu"*** başlığı altındaki 17. bölümünde belirgin bir tarih vermeksizin anlatmış olduğumuz üzere; 13. yüzyılda Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nda hayli değişiklik baş gösterdi.

1188 yılındaki ayrılış, bu değişimi tetiklemişti. Artık tarikatın bir yandan Kudüs'ü koruyup, bir yandan Hıristiyan hacıların güvenliğini sağlamak gibi bir amacı, bir kaygısı da kalmamıştı. Dolayısıyla Siyon Örgütü'nün büyük üstadı, bundan böyle Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın büyük üstadı değildi.

* * *

Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın başındaki kişiye, Katolik Kilisesi'nin onayı ile "büyük üstat" deniyordu. Şimdi Siyonistler Tapınak Şövalyeleri'nden kopmuş olduğuna göre, bu unvanı kullanmayı hangi hakla sürdürmüş?

Kimileri Siyonistler ile Tapınak Şövalyeleri arasındaki kopmayı *"Siyon Örgütü'nün şövalyeleri evlâtlıktan atması"* biçiminde yorumlamıştır. Bu yorum, *«1188 yılından önce Siyonistler Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın üstündeydi ve onu perde arkasından yönetiyordu.»* tarzındaki bir kabulden kaynaklanır. Bu iddianın doğruluğunu benimseyenlere göre; aslında büyük üstatlık, herhangi bir Tapınak Şövalyesi'nin değil, Siyon Örgütü'nün elinde olan bir haktı.

Kuşkusuz Tapınakçılardan yana ve Siyonistlere karşı olanların görüşü sorulsa; herhalde onlar da *«Tapınak Şövalyeleri böylece Siyon Örgütü denilen baş ağrısından kurtulmuş olmakla rahat bir nefes aldı.»* derdi.

Katolik Kilisesi, Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'na birçok ayrıcalık tanımıştı. Tarikatın başındaki kişinin "büyük üstat" olarak anılmasını onaylamış olması, tanınan ayrıcalıkların yanında önem taşımazdı. Fakat bu unvanı baştan Siyonistlerin sağlamış olduğu da düşünülebilir.

Siyon Örgütü'nün, Katolik Kilisesi'ne herhangi bir bağımlılığı yoktu. Aksine, Siyonistler o Kilise'ye başından beri karşıydı ve ellerinden gelse, onu hemen ortadan kaldırırlardı. Bu örgütün başındaki kişiyi "büyük üstat" olarak adlandırmalarını engelleyebilecek hiçbir güç yoktu. Çünkü Siyon Örgütü, Tapınak Şövalyeleri Tarikatı gibi herkesçe tanınan ve saygı gösterilen bir kurum değil, arka planda duran bir gizli oluşumdu.

Avrupa'da şu ya da bu nedenle ileri gelen bir kişi niteliği taşıyan herkes Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın büyük üstadının kim olduğunu bilirdi. Onu görmüş ve tanımış olmasa bile adını duymuşluğu vardı.

Siyon Örgütü'nün başında kimin bulunduğunu ise, bu örgütün üyelerinin dışında hiç kimse bilmezdi. Hatta birkaç belgede adı geçmiş olsa bile böyle bir örgütün varlığı bile gizliydi. Kimsenin bilmemesi gerekiyordu.

Dahası, böyle bir örgütün var olup olmadığı bile tartışılabilirdi çünkü öyle Avrupa'nın her bir yanına dağılmış çok sayıda üyesi olduğu söylenemezdi.

Ancak Siyon ülküsünü benimsemiş herkes, örgütün doğal üyesi sayılırdı. Büyük üstatlık ise, Tapınak Şövalyeleri'nde olduğu gibi seçimle değil, bir öncekinin bir sonrakini belirlemesi şeklinde elden ele geçerdi.

Bu konuda hiçbir tarih kitabında hiçbir bilgi bulamazsınız. Yoktur. Çünkü bu bilgiler, pek yakın bir tarihte, 20. yüzyıl ortalarında gün ışığına çıktı. Belki tarihçiler bundan sonra yazar.

* * *

«Siyon Örgütü'nde "büyük üstat" diye bir unvanın kullanılışı, Tapınak Şövalyelerinde olduğu gibi bu örgütte de başka "üstatlar" bulunduğunu göstermez mi?... Eğer birtakım üstatlar yoksa, en baştaki kişiye niçin büyük üstat densin ki?»

Belki, fakat iş bu kadarla da kalmaz. Bu kurumun "bilgi" ile bağlantılı bir niteliğinin hatta belki bir öğretisinin bile bulunduğunu da gösterir. Tapınak Şövalyelerinin başındaki kişiye büyük üstat, karargâhlarını yöneten yetkililerden her birine üstat denilişinin, bundan ileri geldiği söylenebilir.

Öyle olmasa, Siyon Örgütü'nün başındaki kişi için çok daha güçlü bir nitelik vurgulayan türde bir unvan -örneğin imparator- kullanılabilecek iken, niçin basitçe "bilgili ve deneyimli kişi" anlamına gelen üstat kullanılmış olsun!

Tapınak Şövalyeleri ile Siyonistler arasında üst düzeyde bir uyuşmazlık çıkıp kopma oluşmadan önce, bu üstatların ve büyük üstadın aslında öncelikle hangi örgütün yetkilisi olduğunu da düşünmeye değer.

Tapınak Şövalyeleri Tarikatı Godfrey de Bouillon'un kurmuş olduğu Siyon Tarikatı'nın amacını edinerek onun peşinde koşmakta idiyse, bu tarikatın 1118 yılında Kudüs'a gelen ilk dokuz şövalyesinin önderi Hugues de Payen'in, 1128 yılında kendisine resmen büyük üstat unvanı verilmeden önce zaten büyük üstat olduğu söylenebilir. Bu konuyu işleyen bazı kaynaklarda böyle bir değerlendirme yapılmıştır.

Fakat Tapınak Şövalyeleri'nin sonraki durumuna bakılırsa, aslında sıradan şövalyeler "asker" olduğuna göre, sanki üstatlar "sivil üyeler" gibi bir izlenim veriyor; en azından etkin olarak askerlikle ilgilenmeyi "komandör" denilen kişilere bırakıp, örgütün sadece düşünsel ya da politikayla bağlantılı işleri üzerinde yoğunlaşmaya başlamış yöneticileri gibi görünüyor.

Ancak bu da herhangi bir belgeye dayanan sağlam bir bilgi değil, sadece bir yorum. Bu nedenle yanlış da olabilir.

İzleyecek bölümde, tarih boyunca kimlerin Siyon Örgütü'nün büyük üstadı olduğunu görmeye başlayacağız. Ne yazık ki sadece büyük üstatlardan söz edebileceğiz. Daha alt düzeyde bulunması gereken ya da bulunduğu varsayılan üstatların hiçbirinin adı hiçbir yerde geçmiyor. Sanki bu örgütü "tek bir kişi" oluşturmuş, yüzyıllarca her şey bu kişinin çevresinde dönmüş, aslında ortada örgüt falan yokmuş, olsa olsa bir büyük üstat ile yandaşları varmış gibi bir izlenim doğuyor. Nitekim o yüzden burada "Siyon Örgütü" olarak anılmakta olan organizasyon aslında kurumsal nitelikli bir "örgüt" değil…

Bütün bunları yadırgamamak gerek. Şu nedenle ki büyük üstatların kim olduklarını şöyle bir yana bırakalım, böyle bir örgütün ya da organizasyonun varlığı bile yakın geçmişimize değin bilinmiyordu ki…

Masonlukta da üstat ve büyük üstat unvanları var.

Gerçi masonlar, 18. yüzyıl başlarından beri kullandıkları bu unvanların daha önceki geleneksel inşaatçılık mesleğinden alınmış olduğunu ileri sürmüştür ama bunun doğruluğu da biraz kuşkulu görünüyor.

Nitekim sırası gelip de günümüzdeki Masonluğun nasıl bir kaynaktan doğduğu anlatıldığında, belki siz de bu kuşkuya hak verirsiniz.

Virgo

Tapınak Şövalyeleri, 1188 yılından sonra kendilerini özerkçe yönetmeye başladı. Patronları sayılan papayı bile umursamaz oldular. Hatta Kilise'ye başkaldırdıkları bile görüldü. Bu durum, o tarihten önce, aslında Papalığa karşı olmakla birlikte Siyonistlerin diplomasiyi şövalyelerden daha iyi kullanmış olduğunu gösterir.

Ancak şurası da bir gerçek ki Tapınak Şövalyelerinin papaya karşı çıkışı Siyonistlerin işine gelmişti. Böylece Katolik Kilisesi, önemli bir organının üzerindeki gücünü yitirmiş, zayıflamış oluyordu. Katolik Kilisesi ne kadar zora düşerse, Siyon Örgütü de gelecek için o kadar güç elde ederdi.

Derken, Siyon Örgütü'nün kısaca "Ormus" diye bir ad kullanmaya başladığı görülür. Gerçi Organizasyon gizli olmayı sürdürüyordu ama varlığını bu ad altındaki bir kurumsal oluşum ile sezdirmeye çalışıyordu.

Zaten bir paravanaya gerek duyuluyordu.

«Daha önce bir paravana yok muydu?»

Hiç olmaz mı!... Elbette vardı: Tapınak Şövalyeleri Tarikatı.

Ormus adının kullanımı, Fransa Kralı 4. Phlippe ile Papa 5. Clementhus'un iş birliği ederek Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'na karşı etkin girişimlere başlanmasından kısa bir süre öncesine, 1306 yılına kadar sürdü.

Aslında Siyon Örgütü'nün paravana niteliğini taşımak üzere kullanmış olduğu bir diğer isim daha vardır. Hatta ötekisi Ormus'tan çok daha fazla duyulmuştur ama ondan söz etme sırası henüz gelmedi.

* * *

Ormus, bir sözcük olarak belli bir anlam taşımaz. Çünkü bu, başka sözcüklerin birleşiminden oluşturulmuş bir kısaltmadır.

Fransızcada "ours", ayı demektir; Latincesi "ursus".

Merovenjlerin son etkin kralı 2. Dagobert'in amblemi de bir ayıydı.

Merovenjlerin ilk krallarından 1. Clovis, Katolik Kilisesi ile anlaşıp Kutsal Roma İmparatoru unvanını almadan önce, halkın Paganist inancı çerçevesinde **"Ardunia"** olarak anılan dişi tanrıça ayı, benimsenen ya da tapınılan diğer tanrıların hepsinden öncelikli tutulurdu.

Frankların ataları, "ayı halkı" anlamına gelen bir terimle anılırdı.

Kelt dilinde ayı, **"arth"** biçiminde yazılırdı. Kral Arthur'un adı da oradan gelir. Kimileri ona bu adın ayı gibi iri olduğu için yakıştırıldığını söyler.

Godfrey de Bouillon'un, şeceresi uyarınca soyunun dayandığı 4. Sigebert, gençliğinde, **"Prens Ursus"** olarak anılırdı.

Bu çalışmanın birinci kitabında, 1070 yılında Kalabriya'dan gelip Ardennes'deki Orval Manastırı'nı kuran keşişlerden söz edilmişti. Onların başındaki kişi de "Prens Ursus" olarak anılmaktaydı. Bu kişinin kimliği öğrenilememiştir ama Merovenjlerin soyunu sürdürenlerden biri olduğu kuşkusuz gibidir.

* * *

Fransızcada "or" sözcüğü altın, "orme" karaağaç demektir. ***"Attendez-moi sous l'orme."*** *(Karaağacın altında buluşalım.)* diye bir deyim kullanılır. Bir yere davet edilen kişi böyle bir yanıt verirse, bir nedenle içerlemiş olduğu ve çağrıldığı yere gitmek istemediği anlaşılır.

"Or" ile "us" arasına "M" harfine benzer bir simge yerleştirilir. Aslında bu bir şekildir. Bu harfin kendine özgü bir tarzda yazılışıyla, Astrolojide Virgo'nun *(Başak Burcu)* simgesi oluşur.

Ortaçağ Hıristiyan ikonografisine bakılırsa; bu harf "Kutsal Bakire" olarak nitelenen Meryem Ana'nın karşılığıdır. Fakat kimileri bunu böyle kabul etmeyip, İsa'nın karısı Magdalena'nın karşılığı olarak almıştır; her ikisinin de adı aynı: Meryem.

Ormus, Siyonistler tarafından hiçbir zaman tümüyle Latin harfleri kullanılarak doğrudan ve açıkça tek bir sözcük biçiminde yazılmamıştır. Bu sözcükteki **"or"** ve **"us"**, astrolojideki Virgo'nun simgesinin içeriğinde, sanki bir meleğin kanatları altına yerleşmiş iki ayrı sözcük gibi gösterilmiştir.

Bu simgesel düzenlemenin başka biçimlerde yapılmış olanları da vardır. Bunlar pek önemli değildir; ha öyle ha böyle... Yeter ki şu ikisi bir arada olsun.

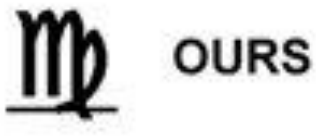

Bu sözcük ve Virgo'nun simgesini Latin alfabesine yansıttığı kabul edilen "M" harfi, gerek Rozkruacılarda gerekse Masonluktaki bazı ritlerin yüksek derece ritüellerinde de görülür.

Bu harf, öteden beri Zerdüşt'ün öncülüğünü etmiş olduğu Mazdaizm'i nitelemek üzere de kullanılmıştır. Hem Zerdüşt'ün doktrininde hem de ondan esinlenerek daha sonra oluşturulmuş gnostik öğretilerde, simgesel anlamda kullanılan "ışık" kavramı ile özdeşleştirilmiştir: **Mazda**.

Tarih boyunca bazı gizemci (mistik) nitelikli ekollerin liderlerinin de "Ormus" adıyla anılmış olduğu görülür. Çünkü bu ekollerin üyeleri, simgesel olarak **"ışık"** kavramıyla dile getirilen bilgiyi, liderlerinden alır.

* * *

Tapınak Şövalyeleri Tarikatı ile Siyon Örgütü birbirinden ayrıldıktan sonra ya da diğer açıdan Siyonistler, Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nı terk ettikten sonra Tapınak Şövalyeleri'nin ne yaptığı biliniyor. Bunlar, bu çalışmanın birinci kitabında özetle anlatıldı.

Peki bundan sonra Siyon Örgütü neler yaptı?

Benjaminlere ait olduğu ileri sürülen topraklara ya da bu topraklarda bulunan bir "şey"e sahip çıkılması, Katolik Kilisesi'nden Merovenjlerin öcünün alınıp "Gerçek Papalık" (!) kurumunun asıl sahiplerine verilmesi, Kutsal Roma İmparatorluğu'nun yeniden kurulması gibi ülküler ne oldu?

Siyon Örgütü'nden söz edilip bu aşamaya gelindiğinde ortaya böyle sorular konulacaktı.

Bu çalışmada bunların yanıtları hazırlandı; onun da bir özeti çıkarıldı.

İzleyen bölümde anlatmaya başlayacağız.

Bölüm: 3

Siyonistler

Bu bölümde, bu çalışmada Türkçedeki adını Siyon Örgütü olarak koyduğumuz, özgün adı **Prieuré de Sion** olan organizasyonun büyük üstatlarının adları sıralanacak. Her biri hakkında kısa bilgiler de verilecek.

«Bu bir gizli örgüt olduğuna göre, nasıl oluyor da büyük üstatlarının adları biliniyor?... Yoksa aslında Siyon Örgütü gizli değil miydi?»

Bu örgüt, yüzyıllar boyunca gizli tutuldu. Bu nedenle herhangi bir tarihte ne büyük üstadının ne diğer üstatlarının (varsa) kim olduğu biliniyordu. Aslında bu kişilerin çoğu, adları gayet iyi bilinen ünlü tarihsel kişilerdi. Belki sadece birkaçının adını duymamışızdır. Büyük üstatların adları şimdi biliniyor ama denildiği gibi şayet diğer üstatları da var idiyse, onların kimler olduğu kesin olarak bilinmiyor.

«Nasıl oluyor da şimdi biliniyor?»

1960'lı yıllarda Paris'teki Milli Kütüphane'de (Bibliothèque nationale de France) keşfedilen ve **"Gizli Dosyalar"** (*Fransızcada "Dossiers Secrets")* olarak anılan birtakım belgelerin ele geçmesiyle birlikte bu örgütün gizliliği kalmadı. Her şey açığa vurulmuş oldu. Tarih boyunca ne gibi işlere bulaşmış olduğu, tüm foyası ortaya çıktı.

Nitekim artık sözüm ona "gizli" dosyalardaki belgelerden birinde, 1188 yılından bu yana Siyon Örgütü'nün büyük üstatlarının tam listesi de verilmiş.

Bundan sonra geçecek olan adlara dikkat edin!... Aynı ve birbirleriyle ilişkili birtakım soylu ailelerinden olanların adı geçecek. İçlerinden kimilerini hiç duymamış olabilirsiniz ama sonra çok iyi bildiğiniz, belki sizi şaşkınlığa bile uğratabilecek kişilerin adlarını göreceksiniz.

* * *

Siyon Örgütü Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'ndan ayrıldığında ilk büyük üstadı olan **Jean de Gisors**, İngiltere kralının dış ilişkileriyle ilgilenen bir görevliydi. 1193 yılına yani Kral Richard başarısızlıkla sonuçlanan haçlı seferi serüveninden dönene dek, bu görevi sürdürmüştü.

Ondan sonra, Siyon Örgütü'nün büyük üstatlığını üstlenen kişilerden her birinin, Avrupa çapında, ya politika bakımından önemli bir kimliği ya da bir başka açıdan tanınmışlığı vardır.

Oysa aynı şeyi Tapınak Şövalyeleri Tarikatı için söylemek hayli zordur. Onların arasında belki hepsinden önemli olduğu söylenebilecek bir soylu olan **Bertrand de Blanchefort**'a daha sonra (üçüncü kitapta) bir başka nedenle değineceğiz.

«Tapınak Şövalyeleri Tarikatı ile Siyon Tarikatı'nın başındaki kişinin özdeşleştirilmesinde bir yanlışlık yapılmış olamaz mı?»

Şayet birçok kaynakta belirtildiği gibi, 1188 yılı öncesinde Siyon Örgütü, Tapınak Şövalyeleri'ni perde arkasından yönetiyor idiyse, belki tarikatın büyük üstadı göstermelikti ve onun arkasında bir başka kişi vardı. Hatta belki bu tarikatın ilk oluşumundan beri öyleydi.

Nitekim Tapınak Şövalyelerinin ilk büyük üstadı olan Hugues de Payen'in arkasında **Champagne Kontu Hugues**'in bulunduğunu biliyoruz. Fakat o çok erken bir tarihte, 1126'da ölmüş. Sonrası için varsayımda bulunamayız.

Tarikatın ondan sonra gelen büyük üstatlarını 13 kişiden oluşan ve "Kolej' olarak anılan bir kurul seçse bile, belki bu kurulu etki altında tutan bir başka güç vardı. Belki de bu seçici kurulun üyelerinin sayısının sınırlı tutulması, seçtiği büyük üstadın tartışılmaz yetkilerle donatılması, bundan ileri geliyordu.

Günümüzde bu konuyla yakından ilgilenen araştırmacılar, bu sorunu tartışmayı sürdürüyor. Fakat hep olasılıklar üzerinde duruluyor; tahminler yapılıyor. Bu işin aslını ortaya seren bir tek belge bile bulunamamış. Kim bilir, belki gelecekte bulunur.

Prieuré de Sion'un büyük üstadının kimliği bakımından arada bilinmeyen 60 küsur yıl var. Sözü edilen "gizli dosyalar" kapsamında bu bağlamda bir bilgiye rastlanmamış.

* * *

1188 yılı sonrasında, Siyon Örgütü'nün büyük üstadı her kim olursa olsun, mutlaka **"Jean"** adını taşırdı. Bu bir tür gelenekti. Dolayısıyla Jean de Gisors aynı zamanda "1. Jean" sayıldı.

Böyle olunca, 1188 yılı öncesindeki büyük üstatların göz ardı edildiği ortaya çıkıyor. Bir kez daha Tapınak Şövalyeleri Tarikatı ile Siyon Örgütü'nün büyük üstatlarının aynı kişi olduğu görüşüne kuşkuyla bakılması gereği doğuyor. Hatta Godfrey de Bouillon'un kurmuş olduğu ilk Siyon Örgütü'nün tarih içinde eriyip gitmiş olduğu, 1188 yılından sonra yine toparlanıp âdeta sıfırdan yeni bir başlangıç yaptığı bile düşünülebilir.

Dolayısıyla biz de sonrasına bakacağız; çare yok!

Jean de Gisors 1220 yılında ölünce, örgütün büyük üstatlığını **Marie de Saint-Clair** üstlendi. Kuşkusuz kadın olduğu için, örgütün geleneği uyarınca "Jeanne" adını taşıyordu.

Böylece çok erken bir tarih olmasına karşın, bir kadının büyük üstat olduğu görülüyor.

Acaba Türk dili kuralları uyarınca ona "büyük üstade" mi demeli? [Fransızca ve İngilizce kaynaklardan hiçbirinde Siyon Örgütü'nden söz edilirken "Grande Maîtresse" ya da "Grand Mistress" diye bir unvan geçmiyor. Bu unvan, ancak sonradan Masonluğa kadınların da kabul edilişiyle birlikte sadece kadınlara özgü ya da erkek ve kadın ayırımı yapmaksızın çalışan mason örgütlerinde ve Masonluk ile benzerlik gösteren diğer birtakım ezoterik örgütlerde görülüyor. Türkiye'de de 1991 yılından bu yana kadın masonların örgütü var. Fakat "üstade" diye bir unvan hiç kullanılmamış.]

"Neden başka birisi değil de Marie de Saint-Clair?" diye bir sorunun yanıtı yok.

Bazı kaynaklarda Marie de Saint-Clair'in Jean de Gisors'un ikinci karısı olduğundan söz edilirse de bu belgelenememiştir.

Ancak o tarihlerde Siyon Örgütü'nün büyük üstatlığının Gisors ailesi içinde tutulduğu da görülüyor. Nitekim büyük üstatlığı, 1266 yılında Jean de Gisors'un torunu **Guillaume de Gisors** almış. Fransa Kralı 9. Louis tarafından kurulmuş olan **"Ordre de Croissant"** *(Hilal Tarikatı)* adlı ezoterik örgütü yeniden biçimlendirmiş. Nitekim bundan sonra Fransa'da, öğretisi bakımından Hermetizme dayanan bir diğer tarikattan daha söz ediliyor. İşte bu tarikatın, Siyonistlerin o tarihlerdeki organlarından biri olduğu söylenir.

1307 yılında büyük üstat olan Bar Kontu **Edouard de Bar**, İngiltere Kralı 1. Edward torunu, Guillaume de Gisors'un karısı Iolande de Bar'ın ikinci kuşaktan yeğeniydi. Tapınak Şövalyeleri tutuklanırken, tarikatın birtakım belge ve eşyasının Guillaume de Gisors'a teslim edilmiş olduğu söylenir.

1336 yılında örgütün büyük üstatlığını yine bir kadın, Edouard de Bar'ın ablası **Jeanne de Bar** yürütmeye başladı. Hesapça bu "2. Jeanne" oluyor ama onun hakkında pek bir bilgi yok.

1351 yılında büyük üstatlık yine Saint-Clair ailesine döndüğü belirtiliyor. Bu kez büyük üstat olan **Jean de Saint-Clair** hakkında da örgüt ile bağlantılı konularda pek bir şey bilinmiyor.

1366'da büyük üstat olan 3. Jeanne, Navarra kralının kızı, Longueville ve Evreux Kontesi **Blanche d'Evreux**… Batı Avrupa tarihindeki ünlü çehrelerden biri olan bu kadın, 1350 yılında Fransa Kralı 6. Philippe ile evlenmiş, gebe kalmıştı.

Siyon Örgütü, amaçları bakımından çok önemli bir fırsat yakalamıştı. Fakat 6. Philippe aynı yıl ölünce bu fırsat kaçıverdi. Zaten Blanche d'Evreux kız doğurdu; bu da krallığın ele geçirilmesi bakımından bir işe yaramazdı.

Soylu Olmayan Büyük Üstatlar

Blanche d'Evreux ilginç bir kadındı; ne zaman ne yapacağı bilinmezdi. Yıllarca onun tarafından sıkıca korunup çalışmalarına destek sağlanmış olan **Nicolas Flamel**, 1398 yılında Fransa'nın önceki kraliçesinin yerine büyük üstat olunca, Siyon Örgütü'nde büyük üstatlığın mutlaka bir soylu tarafından taşınması gereği ya da geleneği de kalkmış oldu. Siyon Örgütü'nün amaçları göz önüne alınırsa, bu bir çelişki sayılabilir. Nasıl ve hangi gerekçeyle yapıldığı bilinmiyor. Bir varsayım olmakla birlikte, tek bir açıklaması olabilir. Bu da örgütün 1188 yılından sonra gelenek edindiği bir yönteme dayanır: Tapınak Şövalyelerinde olduğu gibi Siyon Örgütünde de büyük üstat bu unvanı yaşam boyu korurdu. Otoritesi tartışılmazdı. Kendinden sonra yerine kimin geçeceğini de önceden o belirler, ilgililere gerektiğince bildirirdi.

Nitekim işte kimilerinin "çılgın kadın" olarak nitelediği Blanche d'Evreux, örgütün yönetiminde bir devrime yol açmıştı. Kendinden sonra kimin büyük üstat olacağını ilgililere bildirmişti; bunun tartışması yoktu.

Nicolas Flamel bir kitap kopyacısıydı. Çok geniş bir bilgi birikimi vardı. Üstelik çok yer gezmişti. Birçok dil bilirdi. Hayli yoğun bir biçimde alşimiyle ilgilenirdi. Bu işi öylesine derine götürmüştü ki yaşamı boyunca tek amacının ***"Filozof Taşı"***nı bulmak olduğu bilinir. Kimilerine göre bulmuştur da...

* * *

Nicolas Flamel'den sonra Siyon Örgütü'nün büyük üstatlığı yine soylu ailelere döndü; ancak bir süre için…

1418 yılında örgütün başına gelen **René d'Anjou**, tarihte çok sayıda unvan taşımış olan sayılı kişilerden biridir. **"L'Ordre de la Fidélité"** *(Bağlılık Tarikatı)* adlı bir ezoterik örgüte de katılmıştı. Ancak bununla pek ilgilenmemiş, bir paravana olarak Siyonizme çok daha yararlı olacağını düşündüğü Hilal Tarikatı'nı canlandırmaya yönelmişti. [Bu tarikatın adı bazı yerde **"Ordre de Deux Croissants"** *(Çift Hilal Tarikatı)* olarak geçiyor. Bunların kimi zaman birbirine karıştırılmış olduğu anlaşılıyor.]

Önceki soylulardan kimileri gibi René d'Anjou da Siyon Örgütü'nün büyük üstatlığını kendi ailesinin elinde tutmak istiyordu. Fakat hayli uzun yaşadı ve oğulları Charles ile Jean kendisinden önce öldü. 1480 yılında örgütün başına, çaresiz, Hilal Tarikatı'nın üyelerinden Sion-Vaudémont Lordu Ferri ile evli olan kızı **Iolande de Bar**'ı geçirdi.

Fransa'nın kuzeydoğusundaki Lorraine bölgesinde "Sion-Vaudémont" adlı bir tepe vardır. Burası, turistik bakımdan hayli ilginç bir yerdir. Konumuz bakımından özelliği, Kudüs'teki Siyon Tepesi'nin Fransa'daki karşılığı olarak benimsenerek kutsal bir bölge sayılmış olmasıdır. Iolande de Bar, orasını çok severdi; neredeyse tüm yaşamını bu çevreyi koruyup güzelleştirmeye adamıştı.

* * *

1483 yılında **Alessandro Filipepi** büyük üstat olunca, Siyon Örgütü'nün yönetimi bu kez İtalya'ya taşınmış oldu.

Yaşadığı dönemin ünlü alşimist ve okültistlerinden biri olduğu, birçok ezoterik örgütle yakın ilişkilerinin bulunduğu bilinen bu ünlü sanatçıyı biz kısaca **"Botiçelli"** adıyla tanırız.

Tarot kartlarını ilk kez onun düzenlediği söylenir.

Günümüzdeki kullanımı göz önüne alınırsa, Tarot kartları fal bakmaya yarar. Aslında bunların astroloji ve okültizm ile bağlantılı çok daha geniş bir kullanım alanı vardır. Bilim adamları, bu kullanımı *"saçma sapan bir iş"* diye niteler çünkü henüz bu tür uygulamaların bilimsel açıklaması yapılamamıştır.

Bunlar şöyle bir elden geçirildiğinde, birçoğunun üzerinde 18. yüzyılın ikinci yarısında Masonlukta kurulmuş olan İskoç ritlerinin çeşitli derecelerinde görülen simgeler dikkati çeker. [O ritlere daha sonra sırası geldiğinde değineceğiz.]

«Böyle olunca, Masonluktaki simgelerin aslında doğrudan o kurum ile oluşmadığı, çok daha eski tarihli bir kaynağı olduğu söylenebilir mi?»

Belki!... Nitekim bazılarının Siyon Örgütü'nün büyük üstadı olan bir sanatçının tasarımlarından alınmış olduğu görülüyor. Aslında doğru olmaz ama sadece buna bakılacak olursa, Siyonizm ile Masonluk arasında bir bağlantı bulunduğu bile söylenebilir. Ancak, bu simgelerin tarihsel kökeni araştırılırsa, Siyonizmde takılıp kalmak olanaksızdır; çok daha eski tarihlerdeki ezoterik kurumlara uzanılır.

Konu Alessandro Filipepi'nin Siyon Örgütü'nün büyük üstadı oluşuna gelince, bir başka bağlantı daha kurulur. Alessandro Filipepi Kalabriyalıdır. Birinci Haçlı Seferi'nden önce Orval Manastırı'nı, sonra Siyon Tarikatı'nı kurmuş olan keşişler Kalabriya'dan gelmişti.

İtalya'nın güney ucundaki Kalabriya'nın, dikkat çekmemiş bir özelliği vardır. M.Ö. 6. yüzyılda kendine özgü bir ezoterik ekol kuran ünlü matematikçi düşünür Pitagor (Pythagoras), yıllarca doğu ülkelerinde dolaşıp, birçok ezoterik örgüte girip çıktıktan sonra Kalabriya'daki Kroton (Crotonne) kentini merkez edinmişti.

Pitagor'un önderlik ettiği, ardından gelenlerin ancak 30 yıl gibi kısa bir süre yaşatabilmiş olduğu bu ekol, daha sonra tarihin derinliklerine gömüldü ama sonraki birçok ezoterik örgüt, Pitagor'un ilkelerinden ve yöntemlerinden büyük ölçüde esinlendi.

Karmelitler

Pisagor'un ilkelerini sonraki yüzyıllarda yaşatmış olan ezoterik örgütler arasında, Karmelitler adlı bir tarikat her nedense gözden kaçar.

Karmelitler, adlarını hem Kalabriya'dan hem Akdeniz'in doğusunda Hayfa limanı yakınlarındaki Karmel Dağı'ndan almıştır. (Fransızcada "Mont Carmel", İngilizcede "Mount Carmel") Pisagor'un da Kroton'daki ekolünü kurmadan önce o çevrede kalmış olduğu söylenir.

Pisagor Ekolü'nde benimsenen ilkelerden birçoğu yüzyıllar sonra Filistin'de Essenlerce canlandırılmıştır. Essenlerin en önemli yerleşim bölgelerinden biri de Karmel dağıydı.

Karmelitler Tarikatı (Fransızcada "L'Ordre du Carmél", İngilizcede "The Order of the Brothers of Our Lady of Mount Carmel"), 12. yüzyıl ortalarında, sözünü ettiğimiz dağın bulunduğu yerde, Katolik disiplini altında olmak üzere Saint-Berthold adındaki bir keşiş tarafından kurulmuştu. Hıristiyanlar Akdeniz'in doğusunda tutunamaz olup bu bölgeyi terk ettiğinde, Karmel Dağı çevresine yerleşmiş olanları Kalabriya'ya taşınmıştı.

Papa 4. Innocentus, 13. yüzyıl ortalarında bu tarikatı tanıyarak çalışma izni vermişti.

Daha sonra Karmelitler, ilkelerini değiştirip farklı bir yol tuttu. Böylece Katolik Kilisesi ile çelişkiye girdiler ama varlıkları yüzyıllarca sürdü. Engisizyonun pençesinden kurtulamayarak 1600 yılında yakılan ünlü bilim adamı **Giordiano Bruno** da bu tarikatın üyelerindendi.

Kimileri, Alessandro Filipepi'nin de bu tarikat ile bir ilişkisinin olduğuna ilişkin birtakım deliller ortaya koyar.

* * *

15. yüzyılın sonlarına gelindiğinde, Siyon Örgütü'nün durumuna şöyle bir bakılınca, amaçları doğrultusunda salt politik nitelikli etkinliklerde bulunmayı yetersiz gördüğü anlaşılıyor. Artık Avrupa'da Rönesans'ın iyiden iyiye kendini belli etmeye başladığı bu dönemde, sanat çevresinin yanı sıra bilimcileri de kullanmaya yöneldiği görülüyor.

Leonardo da Vinci

Siyon Örgütü'nün tarihteki büyük üstatlarının adları belirtilirken, 1510 yılında Alessandro Filipepi'nin ardından Leonardo da Vinci'nin bu unvanı alışı bizi şaşırtmamalı. Leonardo'nun ezoterik nitelikli kurumlarla bağlantısı bilinmeyen bir şey değildir. Hatta birçok yerde ondan bir Rozkruacı olarak söz edildiği bile görülür.

Birisine "Rozkruacı" dendiğinde, bunun anlamı o kişinin Rozkrua Tarikatı üyesi olduğudur. Bu çalışmada henüz Rozkrua Tarikatı'ndan söz etmeye sıra gelmedi. Kronolojik bakımdan daha en azından 100 yıl var.

«Öyleyse, nasıl olur da Leonardo'nun Rozkruacı olduğu söylenebilir?»

Pek âlâ söylenir!... Hem bu söylem sonradan çıkmış da değil, Leonardo'nun yaşamı sırasında bile geçmiştir. Bunun da iki nedeni olabilir.

1. Yıldızı 17. yüzyıl ortalarına doğru parlayan Rozkrua Tarikatı'nın kökeni aslında çok daha eski tarihlere uzanıyor; 16. yüzyıl başlarında zaten var.
2. Siyon Örgütü Tapınak Şövalyeleri'nden kopup da başının çaresine bakmaya yönelince, nasıl kendine "Ormus" diye anılan bir paravan örgüt kurmuşsa, bunun yanı sıra bir de **"Ordre de la Rose-Croix Veritas"** *(Gerçek Rozkrua Tarikatı)* adı verilmiş bir başka örgüt daha oluşturmuş.

Nitekim 1314 yılında İskoçya Kralı Robert Bruce'un kendi ülkesindeki Tapınak Şövalyeleri için kurduğu tarikata böyle bir ad vermiş olduğu görülmüştü.

«Peki ama niçin Gerçek Rozkrua?... Bir sahtesi de mi varmış?»

Hayır!... Burada dilimize "gerçek" olarak çevirdiğimiz "veritas" sıfatı, Rozkrua terimiyle bağlantılı. Tarikat söz konusu olmasa da "Gerçek Rozkrua" diye bir kavram var. Bunu iyi anlayabilmek için, "Rozkrua" sözcüğünün bir kavram olarak anlamını incelemek gerekiyor.

Kimileri bu sözcüğün Türkçedeki karşılığını *"Gül-Haç"* ya da *"Güllü Haç"* olarak veriyor ama bunun özgün olarak "Arınmış Haç" anlamına geldiğini ileri sürenler de var. Böyle olunca, belki tarikatın adı, dilimizde **"Arınmış Haçın Tarikatı"** olarak verilebilir. O zaman da konu, bu çalışmanın birinci kitabının 20. bölümünde anlatılmış "Gerçek Haç" kavramına bağlanır.

Torino Kefeni

Bu konuya bu çalışmanın birinci kitabının "Tapınakçıların Gizemi" başlıklı 22. bölümünde değinilmişti. Kapsamında Leonardo da Vinci'nin de adı geçmişti.

Leonardo da Vinci'nin, Siyon Örgütü'nün büyük üstadı olarak ne yapmış ya da ne yapmaya çalışmış olduğunun, konumuzun akışı bakımından pek bir önemi yoktur. Şunu belirtmekle yetinelim: Her biri ayrı bir harika olan yapıtları dikkatle incelendiğinde, bunların çoğunda Katolik Kilisesi'nin ortaya koyduğu dogmalarla çelişkili bir üslup hatta bir iddia sergilemiş olduğu dikkati çeker. En ünlü tablolarından biri olan "Son Yemek", bunun en belirgin göstergelerinden biridir.

Leonardo'dan söz edince, daha önce de değinilmiş olan şu Torino Kefeni konusuna bir kez daha söz etmeden geçmek olanaksız. Bunun için de tarihte Leonardo'nun kimliğini anımsayalım: Büyük bir sanatçı; hem ressam hem heykeltıraş; bunun ötesinde bir bilim adamı ve tasarımcı. O dönemde gerçekleştirdiği birçok icadın yanı sıra, hiç kimsenin aklına gelmemiş mekanik tasarımları var. Otomobil, uçak, helikopter, denizaltı gibi... İşte, bunların arasında bir de çağımızın terimiyle "fotokopi çekme" olayı yer alıyor.

Torino Kefeni konusu da bu noktada ortaya çıkıyor.

Leonardo, sözünü ettiğimiz ilkel fotokopi çekme yöntemiyle, 1492 yılında mermer üzerine bir negatif resim çıkarmış.

Burada küçültülmüş bir örneği görülen bu resmi biraz anlatalım.

Kimilerinin iddiasına göre bu resimde bir adam var ve o İsa... Daha ileri giden bir iddiaya göre onun özgün görünümü kefenine yansımış.

Bu ilkel negatif kopya işte o kefenden çıkarılmış. Aslı 190 cm eninde ve 440 cm boyunda, zaman içinde rengi atarak bejleşmiş bir kumaş. Resmin iki yanında görülen boylamasına çizgiler ve iri lekeler, bunun çok kez katlanıp açılması nedeniyle, bir de ısı etkisiyle oluşmuş izlerden ileri geliyor.

Bunların tümüne "palavra" diyebilirsiniz. Gerçi Leonardo'nun böyle bir icadının olduğu yadsınamayacak bir gerçek çünkü bu yöntemle üretmiş olduğu başka resimler de var. Ancak Torino Kefeni denilen bu kumaş parçasının sahiden İsa'nın kefeni olduğu, hele görünümünün bu kefene yansıdığı hiç inanılası değil.

Fakat dünya yüzünde buna o kadar çok inanan var ki!... Hatta sırf bu konuyu incelemek için kurumlar oluşturulmuş. Yakın geçmişimize dek bu konu üzerinde birçok uluslararası sempozyum bile düzenlenmiş.

* * *

Böyle bir nesnenin varlığını yadsımak olanaksızdır ama Leonardo'nun çıkardığı negatifin buna ait olmadığını belirten, iddiasını salt akıl yoluyla kanıtlamaya çalışanlar vardır. Hatta bunu Leonardo'nun kendi eliyle yaptığı bir portresiyle karşılaştırarak, bu resimdeki adamın kafasıyla birebir denecek ölçüde benzerlik gösterdiğini ileri sürenler de çıkmıştır.

Kimileri için de bu resmin bütünü değil, sadece kafa bölümü ilgi çekicidir. Engizisyon tarafından Tapınak Şövalyeleri'ne yöneltilmiş olan çeşitli suçlamalar arasında, bir kafa resmine tapınmak da vardı. İşte, suçlamalarda sözü edilen o kafa bu resimde görülen kafaymış.

Ortada sanki bir çelişki var gibi görünüyor.

Daha önce, bir başka kaynaktan edinilen bilgiye dayanarak bu kumaş parçasının buradakinden farklı olarak 360 x 135 cm boyutlarında olduğundan, 1357 yılında Fransa'da Toulouse kenti yakınlarındaki bir köyde bulunduğundan söz edilmişti.

«Çok yıprandığı için kenarları kesilmiş olamaz mı?»

Bu pek olanaklı değil... Bunun ne olduğu ya da nasıl nitelendiği hakkında bilgisi olan hiç kimse, yıprandığından ötürü düzeltmek amacıyla onu kesip küçültmeye kalkışmış olamaz. Zaten önceki tarihli belgede boyu daha küçük, sonrakinde daha büyük olarak belirtiliyor. Bu nedenle, sadece ölçüleri bakımından yazımda yanlışlık yapıldığı düşünülebilir.

Zaten diğer tarihsel kaynakların bazısında, bu nesneye sahip olan Geoffroi de Charney'in 1356 yılında öldüğü, kefenin ise ailesinde kalmış olduğu belirtiliyor. Belki de oğlu onu emanet edilen kişilerden geri almıştı. Nitekim aile içi sorunlar nedeniyle sonra bu nesnenin el değiştirdiği, kimlerin elinde nasıl dolaşıp durduğu, nereden nereye götürüldüğü, üzerinde nasıl sahiplik ileri sürüldüğü de anlatılıyor.

Bunlar uydurulmuş öyküler değil, belgelenmiş olaylar.

Bu nesnenin kendine özgü bir kronolojisi bile düzenlenmiş.

Leonardo'nun ilkel negatif fotokopiyi çıkardığı tarihte, o nesnenin, İtalya'da Torino kentinin yakınlarındaki bir kasabada olması gerekmektedir. Son olarak, 1578 yılında Torino'daki Piazza Kalesi'nde koruma altına alınmıştır.

Belki bu konuda anlatılanların başından beri bu nesnenin niçin böyle bir adla anılmış olduğunu merak etmiştiniz. İşte yanıtı bu: Son durağı Torino.

* * *

Bu kitabın konusuna oranla sırf öyküsü ilginç olduğu için hayli geniş yer verilmiş olan Torino Kefeni'nin bundan sonrası, bizi pek ilgilendirmiyor. Ancak şu ilginç olaylara değinmeden de geçemeyiz:

Papalar, yüzyıllar boyunca Torino Kefeni konusuyla ya hiç ilgilenmedi ya ilgilenmez göründü. Ta ki yakın geçmişimizde Vatikan'ın yüzyıllarca sürmüş olan katı ve kesinci tutumunu değiştirerek, bundan böyle çağın gereklerini biraz daha yakından izleyip bunlara adım uydurmaya, özellikle din ile bilim arasındaki çelişkileri azaltma çabası göstermeye ya da Katolik mezhebinin dogmalarının bilimsel bilgiler ile hiçbir uyuşmazlığı olmadığını kanıtlamaya girişene kadar.

Papa 6. Paul, 1978 yılının Ağustos ayında Torino'ya giderek bu nesneyi kendi gözüyle görmeye karar vermişti. Fakat göremedi. Çünkü bu kararından birkaç gün sonra, Torino'ya gidemeden ölüverdi.

Ondan sonra yeni papa olarak seçilen ve 1. Jean Paul adını alan önceki Venedik kardinali, sadece 33 gün Katolik dünyasının lideri olarak kalabildi. 21 Eylül'de Torino'ya gidip kefeni ziyaret etti. Ertesi hafta öldü.

Papa 2. Jean Paul, 13 Nisan 1980 günü Torino'ya gitti. Kefeni gördü. Büyük bir kutsal sevgi gösterisinde bulundu. 13 Mayıs 1981 tarihinde tetikçi Mehmet Ali Ağca'nın saldırısına uğradı. Yaralanarak atlattı.

Kaynak: http://www.drkarl.com/the-karl-collection/great-moments-in-science/shroud-of-turin

Kimilerine göre *"Torino Kefeni papaları sevmiyor. Onu görmek, hatta görmeyi tasarlamak bile papalara uğursuzluk getiriyor."*

Kimilerine göre de *"Birileri papanın bu nesneye yaklaşmasından hoşlanmıyor. Onu kendilerince kutsal sayıyor, papayı ise bu kutsallığa karşı buluyor."*

Bu olaylar, tarih boyunca papalara karşı çevrilmiş olan entrikalar zincirinin yeni halkaları olarak niteleniyor. Bu işin içinde, günümüzde bile varlığını sürdürdüğü ileri sürülen Siyon Örgütü'nün parmağının olduğu da söyleniyor.

* * *

Leonardo da Vinci, yaşamının son yıllarını Fransa'da geçirmişti. 1519 yılında ölünce, Siyon Örgütü'nün yönetimi yine Fransa'ya kaydı. Fransa'nın o tarihlerdeki en güçlü soylularından sayılan, yarı Fransız yarı İspanyol asıllı Châtelleraut Dükü **Charles de Montpensier et de Bourbon** büyük üstat oldu.

15. yüzyıl sonunda Fransa'da kimin krallık tacını giymesi gerektiği bir sorun haline gelmişti. 8. Charles 1498 yılında öldüğünde, ardında tahta çıkması gereken bir oğlu yoktu. Taht âdeta ortada kalmış gibiydi. Siyonistler, Fransa'da krallığı elde edebilmek için çaba harcıyor ama bir türlü sonuca varamıyordu.

Charles de Montpensier et de Bourbon, entrikaların bir ucundan tutanlardandı. Orléans-Angoulême hanedanından 1. François'nın kral olmasını engellemek için elinden geleni yaptı. Ancak bu, Siyon Örgütü'nün büyük üstadı oluşundan önceydi. Öyle "perde arkasından gizlice" değil, dosdoğru didiştiği için başarılı olamamış, sonra da Fransa'yı terk etmek zorunda bırakılmıştı. Siyon Örgütü'nün büyük üstadı olunca, o sıralarda Kutsal Roma İmparatoru unvanını da taşıyan Kastilya Kralı 5. Carlos ile anlaştı. Onun başkomutanı olup, İspanyol ordusunu Fransa'nın üzerine sürdü. Fakat Fransızlar baskın çıktı; Charles hiçbir şey elde edemeden kaldı.

1527 yılında Guastella Kontu **Ferrante de Gonzaga** Siyon Örgütü'nün büyük üstadı oldu. 16. yüzyıldaki karmaşadan yararlanıp, Fransa tahtını ele geçirmeye çabalayan François de Lorraine ile Charles de Guise'e elinden geldiğince yardım etti ama sonuç yok.

Daha önce sözü edilmiş olan "Gizli Dosyalar"da bu konuyla bağlantılı bir belgede, Ferrante de Gonzaga'nın 1575 yılına kadar Siyon Örgütü'nün büyük üstadı olduğu belirtiliyor. Bir yanlışlık yapılmış. Ferrante de Gonzaga'nın 1557 yılında ölmüş. 1575, oğlu César de Gonzaga'nın ölüm tarihi. Rakamların yeri karıştırılmış.

Diğer bazı kaynaklarda, Siyon Örgütü'nün o sıralardaki büyük üstadı ile bağlantılı başka bilgiler var. 16. yüzyılın ikinci yarısında Avrupa'nın tüm tarihçesi boyunca en karmaşık dönemini yaşamış olduğu göz önünde tutulursa, bu çelişkiyi olağan karşılamak gerekir.

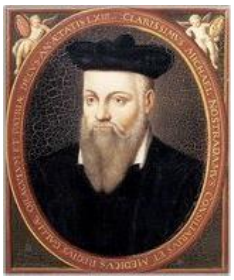

Bu diğer anlatıma göre; Ferrante de Gonzaga, Siyon Örgütü'nün büyük üstatlığından çıkarılmıştı. Böyle bir durumla ilk kez karşılaşılıyordu. Bundan sonraki on yılda örgütün büyük üstatlığını asıl adı **Michel de Notre-Dame** olan ünlü kâhin Nostradamus yürüttü. Fakat ya selefini belirleyemeden öldü ya da kendisinden sonraki büyük üstadın kim olacağı konusunda öteden beri uygulanmış olandan farklı bir yöntem önerdi.

Bu alternatif anlatıma göre 1566-1575 yılları arasında örgütü **Longueville Dükü 1. Henri**, ünlü ekonomist **Nicolas Froumenteau** ile adı bilinmeyen üçüncü bir kişi ortaklaşa yönettiler. (Kimilerine göre o üçüncü kişi **Charles de Guise** idi.) Ancak bu anlatımda sözü edilen kişilerin yaşadıkları dönem ve ölüm tarihleri bakımından çelişkiler var. Dolayısıyla bu yaklaşık on yıllık dönemin belirsiz olduğunu söylemek belki çok daha doğru.

* * *

1575 yılında **Louis de Nevers** büyük üstat oldu. (Aslında "Louis de Gonzaga, duc de Nevers" demek daha doğru olabilir.)

Tüm olanaklarıyla Lorraine ve Guise ailelerini destekledi ama Siyonistler lehine hiçbir sonuç elde edilemedi.

1595 yılında öldüğüne göre böylece Siyon Örgütü'nde 16. yüzyılın sonuna geldik.

Bu aşamaya kadar Siyon Örgütü'nün büyük üstatlığını yürütmüş olan kişiler arasında belki sadece Botiçelli, Leonardo da Vinci ve Nostradamus bize tanıdık gelmiş olanlardı. Diğerlerini daha önce duymamış olabiliriz.

Siyon Örgütü'nün büyük üstatlarının kimlikleri asıl bu tarihten sonra yani 17. yüzyılda şaşırtıcı olmaya başlar.

Ancak onlardan söz etmeye girişmeden önce, 16. yüzyılda çevrilmiş entrikalara da şöyle bir göz atmalıyız.

Zaten Siyon Örgütü'nün entrika düzenlemekten başka yaptığı ne var ki?

Bölüm: 4

Entrikalar Zinciri

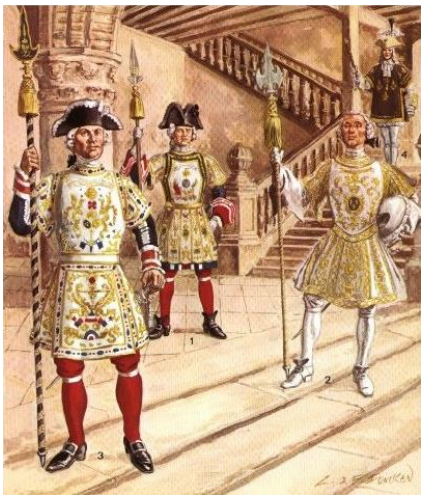

İkide birde Paris'teki Milli Kütüphane'de "Gizli Dosyalar" adı altında yer alan birtakım belgelere değiniyoruz. Çaresiz, çünkü çok önemli…

Bunlardan birinde birtakım soy ağacı çizelgeleri var. Bu çizelgeler daktiloyla yazılmış, bağlantılar elle çizilerek gösterilmiş. Görünümünden, bu düzenlemenin çok eski tarihli olmadığı, bir 20.yüzyıl ürünü olduğu anlaşılıyor.

Üç numaralı çizelgede Godfrey de Bouillon'un adı da görülüyor. Aşağıda, bu çizelgenin buraya sığdırabilmek için küçültülmüş kopyasında, Godfrey'in adı, sağ yandaki kolun en altında "Godefroy VI" olarak yer alıyor.

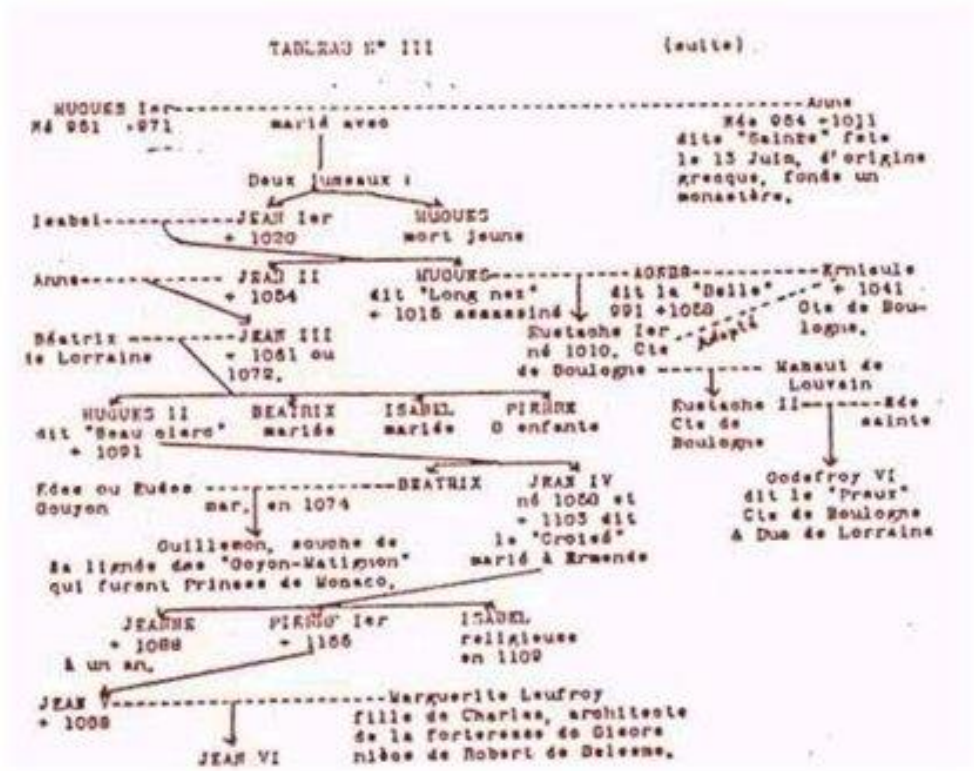

Alıntı: http://www.pharo.com/ (2004)

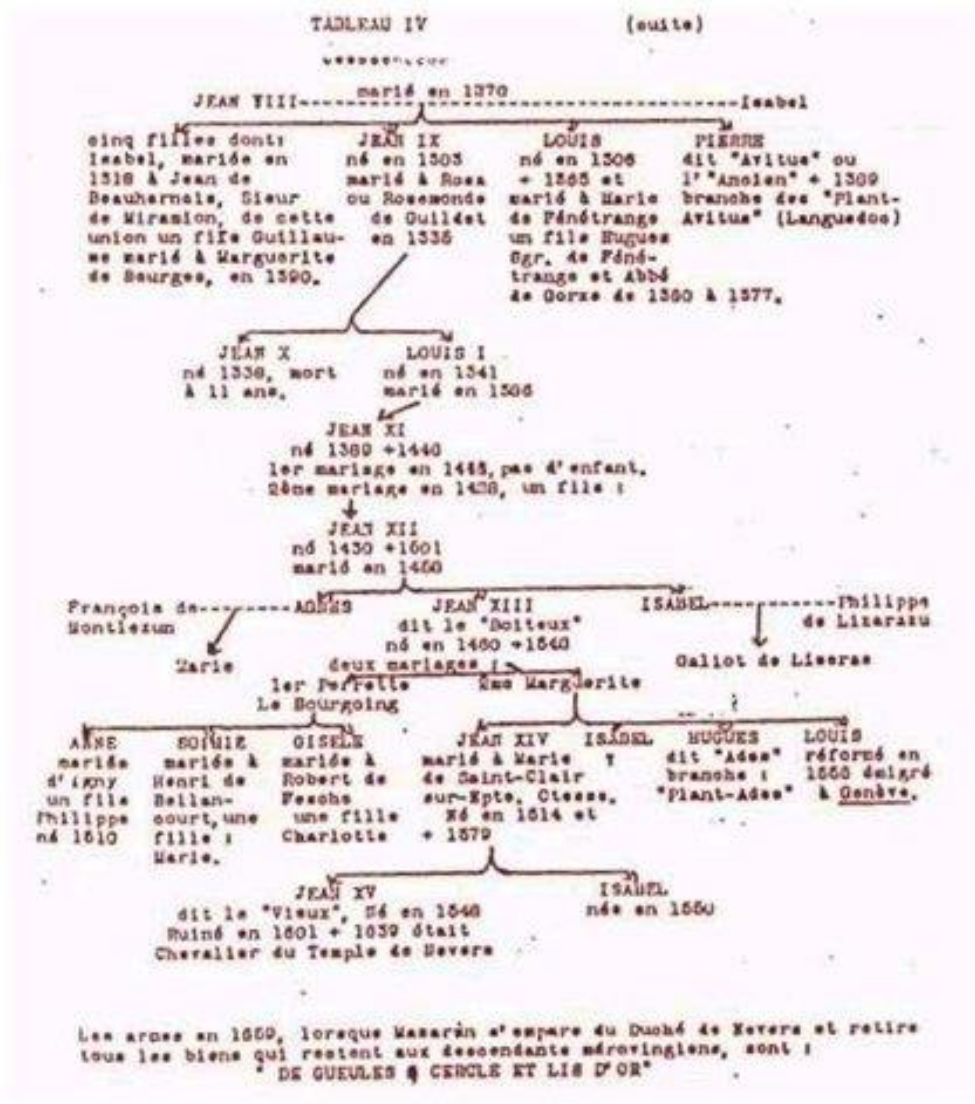
TABLEAU IV (suite)
JEAN VIII marié en 1270 Isabel
cinq filles dont: Isabel, mariée en 1318 à Jean de Beauharnais, Sieur de Miramion, de cette union un fils Guillaume marié à Marguerite de Bourges, en 1390.
JEAN IX né en 1303 marié à Rose ou Rosemonde de Guildet en 1335
LOUIS né en 1306 + 1365 et marié à Marie de Fénétrange un fils Hugues Ogr. de Fénétrange et Abbé de Gorze de 1360 à 1377.
PIERRE dit "Avitus" ou l'"Ancien" + 1309 branche des "Plant-Avitus" (Languedoc)
JEAN X né 1338, mort à 11 ans.
LOUIS I né en 1341 marié en 1366
JEAN XI né 1389 +1440 1er mariage en 1445, pas d'enfant. 2ème mariage en 1428, un fils :
JEAN XII né 1430 +1601 marié en 1460
François de Montlezun
ANNE
JEAN XIII dit le "Boiteux" né en 1460 +1540 deux mariages :
ISABEL
Philippe de Lizarazu
Galiot de Lisores
Zarie
1er Perrette Le Bourgoing
2ème Marguerite
ANNE mariée d'Amy un fils Philippe né 1610
SOUZIE mariée à Henri de Bellancourt, une fille : Marie.
GISELE mariée à Robert de Fesche une fille Charlotte
JEAN XIV marié à Marie de Saint-Clair sur-Epte, Ctesse. Né en 1614 et + 1679
ISABEL ?
HUGUES dit "Adès" branche : "Plant-Adès"
LOUIS réformé en 1660 malgré à Genève.
JEAN XV dit le "Vieux", né en 1648 Ruiné en 1681 + 1689 était Chevalier du Temple de Nevers
ISABEL née en 1650
Les armes en 1659, lorsque Mazarin s'empare du Duché de Nevers et retire tous les biens qui restent aux descendants mérovingiens, sont :
" DE GUEULES A CERCLE ET LIS D'OR"
JEAN V + 1088
Marguerite Leufroy fille de Charles, architecte de la forteresse de Gisors nièce de Robert de Belesme.
JEAN VI né 1130 + 1187 marié en 1166 à Idoine de Gisors
PIERRE II né 1160 + 1211 marié à Marguerite
LOUIS né 1162 marié à Guillette d'Eyz (Bresse)
JEAN né 1163 abbé du Prieuré du Mont de Sion de 1220 à 1290.
1er mar. Richilde de Pueil +1258
2ème mar. JEAN VII né 1204 +1267
Elisende de Gisors (sa cousine)
Roscelin du Fosse
MARGUERITE
JEAN VIII marié à Isabel en 1270
ROBERT + 1309 à Abbeville
PIERRE moine à Saint-Denis de 1260 à 1311

Kuşkusuz bu çizelgenin güvenilirlik ölçüsü belli değil. Çünkü Godfrey'in ne kardeşi ne de oğlu gösterilmiş. Bu soy ağacının diğer kolları yakın tarihlere doğru sürüyor ama Godfrey'in adının yer aldığı kol orada bitiveriyor.

Dolayısıyla bu soy ağacı çizelgesi, iki belirgin amaç taşıyarak düzenlenmiş izlenimini veriyor:

1. Godfrey'in hangi soydan gelmiş olduğunu gösterebilmek;
2. Sonraki sayfalarda adı geçenlerin aynı soyu sürdürdüğünü belirtmek.

Önceki sayfalar izlenince, Godfrey'in soyunun Merovenjler'e kadar uzandığı görülüyor. Aslında Godfrey de Bouillon'un soy ağacı başka kaynaklardan da çıkarılabilir. Birtakım sapmalar görülebilir ama sonunda aynı noktaya varılır.

Bu belgenin diğer soy ağacı düzenlemelerinden farklı olan özelliği, Siyon Örgütü ile bağdaştırılması, buna özellikle dikkat çekilip, Fransa, Avusturya, İspanya ve İskoçya başta olmak üzere daha birçok ülkenin ünlü ailelerine de değinilmesidir.

Daha yakın tarihlere gelinince, 14. yüzyıl ve sonrasında Lorraine ailesinin yanı sıra Guise ailesi de dikkati çeker. Bunu III numaralı çizelgenin alt bölümü ile IV numaralı çizelgeyi izlediğimizde görebiliyoruz.

Kan Davası

15. yüzyıl sonlarına doğru Guise ve Lorraine aileleri, o sırada Fransa tahtındaki Valois hanedanını yıkmak için el ele vererek uzun vadeli bir plan hazırlamıştı. Amaçları Fransa'daki krallığı ele geçirmekti ama dahası da vardı. Papalığa da göz dikmişlerdi. Aslında bu yeni bir tasarım değildi ama ilk kez bu dönemde açıkça gösterilen etkinliklerle ortaya çıktı.

Bu girişim, "Kutsal Roma İmparatorluğu'nu Merovenjler dönemindeki görkemine kavuşturmak, sonra da sahibine teslim etmek" gibi, kendilerince ulu olarak nitelenen bir ülkü uyarıncaydı. Nitekim bu aileler Siyon Örgütü ile âdeta özdeşleşmekteydi. Fakat bu ülkü, bir bakıma 8. yüzyılda Karolenjlerin Katolik Kilisesi ile iş birliği ederek çevirdiği bir entrika sonucunda öldürülen 2. Dagobert'in öcünü almak olarak da nitelenebilir.

Hem tüm Avrupa ülkelerini hem Papalığı ele geçirmek... Hepsinden birden öç almak…

Dehşetli bir dava!...

Dünya yüzünde tarih boyunca görülmüş en kapsamlı, en diretmeci, en uzun sürmüş, günümüzde bile sona ermemiş bir kan davası!…

Öyle bir dava ki yüzyıllar boyunca devletler, ordular ve çeşitli kurumlar bu işe bulaştırılmış… Birçok iyi niyetli ve saf insan, bir satranç oyunundaki piyonlar gibi kullanılmış, farkında bile olmadan bu emellere âlet edilmiş.

Guise ve Lorraine

Guise ve Lorraine aileleri, Protestanlık akımının giderek gelişme ve yaygınlaşma gösterdiği 16. yüzyıl ortalarında, dış görünüşte dinde reform eylemlerine karşıt bir tutum sergiledi. Sanki Katolik Kilisesi'ne gönülden bağlıymış gibi bir izlenim de verdiler. Hatta gençleri arasından seçilmiş kimilerinin birer Katolik din adamı olarak yetişmesine özen gösterdiler. İleride bir piskopos, sonra başpiskopos daha sonra kardinal olabilmesi için ellerinden geleni yaptılar.

Böylece, günü geldiğinde ve ortam elverdiğinde, içlerinden birinin papa olarak seçilebilmesi şansını yükseltmeye çalışıyorlardı.

Bunun için çok uğraştılar ama her iki aile de gerek ayrı ayrı gerekse ortak olarak düzenledikleri girişimlerden kendi lehlerine kesin sonuç elde edemedi. Kimileri kardinal olabildi ama papalığa ulaşmak öyle pek kolay değildi.

Bunun üzerine stratejilerini değiştirip, Papalığı zayıflatmayı öngördüler. Katolik Kilisesi Konseyi'nin 1562 yılında İtalya'nın Trento kentinde düzenlenen toplantısında, Lorraine Kardinali Charles de Guise, Papalığın merkezî yönetim tarzından kurtarılmasını, yerel başpiskoposlara özerklik tanınmasını istedi. Ancak bu tasarımını diğer kardinallere kabul ettiremedi. Başarabilseydi, Katolik Kilisesi'nin yapılanma tarzı değişecek, sonraki yıllarda papa artık bir dinî lider olamayacaktı.

Guise ve Lorraine aileleri, bir yandan da kendilerini Fransa'nın İngiltere'ye karşı haklarını gözetip savunan yurtseverler olarak göstermeye çalışıyordu. Nitekim 1548 yılında François de Guise, Calais limanını İngilizlerin elinden kurtarıp İngiltere'nin Normandiya üzerindeki egemenliğine son verdi. Böylece âdeta bir ulusal kahraman niteliğini kazandı. Ancak bu da pek bir işe yaramadı. Fransa demokratik bir ülke değildi ki bundan ötürü François de Guise halkın sevgisini kazanarak iktidara doğru ilerleme şansı elde etsin!...

Bu yüzden, 1188 yılında Normandiya'daki o görkemli karaağacın boşuna kesilmiş olduğunu düşünenler vardır. Ancak unutmayalım ki o ağacın kesilmesi, sadece Fransa ile İngiltere arasında bir türlü çözümlenemeyen uyuşmazlığın sonucu değildi. Hatta sırf iki kralın bireysel tutkularından kaynaklanmış olsa bile Prieuré de Sion ile Tapınak Şövalyelerinin Kudüs'te olup bitenler nedeniyle ayrılışının ertesinde, Siyon Örgütü'nün yeniden ve bir başka çehre altında örgütlenişinin simgesi haline dönüştü.

* * *

Bu işlerin içine çağın ünlü kâhini Nostradamus'un da adı karışır; elbette genel tarihte onun hakkında anlatılmış olanlardan çok daha farklı bir biçimde...

Gençliğinde yıllarca Lorraine ülkesinde bulunmuş, oradaki tarikatlara girip çıkmış olan Nostradamus, ünlü bir astrolog hatta bir medyum olduktan sonra Fransa Krallığı'na hizmet vermeye başlamış. Fakat bu arada Lorraine ve Guise aileleri lehine casusluk etmiş, sarayda elde ettiği bilgileri onlara aktarmış. Kehanetlerinden bazıları günümüzün birikimiyle incelendiğinde, bunlardan birçoğunun aslında hiç de "kehanet" falan olmadığı, geleceğin olasılıklarından çok o tarihlerde bilinmeyen olaylar olduğu anlaşılıyor. Üstü kapalı olarak Merovenjlere, Tapınak Şövalyeleri'ne Siyonistlere değiniyor. Kehanet diye nitelenmiş olan bu sözlerden bazılarının, Fransa'nın güneyindeki Languedoc bölgesine bir zamanlar egemen olan Vizigotların orada kurduğu Razès Kontluğu ile de yakın bağlantısı var. Arada sırada "ulu krallık" diye bir şeyden söz ediyor ve bunun kaynağının Languedoc'ta olduğunu belirtiyor. Bu anlatımıyla ne demek istediği bugün açıkça belli oluyor. Nostradamus'un üst düzeyde bir Siyonist olduğunu bilinince, (bir de Siyon Örgütü'nün büyük üstatlığını da yapmış olması söz konusu) bu yaptıkları hiç de beklenmedik sayılmaz.

İskoç Muhafızlar

15. yüzyılda Fransa'da yalnızca İskoçlardan oluşan bir askerî birlik kurulmuştu. Bu ülkede böyle bir askerî gücün oluşturulması, daha 1326 yılında yani Robert Bruce sağ iken tasarlanmıştı.

Robert Bruce, Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nın kapatılışının asıl sorumlusu olan Fransa Kralı 4. Philippe ile hiç geçinememişti. Bir süre sonra kral olan 4. Charles ile her iki ülkenin ortak çıkarı bakımından anlaşabilmişti.

İskoç ve Fransız kralların anlaşması, sonraki dönemlerde de geçerli sayıldı. Buna göre İskoçya Fransa'yı askerî güç bakımından besleyecek, Fransa da her koşul altında İngiltere'ye karşı İskoçya'yı destekleyecekti.

1424 yılında Fransa'nın İngiltere ile tutuştuğu savaşta Fransız ordusunda yer alan İskoç askerleri büyük yararlılık gösterdi. Bunun üzerine bir İskoç askerî birliği, Fransa kralının sürekli koruyucusu olmak üzere görevlendirildi.

1445 yılında Fransa Kralı 7. Charles güçlü bir ordu kurdu. Bu orduda yalnızca İskoçlardan oluşan bir özel birlik vardı. Bu birliğe "Compagnie des Gendarmes Ecossais" *(İskoç Jandarmaları Bölüğü)* adı verilmişti. Bu birlikte görevli olan askerlere açıktan birtakım haklar, komutanlarına olağanüstü ayrıcalıklar tanınmıştı. Sonraları, bu bölükten özenle seçilerek alınan askerlerle biri "Garde du Roi" *(Krallık Muhafızı)*, diğeri de "Garde du Corps du Roi" *(Kralın Koruması)* adı altında iki manga kuruldu. Hepsine ise kısaca **"Gardes Ecossais"** *(İskoç Muhafızlar)* dendi.

Bu bölük, sırf askerî bakımdan âdeta Tapınak Şövalyeleri'nin bir kopyasıydı ama papaya değil, Fransa kralına bağlıydı.

Tapınak Şövalyelerinin papaya bağlılık ölçüsü tartışılabildiği gibi, İskoç Muhafızların Fransa kralına bağlılık düzeyi de sorgulanabilir.

Ancak İskoç Muhafızlar, Tapınak Şövalyeleri gibi herhangi bir ekonomik etkinlik göstermedi; kurumsal olarak herhangi bir mal ve mülk de edinmediler. Başka ülkelerde örgütlenmeye de girişmediler. Fakat Fransa'da her fırsatta burunlarını politikaya sokmaktan hiç geri kalmadılar.

1483 yılında Kral 9. Louis ölüp de oğlu 8. Charles daha 13 yaşındayken tahta çıkarıldıktan sonra, Valois hanedanı hayli sıkıntıya sürüklendi hatta sarsıntılı günler geçirmeye başladı. Özellikle Lorraine ve Guise aileleri, Fransa tahtını ele geçirebilmek için tetikteydi. Sıranın kendilerinden birine gelmesini bekleyemez olmuşlardı. Tahta çıkabilmek için fırsat kolluyor, üstelik bunu sadece sabırla ve umutla beklemeyip, yaratmaya çalışıyorlardı.

İskoç Muhafızlar, işte buna karşı çıkmıyordu. Ya sahiden bir şey yapamıyor ya da bu işe karışmak istemiyor, tarafsız kalmayı yeğliyorlardı: Ya Valois hanedanı devrilip de yerine Lorraine ya da Guise ailelerinden biri kral olursa... Herkes önce kendi çıkarını düşünür.

* * *

Fransa'da çevrilen entrikaların, dilimizde kullanılan bir deyim uyarınca "Bizans oyunları"nın haddi hesabı yoktu. Üstelik bu oyunların hemen hepsinin sonucu bir "beklenmedik ölüm" ile bağlanıyordu.

Kral 8. Charles, daha tahtın tadına bile varamadan, 28 yaşında öldü. Gençliğinden beri sağlığı iyi sayılmazdı ama zaten öleceği için mi öldü, yoksa bu ölüm dış etkenlerle hızlandırılmış mıydı, sorgulamaya değer. Çünkü bu arada üç oğlundan hiçbiri dört yaşına bile varamamıştı. Böylece, 8. Charles ölmeden önce ailesi kurutulmuştu ama yetmedi. Tahta, Valois hanedanının bir başka kolundan gelme olup 8. Charles'ın kız kardeşi Jeanne ile evlenmiş olan 12. Louis çıkarıldı.

Bu olay Lorraine ve Guise hanedanları için âdeta yıkımdı. Hırçınlaştılar... Bundan böyle, Valois hanedanının bireylerini dolambaçlı yollardan giderek devre dışı bırakmaya çalışmak yerine, açıkça saldırıya geçmeye hazırlandılar.

Kralın henüz bir oğlu olmamışken onu ortadan kaldırmak önlerini açardı. Ancak İskoç Muhafızlar, belki de tüm tarihçeleri boyunca sadece bu dönemde koruma görevini gerektiği gibi yerine getiriyor, Fransa Kralını gerçekten de çok iyi koruyorlardı.

12. Louis, 1515 yılında öldü. Guise ve Lorraine hanedanına gün doğdu.

Heyhat!...

Krallığa yine Valois hanedanından François getirildi. Lorraine ve Guise aileleri bir kez daha çöküntüye uğradı. Üstelik Kral 1. François, tam 30 yıl boyunca tahtta kalmayı başardı.

Bu dönem içinde entrikalar yine başladı. Kralın, babasıyla adaş olan büyük oğlu 1536 yılında 18 yaşındayken öldürüldü. Orléans dükü unvanı verilmiş en küçük oğlu Charles da 1545 yılında ortadan kaldırıldı. Fakat kralın ikinci oğlu Henri'ye dokunmayı başaramadılar.

2. Henri 1547 yılında taç giyerken, tüm bu olup bitenlerin farkındaydı. Lorraine ve Guise ailelerinin İskoçlar ile olan akrabalık ilişkilerini ne göz ardı ediyor ne de küçümsüyordu. Bu nedenle İskoç Muhafızlara pek güvenmiyordu. Bu bölüğü kapatıp atabilirdi ama satın almayı yeğledi. Askerlerin ücretlerini, komutanların ayrıcalıklarını artırdı. Olanaklarını genişletip Fransa'da mülk edinmelerini teşvik etti. İskoç Muhafızları Fransızlaştırmaya çalıştı.

İskoç Muhafızlar buna karşın her fırsatta Lorraine ve Guise ailelerini destekleyip, onlara yardımcı olmaktan geri kalmıyordu. Bunu apaçık bir şekilde yapmakta değillerdi; ne de olsa doğrudan Fransa Kralının buyruğu altındaydılar ve ona hizmet ediyorlardı ama iş dönüp dolaşıp öyle oluyordu.

* * *

1559 yılında Fransa Kralı 2. Henri, büyük kızı Elizabeth'in İspanya kralıyla evlenmesi nedeniyle büyük bir şenlik düzenledi. Avrupa'nın hemen her yerinden krallar, prensler, dükler, baronlar, herkes gelmişti.

Bu tür şenliklerde çeşitli yarışmalar yapılırdı. Ev sahibinin de bu yarışmalarda yer alması, öteden beri benimsenmiş bir gelenekti.

Dövüşlü yarışmalara pek meraklı, üstelik hayli yetenekli de olan 2. Henri, önce Savoie Dükü Carlo Emanuele, ardından François de Guise ile kapıştı. İkisini de alt etti. Öyle sevindi, öyle gururlandı ki bu kez er meydanına daha güçlü birini, İskoç Muhafızların komutanını davet etti.

Komutan Gabriel Montgomery, bu karşılaşmada Fransa Kralını çok ağır bir biçimde yaraladı. Ölmesine neden oldu.

Bu olay gerçekten bir kaza mıydı, yoksa çevrilmekte olan entrikaların önceden planlanmış bir parçası mı?

Bu soru hiçbir zaman kesin yanıt bulamadı.

Şurası kuşkusuz ki şayet kralın ölümüne Gabriel Montgomery değil de gelecekteki kral adaylarından biri olan François de Guise neden olsaydı, tahta çıkabilme şansını tümüyle yitirirdi. Gerçi bundan bir buçuk yüzyıl kadar önce İskoçya'da Robert Bruce, John Comyn'i öldürerek tahta çıkmayı başarmıştı ama Protestanlığın hızla gelişmekte oluşuna karşın henüz Katolik Kilisesi'nin sözünün geçmeyi sürdürdüğü Fransa'da, bu iş öyle kavga ederek, rakibini öldürerek yürümezdi.

"*Karda yürüyeceksin, izini belli etmeyeceksin!"*

Entrikaya Karşı Entrika

Fransa Kralı 2. Henri'nin beklenmedik ölümünden sonraki otuz yıl boyunca, hem Lorraine ve Guise hem de Valois hanedanlarının bireylerinin karşılıklı olarak öldürülmesi evresi başladı.

Fransa'nın tüm tarihi boyunca geçirdiği belki de en karışık, en çapraşık dönem budur: 1560 ile 1590 yılları arası.

2. Henri'nin 13 yaşındaki oğlu 2. François'nın krallığı ancak bir yıl sürdü.

Kimin kral olması gerektiği konusundaki soy sırası sorunları çözüme ulaştırılınca, krallığın Guise hanedanına geçmesi gerektiği belirlendi.

Guise ve Lorraine aileleri büyük bir «Oh!» çekti.

Zafer kutlamalarına başladılar.

Bu arada, François de Guise'in oğlu Henri de Guise, Kral 2. Henri'nin küçük kızı Marguerite ile bir aşk serüveni yaşamayı başarmıştı. Böylece Guise ailesi ya zorla ya da gönül yoluyla fakat mutlaka en geç bir nesil sonra Fransa tahtını elde etmeye kararlıydı.

François de Guise tam tahta çıkmaya hazırlanıyordu ki öldürülüverdi.

Guise ve Lorraine ailelerinin hevesi kursağında kaldı.

Üstelik Kraliçe Catherine de Medici, kızını Guise ailesinden birine vermeye karşı kesin tavır koyarak, İspanya kralının oğlu ile evlendirmeye kalkıştı. Onu başaramayınca, Bourbon dükü ile baş göz etti. O tarihte bilmese de böylece kızının sonradan Fransa Kraliçesi olmasını sağladı.

Fransa tahtı üzerindeki hak, yine Valois hanedanına dönmüştü. Bu arada öldürülmüş olan 2. François'nın küçük kardeşi Charles-Maximilien, daha on yaşına gelmemişken "Charles IX" adıyla kral ilan edildi. Hiç olmazsa onun kral sayıldığı dönem biraz daha uzun sürebildi: 14 yıl.

Tam gerçekten de krallık yapabilecek yaşa gelmişti ki o da ortadan kaldırıldı. Bu sırada öncelikle kralı korumakla görevli İskoç Muhafızların nerede ne yaptığı belli değil…

Bu kez 2. François'nın diğer kardeşi Edouard-Alexander, 3. Henri adıyla tahta çıkarıldı.

Valois hanedanının egemenliğini sürekli kılmak kaygısına düşen 3. Henri, kendinden sonra tahta çıkma sırasının yine Guise ailesine geçmesini önlemek için bir karşı entrika düzenledi. 1588 yılında gerek François de Guise'in oğlunu gerekse Lorraine kardinali olan kardeşi Charles de Guise'i öldürttü.

Ertesi yıl ise Guise ve Lorraine ailelerinin yandaşları bir punduna getirip Kral 3. Henri'yi resmen katletti.

İskoç Muhafızları hiç sormayın!...

Ancak bu son olayı ne Guise ne de Lorraine hanedanı doğrudan üstlendi. Kralın alenen eşcinsel oluşu ve olur olmaz herkesle ilişkide bulunuşu, bu cinayetin nedeni olarak gösterildi.

* * *

Tıpkı yeterince gelişmemiş ülkelerde günümüzde bile görülmekte olan bu gibi karşılıklı öldürmelerin benzerleri 16. yüzyılda Fransa'da art arda yaşandı. Daha birçoğu var; saymakla bitmez…

Birbirini izleyen olaylar, ancak 1589 yılında az önce adına değindiğimiz 2. Henri'nin küçük kızı Marguerite ile evlenmiş olan Bourbon dükü, 4. Henri adını alarak Fransa kralı olduğunda duruldu.

Böylece Valois hanedanının Fransa tahtı üzerindeki egemenliği sona ermiş, Bourbon egemenliği başlamış oldu.

Lorraine ve Guise aileleri sonunda Valois hanedanını Fransa tahtından uzaklaştırmayı başarmıştı ama bu işi Bourbon hanedanı için de sürdüremezlerdi çünkü onların da bir süre için krallık için umudu kalmamıştı. Artık Fransa'da tahta çıkmaya aday olabilecek kimseleri yoktu.

4. Henri, garip denilebilecek bir tutum sergiledi. Bir yandan Protestan iken Katolik olmayı kabul etti ama diğer yandan da 1598 yılında yayımladığı **Nantes Buyruğu** ile Fransa'da Protestan olanlara, eylemlerini sınırlı tutmaları koşuluyla inanç ve tapınma özgürlüğü hakkı tanıdı.

Böylece Fransa, 17. yüzyılda neredeyse Avrupa'nın tümünü sarmış olan, tarihte **"30 Yıl Savaşları"** diye adlandırılmış din çatışmalarının bir nebze dışında kalmış oldu.

Çok daha sonra, 1685 yılında Kral 14. Louis, tam o sıralarda İngiltere'de olup bitenlerden esinlenerek Fransa'da Protestanlığı yasakladı ama o bambaşka bir olaydır ve buradaki konunun dışında kalır.

4. Henri, İskoç Muhafızların varlığının sürmesini bireysel olarak kendisi için yararsız, Fransa açısından ise hayli tehlikeli gördü. Askerlerinin sayısını azaltıp komutanlarına öteden beri tanınmış olan ayrıcalık ve yetkileri kısıtlamaya girişti. İskoç Muhafızlar, Fransız ordusunun sıradan bir bölüğüne dönüştürüldü. Üstelik aralarına Fransızların da katılması sağlandı.

Her şeye karşın bu askeri birlik 17. yüzyıl sonlarına kadar varlığını sürdürdü. Bölüğün komutanının bir İskoç soylusu olmasına ilişkin gelenek korundu. Öyle ki bu bölükte yer alan İskoç askerlerden Masonluğun genel tarihinde de söz edildi.

Hem öylesine söz edildi ki bir açıdan bakıldığında sanki günümüzdeki Masonluğun ilk locaları bu askeri birliklerde kurulmuş gibi bir izlenim bile oluşturuldu.

Kardinal Mazarin

1610 yılında Fransa tahtına yine bir çocuk, o tarihte henüz dokuz yaşında olan 13. Louis çıkarılmıştı. Bu sırada ülkeyi yöneten asıl güçlü kişi Plessis de Chinon Kontu Kardinal Armand Emmanuel Richelieu idi.

Kardinal Richelieu, Fransa'da önceki dönemlere oranla daha tutarlı sayılabilecek bir düzen sağladı. İşte "30 Yıl Savaşları" da o sıralarda patlak vermişti. Tarih kitaplarında bunların dinsel nedenlerden ileri geldiği yazılıdır. Kuşkusuz onun da etkisi vardı; nitekim açık olarak görülen, Katolikler ile Protestanların boğuşmasıydı.

Fakat perde arkasında kalmış örgütsel ve politik nedenler de göz ardı edilemez. Protestanları, Lahey'e kaçmak zorunda kalmış olan Bohemya Kralı Friedrich ile birlikte Rozkruacılar da destekliyordu.

1633 yılında, o tarihe kadar çevrede olan biteni izlemekle yetinmeyi yeğlemiş olan Kardinal Richelieu, sonunda Fransa'yı da bu savaşa soktu. Amacı, Avrupa'daki bu karışıklıktan yararlanıp Fransa'nın egemenlik alanını genişletmekti. Bunun için de, Fransız halkının çoğunlukla Katolik olmasına karşın Rozkruacılar ile iş birliği etmekten, Protestanlardan yana çıkmaktan kaçınmadı.

Ülkesi Fransa ile Almanya arasında sıkışmış olan Lorraine ailesinin de bu işin içine girip karışıklıktan yararlanmaya kalkışmaması düşünülemezdi.

O sırada 13. Louis'nin tek erkek kardeşi Orléans Dükü Gaston d'Orléans tahta çıkmak üzere sıra bekliyordu. Hemen bir yolu bulunup, Lorraine dükünün kız kardeşi Marie de Medici onunla evlendiriliverdi. Gaston tahta çıkarsa, bir kuşak sonra Lorraine ailesi Fransa tahtına sahip olabilirdi. Bir tek bu tasarım bile şimdilik olanca gücüyle Gaston'a destek vermelerine yeterdi.

Ancak 1638 yılında, evliliğinin üzerinden 23 yıl geçtikten sonra 13. Louis bir erkek çocuk sahibi oluverdi. İşte bu çocuk, büyüyünce 14. Louis adıyla tahta çıkacaktı.

Kritik bir soru: «Bu çocuk gerçekten Kral 13. Louis'nin oğlu muydu, yoksa bu doğum karşı entrikacıların bir düzenlemesi miydi?»

Kimilerine göre; bu çocuğun asıl babası Kardinal Richelieu, kimilerine göre ise selefi Kardinal Jules Mazarin idi. Eğer bu doğru ise ortada açıkça bir skandal var demekti. Nitekim 13. Louis öldükten sonra İspanyol asıllı dul karısı Anna, gizlice Kardinal Mazarin ile evlendi. Böylece ikisi arasında bir "aşk" yaşanmış olduğu ortaya çıktı çıkmasına ama çok sonra…

«14. Louis'yi doğuranın Anna olduğu nereden belliydi?»

Ne fark ederdi ki!... Avrupa hanedanları bu gibi skandalları çok görmüştü. **Asıl önemli olan, kimin oğlu olduğu değil, kimin oğlu olması gerektiğiydi.**

Guise ailesinin umudu yine suya düşürülmüştü ama bu kez Lorraine ailesi direnmekte kararlıydı. 14. Louis'nin tahta çıkmasını engellemeye çalıştılar. Bu girişim ise, 1642 yılında Fransa'da on yıllık bir iç savaş çıkmasına neden oldu.

Nicolas Fouquet

Siyon Örgütü'nün Fransa'daki entrikaların dışında kalması olanaksızdı. Hatta bunların hepsinin içinde doğrudan yer almaktaydı.

Şimdi durup dururken Fransa'da tahta Bourbon hanedanı yerleşmişti. Bu kez onu uzaklaştırmak, bunun için de önce Kardinal Jules Mazarin'i etkisiz duruma getirmek gerekiyordu.

Bu sıralarda Fransa'da yer yer "**Compagnie de Saint-Sacrement"** *(Şarap-Ekmek Âyini Dostları)* adlı bir topluluğun adı dolaşmaya başladı. Bu da elbette her zaman olduğu gibi perde arkasında kalan Siyon Örgütü'nün sahnedeki oyuncularından başka bir şey değildi. Çok iyi organize edilmişti. 1620'li yılların sonlarına doğru, bu kitapta daha sonra sözünü edeceğimiz Rozkrua Tarikatı'nın etkinliğinin arttığı, herkesin bu tarikatı merak ederek üyesi olmaya can attığı bir sırada kurulmuştu. Buna bakarak, bu örgütün Rozkruacıların bir kolu olduğu da söylenmiştir.

Krallığı elinden kaçırmış olan Gaston d'Orléans gibi birçok üst düzey soylu bu örgütün üyesiydi. Fakat hepsi de kendilerini ileri sürmeyip, geri planda kalıyordu. Ön saflarda hep başkaları, genellikle ikinci düzeydeki soylular görünmekteydi.

17. yüzyılın ortalarında bu örgütün başına geçen Nicolas Fouquet, Longueville Düşesi Anne Geneviève de Bourbon ve Narbonne Başpiskoposu François Fouquet'in kardeşiydi. 1653 yılında Fransa'nın en güçlü kişilerinden biri olup çıktı. Fransa Krallığı'nın tüm hazinesi onun elinden geçiyordu. Hele 1661 yılında Kardinal Mazarin ölünce, âdeta başbakan gibi bir düzeye gelmişti. Bireysel yaşamı kralı bile kıskandıracak ölçüde lüks ve savurgandı.

Ancak bu süper lüks yaşamı sadece birkaç ay sürdü. *«Bu değirmenin suyu nereden geliyor? Yoksa Nicolas Fouquet Fransa'nın hazinesini mi yiyor?»* diye Kralın kulağını bükenler oldu. Kimileri de Nicolas'ı, kendisine gelmesi, biraz daha önlemli olması, özellikle harcamalarını kısması için uyarmıştı.

Kral 14. Louis, Nicolas'ın hizmetlerinden, gösterdiği yararlıktan hoşnuttu. Zararı yok, biraz da kendisine yontsundu. Sanki başkaları yapmıyor muydu!...

Nicolas da Kralın böyle düşündüğünün farkındaydı. Kendisini yeterince güvende görüyor, umursamıyor, rahat davranıyordu. Ona göre Kral onsuz yapamayacağı için ona dokunmazdı.

Bu durum, Louise de la Valliere adlı bir kadına yanaşıp açıkça kur yapmaya girişene dek sürdü. Kral işte bu işten hiç hoşlanmamıştı. Nicolas Fouquet, kralın Charles de Batz-Castelmore adlı özel koruması tarafından tutuklanıp, sorgusuz-yargısız hemen hapse atıldı. Öyle bir atılış ki ölene dek orada kalmak ve hiç kimseyle de görüştürülmemek üzere.

«Kralın bu özel koruması da kim? Bu olaylar ile bağlantısı ne?»

Bağlantısı yok ama Alexander Dumas, ***"Les Trois Mousquetaires"*** *(Üç Silahşörler)* adlı pek ünlü yapıtıyla onun takma adını ölümsüzleştirdi: **D'Artagnan** *(Dartanyan)*.

Peki, şu adı geçen kadın kim?

O da önemli değil... Kral 14. Louis'nin metresiydi.

Nicolas Fouquet ne yazık ki bunu ancak tutuklanıp hapse atıldıktan sonra öğrendi. Kralın özel yaşamı, ülke sorunlarından daha önemliydi. Nicolas Fouquet ne kadar yararlı bir devlet adamı olursa olsun, ona vız gelirdi. (Aslında bu olay bu kadar basit olmayabilir. Sonraki bir bölümde bunun bir başka yönüne daha değineceğiz.)

Yüz yıl kadar sonra Voltaire, bir yazısında, Nicolas Fouquet için şöyle bir söz etmiş:

"O akşam saat 6'da Nicolas Fouquet âdeta Fransa kralıydı. Sabah saat 2 olduğunda hiç kimse."

* * *

Compagnie de Saint-Sacrement adlı örgütün Fransa'nın birçok yerinde kolları vardı. Bu kollarda görev alanlar, diğerlerinden bağımsız ve habersiz olarak kendi başlarına çalışırdı. Hiçbiri bir diğer kolun üyelerini tanımazdı. Bu nedenle çok önemli bir kişi hatta Nicolas Fouquet gibi en baştaki adam bile yitirilse, örgüt dağılmaz, çalışmaları sanki hiçbir şey olmamış gibi devam ederdi.

Yeni bir üye, önceleri bu topluluğun hayır işlerine eğildiğini, yoksullara yardım eli uzattığını sanırdı. Zaman içinde bilgilendirilir, sınamadan geçirilir, tutum ve eğilimi anlaşılarak güvenilir kişi olduğu belirlendikten sonra üst aşamalara geçirilirdi.

Sonradan, 19. yüzyıl başlarında İtalya'da, politik amaçlı bir gizli örgüt kurup Batı Avrupa'ya yayılan **Karbonariler**, bu topluluğun organize olma tarzından esinlenmişti. Bu yüzden, her ne kadar Karbonarilerin hep masonlar ile yakınlığı hatta özdeşliği ileri sürülmüşse de aslında onun ardında Siyon Örgütü'nün bulunduğunu düşünmemek için hiçbir neden yoktur. [Karbonariler, bu çalışmanın üçüncü kitabında gündemimize girecek.]

Kaldı ki, Compagnie de Saint-Sacrement yalnızca ve doğrudan Fransa tahtını ele geçirmeye uğraşan Siyon Örgütü'nün maşası olmakla kalmamıştı. Politikada daha çok etki yaratıp güç kazanabilmek için aristokratları, parlamento üyelerini, yargıçları, bir de başta kolluk güçleri olmak üzere çeşitli devlet organlarının ileri gelenlerini de elde etmeye yönelmişti. Açıkça devlet içinde devlet…

Nitekim 17. yüzyılın ikinci yarısında Fransa'daki bazı devlet organlarının zaman zaman krala karşı çıkıp, etkisiz bıraktığı, buyruklarını uygulamadığı görülmüştür. Kimisi bunu Kral 14. Louis'nin zayıf kişiliğine bağlarken, kimisi Compagnie de Saint-Sacrement adlı topluluğun başarısı olarak görür.

* * *

Compagnie de Saint-Sacrement adlı topluluğun, Nicolas Fouquet elden gitse, bir daha hiç dönemese bile örgütlenme tarzı nedeniyle dağılmayıp, etkinliğini sürdürmesi beklenirdi.

Fakat öyle olmadı. Topluluğun diğer ileri gelenleri tam tersini düşündü. Kollar arasında hiçbir iletişim olmadığı için yer yer kopukluk doğduğu, her kolun bağımsız bir şekilde çalışmasından verimli sonuçlar elde edilemediği, beklenilen yararın sağlamadığı görüşüne kapılmışlardı. Bu nedenle Paris'te bir merkezî yönetim organı kurup, tüm kolları buna bağladılar. Örgütlendiler.

LE TARTUFFE

Böyle olunca, bunu hemen herkes duydu. Topluluğun örgütsel varlığı açığa çıktı.

Buna karşın topluluk gücünü koruyordu. Nitekim şöyle bir örnek: Molière, 1667 yılında yazdığı ünlü ***"Le Tartuffe"*** adlı komedisinde bu topluluğu hedef almıştı. Bunun üzerine Compagnie de Saint-Sacrement üyeleri, ne yapıp edip, bu oyunun sergilenmesini engellemişti.

Ancak birkaç yıl sonra işler değişti. Bu oyunun tiyatro sahnelerinde yer aldığı görüldü. Bu olgu, topluluğun artık gücünü yitirmeye başladığının bir göstergesi sayılmıştır.

20. yüzyılın ünlü Fransız tarihçi yazarı Gérard de Sède, La Fontaine'in de bu topluluğun üyelerinden olduğunu belirtmiştir. Ona göre La Fontaine "fabl" türünde kaleme aldığı yapıtlarında sıradan insanları değil, Fransa Kralı'nı eleştirip alaya alıyordu.

Nitekim sonunda Kral 14. Louis de bunu anladı ya da anlaması sağlandı. Bu yüzden, La Fontaine'in "Académie Française" *(Fransız Akademisi)* adlı dil ve edebiyat kurumuna alınmasına karşı çıkıp engel oldu.

Bu ise devlet içinde devlet gibi davranan Compagnie de Saint-Sacrement adlı topluluğun üyesi oluşundan ötürü değil, koskoca Fransa Kralı'nı alaya alacak kadar kendini bilmez (!) biri oluşundan ötürüydü.

Kralın indinde, kendisinden daha önemli ne olabilirdi ki!

* * *

16. ve 17. yüzyıllarda Fransa'daki politik nitelikli tarihsel olayların ya hep Siyon Örgütü'nün çevresinde döndüğü ya da bir şekilde ona bağlandığı görülüyor. Belki her nerede bir entrika varsa, Siyon Örgütü'nün de hemen o işin içine burnunu soktuğu, yararlanmaya çalıştığı için...

Üstelik bu olaylardan hepsinin ya doğrudan ya da dolaylı olarak Lorraine ve Guise aileleriyle bir bağlantısı var.

O tarihlerde özellikle bu iki ailenin Fransa tahtını ele geçirmeye ilişkin tutkuları sona ermeyecek gibiydi. Bu bağlamda son bir fırsat da 18. yüzyılda doğdu.

1736 yılında, sözde kalmış olsa da o sırada Kutsal Roma İmparatoru unvanını taşımakta olan Lorraine Dükü François, Avusturya-Macaristan imparatorunun kızı Marie-Theresa Habsburg ile evlendi.

Marie-Theresa 1740'ta imparatoriçe sıfatıyla tahta çıkınca, dolaylı olarak Habsburg-Lorraine hanedanı oluştu. Oğullarından birinin Fransa tahtına çıkması çok uzak bir olasılıktı. Buna karşın, gelecekte ne olur ne olmaz düşünüsüyle kızları Marie-Antoinette, Fransa Kralı 16. Louis ile evlendirildi; hani şu *"Ekmek bulamayanlar pasta yesin."* diyen…

İşte bu evlilik, Lorraine ailesine, amaçlarına ulaşabilme kapısını son bir kez daha araladı. Bu, mutlaka değerlendirilmesi gereken bir şanstı. Ne var ki gerek Marie-Antoinette'in "salakça" davranışları gerekse 1789 yılında patlayan Büyük Fransız Devrimi bu fırsatın da kaçmasına yol açtı.

Lorraine ailesi, bu devrimin tam bu sıralarda oluşumunu büyük talihsizlik saydı. Sanki kendileri Fransa tahtında otursaydı durum çok farklı olabilirmiş, devrimi engelleyebilirlermiş gibi!

Kimilerine göre; aslında Lorraine ailesi buna sevinmeliydi. Hiç olmazsa böylece, aslında Fransız uyruklu olmadıkları için doğrudan giyotinin altına gitmekten kurtulmuşlardı.

Yine bekleyişe geçtiler.

Napoléon Bonoparte'ın imparatorluk dönemiyle başlayan 19. yüzyılda da hiçbir şey değişmedi. Fransa, birbiri ardınca yaşadığı devrim ve karşı devrimlerin sonucunda, geç de olsa cumhuriyeti buldu.

Lorraine ve Guise ailelerinin Fransa Krallığı üzerindeki haklarına (!) ilişkin savları ise hep sürdü.

Siyonistlerin bu savı, eskisi kadar güçlü olmasa da günümüzde bile sürüyor.

Bunun nasıl sürdüğünü, 19. ve 20. yüzyıllarda bu bağlamda ne gibi işler yapmış olduklarını bu çalışmanın son kitabında göreceğiz.

Şimdi önce 18. yüzyılda Fransa'daki Compagnie de Saint-Sacrement adlı paravanayı kullanmanın dışında, neler yapmış olduklarına şöyle bir bakalım.

Ancak bunun için, filmi biraz geriye sarıp, 17. yüzyıl başlarına dönmemiz gerekecek.

Bölüm: 5

Rozkrua

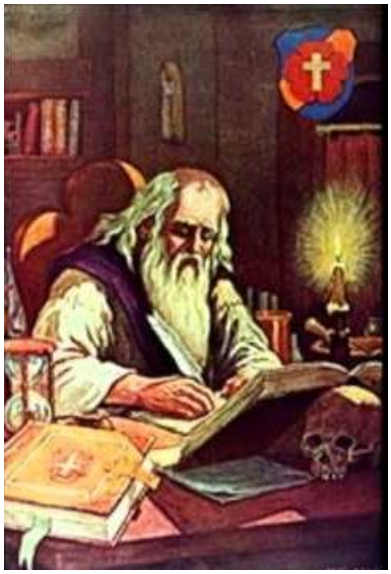

Allgemeine vnd General
REFORMATION,
der gantzen weiten Welt.
Beneben der
FAMA FRA-
TERNITATIS,
Deß Löblichen Ordens des
Rosenkreutzes / an alle Gelehrte
vnd Häupter Europæ geschrie-
ben:
Auch einer kurtzen RESPONSION,
von dem Herrn Haselmeyer gestellet / welcher
deßwegen von den Jesuiten ist gefänglich ein-
gezogen / vnd auff eine Galleren ge-
schmidet:
Jtzo öffentlich in Druck verfertiget /
vnd allen trewen Hertzen communiciret
worden.
Gedruckt zu Cassel / durch Wilhelm Wessel /
ANNO M. DC. XIV.

1614 yılında, günümüzdeki Fransa'nın doğusunda Almanya sınırı bitişiğinde yer alan Strasbourg kentinde piyasaya ilginç bir kitap çıktı.

Almanca yazılmış bu kitabın hayli uzun bir adı vardı: **"Allgemeine und General Reformation der ganzen weiten Welt. Beneben der Fama Fraternitatis, Dess Löblichen Ordens des Rosenkreuzes / an alle Gelehrte und Häupter Europae geschrieben"** (*Avrupa'nın tüm bilginleri ve ileri gelenleri için yazılmış, övgüye değer Rozkrua Tarikatı'nın kardeşlik töresi ile bütün dünyanın evrensel ve genel reformasyonu).*

Kitap, kısa süre içinde Batı Avrupa'nın hemen her yerinde görülür oldu. Çok ilgi çekti. Diğer dillere de çevrildi. Kısaca ***"Fama Fraternitatis"*** *(Kardeşlik Töresi)* diye anılır oldu.

Kitabın üzerinde yazarının adı belirtilmemişti. Ancak, herkes bunun o dönemin ünlü ilâhiyatçı, yazar ve düşünürlerinden Johann Valentin Andreä tarafından yazılmış olduğu üzerinde görüş birliğindedir.

Kimine göre Rozkrua Tarikatı'nı Johann Valentin Andreä kurmuştur. Ancak onun aslında bu tarikat ile doğrudan ilgisi olmayıp, sadece öğrendiklerini kendi düşünü ve eğilimlerine uygun bir tarzda süsleyip aktarmış olduğunu ileri sürenler de vardır. Tarikatın kurucusu olmayabilir hatta sonraki gelişimler göz önünde tutulacak olursa, bu tarikatı onun kurduğunu söylemek yanlış bile sayılabilir ama konuyla yakın bağlantısı ve işlevi olduğu yadsınamaz.

Kimisi de 17. yüzyıl başlarında böyle bir tarikatın olmadığını, Andreä'nin yazdıklarının baştan sona hayal ürünü olduğunu, Rozkrua Tarikatı'nın aslında daha sonraki yıllarda oluşturulduğunu ve salt öykülerde belirtilen bir tarihsel kökeni varmış gibi gösterildiğini ileri sürer. Buradaki "hayal ürünü" deyişi doğru; bu bir suçlama ya da küçümseme sayılmaz. Çünkü Andreä, kitabında sadece birtakım romantik öyküler anlatmıştır. Ancak anlattıklarının roman gibi oluşu, böyle bir tarikatın önceden var olmadığını kanıtlamaz.

Nitekim Rozkruacılığın, dolayısıyla böyle bir tarikatın varlığının çok daha eski tarihlere uzandığına ilişkin belirtilerden daha önce kısaca söz edilmişti. Bunlar, tarikatın çok eski olduğunu kanıtlamak bakımından elbette yetersizdir ama kanıt bulunamayışı gerçeği ortadan kaldırmaz.

Johann Valentin Andreä aslında bir din adamı sayılırdı. Din felsefesi üzerinde eğitim görmüş, yaptığı araştırmalarla kendini geliştirmişti. Fakat rahip değildi. Bir teolog yani ilahiyatçı olduğunu söylemek daha doğrudur. Katolikliğe karşı Luthercilikten yana açık bir tutum sergilemiş olmasa bile kalem kullanmaktaki yeteneğini papaların tutumundaki yanılgıları ve Katoliklerin çelişkilerini ortaya koyarak eleştirmekte başarıyla değerlendirmişti.

Etkileyici ve sürükleyici bir üslubu vardı. Yapıtlarında anlattıklarının ardında hep başka bir şeyler sezdirmeye çalışırdı. Dolayısıyla bunların, kimilerince ileri sürüldüğü gibi sıradan öyküler değil, açıkça birer alegori olduğu söylenebilir.

Fama Fraternitatis

Bu kitapta, **Christian Rosenkreuz** adlı varsayımsal bir kişinin, önce yaşam öyküsü, sonra da dünya görüşü anlatılmaktaydı.

Bu arada kitabın kahramanının adı hemen dikkati çekiveriyor: Christian yani "Hıristiyan" ile Almanca bir terim olarak Rosenkreuz yani "Gül-haç".

17. yüzyıl başlarındaki Rozkruacıların ilkelerini ve dünya görüşlerini anlayabilmek için, bu yaşam öyküsünü -özetle bile olsa- bilmek gerekir.

Christian Rosenkreuz yoksul bir ailenin çocuğuydu. Bir manastırda eğitim görmüştü. Sonra bir keşişin peşine takılarak onunla birlikte Kudüs'e, hacca gitmek üzere doğuya doğru yola çıkmıştı. Gemiyle Akdeniz'deki adalara bir bir uğrayarak gidiyorlardı. Kıbrıs'a vardıklarında, önderi olan keşiş öldü. Christian Rosenkreuz, bir süre orada kalıp ne yapması gerektiğini düşündü. Yalnız da olsa yola devam etmeye karar verdi.

Önce Kudüs'e gitti. Sonra Suriye, Lübnan, Filistin ve Mısır'da yıllarca dolaştı. Uğradığı her yerde birçok tarikata girip çıktı. Gerek bilimsel gerekse gizemci ve okült nitelikli bilgiler edindi.

Kuzey Afrika boyunca batıya uzandı. Fas'a ulaştı; İspanya'ya geçti. Orada insanlara bilgi ve görüşlerini anlatmaya, doğuda öğrendiği yöntemleri uygulayarak hastaları iyileştirmeye başladı. Bunun üzerine Engizisyon'un hışmına uğradı.

Almanya'ya kaçtı. Çocukken yetişmiş olduğu manastıra döndü. Özenle dört genç keşiş seçti. Onlara gizlice ve kesin bir sır saklama andı altında tüm bilgilerini aktardı.

Böylece Christian Rosenkreuz'un önderliğinde yeni bir tarikat oluştu.

Sonra dört kişi daha alındı. Tarikatın üye sayısı, Christian Rosenkreuz dışında sekiz kişiyle sınırlandırılmıştı. Bu üyelerden hiçbiri toplumdaki sıradan insanlardan farklı bir görünüm sergilemeyecekti. Birbirlerini "kardeş" olarak bilecek, yaşamlarını doğayı incelemeye ve insanların mutluluğu ile sağlığına adayacaklardı.

Bu tarikatın varlığının ileriye dönük olarak sürmesinde belirlenmiş bir kural vardı: Sekiz üyeden her biri, öldüğü zaman yerine alınacak kişiyi önceden saptayıp diğerlerine bildiriyordu.

Tarikat "Rosenkreuz" adını taşımakla birlikte bu ad hiçbir yerde açıkça kullanılmıyor, hiç kimseye söylenmiyordu. Kendi aralarında bir parola olarak "R.C." biçimindeki kısaltmayı bir simge gibi benimsemişlerdi. Tarikat üyelerinden ikisi, önderleriyle birlikte daha önce yaptıkları gizli bir tapınağın bulunduğu yerde kalıyordu. Bu arada diğerleri, ikişerli gruplar halinde tarikatın amaçları uyarınca görevlerini yapmak üzere çeşitli ülkeleri geziyordu.

Belli zamanlarda merkezde toplanıyor, her biri diğerlerine bu dönem içindeki deneyimlerini anlatıp, edindiği yeni bilgileri aktarıyordu. Sonra gezginlikten yeni dönmüş olanlardan ikisi tapınakta kalıyor, bir yıl boyunca orada kalmış olanlar diğerleri ile birlikte dolaşmaya çıkıyordu.

Tarikatın üyelerinden her biri hayli uzun yaşıyordu. Çünkü sağlıklarını korumayı iyi biliyor, hiç hastalanmıyorlardı. Ancak bu elbette "ölümsüzlük" demek değildi. Nitekim Christian Rosenkreuz 106 yaşında öldü. Yanındakiler, cenazeyi kendilerine özgü bir yöntemle kaldırdı ve gizli bir yere defnetti.

Bu mezarın yeri 120 yıl boyunca hiç kimse tarafından öğrenilmeyecekti. Bunun için de tarikatın sonraki üyelerine mezarın yeri söylenmedi. Onlar da bilmedikleri için kendilerinden sonra gelen üyelere bu konuda hiçbir bilgi veremedi.

Tarikatın bundan sonraki çalışmaları, belirlenmiş kurallara uyularak hep sadece sekiz kişi tarafından yıllarca sürdürüldü. İnsanlara yararlı hizmetler üretiyorlardı ama hiç kimse böyle bir tarikatın varlığının bile farkında değildi.

* * *

Christian Rosenkreuz'un ölümünün üstünden tam 120 yıl geçti.

Bir gün tarikatın merkezindeki üyeler bir onarım işiyle uğraşırken, duvarlardan biri ansızın yıkıldı. Yıkılan duvarın ardında bir gizli geçit olduğunu gördüler. Bu geçit yoluyla varılan bir demir kapının üstünde, aradan tam 120 yıl geçtikten sonra açılacağı yazılıydı.

Kapıyı açtıklarında, yedi duvarlı, tavanı kubbe biçiminde bir hücreye girdiler. Tam ortaya bir tabut yerleştirilmişti. Çevresine birçok harf, sözcükler, sayılar ve çeşitli şekiller işlenmişti.

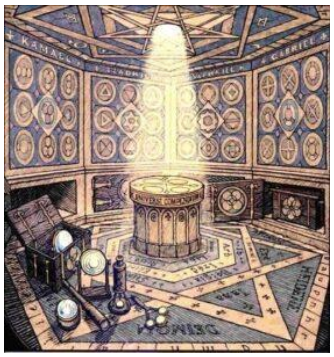

Christian Rosenkreuz'un mezarı olan bu hücre ile tabutun kitaptaki anlatımı üzerinde hayli yorum yapılmıştır. Bu anlatıma dayanarak oradaki öğelerin Hermetizm ile de bağlantısı kurulur.

Bu ayrıntılara girmeden, öyküyü özetleyerek bitirelim:

Christian Rosenkreuz'un cesedi mumyalanmış, yıllarca bozulmadan kalmıştı. Çaprazlama yerleştirilmiş kollarıyla Paracelsus'un sözlüğünü kucaklamış gibiydi. Cesedin yanı başında yaşam öyküsü ile tarikatın ilkelerini içeren bir kitap, ayrıca alşimistlerin deneylerinde kullandığı araç ve gereçler vardı.

Rosenkreuz'un yazılarını okudular. Bunların bir bölümü vasiyetname gibiydi. Rozkrua Tarikatı'nın açığa çıkarılması gerektiğini belirtiyordu.

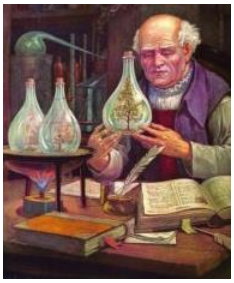

Şimdi öyküde adı geçen şu Paracelsus'tan da söz etmek gerekiyor.

Paracelsus, 16. yüzyılda kendine özgü bir tarikat kurmuş olan İsviçre asıllı bir alşimist ve okültisttir. Kendisini "Phillippus Aureolus Theophrastus Bombastus Paracelsus von Hohenheim" diye tanıtırdı. Strasbourg'da kurduğu tarikatını astroloji, alşimi, tıp ve büyü üzerine yerleştirmişti.

Bu tarikat, Paracelsus öldükten sonra da varlığını sürdürdü. 1541 yılında öldüğüne göre, sanki bu tarikatı Rozkruacılar devralmış gibi bir durum ortaya çıkıyor.

Paracelsus'un bir süre Töton Şövalyeleri Tarikatı'nın büyük üstadı olduğu, "Alman Hermes" anlamına gelen bir takma adla anıldığı da söylenir. Ancak bunda bir yanlışlık olsa gerektir. Töton Şövalyeleri'nden hiç söz etmemiştir. Büyükbabası Georg von Hohenheim'ın o tarikatın ileri gelenlerinden biri olduğu bilinmektedir. Bazı kaynaklarda büyük üstat olduğu belirtilir ama bu deyişle "tarikatın başındaki en yetkili kişi" denilmek istenmemiş olsa gerektir çünkü o tarikatın kuruluşundan günümüze kadarki büyük üstatlarının tümünü sıralayan listelerden hiçbirinde adı geçmemektedir.

Bu konuyu böylesine duyarlılıkla vurgulamakta oluşumuzun bir nedeni var. Bazı kaynaklarda, tarihte aslında var olmayan bağlantılar özellikle sanki varmış gibi gösteriliyor. Bazı zaman da tersine, var olan bağlantılar göz ardı ediliyor. Bazıları yorum yapılarak birer tarihsel gerçek gibi yansıtılıyor. Böylece okuyucu yanıltılıp, özellikle yanlış bilgilerle donanması sağlanıyor.

Şayet Paracelsus'un 16. yüzyıldaki Töton Şövalyeleri Tarikatı ile doğrudan ve yakın bir bağlantısı olsaydı, Rozkruacıların tarihteki işlevi çok daha farklı bir boyut ve biçim kazanabilirdi.

* * *

Paracelsus'un kurduğu tarikatın üyelerinden kimileriyle bağlantılı bir diğer söylenti var. 17. yüzyılda inşaatçı mason localarına katılıp birer "kabul edilmiş mason" oldukları belirtiliyor. [**Kabul Edilmiş Mason:** 15.-17. yüzyıllarda, inşaatçılık mesleği ile ilgisi olmamakla birlikte bir mason locasına üye olarak alınmış kişi. Fransızcada "Franc-maçon accepté"; İngilizcede "Accepted mason"; Almancada "Angenommenen Maurer".]

Olabilir... 17. yüzyılda birçok yazar, düşünür, alşimist, sanatçı, bilim adamı ve diğerleri, ortamın özgür düşünce alış verişine elvermeyişi nedeniyle mason localarına katılmıştı. Bunların arasında Paracelsus'un kurmuş olduğu tarikatın üyelerinin de bulunmasının yadırganacak bir yanı yok.

Konu bu kadarla bırakılmıyor... Bu kişilerin, daha sonra Masonlukta oluşturulan öğretinin kapsamı üzerinde etkili olduğu ileri sürülüyor. Bunun anlamı, mason ritüellerinde Paracelsus'un ilkelerine de yer verilmiş olduğudur.

Böyle bir savın doğruluğu ya da yanlışlığının üzerinde durmak gerekmez; çünkü zaten Rozkruacılar Paracelsus'un ilkelerinden esinlenmiş ve kendi öğretilerinin kapsamında bunlardan birçoğunu kullanmış, sonra da bunu Masonluğa taşımıştır. Ancak bu tarikatın "kabul edilmiş mason" niteliğini taşıması olası birtakım üyelerinin sonradan Masonluktaki ritüellerin oluşturulmasında etkili olduğunu düşünmek yanlış olur. Çünkü Masonluk 18. yüzyıl başlarında Londra'da, başka koşullar altında, bambaşka emellerle kurulmuştur.

Rozkruacılar, Masonluğu düşünsel kapsamı bakımından etkilemiş, bu yeni örgütlenmede payları olmuştur. Rozkrua Tarikatı'nın, Masonlukta sonradan oluşan ritler üzerindeki etkisi bulunduğu da yadsınamaz. Fakat tüm bunlar çok sonraki olaylardır. Paracelsus ile masonlar arasında doğrudan bağlantı kurulamaz. Şöyle dense doğru sayılabilir: "Paracelsus'un tarikatının üyeleri sonra Rozkruacı oldu. Onlardan kimileri sonraki Masonluğun oluşumunda önderlik etti."

* * *

Paracelsus için «16. yüzyılın en büyük şarlatanlarından biriydi.» diyenler çıkmıştır.

Bu suçlama, Paracelsus'un okültizm ve büyü ile uğraşmış olmasından ileri gelir. Her şeye karşın, özellikle tıp alanında insanlığa büyük katkısı olduğu bilinir. Nitekim 19. yüzyılın ikinci yarısında tıp alanında âdeta bir devrim yaratmış olan Louis Pasteur için de buna benzer sözler edilmiştir.

Ancak, konu "Christian Rosenkreuz'un keşfedilen mezarında bulunan öğeler" olunca, bu bağlamda bir çelişki göze çarpıyor.

Bir an için şu kısaca "Fama Fraternitatis" olarak anılmakta olan kitapta anlatılanların gerçek olduğunu varsayalım.

Bu kitap 1614 yılında basılmış; belki de bir yıl önce yazılıp bu tarihte ortaya çıkarılmış. Diyelim ki Rosenkreuz'un mezarı da tam 120 yıl gizli kaldıktan sonra bundan bir süre önce keşfedilmiş. Nitekim Rozkruacıların bir yayınında bu keşif tarihi 1604 olarak veriliyor; buna göre 1484 yılında ölmüş.

Paracelsus'un doğum tarihi ise 1493. Dolayısıyla Christian Rosenkreuz'un mezarında bulunan öğeler arasında bir de "Paracelsus'un Sözlüğü" diye bir şey olamaz; şayet sonradan konmadıysa.

Üstelik tarihte Paracelsus'un böyle bir çalışmasından söz edilmiyor.

ADAGIA
QVAECVMQVE
AD HANC DIEM
EXIERVNT.
PAVLLI MANNVCCII STVDIO, ATQVE INDVSTRIA,
SVBLATIS FALSIS INTERPRETATIONIBVS,
Cum plurimis, ac locupletissimis Indicibus.
NVNC VERO IN HAC POSTREMA EDITIONE,
VENETIIS, M D LXXXV.
Ex Vnitorum Societate.

Bu sözlük, Christian Rosenkreuz ile bağlantılı öykünün kilit noktalarından biri. Bu nedenle çok önemli. Sakın gerek Rozkruacıların gerekse Paracelsus'un yararlanmış olduğu bir başka yapıt olmasın? Örneğin ünlü hümanist Desiderius Erasmus'un **"Adagia"** başlığı altındaki deyimler sözlüğü gibi...

Elbette Johann Valentin Andreä bu iki ünlü kişiyi birbirine karıştırmış olamaz.

Belki de öyküde anlatılanlar yanlış anlaşıldı. Aynı anda Paracelsus'tan da söz ediliyordu ve iki konu birbirine karıştırıldı. Belki de bu öyküde kullanılmış olan alegori tekniği uyarınca ne anlatılmak istediği iyi anlaşılamadı.

Belki de bu sözlük sadece bir simgeydi.

17. yüzyılda böyle ayrıntılar üzerinde kafa yoran olmamıştı.

Kim bilir, belki de o sıralarda bu işin doğrusu biliniyordu; yanlış anlama, daha sonra yapılan çeşitli yorumlar üzerine doğdu.

Nitekim bazı kaynaklarda, "Fama Fraternitatis" olarak anılan kitapta değinilen sözlüğün, Paracelsus'un öğrencilerinden Gerhard Dorm tarafından 1584 yılında yayımlanmış bir kitap olabileceği de belirtilir. Ancak öyle olursa, bu kez anlatılan öykünün sonu yani Christian Rosenkreuz'un 1484 yılındaki ölümünden 120 yıl sonra mezarının bulunmasına ilişkin bölüm çöker.

Önemli olan, bu öyküde Christian Rosenkreuz'un yanı sıra Paracelsus'tan başka hiç kimsenin adının belirtilmemiş olmasıdır. Bu durum, Rozkruacıların Paracelsus'un tarikatını izlediklerinin hatta bu bakımdan bir kronolojik çelişki görülse bile o tarikatı yenileyip yerini aldıklarının göstergesi sayılmaktadır.

CONFESSIO
FRATERNITA-
TIS. R.C.
AD ERUDITOS
EUROPÆ.
Caput primum.

Kapsamı bakımından ardındaki gerçek her ne olursa olsun, şunu bilelim: "Fama Fraternitatis" Avrupa'da büyük yankı oluşturmuştu.

Demeye kalkmadı; ertesi yıl piyasaya bir kitap daha çıktı: **"Confessio Fraternitatis oder: Bekenntnis der löblichen Bruderschaft des hochgeehrten Rosenkreuzes an die Gelehrten Europas geschrieben"** *(Kardeşliğin Açıklaması ya da: Pek Saygın Rozkruaların Övgüye Değer Kardeşlik Kurumunun Bilgili Avrupalılar İçin Yazılmış Bildirgesi).*

Eh, şimdi biz de bu ikinci kitaba geçelim.

Confessio Fraternitatis

Bu kitap da özgün olarak Almanca yazılmıştı fakat Almanca Avrupa'da pek sınırlı bir çevrede bilindiği ve konuşulduğu için daha geniş bir çevrede okunması amacıyla Latincesi de yayınlandı. Tüm Avrupalıların okuyabilmesi için kısa sürede diğer dillere de çevrildi.

Bu kitap bir bakıma öncekini bütünlemekteydi ama bu kez bir öykü olmayıp, âdeta bir bildirge niteliği taşıyordu. Bir "bildirge" oluşu, tarikatın Rosenkreuz'un ölümünden 120 yıl sonra açığa çıkması gereğinden kaynaklanıyor.

Burada, sayfalar doldurmamak için bu hayli uzun ve ayrıntılı bildirgenin sadece en önemli bölümlerinden bazı pasajlar vermekle yetineceğiz.

"Hiç kimse bu kardeşlik kurumunun işe yaramaz ya da sonradan icat edilmiş bir şey olduğunu sanmasın."

"Biz ne doğuyu ne de batıyı efendimiz İsa'ya karşıt görüyoruz." [Bir açıklamaya göre, buradaki doğu "Müslüman dünyası", batı ise "Hıristiyan dünyası" anlamına gelmek üzere kullanılmış.]

"Bizim felsefemiz, tüm becerilerin, bilimlerin, sanatların birleşimiyle tıp ve teoloji alanına uzanmaktır. Aramıza katılanlar, burada önceden bilmedikleri çok derin sırlar bulacaktır."

"Dünyanın iyilik ve güzelliklerine ilişkin hazine, kalıtım yoluyla ya da rastlantı sonucu elde edilemez. Biz hazinemizi, aralarında herhangi bir ayırım gözetmeden tüm insanlara sunuyoruz ama yalancılara ve aramızda bilgelikten başka bir şey arayanlara kapalıyız. Onlar, kendilerine ne yaraşırsa onu bulur. Doğanın ulu kitabı tüm insanlara açıktır ama onu okuyup da anlayabilecek olanlar pek azdır."

"Dünya yüzündeki her harf ve figür iyi öğrenilip saygın tutulmalıdır. Aramıza katılarak bizimle birlik kuracak olanlar, önce Kutsal Kitabı kendilerine rehber edinmiş olmalıdır. Değerli kişiler için ondan daha yetkin, daha beğenilesi, daha bütünsel bir kitap yoktur."

"Sizi sahte alşimistlerin yazdığı ve Kutsal Üçlemeyi kötüye kullanan kitaplara kapılmamak bakımından uyarmak isteriz. Çünkü günümüzde birçoğu bulunabilen bu kitaplar, birtakım garip figürlerle, anlaşılmaz tümcelerle insanları aldatıp, aslında basit ve apaçık olan gerçeklerin öğrenilmesini güçleştirmeyi, paranızı almayı hedeflemektedir. Aklınızı kullanın ve onlara kapılmayın."

"Şunu bilip anlamanızı isteriz ki biz içtenlikle İsa'ya inanıyor, papayı kınıyor, kendimizi doğru olan felsefeye bağlıyor, Hıristiyanca yaşam sürüyoruz. Bizim gibi, Tanrı'nın bu ışığı üzerinde parlayan birçok kişiyi de kardeşliğimize davet ediyoruz. Fakat pragmatik ve kafası karışık adamların, altının parlaklığı ile gözleri kör olanların, dürüst olsa da kolayca yozlaşabilecek kişilerin, şamatalı yaşamlarıyla gurur duyanların yararsız sızlanmalarla bizi rahatsız etmemesini dileriz."

"Her ne kadar tüm dünyaya zenginlik kazandıracak ve insanları bilgi edinmeye yönlendirerek acılarını dindirmeye çalışacak isek de kimse bizi bireysel olarak tanımayacaktır. Bizi bulup Rozkrua Kardeşliği'nin mutluluğuna katılma dışında, zenginlik ve bilgilerimizi elde etmek ve bundan kendine bir pay çıkarmak isteyen, böylece Tanrı'nın dileğine karşı gelenler ise, yaşamını bizi aramakla harcayacaktır."

Böylece Rozkrua Tarikatı'nın varlığı açıklanmış ve katılmak isteyen iyi niyetli kişilere bir çağrı iletilmiş oluyordu.

Ancak bildirgenin son tümcelerine dikkatle bakınca, tarikatın kapısının her isteyene hemen açılmayacağının da belirtildiğini görüyoruz. Bu da -bildirgede açıkça belirtilmese bile- bu kardeşlik kurumunun ezoterik bir nitelik taşıdığının göstergesiydi.

Belki dilinin ağırlığı ve tümcelerinin karmaşıklığından, belki dikkatlice okumadığı için, birçok kimse bu bildirgede yazılanları tam ve doğru olarak anlayamadı. Zaten bildirgenin kapsamında da açıkça değinildiği üzere; öyle kişilerin değil, sadece anlayabilecek olanların anlaması bekleniyordu.

Ancak önceki kitabın etkisiyle tutuşmuş olanlar, bunu okuyunca tarikata girebilmek için cayır cayır yanmaya başladı. Doğrudan Andreä'ye başvuranlar bile oldu.

Andreä'nin bu başvuruları nasıl karşılamış olduğunu, onlara ne dediğini bilmiyoruz ama galiba ertesi yıl çıkan üçüncü kitabı bu bağlamda bir genel yanıt olmak üzere yazılmıştı.

Chymiſche Hoch-
zeit:
Chriſtiani Rosencreütz.
ANNO 1459.
Arcana publicata vilescunt; & gratiam prophanata amittunt.
Ergo: ne Margaritas objce porcis, seu Asino substerne rosas.
Straßburg/
In Verlegung / Lazari Zetzners.
Anno M. DC. XVI.

"Chymische Hochzeit der Christian Rosenkreuz" *(Christian Rosenkreuz'un Kimyasal Düğünü)* adı altında 1616 yılında yayımlanan bu kitap da baştan sona alegori üzerine kurulu bir anlatımla donatılmıştı. Dolayısıyla iletisini ancak anlayabilenlere vermekteydi.

Kimyasal Düğün

Bu kitapta, sahiden yaşamış olup olmadığı bilinmeyen Rosenkreuz'un dünya görüşü ve felsefesi, tarikatın ilkeleri, yedi gün süren bir dizi olaylar biçiminde, bu serüveni yaşamış kişinin ağzından anlatılmaktaydı.

Aşağıda Andreä'nin bu kitapta neler anlatmış olduğunu özetleyeceğiz. Ancak şunu öncelikle belirtmek gerekir ki bu öykü, ezoterik bir kurumda kullanılan alegorik anlatımların çok güzel örneklerinden biridir. Bu nedenle, aslında önemli noktalara değinen bir özet yapmakla birlikte, bu kitabın anlatımını öncekilere oranla biraz daha uzun tutacağız. Kitapta çok ağır bir simgesel dil kullanılmış olduğu için, öykünün arasına bazı açıklamalar koyup yorumlar da yapacağız.

Christian Rosenkreuz'un yedi günlük serüveni, birinci günde şöyle başlar:

Paskalya'dan bir önceki gün masamın başında dua ediyor, ertesi gün için hazırlanıyordum. Aniden bir fırtına çıktı. Az sonra melek gibi bir hanım göründü. Elinde birçok mektup vardı. Birini masamın üstüne bırakıp gitti. Zarf mühürlüydü ve üzerinde IN HOC SIGNO VINCES yazılıydı. Zarfı açtığımda bunun bir kralın düğününe davet olduğunu gördüm. Katılmaya karar verdim. [Birinci Kitap'ta da geçmiş olan Latince "In Hoc Signo Vinces" terimi *"*Bu işaretle kazanacaksın." anlamına gelir.]

Öykünün ikinci gününde şu olaylar anlatılır:

Düğün yerine gitmek için önce bir ormandan geçmem gerekti. Sonra karşıma dört yol çıktı. En kısa olanı tehlikeliydi. İkincisi rahattı ama çok uzundu. Üçüncüsü dosdoğru şatoya gidiyorsa da sıradan birinin onu kullanması yasaktı. Dördüncünün ise nereye vardığı belirsizdi. Hangisinin doğrusu olacağını kestirebilmek kolay değildi. Birini seçip yoluma devam ettim.

Not: Hangisini seçmiş olduğunu açıklamamış.

Art arda üç kapı ile karşılaştım. İlk kapıdaki bekçi davetiyemi görmek istedi. Gösterdim; inanamadı. Ona Rozkrua Kardeşi olduğumu söylemem de yetmedi; geçebilmem için, yanımda taşıdığım suyu onunla paylaşmam gerekti.

İkinci kapıda, zincirle bağlı olsa da üzerime saldırmak isteyen bir aslan ile karşılaştım. Bekçi aslanı geri çekti. Geçmeme izin vermek için benden bir şey istedi. Ona verebileceğim tek şey, daha önce ekmeğime katık ettiğim tuzun arta kalanıydı. Aldı; teşekkür etti.

Buraya da bir not koyalım:

Ekmek ile su, bir arada ya da yan yana olmak üzere masonların çok önem verdiği simgelerdir. Ayrıca, bir loca toplantısından sonra düzenlenen ve "Kardeş Sofrası" olarak andıkları ortamda hep birlikte yemek yiyişlerini de "ekmek ile tuzun paylaşılması" olarak anarlar... Böyle olunca, Rozkrua Tarikatı ile ondan yüz yıl kadar sonra ortaya çıkacak olan Masonlukta kullanılan simgesel terimlerin benzeşmesi dikkati çekiyor.

Devam edelim.

Şatonun kapısından içeriye girebilmek için, ayakkabılarımı çıkarmam gerekti. Onları alıp, bana yeni bir çift verdiler.

Loş bir odada bir berber saçlarımı kesip kafamın tepesini tıraş etti. Sonra tıpkı benim gibi birçok davetlinin bulunduğu büyük ve aydınlık bir salona alındım.

Zengin bir sofra düzenlenmişti. Yemek boyunca felsefi konular üzerinde konuşuldu. Birçokları bildiklerini anlattı.

Bu aşamada Christian Rosenkreuz, kimi efsane kahramanlarına, özellikle Platon ve Demokritos gibi Antik Yunan düşünürlerine değiniyor. Sonra da ikinci günün öyküsünü şöyle sürdürüyor:

Davetliler arasından benimle birlikte dokuz kişiyi ayırıp daha küçük bir odaya götürdüler. Her birimizin rızasını aldıktan sonra ellerimizi, kollarımızı, gözlerimizi sıkıca bağladılar. Birbirimizle konuşmamamızı tembih ettiler. Hepimizi sabaha kadar öylece bıraktılar.

Bu aşamada, tüm gece boyunca neler düşünmüş olduğunu, âdeta görmüş olduğu bir düş gibi anlatıyor. Böylece serüvenin ikinci günü sona eriyor.

«Bu ne biçim düğün?» diyeceksiniz.

Burada "düğün" sözcüğü simgesel bir terim olarak kullanılıyor. İşin içinde bir düğün olayı var ama bunu bir gerçek düğün olarak almamak gerekir. Bu öyküde bir bütün olarak ne anlatılmak istendiği düşünülürse, buradaki düğün teriminin "bireyin kendi iç evrenine özgü bir dönüşüm oluşturması olayı" anlamında kullanıldığı söylenebilir.

Öyküdeki her bir gün, yedi aşamalı bir inisiyasyonun karşılığıdır. Söz konusu düğün, görünüşte bir kral ile kraliçenin evlenme törenidir ama bu olay aslında "can" ile "ruh" kavramlarının birleşiminin karşılığıdır. Alşimistlerin benimseyişi uyarınca biri kükürt diğeri cıvadır; bu iki öğenin birleşiminden bir tuz oluşur. Bu oluşumu da simgesel anlamda değerlendirmek gerekir. Nitekim bu üç öğe Masonlukta da birer simge olarak yer alır.

Şunu belki daha sonraki bir bölümde anlatmak uygun düşerdi ama şimdi sırası gelmişken değinelim:

Bu serüvende geçen ilk günün Masonluktaki karşılığı, bir mason adayının bu kuruma başvurduktan sonra inisiyasyon öncesinde geçirdiği aşamalar gibidir. İkinci gün ise inisiyasyon sürecinin başlangıcıdır.

Masonluktaki inisiyasyon, "Düşünme Odası" ya da "Tefekkür Hücresi" (Fransızcada "Cabinet de Réflexion", İngilizcede "Chamber of Reflection", Almancada "Vorbereitungsraum") olarak anılan bir karanlık hücrede başlar. Aday orada birçok simge ile karşılaşır. Aralarında "kükürt", "cıva" ve "tuz" da vardır. Dahası, bir parça kuru ekmek ile su vardır. Orada adayın biraz düşünüp, bulunduğu yerin ve çevresinde gördüğü simgeleri inceleyip anlamlarını çıkarması beklenir. Tıpkı Christian Rosenkreuz'un bir gece boyunca karanlıkta, düşünceleri ile baş başa bırakılmış olması gibi...

Bunlarla bir mason adayına ne anlatılmak istendiği konusunda masonların ritüellerinde herhangi bir açıklama yok... Masonlar kendi bireysel yorumlarını yapmış. Bir mason adayından da kendi yorumunu yapmasının beklendiğini söylüyorlar. Aday daha önce simgeler üzerine bilgi edinmişse ne âlâ... Aksi takdirde bunları sonradan, locadaki çalışmalar sırasında öğreniyor.

Şimdi kimyasal düğünün üçüncü gününe gelelim.

Sırtında bir altın pelerin taşıyan bir genç kız, bağlarımızı çözerek bizi bahçeye götürdü. O kadar susamıştım ki, oradaki çeşmeden kana kana su içtim. Sonra bizi daha yukarıdaki bir terasa çıkardı. Tüm davetliler orada toplanmıştı.

Hepimizi teker teker bir terazide tarttılar. Terazinin diğer kefesinde dördü küçük, ikisi daha büyük, biri hayli iri olan daralar kullanıldı. Herkesin ağırlığı farklıydı. Tek bir darayı bile kaldıramayacak kadar hafif çekenler bile oldu. Tümünün birden yetmediği tek tük kişi çıktı. Çoğunluğun ağırlığı ise ortalardaydı. Benim de...

Ağırlığı yetersiz bulunanlara çeşitli cezalar verildi. Uzaklaştırıldılar. Sonunda pek az kişi kaldık. Genç kız bizi yine bahçeye indirip çeşme başında iyice yıkanmamızı istedi.

Sonra bir sofra başında toplandık. Her birimize farklı yiyecek ve içecekler verildi; yaşantımızdaki önemli bir deneyim anlattırıldı. Yemekten sonra da şatodaki çeşitli tablo ve heykeller gösterildi; müzik dinletildi.

Bu üçüncü günde olan bitenler ile, ezoterik kurumlardan birçoğunda uygulanan inisiyasyonun bir diğer aşaması, simgeler kullanılarak anlatılıyor. Antik Mısır'ın **"**Ölüler Kitabı**"**nda anlatılan yürek tartılması uygulamasıyla da yakın bir benzeşim var.

Kişilerin bir seçmeden geçirilmesi çok önemli... Kimilerinin yolu buraya kadar... Bundan sonrasını ancak bireysel nitelikleri uygun olanlar edinebiliyor.

Bu aşamada bir başka önemli nokta daha var... Ataerkil toplum düzeni üzerine kurulu bir ortamda, erkeklere bir genç kız rehberlik ediyor. Bu, kadın ve erkek arasındaki eşitlik gereğinin vurgulanışı olarak düşünülebilir. Ancak bunu çok daha derin anlamlı almak, "genç kız" kavramını bir simge olarak değerlendirmek gerekli. Özgün öyküde onun için "Virgo" sözcüğü geçiyor. Bu sözcüğün hangi anlamda kullanıldığı üzerinde daha önce durmuştuk.

Dördüncü güne geldik.

Genç kız hepimize birer altın pelerin giydirdi. Bizi 365 basamağı olan bir kuleye çıkardı; yeni genç kral ile kraliçeye tanıttı.

Aşağıya indiğimizde, aksakallı önceki kral ile birlikte üç başka kral ve üç kraliçenin katıldığı, yedi aşamalı bir düğün töreni izledik. Törenin sonunda herkes «Yaşasın damat! Yaşasın gelin!» diye hep bir ağızdan seslenerek bu mutlu olayı kutladı.

Töreni izleyen ziyafette, krallar ile aynı masada oturtulduk. Yemekten sonra, herkes üzerindeki bembeyaz giysiyi çıkarıp kapkara giyinerek çember biçiminde toplandı. Uzun boylu bir adam, elindeki baltayla önceki kralın kafasını kesti. Bedeni bir kara kefene sarılırken, akan kanı bir altın kupa içine toplandı. Ardından aynı işlem, oradaki diğer üç kral ve kraliçeye de uygulandı.

Genç kız bizi yatacağımız yere götürürken, onu izlersek burada ölmüş olanların birçoklarının yaşamasını sağlayacağını söyledi.

Buradaki anlatımı, insanların bir düğünde hunharca katledilişi olarak değil, bambaşka anlamda değerlendirmek gerekir.

Akan kanın toplandığı söylenen altın kupa elbette **Kutsal Çanak**...

O zaman burada önceki yaşlı kral ve yeni genç kral için de daha önceki bölümlerde sözünü ettiğimiz bir başka terimi anımsarız: **Balıkçı Kral**.

Rozkrua Tarikatı'nda bu kavramlar ya da bunların karşılıklarının bulunmasına değil, bulunmasaydı yokluğuna şaşmak gerekirdi.

Christian Rosenkreuz'un, serüveninin beşinci gününü anlatışı özetle şöyle:

Sabah erkenden kalkıp şatoyu gezmeye başladım. Bir saray görevlisi bana rehberlik etti. Beni bir merdivenden indirip yeraltına uzanan bir dehlize soktu. Karanlıkta hayli yol aldıktan sonra, bir demir kapı açtı. [Saray görevlisi: Özgün sözcüğün dilimizde tam bir karşılığı yok. Bir saraydaki genç erkek hademe.]

Kralın hazine dairesine girmiştik. Orada görülen mücevherlerin yanı sıra, tam ortada altından yapılma bir kartal, aslan ve boğa heykeli üzerine oturtulmuş, zengin süslemelerle donatılmış bir tabut vardı.

Rehberim beni elimden tutup, daha derine götürdü. Çekip açtığı bir perdenin ardında çırılçıplak yatan Venüs'ü gösterdi.

Döndüğümde, kalkmış olan diğer dostlarla buluştuk.

Bahçede yapılan cenaze törenini izledik. Törende bir konuşma yapan genç kız, şimdi bu ölülerin yeniden yaşama kavuşabilmesi için Olimpos Kulesi'nden iksir getirilmesi gerektiğini söyledi.

Bunun için, yedi ayrı gemiye binerek yelken açtık.

Kare biçiminde bir ada üzerinde yapılmış olan Olimpos Kulesi, iç içe yedi yuvarlak duvardan oluşuyordu. Bizi karşılayan yaşlı kule bekçisi, önce gezdirdi; sonra en dibindeki a götürdü. Oradaki âlet ve malzemeyi kullanarak çalıştık.

Öykünün bu aşamasındaki ayrıntılara bakılacak olursa, alşimi deneylerinden söz ediliyor. Ancak konunun ayrıntısına girilmeyip, hiçbir açık vermemeye özen gösterilmiş olduğu da dikkati çekiyor.

Kendisini öykünün akışına kaptıran kişi, laboratuvarda başarılı bir çalışma yapan bu seçilmiş kişilerin ertesi gün yine gemilere binip ölüleri canlandırmak üzere geri döneceğini bekleyebilir ama serüvenin altıncı günü öyle değil.

Sabah hep birlikte önceki gün yaptıklarımızı, bunun gerçekten bir işe yarayıp yaramayacağını tartışırken, aramızda görüş ayrılıkları çıktı. Bunun üzerine kule bekçisi bizi içeriye kilitledi ve çekip gitti.

En ortadaki kulenin tepesinde o genç kızı gördük. Bizi oraya, yanına çağırıyordu. Oraya çıkabilmek için elimizde sadece bekçinin bıraktığı bir merdiven, bir halat ve bir çift kanat vardı. Birbirimizi destekleyerek bunları kullandık ve altı katlı kulenin tepesine tırmanmayı başardık.

Bundan sonra genç kız bizi bir başka yere götürüp, hayli uzun süren bir gösteri yaptı.

Bir altın kürenin içine sadece kum, su ve birtakım diğer çeşitli malzeme yerleştirdi. Bunu çeşitli işlemlerden geçirdi. Sonunda bir yumurta oluşturdu. Bunu altın kürenin içinde ağır ağır ısıtınca, içinden bir canlı civciv çıktı.

Bu anlatımda yapılan işin *"Ne sihirdir ne keramet!"* gibisinden bir hokkabazlık gösterisi olduğu düşünülebilirse de; aslında burada sözü edilen her bir öğenin simgesel bir anlamı olduğu, dolayısıyla uzun uzun anlatılan işlemin de felsefi açıdan değerlendirilmesinin öngörüldüğü unutulmamalı.

Altıncı günün serüveni şöyle sona eriyor:

Daha birçok olağanüstü olayın nasıl gerçekleştirilebildiğini izledik. Doğanın yetkinliğini, insanın ise aklını kullanarak başardığı icatlar ile ancak onun taklitlerini oluşturabileceğini kavradık.

Öyküyü, yedinci ve son güne ilişkin anlatımların özeti ile bitirelim.

Hepimize birden Altın Taş Şövalyesi unvanı verilip, madalyası takıldı.

Gemilere binerek kuleden ayrıldık.

Döndüğümüzde bir baktım ki buraya gelirken birinci kapıda karşılaşmış olduğum bekçi, kralın yanı başında yer alıyor.

Onun aslında ünlü bir astrolog olduğunu fakat Venüs'ü görmekle bir kusur işlediğini, bundan ötürü birinci kapıda bekçilik etmek zorunda bırakıldığını öğrendim.

Ancak onun yerini bir başkası alacak olursa kurtulabileceğini söylediler.

Bu söz yüreğimi dağladı. Onu özgürlüğüne kavuşturmam, artık birinci kapıda onun yerine benim bekçilik etmem gerekiyordu.

Altın Taş Şövalyesi olan diğer kardeşler, edindikleri tüm ayrıcalıkların yanı sıra bundan böyle bilgisizlik, yoksulluk ve hastalıklarla savaşmayı üstlenip görevlerini yapmaya çıktı.

Ben ise, ertesi gün kapı başındaki görevimi almak üzere eve gidip altın pelerinimi bilinmeyen bir zamana dek orada kalmak üzere bir askıya taktım.

Johann Valentin Andreä bu öyküyü şu sözle bitirmiş:

"En yüce bilgelik hiçbir şey bilmemektir."

Altına da 1459 diye de bir tarih atmış.

"Fama Fraternitatis" adlı öyküyü anımsadığımızda, Christian Rosenkreuz adlı bu romantik kahramanın hesapça bundan sonra yaklaşık 25 yıl daha yaşamış olması gerekiyor. Her iki öykü de gerçek olsaydı, tarih bakımından bunların nasıl bağdaştırıldığı ise belli değil.

Bu öykü ile Rozkrua Tarikatı'nın yedi dereceli bir öğreti sistemi olduğu, bu sistemi izleyerek başarı elde eden bir kişinin sonunda kendi özüne, iç evrenine döneceği vurgulanmaktaydı.

Buradaki en önemli nokta, bu kimyasal düğünün aslında kişinin kendi düğünü oluşu… Dolayısıyla, Rozkrua Tarikatı'na katılmak isteyenleri kendi kimyasal düğünleri yani zorlu bir inisiyasyon bekliyordu.

Burada ortaya konulan felsefe, öncelikle Alşimistlerin ilkeleri üzerine kuruluydu. Hermetizm ve Kabala'dan da önemli alıntılar içermekteydi. Belki buna "Paracelsus'un Felsefesi" demek daha doğrudur.

Nitekim Rozkruacıların 17. yüzyılda nelerle uğraştığı şöyle bir gözden geçirilirse, Andreä'nin kitaplarında anlatmış olduklarından çok Paracelsus'un etkisi görülür.

* * *

Kimyasal düğünü anlatan kitabın ortaya çıkışının üstünden daha birkaç yıl bile geçmeden, Avrupa ülkelerinde birbiri ardınca çeşitli Rozkrua Tarikatı derneklerinin kurulmasına başlandı.

Kimileri bu tarikatın ileri gelenlerinden olduğunu ileri sürerek, seçtikleri kişileri kendilerine göre düzenlediği bir ritüelik törenle tarikata kabul etmeye girişti.

Bunların hangisinin Rozkrua Tarikatı'nın gerçek bir kolu olup, hangisinin bir şarlatan tarafından uydurulduğunun anlaşılamadığı bir evreye girildi.

Her etkinin bir de tepki oluşturması gibi, elbette bu akımı hiç hoş görmeyen hatta olanca gücüyle buna karşı çıkanlar da oldu. Örneğin şöyle diyenler vardı: «Rozkrua Kardeşliği adı takılan bu akım, sadece meraklısı için bir fanteziden öteye gitmez. İnsanı, Hz. İsa'nın basit ve doğru olan yolundan saptırıp, yapay ve olağan dışı bir yola yöneltmeye çalışmaktadır.»

1618 yılında yani tarikatın ortaya çıkışından az sonra, Hıristiyan mitolojisi üzerine yayımlanan bir kitapta Rozkruacılar alaya alınıp, "Komediler oynayan bir kardeşlik örgütü" olarak nitelenmişti.

Rozkruacıların 17. yüzyılda ortaya çıkışı romantik bir efsaneye bağlanmıştı ama bu oluşum çok kısa bir süre içinde karmakarışık bir hale geldi. Öyle ki Andreä bundan sonra yayımladığı birçok kitapta bu tarikata eleştiriler yağdırmaya başladı. Kendilerine "Rozkrua Kardeşi" diyen sahtekârlardan söz etti. Bir kitabında, *"Rozkrua Kardeşliği fantezisi, zamanımızdaki Okültizm skandalının kalbidir."* bile dedi. 1634 yılında yayımlanan bir kitabında da, kendisinden söz ederken, Evangelist Lutherci inancından başka hiçbir tarikata yüz vermediğini, Kutsal Kitabı her şeyin üstünde tuttuğunu, bir zamanlar gençlik ateşiyle yazmış olduğu abartılı öykülerde bununla çelişkili gibi görünen ve insanları rahatsız eden bir izlenim yaratmışsa, şimdi onların tümünü yadsıdığını belirtti.

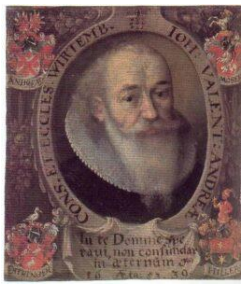

Bu tarikatın kurucusu olarak bile nitelenmiş bir kişinin böyle sözler edişi, tarikatın ortaya çıkar çıkmaz yozlaşmaya uğradığının ya da uğratıldığının bir göstergesi sayılabilir mi acaba?

Yoksa Andreä'nin bu tutumunun arkasında başka bir şey mi aramalı?

Rozkruacılar

Bu aşamaya kadar Rozkrua Tarikatı'nın o tarihlerde canlandırılmasının ardında aslında ne gibi bir amaç güdülmüş olabileceğine hiç değinmedik. Yozlaşma söz konusu olduğuna göre, elbette kimileri özgün olarak iyi niyet taşıması beklenen bu tarikatta olması gereken türde çalışmalar yaparken, kimileri de örgütü bambaşka amaçlar doğrultusunda kullanmaya yönelmişti.

Rozkruacılardan birçoğunun tarikatın temeli olan öykülerdeki asal uğraşı yani hastalığına çare bulunamayanları iyileştirmeye çalışmakla ilgilenmediği gözlendi. Tarikatın çoğu üyesi şöyle düşünüyordu: *"Tıp alanında olağanüstü gelişmeler sağlanıyor. Mesleği ve işi doğrudan bununla uğraşmak olanlar var. Artık bu bizim işimiz olmamalı. Biz, başkalarının el atmadığı, atamayacağı konularla, özellikle alşimiyle daha yoğun bir tarzda ilgilenmeliyiz."*

Buna karşın bir Rozkruacı ile herhangi bir alşimist (simyacı) eş tutulamaz. Alşimist olup, Rozkrua Tarikatı ile bağlantısı bulunmayanlar da vardı, alşimi yoluyla kendine bireysel çıkar sağlamak amacını güdenler de…

Kuşkusuz alşimi denilince bu birtakım laboratuvar deneyleri yapmak, madenleri başka madenlere dönüştürmek, özellikle altın üretmek değildi. Bu uğraşının kapsamında, genellikle **"Lapis Philosophorum"** ***(Filozof Taşı)*** olarak anılan, doğanın gerçek sırlarının elde edilmesine yarayacağına inanılan bir "şey" aranıyordu. Hani Nicolas Flamel'in bulmuş olduğu söyleniyor ya, işte o... Andreä'nin kimyasal düğünde sözünü ettiği "Altın Taş", bunun karşılığı sayılabilir. Bu arayış ise, geniş çaplı bilgi edinmeyi, edinilen bilgiyi felsefi bir tutumla değerlendirmeyi gerektiriyordu.

Bu amaçla, gerçek Alşimistler, -Rozkruacı olsun ya da olmasın- bir yandan Doğu Gizemciliği'ne, özellikle Eski Misterler ve Hermetizm'e kadar uzanırken, diğer yandan da Kabala'yı inceliyordu. Ancak temelde Hıristiyan oldukları için, ister istemez Gnostisizm'e yöneldiler.

* * *

Kimilerince ortaya şöyle bir tez atılmıştır: «Johann Valentin Andreä'nin sözünü ettiği tarikat, aslında 13. yüzyıl sonlarının ünlü İngiliz düşünür ve yazarı Roger Bacon tarafından kurulmuştur. Andreä, bunu abartıp romantik bir biçime sokmuş, allayıp pullayıp yeni bir şeymiş gibi ortaya çıkarmıştır.»

Roger Bacon, yaşamının büyük bölümünü Kıta Avrupası'nda geçirmiş, birçok yapıtını Almanca olarak yazmıştı. Ancak yukarıdaki tezde, Rozkrua Tarikatı'nın kökenini İngilizleştirip sahip çıkma çabası seziliyor.

Oysa böyle bir tarikatın, bu ya da benzer hatta belki bambaşka bir ad altında tarih boyunca var olduğunu, bu varlığın ara sıra gündeme geldiğini görüyoruz. Roger Bacon, bir düşünür olduğu kadar bir alşimistti de… Kim bilir belki o tarihlerdeki Rozkruacılardan biriydi. Fakat Rozkrua Tarikatı'nı onun kurmuş olduğunu gösterir hiçbir iz, hiçbir veri yoktur.

* * *

Rozkrua Tarikatı, 17. yüzyıl başlarında yeniden ve bu kez açıkça ortaya çıktığı sırada adı **"Fraternitas Rosae Crucis"** *(Rozkrua Kardeşliği)* olarak konmuştu. Latincede "rosae crucis" Almancada "Rosenkreuz" ile eş anlam taşır ama bu tarikatın adının o varsayımsal kişinin adından geldiğini doğrulamaz.

Latincedeki "rosae crucis", Fransızcada "rose-croix", İngilizcede hem aynen öyle hem de "rosy cross" biçiminde yazılır. Sözlük anlamı bakımından dilimizdeki karşılığı "gül-haç" ya da "güllü haç" olarak verilebilir. Buna karşın bu kitapta Fransızcadan dönüştürme olan "Rozkrua" sözcüğü tercih edildi. Bunu kullanmayı sürdüreceğiz çünkü kimine göre "rosae crucis" terimi, özgün olarak gül ile bağlantılı değildi ve **"saf haç"** anlamına gelmek üzere kullanılmıştı; bu anlam, 17. yüzyılda değiştirilip yozlaştırıldı ve gül ile haçın bir araya getirildiği bir simge oluşturularak da pekiştirildi.

Bu görüşün ne denli doğru olabileceğinin tartışması dil bilimcilerin işi olduğu için üzerinde durmayalım.

Bazı ezoterik nitelikli kurumlarda "çapraz noktasına bir kırmızı gül yerleştirilmiş standart Hıristiyan haçı" biçiminde bir simge görülür. Bu gibi kurumların içinde Masonluk da vardır. Bu simge genellikle süslemelidir. Aşağıda bu simgenin en basit tarzı görülüyor.

Buradaki gülün niçin kırmızı olduğu da ayrıca sorgulamaya ve üzerinde düşünmeye değer. Kimileri "sevgi" kavramını gündeme getirmiş, kimileri bunun çarmıha gerilmiş olan İsa'nın kanını temsil ettiğini belirtmiştir.

Daha önce bilerek göz ardı ederek üzerinde durmadığımız bir ayrıntıya şimdi değinelim:

Hani, Christian Rosenkreuz kimyasal düğüne katılmaya giderken yolu üstündeki birinci kapının bekçisine bir "Rozkrua Kardeşi" olduğunu söylemiş ya... Aslında orada kimliğini belirtirken buna bir de "kırmızı" ya da "kızıl" anlamına gelen bir sıfat eklemiş. Böylece, bu simgedeki gülün kırmızı olması gerektiği anlaşılıyor.

Buna karşın 17. yüzyıl başlarında Rozkrua Tarikatı'nda böyle bir simge görülmüyor. Bu daha sonraki tarihlerde ortaya çıkmış.

Bu Sahnede Kimler Oynuyor?

1629 yılında, Robert Denyau adlı Fransız tarihçi, Rozkrua Tarikatı'nın aslında hiç de yeni bir kuruluş olmadığını, 1188 yılında oluşturulduğunu ileri sürdü. Böylece, bir bakıma "Confessio Fraternitatis" adlı bildirgenin başındaki tezi bir tarihçi olarak doğruluyordu.

Robert Denyau'nun Rozkruacılar ile doğrudan bir bağlantısı olup olmadığına ilişkin bir bilgi yok ama Normandiya'daki şu yaşlı karaağacın kesildiği 1188 yılında Siyon Örgütü'nün Tapınak Şövalyeleri'nden kopup, yeni bir oluşum içine girdiği biliniyor. Eğer adı geçen tarihçinin tezi doğruysa, Siyon Örgütü ile Rozkrua Tarikatı zaten yüzyıllardan beri iç içeydi.

«Rozkruacıların Siyon Örgütü ile ne ilgisi vardı?»

Böyle bir soru *«Rozkruacıların Siyon Örgütü ile ilgisi olmamalı. Bunlar apayrı kurumlar. Bu da nereden çıktı? Her şeyi döndürüp dolaştırıp ille Siyon Örgütü'ne bağlamanın gerekçesi nedir?»* diye, âdeta yakınmalı bir düşüncenin yansıması gibi görünüyor.

Tarihte aralarında hiçbir bağlantı olmayan kurumların sanki birbirleriyle ilişkili gibi gösterildiği çok olmuştur. Tersine, ilişkili kurumlar arasındaki bağlantıların göz ardı edildiği de olmuştur. Burada ise durum farklı; apaçık...

Rozkrua Tarikatı ile Siyon Örgütü'nün hiçbir ilgisi bulunmadığı ileri sürülürse, asıl bu iddia tarihsel gerçekleri yadsımak, en azından tarihi çok üstünkörü ve hayli kısıtlanmış bir açıdan, âdeta dürbünün tersinden bakar gibi görmeye çalışmak olur. Oysa öyle yaparak bağlantıları olabildiğince küçük görmeye çalışmak yerine bu işte çok iyi bir büyüteç kullanmak gerekiyor.

Siyon Örgütü, Tapınak Şövalyeleri Tarikatı ortadan kaldırıldıktan sonra yeni bir ad altında ama asal ülküsünü terk etmeyerek varlığını sürdürmüştür. Herkes Tapınak Şövalyelerinin varlığının sürüp sürmediği, sürmekteyse bunun nerede ve nasıl olduğu üzerinde durmuştur. Daha önce de var olup hep perde arkasında kalan Siyon Örgütü ile bu örgütün öteden beri peşinde koştuğu ülküsü yani Siyonizm üzerinde durulmasına gerek görülmemiştir.

«Kim varlığını bile bilmediği bir şey ile ilgilenmeyi düşünür ki?»

Tamam!... Zaten sorun da burada... Varlığı bilinmediği, çok gizli tutulduğu için kimse Siyon Örgütü ile ilgilenmemiştir. Bu da, Siyonistlerin çalışma yöntemine uygundur. Bilinmemesi, duyulmaması, görülmemesi gerekir.

Örgütün öncelikli yöntemi entrika düzenlemektir. Nitekim bunun birçok örneğini gördük.

Siyon Örgütü'nün 17. yüzyıldaki büyük üstatlarından her biri, aynı zamanda Rozkrua Tarikatı üyesiydi. Leonardo da Vinci'nin bile bir Rozkruacı olduğu ileri sürülürken, bu mesnetsiz bir boş lâf sayılmaz.

Kaldı ki, Tapınak Şövalyeleri Tarikatı ile bağlarını kopardıktan sonra, Siyon Örgütü'nün kullanmış olduğu çeşitli paravan adlardan biri de **"Rosae Crucis Veritas"** idi; yalnızca 2. bölümde anlatmış olduğumuz "Ormus" değil.

* * *

17. yüzyıldaki Rozkruacılar sadece alşimiyle uğraşmakla kalmıyor, hermetik, gizemci ve okült nitelikli çalışmalar da yapıyordu. O sıralarda yeniden canlanan Natüralizm akımına da önem veriyorlardı. Bunda Rozkrua Tarikatı'nın üyeleri arasında birçok bilim adamının bulunuşunun etkisi olabilir.

Bu uğraşılarının amacı şöyle belirtiliyordu: "Evrensel gerçeklerin araştırılarak bulunması ve bunların tüm insanlığın yararına olmak üzere üretilecek olumlu hizmetlerde kullanılması."

Bu amaç, günümüzde bazı mason örgütlerince -hepsi değil- benimsenen erek ile örtüşüyor. Zaten o dönemde Rozkrua Tarikatı ile günümüzdeki anlamı çerçevesinde Masonluk, kronolojik bakımdan da birbirine yaklaşmaktaydı. Rozkruacı olduğu bilinen ünlüler arasından, -sırf örnek olmak üzere- şu kişileri sayabiliriz:

17. yüzyılın ilk yarısında Tommaso Campanella, Michael Maier, Robert Fludd, Francis Bacon, René Descartes, Gottfried Wilhelm von Leibniz, Johann-Baptiste von Helmont; aynı yüzyılın ikinci yarısında ise Robert Boyle, John Locke, Johann Amos Comenius ve Isaac Newton.

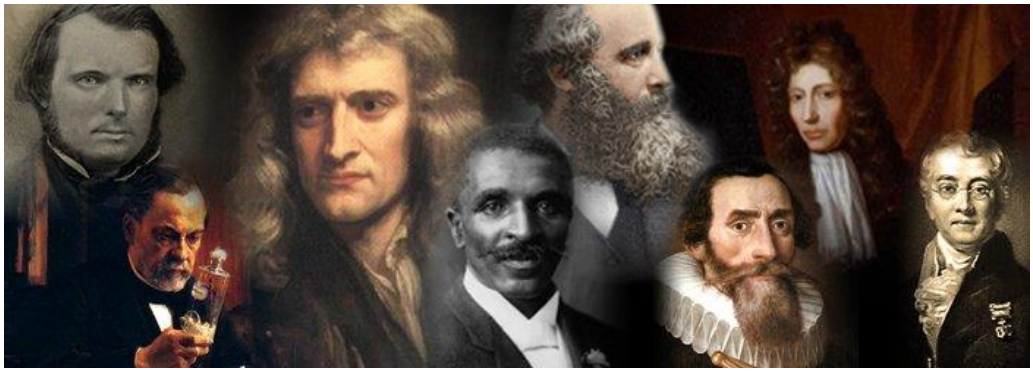

Herhangi bir ansiklopedide bu kişilerin hepsinin hakkında ayrıntılı bilgi bulma olanağı vardır. Ancak aynı zamanda birer Rozkruacı hatta alşimist oldukları yazılmamış olabilir. Çünkü hem bu gündem dışı bir konudur hem de bir bilim adamına aynı zamanda bir alşimist olmak bir türlü yakıştırılamamıştır. Oysa 17. yüzyılda değil kimya, fizik bile henüz tam anlamıyla bir bilim dalı haline gelmemişti. Bilim adamlarının alşimi ile uğraşmaları pek doğaldı. Her birinin insanlığa önemli katkıları vardır.

Bunun birer Rozkruacı olmalarından ileri gelip gelmediği tartışılabilir. Kim bilir, belki bu tarikatın üyesi olmasalardı bile insanlığa önemli katkıları olacaktı. Nitekim o dönemin her bilim adamı ya da düşünürü aynı zamanda bir Rozkruacı değildir.

Yukarıda saymış olduklarımıza Masonluğun tarihinde önemli yer tutmuş olması nedeniyle **Elias Ashmole** de eklenebilir. Ancak ansiklopedilerde onun adını göremezsiniz.

Adını belirttiğimiz kişiler arasında kimilerinin sadece birer Rozkruacı olarak kalmadığını, bu kitaptaki asal konular bakımdan bir diğer özelliği daha olduğunu görüyoruz. Kronolojik sıra uyarınca bunlardan ilki **Robert Fludd.**

* * *

Louis de Nevers 1595 yılında öldü.

O da kim?

Elbette unutulmuş olabilir. Çünkü genel tarihte adını duymamış olabiliriz. Anımsatalım: Siyon Örgütü'nün 16. yüzyılın son çeyreğindeki büyük üstadı.

Onun yerini Robert Fludd aldı. Böyle olunca, ortaya iki olasılık çıkıyor: Ya Rozkrua Tarikatı zaten önceden de vardı ya da Robert Fludd bu tarikata sonradan girdi.

İlki akla daha yatkın geliyor. Paracelsus'un tarikatının da üyelerindendi. Tıp doktoruydu. Günümüzde "alternatif tıp uygulamaları" olarak anılan yöntemleri kullanarak gerçekleştirdiği tedavilerle ün kazanmıştı.

«Böyle olunca, o tarihte Siyon Örgütü'nün merkezinin artık İngiltere'ye taşınmış olduğu söylenebilir mi?»

Pek değil... Çünkü Robert Fludd uzun süre Kıta Avrupası'nda kalmış, Alman asıllı ünlü Rozkruacı olan **Michael Maier** ile yakın dostluk kurmuş, her ikisi de yıllarca İngiltere ile Almanya arasında mekik dokuyup durmuştu.

Robert Fludd, gençlik yıllarında gizemciliğe ve hermetik öğretiye hayli merak sarmıştı. Rozkrua Tarikatı'na girdikten sonra gerek bu tarikata ilişkin gerekse diğer alanlardaki yazılı yapıtları sayılmakla bitmez.

Burada onun pek bilinmeyen ya da üzerinde durulmamış özelliklerinden birinden söz edeceğiz.

1602 yılında Marsilya'ya gitmişti. Orada Guise ailesinden Henri de Guise'in çocuklarının eğitmenliğini üstlenmişti. Hani 16. yüzyıl boyunca Fransa tahtını ele geçirmek için çevrilen entrikalarda hep başrollerden birini oynamış olan aile...

Yetiştirdiği gençlerden Charles de Guise, 1631 yılında Fransa kralını tahttan devirmek için bir darbe girişiminde bulundu. Başarılı olamayınca büyük bir düş kırıklığına uğradı. Bundan ötürü de kendi kendisini cezalandırıp İtalya'ya sürgün etti. 1640 yılında İtalya'da öldü.

Charles de Guise, Languedoc'taki Couiza adlı kasaba ile çevresinin sahibi olan Joyeuse ailesinin tek varisi Henrietta-Catherine de Joyeuse ile evlenmişti. Henrietta-Catherine, kocası ölünce çocuklarıyla birlikte ülkesine dönmek istedi.

Kral 13. Louis buna izin vermedi. Dönebilmesi için, onu Languedoc'ta sahibi olduğu yerleri kendisine satmaya zorladı. Henrietta-Catherine, kocasının başaramamış olduğu emelini kutsal bilerek ona bağlı kaldı. Fransa Kralı kaç para verirse versin, arazilerini ona satmaktansa ana yurdundan uzak kalmayı yeğledi. Ancak birkaç yıl sonra 13. Louis ölünce, Fransa'ya dönme olanağını elde edebildi.

«Fransa Kralının bu araziyi satın almak istemesinin Charles de Guise'in dul eşinin ise buna karşı direnmesinin bir başka nedeni mi vardı?»

Öyle olsa gerek!... Herkes Languedoc'taki bir şeyin peşinde ama o şeyin ne olduğu da tam belli değil. Ünlü **Rennes-le-Château** köyü de işte bu gümbürtünün tam göbeğinde yer alıyor

* * *

Robert Fludd 1637 yılında öldü.

Siyon Örgütü'nün büyük üstatlığını bu kez kim üstlendi dersiniz?

Az önce anlatmış olduklarımıza bakılırsa, akla Guise ailesinden biri hatta Henrietta-Catherine de Joyeuse gelebilir... Belki de yaşamı boyunca en yakın dostu olan Michael Maier...

Hayır!... Hiçbiri değil...

Bu kez **Johann Valentin Andreä**.

Daha önce Alessandro Filipepi'nin ardından Leonardo da Vinci'nin büyük üstat olduğunu anımsarsak, bu hiç de sürpriz sayılmamalı. Önceki örneğinden farkı, bunun çok önemli oluşudur.

Çünkü böylece Siyonistler ile Rozkruacılar arasında bir bağ bulunduğu açıkça ortaya çıkar. Hatta kesin kanıt bile sayılabilir.

Nitekim Andreä, bu tarihten sonraki yaşamı boyunca, Siyon Örgütü ile kendi tarikatının sıkı fıkı olmasını sağladı. Öyle ki onun büyük üstatlık döneminde Rozkrua Tarikatı'nın bu kanadı, Siyonizmin sağ kolu olup çıktı. Rozkruacılar ile Siyonistler özdeşleşti.

* * *

Kimileri, günümüzdeki Masonluğun esin kaynağının Rozkrua Tarikatı olduğunu ileri sürer.

Masonluktaki yüksek dereceler arasında bir de "Rozkrua Şövalyesi" diye bir derece vardır ama bu iddianın gerekçesi o derecenin adına ya da içeriğine dayanmakta değildir. Gerek Masonluğun kuruluşu sırasında gerekse sonradan bu kurumda çeşitli ritler oluşturulurken, Rozkruacıların büyük etkisinin yanı sıra, Rozkrua Tarikatı'nın bazı ilkelerinden esinlenilmiş olduğu yadsınamaz.

Fakat bu tarikatın Masonluğun tek esin kaynağı olduğu söylenirse, işte o doğru olmaz. Ancak tarihte Rozkruacıların Masonluk üzerinde de çok önemli bir etki yarattığı söylenebilir.

* * *

Tarihte hâlâ 17. yüzyılda dolaşıyor, yavaş yavaş 18. yüzyıla yaklaşıyor, bu arada Masonluktan daha çok söz ediyoruz. Rozkrua Tarikatı bir süre sonra yerini Masonluğa bırakacakmış gibi...

Oysa öyle değil... Masonluğun Rozkrua Tarikatı ile bağlantısı var ama tarihte bu iki kurumdan biri diğerinin yerini almıyor.

Buna karşın çok daha sonra "Spekülatif Masonluk" diye anılacak olan kurumun düşünsel temelini daha o tarihlerde Rozkruacıların hazırladığını söylemek yanlış olmasa gerektir.

Üstelik Rozkrua Tarikatı o tarihlerde çakılıp kalmış, zamanla eriyip gitmiş, artık varlığını yitirmiş bir örgüt değil... Günümüzün gereklerine uyarlanmış bir tarzda varlığını sürdürüyor.

Ancak bunlar birbirlerinden farklı örgütler. Günümüzde Masonluğun yanı sıra çağdaş Tapınakçılar olduğu gibi çağdaş Rozkruacılar da var.

Onlar ise örgütlenirken Masonluktan hem esinlenmiş hem yararlanmış. Bu çalışmada sırası geldiğinde (üçüncü kitapta), onlardan da söz edeceğiz.

Başkaları da var.

Kimileri bu kuruluşların hepsini Masonluk da dahil olmak üzere tek bir çatı altında, birbirini hiyerarşik bir tarzda izler biçimde ya da iç içe yerleştirip, tümünün tek bir merkezden yönetildiğini söyleyerek, birtakım fanteziler oluşturmaya, dünyaya ekonomik ve politik bakımdan egemen olunmasına ilişkin komplo teorileri kurmaya pek meraklıdır.

Ancak gerçek öyle değil…

Bölüm: 6

Royal Society

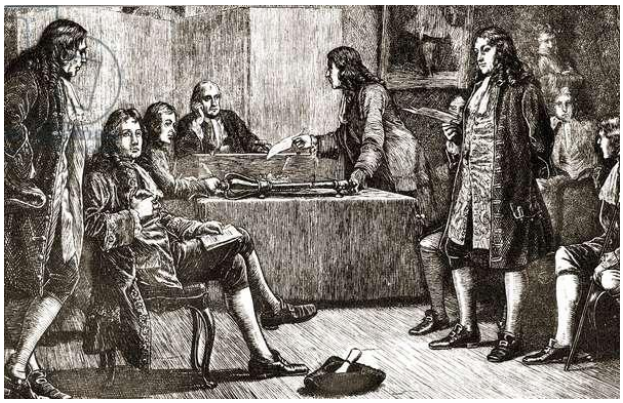

Daha iyi anlaşılabilir olması için bu konuya İngiltere tarihinden başlayacağız.

İngiltere'nin en ünlü kralı sayılabilecek olan 8. Henry, sırf karısından boşanıp çocuk bekleyen sevgilisiyle evlenebilmek için, Katolik Kilisesi'nin otoritesinin kendi ülkesinde geçerli olmadığını ileri sürerek, 1534 yılında **Anglikan Kilisesi**'ni kurmuştu. Bundan böyle İngiltere kralı, bu kilisenin ruhanî lideri sayılacaktı. Bir zamanlar Fransa'da Kral 4. Philippe'in yapmış olduğundan bir adım daha ileri gitti.

8. Henry, ikinci karısını öldürttükten sonra dört kez daha evlendi. İlk sevgilisi ve ikinci karısı Ann Boleyn'den doğma kızı Elizabeth'ten başka geçerli sayılan (meşru) çocuğu olmadı. Öldüğünde İngiltere tahtı Elizabeth'e kaldı.

Aynı sıralarda 8. Henry'nin kız kardeşi Margaret Tudor'un torunu Mary, İskoçların kraliçesi olmuştu.

Buradaki ayrıntıya dikkat etmek gerekiyor: Elizabeth İngiltere kraliçesi; Mary ise İskoçların kraliçesi. Biri belli bir ülkenin egemeni, diğeri ise bir ülke halkının lideri.

Bu iki kraliçe, yaşamları boyunca birbirleriyle sürtüşüp durdu. İskoçlar bunu hiç unutamamıştır. Günümüzde bile şöyle bir söz ederler: «Bizim kraliçemiz Mary, Elizabeth'ten daha temizdi. Çünkü Edinburgh'da bir hamam yaptırdı ve yılda iki kez orada yıkanırdı. Elizabeth ise banyoya yılda sadece bir kez girerdi.»

Mary, İskoç asıllı saray kâhyası Henry Stuart ile evlenmişti. Böylece İskoç soylu ailelerine bir de **Stuartlar** eklenmiş oldu.

Kraliçe Elizabeth, İngiltere tahtında tam 44 yıl oturdu. Hiç evlenmedi. Kuzeni Mary'den o kadar çok nefret ediyordu ki, sonunda, 16. yüzyılda Fransa'yı saran entrikaların bir benzerini çevirerek onu öldürttü.

Gelin görün ki Elizabeth 1603 yılında öldüğünde, İngiltere tahtının yine veliahdı yoktu. Bu kez sıra bakımından tahta Mary'nin oğlu, İskoçların Kralı 6. James'in çıkması gerektiği belirlendi.

6. James, İngiltere kralı da olunca, adı 1. James olarak değiştirildi. Aynı zamanda İskoçların kralı olduğu için, tarihte ilk kez Britanya'da **"Birleşik Krallık"** *(United Kingdom)* oluştu.

Ancak James İngiltere kralı olur olmaz, sorunlar çıkmaya başladı. İskoç-İngiliz uyuşmazlığına bir de mezhep konusu eklendi. Çünkü İskoçlar, Protestanlığı kendilerine göre uyarlamış, John Knox'un önderlik etmiş olduğu bu mezhebe **Presbiteriyenlik** denmişti. Şimdi bir Presbiteriyen, Anglikan Kilisesi'nin ruhanî lideri olmuştu.

1. James karakteri bakımından ılımlı bir adam olduğu için, bunu sorun etmedi. Kızı Elizabeth'i Rhine Kontu Friedrich ile evlendirmişti. 1617 yılında Bohemyalı soylular, Friedrich'e kendi ülkelerinde taç giymeyi önerdi. Tam Friedrich bunu kabul ederek Bohemya kralı olmuştu ki, tarihte sonradan **"30 Yıl Savaşları"** olarak adlandırılmış din kavgaları patlak verdi.

Bu çatışmaların temelinde politik nedenler de vardı ama öncelikle Katolikler ile Protestanlar birbirlerini boğazlıyordu.

Çatışmaların ilk yılları Katoliklerin üstünlüğüyle geçti.

Protestanların çoğu Alman asıllıydı. Onları destekleyen Rozkruacılardan birçoğu batıya kaçarak Britanya'ya sığınmak zorunda kaldı.

Dolayısıyla, Rozkrua Tarikatı'nın gelişimi, İngiltere'de Kıta Avrupası'nda olduğundan çok daha rahat gerçekleşti.

* * *

1625 yılında 1. James'in oğlu 1. Charles İngiltere kralı olunca, her şey birdenbire değişti. Yeni kral, Presbiteriyenliği İngiltere'ye de yerleştirmeye kalkıştı. Batı Avrupa'daki çatışmaların benzeri Britanya'ya sıçradı. İngiltere, tarihinin gelmiş geçmiş en kanlı iç savaşını yaşamaya başladı.

1649 yılında Şansölye **Oliver Cromwell** tek başına ülkenin yönetimine egemen olup, kralın kafasını kestirerek bu karmaşaya son verdiğinde, Stuartlar barışa kavuşmanın sevinciyle bayram eden İngiliz halkına "vatan haini" gibi gösterildi. [Bu olay, tarihe özellikle bu deyişle geçmiştir. Kral idam edilmemiş, kafası kesilmiştir.]

İngiltere'deki Rozkruacılar aslında Stuartlardan yanaydı ama bunu gizli tutup tarafsız görünmeyi yeğlediler. Hiç kimse onları İngiltere'de şimdi "vatan haini" olarak gösterilen Stuartları desteklemekle suçlamadı.

Görünmez Kolej

Oliver Cromwell, Stuartları yurt dışına sürerek, İngilizcede ***"Commonwealth"*** olarak anılan bir tür cumhuriyet kurdu. Böylece Avrupa tarihinde ilk kez bir tür "halk yönetimi" oluşmuştu.

Ancak bu yeni rejim topu topu 9 yıl sürdü.

Bu dönemin tam ortasında, -1654 yılında- Siyon Örgütü'nün Büyük Üstadı Johann Valentin Andreä öldü. Onun yerine **Robert Boyle** geçti. Üçüncü kez bir Rozkruacı, Siyon Örgütü'nün büyük üstadı olmuştu.

Robert Boyle, 1645 yılından beri **"The Invisible Colledge"** *(Görünmez Kolej)* adlı bir tür eğitim kurumundan söz edip duruyordu. Kimileri bunun doğrudan Rozkrua Tarikatı olup, başka bir şey olmadığını söyler.

Robert Boyle'un kız kardeşi, Johann Valentin Andreä'nin İngiltere'deki yakın dostlarından John Dury ile evlenmişti. (John Dury'nin genel tarihte adı modern kütüphaneciliğin kurucusu olarak geçer.) Üçü bir arada, aynı evde oturuyorlardı.

Bu evde her gün birçok ünlü kişi konuk olarak ağırlanırdı. Ancak alşimi deneylerinin yapıldığı özel günlerde ilgililerden başka kimse kabul edilmezdi.

Ünlü bir mekanikçi ve kimya bilgini olan Robert Boyle, bilim tarihinde Francis Bacon tarafından yüz yıl kadar önce ortaya konmuş bulunan **"bilimsel yöntem"** üzerinde hayli uğraşıp bunu geliştirdi; günümüzdeki düzeye yakın bir hale getirdi. Felsefe ile de yakından ilgilenirdi. Hatta kimileri, yaptığı felsefi çalışmaların, bilimsel uğraşılarından daha ağırlıklı olduğunu söyler. Çok daha sonraları, -1675 ve 1677 yıllarında- alşimi konusunda iki kitap yazdı. Bunlarda, konuları pek basitleştirerek anlattığını, işin aslının "sır" olup, açıkça yazılamayacağını belirtmişti.

İngiliz Rozkruacılardan biri olan ünlü düşünür ve yazar **John Locke**, sık sık Fransa'ya gidip gelir, çoğu zamanını Languedoc'taki kentlerde geçirirdi. Robert Boyle, Fransa'da Georges Pierre adlı biriyle alşimi konusu üzerinde yazışıyordu. Daha sonra o kişinin aslında John Locke olduğu anlaşıldı.

Politik eğilimine ilişkin önce hiçbir ipucu vermemiş olan Robert Boyle, Siyon Örgütü'nün büyük üstadı olduktan sonra birdenbire tavrını değiştirdi. Stuartları destekleyenlerin yanında hatta bir bakıma başında yer aldı.

Oliver Cromwell, 1658 yılında öldü.

Ardından Stuartlar, İngiltere'de monarşiyi geri getirmeyi başardı.

«Oliver Cromwell'in ölümü de bir entrika sonucu muydu?»

Az sonra anlatacaklarımız göz önünde tutulacak olursa, öyle bir izlenim doğar. Fakat çok hasta olduğu hatta öldüğünde yerine oğlu Richard'ın geçmesi için bir vasiyetname bile hazırladığına bakılırsa, eceliyle öldüğü sonucuna varılır. Ancak ölümünün uzun sürede gerçekleşmek üzere hazırlandığını, tanısı konulamayan bir hastalığa yakalanmasının sağlandığını ileri sürenler çıkmıştır. Bu işten de Rozkruacılar sorumlu tutulmuştur. «Nasıl iyileştirilemez denilen hastaları özel yöntemlerle sağlığına kavuşturabiliyorlarsa, ölmeyecek birinin ölümünü hazırlayabilirlerdi.» denmiştir.

* * *

İngiltere'nin politik ve askerî ortamı monarşinin geri getirilebilmesi için hazır edildikten sonra, 1. Charles'ın oğlu 2. Charles tahta çıkarılınca bu işin gerçekleşmesinde önemli bir rol oynamış olan Robert Boyle'u ödüllendirdi. Ona, yıllardan beri şu sözünü ettiği "Görünmeyen Kolej" adlı kurumu resmen kurmak üzere onay verdi. Ancak bu kurumun çalışmalarına başlayabilmesi için iki koşul ileri sürdü: İlki, bu kurum öteden beri söylendiği gibi *"görünmez"* falan değil, "görünür" olacaktı. İkincisi de, doğrudan krallığın koruması altına girecek ve bu nedenle de Royal Society *(Krallık Kurumu)* adını taşıyacaktı.

Kimilerine göre; bu kurumun oluşmasında önceden etkisi olmuş biri daha vardı: Dönemin ünlü Rozkruacılarından **Elias Ashmole**... 2. Charles, gençliği sırasında onun yazılarını elde ederek okumuş, çok ilginç bulmuş, alşimiye merak sarmıştı. Dolayısıyla, bu kuruma da öncelikle alşimi konusu üzerinde çalışmalar yapacağı belirtildiği için izin vermişti.

Masonluğun genel tarihinde Elias Ashmole'ün, 1646 yılında Warrington adlı kasabadaki locada "kabul edilmiş mason" olduğu belirtilir. Fakat Ashmole diğer kabul edilmiş masonlar gibi öyle sıradan bir kabul edilmiş mason olarak kalmamış. Localarda uygulanmak üzere, daha o tarihte 33 dereceli bir ezoterik çalışma dizgesi önermiş. İnşaatçı mason locaları buna sıcak bakmamış. O da Masonluğa karşı ilgisini yitirmiş. Fakat çok daha sonra Londra'daki locaların toplantılarında yine görülür olmuş.

Buna göre Ashmole, inşaatçılık mesleğinin çatısı altında alşimiyle de bağdaşan birtakım düşünsel çalışmalar yapılmasını önermiş. Localardaki iniş çıkışlarının ise aslında Masonluk ile ilgili olmadığı, psikolojik sorunlarından kaynaklandığı söylenmiştir.

Öyle sorunları olabilir ama gösterdiği söylenen etkinlikler, gerek Stuartlar cephesindeki olaylarla gerekse Royal Society'nin gelişimiyle bağlantılı gibi görünüyor. Bu konuda belirtilen tarihler birbiriyle örtüşüyor. Şöyle:

1646 yılında bir locaya kabul edilmiş. Aynı yıl yani İngiltere'deki kanlı olayların neredeyse doruğuna vardığı sıralarda ortaya bir tasarı koymuş. Kralın kafası kesilince ortalıktan kaybolmuş. Yeniden görünmeye başlaması 1685-1688 yılları arasına denk düşüyor; bu da İngiltere'nin bir kez daha allak bullak olmaya başladığı bir dönem. «Bu adam hep karışıklık arttığı sıralarda ortaya çıkmış.» dersek, acaba çok mu abartmış oluruz?

Bazı kaynaklara göre, Elias Ashmole'ün getirdiği tasarı ondan önce İskoçya'da Dunfermline Örlü Alexander Seton tarafından ortaya konmuştu. Alexander Seton, doğrudan günümüzdeki Masonluğa benzer bir kurum oluşturulmasını önermişti. Ancak, İskoçların nabzını tutan Sinclair ailesi, böyle bir işin aceleye getirilmesinin hiç uygun olmayacağını, daha iyi hazırlanmak gerektiğini belirterek, önerilen projeyi ertelemişti. Bunun gerekçesi, zamanın elverişsiz görülmesine, erken sayılmasına bağlı olabilir. Fakat akla daha yatkın gelen bir neden şöyle açıklanmaktadır: Sinclair ailesi, İskoçya'daki tüm inşaatçı mason localarının üzerinde tartışılmaz bir egemenlik kurup, her işi kendi denetimi altına almıştı. Zaten öteden beri Tapınak Şövalyeleri ile de içeydi; Rozkruacılar ile de yakın bağlantıları vardı ama inşaatçılık mesleğini böyle bir işe karıştırmayı "şimdilik" uygun bulmamıştı.

Robert Moray

2. Charles'ın Royal Society adını verdiği kurum oluşurken, bu işte en az Robert Boyle kadar etkili olmuş, hatta belki ondan daha önemli yer tutmuş bir kişi daha var: Sir Robert Moray.

Robert Moray, 1641 yılında İngiltere'nin İskoçya sınırına yakın bir kenti olan Newcastle kentinde bir mason locasına kabul edilmişti. 1643 yılında Kral 1. Charles ona şövalye unvanını vermişti. Fransa'daki İskoç Muhafızlar adlı bölüğün komutanlığına getirilmişti.

Dönemin ünlü İskoç alşimistlerinden David Lindsay'ın kızıyla evliydi. O da Alexander Seton'un kızıyla evlenmişti. Bir diğer deyişle, Robert Moray'ın karısı, Alexander Seton'un torunuydu.

Kafası kesilen 1. Charles'ın dul eşi Henrietta-Marie, Fransa Kralı 13. Louis'nin kız kardeşiydi. Oliver Cromwell tarafından İngiltere'den kapı dışarı edilen Stuartlardan birçoğu, onun Paris yakınındaki **Saint- Germain-en-Laye** adlı yerdeki şatosuna sığınmıştı.

Şimdi şu gelecek iki tümcenin altını çizelim:

Robert Boyle'un Siyon Örgütü'nün büyük üstadı olduğu 1654 yılında, Sir Robert Moray, David Lindsay ve 1. Charles'ın oğlu 2. Charles, bu şatoda bir araya geldi. Enine boyuna düşünerek Oliver Cromwell'in İngiltere'de oluşturmuş bulunduğu cumhuriyet rejimini yıkıp, krallığı yeniden kurabilmek için ayrıntılı bir plan hazırladılar.

Oliver Cromwell'in aslında yakında ölümünün hazırlanmış olabileceğine ilişkin tek delil işte bu toplantıdır.

Nitekim Cromwell ölür ölmez, bu plan yürürlüğe kondu.

İngiltere'de yine monarşi rejimine dönülmesi için çalışmalara başlandı.

Ancak bu öyle çabucak, kısa süre içinde olup bitecek iş değildi.

Hazırlıklar neredeyse bir yıl aldı.

Önemli bir çatışma çıkmadan, kansız sağlanabilmesi için hem askerî hem sivil kanatta çok uğraşmak, her kesimden ve geniş çapta destek sağlamak gerekiyordu. Bir kez cumhuriyeti görmüş olan ülkede monarşiye dönmek hiç kolay iş değildi.

Sonunda daha 30 yaşında olan 2. Charles Stuart, İngiltere'ye gelerek tahta çıktı. Diğer Stuartlar da dönüşe geçti.

2. Charles, bir süre sonra Oliver Cromwell'in mezarını açtırttı. Artık çürümeye yüz tutmuş cesedi çıkarttırıp önce astırdı. Sonra da kafasını kestirtti, mumyalattı ve "Westminster Hall" olarak anılan İngiliz parlamento binasının önünde tam 20 yıl boyunca sergiletti.

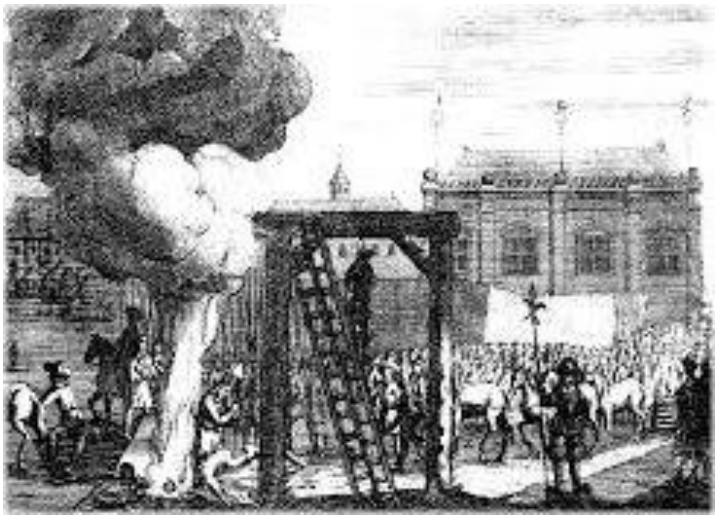

İğrenç bir olay ama kendince babasının öcünü almıştı.

* * *

Kral 2. Charles, Robert Moray'ı kendisine başdanışman yapmıştı. Ona bir özel alşimi laboratuvarı kurdu. Kardeşi William Moray'a da İngiltere'de inşaat işlerini yürüten mason localarını devlet adına denetleme görevini verdi.

Böylece **William Moray**, "inşaatçılık mesleği" anlamındaki Masonluğun İngiltere'deki ilk büyük üstadı oldu. [Günümüzde masonlar bu geleneksel mesleği **"Operatif Masonluk"** olarak anıyor.]

Fakat her nedense masonların kaleme aldığı kitaplarda William Moray'ın adı geçmez. Çünkü "büyük üstat" unvanının o tarihte değil, daha sonra ortaya çıktığını kabul ederler. Oysa daha önce İngiltere'de bu unvanı taşımış başka kişiler de görülüyor.

İskoçya'da ise 1598 yılında Kral 6. James, ünlü mimar **William Shaw**'a büyük üstat unvanını vermiş. William Shaw, İskoçya'daki mason localarını başıbozukluktan kurtarıp belli bir düzen ve disipline sokmak için birtakım kurallar hazırlamış; bunlar yasalaşmış. Fakat sonra görevinden ayrılıp, bu işi Sinclair ailesine bırakmış. Bu olayları doğrulayan 1601 tarihli bir el yazması belge bile var.

* * *

Masonluktaki "büyük üstat unvanı" konusunu burada gündeme getirip üzerinde özenle duruşumuzun gerekçesini açıklayalım.

O dönemde henüz ne ulusallık kavramı ne de sivil toplumda kurumlaşma diye bir şey vardı. Nasıl bir ülkeyi kral tek başına temsil ederse, kralı olmayan bir ülke yok sayılırsa, sivil toplumda da zaten tek tük olan kurumların sadece başındaki kişi önemliydi. Bu çalışmanın birinci kitabında bunun Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nda da öyle olduğunu görmüştük. Nitekim Siyon Örgütü'nde de öyleydi.

Rozkrua Tarikatı'nın belli bir örgütsel düzeni, bir kurumsal yapısı yoktu ama Royal Society öyle değildi; başkanı her kimse onun bireysel yönelimi doğrultusunda çalışırdı.

İnşaatçı mason localarının ise her biri öteden beri kendi başına buyruktu. Gerçi birçok ülkedeki localar yılda bir kez toplanır, hepsini birden ilgilendiren konuları görüşür, hep birlikte uyacakları konularda kararlar alırdı ama bu tür toplantılar mutlaka devlet gözetiminde yapılırdı. Çünkü feodalite döneminden kalma bir anlayış uyarınca, halkın kendi içinde örgütlenmesine izin yoktu. Bu toplantıların gözetim altına alınmasının gerekçesi, locaların bir araya gelerek istenmeyecek bir tarzda örgütlenmelerine meydan vermemekti.

Dolayısıyla, bir ülkede tüm inşaatçı mason localarının "üstat" olarak andığı yöneticilerinin başına devlet adına geçirdiği bir büyük üstat, çok önemli bir kişiydi. Ona bir başka unvan verilmeyip "büyük üstat" denilişi, locaların üstatlarının tümü üzerinde tartışılmaz bir otoritesinin bulunduğunu, BÜYÜK olduğunu vurgulamak amacını taşıyordu.

* * *

Kimilerine göre 2. Charles'dan Royal Society adlı bilimsel araştırma kurumunu oluşturmak üzere gereken izni aslında Robert Moray koparmıştı. Onu, Robert Boyle'un varsayımsal görünmeyen kolejinin üzerine oturtmuştu. Nitekim bu kurumun ilk başkanı olmuştu. [Buna karşın bu kurumun tarihçesini araştırır, başkanlarının listesine batarsanız, Robert Moray'ın adını göremeyebilirsiniz. Tıpkı adının silinmesine çalışılmış kişiler gibi…]

Bu durum, Robert Boyle'u bu oluşumda *"önemsiz bir kişi"* haline sokmaz. Siyon Örgütü'nün büyük üstadı olunca, bu örgütün önceki büyük üstatları gibi perde arkasına çekildiğini gösterir.

2. James

Kral 2. Charles'ın kardeşi York Dükü James, 1660 yılında evlenmişti. İki kızı oldu: Mary ve Anne. Birkaç yıl sonra, Presbiteriyenliği terk edip Katolik inancını benimsedi.

2. Charles, İngiltere kralı oluşundan ötürü Anglikan Kilisesi'nin ruhanî lideriydi ama bu sadece görünüşte öyleydi. Dinsel inancında bir değişiklik yoktu. Bu bile Anglikan papazları rahatsız etmekte ise de ses çıkarmıyorlardı. Kral başta olduğu sürece hiç kimsenin gücü Anglikan Kilisesi'nin ilkelerini değiştirmeye, Papalığa benzer bir yapı oluşturmaya yetmezdi.

Bir İskoç, dolayısıyla bir Stuart kesinlikle Katolik olmazdı. Böyle bir şey, ataları sayılan Keltlerin yüzyıllardan bu yana korunmuş kuyruk acısına aykırı düşerdi. Üstelik İskoçlar, Papa 5. Clementhus'un tüm İskoç halkını aforoz etmiş olduğunu ve bu aforozun kaldırılmadığını nasıl unuturdu?

Kral 2. Charles da İngiltere'ye Presbiteriyenliği yerleştirmek isterdi ama daha önce bundan ötürü bu ülkede neler yaşandığını, babasının kellesinin bu yüzden gittiğini göz ardı etmiyordu. Gerçi Cromwell'in kesik kafasını sergiletip buna karşılık vermişti ama genel olarak babası gibi yapmayıp toleranslı davranmayı yeğledi. Kardeşinin benimsediği dinsel inanca karışmadı ya da karışmaz gibi göründü. Aile içinde çözümlenmesi gereken bir sorunu alenen ortaya dökmedi. Hatta James'in karısı ölünce, bu kez Maria di Modena adlı bir Katolik prenses ile evlenmesine bile karşı çıkmadı. Kim bilir belki de karşı çıkmaz gibi göründü; genel tarihte bu konuda hiçbir ayrıntılı bilgi yok.

2. Charles 1685 yılında ölünce, kardeşi "2. James" adıyla kral oldu.

İş daha da karmaşıklaştı. Şimdi bir Katolik, papanın otoritesine ve o mezhebin kurallarına karşı çıkmaktan kaynaklanan bir nedenle kurulmuş olan Anglikan Kilisesi'nin lideriydi.

İngiltere yine kaynamaya, çalkalanmaya başladı.

Kral 2. James, bunların hiçbirini umursamadı. Kendisine kadar ulaşan her türlü söylentiyi de kulak arkası etti. Gerek soyluların, gerek halkın gerekse devlet çarkında yer alanların tedirginliğine boş verdi. Tersine, devletin önemli kurumlarına, özellikle yargı organlarına, askerî birliklerin komutanlıklarına hep Katolik olanları getirmeye girişti.

Bu arada pek ilginç bir olay... Az sonra adından uzun uzun söz edeceğimiz Sir Christopher Wren'i inşaatçı mason localarını denetlemek üzere "büyük üstat" yaptı. Öyle ki her yere Katolikler yerleştirildiği için, Sir Christopher Wren'in de Katolik olduğunu sananlar bile oldu.

2. James, Anglikan Kilisesi'nin yönetimine de el attı. Katolikleştirmeye yöneldi. İşte o zaman, zaten daha önce bütün bu yapılanlardan çok rahatsız olanlar iyice çileden çıktı. Her şey olabilir ama bu olmazdı. Bir kez daha iç savaş patlamadan, birisi bu kralı durdurmalıydı.

Derken, 2. James'in bir de oğlu oluverdi. Katolik Kilisesi'nin yöntemlerine göre vaftiz edildi.

Sanki şu geçen üç yıl içindeki değişiklikler yetmezmiş gibi, gelecekte Birleşik Krallık tahtı bir Katolik hanedanın egemenliği altına girme tehlikesiyle karşı karşıya gelmişti.

Şu tehlikeye bakın!

* * *

2. James'in büyük kızı Mary, Hollandalı Guillaume de Orange ile evliydi. Basit bir komplo düzenledi. Kocasının donanmasını İngiltere sahillerine yaslandırıp, bir gecede babasını tahttan aşağıya tepe taklak yuvarlayıverdi.

2. James Fransa'ya kaçtı. Daha doğrusu Mary *"Çok yanlış işler yapmış olsa da babamızdır. Ona aşırı hınç besleyenlerin onu bir krala yakışmayacak tarzda öldürmelerini engellemeliyiz."* diye düşünerek, kaçıp gitmesini sağladı. Sonra İngiltere'ye gelen kocasını 3. William adıyla tahta çıkardı.

2. James, gemiyle Fransa'ya doğru giderken İngiltere kıyılarına doğru dönüp yumruğunu sallayarak, **«God and my right»** (Tanrı ve benim hakkım) diye haykırmıştı.

[Bu seslenme, İngiliz kralların mottosuydu. Krallığın kendilerine Tanrı tarafından bir hak olarak verilmiş olduğunu vurgulamayı amaçlardı. Daha çok sürgünde olan Stuartlar tarafından Fransızca olarak **"Dieu et mon droit"** tarzında kullanılmıştır. Latincesi **"Deus, meumque jus"** sonradan Masonlukta İskoç Riti'nin özdeyişlerinden biri olarak benimsenmiştir.]

Sürgün edilmiş 2. James uslanmadı. Kızı Mary'nin 1694 yılında ölmesinden yararlanarak, tahtı yeniden ele geçirmek amacıyla "derme çatma" olduğu söylenebilecek bir askerî birlikle darbe girişiminde bulundu. Fakat geçmiş yıllar içinde İngiltere'ye iyice sahip çıkmış olan damadının ordusuyla baş edemedi.

Böylece Stuart hanedanının İngiltere tahtı üzerindeki egemenlik hülyası sona erdi. 2. James için Fransa'daki akrabalarının yanına yerleşmekten başka yapabilecek iş kalmamıştı.

Ancak Stuart ailesinin fanatik yandaşları yani Stuartistler, Kral 2. James Katolik olsa bile bu durumu içlerine sindiremedi. Onlara göre, Birleşik Krallık tahtı Stuart hanedanının hakkıydı ve gasp edilmiş olan bu hak yeniden, hem de bir an önce geri alınmalıydı.

* * *

İngiltere Kralı 3. William ile Kraliçe Mary'nin çocuğu olmamıştı. Bu da Stuartistlerin ekmeğine yağ sürüyordu. Şimdi Mary öldüğüne göre, Hollandalı Orange hanedanını devre dışı bırakıp, tahta sahip çıkabilirlerdi. Bunun için uygun bir fırsat kolluyorlardı.

Böyle bir fırsat elde edilemedi.

2. James, 1701 yılında öldü. 3. William da ertesi yıl öldü.

Stuartistler hem çok sevindi hem umutlandı. 2. James'in oğlu 3. James henüz 13 yaşında bir gençti ama zararı yok... Kukla kral olsa bile, Stuart hanedanının egemenliği yine sağlanabilirdi.

Ancak Stuartistlerin hesaplamadığı bir şey vardı: 2. James'in küçük kızı Anne baştan beri bu işin içindeydi ve onlara kolay kolay pabuç bırakmazdı. Nitekim 1702 yılında taç giyerek, enişteşinin yerine kraliçe olarak tahta çıktı.

Bu durum üzerine, safdillikle «İyi ya işte!... Birleşik Krallık tahtında bir Stuart var. Demek ki Stuartistlerin sorunu çözümlenmiş.» diyen olabilirse de işin aslı öyle değildi.

Kraliçe Anne, Stuart hanedanına aldırmıyordu bile... Kendi tutkularına doyum sağlamaya bakıyordu.

Ablasından çok daha sert çıktı. Bırakın Stuartist olduğu bilinenleri, İngiltere'deki tüm Stuart sempatizanları üzerinde bile olağanüstü baskı kurdu. Hiçbirine göz açtırmaz, nefes bile aldırmaz oldu. Büyükbabasının tuttuğu kişileri bile ezip geçiyordu.

Sir Christopher Wren

Mason yazarlara göre; Kraliçe Anne tarafından İngiltere'de kurulan baskıya dayanamamış olanlardan biri de Sir Christopher Wren idi.

Christopher Wren, aslında bir mekanikçiydi. Gençliğinde, güncel kullanımda çok işe yarayan âletler icat etmişti. Amatör olarak mimarlığa merak sarmıştı. Bir yandan bu merakı, diğer yandan ortaya yeni bir şeyler çıkarabilmekteki becerisi göz önünde tutularak, 1666 yılında Londra'yı baştan sona sarıp bir yıkıntıya dönüştürmüş olan büyük yangından sonra; mimarlık eğitimi görmek üzere Fransa'ya gönderilmişti.

Christopher Wren, Paris'te çağın gereği uyarınca hızla gelişmekte olan yeni tarz mimarlığın, özellikle Barok stili ve yapı tekniğinin inceliklerini öğrenip döndü.

1680 yılında kendisine "Sir" unvanı verilip, Royal Society'nin başkanlığına getirildi. Orada birçok Rozkruacı ile bir araya geldi. Özellikle Isaac Newton ile yakın dostluk kurdu. Elbette Rozkrua Tarikatı'na da alındı.

1685 yılında büyük üstatlığa getirildiğinde, mimari planlarını doğrudan kendisinin yeni baştan yapmış olduğu **Saint Paul Katedrali**'nin inşaatını da denetlemekteydi. (Aşağıdaki resimde, bu katedralin 18. yüzyıldaki görünümü yansıtılmış.)

Kaynak: http://www.hberlioz.com/London/BLStPaul.html

1691 yılında şaşırtıcı bir olay ile karşılaşıyoruz: Sir Christopher Wren, gerek mimarisini ve hesaplarını yapmış olduğu gerekse denetimini yürüttüğü Saint Paul Katedrali'nin inşa etmekte olan locaya "kabul edilmiş mason" olarak alındı.

Koskoca mimar... Üstelik İngiltere'deki tüm loca üstatlarının üstünde bir büyük üstat... İnsanın, *«Bu iş nasıl olur?»* diyesi geliyor değil mi?

Dıştan bakılınca bu olayın yadırganması doğal sayılır ama inşaatçılık mesleğinin kendine özgü kural ve gelenekleri göz önünde tutulursa bunu olağan karşılamak gerekir.

Elbette buradaki olağanlık, Sir Christopher Wren'in bir "kabul edilmiş mason" olması değil, inşaatçı masonların tutumudur.

Sir Christopher Wren'in bunu içine sindirmesi ise gerçekten çok garip hatta anlaşılmaz!…

«Aradan bunca zaman geçtikten, birçok loca ile haşır neşir olup, üstün bir düzeye geldikten sonra niçin âdeta sıradan sayılabilecek, aslında kişiye herhangi bir ayrıcalık sağlamayan bir loca üyesi olmak istemişti ki?»

Bu sorunun yanıtı ancak bir diğer olay ile ilişkisi kurularak verilebilir. Onu anlatacağız. Fakat ondan önce konuyu bir başka yönden ele alalım.

Newton Planı

Sir Isaac Newton... Ünlü fizik bilgini...

Biz, onu sadece bir bilim adamı diye biliriz. Fakat onun ünlü bir alşimist, bir Rozkruacı olduğunu da görüyoruz.

Bu bilgi, ansiklopedilerde ve sıradan bilim ya da tarih kitaplarında verilmez. Öğrenim gördüğümüz okullarda da buna değinmezler.

Çünkü o zaman Alşimistler ve Rozkruacılar gibi konuları da anlatmak gerekir. Bunlar anlatılırsa, Newton'un saygınlığına gölge düşeceği sanılır.

Oysa bilseler, Newton hakkında söylenecek daha neler var neler!

Hem sadece o mu?... Adını vermiş olduğumuz daha birçok bilim adamı, yazar, düşünür, sanatçı, hep Alşimistler ve Rozkruacılar arasında yer alıyor. Adına değinmemiş olduğumuz diğer birçokları da öyle… Bunun yadırganacak bir yanı yok.

Newton'un alşimiyle olduğu kadar felsefeyle de ilgilenmiş, felsefi çalışmalar yapmış olduğunu da ekleyelim. Yer çekimine ilişkin ünlü bilimsel kuramını, Katolik Kilisesi'nin dogmalarıyla çelişkili, Deizmin ilkelerine yatkın bir Tanrı inancı ile bağdaştırmıştı. Mimarlık, Hermetizm, Kabala, Pisagorculuk ve müzik üzerinde yapmış olduğu çalışmalar da vardır. Bunlardan çoğu günümüze kadar gelmiş, müzelerin kitaplıklarında yer alan değerli yapıtlardır.

Dahası, Kudüs'teki varsayımsal Süleyman Tapınağı üzerine de bir çalışma yapmıştır. Fakat Masonlukta Süleyman Tapınağı'nın özellikli bir yeri olması nedeniyle Newton'un Masonluğa da girmiş olduğu söylenemez. İşin orası bilinmiyor. Herhangi bir belge yok. Zaten bu konuda çalışmalar yapmış olan kişilerden çoğunun Masonluk ile bağlantısı yoktur.

Newton'un Süleyman Tapınağı konusuna ilgisi üzerine ise, şöyle denilebilir: «Bu konuyla o değil de kim ilgilenecekti!»

Newton, o varsayımsal tapınağın varsayımsal bir modeli üzerinden mimari yapısını ve ölçülerini çıkarıp, bunları alşimistlere özgü formüllerle incelemişti. Bir zamanlar o tapınakta yoğun alşimi deneyleri yapıldığı sonucuna varmıştı.

Buna benzer konular üzerinde daha birçok çalışma yaptığı bilinmektedir. Ancak, ölümünden birkaç gün önce kimi dostlarını evine çağırmış, notlarından birçoğunun yakılarak ortadan kaldırılmasını istemişti.

Bu nedenle belki de çok değerli bazı çalışmaları gerçekten yitirilmiştir. Saklanmış ve henüz gün ışığına çıkmamış olanları da bulunabilir.

* * *

Newton'un özel yaşamı baştan sona bulutlarla örtülü gibidir.

17. yüzyılın sonlarına doğru, Londra'da, akşamları Rozkruacılar ile kabul edilmiş masonların buluştuğu "Gentlemen's Club of Spalding" *(Spalding'in Beyefendiler Kulübü)* adlı yere oldukça sık gittiği bilinir. (Bu bina günümüzde bir müze haline getirilmiştir.)

Felsefi nitelikli yazılarından bazılarında, evreni bir "ulu makine"ye benzetip bunun bir "göksel mühendis" tarafından yapılmış olduğunu ileri sürmüştür.

Acaba Masonlukta birçoklarının benimseyişine göre Tanrı karşılığında kullanılan **"Evrenin Ulu Mimarı"** kavramı, Newton'un bu görüşünün bir başka biçimde dile getirilmesi olabilir mi?

Masonlar, ritüellerinde inşaatçılık mesleğinin simgelerini kullandıkları için elbette Tanrı kavramını "mimar" niteliğiyle bağdaştırarak simgeler. Eğer simgelerinin kaynağı olarak bina inşaatını değil de mekanik âletlerin yapımı ve onarımıyla ilgili bir meslek dalını seçmiş olsalardı, herhalde o zaman ortaya *"Evrenin Ulu Mühendisi"* diye bir kavram çıkarırlardı.

Bunu Newton'un "göksel mühendis" kavramıyla bağdaştırmanın ne denli doğru olduğunu bilemeyiz. Zaten Masonluğun tarihçesine ilişkin kitaplarda Newton'a pek ender değinilir. Fakat az sonra anlatacaklarımıza bakılınca, böyle bir olasılığı düşünmenin akla yatkın bir gerekçesi çıkarılabilir.

Londra ve yakınlarındaki alşimistlerden çoğu sık sık Newton'un evinde toplanırdı.

Pek doğal çünkü daha önce Robert Boyle'un kaldığı evde toplanıyorlardı. Burada da özel seansların yapıldığı gecelerde seçkin alşimistler dışında konuk kabul edilmezdi.

Isaac Newton, yaşça Christopher Wren'den hayli küçük olmasına karşın onu şu konuda ikna etmişti: "Gerek Prieuré de Sion'un amaçları doğrultusunda gerekse İngiltere'den kovulmuş Stuartların geri gelmesinin sağlanması bakımından Royal Society'nin kullanılmasında umut yok; bu olacak iş değil. Bu kurumun yapılanması böyle olduğu ve sarayın sıkı kontrolü altında tutulduğu sürece bundan bir şey çıkmayacak. Bir başka kurum bulunmalı."

Bu kurum hangisi olabilirdi? Yeni bir örgüt kurulamayacağına, bunun izin kraliçeden izin alınamayacağını göre ilk akla gelen, öteden beri çalışmaları onaylı bulunan inşaatçı mason localarından yararlanmaktı. Bunun için ise hiç olmazsa birkaç locanın yönetimi meslekten olmayan kabul edilmiş masonlarca ele geçirilmeliydi. Christopher Wren'in "büyük üstat" unvanını taşımakta oluşu kuşkusuz çok işe yarardı ama hepsini bir araya getirsen bile sayıları yetersizdi. Bir an önce artırmak gerekirdi. Yönetimin ele geçirilmesi ayrı bir fasıl…

Modern Masonluğa Doğru

Siyon Örgütü'nün 18. yüzyılın ikinci yarısındaki büyük üstadı Robert Boyle, 1691 yılında öldü.

Onun yerine kim geçti dersiniz?

Elbette Sir Isaac Newton. Demek ki ondan artık Siyon Örgütü'nün büyük üstadı olarak söz etmemiz gerekiyor.

Newton, bundan bir yıl kadar önce, Nicolas Fatio de Duillier adlı İsviçreli bir aristokrat matematikçi ile tanışmış, hiçbir ilgisi olmamasına karşın onun Royal Society üyesi olmasını sağlamıştı. Bu kitapta daha sonra hakkında hayli söz edeceğimiz **Andrew Michael Ramsay**, bu adamdan matematik dersleri almıştı. Bu kişinin Avrupa'da birtakım karanlık işler çevirdiği, dönemin hemen her bilim adamıyla, düşünürüyle, sanatçısıyla, özellikle yazarlar ile yakınlık kurmaya çalıştığı bilinir. Fransa'ya karşı casusluk ettiği de söylenir.

Nasıl etmesin ki!... Elde bir belge olmamasına karşılık, kılavuz istemeden görünen köye bakılırsa, Nicolas Fatio de Duillier, Siyon Örgütü'nün etkin üyelerindendi. Siyonistlerin temel amacı Kutsal Roma İmparatorluğu'nu, soyu Merovenjler'e dayanan birisinin önderliğinde yeniden kurmaktı. Bunu hem kökü Keltlere dayanan Stuartlar hem Avusturya'daki Habsburglar ile bağdaşır tarzda oluşturmaktı. Şu halde, İspanyol asıllı Bourbon hanedanının egemen olduğu Fransa Krallığı'nı olabildiğince yıpratmaları gerekiyordu. Eh, o da bu bağlamda üzerine düşeni elinden geldiğince yapıyordu işte...

* * *

Az önce, «Sir Christopher Wren niçin durup dururken, hiç gerekmediği halde bir kabul edilmiş mason oldu?» diye bir sorunun yanıtını ertelemiştik.

Bunun hangi yıl olduğunu anımsayalım: 1691; Sir Isaac Newton Siyon Örgütü'nün büyük üstadı olduğunda...

Şimdi bir senaryo kuralım:

"Newton, Prieuré de Sion'un amaçları yönünde kullanılabilecek bir paravana olarak Rozkrua Tarikatı'nı da Royal Society adlı kurumu da yetersiz görmüştü. Her ikisi de sadece teorik ve düşünsel nitelikli çalışmalarla uğraşıyordu. Daha pratik çalışan bir kuruma gereksinme vardı.

Bu kurum, Masonluk olabilirdi.

Oysa İskoçya'da Alexander Seton, İngiltere'de Elias Ashmole tarafından yapılmış tasarılar, eyleme konulamamıştı.

Demek ki önce bu kurumun öğreti kapsamının oluşturulmasından değil, örgütlenme tarzından başlamak gerekiyordu. Gerçi öğreti de gerekirdi, hem çok da önemliydi ama kendi başına işe yaramıyordu. Örgütlenme sağlanabilirse, öğretinin kapsamı ve iletilme tarzı arkadan gelirdi.

Fakat bunun için de kabul edilmiş masonların öteden beri olduğu gibi pasif kalmayı terk edip, üyesi oldukları locaları ele geçirmek üzere organize olmaları gerekliydi. Bu da kolay iş değildi.

İşte, Christopher Wren'in aynı zamanda bir kabul edilmiş mason olması bunun için gerekmişti.

Kuşkusuz sadece o değil, aynı sıralarda daha birçok Rozkruacı birer kabul edilmiş mason olarak bazı localara girdi."

Bu, çok esaslı, hatırı sayılır bir düşünceydi ama pratikte yürürlüğe konması hiç de kolay olmadı. Çok dikkat etmek, açık vermemek gerektiğinden, yıllar aldı. Üstelik ilk aşamada başarısızlıkla sonuçlandı. Bir başka yöntem kullanarak yeni baştan uğraşmak gerekti. Az sonra niçin öyle olduğunu anlatacağız.

* * *

Birçok kaynakta; çağımızdaki Masonluğun, 18. yüzyıl başında el ele vermiş olan Rozkruacılar, Royal Society üyeleri ve kabul edilmiş masonlar tarafından kurulmuş olduğu belirtilir. [Masonlar "**Spekülatif Masonluk"** terimini kullanıyor.]

Ancak yukarıda anlatılmış olanlara bakılırsa, galiba bunlara Siyonistleri de eklemek gerekiyor.

Böylece Masonluğa karşıt girişimlerde bulunanlardan kimilerinin eline sıkı bir fırsat geçer. *«Masonluk, Siyonizm'in emellerine hizmet amacıyla kurulmuştur.»* biçimindeki iddiaları bir anlam kazanmaya başlar. Masonluğun tarihteki ilk örgütlenişi de Sir Isaac Newton'un Siyon Örgütü'nün büyük üstadı olduğu dönemin ortalarına yerleşir.

Fakat bu bağlamda iki etkeni göz ardı etmemek gerekiyor:

1. Günümüzdeki Masonluk ilk kez İngiltere'de kurulmuştur ama Fransa başta olmak üzere Kıta Avrupası'nda değişime uğramıştır. Önceleri Siyonizmin etkilemiş olduğu İngiliz Masonluğu da sonradan değişmiştir. 18. yüzyılın ilerleyen yıllarında, Masonlukta Siyonizmin izleri Fransa'da belirginleşmiştir.
2. Türkiye'de Masonluğa karşıt girişimlerde bulunanlar, özellikle Siyonizm ile Yahudilik üzerinde durur ve bunları âdeta özdeş tutar. Zaten Masonluğa saldırılarda bulunmaları, Yahudilere karşı bir ön yargı beslemelerinden ileri gelir. Birtakım başka gerekçeleri, özellikle Yahudilik ile Masonluğun nasıl bağdaştığını göstermek üzere ortaya serdikleri tezler de vardır. Ancak burada konumuz Yahudilik değil, Siyonizmdir. Söz konusu olan Siyonizm yani **Siyon Örgütü'nün ülküsü** Yahudilik ile bağdaşmaz. Aksine Yahudi karşıtı bir tutum Hıristiyanlıktan yanadır ama bu Hıristiyanlık da bildiğimiz Hıristiyan mezhepleriyle tam olarak uyuşmaz.

Masonluğu Siyonizm ile bağdaştırıp kötülemiş olanlar, yakın geçmişimize dek "Prieuré de Sion" diye bir gizli örgütün varlığını bilmiyordu. Adını bile duymamış oldukları için birçok yanlış iddia yarattılar. Siyonizm kavramının sonradan ortaya çıkmış olan farklı anlamda kullanılışına kendilerini kaptırdılar. Bilgileri yetersiz olan insanların da yanlış kanılar edinmesine yol açtılar. [Bu bağlamda bir de "Siyon Protokolleri" olarak anılan bir konu var. Ona bu kitapta daha sonra geleceğiz.]

Ancak bu sözlerimizle ne Masonluğu ne de Siyonistleri savunduğumuz gibi bir izlenim edinilmesin. Bunlardan hiçbirinin yandaşlığını yapmıyoruz. Fakat doğruları da ortaya sermek gerek... Sezar'ın hakkı Sezar'a verilmeli. Bu kitabın okuyucusu bunu bekler.

* * *

Bundan sonraki bölümde, Masonluğun tarihteki ilk örgütü olan Londra Büyük Locası'nın kuruluşunu inceleyeceğiz.

Siyon Örgütü'nün buna destek verdiği, ilk büyük locanın kuruluşundan sonra da yararlanmaya çalıştığı belgelenerek ortaya konup kanıtlanabilmiş değildir. Bununla birlikte, Paris'teki Milli Kütüphane'de "Gizli Dosyalar" adı altında arşivlenmiş belgelere bakılırsa, böyle olabileceği düşünülür. Doğruluğu bugün için somut belgelerle kanıtlanamaz.

Büyük olasılıkla, Paris'teki Milli Kütüphane'de 20. yüzyıl ortalarında keşfedilmiş o belgeler, bu ve benzeri konularda var olması gereken verilerin sadece bir bölümüdür.

Nitekim bu düşünceyle başka kütüphaneler de karıştırılmış, işe yarar bir şey bulunamamıştır. Bulunamayışının nedenlerinden biri, kimilerinin ele geçirdiği bazı belgeleri kendi işlerine gelmediği için ortadan kaldırmış olmasıdır. Bu kişilerin arasında masonlar da vardır.

Fakat günümüze dek doğru dürüst ve işe yarar bir belge bulunamamış olması, bunların var olmadığını göstermez. Tarih boyunca gerçeklere ışık tutan, bir zamanlar "doğru" sayılmış bilgilerin terk edilmesini ve birçok yanlışın giderilerek yerlerine gerçekten doğru olanların yerleştirilmesini sağlamış olan çoğu belge ve kanıtlar, umulmadık zamanlarda, beklenmedik bir anda, bambaşka bir konu üzerinde araştırma yapılırken, bir rastlantı sonucunda keşfedilmiştir. Kumran yazıtları ve Nag Hammadi belgeleri bunların tipik örnekleridir. Bazıları da artık sırası geldiğinden isteyerek ortaya çıkarılmıştır. Birçoğu, özel arşivlerde saklanmakta, birisinin gelecekte bunları kamuoyuna mâl etmesini beklemektedir.

Saint Paul Locası

1685 yılında Sir Christopher Wren'i büyük üstatlığa getiren Kral 2. James üç yıl sonra tahttan düşürülüp yurt dışına sürülmüştü ama Sir Christopher Wren görevinden alınmadı. Herkes onun bir Stuart yandaşı olduğunu bilirdi fakat diğer Stuartistler gibi politik bir etkinliği görülmemişti.

Mason yazarlar şöyle diyor:

"Sir Christopher Wren, Kral 3. William öldükten sonra tahta çıkan Kraliçe Anne tarafından Stuart yandaşları üzerinde kurulan baskıya dayanamadı ve 1702 yılında bu görevden istifa etti. O sıralarda Saint Paul Locası bir bildirge yayımladı ve bundan böyle localardaki kabul edilmiş masonların, inşaatçılık mesleğini yürüten özgür masonlar ile özdeş haklardan yararlanacağını duyurdu."

İki olay var. Biri Sir Cristopher Wren'in istifası, diğeri Saint Paul Locası'nın bildirgesi. İkisi de var ama bu anlatımdaki sıralama yanlış.

Bir locada, büyüklüğüne göre, iki ya da üç yönetici bulunurdu: Üstat ile onun yardımcısı niteliğindeki bir ya da iki kıdemli kalfa… Bu kıdemli kalfalara "nazır" denirdi. [Bu terim günümüzdeki Masonluktan alındı. İngilizcede "warden", Fransızcada "surveillant", Almancada "aufseher" deniyor.]

Bir kabul edilmiş mason, kalfa olabilir ama üstat olamadığı gibi nazır da olamazdı çünkü onun locanın yaptığı profesyonel nitelik taşıyan iş ile hiçbir ilgisi yoktu. İşte, Saint Paul Locası'nın bildirgesi, kabul edilmiş masonlar için öteden beri geçerli tutulmuş bu kuralı kaldırıyordu. Bundan böyle localardaki kabul edilmiş masonlar da yönetsel görevlere gelebilecekti.

Siyon Örgütü'nün Büyük Üstadı Isaac Newton, başta Christopher Wren olmak üzere birçok Rozkruacının localarda birer kabul edilmiş mason olmasını boşuna istememişti. Saint Paul Locası'nın bu bildirgesi üzerine, biraz da entrika çevirerek Londra'daki locaların hemen hepsinin yönetimi ele geçirilebilirdi.

Gene mason yazarların belirttiğine göre; *"Christopher Wren istifa ettikten sonra hiç kimse onun yerini almak istememişti."*

Bu söylemden şöyle bir anlam çıkabilir: Birilerine büyük üstat olması önerilmiş ama hiç kimse kabul etmemiş.

«O sırada Londra'da bu görevi yürütebilecek başka bir yetenekli mimar, cerbezeli ve becerikli kişi yok muymuş?»

Olmaz olur mu!... Mutlaka vardı.

Üstelik böyle bir görevi yürütmek için meslek ile bağlantılı bilgi ve beceriye gerek yoktu. Zaten Christopher Wren'den önceki büyük üstatlardan çoğu bu mesleği bilmezdi. Fakat bu görevi üstlenmeye hevesli olan çıkmamıştı.

Kraliçe Anne bu işe doğrudan el koymuş olsaydı, elbette birisi istemeden bile olsa bu görevi üstlenirdi. Fakat o sıradaki politik ve ekonomik sorunlar nedeniyle, Kraliçenin bununla uğraşacak hali ve vakti yoktu. İşini gücünü bırak, bir de inşaatçıların localarıyla uğraş!... Birisini bulurlardı; o da bakar, beğenirse onaylardı.

Ne var ki, işte o birisini bulacak olanlar kimseyi bulamadı.

«Neden hiç kimse istememişti ya da bulamadılar?... Bu hayli üst düzey bir devlet görevi değil miydi?... Hem o kişiye onur kazandırmaz mıydı?»

Bu soruya kesin olmayan, olasılığa dayanan iki yanıt verilebilir:

1. Heveslenen çıkmış olsa bile, kulağına bu işten cayması fısıldanmış, yoksa başına hiç hoş olmayan işler gelebileceği konusunda uyarılmıştı.
2. Zaten Londra'daki localar da çalışmaz olmuştu. (Belki de çalışmaz hale gelmeleri sağlanmıştı.) Üstlendikleri işi tümüyle durdurmuş olmasalar bile ağırdan almaya başlamışlardı. Böyle bir durumda, büyük üstatlığı alacak kişinin işi pek zor olurdu.

İnşaatçılık mesleği, Londra'da bunalıma sürüklenerek çöküntüye uğruyordu.

Mason yazarlara göre, bunun nedeni politik sorunların yol açmış olduğu bir ekonomik bunalımdı. Kıta Avrupası da pek farklı bir durumda değildi. Yeni mimarî stilleri, daha ucuza mâl olan yapı tekniğinin uygulanması, yüzyıllardan beri öncelikle Gotik Mimarî'ye saplanıp kalmış ve sadece bunu uygulayan geleneksel inşaatçılık mesleğinin localarını büyük sıkıntılara sokmuştu. Buna karşın çalışıyorlardı.

Mason yazarlar, kendi yazılarında istediği kadar Londra'daki bunalımın Sir Christopher Wren'in istifası üzerine doğduğunu ileri sürüp dursun... Bunun öyle olamayacağı açıkça ortada. Büyük üstat, locaları yöneten değil denetleyen bir yetkiliydi. Localar bir bunalıma düşmüşse bunun istifa ile değil, oluşturulan durumla ilgisi vardı. Üstelik bu, ekonomik koşullar nedeniyle doğmuş değildi. Bir entrika çevrilmekteydi. Londra'daki localar bilerek, isteyerek çökertiliyor ve çalışamaz, iş çıkaramaz duruma sürükleniyordu.

* * *

Saint Paul Locası'nın yayımlandığı bildirgenin tarihi ile Sir Christopher Wren'in büyük üstatlıktan istifa ettiği tarih aynı.

Bu tarih örtüşmesi göz önüne alınarak, şöyle bir senaryo daha kurulabilir:

"Kral 3. William ölüp de tahta Prenses Anne kraliçe niteliğiyle çıkınca, Isaac Newton gelecek için bir umut ışığı gördü. Eyleme geçmek üzere artık uygun zamanın geldiğini düşündü.

Christopher Wren ile birlikte bir plan yaptılar. Buna göre; localardaki kabul edilmiş masonların sayısı giderek artırılacak, Londra'da ne kadar Rozkruacı varsa elden geldiğince aynı zamanda kabul edilmiş mason olması için ikna edilecekti. Sonra Christopher Wren, Saint Paul Locası adına bir bildirge yayımlatacak, tüm kabul edilmiş masonları inşaatçı masonlar ile eş düzeye getirtecekti.

Kuşkusuz Londra'daki diğer localar bundan pek hoşlanmayacaktı ama bu bildirgeyi kraliçe adına hareket eden Büyük Üstat Sir Christopher Wren yayımlattığı için ses çıkaramayacaklardı. Herhangi bir loca üstadı direnmeye yönelirse, hemen çaresine bakılacaktı. Büyük üstat, onu kolayca üstatlıktan alabilirdi; buna yetkisi vardı.

Birkaç yıl içinde tüm locaların yönetiminde değişik sağlanacak, kabul edilmiş masonların nazırlıklara hatta olabilirse localarının üstatlığına gelmesi gerçekleştirilecekti. Bir diğer deyişle localar ele geçirilecekti.

Bu plan uygulamaya kondu. Christopher Wren, elinde Saint Paul Locası'nın bildirgesiyle Kraliçenin huzuruna çıktı. Kraliçe Anne, hiç de beklenmedik bir tepki gösterdi. Bu girişimin ardındaki asıl niyeti öğrenmiş miydi, anlamış mıydı bilinemez ama plan yürümedi.

Kraliçenin sert çıkışı üzerine, Christopher Wren büyük üstatlıktan istifa etmek zorunda kaldı."

Bu senaryo iyi bir komplo teorisi de geleneksel inşaatçılık mesleğinin sadece Londra'ya hatta sadece İngiltere'ye bile özgü olmayıp, Avrupa'nın her yerinde bu mesleği yürüten birbirinden bağımsız fakat genelde aynı yönetim ilkelerini benimsemiş locaları bulunduğu göz önüne alınırsa, daha ileri gitmeden önce elbette şunu sormak gerekiyor:

Tek bir loca nasıl olur da tüm geleneksel inşaatçılık mesleği adına böyle bir bildirge yayımlar?... Bu mesleğin bir merkezî otoritesi olmadığı, her loca kendi başına bağımsız çalıştığına göre, diyelim ki bir diğer loca da böyle bir bildirge yayımladı. Hangisi tüm localar için geçerli olur?

Konuya öyle geniş kapsamlı bir şekilde bakılacak olursa, elbette olmazdı. Bunu onlar da biliyordu. Fakat denenebilirdi. İşe Londra ile başlanır, tutturulursa Kraliçenin de desteği alınıp ülke çapında uygulanmasına girişilirdi. Sonra sıra diğer Avrupa ülkelerine gelirdi.

Nitekim Londra'daki inşaatçı mason localarından bu bildirgeye karşı çıkan olmadı. Daha doğrusu böyle bir bilgi yok. Zaten olsa kime başvuracaktı ki!

İlk aşamada, inşaatçı mason locaları bakımından bir sorun doğmamıştı ama Kraliçe Anne beklenmedik çetin ceviz çıkmış, tekere çomak sokup dönmesini, dolayısıyla entrika arabasının yürümesini durdurmuştu.

Bu planın işe yaramayacağı anlaşılınca, Londra'daki kabul edilmiş mason sayısının artırılması çabası da rafa kaldırıldı.

* * *

Sir Isaac Newton bir bilim adamıydı. Bir tezin denemesinde başarısızlıkla karşılaştığında, tezinden hemen caymaz, hata ya da noksanı bularak gidermeye bakardı. Madem A planı yürümemişti; B planı uygulanırdı.

Bu alternatif plan uyarınca, mason localarından yararlanma tasarımı bir yana bırakıldı. Bunun yerine doğrudan Royal Society kullanılacaktı.

Sir Isaac Newton, Royal Society çevresinde çok saygı görür, tutulurdu. Kurumun başkanlığına gelecek olursa, herkes bunu sevinçle karşılardı. Kraliçe Anne böyle bir atamayı hemen onaylardı. Art arda gelen bu iki konu arasında bağlantı kurulmazdı. Çünkü onun gizli kimliğini bilen pek az kişi vardı.

Royal Society'nin o sıradaki başkanı, Kral 3. William döneminde şansölye olan Lord John Somers idi. Aslında bir politikacıydı. Avam Kamarası'ndan kralın tutumuna aykırı kararlar çıkarttırmış olduğu için, 1698 yılında görevden alınıp kızağa çekilmiş, lâf olsun diye Royal Society'nin başına getirilmişti.

Bir an önce politika sahnesine dönebilmek için can atan John Somers, kendisine birtakım vaatlerde bulunulunca Royal Society'nin başkanlığını Sir Isaac Newton'a devretmeyi seve seve kabul etti. Kraliçe de onayladı.

Şimdi Prieuré de Sion, Royal Society ve İngiltere'deki Rozkrua Tarikatı artık tek elden yönetilir olmuştu.

Şayet böyle bir tasarım Royal Society kurulurken yürürlüğe konmuş olsaydı her şey çok daha kolay sağlanırdı. Aradan geçmiş olan 40 küsur yıl içinde bu kurumun yapısında hayli değişiklik olmuştu. Nitekim Newton da ilk aşamada bunu düşünmüş, kurumun daha çok teorik nitelikli bilimsel çalışmalara yönelmiş oluşu nedeniyle çok daha pratik çalışan mason localarını yeğlemişti.

Şimdi bu kurumu hem Stuartların yararına hem Siyonizmin amaçlarına yönlendirebilmek için çok uğraşmak gerekecekti.

Ancak denemekten başka çare de görünmüyordu.

* * *

Denediler.

On yıl kadar bir süre de böyle geçti.

Royal Society'nin yapılanmasında birtakım değişiklikler yapıldı ama bu kurum bir türlü Stuartların yararı doğrultusuna sokulamadı ve Siyonizmin bir paravanası haline dönüştürülemedi.

Başarılabileydi ne olurdu, bilinmez.

Ancak başarılamayıp daha sonra yine Masonluğa dönülmüş olduğu ve sonunda o tarihteki Masonluktan yani inşaatçılık mesleğinden çok farklı bir kurum oluşturulduğuna göre, şunu söyleyebiliriz: Bugünkü Masonluk yine kurulmuş olacak ama bu kez adı "Masonluk" olmayacaktı. Belki asal olarak örgütlenme tarzı ezoterik, öğretim kapsamı da benzer olacak, bu öğretimin verilmesinde özellikle simge ve alegoriler öncelik taşıyacak ama bunlar çok farklı bir nitelik taşıyacaktı.

Kraliçe Anne, uyanık bir kadındı. Bir o kadar da tedirgindi. Önlemliydi. Gözünü ve kulağını hiçbir yerden eksik etmiyordu. Rozkruacı Siyonistler ne yapmak isteseler, onları mutlaka zora sokuyordu. Belki de bu girişimlerinin ardında neler tasarlanmakta olduğunun farkına varmıştı. Siyon Örgütü'nün amaçları ona vız gelirdi ama bu konu Stuartlar ile bağdaştırılıp bir iş birliği haline dönüştürülecek olursa, buna kesinlikle fırsat vermezdi.

Kraliçe Anne 1714 yılında ölünce, gerek Siyonistler gerekse Stuartlar için bir kez daha umut ışığı parladı.

Kısmen amaca uyumlu olabilecek bir tarzda hazırlanmış Royal Society üyeleri, yenilenecek bir Masonluğun oluşumunda kullanıldı. Bir diğer deyişle A planına dönüldü çünkü şimdi rüzgârın yönü değişmişti.

Bundan sonra neler olduğunu izleyen bölümde göreceğiz.

Bölüm: 7

Büyük Loca

Günümüzdeki Masonluğun kuruluşu...

İşte bu aşamaya geldik.

Bu kadar oyalanışın nedeni, bu oluşumun Siyon Örgütü ve Royal Society ile bağlantısının ortaya konulabilmesiydi. Önce onlar anlatılmalıydık ki günümüzdeki yani modern ya da "spekülatif" denilen Masonluğun kuruluşuna ilişkin konular çok daha iyi anlaşılabilsin.

Masonların çoğu, bu kurumun tarihçesini özetle şöyle anlatıyor:

15. yüzyıl öncesinde, inşaatçılık mesleğine Masonluk, bunu kendilerine meslek edinmiş kimselere "mason" denirdi. Sonradan masonlar, toplum içinde "özgür insan" sayılma hakkını elde edip, bundan böyle "özgür mason" (hür mason) olarak anıldı. Her özgür mason topluluğuna genel olarak "loca" dendi.

Localar, birbirlerinden ayrı, bağımsız çalışan kuruluşlardı. Herhangi bir ülkede hepsinin ortak olduğu bir örgüt yoktu. Sadece her yerde ortaklaşa benimsenerek uygulanan kurallar ve yöntemler, kurumun kendine özgü bir töresi, gelenekleri vardı. [Eskiden Osmanlı Devleti'ndeki lonca sistemi de böyleydi. Ancak bundan ötürü "loca" sözcüğüyle "lonca" sözcüğü arasında bağlantı kurmak yanlıştır. Çünkü Osmanlı'daki lonca, tüm esnaf ve zanaatkârlar için geçerli bir ortak terimdir ama Avrupa'da loca sadece bina inşaatı mesleğinde söz konusu olmuştur.]

15. yüzyıl ortalarından başlayarak, localara bu meslek ile doğrudan ilgisi olmayan birtakım seçkin kişilerin de alınmasına başlandı. Localara kabul edilen bu kişilere "kabul edilmiş mason" dendi. Kabul edilmiş masonlar loca üyesiydi ama yönetim işlerine karıştırılmazdı.

16. yüzyıldaki bilimsel ve ekonomik gelişmeler, inşaatçılık mesleğini eski geleneklerine bağlı olarak sürdüren locaları sıkıntıya soktu. 18. yüzyıl başında bu meslek, tarihteki dönemini kapatmaya hazırlanır gibi bir duruma düştü.

Londra'daki Saint Paul Locası 1702 yılında bir bildirge yayımlayarak, artık kabul edilmiş masonların da özgür masonlar ile özdeş haklara sahip olacağını duyurdu.

*Kimi kabul edilmiş masonlar, Londra'daki locaların yönetimini ele aldı. **1717** yılında, dört eski locayı bir araya getirerek birleşmelerini sağladılar. Böylece, Masonluğun ilk düzenli örgütü olan **Londra Büyük Locası** kuruldu." [Tam adı Londra ve Westminster Büyük Locası]*

Büyük Locanın kurulduğu yer günümüzde şöyle bir plâka ile belirtilmiş durumda:

"İngiliz Masonların Büyük Locası ilk kez 1717'de bu yerin yakınında toplandı."

Bu anlatımda hiçbir anormallik yok. Doğru!... Londra'da dört loca bir araya gelerek yepyeni bir örgüt oluşturmuş ve buna "büyük loca" adı verilmiş.

Aslında bu anlatımda bir yanlış ya da art niyetli olduğunu ileri sürebileceğimiz bir vurgulama var ama o da açıkça belli değil.

Bu anlatılanların her biri kendi içinde ayrı ayrı doğru… Fakat bunları böyle art arda dizerek sonunu Londra Büyük Locası'na bağlamak yanlış.

Ayrıntılar ortaya serilmedikçe, bu yanlış da doğru sanılıyor.

Nitekim günümüzde masonlar hâlâ bu tarihçenin böyle olduğunu kabul ediyor hatta savunuyor. Çünkü bilgisine güvendikleri masonlar, yüzyıllarca bu tarihçeyi böyle anlatmış.

O güvenilen masonların bilgisine bir diyecek yok. Onlar da kandırılmış. Bir yalan uydurulmuş. Sonra o yalanın doğruluğuna inanılmış.

Şimdi masonlar, kendi ilkeleriyle çelişkiye düşerek, anlatılan bu tarihçenin yanlış olduğuna ilişkin bir görüş içeren alternatif anlatımı, "anti-masonik bir girişim" olarak bile niteleyebiliyor.

* * *

«İnşaatçılık mesleğini yürütmeyerek bambaşka bir amaç peşinde koşacak olan bu yeni örgüte niçin büyük loca denmiş?»

O tarihlerde herkes istediğince bir araya gelip bir dernek kuramazdı. Royal Society bile ne güçlüklerle kurulmuştu.

Rozkruacılar, ona hiç de "krallığa özgü" anlamına gelen o "royal" sıfatını takmak istemezdi. Fakat ne yapabilirlerdi ki?... Başka nasıl açıkça ve resmen, Kral tarafından tanınmış bir tarzda örgütlenebilirlerdi ki?...

Kral öyle buyurunca, örgütlenme uğruna buna boyun eğmiş, razı olmuşlardı.

Londra Büyük Locası'nın kurulduğu tarih dikkatinizi çekti mi? 1717.

Oysa Saint Paul Locası, yukarıda sözünü ettiğimiz bildirgesini bu tarihten tam 15 yıl önce yayımlamış. Ardından, en geç birkaç yıl içinde bu örgütün kurulması beklenirdi. Ancak kurulamamış.

«Neden acaba?»

Masonların anlatımlarında bu sorunun doğru dürüst bir yanıtı yok.

Oysa "niçin olamadığı" önceki bölümde anlatılmıştı.

Hani güzel bir atasözümüz vardır: *"Demir tavında dövülür."* denir. 1702 yılında bu işi bir an önce gerçekleştirmek istiyorlardı.

Ancak ortam böyle bir örgütlenmeye elvermiyordu. Kraliçeye takılıp kalmışlardı.

Gerçi inşaatçı masonların cephesinde hiç kimsenin karşı çıkmadığı o bildirgenin hiç yararı olmadı da değil… En azından, localardaki kabul edilmiş mason sayısının artmasına, bu kişilerden kimilerinin de üyesi olduğu locanın yönetiminde yer alabilmesine olanak sağlandı. Fakat tasarlanan örgütlenme, İngiltere'yi despotça yöneten Kraliçe Anne döneminde gerçekleştirilemedi.

Kimse de kalkıp Kraliçe'ye bu despotluğun hesabını soramazdı.

* * *

Kraliçe Anne 1714 yılında öldüğünde, -tarihte monarşilerde çok görüldüğü gibi- ardında tahta çıkacak bir varis bırakmamıştı. Ancak Stuartlara engel olabilmek için daha önce bu konuda parlâmentodan bu konuda bir yöntem kararı çıkarttırmıştı.

Bu yöntem uyarınca soy ağacı izlendi. Şimdi, Birleşik Krallık tahtına çıkması gereken kişinin ta önceki kral, hani şu Cromwell tarafından kafası kestirilmiş 1. Charles'ın kız kardeşinin torunu, Hanover (Brunswick-Lüneburg) hanedanından Prens Georg Ludwig olduğu belirlendi. Stuart hanedanını sürdüren 3. James, istediği kadar Fransa'da «Asıl kral benim. İngiltere tahtı benim hakkımdır.» diye bar bar bağırıp dursun…

Georg Ludwig İngiltere'ye gelip **1. George** adını alarak tahta çıktığında, Siyonistlerin örgütlenme tasarımı bakımından hiçbir şey değişmedi. Belki kralı buna razı edebilmek için çalışılabilirlerdi ama bir kez ağzından «Hayır!... Öyle şey olmaz!» sözü çıkacak olursa, yapılabilecek hiçbir şey kalmazdı.

Sonra bekle ki o da ölsün!

Geleneksel inşaatçılık mesleğini yürüten locaların ise böyle bir özel izin almasına gerek yoktu. Kral George, Sir Isaac Newton'un A planının on küsur yıl önce Kraliçe Anne tarafından uygunsuz bulunarak engellenmiş olduğunu bilmiyordu. Böyle bir şey, yeni kralın bilgisine öncelikle sunulacak önemli bir konu niteliğiyle kayıtlara geçmemişti ki…

Dolayısıyla, 12 yıl önce yürütülememiş olan B planından cayıldı. Yine A planına dönüldü.

Daha doğrusu, ikisi birleştirilip bir "C planı" yapıldı.

Buna göre, zaten varlığını sürdüren localar üstüne büyük bir loca kurma olanağı vardı. Ancak yenilerini eklediler. Hazırlıklarını iki yıl içinde bitirdiler. Londra'da dört locanın bir araya gelip **daha büyük bir loca** oluşturduğunu duyurdular.

İşte bu yeni loca, geleneksel inşaatçılık mesleğini yürüten diğer localardan daha büyük olduğu için **"büyük loca"** olarak nitelendirildi. Üstelik böylece bu yeni örgütün öteki localara oranla üstünlüğü vurgulanıyordu. Ancak bu "tek bir loca" değildi; kanatları altına aldığı dört locadan oluşuyordu. Büyük locaya "genel", diğerlerine "özel" deniyordu.

Daha sonra bu terim, "birçok locanın oluşturduğu mason örgütü" anlamına gelmek üzere kullanılır oldu. Ancak bu yapılanlara engel olabilecek sorunlar giderildikten sonra…

Dolayısıyla, İngilizce olarak kullanılan terim **"Grand Lodge of London"**, başlangıçta Büyük Londra Locası anlamında kullanılmışken, iki üç yıl gibi kısa bir süre sonra Londra Büyük Locası anlamına çekiliverdi. Büyük bir loca kimliğinden çıkarılıp, localardan oluşan bir federatif örgüt biçimine sokuldu.

Büyük Üstat

İnşaatçı masonlar, bir locayı yöneten kişiye üstat diyordu. Şu halde büyük bir locayı yöneten kişinin unvanı da büyük üstat olmalıydı.

Konu "büyük üstat" kavramı olunca, bu bağlamda farklı bir görüş ileri sürenler var. Şöyle diyorlar: «Bu unvanın geleneksel inşaatçılık mesleğiyle ilgisi yoktur. Doğrudan Siyon Örgütü'nün etkisiyle benimsenmiştir.»

Masonların anlattıklarına bakılırsa bu sav pek inanılası gibi görünmüyor ama bu konuda şöyle bir açıklama daha yapılıyor: «Masonlar, Londra Büyük Locası kurulduktan sonra ortaya çıkarılmış bir tarihsel köken uydurmacasına inanıyor ve günümüzde bile bunun gerçekten böyle olduğunu sanıyorlar. Bu doğru değildir; çalınmasına karar verilmiş bir minareye uydurulmak üzere önceden hazırlanmış bir kılıftır. Günümüzdeki (Spekülatif) Masonluk, bambaşka bir amaçla kurulmuştur. İngiltere'de ortaya çıkışı bir rastlantı değildir. Politik bakımdan ele geçmiş olan bir fırsatın zekîce kullanılmasını sonucudur. Nitekim bir locadaki tek görev unvanı üstat ve onun yardımcıları olan nazırlar ile sınırlı bırakılmamıştır. Masonlukta geleneksel inşaatçılık mesleğinde gerekmediği için bulunmayan başka görevler ve unvanlar da oluşturulmuştur. Üstelik bu, büyük loca kurulur kurulmaz, hemen yapılmıştır.»

Şayet yukarıdaki iddia bu kitapta özetlenerek anlatılan derlemeyle karşılaştırılırsa, tamamına olmasa bile bir bölümüne hak vermemek olanaksız görünüyor. Bu arada, tarihteki mason yazarların bu bağlamda yanıltılmış olduğuna ilişkinin kanı güçleniyor.

Londra Büyük Locası'nın, geleneksel inşaatçılık mesleğini daha geniş boyutta yürütebilmek gibi bir amacı yoktu. Gücünü yitirmiş ve yakında tarihe karışmak üzere olan bu mesleğin yerine yepyeni ve bambaşka bir kurum konmuştu. Bu işlem, görünüş bakımından zaten mevcut bir örgütsel yapının üzerine konmuş gibi, ondan yararlanılarak yapılmıştı. Böyle olunca, elbette bu yeni kurumun üyelerine, öteden beri inşaatçılık mesleğini uygulayanlar gibi "mason" denecekti. Başka ne denebilirdi ki?

Pardon!... Sadece mason değil, özgür mason. [Türkiye'deki masonların çoğu "hürmason" diyor. Eskiden İngilizceden dönüştürme olan "farmason" ve Fransızcadan dönüştürme "franmason" terimleri de kullanılmış.]

* * *

Mason yazarlara göre, -tarih boyunca masonik yazında yer almış olduğu üzere- Londra Büyük Locası'nı kabul edilmiş masonlar kurdu.

Kimilerinin buna itirazı var. «Hayır, Londra Büyük Locası'nı kuranların hepsi kabul edilmiş mason değildi.» diyorlar. Oysa Londra Büyük Locası'nı kuranlar, bu konuda bile bile lades oynamış olamaz. Kuruculardan kimisi hatta birçoğu, bir locada yıllardan beri bir kabul edilmiş mason niteliğini taşımakta olmayabilir. Bu kişiler, büyük loca kurulmadan kısa bir süre önce hatta belki son dakikada Masonluğa alınıp bir locaya üye edilivermiştir. O tarihte *"Bir büyük loca kuracak olanların en az şu kadar yıldan beri bir locanın üyesi olması gerekir."* diye bir kural yoktu ki... Çünkü daha önce Masonlukta büyük loca diye bir örgüt yoktu.

Dolayısıyla, gelin günümüzdeki Masonluğun bu ilk büyük locasını kuran kişilerin, bu kuruluştan önce Masonluğa girmiş "kabul edilmiş masonlar" olduğunu kabullenelim.

Buna karşın, Londra Büyük Locası'nı kuranların ilk işlerinden biri bundan böyle "kabul edilmiş mason" sıfatını bir yana bırakıp doğrudan "özgür mason" sıfatına sahip çıkmak oldu. Üstelik bu kuruma birtakım yeni ilkeler getirdiler. Büyük locayı, inşaatçılık mesleğini sürdürmekte olan localardan çok farklı çalışmalar yapacak biçimde örgütlediler. Buna bağlı olarak, farklı kurallar ve yöntemler koymaya giriştiler.

Fakat bir yandan da getirdikleri bu yönelimi açıkça ortaya koymaktan özenle sakınarak, geleneksel inşaatçılık mesleğinin tümüne sahip çıktılar.

İnşaatçı masonlar açısından, inanılmaz bir entrika…

İşte bunun üzerine, İngiltere'de, inşaatçılık mesleğinin öteden beri geçerli kural ve yöntemleri uyarınca çalışmalarını sürdüren localar kızılca kıyameti kopardı. Kabul edilmiş masonları nankörlükle, çağlar boyunca onurla taşımış oldukları "özgür mason" adını çalmakla suçladılar.

Ancak onların bu haklı çırpınışına aldırış eden olmadı.

Günümüzdeki Masonlukta bir de **"özgür ve kabul edilmiş"** diye bir sıfat var. Bu, "özgür mason" ile "kabul edilmiş mason" terimlerinin birleşimidir yani eski ile yeninin buluşturulmasıdır ama bu çok daha sonra ortaya çıktı. (Fransızcada "Francs-maçons Libres et Acceptés", İngilizcede "Free and Accepted Masons", Almancada "Freien und Angenommenen Maurer")

Londra Büyük Locası dört locanın bir araya getirilmesiyle kurulmuştu. Hızla gelişti; yeni localar kuruldu çünkü her locadaki üye sayısı sınırlı tutuluyordu. Büyük locanın kuruluşunun beşinci yılında, locaların sayısı 20 olmuştu.

Büyük locanın en yetkili organına **"genel kurul"** denmişti. Bu organ, her locanın üstadı ile nazır denilen yardımcılarından oluşmaktaydı. Yılda dört kez toplanırdı. Büyük üstat da bu kurulda seçim ile belirlenmekteydi.

Seçim… Avrupalıların o tarihte bile alışık olmadıkları bir yöntem.

İlk büyük üstat olarak **Anthony Sayer** seçilmişti. Sonra sırasıyla **George Payne**, **Jean Théophile Désaguliers**, yine George Payne, **Montagu Dükü John** ve **Wharton Dükü Philip** büyük üstat oldular.

Yazılı bir kural yoktu ama bu büyük üstatların hepsi sadece birer yıl görevde kaldı. (Aynı konu loca üstatları için de söz konusuydu ve bu daha sonra büyük locada bir başka sorun yarattı.)

* * *

Günümüzdeki mason kuruluşlarından bazıları, kendi benimsedikleri tarzdaki Masonlukta, eski zamanlarda yani inşaatçı mason localarında geçerli olan kural ve yöntemlerin değiştirilmeksizin korunmakta olduğunu savunmaktadır. Oysa daha Londra Büyük Locası'nın kuruluşuyla birlikte çok şey değiştirilmiş… En basitinden geleneksel inşaatçılık mesleğinde bir loca üstadı, işini yürütebildiği sürece yaşamının sonuna kadar locasının başında dururken, yenilenen Masonlukta bu kural hiç de korunmamış.

Dolayısıyla yeni Masonluk, aslında geleneksel inşaatçılık mesleğinden hayli farklı bir tarzda örgütlenmişti. Bu farklı tarzına uygun bir anayasasının olması gerektiği öngörülmüştü. [İngilizcede bu amaçla **"constitution"** terimi kullanılıyor. Gerçi Türk masonlar öyle demiyor ama bunun Türkçesi "anayasa".]

Masonluğun Anayasası

Bu amaçla düzenlenen tasarı, birkaç yıl süren tartışmaların sonunda Londra Büyük Locası'nın genel kurulunda kabul edilip, 1723 yılında yürürlüğe kondu.

Bir Presbiteriyen rahibi olan **James Anderson**, bu anayasanın hazırlanışında çok emek harcamıştı. Bunun yer alacağı kitabın kapsamına yerleştirilmek üzere bir de "Masonluk Tarihi" yazdı. Bu yüzden Masonluğun bu ilk anayasası, daha sonra değiştirilmiş olmasına karşılık **Anderson'un Anayasası** olarak da anılmıştır. [İngilizcedeki aslı "Anderson's Constitutions" olarak geçer. Ancak Türkiye'de bu anayasadan söz edilirken "Anderson Nizamnamesi" terimi de kullanılmıştır.]

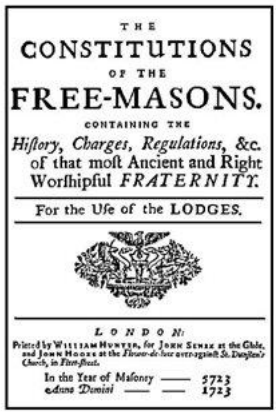
THE
CONSTITUTIONS
OF THE
FREE-MASONS.
CONTAINING THE
History, Charges, Regulations, &c.
of that most Ancient and Right
Worshipful *FRATERNITY.*
For the Use of the LODGES.
LONDON:
In the Year of Masonry —— 5723
Anno Domini —— —— 1723

Bu anayasa, Masonlukta **"çok önemli bir tarihsel belge"** olarak benimsenir. Altı asal maddeden oluşur. İçlerinde en önemlisi ve üzerinde en çok durulmuş olanı ilk maddedir. "Tanrı ve Din Üzerine" başlığını taşıyan bu birinci madde, o tarihlerde İngiltere'deki dinsel çevrelerin tepkisiyle karşılaşmış, daha sonra masonlar arasında da fırtınalar kopmasına neden olmuştur.

Anayasanın söz konusu birinci maddesi şöyle düzenlenmişti:

"Bir mason, ayrıcalığı ile töresel yasaya uymak zorundadır; ve eğer sanatı doğru olarak anlıyorsa, hiçbir zaman budala bir tanrıtanımaz olmayacak, ne de dinle ilgisiz bir özgür düşünce sahibi olacaktır. Eski zamanlarda masonlar, her ülkede, o ülkenin ya da ulusun dinini, her ne olursa olsun benimsemekle yükümlü tutulmuştu. Şimdi özel kanılarının kendilerine bırakılması, bütün insanların üzerinde uyuştuğu bir dine uymaları, hangi inanç veya mezhepten olursa olsunlar iyi ve doğru ya da onur sahibi ve dürüst insan olmaları daha uygun görülmektedir. Böylece Masonluk, birbirlerinden her zaman için uzak kalacak kişiler arasındaki gerçek dostluk uzlaşmasını sağlayacak bir ortam ve birleşmenin merkezi olmaya dönüşür."

İlk bakışta "o günün koşulları altında gayet güzel" olarak nitelenebilecek olan bu anayasa maddesi birdenbire ve hızla değil, ağır ağır, sözcüklerin ve terimlerin üzerinde teker teker durularak dikkatle incelenecek olursa, birtakım sorunlar içerdiği görülür.

Örneğin "budala bir tanrıtanımaz" ne demek?... Sonra, "din ile ilgisiz bir özgür düşünce sahibi" ne demek?... Daha sonra gelen şu "hangi inanç ve mezhepten olursa olsunlar" sözüyle acaba ne denmek istenmiş?

Dolayısıyla, bu maddede tümüyle ne dendiği açık seçik bir şekilde belli değildir. Herkes farklı bir yorum yapabilir. Yapmıştır da...

Bu nedenle de belki aslında bu anayasa sadece o tarihte ve İngiltere'de geçerli olabilirdi; evrensel bir nitelik taşımıyordu.

Nitekim Anglikan Kilisesi de bu maddenin kapsamındaki bazı sözleri Hıristiyanlığın özüne aykırı gördü ve değiştirilmesini istedi. Kilise, özellikle şu *"bütün insanların üzerinde uyuştuğu bir din"* deyişine takılmıştı.

Anayasanın ikinci maddesi "Yüksek ve Alt Düzeyde Devlet Memurları Üzerine" başlığını taşıyordu. Başlığı öyleydi ama kapsamında özetle bir masonun krala, devlete ve hükümete karşı baş kaldırmaması gerektiği, öyle yaparsa desteklenmeyeceği belirtiliyordu.

Üçüncü maddenin başlığı "Localar Üzerine" diye konmuştu. Bu maddede her masonun bir locanın üyesi olması ve locanın toplantılarına katılması zorunluluğundan söz edilmekteydi.

"Üstatlar, Nazırlar, Kalfalar ve Çıraklar Üzerine" başlığını taşıyan dördüncü maddede, bir masonun derecesinin hangi koşullarla yükseltilebileceği, locasında nasıl nazır ve üstat olabileceği anlatılıyordu.

"Çalışma Süresince Mesleğin Yönetimi" başlığı altındaki beşinci madde ise, inşaatçı masonların mesleki çalışmaları sırasındaki tutum ve davranışlarıyla ilgili kuralları kapsamaktaydı. İşte bu madde, o tarihte büyük locanın salt düşünsel işlerle ilgilenmeyip, inşaat işiyle uğraşmayı sürdüren locaları da sinesinde barındırdığının öngörülmüş olduğunu gösterir.

"Davranışlar Üzerine" başlığını taşıyan altıncı madde, kendi içinde altı bölüme ayrılmıştı. Bunlarda sırasıyla loca toplantısında, toplantı ertesinde, loca dışında kardeşler buluştuğunda, mason olmayanların yanında, evde ve çevrede, daha önce tanışılmamış bir kardeşle buluşulduğunda masonların nasıl davranmaları gerektiği anlatılıyordu. Bu madde hem ezoterik sistemin gereği olan hem de töresel nitelikli birtakım kurallar içeriyordu.

Son olarak masonlar arasında bir uyuşmazlık doğduğunda mahkemeye gidilmemesi, uyuşmazlığın loca içinde çözümlenmesi gerektiği belirtilmişti.

Geleneksel inşaatçılık mesleğini âdeta yeni baştan düzenleyen bu kurallar üzerine, Londra Büyük Locası'na bağlı olmayan localar hayli patırtı çıkardı. «Bu örgüt kendisini ne sanıyor da bizim yüzyıllardan beri süregelmiş meslekî kural ve yöntemlerimizi kendi kafasından değiştirip, yeniden düzenlemeye kalkışıyor?» diye yakınıyorlardı.

Yakınmakla kaldılar. Daha önce kendi aralarında örgütlenememiş olmanın acısını çektiler.

Aslında Londra Büyük Locası geleneksel inşaatçılık mesleğinin kural ve yöntemleriyle hiç ilgilenmezdi bile... Fakat ilgilenmek zorundaydı çünkü kendisini bu mesleğin üst düzeyindeki en yetkili kurumu gibi gösteriyordu.

Öyle olmayacaktı da Masonluğun temeline Siyon Örgütü'nün emelleri mi konacaktı?... Rozkrua Tarikatı'nın ilkelerinden, Tapınak Şövalyeleri, Alşimi, Hermetizm ve Kabala gibi konulardan mı söz edilecekti?... Kral bu örgütü daha kurulur kurulmaz kapatır, kurucularının da canına okurdu.

Tüm bunlar çok daha sonra, Masonluk biraz gelişince, Fransa başta olmak üzere Kıta Avrupası'nda özellikle yüksek derecelerin oluşumuyla birlikte ortaya döküldü.

* * *

James Anderson'un 1723 tarihli anayasa kitapçığının başına kattığı bölümde, inşaatçılık mesleğinin yüzyıllarca öncesine uzanan tarihçesine de sahip çıkılıyordu.

İşte bu sahip çıkma, Masonluktaki "sözde tarihsel köken" anlatımına yol açtı. Büyük bir yanlıştı ama kazara değil, belli ki art niyetle yapılmıştı.

Fakat bu konu dünya çapında düşünülecek olursa, yapılmış olan yanlış bu kadarla kalmamıştı. İşin içine bir de haksızlık katılmıştı. Belki de buna "İngiltere'ye yontma" demeli…

James Anderson, Roma İmparatorluğu dönemindeki kolejlerden kısaca söz etmiş, sonra inşaatçılık mesleğinin Avrupa'nın diğer ülkelerinde başka hiçbir gelişimi olmamış gibi konuyu İngiltere'ye getirivermişti. Mesleğin harikalarına ilişkin olmak üzere yüz kadar yapıdan söz etmişti. Bunlardan birkaçı İskoçya'da, diğerlerinin tümü İngiltere'ydi. Sanki inşaatçı masonların tarih boyunca Britanya dışında hiçbir güzel yapıtı yokmuş gibi bir izlenim yaratmıştı. (Bu arada hiç olmazsa Rosslyn Şapeli'ne de değinmiş olsa, insanın canı daha az yanar.)

Böylece Avrupa'da yüzyıllarca sürmüş olan geleneksel inşaatçılık mesleği, bir İngiliz icadı gibi gösterilmişti. Locaların İngiltere'deki eski yasalarından söz edilmiş, Kıta Avrupası'ndaki daha eski tarihli yasalar yok sayılmıştı.

Her şeyi İngilizleştirmek eğiliminde olan İngiliz masonlar, elbette bundan çok hoşlandı. Londra Büyük Locası 1725 yılında **"İngiltere Büyük Locası"** adını alırken bu yanlışın giderilmesi gerekti. Ancak büyük loca dinsel kurumlara karşı duramadı ve ödün vermek zorunda kaldı.

1738 yılında anayasa üzerinde önemli değişiklikler yapıldı. Bu kez dinsel inançlara biraz daha ağırlık verildi. Örneğin, bir masonun "Hz. Nuh'un üç yüce buyruğuna uyması" zorunlu tutuldu. [Hırsızlık etmemek, zina yapmamak ve insan öldürmemek.]

Anayasa üzerindeki bu değişikliği de James Anderson hazırlamıştı. Hatta ikinci anayasa kitabını, yazarı olarak kendi adı altında bastırttı bile.

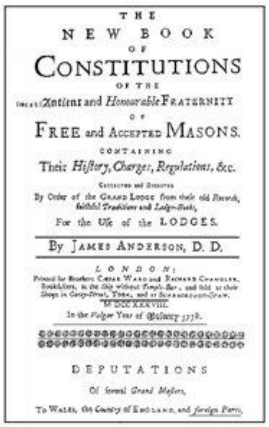
THE
NEW BOOK
OF
CONSTITUTIONS
OF THE
Antient and Honourable FRATERNITY
OF
FREE and ACCEPTED MASONS.
CONTAINING
Their History, Charges, Regulations, &c.
By JAMES ANDERSON, D. D.
LONDON:
DEPUTATIONS

Genel Tüzükler

Anayasa büyük locanın yönetimde gereksinme duyduğu her şeye çözüm getirmiyordu. Londra Büyük Locası'nın özellikle iç yönetimi bakımından birtakım ek kurallara da gereksinmesi vardı. Bunlar da anayasa kitabında "Genel Tüzükler" adı verilmiş olan bölümde yer almıştı.

39 maddeden oluşan bu tüzük de tıpkı anayasa gibi sonradan masonların kendi aralarında başlarına dert oldu. Çünkü sonraki yıllarda gelişen koşullar uyarınca bu tüzüğün değiştirilmesi gerekince, bunun yöntemine ilişkin çelişkili görüşler belirti. Hele bir de bu tüzüğün son maddesinin ilk tümcesi vardı ki; bunu anlayıp yorumlamak hayli zor. Şöyle denmişti:

"Her yıllık büyük loca, bu eski kardeşlik kurumunun gerçek yararı için yeni tüzükler yapmak ya da bunları değiştirmek gücüne ve otoritesine doğal olarak sahiptir; yeter ki eski landmarklar özenle korunsun ve böyle değişiklikler ile yeni tüzükler, yıllık büyük şölenden önceki üçüncü çeyrek yıllık birleşime önerilmiş ve üzerinde uyuşmaya varılmış olsun."

Burada "yıllık büyük loca" ve "çeyrek yıllık birleşim" terimlerinin anlamı kolay… Büyük loca genel kurulunun yılda bir yapacağı büyük toplantı ile üç ayda bir yapması öngörülen ara toplantılardan söz ediliyor. Bu toplantılarda, tüzüğün değişikliğe uğratılabileceği belirtiliyor.

«Gerekirse bu değişiklik hangi büyük locada yapılacak?»

Elbette Londra Büyük Locası'nda ya da sonradan isim değişikliği uyarınca diyelim ki İngiltere Büyük Locası'nda.

«Peki, diğer büyük localar ne yapacak?»

Başka bir büyük loca daha olacağı düşünülmemişti ki!

«Diyelim ki bir büyük loca daha kuruldu. O zaman ne olacak?»

Öyle bir örgütün bu genel tüzükler üzerinde değişiklik yapma hakkı yok. İsterse kendi iç yönetimi bakımından başka bir tüzük düzenleyebilir.

«Öyle bir tüzük, bu genel tüzüklerde geçen maddelerle çelişkili olursa?»

Olamaz!... Buna izin yok.

«Böylece İngiliz masonlar Masonluğun kurallarını kendi tekelleri altına almış olmuyor mu?»

Evet, öyle oluyor.

«Bu dünya çapında geçerli bir kural olarak kabul edilebilir mi?»

Öyle olduğunu söylüyorlar. Zaten çoğunluk da bunu kabul etmiş.

* * *

1723 tarihli özgün anayasa kitabının kapmasında yayınlanmış olduğu için anayasanın bir uzantısı olarak benimsenen genel tüzüklerdeki en önemli noktalardan biri, yukarıda geçmiş olan şu **"landmarklar"** terimidir. Bu, Masonlukta başlı başına bir sorun yaratmıştır.

Sözlük anlamı bakımından İngilizcedeki landmark, bir arazi üzerinde belirgin ve değişmez olan işaret anlamına gelir. Burada "değişmez ve değiştirilemez kural" anlamında kullanılmıştır. Bu da geçerli bir anlamdır. Salt Masonluğa özgü olmayıp, başka kurumlarda ve alanlarda da görülür. Fakat sözü edilen landmarkların "eski" hatta İngilizce metnin aslına bakılırsa "antik" *(İngilizcede ancient)* olduğu belirtilmektedir. Demek ki bu kurallar Londra Büyük Locası'nın oluşumunda ortaya konmuş değildir. Çok eskiden kalmadır ve geçerliliğini sürdürmektedir.

«Hangi eskiden?... Ne kadar "çok" eskiden?»

Belli değil. Bu konuda hiçbir açıklama verilmemiş.

Fakat sözün gelişine ve olan bitenlere bakılırsa, buna "inşaatçı mason localarının etkin olduğu dönemden" yani "18. yüzyıl öncesinden" denebilir.

«Sözü edilen bu kurallar nelerden oluşuyor?»

O da açıklanmamış. Herkesin bunları zaten bildiği varsayılmış.

Fakat anlaşılan, öncelikle masonlar bu konuda bilgi sahibi değilmiş ki sonraları bunun üzerinde çok tartışma çıkmış. Masonlukta birer otorite sayılan yazarlar, çok zaman sonra, -özellikle 19. yüzyıl ortalarında- bunları kendilerine göre farklı bir kapsamda sayıp dökmüş.

Kimileri de bu sayıp dökülenlerin ve bu bağlamda yapılan açıklamaların yanlışlığını ileri sürüp bunları kıyasıya eleştirmiş.

Bu bağlamdaki tartışmaların günümüzde bile sürdüğü, hâlâ uyuşmaya varılamadığı görülüyor.

«Tüm bu kuralları içeren yazılı bir eski belge yok mu?»

İşte, işin orası biraz karışık... Masonların bu kurumun tarihçesine ilişkin anlatmış olduklarına bakılırsa, şöyle bir olay var:

Londra Büyük Locası'nın ikinci büyük üstadı George Payne, inşaatçılık mesleğiyle bağlantılı olmak üzere İngiltere'deki tüm belgeleri toplattı. Bu belgeler Masonluğun yeni anayasasının oluşturulmasında kullanılacak, böylece mesleğin tarihi ve gelenekleri derlenip toparlanacaktı. İnşaatçı masonlar hiçbir şeyi yazıya dökmemiş olduğu için, pek az sayıda belge bulunabilmişti.

Toplanan belgelerin tümü, tutuldukları yerde çıkan bir yangında yitirildi. Yangından önce bunları gözden geçirmiş olanların belleğindeki ve almış oldukları notlarda yazılı bilgilerle yetinmek zorunda kalındı.

Anlaşılan, Londra Büyük Locası'nın geleneksel inşaatçılık mesleğinin eski kurallarıyla bağlarını koparmak amacıyla, ya böyle bir masal uydurulmuş ve sonra toplanmış olan belgeler yok edilmiş ya da zaten bu yangın kasten çıkarılmış. O günleri yaşamış bir masonun sonraki bir tarihte bulunmuş olan günlüğünde yangından iki yıl kadar sonra Londra Büyük Locası'nın ileri gelenlerinden ikisinin birtakım eski belgeleri incelediğini, bunları tehlikeli bularak şöminede yaktıklarını görmüş.

* * *

Masonluğun, Londra Büyük Locası'nda onaylanıp 1723 yılında yürürlüğe giren anayasası, ardından 1738 yılında yapılmış olan değişiklikler, sadece ilk maddesi bakımından değil, genel kapsamı bakımından da masonların başına dert oldu. Birbirine karşıt görüşler, çelişkili eğilimler doğdu. Bu farklı görüş ve eğilimler kümelenince gruplaşmalar oluştu.

1751 yılında, İngiltere'deki Masonluk ikiye bölündü. Bundan sonra herkes kendi benimsediği ilkelere uygun bir anayasa düzenlemeye yöneldi.

İngiltere Birleşik Büyük Locası'na rakip olarak yer yer birtakım başka büyük localar da kuruldu. Bunların en önemlisi **"Eski Kuruluşlara Göre İngiltere Büyük Locası"** (Grand Lodge of England According to Old Institutions) adını almıştı. Bu büyük loca, eskiden kalma oluşu savunuyor, öncekileri "modern" olmakta suçluyordu. (O tarihlerde modernlik hiç de uygun görülen bir şey değildi.) Bu nedenle de önceki büyük locanın üyeleri **"Yeniler"** (Moderns) sonradan kurulan büyük locanın üyeleri ise **"Eskiler"** (Antients) olarak anıldı.

Eskiler de Yeniler gibi kendi anayasalarını düzenledi. Buna, çeşitli anlamları olduğu söylenen ama en çok "kardeşlerin seçtiği yasa" demek olduğu benimsenen **"Ahiman Rezon"** adı verildi.

AHIMAN REZON,
Or a help to all that are
or would be
FREE and ACCEPTED MASONS,
Containing
Free Masonry
B. LAU. DERMOTT, Secretary
LONDON 1764.

İngiltere'deki Masonluk, ancak 1813 yılında kendi içinde birlik ve bütünlüğü yeniden sağladı. Önde gelen iki büyük loca birleştirilerek **"İngiltere Birleşik Büyük Locası"** (United Grand Lodge of England) kuruldu. Her şey sil baştan edilip, o günün koşulları ve gereksinmeleri göz önünde tutularak yepyeni bir anayasa hazırlandı.

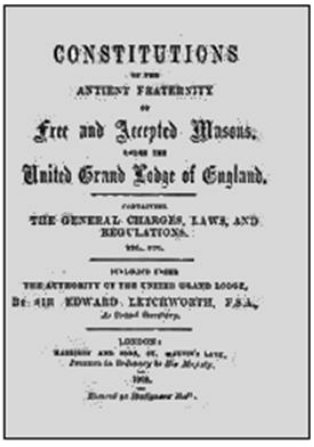
CONSTITUTIONS
OF THE
ANTIENT FRATERNITY
OF
Free and Accepted Masons,
UNDER THE
United Grand Lodge of England,
THE GENERAL CHARGES, LAWS, AND REGULATIONS.
THE AUTHORITY OF THE UNITED GRAND LODGE,
By SIR EDWARD LETCHWORTH, F.S.A.

Fakat bu süre içinde gerek Kıta Avrupası gerekse dünyanın diğer yerlerinde birçok büyük loca kurulmuştu. Bunlardan kimisi İngiliz Masonluğu'nun son anayasasını benimsedi; kimisi buna karşı çıktı. Masonluk, dünya çapında çeşitli bölünmelere uğradı.

Bu konuyu sonraki bir bölümde inceleyeceğiz. Şimdi geriye, Londra'daki ilk büyük locanın kuruluşuna dönelim ve biraz daha ince noktalar üzerinde duralım.

Kurucu Localar ve İlk Büyük Üstatlar

Masonların yazdığı kitaplarda, Londra Büyük Locası'nı dört eski locanın bir araya gelerek kurduğu belirtilir. Bu dört locanın adları şöyle verilmektedir:

1. Goose and Gridiron *(Kaz ve Izgara)*
2. Crown Alehouse *(Taç Birahanesi)*
3. Apple Tree Tavern *(Elma Ağacı Tavernası)*
4. Rummer and Grapes *(Kadeh ve Salkım)*

Ne garip adlar, değil mi?...

Aslında bunlardan her biri Londra'daki bir lokanta, taverna gibi bir yerin adıdır. Aralarında günümüzde varlığını sürdüreni bile var.

Masonların yazdığı kitaplarda genellikle şöyle deniyor:

"O tarihlerde bir loca, toplantı yaptığı yerin adıyla anılırdı."

İnşaatçı masonlar ya kendi şantiyelerinde ya da yakındaki bir kilisede toplanırdı. Lokanta ve taverna gibi yerlerde olsa olsa localara kabul edilmiş masonlar toplanmış olabilir. Bu deyişin tüm localara genelleştirilmesi, ancak 1710'lu yıllarda Londra'daki localar için geçerli olabilir. Gerçi daha sonraki tarihlerde öyle olmuştur; toplanma yeri olmayan localar, toplantılarını, lokanta ya da benzeri yerleri kapatarak yapmışlardır. Ancak, sonraki bir olgunun sanki daha önce de varmış gibi gösterilmesi ve başka yerlerde de öyleymiş gibi genelleştirilmesi doğru değil.

O tarihlerin çok basitleştirilmiş bir Londra haritasında, bu dört locanın yerleri şöyle gösterilmiş:

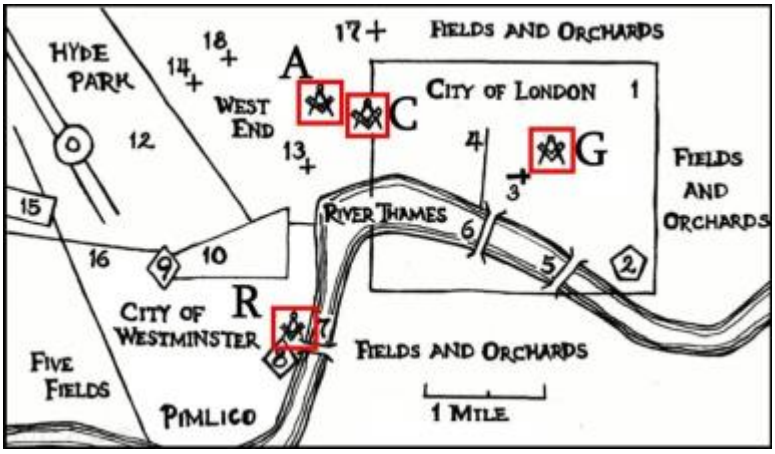

Kıta Avrupası'nda ise, yukarıdakilere benzer bir ad taşıyan hiçbir loca olmamış. İngiltere'nin diğer yerlerinde de... Bunlar sadece Londra'da.

O zaman da kabul edilmiş masonların en erken 1702 tarihinde, büyük olasılıkla 1714 yılı sonrasında özgür masonlardan kopmuş ve kendi localarını kurmuş olduğu anlaşılıyor. Kim bilir, belki aralarında onların kafasına uymuş birkaç özgür mason da vardı.

Bu konuyu böyle kurcalayınca, altından çapanoğlu çıkıyor.

Bu dört loca arasında, inşaatçılık mesleğiyle doğrudan ilgili topu topu biri görünüyor: Sir Christopher Wren'in mimarı olduğu Saint Paul Katedrali'nin inşaatını yürütmüş olan loca... "Kaz ve Izgara" adıyla anılan loca işte o.

1666 yılında Londra'yı âdeta baştan sona bir yıkıntıya dönüştürmüş olan büyük yangından sonra, katedralin yeniden yapımına Sir Christopher Wren'in yönetimi altında 1675 yılında başlanmış; 1710 yılında bitirilmiş.

Demek ki katedrali inşa eden Saint Paul Locası (yukarıdaki adıyla Kaz ve Izgara), olsa olsa 1675 yılından bu yana varmış. O tavernanın bir taverna olarak varlığı daha eski bir tarihe uzanabilir ama bir toplantı yerinin eskiliği herhalde orada toplanan locanın eskiliğini göstermese gerek.

Kaldı ki masonların yazılarında, bu dört locadan sadece eski olarak değil, "çok eski bir tarihten kalma" oldukları özenle vurgulanarak söz ediliyor. [İngilizcede **"from time immemorial"** yani "hatırlanamayacak kadar eskiden kalma" diye bir terim kullanılıyor.]

Oysa şu Kaz ve Izgara adlı loca bile hiç de abartılacak denli eski sayılmaz. Londra Büyük Locası kurulurken, en çok 42 yıllık bir geçmişi varmış.

Londra Büyük Locası'nın diğer kurucu localarının o "hatırlanamayacak kadar eski" denilen tarihçelerinin izlenmesine kalkışıldığında, hiçbir belge, doğru dürüst hiçbir bilgi bulunamıyor.

Bu durumda şöyle bir yorum yapılabiliyor: Demek ki bu localar 1714 yılı öncesinde yokmuş; sonradan kurulmuşlar. Sanki daha önceden varmış gibi gösterilmişler. Hiçbirinin daha önce nerede, hangi binanın inşaatını yürütmüş olduğu belli değil.

«O tarihte böyle bir yalanın zorunlu olduğunu, Londra Büyük Locası'nı kurmak için gerek duyulduğunu kabul edelim... Bu yalanın yüzyıllar boyunca korunmuş ve günümüzde bile korunmakta oluşu nasıl açıklanır?»

Açıklanamaz... Kimilerine göre; bu locaların üyeleri arasında, daha henüz, bir iki yıl önce "kabul edilmiş mason" olanlar vardı. Hatta çoğunluktaydılar. Masonluğa inşaatçılık mesleğinde hiç görülmemiş bir tören uygulanarak alınmışlardı. Kimisi alelacele ikinci dereceye geçirilmiş, "kalfa" niteliğiyle locasında yönetim görevi üstlenmesi de sağlanmıştı.

* * *

İlk büyük üstat **Anthony Sayer**, Elma Ağacı Tavernası adlı locanın üyesiymiş. Bu locanın üstadı olup olmadığına ilişkin bir bilgi yok. Yaşamı, işi gücü, geçmişi hakkında da bilgi yok. Sadece bir "beyefendi" *(gentleman)* olduğundan söz ediliyor, o kadar.

Kadeh ve Salkım adlı locanın üstadı **George Payne**, Anthony Sayer'den sonra Londra Büyük Locası'nın büyük üstadı olmuş. Onun da öz geçmişi bakımından inşaatçılık mesleğiyle hiçbir ilgisi olmadığı görülüyor. Ancak bir devlet memuru olduğu biliniyor. Vergi toplamakla görevli devlet organının başındaymış.

Üçüncü büyük üstat, Fransız asıllı **Jean Théophile Désaguliers**, George Payne ile aynı locadaymış. 1714 yılında Royal Society üyeliğine alınmış olduğu biliniyor. İnşaatçı mason localarıyla herhangi bir ilişkisi olması olanaksız. Ne zaman bir kabul edilmiş mason olduğu da belli değil ama hiç kuşku yok ki Londra Büyük Locası'nın en önde gelen kişilerinden biri.

Dördüncü sıradaki büyük üstat yine George Payne. Aslında büyük üstatlık görevini bir yıl daha sürdürmek istemiş ama bu görevin tek bir yıl yapılmasını kendisi gelenekselleştirmek istediği için, arada bir dönem bırakmış.

Büyük üstatların beşinci sırasındaki **Montagu Dükü John**, 1717 yılında Royal Society üyeliğine alınmış. Londra Büyük Locası'nın kurucularından biri değil; o yıl katılmış. Büyük üstat olarak seçildiği 1721 yılında henüz 33 yaşındaymış. Bu da, Londra Büyük Locası'nın İngiliz soylulardan biraz daha destek almaya yöneldiğini gösteriyor.

Altıncı büyük üstat **Wharton Dükü Philip** ise başlı başına bir olay... Hani dilimizde *"klinik vaka"* diye bir yakıştırma vardır ya, tam ondan.

Masonluğa girmeden önce Londra'da "Hell Fire" *(Cehennem Ateşi)* adını taşıyan bir kulüp yönetiyormuş. Hakkında çıkmış olan skandalların haddi hesabı yok. Babasının bir 3. William yandaşı olmasına karşın, o fanatik bir Stuart yandaşı. Londra Büyük Locası'nın büyük üstadı olduğunda 25 yaşında ya var ya yok. İşin ilginç yanı, üzerinde özellikle durulması gereken kişi de o!

Sonradan Kaz ve Izgara adını alan Saint Paul Locası dışındaki üç locanın çok eski olduğuna dair bir masalı yutturmuşlar. Masonları uyutmuşlar.

İşin inanılmaz yanı şu ki bu uyutmaca günümüzde bile sürdürülüyor.

Wharton Dükü Philip

Mason yazarların kitaplarında hakkında söz edilmesinden özenle kaçınılan bu *"klinik vaka"* üzerinde, biz tersine biraz özenle duralım.

1722 yılında Londra Büyük Locası'nın Büyük Üstadı Montagu Dükü John çok hastalanmış, görevini yerine getiremez olmuştu.

Bundan yararlanan Wharton Dükü Philip, bir kulis etkinliği gösterip, -o da bir soylu ya- kendisini büyük üstat olarak seçtirmeyi başardı.

Londra Büyük Locası'nda tartışmalar baş gösterdi.

Genel kurulu oluşturan üyelerin çoğunluğu Wharton Dükü'nü seçerse, buna karşı çıkan olamazdı. Fakat seçimin yöntemine uyularak yapılması gerekliydi. Büyük üstat hastalandı diye yerine bir diğeri seçilemezdi. Üstelik daha önce benimsenerek yürürlüğe konmuş olan bir gelenek uyarınca, görevden ayrılacak olan büyük üstadın, selefini belirleyip aday olarak genel kurula önermesi gerekiyordu.

Uzatmayalım... Londra Büyük Locası, kimilerinin *"incir çekirdeğini doldurmaz"* olarak nitelediği bu olay nedeniyle çalkalanmaya başlayınca, Montagu Dükü John'dan, henüz süresi dolmamış olsa bile hastalığı nedeniyle büyük üstatlıktan çekilmesi, bir kere için olsun büyük locanın genel kurul toplantısına gelmesi, kendisine bir selef belirleyip, önermesi rica edildi.

Montagu Dükü uyumlu davrandı. Genel kurul toplantısına geldi ve sorun çıkmaması için Wharton Dükü Philip'i yeni büyük üstat adayı olarak önerdi.

Pek genç oluşu ve hakkındaki dedikodular bir yana dursun, Wharton Dükü Philip tutum ve davranışları nedeniyle de büyük locada pek sevilmiyordu ama genel kurulu oluşturan delegelerin çoğunluğu önceki büyük üstadın önerisini destekledi.

Sonunda, geleneklere uygun tarzda seçilmiş oldu. Kurallar açısından bir diyecek yok; kişiyle bağlantılı olmak üzere denilecek şey çok…

* * *

Masonluğun 1723 tarihli anayasası, Wharton Dükü Philip büyük üstat adayı olarak sahneye çıkmadan önce genel kurulda kabul edilmişti. Fakat Büyük Üstat Montagu Dükü John hasta olduğu için yürürlüğe konamamıştı.

Wharton Dükü Philip ise önceden onaylanmış olan anayasayı yürürlüğe koymak için, önce bunun üzerinde birtakım değişiklikler yapılmasını istedi.

Önerilerinden bazıları kabul edildi. Ancak, açıkça politik nitelik taşıyan, eğilimi belli birtakım istemleri onaylanmadı.

Philip buna çok içerledi. Çünkü onun asıl niyeti, büyük locayı 35 yıl kadar önce İngiltere'den atılmış olan Stuartlara destek olacak yönde kullanabilmekti. Fakat işi uzatıp sürüncemede bırakmayarak, anayasanın bu şekilde geçmesine razı oldu. Sonra yaptıklarına bakılarak, şöyle düşündüğü söylenebilir: *"Madem öyle istiyorsunuz; anayasa şimdilik bu yetersiz haliyle yürürlüğe girsin bakalım... Nasıl olsa bir süre sonra üzerinde gereken değişiklikleri yaptırırım."*

Büyük üstat olduktan sonra, bu amaçla kendine yandaş toplamaya başladı.

Şu işe bakın!... Bir mason örgütünde büyük üstat kulis yapıyor. Mason örgütünü bir yana bırakın; bir derneğin başkanı, istediğini yaptırabilmek için dernek üyeleri arasında entrika çevirmeye kalkışıyor.

Kim bilir, belki de o tarihlerin sosyal yapısı bu tür bir girişimi ayıp saymazdı. Ülkelerde, devletlerde hele saraylarda böyle etkinlikler sanki hiç görülmedik bir şey miydi?... Oralarda bunun dik âlâsı yapılmaktaydı. Dernekte neden olmasın!

Dolayısıyla, bundan ötürü Masonluğu suçlamak doğru olmaz. Fakat kimi masonların, üyesi oldukları bu kurumun töresel ilkelerine aykırı bir tutum takındığı da bilinmektedir.

Günümüzde de yer yer görülebilen bu olgu, daha bu Modern Masonluğun kurulmuş olduğu tarihlerde başlamıştı. Bu gibi "Masonluğun ruhu ve töresine aykırı" olarak nitelenebilecek tutum ve davranışlar, kurumun tümüne mâl edilerek Masonluğun yanlış bilinmesine, hatta kötülenmesine yol açtı. Bunun tarihteki ilk örneğini de bir büyük üstat vermiş oldu.

«Wharton Dükü Philip Siyon Örgütü'nün de üyesi miydi?»

Yok canım!... O kendi kendine gelin güvey oluyordu.

Kimilerine göre; onun asıl sorunu babasıyla idi. Babası, gençliğinden beri onun sergüzeşt tarzında yaşam sürmesine karşı çıkıyordu. Philip de ona karşı isyancıları oynuyordu. Babası bir Orange hanedanı yanlısıydı; o da Stuartist olup çıkmıştı işte... Delice delikanlılık…

* * *

Wharton Dükü Philip, Londra Büyük Locası genel kuruluna isteklerini kabul ettirebilmek için çok uğraştı.

Başaramayınca, sinirlendi.

Görev süresi dolmuştu. Zaman kazanması gerekiyordu.

Büyük Loca'da birkaç yıldan beri edinilmiş geleneğe boş verdi. 1724 yılında büyük üstatlığı bırakmayacağını açıkladı.

Olmazdı... Seçim yapılmalıydı. Toplantıda, büyük üstat, yeni büyük üstat adayını önermeliydi.

«Peki, öyle olsun.» diyen Wharton Dükü Philip, kendisini önerdi.

Büyük üstat kuralları çiğniyor, gelenekleri yıkıyordu. Madem o böyle yapıyordu; bir başkası da yapabilirdi. Bu nedenle birisi çıkıp, Dalkeith Örlü John'u aday gösterdi. Soyluysa soylu…

Philip, oylama sonucunda çoğunluğu sağlayamayıp seçilemeyince deliye döndü. O anda genel kurul toplantısını terk etti. Oysa önce seçilen yeni büyük üstada törenle görevini devretmesi gerekirdi. Çekip gitti.

Üstelik giderken, Londra Büyük Locası'nın kuruluşundan beri dosyalanmış tüm tutanak ve belgelerini de alıp götürdü.

Bu belgeler daha sonra bulunamadı. Philip'in daha sonra nereye gittiği, ne yaptığı biliniyor ama belgeleri ne yaptığı bilinmiyor.

Bu nedenle, Masonluğun Londra'daki kuruluşunun ilk yıllarına ilişkin olmak üzere genel kurullarda neler yapılmış olduğu tümüyle öğrenilememiş. Bu konuda sadece olayların içinde yaşamış olanların sonradan anlatmış olduklarının doğruluğuna güvenmek zorunda kalınmış.

Wharton Dükü Philip'e göre, Londra'daki mason örgütünden Stuartlar lehine işe yarar hiçbir sonuç çıkmazdı. Bu adamlar asıl ciddi olması gereken konuları bir yana itip, derin konularla uğraşarak boşa zaman harcıyordu. Öte yandan Fransa'daki Stuartistler de elleri kolları bağlanmış gibi orada durup duruyordu. Oysa Jean Théophile Désaguliers üç yıl kadar önce Fransa'ya gitmiş ve orada localar kurmuştu. Onlar da bir an önce bundan yararlanmaya baksa ya!...

Fransa'da kurulmuş ilk localardan bazıları Stuartist bir nitelik taşıyordu. Wharton Dükü Philip de ertesi yıl Fransa'ya gittiğinde onlardan birine katıldı. Oradaki masonlar, Philip'e "Büyük Üstat" diyordu. Çok hoşuna gitti. Sanki nasıl üstat unvanını alan bir mason artık yaşam boyu bu unvanı koruyorsa, bir kez büyük üstat olan kişi de bu niteliği hep taşırmış gibi...

* * *

Wharton Dükü Philip, yeniden büyük üstat seçilemeyince Londra Büyük Locası'nı terk etmişti ama büyük locanın yakasını bırakmaya hiç niyetli değildi. Çok bozulmuştu ve büyük locadan öç alma duygularıyla yanıp tutuşuyordu.

Daha önce başında olduğu Cehennem Ateşi adlı o garip kulübün üyelerinden kimilerini bir araya topladı ve **"Ancient Noble Order of the Gormogons"** *(Gormogonların Eski Soylu Tarikatı)* adlı bir örgüt kurdu. Amacı, bu örgütü kullanarak Masonluğu alaya almaktı. Masonluğun inşaatçılık mesleğini yürüten localar ile hiçbir ilgisi bulunmadığını, eski bir Çin geleneği üzerine oturmuş, saçma sapan, gülünç bir tarikat olduğunu ileri sürdü.

Böylece, tarihteki ilk Masonluğa karşıt (antimasonik) girişimi, büyük üstatlık da yapmış olan bir mason başlatmış oldu.

Fakat Wharton Dükü Philip, İngiltere'de kötülemiş olmasına karşın, Fransa'da yine Masonluğa sarıldı. Ancak orada da mutlu olamadı. Ona göre, bu ülkede her şey çok ağır yürüyordu. Locaların ve üyelerinin sayısı pek yetersizdi. Bu gidişle mason localarının Stuartlar lehine kullanılması "çok uzun vadede gerçekleşecek bir plan" olurdu. O tarihe kadar da kim öle kim kala!... İngiltere'de bu işler çok daha hızlı sağlanırdı ama İngiliz masonlar da umutlarını boşa çıkarmıştı. Hepsi yanlış işler yapmış, olmadık kişileri Masonluğa alıp yönetime karışacak düzeye getirmiş, Masonluğun İngilizleşmesini ve sonra da kuruluş amacından sapmasını önleyememişlerdi.

Fransa'da ise locaların etkin bir biçimde kullanılabilmesi için Masonluğun yepyeni bir egemen örgütü oluşturulmalıydı. Ancak Fransa'daki Stuartistler bu bağlamda çok tutuk davranıyordu.

Baktı ki beklentileri bakımından buradaki masonlar da yakın vadede hiç umut vermiyor; bu işi kendi bildiği gibi sağlamaya karar verdi.

Avusturya-Macaristan İmparatoru ile görüşmek üzere Viyana'ya gitti.

İmparator 6. Charles, Wharton Dükü Philip'in adını duymuş, meymenetsiz biri olduğunu öğrenmişti. Onunla görüşmeyi istemeye istemeye kabul etti. Viyana'ya niçin geldiğini, ne isteyeceğini tahmin edebiliyordu. Buna karşın, bilmezden gelip sordu. Düşündüğü gibi çıktı.

Philip, İmparatordan, tüm gücüyle Stuartlara destek vermesini istedi.

Böyle bir şeyin yapılması, İmparatorluğun İngiltere ile savaşa girmesi sonucunu getirirdi. Wharton Dükü bunu bilmez miydi? Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun İngiltere ile arasında bir türlü çözümlenemeyen önemli bir sorun olsa ne âlâ!... Böyle bir şey de yoktu ki! Sırf Stuartların hatırı için yaratılacak mıydı?

Philip'e, bunun İngiltere'nin iç işi olduğunu, Stuartların davası o kadar önemliyse kendi başlarının çaresine kendilerinin bakması gerektiğini söyledi.

Philip coştu: «Ne demek önemliyse!... Elbette önemli... Hem de çok önemli. Üstelik bu sadece İngiltere'nin sorunu değildir. Tüm Avrupa'yı ilgilendirir. Sadece bugüne değil, geleceğe da bakmak gerekir.» diye karşı çıktı. İmparatora ders verir gibiydi.

O kadarla kalmış olsa iyi!... Bir de şunu ekledi: «Sizin de bu bakımdan sorumluluğunuz var. Bundan kaçarsanız, tarih önünde suçlu duruma düşersiniz.»

Çizmeyi iyice aşmıştı. İmparatorun sinirleri bozulmaya başlamıştı. Bu adam ne biçim konuşuyordu? Kiminle konuştuğunun farkında değil miydi? Kendisini bir şey mi sanıyordu?... İçinden onu hemen tutuklatıp, bir güzel pataklattıktan sonra zindana attırmak geldi.

Buna karşın sustu. Hiçbir şey demedi. Sadece omuz silkti.

Philip, sonunda, ondan hiçbir şey alamayacağını anlamıştı. Kös kös Viyana'yı terk etti.

Yakınıp duruyordu. «İmparatoru ikna edebilseydim, durum çok farklı olurdu. Bu konuya yeterince geniş bir açıdan bakamadı. Kendi çıkarını gözetti. Elbette İngiltere ile çatışmaya girişirse, şimdi tahtı ele geçirmiş olan Hanover hanedanı karşısına dikilir. Bundan ötürü niçin hemen Almanlar ile de arası açılsın ki?... Korkak!»

Kimilerinin bu konudaki yorumuna göre; İmparatorun Wharton Dükü'nü soğuk bir tavır ile karşılamış olması, Londra'da kurulmuş olan o yeni tür Masonluğa karşı oluşundan, bu kurum hakkındaki olumsuz görüşünden ileri gelir. Nitekim sonradan imparatoriçe olan kızı Marie-Theresa da babasının bu tutumundan etkilenmiş, François de Lorraine ile evlenirken, daha önce Masonluğa girmiş olan kocasına bundan böyle localar ile uzaktan yakından hiç ilgilenmemesini şart koşmuş, yoksa onunla evlenmeyeceğini söylemişti.

«Acaba Avusturya-Macaristan İmparatoru'nun tutumu sahiden Masonluğa karşı bir olumsuz görüş sahibi oluşundan ötürü müydü, yoksa Wharton Dükü Philip'in Londra'da kurulmuş ve gelişerek Avrupa'ya yönelmiş bu yeni tür Masonluğu Stuartların emelleriyle bağdaştırarak küstahça lâflar edişinden mi ileri gelmişti?»

Bilinemez... Bu farklı Masonluk henüz çok yeni bir kurumdu.

Aslında bilinir bilinmesine de, konuya bu açıdan bakıldığında bilinemez gibi görünür.

İşin doğrusu, her ikisi de değil. Siyon Örgütü ile dolaylı bir bağlantısı var. Bu bağlantıyı Avusturya-Macaristan İmparatoru'nun bilmediğini sanmak da safdillik olur.

* * *

Wharton Dükü Philip tekrar Fransa'ya döndüğünde, buraya ilk kez geldiği zaman görmüş olduğu ilgiyi bulamadı. Artık hiç kimse ona "büyük üstat" falan da demiyordu. Bu da Philip için bir diğer yıkım oldu.

Madem öyleydi, onun da burada daha fazla durmasının hiçbir anlamı kalmamıştı. Fransa'yı da terk ederek İspanya'ya gitti. Orada kendi kafasından bir loca kurdu.

Wharton Dükü Philip'in yaşamının bundan sonrası da ilginç olaylarla dolu fakat artık bizi pek ilgilendirmiyor. Ancak orada bir askerî birliğe katılıp, 1727-1729 yılları arasında İspanya'nın İngiltere ile tutuşmuş olduğu savaşta yer aldığına değinip bitirelim.

Zaten birkaç yıl sonra, daha 32 yaşındayken İspanya'da öldü.

* * *

Masonluk Fransa'ya geçtiğinde; İskoç asıllı masonlar, kendilerine özgü tarihsel geçmişe dayanarak İngilizleri göz ardı edip, bu kuruma kendi tarzlarına göre farklı bir biçim vermeye girişti. Bu bağlamda kendilerini sadece haklı saymakla kalmıyor, "tek hak sahibi" olarak görüyorlardı.

İşte bu olgu, tarih boyunca sürmüş olan İngiliz-İskoç çekişmesinin Masonluğa nasıl ve niçin yansımış olduğunu gösterir.

Bu çekişmenin sonrasını, Masonluk ile bağlantısı bakımından Fransa'da izlemek gerekiyor.

Üstat Masonlar

Diğer birçok meslek ve zanaatta olduğu gibi, inşaatçılıkta da geleneksel olarak "çırak" ve "kalfa" diye iki derece ya da aşama vardı. Bir kişi mesleğe çırak olarak girer, yıllarca çalışır, işi öğrenir, başarılı bir gelişme gösterirse kalfa olabilirdi.

Çoğu için kalfalık, meslekteki son aşamaydı. Pek azı usta olabilirdi. Usta olması, artık mesleğin doruğuna çıkmış bulunması demekti. Usta, sıradan bir "çalışan" değil, kalfa ve çırakları hem eğiten hem yöneten kişiydi.

Burada kullanılacak doğru sözcük "usta" olmalıdır. [Fransızcada "maître", İngilizcede "master", Almancada "meister"] Fakat biz burada geleneksel inşaatçılık mesleğinden değil, günümüzdeki anlamıyla Masonluktan söz ettiğimiz için, bunun yerine "üstat" sözcüğünü tercih ediyoruz.

Batı dillerinde bu bağlamda böyle bir farklı değerlendirme olmamasına karşın Türkiye'deki masonlar, Batı dillerinde "usta" anlamına gelen sözcüğün dilimizdeki tam karşılığını hiç kullanmamış. Bunun nedeni sorulduğunda, şöyle bir gerekçe gösteriyorlar: «Türkiye'de usta sözcüğü ayağa düşmüş, değerini yitirmiş durumda... İşinin gerçekten ustası olsun olmasın, herkese usta denir olmuş. Hatta bazı mesleklerde kalfalık, ustalıktan üstün bile tutuluyor.»

İnşaatçılık mesleğinde çıraklar ve kalfalar bir locaya bağlıydı. Locanın üstadı, eli ayağı tuttuğu sürece ölene dek locasının başında kalırdı. [Fransızcada o sıralarda "Maître de Loge", İngilizcede "Master of Lodge" Almancada "Logenmeister" olarak geçen bu unvanın başına Masonlukta sonradan bir sıfat eklenmiş: Fransızcada "Vénérable Maître", İngilizcede "Worshipful Master" denir olmuş; Almancada ise "Stuhlmeister" benimsenmiş. Türkiye'de masonlardan kimileri "Üstad-ı Muhterem", kimileri "Saygıdeğer Üstat" diyor.]

Londra Büyük Locası kurulurken, eskiden kalma geleneklerin hepsinin yeni tür Masonluğa uymadığı, yer yer değişiklik yapılması gerektiği görüldü. Bunlardan biri de üstat olan kişinin bu görevde bir yıl kalması, sonra görevini yerine seçilecek kalfalardan birine devretmesiydi.

Loca üstatlarının her yıl değişmesi nedeniyle, kısa süre içinde localarda üstat masonların sayısı arttı. Bir tür "üstatlar enflasyonu" oluştu. Çünkü bir mason, locasında üstatlık yaptıktan sonra artık kalfalığa dönemez, hak etmiş olduğu üzere bundan böyle hep "üstat" olarak anılırdı.

1725 yılında Londra Büyük Locası'nın adı İngiltere Büyük Locası olarak değiştiğinde, birikmiş üstatlar için özel toplantılar yapacak bir **"üstatlar locası"** kuruldu.

Ancak aradan bir yıl ya geçmiş ya geçmemişti ki, üstatlar locası da yetmemeye başladı. Tek bir üstatlar locasının yerine **"üstat locaları"** kurulmasına geçildi. Locasında üstatlık yapmış ve görevi bırakmış olan bir masonun doğrudan bir üstat locasına alınması yerine, bu işin bir törene bağlanması da öngörüldü.

Tören yapılması demek, bunun bir ritüelinin olması demekti. Bu da sıradan, sadece üstat derecesindeki bir masonun locaya kabul edilmesini içeren kuru bir ritüel olmamalı, belli bir öğretiyi içermeliydi. Nitekim bu amaçla, çırak ve kalfa derecelerinden farklı, başlı başına bir alegori üzerine kurulu yeni bir ritüel düzenlendi.

Masonluktaki üstat derecesinde uygulanan bu ritüel, yeryüzündeki tüm mason ritlerinde aşağı yukarı aynıdır. Gerçek bir tarihsel olay gibi anlatılan alegori niteliğinde bir öyküden oluşur. Bu öyküde, Süleyman Tapınağı'nın yapımı sırasında, Masonlukta başmimar olarak nitelenen Hiram Abif'in üç kalfa tarafından tartaklanışı, içlerinden birinin onu öldürmesi anlatılır.

Bu öykü üzerinde çok durulup, bir sürü lâf üretilmiştir ama aslında büyütülecek bir yanı yok.

Masonluktaki üstat derecesi ritüeli bugün için öyle fakat o tarihlerde kapsamı biraz daha genişti. Süleyman Tapınağı'nın daha sonraki bir tarihte Babilliler tarafından yıkılışına kadar geçen hatta bunu izleyen yıllarda oluştuğu varsayılan birtakım başka olayları da içermekteydi.

Masonluktaki ritüeller söz konusu olduğunda, Siyon Örgütü'nün ülküsü anlamındaki Siyonizmin etkisi kendini belli eder. Ritüellerdeki anlatımların kapsamında "Ahit Sandığı", "Yedi Kollu Altın Şamdan" gibi Siyonistlerin çok önem verdiği birtakım öğeler de girer.

Kimileri bunların doğrudan Tevrat'tan alınma olduğunu söylerse de bu doğru değildir. Bir esinlenme söz konusudur ama bu öğelerin Masonluktaki ritüellere girişi dolaylı, aradaki birtakım başka kaynaklar aracılığıyladır. Nitekim bunların arasında Tevrat ile hiçbir ilgisi olmayan, daha çok Alşimistler ile bağlantısı kurulabilecek öğelerde görülür. Buna bir örnek "yeraltında bir yerde gizlenmiş olup yetkinleşen kişilerce keşfedilmeyi bekleyen bir taş" anlatımıdır. Bu ise açıkça Alşimistlerin **"Filozof Taşı"** ile özdeşleşir.

* * *

Kudüs'teki Süleyman Tapınağı'nın yapılışı, Tevrat'ın "1. Krallar" adlı kitabının 7-8. bölümleri ile "2. Tarihler" adlı kitabının 2-4. bölümlerinde geçer. Yıkılışına ise "2. Krallar" adlı kitabın 25. bölümü ile "2. Tarihler" adlı kitabın 36. bölümünde değinilir. Masonluğa karşıt nitelikli girişimlerde bulunan kişilerce bu kurumun Yahudilik ile özdeşleştirilmesi de öncelikle bundan ileri gelir. İşin ilginç yanı, Masonluğa böyle ve sırf bu gerekçeye dayanan suçlamalar, sadece Müslümanlığın yaygın olduğu ülkeler ile çeşitli nedenlerle gerek Yahudilerden gerekse masonlardan nefret edilen çevrelerde görülmüştür.

Konumuzun ve bu kitabın amacı dışına çıkmamak için, burada bunun doğruluğu ya da yanlışlığı üzerinde uzun boylu durmayacağız. Ancak şu gerçeği de belirtmeden geçemeyiz:

Günümüzdeki Masonluk, sadece Hıristiyan dünyasında uygulanmak üzere kurulmuştu. Bu kuruluşta önceleri Deist nitelikli bir tutum taşıyordu ama ortam salt Hıristiyan ortamıydı. Müslümanlar, Yahudiler, Hindular, Budistler ve diğer kitaplı ya da kitapsız herhangi bir dinden olanlar göz ardı edilmişti.

Sonraki yıllarda bu bağlamda yani Hıristiyan önceliğinde zaman zaman o kadar ileri gidildi ki bazı ülkelerde özellikle Yahudiler kesinlikle Masonluğa alınmaz bile oldu.

«Buna tam anlamıyla *"Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu!"* denmez mi?»

Hayır, pek değil... Daha önce değinmiş olduğumuz gibi, şayet Tevrat'ın sadece Yahudilere özgü olduğunu sanırsak yanılırız. Tevrat, Yahudilerin olduğu kadar Hıristiyanların da kutsal kitabıdır. Hatta Hıristiyanlar, ona Yahudilerden çok daha fazla sahip çıkmıştır.

«Yahudilerin Masonluğa alınmayışının gerekçesi ne?»

Hıristiyanlık, evrensel nitelikli bir dindir. Bu dinde Tanrı, tüm insanların tek tanrısıdır. Tüm insanların Hıristiyan olması istenir. Fakat Yahudilik belli bir ırkın, Yahudilerin dinidir; bu dinin tanrısı da sadece onların tanrısıdır. İşte bu fark, Hıristiyanlar ile Yahudiler arasında bir çelişki oluşturmuştur.

Bu konuda çok önemli bir noktayı daha bilmeliyiz: Tevrat'ta anlatılan öyküler ile Masonlukta anlatılanlar birbirinin tıpatıp aynısı değil; birçok fark var. Nitekim bu nedenle az önce değinilmiş olduğu üzere bunların Masonluğa Tevrat'tan değil, bambaşka kaynaklardan alınmış olduğu anlaşılıyor.

Gösterilen esin kaynakları arasında, ünlü İngiliz bilim ve devlet adamı Francis Bacon'un 1627 yılında yazdığı **"Nova Atlantis"** *(Yeni Atlantis)* adlı kitabı geliyor.

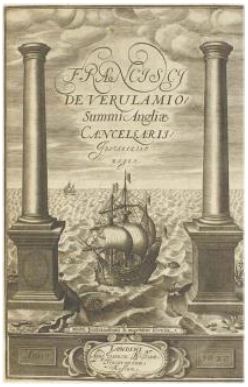

Onu John Bunyan tarafından 1688 yılında kaleme alınmış **"Solomon's Temple Spiritualised"** *(Ruhsallaştırılmış Süleyman Tapınağı)* adlı bir diğer kitap izliyor.

SOLOMON'S TEMPLE
SPIRITUALIZED:
OR,
GOSPEL-LIGHT
TEMPLE AT JERUSALEM,
NEW-TESTAMENT TRUTHS.
BY JOHN BUNTAN.
A NEW EDITION.
EDINBURGH:

Dolayısıyla, kimilerinin Masonluk ile Yahudilik arasında ille de ilişki kurmak isteyip bunu kanıtlamak üzere de Süleyman Tapınağı'nın yapımıyla bağlantılı anlatımları göstermeye ilişkin iddiaları çöküntüye uğruyor.

Masonluğun daha sonra oluşturulan derecelerinin ritüellerinde, Tevrat ve İsrailliler ile bağlantılı sayılabilecek başka anlatımlar da vardır. Fakat Masonluğu kötüleyip masonları yıpratmak isteyenler, sadece Süleyman Tapınağı konusunu örnek gösterir. Kim bilir, belki de başkalarını bilmediklerinden ya da okuyucularının sadece bunu bildiğini düşündükleri için...

* * *

Kimilerine göre; Masonluğun üstat derecesinde geçen, yukarıda özetini verdiğimiz öykünün mason localarına girişi az önce anlatıldığı gibi değil, biraz farklı olmuştur. Şöyle denir:

"Masonluktaki ritüellerin oluşturulmasına, daha Londra Büyük Locası'nın kurulması gündeme gelmeden önce başlanmıştı. Bu ritüeller gerekliydi çünkü localara kabul edilmiş masonlar alınıyordu.

İki derece vardı. Çırak derecesinin ritüeli, başta Hermetizm olmak üzere eski ezoterik ekollerden çeşitli alıntıların yanı sıra, özellikle Rozkruacıların ilkelerinden seçilmiş konular üzerine kuruluydu. Sözü edilen bir dizi alegori ise kalfa derecesinin ritüelini oluşturuyordu. Bunu Masonluğa Siyonistler getirmişti.

Üstat locaları kurulduğunda yeni bir ritüel yapılmadı. Çırak derecesinin ritüeli birtakım eklemelerle zenginleştirilip ikiye bölündü. Biri çırak, diğeri kalfa derecesinin ritüeli oldu. Önceki kalfa derecesinin ritüeli ise yeniden elden geçirilip, üstat derecesi için düzenlendi."

Öyle ya da böyle... Sonuç aynı... İşin özeti şu: 1725 yılı sonrasında artık Masonlukta uygulanan üç derece vardı ve bunlardan sonuncusunun ritüeli de şu değindiğimiz alegori üzerine kuruluydu.

Çırak ve kalfa derecelerinin ritüelleri ise bu aşamada bizi ilgilendirmiyor.

* * *

Masonluk İngiltere'den Fransa'ya geçtikten bir süre sonra, üstat masonlar bakımından orada da aynı sıkıntı yaşandı. Fakat çözüm için farklı bir yöntem benimsendi: Üstatlığın başlı başına bir derece olarak her locada uygulanması… Üstat derecesini alabilmek için daha önce "loca üstadı" olma koşulu kaldırıldı. Tersine, loca üstadı olabilmek için daha önce üstat derecesine yükselmiş bulunma zorunluluğu getirildi.

İngiltere Büyük Locası, Fransa'daki uygulamaya şiddetle karşı çıktı.

«Niçin karşı çıkmışlar?... Ne fark eder ki?»

Bugün bir şey fark etmeyeceği söylenebilir... Fakat o tarihte İngiliz masonlar öyle düşünmüyordu. İngiltere Büyük Locası, üstat derecesini loca düzeyine indirmek istemiyordu. Böylece, kendi örgütsel gücünü koruyordu. Çünkü localaların her birinin kendi iç işlerinde bağımsızlığı, bir tür özerkliği vardı. Oysa üstat locaları doğrudan büyük locanın denetimi altındaydı.

Fransa'daki masonlar, İngilizlerin bu konudaki itirazına pek aldırış etmedi. Nitekim bu konudaki umursamazlıkları ve kendi başına buyruk uygulamalara girişmeleri nedeniyle, İngiltere Büyük Locası uzunca bir süre boyunca Fransa'daki locaları "düzenli mason locaları" olarak tanımadı. Bir diğer deyişle dışladı.

Ancak İngiltere Büyük Locası'nın bir boykot olarak nitelenebilecek bu tutumu, Masonluğun Fransa'da kendine özgü gelişimini engelleyemedi.

* * *

Aradan 15 yıl kadar bir süre geçti.

İngiltere Büyük Locası da sonunda yelkenleri suya indirdi ve 1738 yılında üstat derecesinin her locada üçüncü derece olarak uygulanmasını kabul etti.

Fransa'daki masonlar ise o tarihte artık üstat derecesiyle de yetinemez olmuş, daha ileri dereceler oluşturmak üzere girişimlere başlamıştı. Bu girişim, Masonluktaki **"yüksek dereceler"** olgusunu yarattı.

Başlangıçta her şey iyi gibi gidiyordu; Masonluğa belirgin birtakım yeni dereceler eklenmişti. Böylece kurumun öğreti kapsamı genişletilmişti. Bunda özellikle Siyon Örgütü'nün amaçları doğrultusunda yönelimler vardı.

Fakat sonradan, bu yüksek dereceler olgusunun cılkı çıktı. Siyonistlerin etkisi azaldı; masonlar arasında görüş ayrılıkları belirdi; herkes kendi yüksek derecelerini yaratmaya girişti; çeşitli ritlerin oluştuğu bir döneme girildi.

18. yüzyılın ikinci yarısında, Kıta Avrupası'nda Masonluk çorbaya döndü.

Artık herkes üstattı. Çırak ve kalfaların sözü bile edilmiyordu.

Farklı Amaçlar

Fransa'da, 18. yüzyıl öncesinde bile inşaatçılık mesleğiyle ilgili olmayan birkaç mason locası bulunduğu söylenir. 1688 yılında İngiltere'den kovulan Stuartların Paris yakınlarındaki Saint-Germain-en-Laye adlı yerde toplanıp, orada iki loca kurmuş olduklarına değinilir. O locaların adları bile verilir.

İngiliz masonlar bunu kabul etmez. Daha doğrusu, sözü edilenlerin birer mason locası olduğuna karşı çıkarak böyle bir şey olamayacağını ileri sürerler. Onlara göre, sadece kendi koydukları kurallara uyarak kurulan localar mason locası sayılır; diğerleri uydurmadır. Bu açıdan Fransızlara ya da Fransa'daki İskoçlara karşı çıkışlarının, Stuartlar ile doğrudan bağlantısı yoktur. Bu konu, Masonlukta bir öncelik, bir özgünlük, bir üstünlük hatta egemenlik sorunudur. İngiltere'nin iç politikasından çok, uluslararası politikası ile ilgilidir. Bu bağlamda Masonluğun da doğrudan ve bir tek İngiltere'den kaynaklandığını, başkalarının kendi başına mason locaları kuramayacağını ileri sürerler. Bunun için de 1717 yılından önce inşaatçılık mesleği dışında kurulmuş spekülatif nitelikli bir mason locasının varlığını kesinlikle kabul etmezler.

Öte yandan, 18. yüzyıl öncesinde Fransa'da kurularak çalışmış olduğu belirtilen bu locaların da aslında birer "mason locası" olmaktan çok, politik örgüt niteliği taşıdığı görülmektedir. Bunların başlıca amacının, Stuartların İngiltere tahtı üzerindeki hakkının (!) yine elde edilmesinin sağlanması olduğu anlaşılmaktadır. Masonluktaki eski örgütlenme, yönetim ve çalışma kurallarına uymadıkları da ortadadır.

Kimi masonlar istedikleri kadar İngilizlere ateş püskürsün... Masonlukta locaların örgütlenme ve çalışma tarzlarına ilişkin temel kurallar ve yöntemler, Londra Büyük Locası'nda belirlenmiş ve uygulamaya konmuştur. Bu konuda özellikle George Payne tarafından hazırlanıp, Londra Büyük Locası Genel Kurulu tarafından onaylanarak yürürlüğe girmiş olan "Genel Tüzükler" çok önemlidir. Gerçi sonradan Masonluk iyice gelişince, gerek İngiltere'de gerek başka ülkelerde değişiklikler olmuştur ama Fransa'da bundan önce kurulduğu söylenen locaların o tarihte Masonluk ile bağdaşır bir yanı yoktur.

«O locaların mason locası sayılabilmesi için ne olması gerekirdi?»

Çok basit!... Her şeyden önce, ritüelik nitelikli bir öğretilerinin olması gerekirdi. Ezoterik sistemin temel özelliklerine uygun tarzda çalışmalıydılar. Örgütlenme yöntemleri, Masonlukta benimsenmiş olan tarz ile tam uyumlu olmasa bile benzeşmeliydi. Oysa bunların hiçbiri yoktu. Amaç sadece Stuartların yitirmiş olduğu tahtı yeniden elde edebilmekti.

Fransa'da 1720 yılı sonrasında kurulmuş localardan bazıları da Stuartların emellerine hizmet etmeye çalıştı. Ancak onlar birer mason locasıydı; yeni masonlara bunlardan söz edilmezdi. Kimileri sonradan öğrenirdi. Kimileri farkına bile varmazdı; çoğuna bir ezoterik ve entelektüel ortamda bulunmanın gururu yeter de artardı bile... Bu localar, 30 yıl öncesinden beri var olduğu ileri sürülenler gibi değildi. Her biri, temel niteliği, örgütlenme ve çalışma tarzı bakımından tartışmasız olarak "mason locası" niteliği taşıyordu.

Fransa'da, İskoç masonların önderliğindeki bu localarda, Fransız ve İskoç soylular arasında öteden beri süregelmiş aile ilişkilerinden de yararlanılması öngörülüyordu. Çoğu locanın yaptığı, Masonluğun dünya yüzündeki varlığının gerekçesi ve evrensel amacıyla uyuşmuyordu.

Ancak bu yargıya, Masonluğun günümüzdeki amaç, ilke ve çalışma sistemini göz önünde tutarak varıyoruz. Oysa duruma 18. yüzyılın koşulları altında bakacak olursak, bunların da birer mason locası sayılmaması, sadece Masonluk ile benzerlik gösterdiğini ileri sürmek yanlış olabilir. Çünkü o tarihlerde henüz çok yeni olan Masonluk, hiçbir bakımdan ve hiçbir yerde hatta İngiltere'de bile henüz yerli yerine oturmamıştı. Günümüze dek geçen neredeyse üç yüz yıla yakın süre boyunca birçok değişiklik oldu.

Buna karşın bir mason locasının Stuartist yani tek yönlü politik emellerinin olması, o günün koşulları altında bile toleransla karşılanamaz. Masonluğun Fransa'da da benimsenmiş olan 1723 tarihli anayasanın ikinci maddesi, masonların politika alanında bireysel tutumuna karışılmamasını öngörmüş ama örgütsel düzeyde politik etkinlikler gösterilmesini yasaklamıştır.

O tarihte, bir masonun bulunduğu ülkenin kralına bağlı olması koşulu bile konmuştu. «Monarşi değil de cumhuriyetse ne olacak?» diye sormayın çünkü o tarihte cumhuriyet henüz ufukta bile yok.

Ancak Londra Büyük Locası'nın kuruluşu sırasında da Masonluğun perde arkasında tutulup, doğrudan politik nitelikli Siyonizm ile bağdaşan farklı bir tasarımın varlığını unutmayalım. Başka masonlar için getirilmiş olan bu yasak, Londra Büyük Locası'nı kurmuş olanlar için geçerli değildi anlaşılan. (!)

Belki şöyle demek daha doğru olur: Londra Büyük Locası, Rozkruacılar ile onların ardına gizlenmiş Siyonistler tarafından kendi amaçları doğrultusunda daha rahat çalışabilmek, gerektiğinde bu örgütü bir paravana olarak kullanmak amacıyla kurulmuştu. Ancak genel kurul toplantılarında çoğunluğu elde eden İngilizler bu işi bozmuş, Masonluğu kuruluşundaki özgün amacından farklı bir doğrultuya yöneltmişlerdi.

Wharton Dükü Philip'in orada koparmış olduğu patırtı da zaten bundan ileri geliyordu.

* * *

Tarih boyunca, Masonluğun çağımızdaki amaçlarıyla hiç bağdaşmayan niyetlerle kurulmuş çeşitli mason locaları görülmüştür. Bunların çoğu 18. yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkmış ama sadece o döneme özgü kalmamıştır. Bunlar, Masonluktaki farklılaşmalar olarak nitelenebilir. Yakın geçmişimizde de birçok örneği izlenmiştir.

Aslında bunu zaten Masonluğun ilk örgütü yani Londra Büyük Locası yaratmıştı. Günümüze kadar öyle geldi. Dolayısıyla bu bir "yozlaşma" olarak nitelendirilemez. Olsa olsa, kimi masonların bu kurumu birtakım özel amaçlara âlet edişi sayılabilir.

Zaten masonların da sıklıkla dile getirdiği bir söz var:

«Bir kurum olarak "Masonluk" kavramı ile bireysel olarak "masonlar" kavramını birbirine karıştırmamak gerekir.»

Galiba doğru!

Bölüm: 8

Ramsay

18. yüzyılın ikinci çeyreğinde Fransa'da kurulan mason localarının çoğu, 1736 yılında bir araya getirilip **"Paris Büyük Locası"** adı altında örgütlendi. Başına da büyük üstat olarak **James Hector MacLean** adlı bir İskoç getirildi.

Fransa'daki masonlar söz dinlemeyip kendi kafalarına göre davrandığı için, İngiltere Büyük Locası bu kuruluşu onaylamadı.

Ertesi yıl, Paris Büyük Locası'nın büyük üstatlığına pek ateşli bir Stuartist olan Derwentwater Örlü **Charles Radclyffe** seçildi.

Bu bölümde, bu kitabın kapsamında hayli önemli yer tutan bir konuyu epeyce ayrıntılı olarak anlatacağız. Bu konu, Charles Radclyffe Paris Büyük Locası'nın büyük üstadı olduktan sonra verilmiş bir söylevin çevresinde döner.

Fakat önce, bu konuya âdeta "giriş" niteliği taşıyan bir açıklama yapmakta yarar var.

Masonlukta, bir loca ya da büyük locanın görevlilerinin belirlenmesinde şu iki yöntemden biri uygulanır: Ya tüm görevliler ayrı ayrı seçilir ya da sadece en üst düzeydeki görevli seçilir ve seçilen bu kişi diğerlerini atama yöntemiyle belirler.

Bazı büyük localarda, bu ikisinin arasında bir yöntem uygulanır.

Seçimin ertesinde yerine getirilen bir gelenek vardır. Tüm mason kuruluşlarında hem localar hem büyük localar için geçerli olan bu gelenek, yeni görevlilerin seçilmiş oldukları görevi devralmalarında uygulanan bir tören ile bağlantılıdır.

Bir locayı örnek alalım.

Bir yetkili mason -bu kişi bir büyük üstat, onun temsilcisi ya da locanın önceki üstadı olabilir- locanın seçilen yeni üstadına, benimsenmiş kurallar ve yöntemler uyarınca görevini nasıl yürütmesi gerektiğini, üstleneceği sorumluluğu anımsatır. Locanın yeni üstadının bunları kabul ettiğini bildirmesinden sonra, onu öyle yapacağına dair ant içmeye (yemine) davet eder.

Yeni loca üstadı benimsenmiş ilkeler uyarınca ant içtikten (yemin ettikten) sonra, ona "loca üstadı" unvanını verdiğini duyurur ve locayı yöneteceği kürsünün başına oturtur. Bundan sonra da yeni loca üstadı, kendisiyle birlikte çalışacak olan diğer yeni loca görevlileri için benzer bir işlem uygular. [Türkiye'de masonlar bu törene genel olarak "isat" (is'ad) diyor. Eski dildeki bu terim, "yüceltme" anlamına geliyor. Kimileri ise "göreve getirme" terimini kullanıyor.]

Aynı yöntem bir büyük loca çapında da geçerlidir.

Bu törenin ardından, aynı gün ya da kısa süre içinde bir de şölen düzenlenir. [Türkiye'de masonların çoğunun öteden beri **"agap"** diye bir terim kullanmakta olduğu görülüyor. Batı dillerinde bu sözcük "agape" biçiminde geçer. Ancak aynı anlamda olmak üzere "banquet" sözcüğü de kullanılır. Etimolojisi bakımından Yunancadan alınma olan agap, "sevgi" anlamına gelir. Eskiden Türkçede "ziyafet" sözcüğü de kullanılırmış. Almancada ise "Festmahl" denir.]

Bu şölene diğer locaların temsilcileri, büyük loca görevlileri gibi birçok konuk katılır. Bir büyük locanın ise gerek töreni gerekse şöleni kamuya açık olarak, daha doğrusu seçilmiş konukların katılımıyla da yapılabilir.

«Masonların bir toplantısı nasıl olur da mason olmayanlara açık olarak düzenlenir?... Böyle bir uygulama, toplantılarını sadece kendi üyelerinin katılımıyla yapan Masonluğun yöntem ve geleneğine aykırı değil mi?»

Mason örgütlerinin "genel kurul" niteliğini taşıyan bazı toplantılarının, özellikle yeni seçilmiş olan bir büyük üstadın görevine başlama töreninin yer aldığı bir toplantının, mason olmayan davetlilere ve seçilmiş basın organlarına açık olarak düzenlenişine ilişkin çok örnek vardır. Türkiye'de bunlar pek iyi bilinmez ve bu yüzden Masonluk tümüyle kendi içine kapanık bir kurum sanılır ama gerek geçmişte gerekse yakın tarihimizde birçok ülkede görülmüştür. Çünkü Masonluğun gizli-saklı bir yönü olmadığı gibi hatta tersine, bilinmesi-tanınması istenir. Geçtiğimiz yıllarda Avustralya'da bir stadyumda halka açık olarak yapılan böyle bir tören, birçok televizyon kanalından canlı yayın olarak verilmişti.

Bu sözünü ettiğimiz "şölen" uygulaması, sırf Masonluğa özgü de değildir. Başka kurumlarda da bunun benzerleri vardır. Birçok ülkede, yerel gelenekler, kültür ve folklor uyarınca bu gibi sosyal etkinlikler görülür. Bunların en güzel örneklerinden birini, Ortaçağda Anadolu'daki Ahiler vermiştir.

* * *

Her locada sözcü unvanını taşıyan bir görevli vardır. Bu kişinin en önemli görevi, gerektiğinde locası adına konuşma yapmaktır. Bir büyük locada aynı görevi yapan kişiye ise büyük sözcü denir. [Bu görevli Fransızcada "orateur", İngilizcede "orator", Almancada "Redner" olarak anılıyor. Bunun dilimizdeki karşılığı sözcü fakat Türkiye'de masonlar bu unvanı kullanmıyor; kullanmamışlar da. Kimileri "hatip", kimileri de "yasalar sözcüsü" diyor.]

İşte bu kişi, ya sözünü etmiş olduğumuz törenin sonunda ya da tören ertesinde düzenlenen şölende bir konuşma yapar. Buna "günün anlam ve önemini belirten konuşma" da denebilir. Öyle bir günde birçok konuşma yapılır ama en önemlisi bu yeni sözcünün yaptığı konuşmadır.

Nitekim Paris Büyük Locası'nda 1737 yılında Charles Radclyffe büyük üstat olduğu zaman; Andrew Michael Ramsay, yeni büyük sözcü niteliğiyle bir konuşma yaptı. Sadece masonlar değil, ülkenin ileri gelenlerinden birçok seçkin davetli de bu konuşmayı dinledi. Şölene pek az kişi katılmış olduğu için, bunun bir tekrarı yapılmıştı. Masonluğun tarihinde pek ünlü olan bu konuşma **"Ramsay'ın Söylevi"** olarak anılır. Yukarıda değinmiş olduğumuz söylev işte budur.

* * *

İskoç asıllı olan Andrew Michael Ramsay, gençliğinde İngiltere'de "Order of the Philadelphians" *(Filadelfiyalılar Tarikatı)* adlı bir ezoterik topluluğa girmişti. Bu toplulukta, alşimi ve okült bilimler ile uğraşmayı sevenler bir araya gelirdi. Ünlü Rozkruacılar ile Royal Society'nin ileri gelenlerinden birçoğu bu tarikatın üyesiydi. Kuşkusuz, aralarında Sir Isaac Newton da vardı.

Ramsay, Fransa'da dönemin ünlü din adamı ve düşünürlerinden biri olan **François Fénelon**'un yanında bir süre kalmış, onun görüşlerinden geniş ölçüde etkilenmişti.

Birçok yerde adı "Şövalye Ramsay" olarak geçer. Oysa teoloji öğrenimi görmüş, daha sonra hukukçu ve yazar olmuştu. Bu nedenle şövalyeliğinin nereden geldiği sorulabilir.

Andrew Michael Ramsay, Fransa'da **"Saint Lazarus"** adlı bir tarikata girmişti. Bu tarikat, Tapınakçılar gibi bir tür şövalyelik tarikatı olma yolunu tutmuş, bu nedenle Katolik Kilisesi tarafından dışlanmıştı. Üyeleri "şövalye" olarak anılırdı. Birçok efsaneye konu olmuş Kutsal Çanak da bu tarikatın öğretisinde önemli bir yer tutmaktaydı.

Ramsay, 1720 yılında Fransa'da Stuart hanedanının gelecekteki varisi sayılan Charles Edward Stuart'ın özel eğitmeni olmuştu. Londra Büyük Locası'nın üçüncü büyük üstadı olan Jean Théophile Désaguliers ile yakın dostluğu vardı. Sir Isaac Newton ile tanışıp ilişki kurması da onun sayesindeydi. 1729 yılında Royal Society üyeliğine alınmış, "Gentlemen's Club of Spalding" adlı kulübe kabul edilmiş, Masonluğa da Fransa'ya dönmeden önce İngiltere'de girmişti.

Ramsay'ın Söylevi

Andrew Michael Ramsay, yukarıda sözünü etmiş olduğumuz törenden sonra iki kez üst üste düzenlenmiş olan şölende yaptığı konuşmasına, masonlara övgü yağdırarak başlamıştı. Bu arada inşaatçı masonların eski yasalarını, yeterince hümanist olmadığı ve evrensel bir nitelik taşımadığı gerekçesiyle eleştirmişti. Ardından da ortaya şöyle tez koymuştu:

«İnsanlık, ille insanların konuştuğu dillerle, üstlerine giydikleriyle, ele geçirilmiş topraklarla ya da donatıldıkları payelerle belirlenmez. Dünya, her ulusun bir ailesi, her bireyin de bir çocuğu olduğu koskocaman bir cumhuriyettir.»

Vay!...

O dönemde böyle bir söz edebilmek cesaret ister. Ramsay, daha henüz monarşiden başka bir devlet rejiminin söz konusu olamayacağı bir ortamda sanki bir "demokratik dünya devleti" tasarımından söz ediyor gibiydi. Fakat konuyu çok didiklemeden bırakmıştı. Masonluğun "erdem", "bilim" ve "din" üzerine kurulu olduğunu belirtti. Sonra da şunları söylemişti:

«Atalarımız olan Haçlılar, Hıristiyan dünyasının her bir yanından kutsal ülkede bir araya gelerek, tüm ulusların bireylerini tek bir kardeşlik altında yeniden birleştirmek istemişlerdi.»

Haçlı ordularının böyle bir amaç taşımış olması elbette söz konusu değildir. Herkes, haçlı seferlerinin hangi amaçla düzenlenmiş olduğunu bilir.

Gerçi bu kitapta haçlı seferleriyle bağlantılı olmak üzere birtakım başka nedenlerden de söz edildi ama burada Ramsay "Haçlılar" derken, aslında bu terimi "Tapınak Şövalyeleri" ile özdeşleştirerek kullanmıştı. Hatta belki Siyon Örgütü'nden söz etmekteydi. Fakat bu örgütlerin adlarını dile getirmekten özenle sakınmıştı.

Nitekim az sonra şunları söylediği görülür:

«Dinsel tarikatlar yetkin Hıristiyanlar yetiştirmek için, askerî tarikatlar gerçek zafer sevgisini esinlendirmek için, masonların tarikatı insanları sevebilir insanlar, iyi yurttaşlar, iyi uyruklar, sözlerinden dönmez, "Sevgi Tanrısı"nın ödülden çok erdem sever inançlı tapınırları olarak yetiştirmek için kurulmuştur.»

İşte bu noktada, Katolik Kilisesi'nin dogmalarıyla çelişen, Fransa'da âdeta bir anarşist din adamı olarak nitelenen François Fénelon'un görüşlerine yatkın, Saint Lazarus Tarikatı'nın ilkeleriyle bağdaşan bir inanç eğilimi görülür.

Ramsay'ın burada "iyi uyruklar" sözünün yanı sıra "iyi yurttaşlar" sözünü kullanmış olduğuna da dikkat etmek gerekir. Oysa henüz Fransa'da yurttaşlık bilinci yoktu. Bu kavram ancak bu konuşmanın yapıldığı tarihten elli yıl sonra duyulacaktı. Buradan da Ramsay'ın bu söylevinin bu aşamada politik nitelikli bir içerik edinmeye başladığı çıkar.

Ancak Ramsay, konuşmasında politikaya pek bulaşmayıp, sözü yine Masonluğa getirmişti. Çırak, kalfa ve üstat derecelerine değinerek kendince tanımlar yapmıştı. Bunları sırasıyla "acemilik", "uzmanlık" ve "yetkinleşme" aşamaları olarak nitelemişti. Her derecede masonlara ayrı bir tür erdem öğretildiğini söylemiş, sonra da Masonlukta öteden beri gelenek edinilmiş bazı uygulamalara değinip, bunların düzenlenmesine ilişkin şöyle bir gerekçe göstermişti:

«Sırlarımız var... Bunlar, en büyük uzaklıkta bile birbirimizle iletişim kurmamıza, dili her ne olursa olsun kardeşlerimizi tanıyabilmemize yarayan, kimi zaman sessiz, kimi zaman dokunaklı mecazi işaretler ve kutsal sözcüklerdir. Bunlar, Haçlıların arada sırada onları öldürmek için aralarına sızan Müslüman Arapların sürprizlerinden korunmak amacıyla birbirlerine verdikleri savaş parolalarıdır.»

Masonların birbirlerini tanıyabilmek için gerektiğinde kullandıkları sözcük ve işaretlerin, haçlıların savaş parolalarından alınma olduğuna ilişkin bu görüş başka hiçbir yerde geçmiyor.

Ramsay, "Haçlılar" derken aslında Tapınak Şövalyelerinden söz etmekteydi. Masonluktaki uygulamaların kaynağını Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'na, hatta Siyonizm'e bağlamaktaydı, ancak onlardan açıkça söz etmeden.

Kadınların Masonluğa alınmayış nedenini, *"yozlaşmanın önlenmesi"* diyerek göstermişti. Hemen ardından, özenle Masonluğun teoloji ve politikanın dışında kalması gerektiğini vurgulamıştı.

Ardından, Masonluğun Londra'da nasıl başlamış olduğuna şöyle bir değinip, şunları eklemişti:

«Özgür mason sözcüğü, sanki kurucularımız sıradan taş işçileri ya da sanatı daha da geliştirmek isteyen meraklı dehalarmış gibi, genel ve nesnel bir tarzda, sözlük anlamında alınmamalıdır. Onlar sadece yetenek ve malzemelerini somut tapınakların yapımına adamak dileğinde olan becerikli mimarlar değildi; aynı anda "En Yüce"nin yaşayan tapınağını aydınlatmayı tasarımlayıp, eğiterek koruyan dinsel savaşçı prenslerdi.»

Ramsay'ın ne demek istediğini tam olarak anlamak biraz zor ama açıkça belli olan bir şey var: Masonluğun kökenine bir "askerî ve dinsel tarikat" yerleştirmişti. Özellikle "tapınak" sözcüğünü vurgulayıp, bu kökenin Tapınak Şövalyeleri Tarikatı ile bağlantısını kurmaktaydı.

Ramsay, konuşmasındaki bu son bir iki tümcenin zor anlaşılır olduğunun farkındaydı. İyice anlaşılmasını sağlamak için, fakat gene açık vermekten özenle sakınarak, konuşmasını şöyle sürdürmüştü:

«Kökeni karmaşık bir eski zamanda olan her aile, her cumhuriyet ve her imparatorluğun kendine özgü bir fablı ve hakikati, kendine özgü bir efsanesi ve tarihi vardır.

Kimileri kurumumuzu Süleyman'a, kimileri Musa'ya, kimileri İbrahim'e, kimileri Nuh'a, kimileri ilk kenti kurmuş olan Hanok'a, hatta Âdem'e bağlar.

Bu kökenleri yadsımak gibi bir tavır takınmaksızın, daha yakın tarihli konulara geçeceğim. Bu, benim on birinci yüzyıldan beri derneğimizin merkezi olan Büyük Britanya'da, sık sık ayrıcalıklarımızdan söz eden tarihsel belgelerden, parlamentonun yasalarından ve İngiliz halkının geleneklerinden toplamış olduklarımın bir bölümüdür.»

Burada Ramsay'ın ne demek istediğini anlayabilmek için ya halk arasında yaygın olan deyimle "müneccim olmak" ya da bu konuyu çok iyi bilmek gerekiyor. Demek istediği şuydu: *"Her ulusun kendine özgü gerçekleri vardır. Kimileri Masonluğun tarihini birtakım dinsel kökenli kaynaklara bağlayabilir ama bu yanlıştır. Doğru olan benim söyleyeceklerimdir. Bu da Masonluğun temelinin on birinci yüzyılda atıldığını gösterecektir."*

Söylevini şöyle sürdürmüştü:

«Haçlılar zamanında Filistin'de birçok prens, derebeyi ve yurttaş birleşip Kutsal Topraklarda Hıristiyanların tapınağını yenilemeye, mimarisini ilk kurulduğu zamanki haline getirmeye kendilerini adayarak ant içmişti. Putperestler ve Müslüman Araplar arasında birbirlerini tanıyabilmek için de, din kaynağından alınma birçok eski işaret ve sözcük üzerinde anlaşmışlardı.»

Burada Ramsay, Siyon Örgütü'nün ilk kurucularından söz ediyordu. Onları Tapınak Şövalyeleri ile aynı potada toplayıp özdeşleştirmişti.

Değindiği şu "Hıristiyanların tapınağı", Roma İmparatorluğu döneminde Kudüs'teki Tapınak Tepesi'nde yapılmış bazilika olmasa gerektir. Aslında Süleyman Tapınağı'ndan söz ediyordu ama bunu üstü kapalı bir şekilde dile getirmişti. Yapmaya çalıştığı iş, Süleyman Tapınağı'nın evrensel bir nitelik taşımayı öngörülerek yapıldığını vurgulamaktı.

Süleyman Tapınağı'nın "evrensel bir işlev" taşımak üzere yapıldığı görüşü ise ne Yahudilikte ne de Hıristiyanlıkta vardır çünkü Tevrat'ta böyle bir şey geçmez; Masonluğa özgüdür.

Konuya Süleyman Tapınağı'nın tarihte gerçekten var olduğunu kabul ederek bakarsak, Ramsay'ın somut olarak bir tapınak binasından mı yoksa üstü kapalı bir tarzda orada saklı bir başka şeyden mi söz etmeye çalıştığının üzerinde düşünülmesi gerekir.

Nitekim söylevinin iki tümce sonrasında şunları söylemişti:

«Bir süre sonra tarikatımız, Kudüs Aziz Yahya Şövalyeleri ile sıkı birlik oluşturdu. O zamandan beri localarımız Aziz Yahya locaları olarak da anılmaktadır. Bu birlik, İsraillilerin ikinci tapınağı yaptıkları sırada bir ellerindeki mala ile harç işlerken, diğer elleriyle de bir kılıç ve kalkan taşımaları örneği üzerine kurulmuştu.»

Kudüs Aziz Yahya Şövalyeleri, kısaca Hastaneciler diye andığımız örgütün bir diğer adıdır. 12. yüzyıl ortalarında Tapınakçılar ile Hastanecilerin zaman zaman iş birliği ettiğini biliyoruz. Sonraki yıllarda Fransa'da herhangi bir büyük locaya bağlı olmadan çalışan mason localarına da "Aziz Yahya Locaları" deniyordu. [Özgün olarak Fransızcada "Loges de St. Jean"]

Ramsay, konuşmasının bu bölümünde "İkinci Tapınak" konusuna da girmişti. Bunun ne anlama geldiği, bu çalışmanın birinci kitabında ***"İsa'nın Askerleri"*** başlığı altındaki bölümde anlatılmıştı.

Söylevde bu konuyla bağlantılı olmak üzere dikkati çeken önemli bir nokta var: Kudüs'teki ikinci tapınağı inşa eden İsraillilerin çalışma tarzı: Bir ellerinde mala ile harç işlerken, diğer elleriyle de bir kılıç ve kalkan taşıyorlarmış. [Kılıç ve kalkan aynı elde taşınmaz ama Ramsay öyle demiş işte!]

Buna ne Tevrat'ta ne de eski tarihli bir başka kitapta rastlanır. Bu anlatım, tümüyle ve yalnızca Masonluğa özgüdür. Bu da o tarihlerde uygulanan ya da uygulanması tasarlanan ritüellerde böyle bir betimlemeye yer verilmiş olduğunu gösterir. Nitekim günümüzde bunu Masonluğun bazı yüksek derecelerinde görebiliriz. Sonradan Masonluktan esinlenmeyle başka yerlerde de kullanılmıştır.

Ramsay bunları söylediğinde acaba neden söz ettiğini, ne demek istediğini kaç kişi anladı?... Günümüzde bile hayli kapsamlı bir araştırma yapıp geniş bilgi birikimi elde ettikten sonra bile anlaşılması zor. Bunun için alegorilere, simgesel anlatıma alışmış olmak gerekiyor.

Şöyle bir şey denmek isteniyor:

"İnsanlığa yarar sağlayacak bir yapıt gerçekleştirmek üzere çalışmaya girişecek bir kimseye engel olmaya kalkışanlar bulunabilir. Bu nedenle, sadece o işi yapmaya çalışmakla yetinmeyip, bir yandan da önlem almak ve korunmak gereklidir."

Ramsay, Masonluğun tarihsel kökenine dair anlatımını şöyle sürdürmüştü:

«Krallar, prensler ve derebeyleri Filistin'den kendi ülkelerine dönünce oralarda çeşitli localar kurdu. Son Haçlılar zamanında Almanya, İtalya, İspanya, Fransa, ondan sonra da Fransız ve İskoç ulusları arasındaki sıkı birlik nedeniyle İskoçya'da birçok loca kurulmuştu.»

Artık Ramsay'ın burada Tapınak Şövalyeleri'nin 12. ve 13. yüzyıllarda çeşitli ülkelerde kurmuş olduğu karargâhları "loca" olarak nitelendirmekte ama adlarını geçirmemekte olduğu açıkça belli... İskoçya'yı sona bırakarak vurgulaması da tarikatın ortadan kaldırılmasından sonra Engizisyon'un pençesinden kaçabilmiş olan şövalyelerden bazılarının İskoçya'ya göçerek orada yerleşmiş olmasından ileri geliyor.

«İskoçyamızın saray kâhyası Lord James, İskoçya Kralı 3. Alexander öldükten kısa bir süre sonra ve John Baliol 1286'da tahta yönelmeden bir yıl önce, İskoçya'nın batısında, Kilwinning'de kurulmuş olan bir locanın büyük üstadıydı.»

Ramsay, bu deyişiyle, Masonluğun kökeninin İskoçya'da olduğunu ileri sürüyordu.

Günümüzde İskoçya Büyük Locası, Kilwinning'de çalışan bir inşaatçı mason locasını tarihteki en eski loca olarak nitelendirir. Fakat bu locayla ilgili olarak Ramsay'ın söylediklerinin doğruluğu biraz kuşkulu...

Bundan sonra Ramsay'ın Fransa tarihindeki bir olguya değindiği görülür:

«Çoğu yerde localarımız ve ritüellerimiz dereceler içinde unutulmuştur. Birçok tarihçiden yalnızca Büyük Britanyalı olanların tarikatımızdan söz edişi bundan ileri gelir. Bununla birlikte, Fransa krallarının yüzyıllar boyunca ekselanslarının korunması için güvendiği İskoçlar, görkemini korumuştur.»

Burada Ramsay, 15.-18. yüzyıllarda Fransa'da salt İskoç askerlerinden oluşmak üzere kurulmuş ve Fransa kralının korunmasını üstlenmiş **"İskoç Muhafızlar"** adlı askeri birliği anımsatıyordu.

Bu konunun konuşma kapsamına sokuluşu, tüm söylevin kapsamındaki en önemli noktalardan biridir. Niçin önemli olduğu bu aşamada belli olmayabilir. Daha sonra ortaya çıkacaktır. İskoçların, tarih boyunca Fransızlara verdiği destek anımsatılmakta, artık bunun karşılığını ödeme zamanının geldiği belirtilmektedir.

Ardından Ramsay'ın "özgür mason" sözcüğünün kökenine ilişkin olmak üzere, aslında tarihsel gerçeklerle çelişkili olmakla birlikte kendi savına uygun ilginç bir açıklaması yer alıyor.

Kudüs'ün Müslümanların eline geçişinden sonra İngiltere Kralı 3. Henry'nin oğlu Edward'ın İngiltere'de bu tarikatın koruyuculuğunu üstlendiğini, bu kardeşlik kurumunun üyelerinin bundan böyle "özgür mason" adını aldığını ileri sürmüş.

Böylece Ramsay'ın da İngilizlerin yapmış olduğu kasıtlı yanlış bilgilendirmeden sıyrılamadığı anlaşılıyor. Bu söylemlere bakacak olursanız, sanırsınız ki tarihte inşaatçı masonlar "özgür insan" sayılma olanağını Britanya'da elde etmiş!

Ramsay, 16. yüzyıldaki din çatışmalarının, tarikatın yozlaşmasına neden olduğunu belirtmiş, sonra da şunu eklemişti:

«Bunun çaresinin başlangıcı zaten yapılmıştır. Şimdi bunu desteklemek, en azından her şeyi ilk kuruluşundaki duruma getirmek gereklidir. Bu iş, din ile hükümetin yasalarımız bakımından elverişli olduğu bir devlette zor olmaz.»

Tüm konuşmanın, politik bakımdan en önemli yeri işte burasıydı. Hayli diplomatik bir dil kullanmıştı. Açıkça söylemese de, şunu demek istiyordu:

"Fransa'nın iş birliği ve desteği sayesinde Stuartların İngiltere'deki egemenliği yeniden sağlanabilir."

Söylevinin sonuna gelmişti.

Bu "Şahane Sanat"ın yeniden Britanya Adaları'ndan Fransa'ya geçtiğini belirtip, gerek Fransa Krallığı'na gerekse Kardinal André Hercule de Fleury'ye övgülü gönderimlerde bulundu. Fakat bunu yaparken de kardinalin adını açıkça dile getirmemeye özen gösterdi. [**Şahane Sanat:** Fransızcada "Art royale"; İngilizcede "Royal art", Almancada "Königlische Kunst". Sözlük anlamı bakımından "kral sanatı"… Tarihte, inşaatçılık mesleği anlamındaki Masonluk ile eş anlama gelmek üzere kullanılmış bir terimdir. Masonların yazılarında, bu mesleğin eski uygulamalarına "operatif sanat" dendiği de görülür.]

Ramsay son bir kez daha Masonluğa dönmüş ve açıkça şunu söylemişti:

«Avrupa'nın en tinsellerinden biri olan bu ulus, bundan böyle tarikatın merkezi olacaktır.»

Biraz daha ileri giderek şunu da eklemişti:

«Gelecekte localarımız Fransa halkının, yolculuklara çıkmak zorunda kalmaksızın ve sanki devlet okullarındaymış gibi tüm ulusların temel niteliklerini öğreneceği yerler olacaktır. Bütün yabancılar Fransa'nın tüm halkların evi olduğunu görecektir.»

Masonluğu Fransa ile özdeşleştirdiği bu noktada konuşmasını bitirmişti. Ancak toplantıya özellikle davet edilmiş seçkin kişileri övgüye boğmaktan da geri kalmamıştı.

Böylece bu söylevin asıl amacının politik olduğu da ortaya çıktı.

Ramsay elbette bir Stuart yandaşıydı ama politikacı değildi. Bu yüzden kimileri, Ramsay'ın bu ünlü söylevinin metnini aslında Charles Radclyffe'in hazırladığını, nitekim bu sözlerin tam da onun üslubuna uyduğunu, Ramsay ise çok iyi bir konuşmacı olduğu için bunu ateşli bir dille ve hayli ilgi çeker tarzda okumuş olduğunu ileri sürmüştür.

Fleury

18. yüzyılın ikinci çeyreğinde, Fransa'nın en güçlü adamı Kardinal André Hercule de Fleury idi. Barışsever bir kişiydi. İngiltere Kralı 2. James tahtını terk edip kaçmak zorunda kalınca, Fransa'ya sığınan Stuartistlerin İngiltere'ye karşı burada sürdürdükleri etkinliklerinden ötürü, öteden beri tedirgindi. Stuartistlerin, henüz pek genç olan Kral 15. Louis'yi kandırmaya çalıştığını düşünüyordu.

Fleury'ye göre, bu iş daha ileri gidecek olursa, Fransa ile İngiltere arasında savaş çıkabilirdi. Anlaşılan İskoç asıllı masonlar, Fransa Kralını da Masonluğa sokmanın bir yolunu arıyordu. Bu korkunç bir şey olurdu. Ramsay'ın söylevinin amacı belliydi: İngilizlere karşı yüzyıllardan beri sürmüş olan Fransız-İskoç dayanışması ve iş birliğinin, Masonluk ortamında oluşmasını sağlamak. Bunun için de şöyle bir sav ortaya konmaktaydı:

- Masonluk ilk kez Londra'da örgütlenmiştir ama bir *"İngiliz icadı"* değildir.
- İngilizlerin ileri sürdüğü gibi inşaatçılık mesleğinden doğmuş da değildir.
- Daha önce inşaatçılık ile uğraşan localar, Masonluğun ilk kez Londra'daki örgütlenişi sırasında sadece bir "kılıf" olarak kullanılmıştır.
- Masonluğun çok daha güçlü bir temeli vardır.

Masonluğun yapılanma tarzına, ortaya konulan amaçlarına, ilkelerine, üyelerinin kimliğine ve o an için yürürlükte olan kurumsal anayasasına bakılacak olursa, bunların yalan olmadığı belliydi.

Bu işin ardındaki gerçek her ne olursa olsun, Kardinal Fleury'nin bunlara bir diyeceği yoktu. Yeter ki Fransa, kendini hiç de ilgilendirmeyen bir politikaya âlet edilmesin!... Fransa'daki İskoç asıllı masonlar böyle bir şey yapmaya kalkışırsa, onu yanlarında değil, karşılarında bulurdu.

* * *

Kardinal Fleury, Fransa'da uçan her kuşun haberini alırdı. Ramsay'ın yapmış olduğu konuşmayı dinlememiş olsa bile; ne söylediği, neler anlattığı ona daha ertesi güne varmadan yetiştirilmişti.

Fleury iyi bir Katolikti. Ne kişisel olarak Cambrai Başpiskoposu François Fénelon'dan ne de onun düşünce tarzından hoşlanırdı. Ramsay'ın söylevindeki sözler ona pek "Fénelonvari" gelmişti. Üstelik eskiden bir süre onun yanında bulunmuş olduğu bilinmeyen bir şey değildi.

Ramsay, konuşmasında iyi bir Hıristiyanmış gibi bir izlenim yaratmaya çalışmıştı.

Fleury bunu yutmazdı.

Ramsay, tüm insanların birlik ve bütünlüğünün gelecekte Hıristiyanlığın çatısı altında oluşacağını belirtmişti.

Fleury de bundan yana olurdu ama Ramsay'ın bunu içtenlikle söylediğine hiç inanmıyordu. Çünkü açıkça söylemiş olmasa bile Masonluğun tarihçesini anlatırken bu kurumun kökenine, Katoliklerin düşmanı olan kurumlardan birini, Tapınak Şövalyelerini yerleştirmişti. Açıkça söylememişti ama belliydi.

Üstelik konuşmasının kapsamında "cumhuriyet" diye bir terim de kullanmıştı.

Şimdi bu ne demek oluyordu?... Bu Masonluk denilen kurum ya da tarikat, her ne ise, Krallığa karşı mıydı yoksa?...

Dolayısıyla, Ramsay'ın bu söylevindeki sözleriyle Kardinal Fleury'nin sempatisini kazanma tasarımı daha başından suya düştü.

Ancak bunu bilmeyen Ramsay, söylevinden iki gün sonra kardinale bir mektup gönderip, Fransa Kralıyla görüşmek üzere kabul edilme dileğinde bulundu. Hatta mason localarının toplantılarının, doğrudan Fransa Kralı tarafından yönetilmesinin çok yarar sağlayacağı kanısında olduklarına bile değindi.

Ramsay'ın bu mektubu, safça, Kardinalin bu bağlamdaki tutumunu pek bilmediği için iyi niyetli bir girişim olarak nitelenemezdi. Bu mektup, önceden hazırlanmış olan planın ikinci

aşamasıydı. Ramsay'dan da, Fleury'nin genel tutumunu bilmezden gelerek, böyle yapması istenmişti.

«Bunu ondan kim istemiş olabilir?»

Elbette Charles Radclyffe... Fransa Kralı'nın Ramsay'ı huzuruna kabul etmesi sağlanacak olursa, kuşkusuz o da Paris Büyük Locası'nın Büyük Üstadı niteliğiyle onunla birlikte hatta onun önünde yürüyerek gidecekti.

«Bu doğruysa, Charles Radclyffe neden Ramsay'ı ileri sürmüş?»

Çünkü Radclyffe'in politik kimliği, Stuartlar için neler yapıp etmiş olduğu biliniyordu. Ramsay da Stuartlara uzak sayılmazdı ama politik nitelikli herhangi bir etkinliği görülmemişti. Üstelik yayımlanmış kitaplarıyla iyi tanınmış, seçkin, Fransa'da saygı gören bir kişiydi.

Ancak bununla Charles Radclyffe'in Ramsay'ı âdeta bir piyon gibi kullanıp, kukla gibi oynattığı sanılmasın... Eğer bu olay bir satranç oyununa benzetilecek olursa, Ramsay burada "at" sayılırdı yani şövalye. Ancak manevraları, satranç oyunundaki at kadar kıvrak değildi; belki açmaza alınmış durumda olduğu yani elinin kolunun bağlandığı söylenebilir. Radclyffe ise satranç oyunundaki "kale" gibiydi; geride kalan, ağır hareket eden ama çok daha güçlü olan. Niçin öyle yaptığı belli: Ramsay'ı ileri sürmek suretiyle Kardinal Fleury'nin Fransa Kralı'na ulaşılmasında kurmuş olduğu barikatı aşma çabası.

Radclyffe – Ramsay Fleury – Louis XV

* * *

Charles Radclyffe, yakın geçmişte görülmüş bir yanılgının benzerine düşmüştü. Oysa bunun farkında olması gerekirdi. Wharton Dükü Philip'in Avusturya-Macaristan İmparatoru nezdindeki girişiminin sonucunun fiyasko olduğunu nasıl bilmezdi? Onun, Viyana'dan Paris'e süt dökmüş kedi gibi döndüğünü anımsamıyor muydu? Unutmuş muydu?

Yoksa umursamıyor, unutmuşu mu oynuyordu?

Kardinal Fleury oyuna gelmedi. Stuartlar ve masonlar kendilerini ne sanıyordu?

Buna karşı hayli sert bir tavır da takınabilirdi ama diplomatik bir tutum takınıp bu işin sorumluluğundan kaçmayı yeğledi.

Ramsay'ın mektubunun kenarına *«Kral istemiyor.»* diye bir not düşüp dileğini göz ardı etti. Yanıt bile vermedi.

Ancak bu kadarla yetinmedi. Masonlara bir de gözdağı vermek istedi. Bunun için Masonluk hakkında bir resmi soruşturma açtırdı.

Fransız polisinin gizlice yürüttüğü, halkın kulağından saklanan, fakat öte yanda masonların mutlaka bilip, öğrenmesine özen gösterilen bu soruşturma sonucunda Masonluk, Fransa'nın genel güvenliği bakımından temize çıktı ama çok tehlikeli olabileceği belirtildi.

Bu Fleury'ye yeterdi. Öyle olduğunu zaten biliyordu. Polis şeflerine bu soruşturmanın sırf masonlara hadlerini bildirmek için açıldığını söylememişti.

Kardinalin istediği oldu. Fransa'daki masonlar işkillendi. Bundan böyle etkinlerini daha güvenli sürdürebilmek için önlem almak gerektiğini anladılar.

Fakat bir şeyi daha anladılar: Demek ki Masonluğa sadece aristokratları, devletin üst düzey görevlilerini ve diğer seçkin kimseleri almak yetmiyordu. Her kesimden insanlar, özellikle polis şeflerinin ileri gelenleri bir an önce Masonluğa alınmalıydı.

Dolayısıyla Kardinal Fleury'nin masonları biraz ürkütüp sindirmek için yaptığı girişim, dönüp dolaşıp masonlara yaradı.

«Hangi masonlara?... Stuartistlere mi?»

Hayır!... Stuartların emellerini umursamayan, bunları Masonluk ile bağdaşmaz gören, Masonluğun o günün koşulları altında günümüzdekine benzer evrensel amaç ve ilkelerini benimseyen Fransız masonlara.

İlk Mason Riti

Ramsay, 1738 yılında Fransa'da, tarihteki ilk mason ritini kurdu.

Bu rit hem kendi adıyla hem **"Bouillon Riti"** olarak anılır. **"İlk İskoç Riti"** dendiği de olur.

Bu girişimin başını da Ramsay çekiyor gibi görünmekteydi ama gene aslında sadece "ön safta görülen adam" durumundaydı. Politika, bu riti asıl kuranların perde arkasında kalmasını gerektiriyordu. Hiç olmazsa şimdilik...

Bu ilk ritin görünüşteki en önemli özelliği, Masonlukta artık benimsenmiş olan üç derece üzerine üç derece daha eklenmiş olmasıydı. Bundan böyle Masonluğun ilk üç derecesine **"simgesel dereceler"** (sembolik dereceler), sonrakilere **"yüksek dereceler"** dendi.

Ramsay, söylevinde Tapınak Şövalyelerine doğrudan değinmemiş olduğu için, bu bağlamda yapılan açıklamaların sadece bir yorum olduğunu ileri sürenler çıkmıştır. Ramsay'ın böyle bir şey demediğini, sözlerinin farklı yorumlandığını, Masonluğun Tapınak Şövalyeleri ile bir bağlantısının bulunduğunu göstermeye kalkışmanın yanlış olduğunu ileri sürmüşlerdir.

Masonluğun Tapınak Şövalyeleri ile doğrudan bir bağlantısı olmadığı doğru… Belki sadece İskoç Tapınakçılar ile İskoçya'daki Masonluk arasında organik bir bağlantı kurulabilir.

Ancak bu bağlantısızlık, Masonluğun özellikle yüksek derecelerinde, diğer birçok kurum gibi yer yer Tapınakçılardan da esinlenmeler ve bu tarihsel örgütün bazı öğelerinin simgesel açıdan kullanılması söz konusu olmadığı anlamına gelmez.

Ramsay'ın kurduğu bu ilk mason ritindeki derece unvanlarına bakalım.

Önce üç simgesel derece yani sırayla çırak, kalfa ve üstat dereceleri vardı. Sonrakiler şöyleydi:

4. derece: İskoçyalı Üstat (Maître écossais)
5. derece: Acemi (Novice)
6. derece: Tapınak Şövalyesi (Chevalier de Templier)

Masonluğun o tarihteki örgütsel yapısına yüksek derecelerin eklenmesi büyük bir değişim sayılırdı. Bunların kapsamına bir de "Tapınak Şövalyesi" diye bir derecenin katılması, bundan sonra Avrupa'da Masonlukla bağlantılı birtakım önemli olayların doğacağını göstermekteydi.

Nitekim öyle oldu.

Ramsay'ın söylevinin etkileri Fransa ile sınırlı kalmadı. Neler söylemiş olduğunun kulaktan kulağa yayılmasının ötesinde, konuşmanın metni çoğaltılıp dağıtılmıştı. Bu konuşma metni, **"İngiliz Masonluğu"**na karşı Fransa'da doğmuş olan **"İskoç Masonluğu"**nun propagandası gibiydi.

Katolik Kilisesi'ne göre ise durum şöyleydi:

İlk kez İngiltere'de kurulan ve geleneksel inşaatçı mason localarının bir dönüşüm geçirmiş devamı olduğunu belirten bu kurum, o tarihe kadar Katolik Kilisesi'ni rahatsız edici bir etkinlik göstermemişti. Gerçi, ortaya koymuş olduğu anayasasının kapsamında yer alan "Tanrı ve Din Üzerine" başlıklı bölüm Hıristiyanlığa aykırı düşüyordu ama varsın bununla Anglikan Kilisesi boğuşsundu; başına böyle bir dert alması, Katolik Kilisesi'nin işine bile gelirdi. Zaten denizaşırı bir boyutta yaygınlaşma eğilimi de göstermemişti. Fransa'nın kuzeybatısında kurulmuş olan birkaç loca pek önemli sayılmazdı.

Fakat bu kurum Fransa'nın bütününe, ardından Avrupa'nın diğer ülkelerine yayılma eğilimi gösterirse, işte bu Katolik Kilisesi için de tehlikeli olabilirdi.

Nitekim öyle bir eğilim görünüyordu.

Masonluğun ileri gelenlerinden biri olduğu anlaşılan şu Andrew Michael Ramsay adlı adam, bu kurum adına yaptığı konuşmada, bu tarikatın tüm insanların birlik ve bütünlüğünü sağlamak için çalıştığını belirtmişti.

Ne münasebet!... Katolik Kilisesi'ne göre, bunu ancak Papalık sağlayabilirdi. En azından bu nedenle karşısında bir rakip istemezdi.

Kaldı ki bir de "tarikat" lâfı ediliyordu?... Sanki Katolik Kilisesi "Masonluk" diye bir tarikatın kurulmasına izin vermişti!... Bunu da nereden çıkarıyorlardı?

Bunlar yetmezmiş gibi bir de "Tapınak Şövalyesi" olacaklardı, öyle mi?... Yağma yok!... Yılanın başı küçükken ezilmeliydi. O tarihe kadar Masonlukta olup bitenleri uzaktan izlemekle yetinen Katolik Kilisesi alarma geçti.

Aforoz

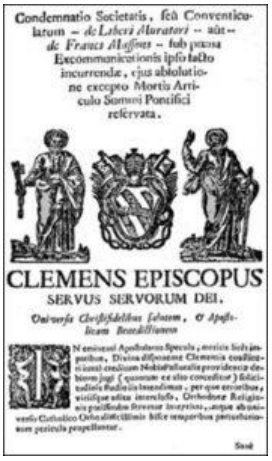
Condemnatio Societatis, seû Conventiculorum – de Liberi Muratori – aût – de Franci Massons – sub pœna Excommunicationis ipso facto incurrendæ, cujus absolutione excepto Mortis Articulo Summi Pontifici reservata.

CLEMENS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI,

Universis Christifidelibus salutem, & Apostolicam Benedictionem

In eminenti Apostolatus Specula, meritis licet imparibus, Divina disponente Clementia constituti, ea libenter Nobis fore videmur providè deliberare, quæ (quorum ex alto conceditur) solicitudini Nostræ in tuendam, per quæ securibus, vitiisque ædificatio invehitur, Orthodoxæ Religionis pacificus fructus inveniat, atque ab universo Catholico Orbe difficillimis hâc tempestate periculosum periculis propellatur.

Sané

Tam Andrew Michael Ramsay 1738 yılında tarihteki ilk mason ritini kurmuştu ki Papa 12. Clementhus da bir bildirge yayımlayarak Masonluğu aforoz etti. Hem öyle İngilizmiş, İskoçmuş gibi masonların kendi iç işleriyle bağlantılı bir ayırım yapmadan...

Aforoz bildirgesinde Papa, Masonluğa her dinden ve her mezhepten olan kişilerin kabul edilmesinden yakınıyordu.

Nasıl yakınmasın ki!... Katolik Kilisesi'ne göre, dünya yüzünde bir tek doğru dinsel inanç vardı; o da Katolik inancıydı.

Masonların, toplantılarında görüşülenleri kesin ağız sıkılığı ile saklayıp koruyacaklarına ilişkin Kutsal Kitap üzerine yemin etmelerine şiddetle karşı çıkmıştı.

Nasıl karşı çıkmasın ki!... Papa'ya göre, bir kişinin papazdan saklamak isteyeceği hiçbir şey olamazdı. Oysa şimdi masonlardan en azından bu kurum hakkında ayrıntılı bilgi alınması olanaksız duruma sokuluyordu. Bu ise, Kilise'nin hiç işine gelmezdi.

Papa, Masonlukta böyle bir yemin verildiğini nasıl öğrenmiş?

Masonların loca çalışmalarında uygulanan yazılı ritüellerin "gizli saklı şeyler" olduğu sanılmasın... Gerçi siz mason değilseniz ve mason olduğunu bildiğiniz bir kişiye gidip de bunları okumak istediğinizi söyleyecek olsanız, çıkarıp size vermez. Fakat mutlaka elde etmek istiyorsanız, değerse, çaresi vardır. Hele Batı dünyasında bu hiç zor değildir; belli kitapçılarda satılır. Her isteyen alabilir. İnternet ile haşır neşir olmuşsanız, bunları çok daha kolayca elde edebilirsiniz; hem de birçok dilde.

Nitekim Türkiye'de de mason olmadıkları halde masonların ritüellerine çoktan beri sahip olanlar vardır. Bunlar, en azından ilgili devlet organlarının arşivlerinde bulunur çünkü yasal olarak verilmesi zorunludur; yeter ki basılı olsun. Hatta kimi yazarlar, bunlara kendi yazdıkları, piyasada satılan kitapların kapsamında da yer vermiştir. Nitekim bundan ötürü ritüellere meraklı olanlar, bunları kitapçılarda, artık satılmayanları ise sahaflarda bulmaktadır.

Bu işin kilit noktası, şu "basılı olma" konusundadır. 1725 yılı öncesinde Masonlukta "basılı ritüel" hatta "yazılı ritüel" diye bir şey yoktu. Her iki derecede de ritüel, kulaktan dolma olarak öğrenilir, tümü ezberlenirdi. Zaten dinlerin çoğunda da öyle değil midir!

Fakat sonraları bununla başa çıkılamaz hale geldi. Özellikle Fransa'da ritüeller yazıldı, sonra da basılı hale getirildi. İngiltere onu çok sonra izledi.

* * *

Papanın bir diğer sorunu, mason localarının toplantılarını kapalı olarak yapışıydı. Bu toplantılar elbette sıradan insanlara kapalı olabilirdi. Buna kimsenin bir diyeceği olamazdı. Fakat bu "kapalılık" din adamlarını da kapsıyordu. İşte, bu olmazdı.

Demek ki masonlar, loca toplantılarında, din açısından uygun olmayan, utanç verici hatta günah sınıfına giren birtakım işler yapıyordu. Yoksa niçin saklanma gereğini duysunlar?... Niçin her duyduğunu, her öğrendiğini sadece kendinde tutarak, sır saklamasını pek iyi bilen papazlardan bile gizlensinler?

Papa, Masonluğu devletin huzuruna ve ruhların kurtuluşuna engel saydı. Mason kuruluşlarını üyelerini sonsuza dek suçlu bularak aforoz ettiğini, masonlarla herhangi bir ilişki kuranların da aforoz edileceğini duyurdu.

Ancak bu aforoz ile Papanın sadece Masonluğu hedef almadığını, bu yasağın tüm benzer kurum ve dernekler için de yürürlüğe konduğunu bilmek gerekir.

Gerçi bir papanın buyruğu sadece Katolikler için geçerli olurdu ama Protestanlar da bundan rahatsızlık duydu. Çünkü diğer din adamları da bundan etkilenebilirdi. Mason ya da bir başka ezoterik örgütün üyesi olduğu bilinen kişilere karşı ön yargılı bir tutum takınabilirlerdi.

Nitekim bunun sonraki tarihlerde birçok yerde görülüşü, böyle bir tasanın boşuna olmadığını gösterdi. Protestan din adamlarına göre; Papanın, her zaman olduğu gibi bu konuda da "Katolikleştirmiş" olduğu hususlar vardı. Papa yine Hıristiyanlığa tek başına sahip çıkmaya kalkışarak egemenlik taslıyordu ama kaygılarında baştan sona haksız da sayılmazdı.

Öte yandan, Calvinist din reformu sonrasında Fransa'da yürürlüğe konmuş olan bir yasa uyarınca, bir Papalık bildirgesinin bu ülkede resmen geçerli sayılabilmesi için, Parlâmentonun onayından geçmesi gerekiyordu. Papanın aforozu Parlâmentonun gündemine getirildi ve buna uyup uymamanın kişinin isteğine bağlı olduğuna karar verildi. Dolayısıyla, Fransa'da askıda kaldı.

* * *

Papanın, aforozunda yapmamış olduğu bir iş vardı: Özenli davranmış, Tapınak Şövalyelerine hiç değinmemiş, Masonluğu aslında bu nedenle aforoz ettiğini belirtmemişti. Çünkü onlara değinmek, bu tarikatın o tarihteki varlığını kabul etmek anlamına gelirdi. Zaten Papayı bu bildirgeyi yayımlamak için eyleme geçirmiş sayılan Andrew Michael Ramsay bile söylevinde onlardan açıkça söz etmemişti.

Herkes ne dendiğini, aslında neden söz edildiğini çok iyi biliyordu ama ilgili sözcük "tabu" sayıldığı için dile getirilmiyordu.

Bu tabu yıllarca korundu.

Bölüm: 9

Stuartistler

Papanın Masonluğu aforoz edişi Fransa'daki Stuartistleri hayli şaşırttı. Hiç bu kadar sert bir tepki beklemiyorlardı.

Bundan böyle daha dikkatli ve önlemli davranıp, kamuya açık toplantılar yapmaktan ve demeç vermekten sakınmayı öngördüler.

Charles Radclyffe, daha önce de olduğu gibi, hemen perde arkasına çekildi. Paris Büyük Locası'nın başına **Antin Dükü Louis de Pardaillon** getirildi ama ipler Radclyffe'in elindeydi. Silik bir adam olan Antin dükünü göstermelik bir büyük üstat olarak parmağında oynatıyor, ona her istediğini yaptırıyordu.

Fakat bu durum uzun sürmedi. Antin Dükü 1743 yılında ölünce, onun yerine bir başkasını bulmak gerekti.

Clermont Kontu Louis de Bourbon-Condé ikinci göstermelik büyük üstat oldu. Radclyffe onu büyük üstatlığa getirirken, Fransa Kralıyla hısım oluşundan da yararlanılabileceğini düşünmüştü. Ancak düşündüğü gibi olmadı.

Clermont kontu, Antin dükü gibi uyar oğlu davranmadı. Sadece protokolde yer alıp örgütün yönetimine karışmayacak, kendinden ne istenirse onu yapacak biri değildi. Her işe burnunu sokuyor, önemli konularda kararları kendisi veriyor, uygulamaya koyuyordu.

Charles Radclyffe'in gücü azalmaya başladı. Clermont Kontu Masonluğa kendi "Fransızvarî" tarzıyla sahip çıkıp farklı bir tutum takınınca, o tarihe dek çevrelerinde olup bitenlerden pek haberi olmayan Fransız masonlar uyandı. Stuartistlere karşı daha dikkatli olmaya, onların politik manevralarına âlet olmaktan sakınmaya çalıştılar. Kısa bir süre sonra, Ramsay'ın kurmuş olduğu ilk mason riti Fransız masonların egemenliği altına girdi.

* * *

Birisinden "Stuartist" diye söz edince, o kişi Stuart hanedanının fanatik bir yandaşı demektir. Öyle ki, bir Stuartistin gözü, desteklediği bu aileden başkasını görmez; hani fanatik spor kulübü destekçileri gibi… Onun indinde Stuartlar, en soylu, en yetkin, en üstün kişilerdir; Britanya'da egemenlik hakkı da sadece onlarındır. (!)

Bu hanedanın tarihte nasıl doğmuş olduğuna pek özet bir şekilde değinip geçmiştik. Şimdi biraz daha ayrıntılı bakalım.

Keltlerin pek ünlü bir kralı vardır: 3. Malcolm... Onun oğlu Kral 1. David, 12. yüzyıl ortalarında Edinburgh'daki sarayın işlerini yürütmek, babadan oğula geçmek üzere bir tür kâhyalık dizgesi kurmuştur.

Bir kişiden "saray kâhyası" olarak söz edince, onu küçümsemeyelim... Saray kâhyası hiç de sıradan biri değildi. İskoçların saray kâhyası mutlaka soylu bir Kelt ailesinden gelme olurdu.

Aslında bu hiç de yeni bir icat sayılmazdı. Daha önce Kıta Avrupası'nda buna benzer örnekler görülmüştü. Bilindiği kadarıyla böyle bir sistemi tarihte ilk kez 7. yüzyılda Franklar uygulamaya koymuştu. Sonra, Frank Krallığında saray kâhyalığı, saray nazırlığına dönüşmüştü. Saray nazırı, ülkede doğrudan kral adına hareket eden kişi olmuştu.

İskoçya'da durum farklıydı. Saray kâhyası sarayın iç işlerini yürütürdü. **"Stewart"** olarak anılırdı. Zaten Stuart hanedanının adı da buradan gelmedir.

Nasıl Karolenjler önce Austrasia Krallığı tahtına çıkıp, sonra Kutsal Roma İmparatorluğu'nun tek egemen gücü haline geldiyse, Stuartlar da önce İskoçya tahtına çıkıp, sonra İngiltere'nin de egemen gücü oldu. Şu farkla ki Karolenjler gibi entrika çevirerek değil, İngiltere tahtının doğrudan bir varisinin olmayışı gibi beklenmedik bir çıkmazın sonucunda.

Hani 1306 yılında rakibini kilisede öldürdüğü için Katolik Kilisesi'nin aforoz etmiş olduğu Robert Bruce var ya... İşte onun kızı Marjorie, sarayın o sıradaki baş kâhyası Walter the Stuart ile bir aşk serüveni yaşamış, sonunda evlendirilmişti. Robert Bruce'un oğlu Kral 2. David'in sadece kızları olduğu için, İskoçya tahtı, kız kardeşi Marjorie'nin oğlu Robert Stuart'a geçmişti.

Böylece, İskoçya'da Stuart hanedanının dönemi başlamıştı. Kesintisiz olarak üç yüzyıldan çok sürdü. Sonra da İskoçların Kralı 6. James, -bu kez 1. James adını alarak- İngiltere kralı da olunca, Birleşik Krallık olgusunun temelini attı.

Sonrasını anlatmıştık. 2. James tahttan düşürüldükten sonra Stuartistlerin bunu yeniden elde etmek için giriştikleri etkinliklerin bir bölümüne de değindik.

Şimdi sıra Masonluğun bu politik emele bulaştırılışının sonrasını anlatmaya geldi.

Charles Radclyffe

Masonluk ile ilgili çoğu yazında, tarihteki ilk mason ritinin Fransa'da Andrew Michael Ramsay tarafından kurulduğu belirtiliyor hatta Ramsay'dan "Masonluktaki yüksek dereceleri icat eden kişi" olarak bile söz edildiği görülüyor. Bundan böyle, 1720'li yıllarda oluşturulmuş üstat derecesi bile Masonluğun "simgesel dereceler" olarak anılan aşamasında kalmış oluyor.

Bu oluşumun yeri Fransa'dır ama bunu sahiden Ramsay'ın yapıp yapmamış olduğu kuşkuludur. Önemi ve işlevi yadsınamazsa da, en baştaki yerin aslında Paris Büyük Locası'nın o tarihteki büyük üstadı Charles Radclyffe tarafından tutulmuş olduğunu da bilmek gerekir.

Charles Radclyffe'in annesi, İngiltere Kralı 2. Charles'ın Moll Davis adlı bir metresinden doğma kızıydı. Dolayısıyla Charles Radclyffe, İngiltere'den kovulan Kral 2. James'in üvey kardeşiydi. Babası Derwentwater Örlü Edward Radclyffe üveydi. Annesinin kral ile ilişkisi meşru sayılabilseydi, o da bir Stuart olarak anılır ve İngiltere tahtı üzerinde 3. James kadar olmasa bile ondan bir sonraki aşamada hak iddia edebilirdi.

Charles Radclyffe ile üvey ağabeyi James Radclyffe, 3. James'i İngiltere tahtına çıkarabilmek amacıyla 1714 yılında düzenlenmiş olan İskoç ayaklanmasına katılmışlardı. Her ikisi de yakalanıp hapse atılmıştı. James Radclyffe, kafası kesilerek idam edilmişti. Charles Radclyffe ise kaçabilmiş, soluğu Fransa'da, İskoç askerî birliğinde almıştı. Yaşamının bundan sonrasını hep Stuartlar ile bir arada geçirmiş, 3. James'in oğlu **Charles Edward Stuart**'ın eğitmenliğini yapan Andrew Michael Ramsay ile de sıkı fıkı olmuştu.

Kimilerine göre; aslında Masonluktaki ilk ritin temelini, daha 1725 yılında Charles Radclyffe atmıştı. Nitekim o yıl Charles Radclyffe, Londra Büyük Locası'nın oluşumundan kısa bir süre sonra Paris'te kurulmuş olan ilk localardan birinin üstadı olmuştu. 1727 yılında kimileri onu "büyük üstat" olarak anıyordu. Zaten Wharton Dükü Philip, Viyana'dan yüz geri döndüğünde bu nedenle şaşkınlığa düşmüştü. Oysa henüz Fransa'da herhangi bir büyük loca yoktu.

«Acaba büyük üstat olarak anılışının bir başka nedeni mi vardı?»

Evet!... Charles Radclyffe, Sir Isaac Newton ölünce Siyon Örgütü'nün büyük üstadı olmuştu.

«Siyon Örgütü'nün büyük üstatlığı art arda Rozkruacıların elinde iken, nasıl oldu da Charles Radclyffe devreye girdi?»

Bu konuda tam bir açıklama, bir belge yok. Ancak, Londra Büyük Locası'nın Üçüncü Büyük Üstadı Jean Théophile Désaguliers, 1721 yılında, localar kurmak üzere Paris'e geldiğinde, Charles Radclyffe'in de Masonluğa girmesini sağladığı biliniyor. Gerçi Siyon Örgütü'nün başında Sir Isaac Newton vardı ama konu Londra Büyük Locası ile bağlantılı olunca her işi Désaguliers çekip çeviriyordu. Nasıl bir zamanlar Tapınak Şövalyeleriyle Siyonistler üst düzeyde iç içe idiyse, şimdi de masonlar ile Siyonistler, üst düzeyde iç içeydi. Dolayısıyla, yukarıdaki soruya kesin bir yanıt verme olanağı yoksa da Newton ile Radclyffe arasındaki ilişkinin de Désaguliers tarafından kurulduğu bellidir.

1725 yılında Londra Büyük Locası'nın adı İngiltere Büyük Locası olduktan sonra, Masonluğun kuruluş amacından saptırılıp İngilizleştirilmesi üzerine, Siyonistler bir başka umut arayışına girmişti. İngiltere'deki Masonluk işe yaramayacaktı. Bu işi Fransa'da sürdürmeyi denemek gerekiyordu. Hayli atılgan bir adam olan Charles Radclyffe, bunun için en uygun kişiydi.

Şu halde; tarihteki ilk mason ritinin kuruluş amacı şöyle belirtilebilir: "Siyon Örgütü'nün ülküsü uğrunda çalışmak; bu bağlamda Stuartların haklarını da özellikle gözetmek."

* * *

18. yüzyılda Siyon Örgütü'nün temel amacı daha hâlâ "Merovenjlerin yaklaşık 11 yüzyıl kadar önceki görkemli egemenliğini yeniden sağlamak" olarak özetlenebilir. Stuartların emeli ise Birleşik Krallık tahtını ele geçirmektir.

Bunların birbirinden apayrı şeyler olduğunu sanmayalım.

Merovenj ve Stuart hanedanlarının kökeninde bir soy ortaklığı vardır. Gerçi Paris'teki Milli Kütüphane'de "Gizli Dosyalar" adı altında arşivlenmiş olan belgelerde sadece Merovenjler üzerinde durulmuş, Stuartların soy ağacı ile ilgilenilmemiştir ama şunu göz ardı etmemeliyiz: İskoçların büyük bölümü Keltlerden gelmedir. Ataları, İskoçya'ya göç etmeden önce Merovenj hanedanının doğmuş olduğu Galya'da oturmuştur. Bu nedenle Keltler, şöyle ya da böyle Merovenjler ile hısım olur. Aslına bakılacak olursa Galya, Merovenjlerin ana yurdu değildir; "Kelt ülkesi" anlamına gelir.

Masonluğa gelince... Bu kurum gizli bir politik ülkünün gerçekleşmesini sağlayabilmek yolunda âlet edilmiştir. Zaten Fransa'daki ilk mason ritinin oluşturulması, bir yandan da bu ülküye dayanmaktadır. Bu bir çıkar alış verişidir. Siyon Örgütü Stuartlardan, Stuartlar da Siyon Örgütü'nden yararlanmaya çalışmıştır.

Stuartlara Destek

Daha önce görmüş olduğumuz üzere; Stuart hanedanının Birleşik Krallık tahtı üzerindeki egemenliği, 1603-1649 ile 1658-1688 yılları arasındadır.

Tarih boyunca sürmüş İngiliz-İskoç çekişmesi, İngiliz-Fransız uyuşmazlığı ve İskoç-Fransız dayanışması nedeniyle, Fransızlar ile İskoçlar arasında sık sık aile bağları kurulurdu. Soylu İngiliz ve Fransız ailelerinden gelenlerin evlendiği pek ender görülürdü.

1625 yılında İngiltere Kralı olan 1. Charles, Fransa Kralı 13. Louis'nin kız kardeşi Henrietta-Marie de Bourbon ile evlenmişti ama bu evlilik, İngiltere kralının aslında İskoç oluşundan ötürüydü. Yoksa Fransa kralı buna kesinlikle izin vermez, kız kardeşi rastlantısal olarak İngiliz asıllı birine gönlünü kaptırıp evlenmek isteyecek olsa, onu öldürtmeyi yeğlerdi.

1649 yılında Oliver Cromwell kralın kafasını vurdurarak ülkenin yönetimini ele aldığında, Stuartlardan çoğu Henrietta-Marie'nin Fransa'daki şatosuna yerleşmişti. Daha önce değinmiş olduğumuz gibi; İngiliz masonlar şiddetle karşı çıksa da Fransız masonlar, Stuartlar İngiltere tahtından düşürülmeden önce bu şatonun korunmasıyla görevli askerî birliklerde spekülatif nitelikli mason locaları kurulmuş olduğunda diretir.

Oradaki askerî birlik "Régiment d'Infanterie Walsh" *(Walsh Piyade Alayı)* adını taşıyordu. Bu isim, İrlandalıların denizcilikle uğraşan Walsh ailesinden gelmeydi. Bu aile, Stuartlar'a bağlıydı ve Fransa için savaş gemileri yapardı.

Fransızların diretmesine karşın, oradaki askerî birliklerde kurulan o ilk locaların ne denli mason locası sayılabileceği elbette tartışmalıdır.

Fakat böylece, Masonluğun tarihinde "Stuartist Masonluk" olarak anılmış olan bir olgunun ilk tohumlarının daha 1688 yılında atılmış olduğu görülür.

* * *

Her ne kadar İskoçya yüz yılı aşan bir süreden beri bağımsız bir krallık olmayı yitirdiyse de 18. yüzyıl başlarında İskoçlar hâlâ İngilizlere karşı ayak diremekteydi. Daha önce değinmiş olduğumuz üzere; bunun başını **John Grahame of Claverhouse** çekiyordu.

Claverhouse ailesinin, Robert Bruce zamanından bu yana Stuartlar ile kan bağı vardı. Dolayısıyla 2. James'in tahtı yeniden ele geçirmesi bakımından kendisine yardımcı olan İrlandalıların derdi ayrı, İskoçların derdi ayrıydı.

İrlandalıların çoğu, Stuartları, 2. James'in Katolik oluşundan ötürü tutuyordu. İskoçlar ise sadece İngiltere tahtının değil, kendi ülkelerinin bağımsızlığını da yeniden elde etmenin peşindeydi. Bunu Fransa da destekliyordu. Nitekim 1708 yılında Kraliçe Anne daha tahtında otururken, Fransa Kralı 14. Louis, 3. James'i "İngiltere kralı" olarak ilân etmişti bile.

Aslında Stuartlar, Fransa'nın İngiltere ile savaşmasını istiyordu. Bunun farkında olan 14. Louis ise pek yanaşmıyor, sadece destek vermekle yetiniyordu. Fransa Kralı'nın, bu bakımdan bir gerekçesi vardı: Fransa, hep İskoçlara yardım ediyordu ama buna karşılık aldığı doğru dürüst bir şey yoktu. Eskiden İskoç askerler Fransa'ya destek verirdi; şimdi sadece ağırlık oluyorlardı. Bu yüzden Fransa, sonunda, İskoçlar için başını derde sokmaktan cayıp, İngiltere ile barış bile imzaladı. [Utrecht Anlaşması, 1713]

İskoçlar kendi başlarının çaresine bakmak zorunda kaldı. Mar Örlü John Erskine ile George Seton tarafından düzenlenen, -hani Charles Radclyffe'in de katılmış olduğu- darbe girişimi başarısızlıkla sonuçlandı.

Dolayısıyla Stuartlar, bundan sonraki otuz yılı, umutlarını yitirmeseler de daha iyi planlanmış ve daha güçlü bir darbeye hazırlanmakla geçirdi.

İskoç Locaları

Newton'un ölümüyle birlikte artık ne Siyon Örgütü ne de Royal Society ile bağlantısı kalan İngiltere Büyük Locası, Londra Büyük Locası'na oranla hayli farklı bir tutum benimsedi.

Londra Büyük Locası, o günlerin anlayışı ölçüsünde bilimsel nitelikli bilgi ve felsefeye eğilim göstermişti. İngiltere Büyük Locası ise "bilim" ile de "felsefe" ile de hiç ilgilenmemek niyetindeydi. Ancak bu bakımdan kendi içinde uyuşma yoktu. Bir kararsızlık dönemi geçirdi.

Buna karşılık, 1729 yılından başlayarak Fransa'daki İskoç locaları hem güçlendi hem de sayıları giderek arttı. Önceleri bu gelişmeyi sırf Masonluk adına endişeyle izleyen İngiltere Büyük Locası, Fransa'daki localar Stuartist emeller doğrultusunda çalışmaya başlayınca kaygılandı. Gerçi politikayla ilgilenmediğini ileri sürüyordu ama Fransa'daki gelişmeler, İngilizlere göre Masonluğun adına genel olarak gölge düşürüyordu.

Bu nedenle İngiltere Büyük Locası harekete geçti ve Fransa'da doğrudan kendisine bağlı çalışacak localar kurmaya girişti.

Böylece Fransa'da İskoç Masonluğu ile İngiliz Masonluğu'nun rekabet içinde gelişme gösterdiği bir dönem başladı.

İngiltere Büyük Locası'nın Fransa'daki locaları elbette kendi yönetimi altındaydı. Buna karşılık İskoç locaları, Paris Büyük Locası'na bağlı olmakla birlikte, İngiltere'de ortaya çıkarılmış olan Masonluk modelini taklit etmekten kaçınıyordu. Örgütlenmeyi bambaşka bir yapı üzerine oturtmayı öngörüyorlardı.

Tasarlanan örgütsel yapı, İngiltere Büyük Locası gibi tüm üyelerin dolaylı bile olsa temsil edildiği federatif bir nitelik taşımamalıydı. Çünkü öyle olunca, her kafadan ayrı bir ses çıkıyordu. Masonluğun mutlaka bir egemen grubun yönetimi altında, **otokratik** nitelikli bir yapısı olmalıydı.

Önce bir otoriter organ oluşturulmalıydı. Bunun için ise biraz vakit geçmesi gerekiyordu. Gerçi bu iş *"Ben yaptım, oldu!"* biçiminde de sağlanabilirdi ama yeterince destek görmeyebilirdi. Hiç olmazsa şimdilik İngiltere'deki modele uygun olmakla birlikte, İngiltere Büyük Locası'ndan hem bağımsız hem de ona karşıt bir büyük loca kurulmalıydı.

İşte "Paris Büyük Locası" bu amaçla kurulmuştu: Geçici çözüm.

Tüm bunların Fransa'da oluşuna karşın, henüz ufukta *"Fransız Masonluğu"* diye bir kavram yoktu. Olsa olsa İskoç Masonluğu'ndan söz edilebilirdi.

Çünkü Fransa'daki Masonluk henüz büyük ölçüde Stuartistlerin elindeydi. Onların arkasında ise Siyonistler vardı.

* * *

İngiltere Büyük Locası, Masonluğu Avrupa'dan başlayarak dünyanın diğer yerlerine de ulaştırmayı düşünmekte olmayabilirdi. Fakat Fransa'da kendisine karşı böyle bir aykırılıkla karşılaşınca, duruma bir an önce hâkim olmak istedi. Fransa'nın üzerinden atlayarak, kendisinin benimseyip "asıl ve tek" saydığı tür Masonluğu dünya çapında başka ülkelere de iletmek, doğrudan kendi egemenliği altında tutmak için etkinliğe geçti.

İngiltere Büyük Locası'nın ilk uzandığı ülke Almanya idi. Zaten İngiltere tahtında da Alman asıllı Hanover hanedanı oturduğundan, orada doğrudan kendine bağlı birçok loca kurulmasını sağlamakta güçlük çekmedi. [Bu konuda, 18. yüzyılda Almanya'dan söz edilince, bunun günümüzdeki gibi tek bir ülke olmadığı, birbirine komşu çok sayıda krallık ve prenslikten oluştuğu göz önünde tutulmalı.]

Fransa'da gelişen İskoç Masonluğu bu atılımın farkına varmakta gecikmedi ve benzer şekilde gelişerek yaygınlaşmaya girişti. Üstelik bunu yaparken politik niteliğini de saklamıyordu. İngiliz Masonluğu ise bu bağlamdaki dış politikasının ardında yatan emperyalist eğilimi açıkça ortaya koyamazdı. Bu, Hanover hanedanının gelecekteki çıkarları bakımından tehlikeli olurdu.

Tüm bunlar günümüzde hayli yadırgamayla karşılanabilir. Fakat şunu da göz önünde tutalım: O tarihlerde henüz *"Masonluğun her ülkede bir ulusal kimlik edinmesi"* diye bir düşünce yoktu. Zaten toplumlarda ulusallık bilinci diye bir şey de yoktu. Eğer herhangi bir yerde bir halk varsa, onu doğrudan tek sahibi olan kral temsil etmekteydi. Dolayısıyla Masonlukta da herkes dünya çapında kendi istediğini yapmak, kendi düzenini kurmak hevesindeydi.

Yakupçular

18. yüzyılda Stuartistler, İngilizce ve Fransızcada **"Jacobites"** adıyla da anıldı. Yakupçular, bu terimin dilimizdeki sözlük karşılığı olarak alınmıştır.

Neden Yakup ya da Jacob?... Çünkü Stuart hanedanının soy ağacında çoğu İskoç kralları James adını taşımıştır. İngilizcedeki James ya da Fransızcadaki Jacques, dilimizdeki Yakup ya da Semitik kökenli Jacob'un karşılığıdır.

Dolayısıyla Fransa'daki Stuartistler, Yakupçular ile de özdeşleşmiş olur.

Daha önce değinmiş olduğumuz üzere; Andrew Michael Ramsay'ın Paris Büyük Locası'nda verdiği söylev, beklenen gelişmeyi sağlamak bakımından yetersiz kalmıştı. Kardinal André Hercule Fleury üzerinde de olumsuz bir etki yaratmıştı. Dahası, Katolik Kilisesi'nin de dehşetli tepkisine yol açmıştı.

Bir yanılgıya düşülmüştü; şimdi bunu gidermek gerekliydi.

Charles Radclyffe, gerek Fransızların sempatisini yitirmemek gerekse büyük üstadı olduğu Siyon Örgütü'nü açığa düşürmemek için, görünüşte bile olsa Masonlukta geri çekilmeliydi. Paris Büyük Locası'nın başına göstermelik bir büyük üstat bu gerekçeyle getirilmişti. Şimdi ne olur ne olmaz, İskoç Masonluğu'ndan söz edilmesinden kaçınılıyordu.

Bunun bir süre için böyle oluşu, Fransa'da Masonluğun kendi haline bırakılıp, politikadan soyutlanmış olduğu anlamına gelmez.

Stuartistler, İngiltere'ye güçlü bir darbe indirmeye hazırlanıyordu. Bunun için Fransa'nın desteğini kazanmaya çok önem veriyorlardı.

Paris Büyük Locası'nın ilk göstermelik büyük üstadı Antin Dükü ölünce, yerine Fransa Kralı ile hısım olan Clermont Kontu Louis de Bourbon-Condé'nin getirilişi, bir bakıma bu projenin gereklerinden biriydi.

Ancak bu proje suya düştü.

Daha önce de değinmiş olduğumuz üzere; Clermont Kontu ne Stuartistleri ne de İskoç Masonluğu'nu umursuyordu. Hele Stuartların taht davası onu hiç ilgilendirmiyordu. Masonluğa Fransa adına sahip çıkıp, gelecekte bundan kendine pay çıkarmak niyetindeydi. Bir diğer deyişle o da kendi çıkarını gözetiyor, bu amaçla Masonluğu kullanmayı düşünüyordu. Nitekim Masonluğun Fransa'da bunu izleyen yıllardaki gelişimi, öyle olduğunu gösterdi.

Dolayısıyla Clermont Kontu, Stuartistlerin pek bir işine yaramadı. Aksine, Yakupçuların avuçlarını yalamalarına neden oldu. Bu arada Charles Radclyffe'in çok emek harcayarak Fransa'daki Masonluğa ekmiş olduğu fide, tüm olumsuz etkenlere karşın yeşermiş, artık meyve veren bir ağaca dönüşmüştü. Clermont Kontu hiçbir işe yaramasa da, hiç olmazsa Fransız Masonluğu'nu geliştirmeye ve güçlendirmeye çalışmakla, İngiliz Masonluğunu köstekliyordu. İngiliz yandaşlarıyla Fransız ulusçuları arasındaki çekişme, İskoç Masonluğu'na yarıyordu.

Charles Eoward Stuart

Daha önce yaşı tutmadığı için ancak 1740 yılında Masonluğa alınabilmiş olan Charles Edward Stuart, İskoç ritinin derecelerinde hızla yükseltilip Tapınak Şövalyesi derecesine getirilmişti.

Aslında onun indinde Birleşik Krallık tahtı elbette Masonluktan çok daha önemliydi. 1745 yılında, İrlandalı Stuart yandaşı Dominic O'Haguerty'nin sağladığı bir gemiyle İskoçya'ya gitti.

İskoçlar, İngiltere'ye pek aldırmaksızın yıllardan beri dillerinden düşürmedikleri genç Stuart'ı coşkuyla karşıladı. Onu İskoçya'da varlığını ve etkinliğini sürdüren Tapınak Şövalyelerinin örgütüne alıverdiler. Bununla da kalmayıp, 1736 yılında İngiliz örneğine uygun olarak kurulmuş İskoçya Büyük Locası'nın da başına getirdiler. İskoçya ordusunu da İngiltere'ye karşı girişeceği savaşta komutasına verdiler çünkü onu "İskoçların kralı" olarak benimsiyorlardı.

İskoçya ordusu, İngiltere karşısında bir kez daha ağır bir yenilgiye uğradı. [Colloden Savaşı]

Ancak bu yenilgiden ötürü Charles Edward Stuart sorumlu tutulamaz. İskoç ordusunun eti ne budu neydi ki!... Başında her kim olursa olsun, her ne kadar becerikli askerlerle doldurulsun, İngilizlerin onu alt etmesi kaçınılmaz bir sonuçtu.

Yapılmış plan uyarınca aynı sırada Charles Radclyffe de Fransa'daki İskoç askerî birliklerini toplamış, İrlandalı Anthony Vincent Walsh'ın sağladığı savaş gemileriyle İngiltere'ye çıkarma yapma girişiminde bulunmuştu.

İngilizler çıkarmayı engellemedi. Beklediler ki tüm İskoç askerleri karaya çıksın, ortalığı boş bulsun, Londra'ya doğru ilerlesin. Sonra çevrelerini sarıp canlarına okudular.

Charles Radclyffe yine yakalandı. Bu kez kurtulamadı. Ertesi yıl kafası kesilerek idam edildi.

Böylece Siyon Örgütü de Stuartların emellerinin narına yanmış oldu. 1746 yılında durup dururken başsız kaldı.

* * *

Charles Edward Stuart, süklüm püklüm Fransa'ya döndü. İskoç masonları yine çevresine topladı. Arras'da, sonradan **"Chapitre Primatial d'Arras"** *(Önde Gelen Arras Şapitri)* adını alacak olan bir mason örgütü kurdu.

Masonlukta "şapitr" sözcüğü, yüksek derecelerde çalışan loca benzeri bir birim anlamında kullanılır. [Fransızcada "chapitre", İngilizcede "chapter". Aslında "bölüm" anlamına gelir ama Türkiye'deki masonlar "şapitr" diyor.]

Fakat bu ilk şapitr aslında bir tür mason ritiydi. Masonluğun tarihinde ilk kez bu ritin kapsamında Rozkrua Tarikatı'nın ilkelerinden alıntı ve esinlenmeler de içeren bir derece yer verilmiş, buna **"Rozkrua Şövalyesi"** denmişti.

Beri yandan, 1738 yılında Andrew Michael Ramsay'ın kurmuş olduğu söylenen ilk mason riti de olduğu gibi kalmamıştı. Başka dereceler eklenerek geliştirilip zenginleştirilmişti. "Rozkrua Şövalyesi" derecesi bunlara da katıldı.

Fransa'daki Stuartistlerden kimileri, Sir Samuel Lockhart'ın önderliğinde bir araya gelip **"Vieille-Bru"** adı verilen bir diğer İskoç riti kurdu. Bu ritin üyeleri kendilerini "Sadık İskoçlar" olarak nitelendiriyordu. Rite verdikleri ad ile de şunu demek istiyorlardı:

«Bir gün gelecek, Stuartlar gürleyerek haklarını elde edecek.»

* * *

Masonluğun başlangıçta iki derecesi vardı. Üstat derecesiyle birlikte bunlar üçe çıkmıştı. Ramsay'ın kurduğu kabul edilen ilk mason riti, bunların üzerine üç yüksek derece eklemişti.

Arras'da bunlara bir derece daha eklenmiş, böylece derecelerin sayısı yediyi bulmuştu. Vieille-Bru Riti'nin uygulamalarında ise bu dokuza çıkmıştı.

Artık Charles Radclyffe yoktu ama bunların hepsindeki öğretinin kapsamının oluşturulmasında Stuartist emellerin korunması öncelikliydi. Siyonistlerin etkisi tümüyle kalkmamış olsa da zayıflamaya yüz tutmuştu.

Fransa'da Stuartist Masonluk, Charles Edward Stuart'ın Britanya'da 1745 yılında uğradığı bozgundan sonra 40 yıl kadar daha yaşadı.

Ancak bu arada Charles Edward artık İngiltere tahtını yeniden elde etme umudunu yitirerek İtalya'ya göçmüştü. Fransa'daki İskoçlardan çoğu da birer ikişer bu ülkeyi terk ederek başka yerlere, özellikle Amerika'ya gitti.

Charles Edward Stuart İtalya'da iken, kendisine sorulduğunda Masonluk ile ilişkisi olmadığını söylerdi. Nitekim ölümünden sonra kişisel belgeleri derlenip toplanırken, bunların arasında Masonluk ile bağlantılı hiçbir şey çıkmamıştı. Kuşkusuz, olanları çok daha önceden ortadan kaldırmış olabilir.

Buna karşın, Charles Edward Stuart ölene kadar Stuartist Masonluk Avrupa'da varlığını korudu.

Charles Edward Stuart, Büyük Fransız Devrimi'nden bir yıl kadar önce öldü. Ölümüyle birlikte bu salt politik nitelikli Masonluk da tarihten silinmiş oluyordu ama zaten kısa süre sonra patlayan devrim nedeniyle, Fransa'da Masonluğun tümü darmadağın bir hale geldi. Kardeşi York Dükü Henry ise bu gibi işlerle hiç ilgilenmedi. Her ikisinin de oğlu olmadı. Dolayısıyla, 19. yüzyıl başlarında Stuart hanedanının bu kolu tarihe karıştı.

Fakat sadece o kolu... Bu olgu *"Stuart hanedanı son buldu."* anlamına gelmez. Günümüzde bile bir fırsatını bulurlarsa İngiltere Krallığı'nı yine ele geçirme umudunu tatlı bir hülya gibi koruyan Stuartlar var.

* * *

«Stuartların politik emellerinin de suya düşmesinden sonra, Siyon Örgütü ne yaptı, nasıl bir politika izledi?... Bundan sonra da Masonluğu, özellikle İskoç Masonluğu ile bağdaşan ritleri etkilemeyi, dolayısıyla kendi amaçlarını gerçekleştirebilmek için Masonluktan yararlanmayı sürdürdü mü?»

«Yoksa Siyonistler ile masonlar arasındaki bağlantı 18. yüzyılın ikinci yarısında sona mı erdi?... Öyle olduysa, Masonluk ile Siyonizm, daha sonraki tarihlerde de yine birbirine bulaştı mı?»

Hiç bulaşmamış olsalar, Masonluğa karşıt olanlar bu kurumu sonradan da *"Siyonizm yandaşlığı"* ile suçlamasa gerek. Hani, *"Ateş olmayan yerden duman çıkmaz."* denir ya!... Bu suçlama salt Türkiye'ye özgü değildir ve haklı yanı da vardır.

Siyonizmin 18. yüzyıl ve öncesindeki niteliği ve anlamıyla günümüzdeki nitelik ve anlamının farklılığı buna yeterli yanıt olmaz.

Bu kitapta Siyonizm ile de Masonluk ile de hatta Stuartlar ile de henüz işimiz bitmedi.

Her üçüyle bağlantılı olmak üzere daha anlatacağımız çok şey olacak.

Kuşkusuz, Tapınak Şövalyeleri'ni de unutmayacağız.

Bölüm: 10

İskoç Masonluğu

Bu bölüme, Masonluğa Stuartistlerin getirmiş olduğu İskoç ritinden söz ederek başlayalım.

Öncelikle iki noktayı belirtmek gerekir:

1- İskoç Masonluğu ile İskoç riti aynı şey değildir;

2- İskoç Riti denilince, bu genel kavram olur. Birkaç ayrı İskoç ritinden söz edebilme olanağı vardır.

Masonluğun tarihinde, kimi yerde **"Eski İskoç Riti"** olarak da anılan ilk mason ritinin dışında sadece İskoç Riti adını taşıyan bir çalışma sistemi yok. 18. yüzyıl ortalarına kadar tek bir İskoç riti varken, sonra birçok İskoç riti oluşmuş. Bunlardan bazısının adında "İskoç" sıfatı geçmiyor bile... Önceki bölümde değinilmiş olan "Vieille-Bru Riti" bunun örneklerinden biri. Az sonra inceleyeceğimiz "Yetkinleşme Riti" de bir diğeri.

Bir mason riti bakımından asıl önemli nokta, adından çok çalışma tarzı ve çeşitli derecelerinde yer alan öğretinin genel kapsamı… Nitekim 18. yüzyılda, İngiliz Masonluğu'nun tarzıyla pek uyuşmayan, buna karşılık Fransa'da oluşmuş İskoç Masonluğu'nun tarzına daha yatkın birçok rit kurulmuş. Bunların hepsi değilse de birçoğu İskoç riti niteliği taşır.

Günümüzde, Masonlukta olsa olsa on kadar mason ritinden söz edilebiliyor. En yaygın olanlarından biri **"Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti"** adını taşıyor. [Fransızcada **Rite Ecossais Ancien et Accepté**, İngilizcede **Ancient and Accepted Scottish Rite**, Almancada **Alte- und Angenommener Schottishe Ritus**. Türkiye'de ayrıca **Eski ve Kabuledilmiş Skoç Riti** deniyor.]

İşte bu rit bazı yerde, -özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde- kısaca "İskoç Riti" olarak da anılıyor. Adının uzunluğundan ötürü bir kısaltma gibi.... Ancak günümüzde uygulanmakta olan başka İskoç ritleri de var.

* * *

Önceki bölümlerde İngilizler ile İskoçlar arasındaki çekişmeden hayli söz edilmişti. Şimdi bunu genel olarak Masonluk üzerinde yoğunlaştıralım.

Günümüzde, İngiltere'nin en büyük mason örgütü olan **İngiltere Birleşik Büyük Locası** [İngilizcede United Grand Lodge of England], ara sıra şu anlama gelebilecek bir bildirge yayınlar:

"Benim uyguladığımın dışında, başka tür bir Masonluk yoktur; olamaz. Benim onaylamadığım birtakım örgütleri, bir mason örgütü gibi görüp onlarla iletişim kuran mason kuruluşlarını hemen Masonluğun dışına iterim. Böyle davranan masonları da aforoz ederim."

Bir diğer deyişle bu mason örgütü, Masonluğun dünya yüzünde tek egemen otoritesi olduğunu, dediğine aykırı davrananların "mason örgütü" sayılmadığını, üyelerinin "mason" sayılmayacağını, üstelik bu gibi kuruluşlarla ilişkisi olan masonları da Masonluktan kovacağını belirtiyor.

«İngiltere'deki bir büyük loca bunu hangi hakla söylüyor?... Gerçekten Masonlukta dünya yüzünde küresel boyutta geçerli böyle bir yetki var mı?»

Şöyle açıklayalım: Birisi kalkmış, "Kuş Sevenler Derneği" diye bir örgüt kurmuş. Sonra bir başkası çıkmış; "Kanarya Sevenler Derneği" kurmuş; bir diğeri de "Güvercin Sevenler Derneği"… İlk derneği kuran özel olarak sadece kafes kuşlarıyla ilgileniyor ve doğadaki diğer kuşları sevmek, onun ilgi alanı dışında kalıyor. Buna karşın şöyle bir iddiada bulunuyor:

«Kuş Sevenler Derneğini tarihte ilk kez ben kurdum. Başka hiç kimse hiçbir kuşu sevme derneği kuramaz. Kuracak olsa bile, onun bir kuş sevenler derneği olduğu söylenemez. Başka türden kuşları sevenler, benim derneğime adımını atamaz. Benim üyelerim de kuş sevmekle bağlantılı ad taşıyan başka bir derneğin üyeleriyle görüşemez. Görüşen çıkarsa, ben onu derneğimden kovduğum gibi, elinden kuş sevme yetkisini de alırım. Çünkü kuşlar ancak benim istediğim, önerdiğim ve belirttiğim gibi sevilebilir.»

İngiliz masonların öteden beri yaptığı işte bunun gibi bir şey… Onlara göre *"İngiliz Masonluğu"* diye bir şey yoktur. Tek bir Masonluk vardır; o da kendilerinin uygun gördüğü gibidir. Bunun dışındakiler, taklitçi ve Masonluğa zararlı kuruluşlardır. Bu nedenle onlarla iletişim bile kurulmamalıdır.

İngiliz mason örgütü, son yıllarda bu bağlamdaki tutumunu biraz yumuşatır gibi bir tavır takınmışsa da tarihte bu dayatmasını kabul ettirmekte hayli başarılı olmuştur.

Ancak şurası da belli ki bu başarısını doğrudan Masonluğa güvenerek değil, uluslararası ekonomik ve politik etkenlerden yararlanarak sağlamıştır. Bu arada pek diş geçiremediği, bu nedenle yapıp etmelerine pek ses çıkarmayıp göz yumduğu mason kuruluşları da vardır. Bunların başında Amerika Birleşik Devletleri'ndeki büyük localar gelir.

Bu konu, bu kitabın sonraki bölümlerindeki anlatımlarla çok daha berrak olarak anlaşılabilecek.

* * *

İngilizler, Masonlukta "rit" kavramının kullanılmasına da karşı çıkar.

Oysa Masonlukta birçok rit olduğu görülüyor. Fakat bunların arasında *"İngiliz Riti"* ya da benzer bir adı taşıyanı yok.

Bununla birlikte, günümüzde İngiltere'deki Masonluğun yapılanmasına bakıldığında; aslında doğrudan bir "rit" sayılması gereken hatta belki de birkaç ritin birleşiminden oluştuğu bile söylenebilecek bir İngiliz Masonluğu Sistemi bulunduğu görülüyor. Kimileri buna *"İngiliz Riti"* diyorsa da İngilizler böyle bir terimi kabullenmiyor. İngilizlerin sisteminde "rit" sözcüğü tek bir yerde geçiyor.

«İngilizler "rit" kavramına niçin karşı çıkıyor?»

Her şeyden önce, Masonluktaki ritleri ilk kez İngilizler değil Fransa'daki İskoç asıllı masonlar oluşturmuştur. Üstelik bu işin içine büyük ölçüde politika girmiştir. İskoçlar, Masonluğa hem amaç hem kapsam bakımından bambaşka bir biçim vermeye kalkışmış, İngiltere'deki büyük locanın sözünü dinlememiştir.

Üstelik Masonlukta "rit" diye bir kavramdan söz edilince, ister istemez **"yüksek dereceler"** diye bir kavram da gündeme gelir. [Fransızcada "Hauts Grades", İngilizcede "High Degrees", Almancada "Hochgrade"]

Oysa İngiliz Masonluğuna göre bu kurumda *"yüksek derece"* diye bir şey yoktur; olamaz.

«Bu karşıtlığın gerekçesi nedir?»

İngilizler bunu açıkça söylemez ama diğer söylemlerine bakılınca, bunun iki nedeni var gibi görünüyor:

1. Bir sıfat olarak "yüksek" kavramı, "büyük" kavramının üzerine çıkar. Bu da Büyük Loca'nın otoritesini zayıflatır. İngiltere Birleşik Büyük Locası'nın diğer büyük localar üzerinde üstün konumda bulunabilmesini zorlaştırır.
2. Yüksek derecelerdeki çalışmalar bir büyük locaya bağlı olarak yapılmaz. Masonlukta bambaşka ve kendini büyük locadan daha üstün tutan bir otoritenin oluşması söz konusudur. Oysa büyük locadan üstün bir güç kabul edilemez.

«Buna göre, gerek İngiltere'de gerekse İngiliz mason örgütünün egemenliğini kabul ettirmiş olduğu yerlerde "yüksek dereceler" yoktur, öyle mi?»

Hayır!... Vardır. Bu nedenle yukarıda, İngiliz Masonluğu Sistemindeki derecelerin birkaç ayrı rit oluşturabilecek kadar çok olduğunu belirtmiştik. Ancak bunlara *"yüksek dereceler"* denmez. İngiliz Masonluğunda bu sıfat âdeta "tabu" gibidir; dile getirilemez. Bunun yerine **"ileri dereceler"** terimi kullanılır. [İngilizcede "Advanced Degrees", Fransızcada "Grades avancées", Almancada "Beförderungsgrade"] Böylece bunların yüksek falan olmadığı, sadece "üstat derecesinin ileri aşamaları" oldukları vurgulanmaktadır.

Dolayısıyla, sadece bir genel terim olarak bile İskoç riti, İngiliz masonların benimsediği sistemin ilkeleriyle çelişkilidir.

Buna karşın günümüzde "Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti" adıyla anılan mason riti, sınırlı bir boyutta da olsa İngiltere'de de örgütlenmiş olup halen uygulanıyor. Başkaları da var.

Masonlukta geçmişten çok günümüze daha yakın tarihlerin olgusunu yansıtan bu özet anlatımın ardından, -fakat gerekeceği için bu konuya yine dönmek üzere- şimdi Fransa'ya geçelim ve ilk mason ritinin kuruluşunun ertesinde neler olup bittiğini gözden geçirmeye başlayalım.

Clermont Konseyi

18. yüzyıl ortalarına gelindiğinde, Stuartistlerin artık Fransa'daki localarda gücü kalmamıştı. Charles Edward Stuart'ın İskoçya'daki başarısız girişimi, bunun yanı sıra Charles Radclyffe'in de idam edilmesi, Fransa'daki İskoçlar için âdeta yıkım olmuştu. Umutları suya düşmüştü. Artık bir başka Stuartist de onlara yol gösteremezdi.

Başlangıçta "göstermelik" olacağı düşünülmüş olan Büyük Üstat Clermont Kontu da bambaşka bir tutum takınıp, Fransa'daki locaların stratejisini değiştirmeye yönelmişti.

Clermont Kontu, ilk iş olarak İskoç Masonluğu doğrultusunda çalışmakta olan Paris Büyük Locası'nı kapattı. Fransız masonların çoğunlukta olduğu tüm locaları bir araya getirerek, **"Grande Loge Anglaise de France"** *(Fransa'nın İngiliz Büyük Locası)* adlı yeni bir büyük loca kurdu. Bir süre sonra da bu büyük locanın yönetiminde kendisini geri plana çekip, Christophe-Jean Baur adlı bir bankeri kendisine vekil olarak atadı.

Fransa'daki İskoç localarının üyeleri, Büyük Üstadın İngiltere Büyük Locası'na ödün veren ve böylece İngiliz Masonluğu'na yaklaşmaya yönelen bu tutumundan hiç hoşlanmadı. Fakat girişimlerini durdurabilecek güçleri de kalmamıştı. Sadece, Clermont Kontu'nun otoritesini yadsımaya girişebildiler. Localarında kendi başlarına buyruk olarak çalışmayı sürdürdüler.

Clermont Kontu'nun büyük locasına bağlanan Fransız mason localarının sayısı artarken, İskoç masonlar arasında çekişmeler baş göstermeye başladı. Çekip gitmiş olman Charles Edward Stuart'a güvenlerini yitirmiş olan İskoç masonlar, bir otoriter organ aramaya girişti. Bunun için "Conseil de Clermont" *(Clermont Konseyi)* adını taşıyan bir kurul oluşturdular. ["Chapitre de Clermont" *(Clermont Şapitri)* adı da kullanılmıştır.]

«Bu adın alınışının Fransa'daki büyük locanın büyük üstadı Clermont Kontu ile ne bağlantısı var? Bu bir çelişki değil mi?»

Hiçbir ilgisi yok.

Paris'te "Clermont Cizvit Koleji" adlı bir eğitim kurumu vardı. Bu konsey, toplantılarını orada yapmaktaydı. Adı da oradan alınmadır.

1754 yılında kurulan bu mason örgütünde, öteden beri Ramsay'a mâl edilen ritin Fransız kültürüne uyarlanarak geliştirilmesi öngörülüyordu. Fransız masonların, İskoç Masonluğu çevresinde toplanması isteniyordu.

«Bu durumda Masonluğun evrenselliğinden nasıl söz edilebilir?»

O tarihte henüz öyle bir şeyden söz edilemez.

Henüz hiç kimse Masonluğun tüm dünyaya yaygın bir kurum haline dönüşeceğini düşünmekte, öyle bir şey hedeflemekte değildi. Herkes Masonluğa kendi kültür ve eğilimine, inanç ve felsefesine göre biçim vermek istiyordu. Dolayısıyla, nasıl İngiliz Masonluğu ile İskoç Masonluğu arasında bir çelişki varsa, şimdi her ikisiyle de çelişkili olan bir Fransız Masonluğu'nun doğumuna hazırlanılıyor gibiydi.

* * *

Clermont Konseyi'nde İskoç riti temel alınarak yeni bir mason riti kurmak üzere çalışmaya başlandı. Bu çerçevede bir "yetkililer kurulu" oluşturuldu. Çalışmalar oldukça Fransızvarî denilebilecek bir tarzda yürütülüyordu. Özgün İskoç Masonluğu'ndan giderek uzaklaşılıyordu.

Bu durum, özellikle, konsey üyeleri arasına alınmış olan **Karl Gottlieb Baron von Hund**'u çok rahatsız etti. Çünkü Baron von Hund, Silezyalı bir Alman soylusu olmasına karşın İskoçlar kadar ateşli bir Stuartist idi. Hatta bir "Stuart fanatiği" olduğunu söylemek bile yanlış olmaz.

Baron von Hund, soylulardan birçoğu gibi doğru dürüst bir eğitim görmemişti. Her nasılsa, belki de sırf Almanya'da hatırı sayılan bir soylu olduğu için Masonluğa alınmış, mason olunca dünyası değişmişti. Kendisini, başı göğe ermiş gibi görüyordu. Bundan ötürü öyle onurlanmış, öyle mutlu olmuştu ki... Bunu Stuartlara borçluydu. Stuartlar olmasaydı, böyle bir kurumda yer almayı hayal bile edemezdi. Hele konsey üyesi olmak...

Fransızların yaptığına çok sinirlendi; Clermont Konseyi'nden umudu kesip ülkesine döndü. Orada kendi mason ritini kurdu.

Clermont Konseyi'nde yapılan çalışmalardan ötürü rahatsız olan tek kişi Baron von Hund, değildi. Daha birçokları vardı. Aralarında dönemin ünlü Rozkruacı masonlarından, aynı zamanda bir Paracelsus hayranı olan İsviçre asıllı bir alşimist **Louis Theodore Baron de Tschoudy** de vardı. Fakat onun tepkisi farklı bir yönde gelişti.

Baron de Tschoudy'nin görüşlerini destekleyen **Pirlet** diye bir adam, Clermont Kontu'nun, Christophe-Jean Baur'dan sonra locaların yönetimini eline teslim etmiş olduğu **Lacorne** adlı kişiyle iş birliği ederek, **"Conseil des Chevaliers d'Orient"** *(Doğu Şövalyeleri Konseyi)* adını taşıyan bir başka masonik otoriter organ oluşturdu. Ortaya bir başka sistem, bambaşka bir mason riti çıktı. [Bu iki kişinin tam adı hiçbir yerde geçmiyor. Sadece meslekleri bakımından birinin terzi, diğerinin dans öğretmeni olduğuna değiniliyor.]

* * *

SANCTISSIMI IN CHRISTO PATRIS
ET DOMINI NOSTRI DOMINI
BENEDICTI
DIVINA PROVIDENTIA
PAPÆ XIV.
CONSTITUTIO
ROMÆ, MDCCLI

Bu arada, 1751 yılında **Papa 14. Benedictus** Masonluğu ikinci kez aforoz etmişti. Yayımladığı bildirgede, masonların özellikle "sır saklama" üzerine söz vermelerine karşı çıkmıştı. Bu söz veriş nedeniyle rahiplerin mason localarında neler olup bittiğini öğrenemeyeceğinden yakınıyordu.

Masonluğun ve locaların yaptığı çalışmalar hakkında herhangi bir bilgisi olan herkesin bunu Kilise'ye hemen bildirmek zorunda olduğunu, bilip de söylemeyenlerin aforoz edileceğini duyurdu.

Baron de Tschoudy, Siyonistler gibi hep perde arkasında kalmayı severdi. 1752 yılında Chevalier de Lussy takma adını kullanarak ***"Etrenne au Pape, ou les Franc-maçons vengés"*** *(Papa'ya Yeni Yıl Armağanı ya da Masonların Öcü)* adlı bir kitap yayımladı. Bu kitabında genel olarak papaları, özellikle son papayı kıyasıya eleştirdi. ***"Le Vatican Vengé"*** *(Vatikan'ın Öcü)* adlı kitabıyla, Katolik Kilisesi'ni resmen alaya aldı.

Daha önce belirtilmişti: Bir papa buyruğunun Fransa'da geçerli olabilmesi için, Fransız parlâmentosu tarafından onaylanmış olması gerekiyordu. Her iki papanın aforozu bu onaydan geçmemiş olduğu için; Fransa'daki masonlar, papaların aforozuna pek aldırış etmiyordu; Katolik olanları bile... Dolayısıyla Fransa'da Masonluk, diğer birçok Avrupa ülkesinden daha hızlı bir gelişme olanağı yakaladı. Baron de Tschoudy'nin yönlendirişiyle oluşturulan mason ritinden sonra başkaları da kurulur oldu.

Sıkı İzleyiş

Az önce sözünü ettiğimiz Baron von Hund, Masonluğa girdiğinde henüz 21 yaşında ya var ya yoktu. Bilindiği kadarıyla töreni Charles Radclyffe yönetmişti ama baronun dediğine göre kendisi için **"Bilinmeyen Üstler"** [Almancada Unbekannte Obere] olarak anılan kişilerin yönetiminde çok değişik bir ritüel uygulanmıştı. Ona göre, bu kişiler Stuartlar ile bağlantılıydı hatta doğrudan kendileriydi.

Bazı kaynaklarda Baron von Hund'un bu olayı gençlik ateşiyle yaşadığı için pek abarttığı, törende ne olup bittiğini bile doğru dürüst anlayamadığı hatta daha önce hiç görmemiş olduğu için tanımadığı Charles Radclyffe'i de Charles Edward Stuart sandığı belirtilir.

Böylece baronun bilgisizliği hatta zavallılığı ortaya konmaktadır.

Bunun doğru olup olmadığı önemli değildir çünkü bu gibi söylemler bir art niyete dayanabilir. Doğru olsa bile, Baron von Hund'un 18. yüzyılın ikinci yarısında Almanya'da **"Sıkı İzleyiş"** [Almancada Strikten Observanz] adını taşıyan, pek tutulmuş, hayli yaygınlaşmış bir mason riti kurmayı başardığı, böylece adını Masonluğun tarihine hiç unutulmayacak bir şekilde yazdırdığı yadsınamaz.

* * *

Baron von Hund, Almanya'da kendi mason ritini kurduğunda, bunun ritüellerinin kapsamına genel tarih bilgileriyle çelişkili birçok şey katmıştı. Bu olağandı çünkü o tarihlerde Masonluğa girmek için bilgili olmak gerekmiyordu. Hele bir "soylu" için, sırf soylu olması bile yeterli sayılırdı. Bunun örneklerini daha önce de gördük.

Ancak, Baron von Hund kendi kafasından bir mason riti oluşturunca, aslında Masonlukta olmaması gereken bir durum doğdu. Öyle ki Baron von Hund'un bu ritin öğretisinde yer verdiği öğelerle ne demek istediği hatta yer yer neden söz etmekte olduğu bile pek belli değildir. Yanlışlıkların ve çelişkilerin birbirini kovaladığı görülür.

Baron von Hund'un Ramsay'ın kurduğu ilk mason ritinin 1740'lı yıllarda uygulanan üç yüksek derecesinde ilerletilmiş olduğu bilinmektedir. Belki de değindiği fakat ayrıntılarını açıklamadığı giriş töreni Masonluğa ilk girişi değil, o tarihte "Tapınak Şövalyesi" unvanının verildiği son derecesine ilişkin bir törendir. Neden söz ettiği anlaşılamamıştır.

Nitekim Tapınak Şövalyeleri, belki de Baron von Hund'un kurduğu Sıkı İzleyiş Riti'nde diğer tüm mason ritlerinden çok daha belirgin bir tarzda yaşatılmıştı.

Baron von Hund bu konuda şunu bile söyleyecek kadar ileri gitmişti: «Her mason aynı zamanda bir Tapınak Şövalyesidir.»

İddiasına göre, onu Masonluğa almış olan "Bilinmeyen Üstler" özellikle ona çok önemli bir görev vermişti. Bu görev, Masonluğu Tapınak Şövalyelerinin özgün kökleri üzerine oturtmaktı.

Nitekim o da öyle yapmaya çalışmıştı ama bilgisinin yetersizliği nedeniyle birçok yanılgıya düşmekten de sakınamamıştı. (Bu konuya şu çalışmanın birinci kitabında, **"Son Tapınakçılar"** başlıklı bölümde de değinmişti.)

* * *

Fransa'da, Masonluktaki İskoç Riti'ne birbiri ardınca yeni derecelerin eklendiği bir evreye girilmişti.

Kimilerine göre bu dereceler hiç de yeni değildi; İskoç kökenli eski bir ritin uygulanmasına başlanıyordu.

Böylece geliştirilmekte olan bu ritin kapsamını beğenmeyen, hele bunun bir de İskoç kökenli olduğunu öğrenip, sırf bundan ötürü hoşlanmayanlar ise kendi eğilimlerine uygun başka bir mason riti kurmaya hevesleniyordu.

Fransa'da artık Stuartların davası unutulmuş, terk edilmiş gibiydi.

Baron von Hund'a sorarsanız, Fransızlar, böyle yapmak suretiyle İskoç Riti'ni yozlaştırıyordu.

«Kendisi bir rit kurmuş; buna karşın, İskoç Riti'nden elini eteğini çekmemiş. Bağnazlığa varır ölçüdeki bu diretmesinin arkasında acaba başka birileri, bir başka etki olabilir mi?»

Bu ne demek oluyor?

«Şu demek: Fransa'daki masonlardan umudunu kesmiş olan Siyon Örgütü, bu kez de aslında yeterince bilgili olmayan bu Alman soylusunu kendi amaçları doğrultusunda kullanmaya girişmiş olabilir mi?»

Kim bilir!... Belki! Ona Siyon Örgütü'nün amaç ve ilkeleri anlatılamazdı ya!... Tapınak Şövalyelerinden söz etmesi yeterdi ve bu Siyonistlerin işine gelirdi.

* * *

Sıkı İzleyiş Riti, Almanya'da uygulandığı ilk yıllarda çok ilgi gördü; hızla gelişti ve yaygınlaştı.

Baron von Hund, bu ritte çalışan Alman localarını kesin ve tartışılmaz bir egemenlikle, âdeta "kral" gibi yönetiyordu.

Bu yüzden, bir süre sonra ondan usanıp, karşı çıkmaya başlayanlar oldu. Bu karşı çıkanların başında gelen **Johann August von Starck**, Hund'un yanlış bilgiler verdiğini, peşine taktığı birçok masonu yanılttığını, Masonlukta *"Bilinmeyen Üstler"* diye de bir şey olmadığını ileri sürdü.

Özellikle şu son sözü, Baron von Hund'a şarlatanlık suçlaması yöneltmek ile özdeş sayılırdı. Aslında onu "hiçbir şey bilmediği halde bilir gibi görünen bir zavallı" olarak niteleseydi, belki çok daha doğru olurdu.

İkisi arasında öyle sert tartışmalar çıktı ki, Johann August von Starck'ın Sıkı İzleyiş Riti'ni yok edip yerine bir başka rit kuracağı sanıldı çünkü çok yandaş toplamıştı. Fakat öyle yapmadı; Sıkı İzleyiş Riti'ne hayli karmaşık bir yöntemle birtakım başka dereceler ekleyip farklı bir nitelik edindirdi. Bunu, "Sıkı İzleyiş"in karşısında, **"Rahatlatılmış İzleyiş"** [Almancada Late Observanz] olarak nitelendirdi.

Sanki tüm bunlar, eksiği giderip yanlışı düzelterek yerine daha iyi ve daha doğru olanı koymak için iyi niyetle yapılmış gibi görünüyor ama öyle değil. Sonradan bu rite Katolik ilkelerinin sokulmasına başlandı.

Bir sonraki aşamada, "sıkı" olana oranla "rahatlatılmış" olduğu ileri sürülen bu ritte çalışacak masonların Katolik inancını benimsemeleri zorunlu tutuldu. Bu rit, sonraları **"Klerikat"** *(Rahiplik)* adını aldı.

İşte bu yeni tutum, Johann August von Starck'ın foyasını ortaya çıkardı. Baron von Hund, bilgisiz bir egemenlik budalası olabilirdi. Kuşkusuz çok yanlışı vardı ama kötü niyetli değildi. Eğer bir Stuart yandaşı olmak, Masonlukta Tapınak Şövalyelerine önemle ağırlıklı bir yer vermek kötü niyet sayılırsa başka…

Johann August von Starck ise bilgili fakat Masonluk açısından art niyetli bir düzenbazdı. Sonradan, Cizvitlerin hesabına çalıştığı, aslında Masonluğu içten çökertmek için uğraştığı anlaşıldı.

Masonlar hep Katolik Kilisesi'ni rahatsız eden işler yapıyordu. Bu da Katolik Kilisesi hesabına Cizvitlerin savunma girişimiydi.

* * *

Baron von Hund tam bir despot, dediğim dedikçi, kendisini olduğundan daha üstün göstermeye çalışan fakat onurlu bir adamdı. Ona göre; hiç de öyle kendi kafasından *"Bilinmeyen Üstler"* diye bir şey uydurmamıştı. Ona haksızlık ediliyordu. Hem bu öyle bir haksızlıktı ki âdeta bir tanrıtanımazın çıkıp da *«Ben hiç sizin o var olduğunu söylediğiniz Tanrı'yı görmedim. Demek ki Tanrı yoktur. Varsa bana gösterin de inanayım.»* demesi gibi bir şeydi. Ona göre, Bilinmeyen Üstler vardı. Onları görmüştü. Kendisine güvenilmeliydi.

Bu bakımdan, Baron von Hund böyle bir şeyi gerçekten de uydurmuş olsa bile, herkesten önce buna kendisi, içtenlikle inanmıştı.

Gelin görün ki Bilinmeyen Üstler onu terk etmişti. Onu yalnız bırakmış, kendisini yıpratmak isteyenlere karşı hiç korumamışlardı. Oysa onunla iletişimde olacaklarını, onu destekleyeceklerini söylemişlerdi. Yapmamışlardı; sözlerini tutmamışlardı.

Bu yüzden de Baron von Hund, Bilinmeyen Üstler'e karşı gücenikliğini kendi sorunu tutarak, Sıkı İzleyiş Riti'ni kendi bildiği yol ve yöntemle yürütmek zorunda kalmıştı. Yapılan saldırıları da tek başına göğüslüyordu.

Baron von Hund'un Bilinmeyen Üstler diye bildiği kimseler Stuartlar ise, onu desteklemek üzere verilmiş bir söz de varsa, bu elbette tutulamazdı çünkü Stuartlar 1746 yılından sonra çil yavrusu gibi dağılmıştı.

Baron von Hund, Fransa'da gerek Masonluk gerek politika alanında neler olup bittiğinin farkında bile değildi. Kendi derdine düşmüştü. Yakınması da boşunaydı.

* * *

«Acaba Baron von Hund'un "Bilinmeyen Üstler" dediği kişiler gerçekten Stuartlar mıydı?.. Siyon Örgütü'nün ileri gelenleri olamaz mı?»

Şöyle diyelim: Ne fark eder?... Charles Radclyffe ölmeden önce zaten Siyon Örgütü'nün büyük üstadı değil miydi? 1745 yılındaki darbe girişiminde bozguna uğramadan önce ha Stuartistler ha Siyon Örgütü...

Aslına bakılacak olursa Baron von Hund'a destek verenler de vardı. Hatta o destek olmasaydı, kendisine ne kadar güvenirse güvensin, Almanya'da böyle başarılı bir oluşum yaratamazdı. Bunu becerebilecek yetenekte değildi. Nitekim bu yüzden yukarıda "Acaba Siyon Örgütü bu kez onu kullanmaya girişmiş olabilir mi?" biçimindeki soruyu "Belki." diyerek yanıtsız bıraktık.

Fransa'da Stuartlar cephesi çöktükten sonra; Almanya'daki Sıkı İzleyiş Riti, o sıralarda Siyonistlerin çıkarlarını gözetebilecek en elverişli mason örgütü olarak görülmüştü. Charles Radclyffe öldükten az sonra, Siyon Örgütü'nün başına Avusturya-Macaristan İmparatoriçesi Marie-Theresa ile evlenmiş olan François de Lorraine'in küçük kardeşi **Charles de Lorraine** geçmişti. Baron von Hund'a belli etmeden yardım eli uzatıyordu ama baron bunun farkında bile değildi; farkında olması da gerekmiyordu.

Fakat bir süre sonra Charles de Lorraine, gerek kendi sorunları gerekse artık Baron von Hund'un âdeta çılgın gibi saçma sapan işler yapmaya başlaması nedeniyle desteğini çekti. Siyon Örgütü'ne bir başka paravana bulmuştu: Töton Şövalyeleri Tarikatı.

Baron von Hund sadece yakınıp duruyor, çevresinde neler olup bittiğini bilmiyor, bakmıyor, baksa da görmüyor, görse de anlamıyordu.

Oysa Töton Şövalyeleri Tarikatı orada, Prusya'da, burnunun dibindeydi. Fakat o ille de «Tapınakçılar da Tapınakçılar.» diye tutturmuştu.

Sıkı İzleyiş Riti, Baron von Hund yaşadığı sürece -hayli zayıflamış olsa bile- Almanya'daki varlığını korudu. 1763 yılındaki ölümüyle birlikte tarihe karıştı. Fakat bir yandan Prusya merkezli oluşu diğer yandan Tapınak Şövalyeleri ile bağlantısını sıkıca korumuş olması nedeniyle, çok daha sonra kurulan Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin esinlenme kaynaklarından biri oldu.

Kuşkusuz Almanya'daki Masonluk, Sıkı İzleyiş Riti ve onu yıkıp yerine geçen Rahatlatılmış İzleyiş Riti ile de sınırlı değildi. Orada da Fransa'daki karmaşanın bir benzeri yaşanıyordu. Başka ritler de vardı. Üstelik Almanya'ya, -daha önce de değinilmiş olduğu üzere- İngiliz Masonluğu da el atmıştı.

Ekosizm

Baron von Hund beğenmeye dursun, Fransa'da İskoç Masonluğu, önceki Stuartist niteliğini giderek yitirip, gelişmesini Fransızvarî bir tarzda sürdürdü. 18. yüzyılın ikinci yarısında, yer yer Ekosizm olarak da anılmaya başlandı. [Fransızcada "Ecossisme"... İngilizce ve Almancada Fransızcadaki gibi kullanılırsa da bunun yerine aslında "İskoç Masonluğu" anlamına gelen "Scottish Freemasonry" ve "Schottische Freimaurerei" terimleri de görülür.]

Sözlük anlamı bakımından Ekosizm, "İskoççuluk" demektir. Fakat bu terimin kullanımı salt Masonluğa özgüdür. Başka hiçbir yerde, hiçbir konuda "İskoç yandaşlığı ya da destekçiliği" anlamında olmak üzere Ekosizm diye bir terim kullanıldığı görülmez. Kuşkusuz, ilk ortaya çıkışında bir politik amaç ve eğilim söz konusudur. Bu ise, Stuartların emelleriyle bağdaşır.

Dolayısıyla, Ekosizm salt Masonluğa özgü olsa da doğuşunda ulusal ya da etnik bir niteliğin bulunmadığını savunmak boşuna bir çabalama olur. Ancak sonradan bu nitelik ortadan kalkmış ve Ekosizm bir sistem ve tarz bakımından İngiliz Masonluğu terimine karşıt olan İskoç Masonluğu ile aşağı yukarı eş anlama gelmek üzere kullanılır olmuştur.

Aynı terim, 19. yüzyıl başlarından bu yana Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin temel niteliğini tek bir sözcük ile yansıtmakta kullanılıyor.

1758 yılında Fransa'da, yirmi yıl kadar önce Andrew Michael Ramsay'ın ortaya çıkardığı ilk mason ritinin geliştirilmesi suretiyle, **Yetkinleşme Riti** adı verilen bir diğer ritin kurulmasına girişildi. [Fransızcada "Rite de Perféction"... Aslında "perféction" sözcüğünün Türkçedeki tam sözlük karşılığı "yetkinlik"tir. Fakat Türkiyede buna "Olgunlaşma Riti" dendiği de görülmektedir. Fransızcadaki terimin dilimize dönüştürülmesiyle, "Perfeksiyon Riti" dendiği de olmuştur.]

Bu rit, bir bakıma Clermont Konseyi'nin yaptığı çalışmaların sonucunda ortaya çıkmış bir ürün sayılabilir. Birkaç yıl içinde sadece Fransa'da değil, diğer Avrupa ülkelerinde de hayli yayıldı. Amerika kıtasına bile ulaştırıldı.

Amerika'da Masonluk, Avrupa'ya oranla çok daha tutarlı bir görünüm sergiledi. Çünkü 18. yüzyılın ikinci yarısında Avrupa âdeta bir "mason ritleri karmaşası" içinde çalkalanırken, Amerika'da Yetkinleşme Riti tekel oluşturdu. Avrupa'daki İngiliz Masonluğu ile İskoç Masonluğu arasındaki çatışma henüz oralara yansımamış, Fransız asıllı göçmenler Amerika'da kendi benimsedikleri türdeki Masonluğun yerleşmesinde güçlük çekmemişti.

* * *

1738 yılında ilk mason riti kurulduğunda, üçü simgesel üçü yüksek olmak üzere toplam 6 derece söz konusu iken, 1748 yılında yapılan çalışmalarla bunların sayısı 14'e çıkarılmıştı. 1758 yılında derecelerin sayısının 25'e yükseltilmesiyle birlikte, Yetkinleşme Riti kurulmuş oldu.

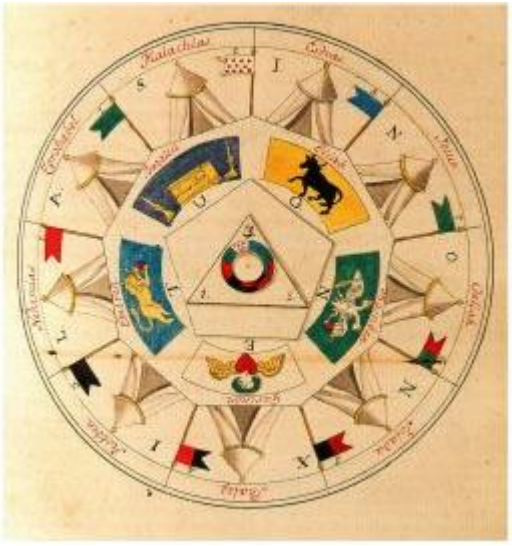

Masonlukta herhangi bir rit çerçevesinde asıl önemli olan derecelerinin sayısı değil, ritin tümündeki öğretinin zenginliğidir.

Alın herhangi bir dereceyi; birkaç bölüme ayırın; her birini apayrı bir derece olarak gösterin; bu işi diğer dereceler için de yapın; ortaya yüzlerce dereceli bir mason riti çıksın… Bu nedenle, pek daha az sayıda derecesi olan bir mason riti, kapsam ve öğreti bakımından çok fazla derecesi olan bir başkasıyla eşdeğer olabilir.

Yetkinleşme Riti, kurulduğu sıralarda **Heredom Riti** olarak da anılıyordu.

Heredom, etimolojisi bakımından Yunanca "hieros" *(kutsal)* ve "domos" *(ev)* sözcüklerinin birleşiminden türetilmiştir. Bundan ötürü de "tapınak" sözcüğü ile hemen hemen eş anlama gelir. Burada söz konusu olan tapınak ise öncelikle Süleyman Tapınağı, daha geniş düşünülürse "Kudüs Tapınağı"dır.

Heredom Riti terimine ilişkin bir başka yorum daha var...

Buna göre; aslında bu sözcük Latincede "kalıtım" anlamına gelen "hoerodum" sözcüğünden alınmadır. Burada söz konusu kalıtım (miras) ile de Stuartların İngiltere tahtı üzerindeki hak sahipliğinin vurgulanmasının istendiği söylenir.

Bu ritin adının ille Stuartist Masonluk ile bağlantısının kurulması gerekli görülürse, bu hayli zorlamalı bir yakıştırma olur. Çünkü o tarihte artık Stuartların emellerinin gerçekleşme umudu bitmişti. Ancak İngiliz Masonluğu'na karşıt bir İskoç Masonluğu'ndan elbette söz edilebilir.

Öte yandan, gerçekleşmesi umudu hâlâ korunan ve sürdürülen bir başka emel vardır: Siyon Örgütü'nün yüzyıllardan beri süregelen ülküsü.

Dolayısıyla kalıtım, Merovenjlerin hatta çok eskiye uzanarak Benjaminlerin kalıtımı biçiminde bir anlamda alınırsa, bu kez sözcüğün asıl kökünün Latince olduğunu benimseme olanağı doğar. Fakat bu, o tarihte Siyon Örgütü'nün hâlâ Masonluğu kullanmaya çalıştığını varsaymakla bağdaşır. Oysa Siyonistler artık bu kurum ile ilgilenmez olmuştu.

Bu sözcük, doğrudan İskoç Masonluğu'nda ortaya çıkarılmış değildir. Rozkrua Tarikatı'nda, ritüelik çalışmanın yapıldığı yere "heredom" denirdi. Yetkinleşme Riti oluşturulurken de 18. dereceye "Rozkrua Şövalyesi" dendi. Buna bakılırsa, Rozkrua Tarikat'ından esinlenmelerin bu ritin 18. derecesine alındığı, ancak bu kadarla yetinilmediği anlaşılıyor.

* * *

Yetkinleşme Riti'nin ilk 14 derecesini "La Grande Loge et le Souverain Conseil des Sublimes Princes de Maçonnerie" *(Masonluğun Yüce Prenslerinin Egemen Konseyi ve Büyük Locası)* adı verilmiş olan bir örgütün yönetmesi öngörülmüştü. Sonraki dereceler için de "Sublime Conseil" *(Yüce Konsey)* adını taşıyan bir egemen organ kurulmuştu. Clermont Konseyi dağılmadan önce bu konu gündemine getirilmiş, fakat oy birliğiyle karar almayı öngören konsey bunu uygun görmemişti. Nitekim üyeleri arasında çıkmış uyuşmazlıklardan biri de buydu. Fakat aslında hepsinin temelinde Fransa'da yerleşmiş İskoç asıllı masonlar ile Fransızlar arasında belirmeye başlayan rekabet yatıyordu.

İskoçlar güçlerini giderek yitirirken, Fransızlar İskoç Masonluğu'na iyiden iyiye sahip çıktı. Yetkinleşme Riti'ne de Fransız kültürüyle bağdaşan bir karakter edindirdiler. Ritin yönetim organını, her biri **"Sublime Prince du Secret Royal"** *(Royal Sır Yüce Prensi)* olarak anılan 25. derecedeki masonlardan kurdular.

«Neden prens?... Madem prens; oldu olacak neden "kral" değil?»

Her şeyden önce "kral" unvanı biraz sorunlu... Onu kullanmak öyle kolay değil. Çoğunlukla bu unvan, "bir ülkede taç giyerek orada egemen güç olan kişi" için kullanılır. Gerçi daha önce görmüş olduğumuz üzere başka bir anlama da çekilebilir ama ilk akla gelen budur.

Dolayısıyla "kral" unvanının kullanılması yakışık almazdı. Oysa "prens", açıkça üst düzeyde bir soyluluğu vurgulamaktaydı ve yeterdi.

«Bu unvanı alacak kişilerin soylu olması mı gerekliydi?»

Hayır!... Aslında soylu olmayan bir kişi bile "prens" unvanını alınca sanki soylu gibi olurdu. Bu bağlamda şöyle bir yorum yapanlar görülür:

"Daha önce şövalye ve şimdi de prens ve bunun gibi soylulukla bağlantılı unvanların kullanılması suretiyle, Masonluğun önce şövalyeliğe sonra da aristokratlığa özenenler için daha çekici olması amaçlanıyordu."

Bu yorumda masonlarla biraz alay ediş var ama yalan da sayılmaz.

Bu arada elbette başlarında "kral" olarak anılan ya da nitelenen birisi olmasa da Masonluğun başlı başına bir krallık gibi olduğu izleniminin yaratılmasına çalışılmıştı.

Zaten "krala özgü" ya da "şahane" anlamına gelen o **"royal"** sıfatı, burada bir anahtar niteliği taşımaktaydı ve egemenlik olgusunu dile getirmekteydi.

«"Royal sır" ne anlama geliyor?»

Ritin en yüksek derecesindeki masonların "bir krala yakışır düzeydeki ulu bir sır" olarak görülen üstün bir bilgiye sahip olduğu vurgulanmış oluyor.

Yetkinleşme Riti'nin 25. ve son derecesinin, çok eski bir gizli örgütten esinlenilerek düzenlendiği söylenmekteydi. Bu konuda dendiğine göre; "Kutsal Hazinenin Pek Sadık Koruyucuları" [Fransızcada "Très Fidèles Gardes de le Trésor Sacré"] adını taşıyan bu gizli örgüt, 12. yüzyılda Kudüs Kralı 2. Baudouin tarafından kurulmuştu. Bu durumda konu dönüp dolaşıp ve ister istemez "Hz. Süleyman'ın Hazinesi"ne, dolayısıyla yine Tapınak Şövalyelerine gelir. Bilindiği kadarıyla, bu ritin oluşumunda Siyon Örgütü'nün doğrudan bir katkısı, işin içine karışması söz konusu değildir ama Tapınak Şövalyelerinin anısının korunmasına özen gösterilmiş olduğu bellidir.

«Dolayısıyla, Baron von Hund boşuna mı Clermont Konseyi'ni terk ederek çekip gitmiş oldu?»

Hayır!... Herhalde Fransa'da oluşacak mason ritinin birtakım evrelerden geçip bu noktaya geleceğini düşünememişti. Kaldı ki Baron von Hund'un Clermont Konseyi'nin çalışmaları sırasında çekip gidişinin asıl nedeni, Stuartlara karşı daha önce gösterilmiş ilginin sona ermesiydi.

Doğudan Batıya

Yetkinleşme Riti'nin yönetimi, 25. derecedeki masonlar arasından belirlenen ve dokuz kişiden oluşan bir kurulun elindeydi. Bu kurula **"Doğu ve Batı İmparatorları Konseyi"** deniyordu. [Fransızcada "Conseil des Empereurs de l'Orient et de l'Occident"]

Hani daha önce Siyon Örgütü'nün Londra Büyük Locası'nın federatif yönetim tarzından hiç de hoşnut kalmadığından söz etmiştik ya!... İşte şimdi, geç olmasına karşın buna çözüm getirilmişti.

Masonluktaki bir yüksek derece örgütü açısından pek de önemsenmeyen simgesel derecelerde çalışan localardan oluşan bir büyük locanın örgütlenmesi her nasıl olursa olsun, asıl önemli olan yüksek derecelerin otokratik bir tarzda yönetilmesiydi. İsteyen herkes simgesel derecelerde çalışacak bir loca kurabilir, isterse bunu bir büyük locaya bağlama girişiminde de bulunabilirdi. Yüksek derecelerdeki çalışma birimlerini ise masonlar kendi başlarına kuramazdı. Bu birimler, ritin egemen organının buyrultusuyla oluşur ve onun yönergelerine uyarak çalışırdı.

Bu durumda Siyon Örgütü'nün Önceki Büyük Üstadı Charles Radclyffe adına üzülmek mi, yoksa sevinmek mi gerekir acaba?... Sağlığında İskoç Masonluğu kapsamında oluşturmak istediği bu örgütlenme tarzı, ölümünün üzerinden 15 yıl kadar bir süre geçtikten sonra gerçekleşmişti.

«Bu kurulun üyelerine niçin "Doğu ve Batı İmparatorları" denmiş?»

"İmparator" unvanının kullanımı, egemenlik olgusunun sorgulanamaz ve yaygın bir kapsam taşıdığını vurgulamak amacından kaynaklanıyordu.

«Siyon Örgütü ve Kutsal Roma İmparatorluğu ile bağlantısı var mı?»

Öyle olduğunu düşünmek, Masonluktaki her olguyu ille Siyon Örgütü'ne bağlamak gibi yanlış bir düşüncenin ötesinde, biraz da abartı olur. Bu ritin oluşumunda Siyon Örgütü'nün parmağı görülmüyor.

«Doğu ve batı hangi anlamda kullanılmış?»

Kimileri, bu ritin en doğudaki ülkelerden en batıdaki ülkelere kadar uzanan global bir nitelik taşımasının öngörülmüş olduğunu, bunun simgesel bir anlam taşımak üzere kullanıldığını belirtmiştir.

Ancak bu açıklama, Masonlukta daha sonraki bir dönemde belirmiş tutum ve eğilimi dile getirir. 18. yüzyılın ikinci yarı başlarında Masonlukta öyle bir anlayış henüz yeşermemişti.

Kimilerine göre buradaki doğu ile batı, coğrafi bölgeleri niteler. Nitekim kimileri bunu Avrupa kıtası boyutunda düşünüp, Britanya'dan Kudüs'e kadar olmak üzere yorumlamıştır. O zaman sözü edilen imparatorluk, bir bakıma Kutsal Roma İmparatorluğu ile özdeşleşir. Böyle bir durumda ise bu adın seçiminde Siyon Örgütü'nün dolaylı bir etkisinin bulunduğu düşünülebilir.

Ancak bu düşünme tarzı da ön yargıdan kaynaklanan bir yanılgıya düşmek sayılabilir. Çünkü Siyon Örgütü, o sırada artık Fransa'daki Masonluktan elini ayağını çekmişti. Konuyu zorlayarak ille Siyonistlere bağlamak doğru olmaz.

Şu açıklama, ritin sonrasına ilişkin bir ayrıntılı oluşumu da içermekle birlikte, çok daha akla yatkın görünüyor: 1761 yılında bu konsey, **Etienne Morin** *(Stephen Morin)* adlı bir masona ritin 25. derecesini verdi. Onu üstün düzeyde yetkilerle donatıp riti örgütlemek üzere Amerika'ya gönderdi. Belki, Etienne Morin zaten Amerika'ya göçmek niyetinde olduğundan, Doğu ve Batı İmparatorları Konseyi de bu fırsattan yararlanmayı öngörmüştü. Böylece, konseyin adındaki doğunun "Avrupa ile Asya", batının "Amerika" anlamında kullanılmış olduğu ortaya çıkar.

Belki de hiçbiri… Doğudan batıya kadar uzanmak, simgesel bakımdan tüm dünyayı kapsamak demektir. Doğu ayrı, batı ayrı değil, ikisi bir arada "doğu ve batı".

Bir Başka Anayasa

Yetkinleşme Riti'nin kuruluşu tamamlanıp, birimlerindeki çalışmalara başlanınca, bir noksanlığın farkına varıldı: Masonluğun Londra Büyük Locası'nda 1723 yılında yürürlüğe konmuş anayasası öteden beri Fransa'da da benimsenmişse de bu ritin örgütlenme ve yönetim tarzına uymuyordu. Ritin kendine özgü bir anayasasının bulunması gerekli görülüyordu. (İngiltere'de, anayasa üzerinde 1738 tarihinde ve sonra yapılmış değişiklikler etkili olmamıştı.)

«Bu gibi düzenlemeler niçin tüzük ya da yönetmelik gibi bir adla değil, yasa hatta anayasa gibi hayli güçlü sayılabilecek bir nitelikle anılmış?»

Kim bilir!... Belki sahiden güçlü olduğu izlenimi yaratsın diye... Zaten bir yasa ya da anayasa, ritin ya da organizasyonun tümü için geçerli sayılıyor. Localar ve diğer kuruluşlar ise kendilerine özgü tüzükler düzenleyebiliyor.

Şunu da göz ardı etmemeli: Anayasa denilen bu düzenlemelerin yürürlüğe konduğu dönemde Avrupa'da henüz krallıklar egemendi. Parlâmento bulunan ülkelerde, kralın onaylaması durumunda yürürlüğe girecek olan "yasalar" söz konusu olabilirdi ama henüz "anayasa" yoktu. Dolayısıyla, Yetkinleşme Riti'nde de bir anayasa düzenlenip, 1762 yılında yürürlüğe girdi.

Bu anayasa, ritin egemen organına bağlı tüm birimlerin kuruluş, yönetim ve çalışmalarının nasıl düzenleneceğini kurallara bağladı. Böylece, daha önce Clermont Konseyi'nde yapılması istenip de gerçekleştirilememiş olan bir düzen kurulmuş oluyordu.

Bu anayasa, kısa bir süre sonra Amerika'da sorun yarattı. Çünkü orada riti örgütlemek üzere görevlendirilmiş olan Etienne Morin, yetki belgesini alıp yola çıktığında, henüz ritin bir anayasası olacağından söz edilmiyordu. Zaten Etienne Morin Amerika'ya kadar da gitmemiş, Antiller'de kalmıştı. Elindeki yetki belgesine dayanarak bir başkasını yetkilendirmişti. Sorun da bundan ileri gelmişti: «Anayasanın yürürlüğe girmesinden önceki kurallar hâlâ geçerli mi, yoksa yeni kurallara mı uyulmalı?... Şayet yenilere uyulacaksa eskileri ne olacak?» diye bir soruya yanıt verilemedi.

Herkes kendi kafasına göre uygun bulduğunu yapmaya girişti.

Burada duralım çünkü Amerika'da olup bitenlere daha sonra geleceğiz. Dönüp, önce Avrupa'daki gelişmeleri gözden geçirmeyi sürdürelim.

* * *

Masonluğun İngiltere'de düzenlenmiş yasalarında olduğu gibi, Yetkinleşme Riti'nin anayasasının birinci maddesinde de "din" konusuna değinilmekteydi.

Fakat burada din kavramının şöyle bir tanımı yapılmıştı:

"Tam Güçlü Tanrı'ya yönelik bir inanç topluluğu."

Yetkinleşme Riti'nde, anayasanın birinci maddesindeki bu tanıma karşın, masonların bir dinsel inancının olup olmayacağı, olacaksa nasıl olacağına ilişkin açıklama, ritin 13. derecesinden sonrası için zorunluluk getirmişti. Buna göre; her mason, yaşadığı ülkede yaygın ve geçerli olan dini benimseyerek, dinsel görevlerini gerektiğince yerine getirmeliydi.

Ancak bu koşulun önceki dereceler için de geçerli olup olmadığı açıkça belirtilmemişti,

Bu aşamaya gelindiğinde bir diğer açıklama zorunlu oluyor:

18. yüzyılda Avrupa'da "din" denilince, bu bir tek Hıristiyanlık anlamına çekilirdi. Sadece mezhepler arasında ayırım yoktu. O tarihlerde Masonlukta diğer tüm dinler göz ardı edilmişti çünkü Masonluğun başka dinlerin geçerli ve yaygın olduğu ülkelerde de yer alacağını düşünen henüz çıkmamıştı.

Papaların aforozları uyarınca Katolikler mason olamazdı ama bu durum özellikle Fransa'da zaten işlemiyordu.

Avrupa'nın bazı bölgelerinde yer yer Yahudiler hatta Müslümanlar da vardı. Yetkinleşme Riti'nin anayasasına göre, kuşkusuz onlar da mason olabilirdi ama 13. dereceden sonrasına çıkamazlardı.

Nitekim buna benzer bir kısıtlayıcı kural, Masonluğun gelişiminden sonra diğer bazı ritlerde de söz konusudur.

Kimileri, -özellikle Masonluğa bir ön yargıyla karşıt olanlar- masonların ritüellerindeki birçok öğeyi Yahudilik ile bağdaştırır.

Yanlış!... Hem çok yanlış!... Bunun yanlışlığı, işte şu Yetkinleşme Riti'nin anayasasında da açıkça görülüyor.

Masonlukta, konuyu iyi bilmeyenlerin ya da dar bir perspektiften bakarak geniş çaplı değerlendirmeye yanaşmayanların Yahudi dininden alınmış gibi gösterdikleri öğeler, aslında Hıristiyanlığın kutsal kitabının kapsamında "Eski Ahit" olarak anılan Tevrat'ın "Yeni Ahit" olarak anılan İncil ile birlikte bir bütün olarak benimsenmesinden ileri gelir.

Kaldı ki Hıristiyanlıktan esinlenmeli bu öğeler, Katolik mezhebi bir yana, Protestanlık ile de tam olarak bağdaşmaz. Birçok uyumsuzlukları hatta çelişkileri vardır. Olsa olsa "Kathar inancı" gibi deist ve düalist sistemlerle daha çok bağdaştıkları söylenebilir.

Böyle olunca, Andrew Michael Ramsay'ın da üyesi olduğu Saint Lazarus Tarikatı'nın inanç ilkelerine ulaşılır.

Konuya böyle bir açıdan bakıldığında, elbette "Siyon Örgütü'nün ülküsü" anlamındaki Siyonizmin tutumunun da pek farklı olmadığı söylenebilir.

* * *

Yetkinleşme Riti'nde, Masonluğun ilk üç derecesi bir yana dursun, yüksek derecelerin **Royal Arş Üstadı** olarak anılan on üçüncüsünden öncesinin bile, asıl öğreti bakımından bir hazırlık aşaması gibi görülmüş olduğu anlaşılıyor. [Bu derece, Fransızcada "Maître de Royale-Arche", İngilizcede "Master of the Royal Arch", Almancada "Meister des königlischen Gewölbes" tarzında geçer. "Royal Arch" teriminin sözlük karşılığı "Şahane Kemer" olarak verilebilirse de Türkiye'deki masonlar böyle bir terimi hiç kullanmamış, "Royal Arş" demeyi yeğlemişler.]

İngiliz masonların dünya yüzündeki tüm mason örgütlerine egemen olma kaygısı bir yana bırakılacak olursa, İngiliz Masonluğu ile İskoç Masonluğu arasındaki en belirgin çelişki bu noktada düğümlenir.

İngiliz Masonluğunun daha sonra -1815 yılında- yeni baştan düzenlenmiş olan anayasası uyarınca, "Masonluğun asıl dereceleri" ilk üç derecedir ama "Royal Arş derecesi" de buna dahildir. Masonluğun kapsamı bu kadar olup, burada sona erdiği benimsenir. İlgilenenler için bundan ötesi, felsefi ya da dinsel nitelikli ayrıntılar olarak nitelenir.

İskoç Masonluğuna göre ise Royal Arş derecesinden öncekilerde zaten önemli bir şey yoktur. Masonların asıl edineceği, korumak üzere sorumluluk üstleneceği "GİZEM"in bu derecede ortaya çıktığı belirtilir.

Bu deyişin gerekçesi, Masonluğun oluşumu sırasındaki olgudur.

Masonlukta henüz sadece üç derece varken (1738 yılı öncesinde), sonradan "Royal Arş" olarak nitelenmiş ritüelik öğeler üçüncü derecenin son aşaması çerçevesinde yer alıyordu. Bu öğeler, daha önce değinmiş olduğumuz gibi, Kudüs'teki varsayımsal Süleyman Tapınağı ile ondan sonraki ikinci tapınağın yapımına ilişkin birtakım öyküler üzerine kuruludur.

Konuya uzlaştırmacı bir açıdan bakıldığında, bu bağlamda İngiliz Masonluğu ile İskoç Masonluğu arasında öyle pek abartılacak denli önemli bir fark yok. İngilizler, çok önemsenen şu Royal Arş konusunu büyük locanın yönetimi altındaki locaların çerçevesine dahil ediyor ve bundan sonrasıyla ilgilenmez görünüyor; İskoç Masonluğu'ndaki rit çerçevesinde ise tümünün çalışmasını ritin egemen organı yönetiyor.

Konu bir yönetim konusu; Masonluğun özü ve öğretisiyle bağlantılı bir şey değil.

* * *

Yetkinleşme Riti'nin Anayasası'nın ikinci maddesinde, masonların her bir derecede geçirecekleri asgari süre belirtilmişti. 4'den 25'e kadar her derecenin sırayla -hiçbiri atlanmaksızın- alınması zorunlu tutulmuştu.

Elbette sonuna kadar gitmek istemeyenler olabilirdi ama onlar "royal sır" denilen asal ve en önemli öğretiye ulaşamadan kalacak olanlardı. (Nitekim günümüzdeki ritlerde de böyledir.)

Anayasada belirtilmiş asgari süreler düzenlenirken, sayı simgeciliği çok önemli bir etken olarak değerlendirilmişti. Bu sayıların her birinin ne anlama geldiği, ancak gizemci bir yöntemle açıklanabilir.

Konuya sırf dereceler açısından bakılacak olursa, şöyle bir durum görülür: Bir masonun bu ritin 25. yani sonuncu derecesine gelebilmesi için, Masonluğa ilk girişinden sonra en az 81 ay (yaklaşık 7 yıl) geçirmesi gerekiyordu.

Bir an için sayısal simgeciliğe dönelim... Şu "81" rakamı var ya... Bu işe önem veren biri, sadece bunun üzerinde başlı başına bir kitap bile yazabilir.

O tarihlerde Masonlukta gizemcilik ve simgecilik ile uğraşmak pek sık görülen bir uygulamaydı. Bu da, Rozkruacılardan da esinlenmeyle oluşmuş tipik bir aristokrat ve burjuva karışımı tutumdu. O tarihlerde bunun öyle olması gerekiyordu. Başka türlüsü beklenemezdi.

Masonluğun sonraki tarihlerdeki uygulamalarında ise çok sayıda derecesi olan ritlerde her bir derece için ayrı ayrı tören yapılmadığı, bazı derecelerin atlandığı, ancak en yakın üst derecenin töreni yapıldığında bu atlanmış olan derecelerin kapsamlarının anlatıldığı bir evreye girildiği görülür. Bu bağlamda şöyle bir yorum yapsak acaba ne denli doğru olur?

"18. yüzyılda mason olacak kimseler, Masonluğa geniş zaman ayırabilirdi. Üstelik Masonluğun çalışmalarında ilgi alanı, ritüelde yer alanlar ile sınırlıydı. 19. yüzyıl ve sonrasında, hem masonlar loca ve benzeri birimlerde yaptıkları çalışmalara eskiden olduğu kadar çok zaman ayıramaz oldu hem de çalışmalar ritüellerin içeriğinin ötesine geçen düşünsel değerlendirme ve paylaşımları da kapsamaya başladı.

Dolayısıyla derece yükseltme törenlerine, önceki tarihlerdeki kadar çok zaman ayrılamadığı için seyrekleştirilmeleri, bunun için de tören sayısının azaltılması gerekti. Bazı dereceler seçildi; onların törenli ritüelik çalışması yapılırken diğerleri ara dereceler olarak nitelendi."

Bu yorum bazı yerler için doğru olsa bile genel olarak geçerli değildir. Çünkü günümüzde birçok yerde Masonlukta sadece ritüelik çalışma yapıldığını, düşünsel çalışmaların "masonik" sayılmadığını, derecelerin hepsinin atlanmadan izlenmesinin gerekli görüldüğünü biliyoruz.

Araya giren bu söyleşiden sonra, yine Yetkinleşme Riti'ne dönelim.

* * *

Burada, Yetkinleşme Riti'nin Anayasası'nın tümünü anlatmanın bir anlamı yok. Fakat beşinci maddesine değinilmeden geçilemez.

Bu maddede, ritin en yetkili organının her yıl 25 Haziran günü yapılması gereken olağan toplantısına, biri hükümette bakan, diğeri orduda general olmak üzere iki devlet görevlisinin de katılması öngörülmüştü. Bu, açıkça Fransa'da devlete verilmiş bir ödündü. Böylece, Yetkinleşme Riti'nin devlet ile hiçbir çelişkisi ve sorunu olmadığı ortaya konmuş oluyordu.

«Bakanlar ile generaller bu toplantılara katılmış mı?»

Orası bilinmiyor ama anayasada öyle yazıyor.

Anayasanın sonunda şu sözler yer alıyordu:

"Biz, Egemenlerin Egemenleri, Pek Saygıdeğer Özgür ve Kabul Edilmiş Masonlar Kardeşliğinin Royal ve Askerî Tarikatının Royal Sır Yüce Prensleri, bu yasa, tüzük ve düzenlemeleri belirleyip bunlara uyulmasına karar verdik. Denetçilerimize ve yardımcılarına, bunları tüm konsey, şapitr, royal localar ve gerekli olan her yerde okutup uygulatmalarını buyuruyoruz."

Bu son sözlerden, bu anayasanın âdeta bir krallık buyruğu özentisiyle düzenlenmiş olduğu izlenimi çıkıyor. 1128 yılında Katolik Kilisesi, Tapınak Şövalyelerine topluca bir "dinsel ve askerî tarikat" niteliği vermişti. Böyle bir nitelik ancak papa tarafından verilebilirdi. Buna karşılık Yetkinleşme Riti'nde Masonluğun bir "royal ve askerî tarikat" olarak nitelenişi, böylece dinin yerine krallığın konuluşu, bu iş Fransa'da yapıldığına göre Fransa kralına bir paye verilirken, bir bakıma Papaya meydan okumak gibiydi.

Dolayısıyla Papa 14. Benedictus'un bundan on yıl kadar önce Masonluğu bir kez daha aforoz edişinin boşuna olmadığı belliydi. Katolik Kilisesi'ne göre; masonlar Papalığı sevmiyordu ve dinin doğrusuna (!) karşıydı. Belki de tersine, Yetkinleşme Riti'nin Anayasası düzenlenirken Papanın Masonluğu aforoz ettiği göz önünde tutulmuştu.

Nitekim bu anayasasının son tümcesiyle, papaya âdeta şöyle meydan okunuyordu: «Biz egemenlere de egemeniz. Bir kralî ve askerî tarikat oluşturduk. Buyur, gücün yeterse engelle.»

* * *

Yetkinleşme Riti'nin kuruluşuyla birlikte, başta Fransa olmak üzere Avrupa ülkelerinde çok sayıda mason ritinin oluşturulduğu bir döneme girildi.

"Ekosizm" bir ağaca benzetilecek olursa, bu ritlerden birçoğunun aynı ağacın gövdesinden dallanıp budaklandığı söylenebilir.

Bazısı ise aynı coğrafi çevredeki farklı yeşermelerin ürünüydü.

İngiliz masonlar şiddetle karşı çıksa bile diğer masonlara göre, Masonluğun Kıta Avrupası'ndaki biçimlenmesi bakımından bunlardan birçoğu, sahiden de bir "mason riti" sayılırdı.

Ancak aralarında Masonluk ile bağdaştırılamayacak, başka amaçlar peşinde koşan, bambaşka ilkeler benimseyen, ritüellerindeki öğreti kapsamının diğer mason ritleriyle benzer noktalarının bile bulunması pek zor olan çeşitli oluşumlar da vardı. Bunlardan bazısı, açıkça Masonluğu taklit ederken hiç de bir "mason örgütü" olduğunu ileri sürmüyordu.

Buna karşılık, aslında Masonluğa hiç benzemediği halde mason örgütü olduğunu iddia edenler de vardı.

18. yüzyılın ikinci yarısında Aydınlanma Çağı'nın giderek hız kazanışının etkisiyle oluşmuş, herkesin kendi dilediğini yapmak istediği bir karmaşa...

Bunların arasında **"Bavyera Aydınlanmışları"** ile **"Avignon Aydınlanmışları"** adını taşıyan sistemlere de mutlaka değinmemiz gerekecek ama onları özellikle bu kitabın **"Illuminati"** başlığını taşıyacak bölümüne bırakalım.

* * *

Ekosizm hakkında bu kitapta anlatılacaklar sona ermedi.

Burada sona eren, sadece Siyon Örgütü'nün 18. yüzyılda Fransa'da Masonluğu kendi amaçları doğrultusunda kullanmasıdır.

Almanya'daki Sıkı İzleyiş Riti de ortadan kalkınca, Siyon Örgütü'nün paravana olacak kullanacağı bir başka kurum bulması gerekti.

Ne yaptığı, nereye yöneldiği de anlatılacak ama önce Ekosizm üzerinde biraz daha durmak, bu bölümde öyküsü özetlenen şu Yetkinleşme Riti'nin yerine Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti adını taşıyan ritin niçin ve nasıl geçtiğini de anlatmak gerekiyor.

Bir kurum olarak Masonluk ve bireysel boyutta masonlar arasındaki farkın belirgin bir biçimde ortaya serilmesi bakımından, o da en az öncekiler kadar önemli bir yer tutuyor.

Bölüm: 11
Büyük Frederik

18. yüzyılda Masonlukta oluşturulan ritler gözden geçirilirse, bunların pek ender olarak birleştiği, çoğu zaman bölünmeler ve yeni ritler doğduğu görülür.

«Neden öyle? Masonluğun zayıflığından ya da yetersizliğinden mi?»

Bunun için, Masonlukta bir kusur aramak yerine masonların ne yaptığına bakmalı… Zaten hep kurumsal nitelikli Masonluk ile bireysel olarak masonların birbirine karıştırılmaması, masonların yapıp etmelerine bakılarak Masonluğu yargılamanın yanlış olduğu söylenir.

Masonlar, -daha doğrusu masonların çoğu- kendilerini bir türlü Masonluğa uyarlayamamış. Bireysel tutum ve eğilimlerini hatta hırs ve kaygılarını hep öncelikli tutmuşlar. Kimisi yakın çevresinde kurduğu sınırlı bir egemenlikle doyum sağlamış ama bir başkası bu kadarla yetinemeyip, bunu yapabildiğince genişletmeye hatta evrensel bir boyuta bile vardırmaya çalışmış; bunu yaparken diğer masonlarla çekişme içine girmiş.

Nitekim bundan ötürü Masonluktaki ritlerden birçoğu pek uzun ömürlü olamamış. Kendi ritini yaşatamayan masonlardan kimisi, sonunda çareyi bir başka rite yanaşmakta bulmuş. Ritler arasında birleşmeler sadece bundan ötürü görülüyor. Bu bile çoğu kez yapılmamış. Ritini yaşatamayan, her şeyi terk edip Masonluğa bireysel olarak bir başka ritte devam etmiş.

Çoğu, öz eleştirisini yapacak yerde Masonluğu kusurlu bularak küsmüş. Masonluğun ise onun küstüğünden haberi bile olmamış.

Bu arada doğanın kaçınılmaz yasası işlemiş: Büyük balık küçük balıkları hep yutmuş... Nitekim daha önce kısaca değinilmiş olan ve şimdi ayrıntılı olarak sözü edilecek Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti de Masonluk okyanusundaki büyük balıklardan biri. Hatta en büyüğü...

* * *

Dendiğine göre; Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti 1786 yılında Berlin'de **Prusya Kralı 2. Friedrich** *(Büyük Frederik)* tarafından kurulmuş.

Mişli geçmiş...

Bunun gerçekten de öyle olduğu kuşkulu. Hem tarihi, hem yeri hem kurucusu bakımından…

Masonların yazdığı kitap ve ansiklopedilere bakılırsa; bu rit, Yetkinleşme Riti'nde yapılan birtakım değişikliklerle, özellikle derece sayısının 25'ten 33'e çıkarılmasıyla oluştu.

Bu nedenle Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti aslında yeni bir rit değildi; Yetkinleşme Riti'nin gerek çağın koşulları uyarınca gerekse yerel etkilerle geliştirilmiş biçimiydi.

O zaman bu ritin adının **"Kabul Edilmiş Eski İskoç Riti"** olması gerektiği anlaşılıyor. Zaten masonların 18. yüzyıl sonlarına ilişkin olduğu söylenen bir belgesinde adı Latince "Antiquus Scoticus Ritus Acceptus" şeklinde geçiyor. Buna göre, eski ya da ilk sayılan İskoç ritinin bir devamı niteliğini taşıyor.

Ancak bu konuda şöyle bir durum var: Daha sonra değineceğimiz ilgili belgedeki Latince adı bakımından öylesi daha doğru gibi görünse bile Fransızcada "Rite Ecossais Ancien et Accepté", İngilizcede "Ancient and Accepted Scottish Rite", Almancada "Alte- und Angenommenen Schottische Ritus" deniyor. Böyle denilince, bunların dilimizdeki karşılığı da elbette "Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti" olur. Eskiden "Kadîm ve Makbûl İskoç Riti" deniyormuş. Öylesi belki daha doğru çünkü "eski", ilk sıfatın (Ancien ya da Ancient) tam karşılığı değil. Günümüzde Türk Masonluğu'nun bir kanadında "Eski ve Kabuledilmiş Skoç Riti" deniyor ama o ayrı bir konu… Önemli olan, ritin kabul edilmiş bir eski değil, hem eski hem kabul edilmiş olması.

* * *

Yetkinleşme Riti üzerinde yapılan değişikliklerden biri de, ritin dünya çapında bir merkezî otoritesinin bulunmaması, her ülkede ritin 33. derecesindeki üyelerinden oluşan ayrı ayrı egemen yönetici organlarının kurulması, bunlardan her birine **yüksek konsey** denmesiydi.

Her ne kadar biz burada buna Batı ülkelerindeki terimin bir karşılığı olarak "yüksek konsey" dediysek de Türkiye'deki masonlar böyle bir terimi hiç kullanılmamış. Kimisi Fransızcadan dönüştürülme olan "süprem konsey" *(suprême conseil)* kimisi "yüksek şûra" demiş. ["Konsey" yerine "kurul" sözcüğü kullanılmazsa, terimin Türkçedeki doğru sözlük karşılığının "yüce konsey" olması da düşünülebilir. Biz ise Türkiye'deki kullanımın orta yolunu bulalım dedik ve bunun için "yüksek konsey" terimini kullandık.]

Bu rit, Yetkinleşme Riti'nin geliştirilmesiyle ortaya çıktığı için, daha kurulurken oluşturulduğu ileri sürülen anayasası da öncekine yani 1762 tarihli olana pek benziyordu. Hatta bazı maddeleri olduğu gibi korunmuş, sadece nelerin değiştirildiğine değinilmişti.

Herhangi bir yüksek konseyin üyelerinin sayısı 33 ile sınırlanmıştı. Bu masonlara **"büyük genel denetçi"** diye bir unvan verilmişti. [Fransızcada "Grand Inspecteur général", İngilizcede "Grand Inspector General", Almancada "Gross-allgemeine Inspekteur". Türkiye'de "Büyük Umumi Müfettiş" de kullanılıyor.]

Her ülkede, yüksek konsey üyeliklerinden birinin kral için ayrılacağına ilişkin bir kural konmuştu. Hani Yetkinleşme Riti'nin Anayasası'nda Fransa'da devlete verilmiş bir ödün vardı ya, onun sınırlı benzeri...

Fakat 19. yüzyılda Amerika'da olduğu gibi Avrupa'da da krallıkların yerini cumhuriyetler almaya başlayınca, masonlar duraladı. Böyle bir durumla karşılaşılabileceği galiba hiç akıllarına gelmemişti.

Nasıl gelsin ki!... O tarihlerde Avrupalılar için bir ülkedeki rejimin krallık, imparatorluk ya da prenslik gibi, egemenlikte soya bağlı bir düzenin dışına çıkması henüz düşünülemezdi.

Ancak bu duruma çare bulmakta pek zorluk çekmediler. Anayasadaki "kral" yerine "devlet başkanı" dediler. Oldu.

Fakat bu iş, bu kadarla kalmadı. Birçok yerde, şu ya da bu gerekçeyle kimi masonların 33. dereceye alınması zorunlu oldu. Buna da bir formül bulundu. "33. derecedeki **etkin üyelerin sayısı** en çok 33 olabilir." dendi. Ritin bu son derecesine getirilen diğer masonlara **"agreje üye"** diye bir sıfat verildi. Bu da bir oyundan, çalınan minareye kılıf uydurmaktan başka bir şey değildi.

«Agreje üye ne demek?»

Bu terim, aslında 33. derecede olmakla birlikte, bir yüksek konseyin toplantılarına katılabilen ama kararlarda herhangi bir etkinliği olmayan yani oy kullanma hakkı bulunmayan masonlar için kullanılıyor. Böylece bir ülkede 33. derecedeki masonların sayısı artırılıyor. Fakat tümünün arasında en çok 32 kişi asıl yönetim erkini oluşturuyor. Yüksek konseye şu ya da bu nedenle yeni bir etkin üye alınacağı zaman, agreje üyeler arasından biri seçiliyor.

İlk Yüksek Konsey

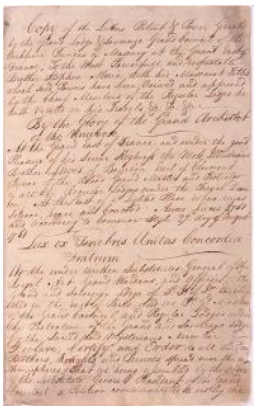

1761 yılında Paris'te, Yetkinleşme Riti'ni Amerika kıtasında örgütlemek üzere eline tutuşturulmuş yetki belgesini alarak, Antiller'e kadar gelmiş olan Etienne Morin, Jamaica'yı çok beğenince orada kalmıştı. Aldığı yetkiyi **Henry Francken** adlı bir başkasına devretti. Kendisine verilmiş görevi bir başkasına aktarmaya yetkili olup olmadığı belli değil ama yapmıştı işte.

Henry Franken'in nerede ve ne zaman mason olduğu, Yetkinleşme Riti'nin 25. derecesini nasıl aldığı belli değil. Şöyle bir yorum yapabiliriz: Bu işi Etienne Morin düzenlemiş olsa gerek.

Masonluğun Londra Büyük Locası adı altında ilk örgütlenişi gibi, kural ve yöntemlere uymayan bir iş yapılmış. Her şey yöntemine uygun olarak yapılacak olsa, sonucunu alabilmek uzun yıllar sürer. *"Ben yaptım, oldu."* biçimindeki işlem, hep geçerliliğini korur. Burada da öyle olmuş.

Düşünün ki, önce yeterli sayıda mason bir araya gelip bir loca kuracak. Bu loca elbette simgesel derecelerde çalışacak; henüz yüksek derecelerin sözü bile yok. Sonra Masonluğa yeni kişiler alıp, onları önce çıraklıktan kalfalığa, ardından üstatlığa yükseltilecek. Bu sırada belki başka localar da kurulur ama konu ritin gelişimi olunca bunun önemi yok. Üstat derecesindeki masonlara yüksek dereceleri vermeye başlayacaklar. Bu kişilerin ritin en üst derecesine gelmesi yıllar alacak. O kişiler yeterli sayıya ulaşılınca, ritin yönetim organı kurulabilecek.

Olacak şey değil!...

Hiç kimse bu kadar uzun zaman alacak bir süreç izleyerek, bu kadar bekleyemezdi. Bu işi tepeden inme olarak yaparsın, olur biter.

Beğenmeyen, karşı çıkan varsa gitsin istediği yere şikayet etsin!

* * *

Henry Francken, 1760'lı yılların ortalarında New York'ta Yetkinleşme Riti'nin yüksek derecelerinde çalışacak olan loca benzeri birimleri kurmaya başladı. Francken, ritin özellikle 25. dereceden sonraki ritüelleri düzenlemekle ünlüdür.

Francken'in el yazması ritüel kitabı

Henry Francken'i **Moses M. Hays** izledi.

Moses M. Hays'in yetkilendirdiği **Barend M. Spitzer** ise 1790'lı yılların başlarında biri **John Mitchell**, diğeri **Moses Cohen** adına iki yetki belgesi birden düzenledi.

Moses Cohen, yetkisini 1795 yılında **Hyman Isaac Long**'a, o da ertesi yıl **Auguste de Grasse-Tilly** adlı bir Fransız aristokratına aktardı.

Tüm bunların içinde en önemli kişi olan Auguste de Grasse-Tilly. Büyük Fransız Devrimi'nin kanlı olayları başlamadan, soylu oluşu nedeniyle, başına gelebilecek olanları sezerek bir an önce Fransa'dan kaçıp, soluğu Amerika'da alanlardandı.

John Mitchell

Auguste Grasse-Tilly

* * *

Amerika kıtasında Yetkinleşme Riti böyle bir gelişim sergilerken, Avrupa'da Prusya Kralı 2. Friedrich'in bu ritin yerine Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'ni kurmuş olduğu söyleniyor.

«Niçin "kurduğu" belirtilmiyor da "kurmuş olduğu söyleniyor" deniyor?»

Çünkü daha önce de değinmiş olduğumuz üzere bunun gerçekten de öyle olduğu konusunda birtakım kuşkular var.

Hani 1717 yılında Londra Büyük Locası'nın kuruluşu dört eski locanın yönetimini ele geçirmiş olan kabul edilmiş masonlara mâl ediliyor ve Operatif Masonluktan Spekülatif Masonluğa bir geçiş olduğu söyleniyor ama bunun gerçekten de öyle olduğunun kuşkulu oluşu gibi…

Genel tarihte olduğu gibi Masonluğun Tarihi'nde de birtakım anlatımlar gerçekten olduğu gibi değil, olmasının istendiği, uygun görüldüğü gibi…

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin Tarihi de bundan nasibini alıyor.

Bu bağlamdaki ilk soru şöyle:

«Yetkinleşme Riti'nin merkezi Fransa'da iken nasıl olmuş da Almanya'ya, ta Berlin'e kaymış?... Prusya Kralı bu işin içine niçin ve nasıl girmiş?»

Bu soru öteden beri masonların da kafasını kurcalıyor. 1786 yılında Berlin'de kurulmuş olduğu söylenen Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin aynı tarihte düzenlendiği benimsenen anayasası uyarınca; bu ritin merkezî bir nitelik taşıyan herhangi bir otoriter organı yok. Riti, her ülkede ayrı ayrı kurulacak olan yüksek konseylerin yönetmesi öngörülmüş. Fakat herhangi bir egemen yüksek konseyden söz edilmiyor. (Masonik yazında, yer yer, ritin ilk yüksek konseyi "ana yüksek konsey" anlamına gelen bir terimle anılır. Fakat bu o ilk yüksek konseyin bir üstünlüğü ya da egemenliğini vurgulamak amacıyla değil, bir tür anısal dile getiriş niteliğindedir; nostalji gibi bir şey…)

Bu işte bir bit yeniği var... Bu konuya ilişkin belgeler incelendiğinde, birtakım tutarsızlıklar, inandırıcı olabilmekten uzak savlarla karşılaşılıyor.

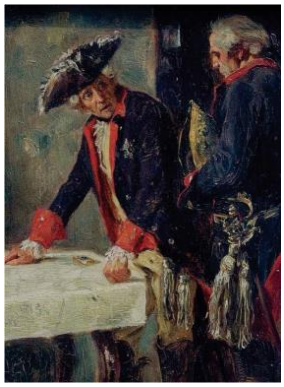

2. Friedrich'in Masonluğa 1738 yılında girdiği, önceleri hayli etkin bir mason olduğu, **"Grossloge der Drei Weltkugeln"** *(Üç Yerküre Büyük Locası)* adlı bir büyük loca kurduğu, Masonluğun yanı sıra birtakım başka ezoterik örgütlere de ilgi gösterdiği biliniyor. Fakat Prusya Kralı olarak tahta çıkınca, Masonluk ile doğrudan bağlantısını kesmiş. Kurduğu büyük locanın yönetimini kardeşlerine aktarmış. Sadece 1774 yılında **Almanya Ulusal Büyük Locası**'nı koruması altına aldığını ilân etmiş. Gerek Üç Yerküre Büyük Locası gerekse Almanya Ulusal Büyük Locası, İskoç Masonluğunu değil, İngiliz Masonluğunu izliyordu. Nitekim 2. Friedrich de 1777 yılında verdiği bir demeçte bunu açıkça ortaya koymuş.

Diyelim ki Friedrich sonraki yıllarda görüşünü değiştirdi ve bu kez de Almanya'ya İskoç Masonluğunu yerleştirmeye karar verdi.

2. Friedrich, bir yandan sanatçılığı olan ama çok sert ve otoriter bir kral... Her ülkede kendi başına buyruk yüksek konseyler kurulmasına razı olacak bir kişi değil.

Hem öyle yapsaydı, bu işi doğrudan kendi eli altında tutmaz mıydı?

Üstelik Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin yönetimiyle ilgili bu tarz yani her ülkede ayrı bir egemen organ oluşabilmesi, 18. yüzyıldaki Avrupa'ya hiç uygun değil. Açıkça, buram buram **"Amerikanvarî"** kokuyor.

* * *

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin ilk yüksek konseyi, 1801 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nin South Carolina eyaletindeki Charleston kentinde kuruldu. Bunu gerçekleştiren kişinin **John Mitchell** olduğu belirtilir.

Charleston'da yüksek konseyin kurulduğu bina

Kaynak: https://www.scottishritecalifornia.org/founders.htm

«Neden daha büyük bir yerde -örneğin New York'ta- değil de Charleston diye güneydeki küçük bir kentte kurulmuş?»

Bu soruya yanıt olarak şöyle bir gerekçe gösterilir:

19. yüzyıl başlarında Amerika Birleşik Devletleri'ndeki politik, ekonomik ve sosyal yapı, günümüzdekinden çok farklıydı. O sıralarda Charleston, bu ülkedeki kültürel etkinliklerin en üst düzeyde olduğu kentti.

«İlk yüksek konseyin oluşturulabilmesi için, önce yeterli sayıda masonun sırayla tüm derecelerden geçip, 33. dereceye gelmiş olması gerekmez mi?»

Bunun için, ritin anayasasında yer alan bir maddede "büyük genel denetçi" (büyük umumî müfettiş) olarak anılan kişilerin nasıl bir yetkiyle donatılmış olduğuna bakmak gerekir.

Orada şöyle denmiş:

"Herhangi bir yüksek konsey kurulabilmesi için, ritin 33. derecesindeki tek bir masonun bile varlığı yeter. Bu büyük genel denetçi, bireysel nitelikleri uygun bir diğer masonu kendi başına 33. dereceye yükseltir. Sonra ikisi bir araya gelip, üçüncü bir masonu 33. dereceye getirir. Böylece, 33. dereceye yükselmiş olan en az dokuz mason toplanınca, bir yüksek konsey kurulabilir."

Ne ilginç bir olanak değil mi?... Buna göre 33. derecedeki tek bir mason bile bir yüksek konsey kurulması işlemini başlatabiliyor.

«Yetkinleşme Riti'nde her bir derecenin sırayla verileceğine ilişkin anayasa maddesi ne oldu?»

Bir şey olmadı; orada duruyor. Fakat o rit 25 dereceli. Oysa 33. derecedeki masonlar ayrıcalıklı. Hatta bir başka yetkileri daha var. O da şöyle:

"Bir büyük genel denetçi, 33. dereceye yükseltmeyi öngördüğü mason için bundan önceki derecelerin her birinden sırayla geçmiş bulunmasını gözetmek zorunda değildir."

Demek ki sıradan bir mason Yetkinleşme Riti'nde olduğu gibi Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nde çalışan bir örgütte de yükselebilmek için kurallara uyarak sırasını, zamanını bekler. Fakat şu ya da bu fırsattan yararlanıp, ritin en yüksek mertebesine çıkabilmiş olan bir mason, istediği bir diğer masonu kendi dilediğince yükseltip, onu bir anda kendi düzeyine bile getirebilir.

Bu kuralı garipseyebilirsiniz hatta «Hiç böyle şey olur mu? Bu ne biçim iş!» bile diyebilirsiniz. Ancak ister beğenin ister beğenmeyin, böyle…

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nde sistem şöyle işliyor:

Önce ritin egemen otoritesi olan yüksek konsey kuruluyor. Bu konseyi oluşturacak kişilerin Masonluktaki bilgi düzeyi, yetenek ve deneyimi önemli değil. Önemli olan, bu konseyin kurulması... Bir yüksek konsey, bu ritin kendi terminolojisi uyarınca **"juridiksiyon"** olarak anılan ülkede her şeye hâkim sayıldığı için, her istediğini yapıyor. [Fransızca ve İngilizcede "jurisdiction", Almancada "jurisdiktion"... Hukuki bir terim olarak "yetki alanı" anlamına geliyor.] Yönetim tarzı tam bir otokrasi üzerine kurulu.

* * *

Yukarıda anlatılan yöntemin uygulanabilmesi için, herhalde önce Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti denilen ritin varlığı gerekir. Rit kurulmuş olmalı ki "yüksek konsey" denilen bir yönetici organı bulunabilsin. Bunun için 33. derecede en az bir mason olmalı.

«Bu "33. derecedeki ilk mason" kim?»

Zaten asıl sorun da o noktada düğümleniyor... Bunun tek bir yanıtı olabilir: Kuşkusuz, bu riti her kim kurmuş ya da kuruluşuna önderlik etmişse o... Riti kuranın Prusya Kralı 2. Friedrich olduğu söylendiğine göre, Yetkinleşme Riti'ndeki derecelerin sayısını 25'ten 33'e çıkaranın da o olması gerek.

«Şu halde, Prusya Kralı önceki Yetkinleşme Riti'nin anayasası uyarınca her dereceyi sırayla aldıktan sonra 25. dereceye gelmişti. Kurmuş olduğu yeni ritte, önce kendi kendisini 33. dereceye yükseltti. Öyle mi?»

Buna kolayca *«Evet!»* diye yanıt verilemez. 2. Friedrich'in gayet bilinen yaşantısı, Masonluk ile bağlantısı, bunu hiç de doğrular gibi görünmüyor.

«Genel tarihten bilindiği kadarıyla, 1786 yılında 2. Friedrich çok hastaydı; ölüm döşeğindeydi. Nitekim o yıl 1 Mayıs günü öldü. Yatağından kalkıp bir mason riti mi kurmuş?»

Ritin 1786 tarihli anayasasına bakılırsa; Prusya Kralının bu ritin kuruluşuna ilişkin hazırlanıp, önüne konmuş olan bir belgeyi onayladığı anlaşılıyor.

Bir de kuruluş bildirgesi var. Bu bildirge, "Prusya Kralı 2. Friedrich'in buyruğu" olarak benimsenmiş. Bunu da masanın başına geçip, kendi kafasından tasarlayarak yazmış olmasa gerek...

Tarihte hangi kral buyruklarını doğrudan kendisi kaleme almış ki Prusya Kralı öyle yapmış olsun!

* * *

Bu konuyla ilgili sorulacak her sorunun yanıtı nasıl verilirse verilsin, nasıl bir açıklama yapılırsa yapılsın, bu işin içinde yukarıda belirtilmiş olduğu gibi bir bit yeniği bulunduğu belli.

Üstelik Amerika Birleşik Devletleri'ndeki ilk yüksek konsey kurulmadan önce verilmiş olan yetki belgeleri, 1786 yılında kurulmuş olduğu söylenen Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti için değil, Yetkinleşme Riti için geçerli... 1786 yılından sonra bu ritin Amerika'ya taşındığına ilişkin hiçbir veri yok.

Masonluğun Amerika Birleşik Devletleri'ndeki, Avrupa'dakine oranla belki çok daha iyi bilinen ve çok daha güzel bir şekilde belgelenmiş olan tarihçesinin 18. yüzyılın son çeyreğine ilişkin bölümü, hiç de böyle Avrupa'da 1786 yılında Prusya Kralı tarafından kurulmuş olup da Amerika'ya gelmiş bir Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nden söz etmiyor.

Demek ki şu kendi kendisini bu ritin 33. derecesine yükseltmiş olan ilk mason, bu riti kurmuş olduğu ileri sürülen Prusya Kralı 2. Friedrich değil.

1797 tarihli bir belgede, Charleston'da **Pierre Dupont Delorme** adlı bir kişiye "lieutenant inspecteur général" *(genel denetçi yardımcısı)* diye bir unvan verildiği yazılı. Bunu düzenlemiş olan kişi ise yukarıda sözünü etmiş olduğumuz Fransız aristokratı Auguste de Grasse-Tilly. Belgenin altında unvanı "Souverain Grand Inspecteur Général du 33me degré, Grand Commandeur pour les îles françaises d'Amérique" *(33. derecenin Egemen Büyük Genel Denetçisi, Amerika'daki Fransız Adaları Büyük Komandörü)* olarak belirtilmiş. [Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nde, bir yüksek konseyin başkanına Fransızcada "souverain grand commandeur", İngilizcede "sovereign grand commander" deniyor. Baştaki "egemen" anlamına gelen sıfatı bir yana bırakırsak, bu unvanın Türkçedeki karşılığını "büyük komandör" olarak aldık. Oysa Türkiye'de masonlardan kimisi "gran komandör" kimisi "hâkim büyük âmir" diyor. Eskiden "âmir-i hâkim-i âzam" denirmiş. Tam sözlük karşılığı olarak aslında "büyük komutan" dense daha doğru olurdu.]

Demek ki Auguste de Grasse-Tilly, Amerika'da kurulmuş olan bu ilk yüksek konseyin büyük komandörü yani başkanı imiş. Bunun için de elbette önce ritin 33. derecesini almış olmalı... Dolayısıyla ya bir başkası tarafından bu dereceye getirilmiş ya da bu işi kendi kendine yapmış.

«Bu ritin Prusya Kralı 2. Friedrich tarafından kurulduğu söylendiğine göre, 1786 yılında onu 33. dereceye o getirmiş olamaz mı?»

Hayır!... Coğrafi sorunu bir yana bıraksak bile o tarihte Grasse-Tilly'nin yaşı, mason olmaya bile yetmez.

Hyman Isaac Long adlı masonun 1796 yılında Auguste de Grasse-Tilly'ye Yetkinleşme Riti'ni yönetmek üzere bir yetki belgesi verdiğini unutmayalım. O belgede kimliği şöyle açıklanmış: *"Fransa Versailles'dan süvari yüzbaşısı, Amerika Birleşik Devletleri hizmetinde bir mühendis olan sevgili kardeşimiz Alexandre François Auguste de Grasse-Tilly"*

Eğer Grasse-Tilly Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin 33. derecesini almış olan en üst düzeyde bir mason ise yetkisi hiç de küçümsenemeyecek bir diğer mason, nasıl olur da onun kimliğini böyle "sıradan" denilebilecek bir nitelikle yansıtır! Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin Büyük Komandörü de herhalde kendi temsil ettiği ritin ortadan kaldırmış olduğu bir önceki ritin yetki belgesini almaz.

Bu işte bir çapraşıklık var.

Bunu anlayıp çözümleyebilmek için, bu ritin oluşumuyla ilgili olayların daha sonrasına bakıp oradan geriye gelmek gerekiyor.

Karmaşa

Grasse-Tilly, 1802 yılında Amerika'dan ayrılıp yurduna, Fransa'ya dönmüş.

O sırada Charleston'da çalışan "Réunion Française" *(Fransız Buluşması)* adlı locanın 1799 tarihli ve üyelerinin adlarını listeleyen bir almanağındaki niteliği "Souverain Grand Inspecteur Général du 33º" *(33. derecenin Egemen Büyük Genel Denetçisi)* olarak geçiyor. 38 yaşında olduğu da belirtiliyor.

Oysa Grasse-Tilly 1765 yılında doğmuş. Arada 4 yıl fark var.

Anlaşıldığına göre bu belge locanın 1799 yılındaki üyelerinin adlarını göstermekte olsa bile aslında Grasse-Tilly Charleston'dan ayrıldıktan sonra düzenlenmiş. Bu almanağın basılmış olduğu tarihteki unvanını sanki yüksek konsey kurulmadan önce de taşıyormuş gibi bir yanılgıya düşülmüş. Oradan ayrılıp Fransa'ya gitmiş olduğu da gözden kaçmış. Bunun ardında bir kasıt aramanın anlamı yok. Sadece basit bir yanlışlık yapılmış olduğu belli.

Böyle basit bir hata olaylar kronolojik sıraya dizilince yanlış anlamalara yol açabiliyor; her şeyi karmakarışık edebiliyor. Sonra çık işin içinden… İşin doğrusu ile belgeler birbirini tutmayınca ne yapacaksınız? Aslında belgelerin öncelikli olması gerek. Fakat belgeler yanlış düzenlenmişse ya da yanıltıcı bir anlamaya yol açıyorsa?...

Bu kadarla kalmış olsa iyi…

Bir de Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin tarihindeki ünlü kişilerden bir diğeri olan **Frederick Dalcho**'ya verilmiş olan bir "33. derece diploması" var. Bu belge, büyük komandör sıfatıyla Grasse-Tilly ile yardımcısı sıfatıyla Jean Baptiste Noel Marie de la Hogue, ayrıca John Mitchell ve 33. derecedeki diğer birkaç kişi tarafından 25 Mayıs 1801 tarihinde imzalanmış.

Oysa Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin ilk yüksek konseyinin kuruluş tarihi 31 Mayıs 1801 olarak veriliyor.

Burada da bir çelişki var.

Bunun ne önemi olabilir ki?... Aradaki fark topu topu altı gün… Bu hiç de abartılacak bir konu olmasa gerek. Belki tarih yanlış atılmıştır. Ha bir hafta önce ha sonra; ne fark eder?

Böyle diyenler olabilir ama bu işin içindeki mason tarihçilerin indinde bu yanlışlık ya giderilmeli ya da niçin böyle olduğunun açıklaması bulunmalı.

Nitekim uzun inceleme ve irdelemelerden sonra, bu karmaşıklığı gideren açıklama şöyle yapılmış:

"1795 yılında John Mitchell'e, ardından 1796 yılında Grasse-Tilly'ye, birbirlerinden bağımsız olarak Yetkinleşme Riti'nin yönetilmesi için ayrı ayrı birer yetki belgesi verilmişti.

1797 yılında Grasse-Tilly, Avrupa'da bu ritin kaldırılıp, yerine Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin kurulmuş olduğunu öğrendi. Bunun üzerine de kendisini bu ritin 33. derecesindeki bir "büyük genel denetçi" olarak niteledi. Dahası, o tarihte Amerika'da bu unvanı taşıyan başka bir mason olmadığı için, kendisini "Egemen Büyük Komandör" olarak ilân etti.

Grasse-Tilly, önce **Pierre Dupont de l'Orme** adlı kişiyi 33. dereceye aldı. Sonra ikisi birden başka masonları da 33. dereceye yükseltmeye başladılar. Üçüncü kişi John Mitchell, dördüncüsü Grasse-Tilly'nin kayınbabası Jean Baptiste Noel Marie de la Hogue olmuştu. Ardından en az dört kişi daha bu yeni ritin 33. derecesine alındı. Son olarak Frederick Dalcho da alınınca, bir yüksek konsey kurabilmek için yeterli sayı (dokuz kişi) sağlandı.

Büyük Fransız Devrimi'nin kanlı bölümü yani soylu ve aristokratların birbiri ardınca giyotine gönderilmesi olaylarının sonu gelmiş olduğu için, Grasse-Tilly, Amerika'daki diğer Fransız asıllılardan kimileriyle birlikte yurduna dönmeye kararlıydı. Daha önce kendisini "Büyük Komandör" olarak ilân etmiş bulunmasına karşın, oluşturulan ilk yüksek konseyde kısa bir süre sonra, bu görevi John Mitchell'e bırakmayı öngörmüştü.

Bu konuda daha baştan bir pazarlık yapılmış, karşılıklı sözler verilmişti.

Çünkü John Mitchell'in de elinde bir yetki belgesi vardı.

Uygulamanın böyle olacağına yani Grasse-Tilly'nin gideceğine ilişkin söz vermesi üzerine; John Mitchell de kendi elindeki yetki belgesine dayanıp, onun gibi kendi başına aynı şeyi yapmadı; ortalığı karıştırmadı. Grasse-Tilly bu yeni ritin ilk yüksek konseyinin ilk büyük komandörü oldu.

Bu açıklama belki de tarihsel karmaşayı çözümlüyor ama birtakım başka soruları da birlikte getiriyor:

- 1797 yılı öncesinde, Avrupa'da Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti gerçekten kurulmuş muydu?
- Kurulmuşsa niçin ilk yüksek konsey orada oluşturulmamıştı?
- Grasse-Tilly, bu ritin kurulmuş olup Yetkinleşme Riti'nin yerini almış olduğunu, kimden ve nasıl öğrendi?

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin tarihi, masonların kaleme almış olduğu bazı kitaplarda çok ayrıntılı bir şekilde anlatılıyor. Fakat bu soruların yanıtı yok.

Acaba daha önce bu gibi soruları sormak hiç kimsenin aklına gelmemiş olduğu için mi?

* * *

Yetkinleşme Riti'nin artık ortadan kalkıp, bunun yerine Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin geçtiği, önceleri Avrupa'da pek duyulmamış. Bunun Büyük Fransız Devrimi'nin ortalığı allak bullak edişinden ileri geldiği söylenir. Oysa bu ritin aslında Fransa'da değil, Berlin'de kurulmuş olduğu da söylenir. Dolayısıyla, o neden akla pek aykırı düşmemektedir. Bundan, ritin, önceleri bir süre için Doğu Almanya'da kendi kabuğu içine kapanıp kalmış gibi bir açıklama çıkmaktadır.

Fakat ritin sonrasına bakılacak olursa, bu kez Almanya'da herhangi bir gelişim görülmeyişi, buna karşılık öncelikle Fransa tarafında tutulmuş olması, ortaya bir diğer açıklanamayan durum çıkarmaktadır.

Görülen o ki, şayet Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti denildiği gibi 1786 yılında kurulmuşsa, 18. yüzyıl sonu ve 19. yüzyıl başlarında sadece Amerika Birleşik Devletleri'nin doğu ve güneydoğu eyaletlerinde uygulanmış. Bu da ritin aslında Avrupa'da değil, Amerika'da kurulmuş olabileceğini düşündürür.

Ancak gelin, bunun gerçekten de öyle olup olmadığını sonraya bırakalım. Şimdilik ritin kuruluşuna değil de Amerika'daki bir başka karmaşaya bakalım.

Cerneau Olayı

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin Charleston'da kurulan ilk yüksek konseyi, yakın çevresinden başlayarak hızla ritin birimlerini kurmaya girişti.

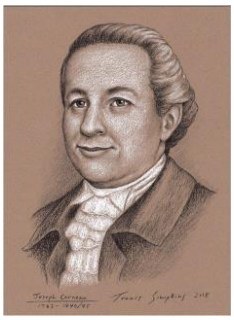

Ancak böyle bir değişikliğin henüz duyulmamış olduğu Küba'da, Yetkinleşme Riti'nin bir diğer yetki belgesi elden ele aktarılıp duruyordu. Kaynağı belli olmayan bu belge, 1806 yılında gene Fransız asıllı olan **Joseph Cerneau** adlı bir masona verilmişti.

Joseph Cerneau New York'a gittiğinde, Amerika'daki değişikliği öğrendi. Demek ki, Yetkinleşme Riti'nin 25. derecesi yerine şimdi Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin 32. derecesi gelmişti. Dolayısıyla o da Grasse-Tilly gibi kendisini bu dereceyi almış saydı. O kadarla kalmayıp, "büyük genel denetçi" olduğunu ilân etti yani kendisini 33. dereceye de geçirmiş oldu. (!)

Bundan sonra Joseph Cerneau, kendi başına yeni bir yüksek dereceler örgütü kurdu.

Fakat Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin, önceki Yetkinleşme Riti'ni nasıl bir değişime uğrattığını, 25 dereceli dizgeye hangi derecelerin eklendiği gibi ayrıntıları bilmediği için, ortaya 33 dereceli bambaşka bir mason riti çıkarmış oldu.

O tarihlerde, Charleston'da kurulmuş olan yüksek konseyin etkinlikleri henüz sadece güneydeki eyaletleri kapsadığından, Joseph Cerneau tarafından kurulmuş olan rit, ABD'nin kuzeyinde kolayca benimsendi ve hızla yaygınlaşmaya başladı.

Mason yazarlardan kimisi, bunun aslında bir mason riti sayılamayacağını belirterek, bu sistemi **"Cerneauizm"** olarak anar.

Derken, Charleston'daki yüksek konseyde 33. dereceye getirilmiş kimi masonlar, 1813 yılında, kuzeydeki Massachusetts eyaletinin başkenti Boston'da bir yüksek konsey daha kurdu. Oysa Joseph Cerneau tarafından kurulmuş sistem oralarda hayli benimsenmişti.

Bu kez Amerika Birleşik Devletleri'nin kuzey eyaletlerinde bir karmaşa doğdu. Amerikalı masonları hayli rahatsız eden bir karmaşa… Oysa aynı tarihte Avrupa'da birçok mason riti vardı.

Amerika'daki karışıklığın çözümü hayli uzun zaman aldı. Joseph Cerneau 1827 yılında pes edip, bu işten cayana kadar sürdü. Sonra da ülkenin güneyi ile kuzeyi, iki ayrı yüksek konsey arasında paylaşıldı.

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nde, günümüzde İngilizce olarak, **"Southern Jurisdiction"** *(Güney yetki alanı)* ve **"Northern Jurisdiction"** *(Kuzey yetki alanı)* diye iki terim kullanıldığı görülür. Bunlar aslında sadece Amerika'ya özgüdür ve orada ritin iki ayrı yüksek konseyinin farklı yetki alanlarının bulunduğunu gösterir.

Fakat sonradan bu iki yüksek konsey coğrafi yetki alanlarına bağlı kalmayıp, diğerinin alanına da girerek (her ikisi için de geçerli) oralarda da doğrudan kendine bağlı yüksek derece atölyeleri kurmuştur. Böylece Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nde bu iki terim, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki iki ayrı yüksek konsey örgütünü betimlemek için kullanılır olmuştur.

Avrupa'da Ne Var Ne Yok?

18. yüzyıl ortalarında Kıta Avrupası'ndaki Masonlukta farklı eğilimler belirip ritler kurulurken, İngiltere'deki masonlar da kendi aralarında didişip duruyordu.

Olağan İngiliz tutuculuğu çerçevesinde 18. yüzyılın genel görünümüne karşılık, İngiltere Büyük Locası, yenilikten ve çağdaşlaşmadan yana bir tutum takınmıştı. Bu tutum, ancak "aydın" denilebilecek sınırlı bir çevrede destek görüyordu. Geleneksel inşaatçılık mesleğinin bundan böyle yürümeyeceğini anlamış olan İngiltere taşrasının locaları da ya kapanmaya yüz tutmuş ya da spekülatif nitelikli Masonluğa yöneltilmişti. Özellikle bu locaların genel tutumu, İngiltere Büyük Locası'nın benimseyişleriyle uyuşmuyordu. Sonunda 1751 yılında bir araya gelerek, **"Grand Lodge of England According to Old Institutions"** *(Eski Kuruluşlara Göre İngiltere Büyük Locası)* adlı bir büyük loca daha kurdular.

Böylece İngiltere'de Masonluk tam anlamıyla ikiye bölünmüş oldu. Bu bölünmeyle birlikte İngiliz masonların aralarındaki didişme sona erdi. Çünkü her biri artık farklı büyük locaların üyesiydi ve aralarında iletişim yoktu.

Büyük localar arasında ise tek bir çekişme konusu vardı.

Bu konunun bir anayasa maddesi olduğunu mu sanırsınız?

Hayır, o değil.

Her ikisi de Masonluğa kendisinin egemen olduğunu ileri sürüyordu; üstelik sadece İngiliz Masonluğu'na değil, genel olarak Masonluğun bütününe.

Demek ki bölünmenin asıl gerekçesi, üstünlük ve egemenlik sorunuydu.

* * *

Ritleri bir yana bırakıp konuya sadece büyük localar açısından bakacak olursak; Fransa'daki masonlar, İngiltere'deki bölünmeyi kaygıyla izliyordu. İngilizler için üzüldüklerinden değil, *"Ya bu yangın bize de sıçrarsa!"* diye...

Nitekim korktukları başlarına geldi. Fakat İngiltere'deki gibi değil, başka bir nedenden ötürü ve bambaşka bir biçimde...

Bu kitabın önceki bölümünde, Clermont Kontu'nun büyük üstat olarak Fransa'daki büyük locanın iç işleriyle pek ilgilenmediğine, kendisini temsil etmek üzere önce Christophe-Jean Baur, sonra da Lacorne adlı birini genel vekil olarak atadığına değinilmişti. Büyük üstat ortadan çekilince, Fransız masonlar arasında da sürtüşme başladı. "Lacorne'dan yana olanlar" ile "Lacorne'a karşı olanlar" denebilecek tarzda birbirine karşıt iki cephe belirdi.

Clermont Kontu, bu soruna bir çözüm getirebilmek amacıyla Lacorne'u görevden alıp, yerine **Chaillon de Jonville** adlı bir başkasını getirdi. Bu değişiklik, durulmayı sağlaması bir yana dursun, iyiden iyiye karmaşa doğmasına yol açtı.

Fransa Büyük Locası'nın 1766 yılında düzenlenen olağan genel kurul toplantısında, Lacorne ile Jonville'den yana olan karşıt gruplardaki masonlar birbirine girip, kıyasıya, tekme yumruk kavga etti. Yaralananlar oldu.

Kolluk güçleri olaya el koydu. Fransa Büyük Locası resmen kapatıldı.

1771 yılında Clermont Kontu öldü.

Lacorne ile yandaşları bundan yararlanıp, **"Grande Loge Nationale de France"** *(Fransa Ulusal Büyük Locası)* adı altında yeni bir büyük loca kurdu. Büyük üstatlığa **Chartres Dükü Louis Philippe**'i getirdiler. İki yıl sonra da bu örgütün adını **"Grand Orient de France"** *(Fransa Büyük Doğusu)* olarak değiştirdiler.

Lacorne'a karşı çıkarak Chaillon de Jonville'e bağlı kalanlar da hemen kendi aralarında örgütlendi ve **"Grande Loge de Clermont"** *(Clermont Büyük Locası)* adı altında bir diğer büyük loca kurdular.

Şimdi 1780'li yıllara giriyoruz...

Aydınlanma Çağının kendini iyice belli etmeye başladığı Fransa, düşünce akımları bakımından âdeta kaynıyordu. İşte tam o sıralarda, Avrupa'da Masonluktaki birçok ritin yanı sıra bir de **"Illuminati"** diye anılan fraksiyonlar doğdu.

Günümüzde kitapçıların "çok satan" raflarında yer alan, çoğu roman ya da kurgu niteliği taşıyan birtakım yapıtların etkisiyle, "Illuminati" konusu hayli güncellik edinip dillerde dolaşır oldu. Bu konu üzerinde bilir bilmez, olur olmaz sözler ediliyor. Bu nedenle bu kitapta o konuya başlı başına bir bölüm ayrıldı. Nitekim izleyen bölümde onu göreceğiz.

Büyük Fransız Devrimi

Fransa'da şu sözünü ettiğimiz iki büyük loca, aralarında durmadan itişip kakışarak 1789 yılındaki Büyük Fransız Devrimi'ne kadar geldi.

Fakat buradaki sürtüşme İngiltere'deki gibi sadece büyük localar arasında değildi. Ülke çapında, krallığı devirip yerine bir cumhuriyet rejimi getirmeyi, barış yoluyla olmazsa kaba güç kullanmayı öngören bir eylem hazırlığı vardı. Fransa'daki masonlar da bundan payını alıyordu.

"Masonlukta politika yapılmaz." diye bir kural hatta bu kurumun kendine özgü anayasasının bu bağlamdaki yasaklamayı perçinleyen bir maddesi bile var. Bu kural, Masonluğun kuruluşu sırasında konmuştu ve ilk anayasa Fransa'da da benimsenmiş olduğu için orada da geçerliliğini sürdürüyordu.

Boş lâf!...

Şimdi Fransa'da bu kural, hemen hiçbir masonun umurunda bile değildi.

Localar tam anlamıyla politikanın içine gömülmüştü.

Masonlar bir yanda dursun, bazı localar tüm üyeleriyle birlikte krallıktan, bazıları ise gelecek için umut bağlanan cumhuriyetten yanaydı.

Cumhuriyet ve demokrasi gibi kavramlar, ansiklopedik bilgi olarak öteden beri bilinirdi ama gelişigüzel dile getirilip olur olmaz kullanılamazdı.

Fakat şimdi dünya yüzünde ilk kez, monarşiye karşı özgürlük ve ulusallık bilinci konuyor, halkın buna sahip çıkması öneriliyordu.

Bu hazırlıkların ardından patlayan Büyük Fransız Devrimi, Fransa'ya özgü kalmadı. Bunun Avrupa'da yarattığı yeni akım birçok ülkeye yayıldı.

Bunun oluşumunda, Amerika Birleşik Devletleri'nin 1776 yılında İngiliz egemenliğine karşı bağımsızlık ilan edişinin de etkisi vardır.

* * *

Kimi yazarlar, mason örgütlerini, her yerde devrim *(ihtilâl)* yapmakla suçlar. Bu suçlamalardaki temel benimseyiş, "devrim" olayının her bakımdan kötü olduğudur. Aslında Masonluğa birçok suçlama yakıştırılır; "devrimcilik" de zaten kötü bir şey olarak görüldüğü için, bu yakıştırmalara eklenir. Bu iddiaların en belirgin kanıtı olarak da Büyük Fransız Devrimi gösterilir.

Büyük Fransız Devrimi'nin gerek Fransa gerekse diğer Avrupa ülkelerinin tümü hatta insanlığın bütünü için iyi mi yoksa kötü mü olduğu apayrı bir tartışma konusudur. Fakat masonların Büyük Fransız Devrimi'nde taşımış olduğu role de bakmak gerekir.

Önce Masonluğa karşıt yazarların, Büyük Fransız Devrimi'ni masonların gerçekleştirdiğine ilişkin savlarının kanıtı diye gösterdikleri noktaya değinelim. Şöyle denir:

*«Bu devrimin sloganı olan **"Özgürlük-Eşitlik-Kardeşlik"**, Masonluğun temel ilkelerini oluşturmaktadır. Bu da Masonluğun bu devrim ile yakın ilişkisi olduğunu açıkça ortaya serer.»*

Burada bir mantık çelişkisi var... Şayet devrimcilik kötüyse, dolayısıyla Büyük Fransız Devrimi de kötüyse, bu slogan da kötü olmalıdır. Özgürlük de eşitlik de kardeşlik de kötü şeyler sayılmalıdır. Bunların bir araya getirilmesi, kamuoyunun indinde kötülüğü üçe katlar. O zaman masonlar bunları niçin açıkça «İşte bizim ilkelerimiz bunlardır.» diyerek ortaya sersin ki!...

Bu üçlemenin dünya yüzündeki bazı mason kuruluşlarınca bir temel ilkeler özdeyişi olarak kullanıldığı doğrudur. Fakat bunu ille Büyük Fransız Devrimi ile bağdaştırmak yanlıştır. Bu üçlemenin, Fransa'daki bazı mason localarında 1746 yılında kullanılmış olduğu görülüyor. Fransa'daki masonlar arasında kimileri, o sırada bu kurumu Stuartistlerin emellerine hizmet etmekten sıyırıp, yeni bir kimlik arayışına yönelmiş.

Bu ilkelerin, Fransa'da bir ulusallık bilinci yaratılmasına katkı sağladığı söylenebilir. Fakat devrim hazırlığına girişilmesine daha en az kırk yıl vardır.

Bu ilkeleri başka birçok kuruluş kullanmıştır; günümüzde de kullanmaktadır; aralarında bir ön yargı ile Masonluğa karşı olanlar bile vardır. Bu durumda onlar da mason, onlar da devrimci, onlar da kötü mü olur?

Konuyu böyle irdelemek, Masonluğa yapılan saldırılara karşı bu tarz bir tutumla yanıt vermek polemik sayılır. Burada ne kurumsal boyutta Masonluğu ne de bireysel boyutta masonları savunuyoruz. Aksine yer yer açık noktalarını ortaya döküp eleştiriyoruz. Fakat Masonluğu ve masonları ille de eleştirmiş, dahası ille de kötülemiş olmak amacıyla iler tutar hiçbir yanı olmayan iddialar ileri sürmenin hiçbir anlamı yok.

Fransız Frangına bakalım. Günümüzde öyle bir para kalmadı. Yerine Avrupa Birliği'nin genel para birimi olan Euro geçti. Ondan önce ise Fransız madenî paralarının üzerinde "Liberté Egalité Fraternité" *(Özgürlük Eşitlik Kardeşlik)* diye bir yazı vardı. Aşağıda bunun bir örneğini görüyoruz. Bunu da evirip çevirip Masonluğa bağlamak mı gerekir?... Öyle bir bağdaştırma yapılırsa, Fransa ile Masonluğu özdeş tutmak gibi saçma sapan bir tasarlamaya girilir.

Benzer sözler, 1 dolarlık Amerikan banknotu için de söylenmiştir. Arka yüzünde "içinde bir göz bulunan eş kenar üçgen" biçiminde bir figür vardır. Aynı düzenleme, bir simge olarak "Illuminati" adlı kurumda da Masonlukta da görülür. Bu benzerlikten yola çıkılıp, bunun üzerinde o kadar çok bağdaştırıcı yorum yapılmıştır ki...

* * *

Fransa'daki kimi masonların Büyük Fransız Devrimi ile olan ilgisi yadsınamaz.

Fakat bu, Masonluğa karşıt yazarların dediği gibi değildir ve Fransa'daki Masonluğun tümüne genelleştirilemez.

18. yüzyılın son çeyreğinde, Fransa'da yakında birtakım önemli olaylar doğacağını işaret eden kıpırdanmalar başladığında, bazı localardaki masonlar özdeş politik görüşü paylaşıyordu ama localaların çoğu bu bakımdan bağdaşık bir yapıya sahip değildi. Aynı locada "kralcı" olanlar da vardı, "cumhuriyetçi" olanlar da… İkide bir tartışıyorlardı; hem sadece özel buluşmalarında değil, loca toplantılarında bile... Bundan ötürü birbirlerine düşüp, kafa göz yararak kavga edenler bile oluyordu. Bir loca tümüyle belli bir görüşü, bir diğeri karşıt görüşü benimsiyorsa, localar arasındaki kavgalar âdeta çatışmaya dönüşüyordu.

Ayaklanmalar başlamadan önce birçok cumhuriyetçi mason, krala karşı düzenlenen komplolarda yer aldığı gerekçesiyle tutuklandı; alelacele yargılanıp giyotin ile idam edildiler. İşin ilginç yanı, bu idam makinesini çağın tekniğine göre yeniden projelendiren Dr. Joseph Guillotine de masondu.

Devrim ertesinde iş tersine döndü. Bu kez "kralcı" olduğu bilinen masonlar, diğer soylu ve aristokratlarla birlikte giyotine gitti. Fransa Büyük Doğusu'nun o sıradaki büyük üstadı Orléans Dükü Louis Philippe kaçıp saklanmıştı. 1793 yılında yakalandı ve giyotinin altına yatırıldı. Şayet Auguste de Grasse-Tilly kaçmamış olsaydı, onun da sonu giyotinde biterdi.

Masonluğa karşı "devrimcilik" suçlamasını ortaya koyup, Büyük Fransız Devrimi'ni buna örnek olarak gösterenler, şu değinilen olaylardan hiç söz etmez.

Acaba bilmediklerinden ötürü mü?... Yoksa okurlarının bilmediğini kabul ettiklerinden mi?

Bu olaylar, Masonluğun kurumsal boyutta Büyük Fransız Devrimi ile herhangi bir bağlantısı olmadığını gösterir. Olsaydı, bu devrimi masonlar gerçekleştirseydi, herhalde devrimin ertesinde Fransa'da bir "mason egemenliği" doğardı. Oysa bu olayların etkisiyle Fransa'daki mason localarının tümü ya kapanmış ya dağılmış.

Bu devrim belki Fransa halkına, belki Avrupa'ya ve insanlığa yarar getirdi ama Fransız Masonluğuna hayli zararı oldu. Mason localarının Fransa'da sanki önceden hiç yokmuş gibi yeni baştan kurulması gerekti.

«Büyük Fransız Devrimi'nin oluşmasında masonların hiç payı olmadığı söylenebilir mi?»

Hayır!... Krala karşı cumhuriyetçi tutumlu masonlardan da söz ettik. İşte onlardan kimileri, sadece eğilim bakımından cumhuriyetçi olmakla kalmayıp, bu devrimde açıkça etkin rol oynamıştı. Hatta burada mason olduğu bilinen birkaç ünlü kişiden söz edebiliriz. Örneğin, devrimin öncülerinden Maximilien Robespierre… Honore-Gabriel Riquetti Comte de Mirabeau… Bu gibi kişilerin adları saymakla zor biter. Özellikle bu ikisi en çok duyulmuş olanları...

Ancak masonların kitap ya da ansiklopedilerinde bu kişilerin adı pek geçmez. Bu da pek doğal çünkü hiçbirinin Fransa Büyük Doğusu'nda önemli bir yeri yoktu. Masonluk bakımından her biri sadece "sıradan" bir masondu, o kadar... Yapmış oldukları işleri de bir mason örgütü adına yürütmemiş, sadece birer yurtsever niteliğiyle inanarak gönülden bağlandıkları bir ulusal ülküyü gerçekleştirmeye çalışmışlardı.

* * *

Aslında Büyük Fransız Devrimi'nde doğrudan yer almış kişilerden çok, bu devrimin dünya görüşünü kuranlardan söz etmek gerekir. Çünkü bu devrimin en önemli başarısı, monarşiyi yıkıp yerine cumhuriyeti getirmek değildir. Monarşiyi izleyen bir cumhuriyetin karşı karşıya geldiği en büyük zorluk, yeni rejimin yaşatılabilmesidir.

Büyük Fransız Devrimi'nin ardından Napoléon Bonaparte, 1804 yılında imparatorluğunu kurdu. On yıl sonra imparatorluk çökertildiğinde, yine krallığa dönüldü. Fransa, ancak 1848 yılındaki ikinci devrimden sonra cumhuriyeti yakalayabildi. Bunu sağlayan, 1789 devriminin getirdiği yepyeni düşünce yapısıydı. Sonra tekrar krallık, tekrar cumhuriyet...

Herkesten önce akla Aydınlanma Çağının ünlü Fransız düşünür ve yazarlarından asıl adı François Marie Arouet olan **Voltaire** gelir. Devrimden on yıl kadar önce ölmüştür ama Fransız kafa yapısına getirdiği olağanüstü etki göz ardı edilemez. Ona, yaşamlarında geçinememiş olsalar da İsviçre asıllı **Jean-Jacques Rousseau** da eklenebilir.

Voltaire öylesine geniş yürekli bir adamdı ki, Rousseau'ya yazmış olduğu bir mektuptaki şu sözü dillere destan olmuştur:

«Düşüncelerinin hiçbirine katılmıyorum. Fakat onları savunabilmen için sana elimden gelen her desteği vermeye hazırım.»

* * *

Büyük Fransız Devrimi, Masonluktaki durum bakımından en çok İngiliz Masonluğu'na yaradı. Fransa'daki İskoç Masonluğu ile Fransız Masonluğu, ikisi birden ortadan kalkmıştı. İngiliz Masonluğu, dünya yüzünde tek egemen otoritesi olduğunu kabul ettirebilmek bakımından bu fırsatı kullanmalıydı. Fakat onun da bir sorunu vardı; bölünmüşlüğü sürmekteydi. Demek ki bir an önce kendi içinde birlik ve bütünlük sağlamalıydı.

Bu bağlamdaki ilk girişimlerden sonuç alınamadı. Olmuyordu. Sonunda bir çıkar yol bulundu. İngiltere'deki iki büyük locanın başına Kral 3. George'un oğulları **Kent Dükü Edward** ile **Sussex Dükü Augustus Frederick** getirildi. Böylece 1813 yılında, Masonluğun İngiltere'deki bölünmüşlüğü sona erdirilip, **"United Grand Lodge of England"** *(İngiltere Birleşik Büyük Locası)* adı altında olmak üzere yeni bir büyük loca kuruldu.

Masonların kitaplarında, bu birleşimin Napoléon Bonaparte'ın İngiltere'ye karşı büyük bir tehlike oluşturması nedeniyle ülkede her bakımdan ve her kurumda birlik ve bütünlük oluşturma gereği üzerine gerçekleştiği yazılmış... Politikanın ötesinde askerî bakımdan bundan nasıl bir yarar umulduğu ise belirtilmemiş. Çünkü bu birleşme olayının aslında Napoléon Bonaparte ile değil, Fransa'daki mason localarının ortadan kalkışıyla bağlantısı var.

Nitekim Amerika'da Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin ikinci yüksek konseyi kurulurken, aynı tarihte olduğuna dikkat edilerek, bunda İngiltere'deki Masonluğun birleşmesinin de etkisi olup olmadığı sorgulanabilir.

Düzmece Belgeler

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin Amerika'daki kurucularından Auguste de Grasse-Tilly'nin, 1802 yılında Charleston'dan ayrılırken niyeti, yurduna dönmeden önce bir süre Antiller'de kalıp orada da bir yüksek konsey kurmaktı. Bunun için, Charleston'daki yüksek konseyden bir yetki belgesi almıştı.

Fakat orada bu işin pek uzun süreceğini görünce caydı. Almış olduğu yetki belgesini, Fransa'da bir yüksek konsey kurmak üzere kullandı.

Aslında bu olay biraz anlamsız görünüyor. Sanki ilk yüksek konseyin kuruluşunu başlatanlardan biri kendisi değilmiş, sanki ritin 33. derecesinde bulunan bir mason istediği zaman istediği yerde ritin anayasasının kendisine verdiği otomatik yetkiyi kullanıp yeni bir yüksek konsey kurmak üzere başkalarını da bu dereceye getiremezmiş gibi... Fakat Grasse-Tilly her nedense ritin anayasasının kendisine verdiği otomatik yetkiyi kullanmamış.

«Yoksa o tarihte öyle bir yetki yok muydu?»

Belki… Belki 1786 yılında düzenlendiği söylenen öyle bir anayasa da henüz ortalıkta yoktu.

Greasse-Tilly Fransa'ya ulaştığında, bu işin orada çok daha zor olacağını gördü. Daha önce bu ülkede Yetkinleşme Riti'nin yüksek derecelerinde çalışan binlerce mason vardı. Şimdi ise simgesel derecelerde çalışan locaların üyelerinin bile sayısı pek azdı. Çoğunluğu da genç ve deneyimsiz masonlar oluşturuyordu.

Umudunu yitirmedi. Caymadı. Amerika'dayken de aşağı yukarı benzer bir uğraşı vermişti.

Aynı şeyi bir kez de Fransa'da yaptı.

Sonunda, 1804 yılında Fransa Yüksek Konseyi'ni kurmayı başardı.

* * *

Fransa'daki yüksek konsey kurulduktan bir süre sonra, ortaya o güne kadar pek kimsenin aklına gelmemiş bir soru atıldı:

«Ritin 1786 tarihli anayasası nerede?... Kapsamında neler var?»

Ortada böyle bir belge yoktu. Sadece olduğu söyleniyordu, o kadar... Fakat bu birçoklarını tatmin etmiyordu. Devir değişmişti. Şimdi artık masonlar, eskisi gibi kendilerinden daha yüksek derecede olanların her dediğine gözü kapalı inanarak boyun eğmiyordu. Sorguluyorlardı.

1834 yılında ortaya bir belge çıktı: Prusya Kralı 2. Friedrich'in Latince olarak yazılmış bir buyruğu ile Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin 1786 yılında düzenlendiği ileri sürülen anayasası… Bir de bu anayasanın eki olan tüzükler…

Bu belgede şöyle deniyordu:

"Biz, aşağıda imzaları bulunan Egemen Büyük Genel Denetçiler, yukarıdaki belgeleri, 1 Mayıs 1786 tarihli Büyük Yasaları ve eklerini, tarikatın arşivlerinde dikkatle ve bağlılıkla korunmuş, hiç bozulmadan saklanmış olan resmi belgeleri inceledik ve kopyalarını çıkardık."

Özgün olmayıp, aslından çıkarılmış bir kopya olduğu anlaşılan bu belgeyi, o tarihte adları iyi bilinen dokuz kişi imzalamıştı.

Buna göre; "özgün belge"(!) 2. Friedrich'in bildirgesiyle başlamaktaydı. Bunu 1 Mayıs 1786 tarihinde imzalayıp, mühürlemişti.

Bu belgede bir yüksek konseyin varlığından söz ediliyor ve 2. Friedrich ile birlikte bu konseyi oluşturan sekiz Alman asıllı kişinin adları belirtiliyordu. Ancak bu sekiz kişiden dördünün adı okunamamış, bu durum yani adların okunamadığı çıkarılan kopyada belirtilmişti.

«1786'da gerçekten de böyle bir yüksek konsey var idiyse, 1801 yılında Charleston'da kurulan yüksek konsey niçin bu ritin ilk yüksek konseyi olarak niteleniyor?... O yüksek konsey, herhangi bir kişiye başka bir yerde yüksek konsey kurmak üzere bir yetki belgesi vermiş mi?... Vermişse, böyle bir belge neden daha önce ortaya çıkmamış?»

Kimileri, bu yüksek konseyin başka bir yerde bir diğer yüksek konsey kurulması için herhangi bir yetki belgesi vermediğini belirtip, bunun gerekçesini o sıralarda Büyük Fransız Devrimi'nin patlamasına bağlar.

Buna nasıl olur da inanılabilir!... Paris neresi, Berlin neresi?... Büyük Fransız Devrimi'nin oluşumu başta Paris olmak üzere Fransa'da, Almanya'da değil ki.

Kaldı ki, özgün olduğu söylenen o belgeye bakılırsa; Berlin'de bir yüksek konsey kurulmuş. Bu konseyin daha sonra ne yaptığı, etkinliğini sürdürüp sürdürmediği, sürdürmediyse neden sürdürmediğine dair hiçbir açıklama yok. Niçin kendisine bağlı olarak çalışması gereken yüksek derece birimlerini oluşturmadığı da bir diğer bilmece…

Bu belirsizlikler üzerine, ister istemez şöyle bir kanıya varılıyor:

Demek ki aslında öyle bir yüksek konsey yoktu.

Bu kadarla kalsa iyi!... Anlaşılan bu belgeleri Prusya Kralı'nın onayına sunmak üzere düzenleyen kişiler, kendilerine topluca "yüksek konsey" demiş. Fakat hiç etkinlik göstermemiş. Eğer Prusya Kralı 2. Friedrich'in bu yasaları hazırladığı ya da onayladığı, Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'ndeki ilk büyük komandör olduğu benimsenirse; ancak şöyle bir açıklama yapılabilir:

"2. Friedrich, bu yeni riti işlevsel olarak çalıştırmaya girişemeden öldü. Bu nedenle her şey ortada kalakaldı. Auguste de Grasse-Tilly'den önce hiç kimse bu işi başlatmak için kendini yetkili göremedi."

Aslında tüm bu anlatım ve açıklamalar *"göle maya çalmaya çalışmak"* gibi bir şey... Hepsi, açıkça düzmece birtakım belgeler hazırlandığını gösteriyor.

* * *

Özgün olduğu söylenen belgenin kopyasını çıkaranlar, okunamayan imzalar için, bunların özgün belgenin pek çok kez sürtünme ya da deniz suyu gibi etkenler nedeniyle okunamaz duruma gelmiş olduğundan ileri geldiğini söylemiş.

Demek "sürtünme"... Sanki 1786 yılından 1834 yılına kadar geçen sürede hiç kimsenin görmemiş olduğu şu belge, elden ele dolaşmış da, birileri bir yere sürtmüş. (!) Hatta bir de "deniz suyu etkisi"... Nerede?... Berlin'de. (!)

Hani bu belge Amerika'da ortaya çıkmış olsa, geminin yolda fırtınaya tutulduğu, kamaralara kadar her yerin su altında kaldığı, böyle bir olasılık düşünülmemiş olduğu için belgenin iyi korunamadığı söylensin...

Böyle bir şey denmiyor. Bu belgenin Amerika'ya gitmiş olduğuna dair hiçbir söz edilmiyor.

Varsayalım ki özgün olduğu söylenen bu belge gerçekten çok yıpranmış.

Peki ama nasıl olmuş da, biri "yasalar", diğeri "ekler" bölümü olmak üzere birbirinden ayrı iki parşömende geçen imzalardan hep aynı dört kişinin adı okunamaz hale gelmiş?

Bu işin doğrucası şöyle olabilir mi acaba?

Bu özgün ilk kopya olduğu söylenen belge düzenlendikten sonra, birisi, burada yer alan imzalardan dördünün uygun olmadığını belirterek, bunların silinmesini istemiş. Yeniden düzenlenip, başka uyduruk imzalar atılması yerine, istendiği gibi yapılmış. O dört imza silinmiş.

Ancak bu olgu, özgün olduğu söylenen bu belgenin gerçekten de "özgün" olması olasılığını çok yükseltiyor. Belki bu olgu, "belgenin özgünlüğünün kanıtı" bile sayılabilir.

Fakat 1834 tarihli bir özgün belge; 1786 değil.

Aslının 1786 tarihli olduğunu ileri sürmüş olan masonlar yalan söylemiş. Bu açıkça belli.

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Ritinin Anayasası'nın 1786 yılında düzenlenmediğini, dolayısıyla ritin de aslında o tarihte kurulmadığını, Prusya Kralı 2. Friedrich ile de ilgisinin olmadığını, bunların sonradan öyleymiş gibi gösterilmesine çalışıldığını ortaya seren bir başka gösterge daha var: Ritin anayasası uyarınca her ülkede bir tek yüksek konsey kurulabilir. Gerçi sonradan Masonlukta oluşan bölünmelerin sonucunda birçok ülkede en az iki yüksek konsey kurulmuş hatta daha da fazlası ama hiç olmazsa 19. yüzyıl boyunca bu kural geçerli tutulmuş.

Ancak anayasada bir istisna var. "Amerika'da iki yüksek konsey kurulabilir." deniyor.

1786 yılında kurulan, gelecekteki gelişimi belirsiz bir girişimde, sadece Amerika için böyle bir istisna konmasının ne gibi bir gerekçesi olabilir?

Hiçbir gerekçesi yoktur... Ritin Anayasasının asıl tarihi bundan sonradır. Çünkü 15 yıl sonra Amerika Birleşik Devletleri'nde bir yüksek konsey kurulacağını, ondan 12 yıl sonra da ikinci yüksek konseyin oluşturulacağını bir Tanrı bilir, bir de olsa olsa kâhinler söyler. Bu anayasayı hazırlayanlar, kâhinlere de danışmış olmasa gerek.

Bu anayasanın Amerika'daki ilk yüksek konseyin kuruluşundan sonra düzenlendiği şuradan da belli: Charleston'daki ilk yüksek konseyin ilk büyük komandörü Auguste de Grasse-Tilly, bir başka yerde bir diğer yüksek konsey kurabilmek için ilk yüksek konseyden bir yetki belgesi alma gereğini duymuş. Demek ki ilk yüksek konsey, bir başka yerde bir diğer yüksek konsey kurulabilmesi için kendisinden yetki alınmasını öngörmüş.

Oysa bu, anayasanın ilgili maddesiyle çelişkili... Demek ki o madde, ritin hızla gelişip yaygınlaşabilmesi için sonradan öyle düzenlenmiş. Amerika'da zaten iki yüksek konsey kurulmuş; Amerika Birleşik Devletleri'nin o tarihteki eyaletlerini "kuzey" ve "güney" olarak ayırıp paylaşmışlar. Dolayısıyla, zaten var olan bu gerçek değiştirilemeyeceği için, ritin anayasasına da yansıtılmış.

«Tüm bu ayrıntıların ne önemi var?»

Aslında günümüzde pek önemi yok.

Çünkü bu ritin anayasasının her ülkede tek yüksek konsey olabileceğini öngören kısıtlayıcı maddesi daha sonra zaten yürümez, uygulanamaz olmuş. Bir ülkede nasıl Masonluğun ilkeleri ile çalışma yöntemleri bakımından aralarındaki uyuşmazlıkları bir türlü gideremeyen masonlar ayrı ayrı büyük localar kurmuşsa, aynı nedenden ötürü Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nde de ayrı ayrı yüksek konseyler kurmuşlar. Zaten Amerika'daki iki yüksek konseyin özgün coğrafi yerleşimi de sonradan sözde kalmış. Dolayısıyla günümüzde bazı eyaletlerde birbirinden farklı yüksek konseylere bağlı olarak çalışan yüksek derece birimleri var. Bu iki yüksek konseyin de çalışmaları arasında farklar oluşmuş. Biri daha gelişimci bir tutum takınmış, diğeri daha tutucu kalmış. Bunlara bir de Amerika Birleşik Devletleri'nde siyahîlere özgü bir yüksek konsey daha bulunduğu göz önüne alınınca iş çığırından çıkıyor.

Nitekim Türkiye'de de bu ritin erkeklere özgü iki ayrı yüksek konseyi olduğu görülüyor. Bunlara yakın geçmişimizde kurulmuş olan Kadın Yüksek konseyi de eklenmiş durumda.

Fakat bu anlatılanlar şu bakımdan çok önemli: «İşte bunlar bu ritin özgün belgeleridir.» diyerek ortaya konan kâğıtlar üzerinde düzmece işler yapılmış. Yalan söylenmiş.

Bunu yapan da masonlar.

Bu böyle olunca, diğer sözlerinin doğru olduğuna nasıl güvenilebilir?

Gerçi bunun farkına varan mason yazar ve araştırıcılar da olmuş. Burada yazıp dökmüş olduklarımıza benzer sözleri onlar da etmiş. İçlerinden hiçbiri çıkıp, o açık yürekli masonların yazdıklarını çürütmeye kalkışmamış.

Çünkü takke düşmüş bir kere, kel görünmüş.

Sonrası sadece *"Bunları çok fazla didiklemeyin, ne olur!"* gibi ricalar.

* * *

Bu olaylar, 1960'lı yıllarda Paris'teki Milli Kütüphane'de bulunmuş olup, daha önce değinilmiş olan, bu çalışmanın özellikle üçüncü kitabında gündeme girecek o "Gizli Dosyalar" denilen belgelerde yer alan bilgileri araştırmaya çalışanların karşılaştığı durum gibi...

Tarih, kimilerinin dediği gibi yinelemelerden oluşmaz ama benzer birçok olayla doludur. Birtakım kişiler, tarihte görülmüş bir olayın benzerini bir kez daha yaratmış, yalan dolanlarıyla geniş kitleleri kandırmış, bundan ya kendileri ya destekçisi oldukları kimseler hesabına çıkar sağlamıştır.

"Kurunun yanında yaş da yanar." dendiği gibi kimi masonların da art niyetle benzer yapıp etmelerinin faturası, çoğunluğunun dürüst ve iyi niyetli olup olmadığına bakılmaksızın topluca tüm masonlara çıkarılmıştır.

Bu işi yapan masonların yalan söylediği bellidir. Ne yazık ki diğerleri de yalancı sayılmıştır.

Deus Meumque Jus

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin anlatılan belgesini hazırlayan masonlar, "Deus Meumque Jus" diye bir terim kullanmış. Sonra da bu terim, ritin özdeyişlerinden biri haline gelmiş.

Bunun ne anlama geldiği, masonlar arasında öteden beri tartışılır.

Latincedeki sözlük anlamı bakımından dilimizdeki karşılığı "Tanrı ve benim hakkım" oluyor.

Bu kitabın 6. bölümünde belirtilmiş olduğu üzere, 1688 yılında İngiltere'den kovulan Kral 2. James de bu deyişi kullanmış.

Bu deyişin Almancasının 18. yüzyılda Prusya Kralı 2. Friedrich tarafından kurulan Birleşik Alman Ordusu'nun bir dövizinde geçtiği bilinir. Fakat öyle oluşu bu ritin onun çıkardığı bir buyruk üzerine kurulduğunu kanıtlamaz.

Kaldı ki, tarihte birçok kralın da kendi malı olduğuna inandığı bir yeri ele geçirmek üzere giriştiği bir savaşta bu deyişi dile getirmiş olduğu görülür.

Örneğin; İngiltere Kralı Richard, Üçüncü Haçlı Seferi ertesinde uzun süre tutsak kalıp sonunda yurduna dönebildiğinde, yokluğundan yararlanan Fransa Kralı 2. Philippe'in Normandiya'daki Gisors Kalesi'ne el koymuş olduğunu öğrenince öyle kızmış ki, «Deus Meumque Jus.» diye bağırarak Gisors'a yürüyüp kaleyi geri almış.

İlk haçlı seferinin sonunda, Godfrey de Bouillon Kudüs surları üzerine çıktığında, gene böyle, «Deus Meumque Jus.» diye haykırdığı söylenir; Kudüs'ün kendi malı olduğuna inandığı için...

Kimileri, Siyon Örgütü'nün de, bu özdeyişi, Fransa Krallığı'nın aslında Merovenjlerin hakkı olduğunu vurgulamak üzere kullandığından söz eder.

* * *

Şu işe bakın!... Masonluktaki Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nden söz ederken bile Siyon Örgütü'ne değinmeden geçemiyoruz. Oysa Siyon Örgütü, daha bu rit ufukta bile yokken Masonluğun yakasını bırakmıştı.

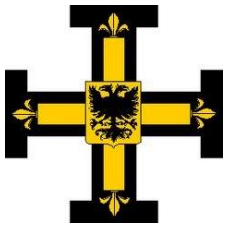

Prusya Kralı 2. Friedrich'in 1757 yılında bir "oldu bitti" ile ülkesinin üzerine konduğu **Charles de Lorraine**, Siyon Örgütü'nün büyük üstadıydı. Prusya Kralı, onu savaşta yenmişti ama ondan hep övgüyle söz ederdi. Nitekim 1761 yılında onu Töton Şövalyeleri Tarikatı'nın başına getirdi.

Kimilerine göre, Eski ve Kabul Edilmiş Riti'nin kapsamında bir simge olarak **Töton Haçı**'nın da görülüşü bundan ileri gelir.

Avusturya-Macaristan İmparatoriçesi Marie-Theresa von Habsburg'un en küçük oğlu **Maximilan von Habsburg-Lorraine**, 1780 yılında amcasının yerine hem Siyon Örgütü'nün hem Töton Tarikatı'nın büyük üstadı oldu. Sanata -özellikle müziğe- çok düşkündü. 2. Friedrich de sanatsız, hele müziksiz edemezdi. Ünlü besteleri bile vardır. Maximilian ile yakınlığı nedeniyle, Siyon Örgütü'nün o sıralardaki etkinliklerinden de pek uzak olmadığı düşünülebilir.

Ancak bunların hiçbiri, Prusya Kralı 2. Friedrich'in ne Siyonistler ne de Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti ile doğrudan bağlantısının bulunduğunu gösterir. Ritin anayasasını 1786 tarihinde onayladığını da kanıtlamaz.

* * *

Tarihçilerin, mesleklerinde benimsediği şöyle bir kural var:

"Özgün belge ortada olmayınca, ilk özgün kopyası özgün belge sayılır. Eğer ilk özgün kopya da yok olmuşsa, onun ilk kopyasına bakılır."

Suyunun suyu!... Kuşkusuz tarihçilerin başka çaresi yok.

Masonluktaki Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti de işte böyle bir temel üzerine kurulmuş. Günümüzde dünya çapında en yaygın rit niteliğini taşımayı koruyor. Bu rite uyarak çalışan masonların inandığı ve gözlerinde çok büyüttüğü tarihsel temel ise hiç sağlam değil. Aslına bakılırsa sağlam ama Avrupa'da benimsenmiş olduğu gibi değil.

Ortaya açık seçik olarak şöyle bir gerçek çıkıyor: 18. yüzyıl sonralarında Amerika'da çoğu Fransız asıllı olan masonlar, Yetkinleşme Riti'nin kapsamını yetersiz bularak, derecelerinin sayısını 25'ten 33'e çıkarmış. Adına hem "eski" hem "kabul edilmiş" sıfatını yerleştirmişler; çünkü eski olan İskoç ritinin üzerine kendi kabul ettikleri kural ve yöntemleri eklemişler. Bu rit sonradan Fransa'ya gelmiş. Orada mevcut duruma uyularak bir anayasa düzenlenmiş.

Masonların bu gerçeği neden kabullenemediği anlaşılabilir gibi değil. Amerikan karşıtlığı eğiliminden kaynaklanabilir mi acaba? Yoksa o tarihlerde Amerika yeterince gelişememiş bir kıta sayıldığı, Amerikalı masonlar da kendi başlarına rit kurabilecek bir düzeye gelmiş olarak görülemediklerinden mi?

O tarihlerde Avrupalılar, burunları havada olarak öyle düşünmüş olsa da Amerika'da kurulmuş olan bir mason ritini alıp Avrupalılaştırmışlar ve bunu ille de daha önce Avrupa'da kurulmuş gibi göstermeye çalışmışlar.

Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti ile işimiz henüz bitmedi. Masonların 19. yüzyıldaki yapıp etmelerine geldiğimizde buna yine döneceğiz. Siyonistlerin bir kez daha Masonluk ile bağlantılı olarak nasıl ortaya çıktığını göreceğiz.

Fakat daha önce gelin biraz da şu "Illuminati" konusunu gözden geçirelim.

Bölüm: 12

Illuminati

Son zamanlarda "illuminati" terimi, birçoklarının bilir bilmez, kimilerinin hakkında olur olmaz söz ettiği, ağızlarda çiğnenen âdeta bir sakıza dönüştü.

Bunun bir nedeni, kitapçıların "çok satan" raflarında yer alan, çoğu roman niteliği taşıyan popüler yapıtlarda bu konunun dile dolanması oldu. Bunların arasında hem sürükleyici bir dille yazılmış hem de ilginç bir kapsamı olanları, dünya kamuoyunun merakını kamçıladı.

Bu gibi kitapların yazarlarından biri olan Dan Brown, Türkçeye ***"Melekler ve Şeytanlar"*** adıyla çevrilmiş olan kitabının özgün basımı hazırlandığı sırada, illuminati sözcüğünün kitapta ille şöyle yer alması gerektiği üzerinde diretmiş:

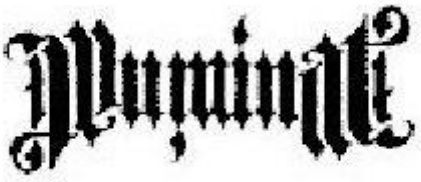

Herhalde bir gerekçesi vardır. Acaba eski tarz bir kaligrafiyle yazılmış bu sözcük ya da şekle tersinden bakıldığında da görüntünün değişmemesi mi?... Gizemci (mistik) nitelikli bir yorumla, bu yazının ardında bir sürü gizli anlam bulunduğu savı olabilir mi?...

Zihinler böyle düşüncelere yönlendirilince, okur işin aslından uzaklaşıyor; kendini romantizme kaptırıyor.

Kim bilir, belki de zaten istenen bu.

Öyle olmasaydı bile bu kitapta illuminati konusu gündeme gelecekti. Fakat belki sadece 18. yüzyılın ikinci yarısında oluşturulmuş mason ritlerinin yanında şöyle bir değinip geçecektik. Madem bu kadar çok üzerinde duruluyor; biz de biraz daha ayrıntıya -aşırıya kaçmadan- gireriz. Yeter ki okurumuz, bu kurumun ne olduğunu ve ne olmadığını anlasın.

Illuminati başlıklı bir konuyu biri 18. yüzyıl sonlarında, diğeri çağımızda olmak üzere iki ayrı zaman diliminde incelemek gerekiyor. İki ayrı dönemdeki kurumlar birbirine karıştırılmamalı.

Önce sadece tarihtekini görelim.

Bir de illuminatiden bir kurum, örgüt ya da topluluk olarak söz edilirken iki farklı tarz olduğunu bilmeliyiz:

1. Yansız (objektif) bir tutum benimseyen, sadece gerçekleri araştıranlar;
2. Bir ön yargı ile karşıt olup, kötüleme ve suçlamalarda bulunanlar.

Burada konu yansız olarak incelenecek ama bu yapılırken elbette yer yer karşıtların neler söylediğine de değinmek gerekecek.

* * *

Önce şu "illuminati" teriminin ne anlama geldiğine bakalım.

Latincedeki "illuminatus" sözcüğünün çoğuludur; "aydınlanmışlar" demektir. Bununla ne denmek istendiği kısaca şöyle açıklanabilir:

Bir kurumun benimsediği "aydınlanma felsefesi" uyarınca inisiyasyondan geçmiş kişiler yani inisiyeler, "aydınlanmış" sayılır.

İşin içine inisiyasyon girince, mutlaka ezoterik nitelikli bir kurum ya da örgütten söz ediliyor demektedir. Bu bağlamda, "**aydınlanma felsefesi"** âdeta bir kilit terim gibidir.

Herhangi bir kurumda bu tür bir felsefe, bir diğerinden çok farklı olabilir.

Burada öncelikle 18. yüzyıldaki bir kurumdan söz edeceğimize göre, bu felsefenin de o dönemin bir ürünü ya da benimseyişi olması gerekir.

Bu kitabın önceki bölümlerinde zaman zaman "Aydınlanma Çağı" diye bir terim kullanıldı. Avrupa'da bu dönemin 18. yüzyılın ikinci yarısı ile örtüştüğü belirtildi. Illuminati teriminin kullanılışının bir nedeni de budur. Hatta bu tür örgütlerin öğretisine genel olarak **"İlluminizm"** dendiği de olmuştur.

18. yüzyıldan ve Avrupa ortamından söz etmekte olduğumuza göre; kimisi bunu "bilgi ile aydınlanmak", kimisi de Hıristiyanlıkta geçerli olan "vaftiz ile aydınlanmak" anlamına çeker. Kimileriyse konuyu gizemci bir tutumla ele alıp, kişinin aydınlanmasının ancak "sezgi" yöntemiyle sağlanabileceğini savunur.

Aydınlanmışlar

18. yüzyıldaki olgu bakımından Almancada "Bayerische Illuminaten" olarak geçen, Güney Almanya Aydınlanmışları öncelikli tutulur. Bunun nedeni, 1776 yılında **Adam Weishaupt** adlı bir hukuk profesörünün Ingolstadt kentinde kurduğu, daha sonra Masonluk ile de bağlantısı sağlanan bir felsefi öğreti ve çalışma sisteminin Batı dünyasında hayli yankı uyandırmış olmasıdır.

Bu felsefe ve bununla iç içe olan ezoterik örgüt, bir bakıma Alman tarzındaki bir mason ritiydi. İçerdiği öğreti, o sıralarda varlığı süren mason ritlerinden hayli farklıydı ama hiç bağdaşmıyor da değildi. Kapsamına yoğun bir biçimde özgür ve akılcı düşünce ile Pozitivizmin öğeleri katılmıştı.

Masonluğu bir gizli örgüt olarak niteleyenlerden kimileri, bu sistemin, "bir gizli örgüt içindeki gizli örgüt" olduğunu ileri sürer. Oysa Masonluk gizli değil, ezoteriktir. Nitekim Bavyera Aydınlanmışları da gizli değildi. Fakat kimileri "ezoterik" ve "gizli" kavramlarını özdeş tutar. Bu tutum bilgisizlikten ileri gelmiyorsa, bir kurumu kötü göstermek için art niyetle böyle yapılıyor demektir. Çünkü yeterince bilgi sahibi olmayan kişiler buna kolayca kanar.

* * *

Adam Weishaupt'un kurmuş olduğu sistem, ömrünün pek kısa sürmüş olmasına karşın hayli tutulmuştu. Bu nedenle de farklı bir kapsamda bile olsa sonradan adlarında "illuminati" sözcüğüne yer veren örgütlerden çoğu, kendi tarihçesinin temeline Bavyera Aydınlanmışları'nı yerleştirmiştir.

Oysa konuya kronolojik açıdan bakılırsa, Bavyera Aydınlanmışları'nın ortaya çıkışından birkaç yıl önce Fransa'da **"Rite des Illuminés d'Avignon"** *(Avinyon Aydınlanmışları Riti)* adını taşıyan bir mason riti kurulmuş olduğu görülür. Masonluğun simgesel derecelerini kapsamı dışında bırakan bu ritin, altı derecesi vardı. Bunlardan özellikle sonuncusunun unvanı dikkat çekicidir: "Altın Pelerin Şövalyesi"...

Şu altın pelerin terimi Christian Rosenkreuz adlı varsayımsal kişinin yaşam öyküsünde de geçmişti. [Almancada "Goldenes Vlies", Fransızcada "Toison d'Or", İngilizcede "Golden Fleece". Tam sözlük anlamı bakımından "Altın Post" anlamına gelir.]

Bu terim diğer bazı mason ritlerinde de görülür. Yalnızca bir derece unvanı o mason ritleri ile Rozkruacılar arasında mutlaka bir bağlantı bulunduğunu göstermez ama uygulamış oldukları ritüellerin içeriğine bakılınca, başka benzerlikler ve yakınlıkları da olduğu görülür.

Nitekim Adam Weishaupt'un Bavyera Aydınlanmışları Örgütü, sonradan Almanya'da az sonra oluşumuna değineceğimiz bir mason ritine dönüştürülmüştü.

Almanya'daki Bavyera Aydınlanmışları Riti, Fransa'da da tutulmuştu. Fakat aynı dönemde Fransa'da gene illuminati kapsamında sayılabilecek iki mason riti daha görülür: Özellikle Languedoc bölgesinde uygulanmış olan **Rite du Montpellier** *(Montpellier Riti)* ile Masonluktaki standart üç dereceden sonra dokuz yüksek derecesi olan **Rite Ecossais Philosophique** *(Felsefi İskoç Riti).*

Bunların hepsi Büyük Fransız Devrimi ile birlikte ortadan kalktı ama Felsefi İskoç Riti, 19. yüzyıl başlarında yeniden oluşturuldu.

"Fransa'daki Illuminati'nin babası" sayılan **Antoine Joseph Pernety**, hayli ünlü bir masondu. Bu nedenle, adı belirtilen ritlere genel olarak "Pernety ritleri" dendiği de olmuştur.

Hepsinin temel esinlenme kaynağının ise 18. yüzyılın ünlü düşünürlerinden İsveç asıllı **Emanuel Swedenborg** olduğu söylenebilir.

Emanuel Swedenborg'un düşüncelerinin birçok gizemci kurumun üzerinde etkisi vardır. Bunlardan biri de 1767 yılında İngiltere'de **Benedict Castanier** tarafından kurulmuş **"Rite of the Illuminated Theosophists"** *(Aydınlanmış Teozoflar Riti)* adlı, gizemci nitelikli bir tür mason ritidir.

«İngiliz mason örgütleri rit kavramına karşı değil miydi?»

Öyleydi ama masonların simgesel derecelerden sonra gelen yüksek derecelerde çalışacak ritler oluşturmalarını önleyemezlerdi. Önleyemediler de.

İngiltere'de oluşturulan bu rit, kısa süre sonra Fransa'da ortaya çıkan Pernety ritlerini âdeta tetikledi. Genel olarak **"Teozofik Masonluk"** denilen bir akımın doğmasına yol açtı.

Bu akımda, Masonluğun Hıristiyan gizemciliğine (mistisizmine) uygun bir öğreti kapsamının olması öngörülmekteydi.

Hepsinin temel direği olan felsefeyi oluşturan Swedenborg'un adını taşıyan bir mason riti ise çok daha sonra, 1787 yılında Marquis de Thomé tarafından kuruldu. İster istemez ömrü pek kısa sürdü çünkü Büyük Fransız Devrimi kapının eşiğindeydi.

* * *

Bazı kaynaklarda, 18. yüzyıldaki Illuminatinin kökeninin hem daha eski olduğu hem farklı bir kültürden geldiği belirtilir: Gnostisizm'e dayanan, **"Los Alumbrados"** *(Aydınlatıcılar)* adını taşıyan bu 16. yüzyıl İspanyol örgütü, "Los Iluminados" olarak da anılır.

O tarihlerde İspanya'da Engizisyon bu örgütün üyelerinin peşine düşmüş, ortaya koydukları ilkeleri Kathar inancı ile bir tutup onları sapkın saymıştı. Dendiğine göre, kimileri Katolik Kilisesi'nin pek etkili olamadığı Fransa'ya kaçıp, orada Illuminatinin temellerini atmıştı. Adı Masonlukta da geçmekte olan **Martinez Paschalis**, *(Fransa'daki adı Martin de Pasqually)* 1754 yılında Fransa'da kendi tarikatını oluşturmuştu. Masonluğun kapsamında kurmuş olduğu dokuz dereceli **"Rite des Elus Coëns"** *(Seçilmiş Kohenler Riti)*, benzer nitelikli daha birçok mason ritinin kurulmasına yol açtı.

Martinez Paschalis, **Martinizm** olarak anılıp, Masonluk ile hem benzerliği hem yakınlığı bulunan bir tarikatın da kurucularından sayılır.

Kimileri o tarikatın asıl kurucusu olarak Louis Claude Saint-Martin'i kabul ederse de onun aslında Martinez Paschalis'in çizdiği yolu izlediği söylenebilir.

Louis Claude Saint-Martin'in de 1780 yılında Fransa'da Hermetizme ağırlık veren on dereceli bir diğer mason riti kurmuş olduğu görülür. Önceleri bu rite **"Rite Rectifié"** *(Rektifiye Rit)* denmiş, sonra **"Rite du Martinisme"** *(Martinizm Riti)* adı verilmiştir. Bu rit, derece unvanları bakımından o sırada henüz etkinliğini sürdürmekte olan Yetkinleşme Riti'ne benzer gibi görünse de öğreti kapsamı bakımından hayli farklıydı.

Konuya Masonluk açısından bakıldığında Martinizm, Illuminati'den daha önemli sayılabilir. Üstelik bu gizemci doktrin 18. yüzyılda kalmamış, gelişip değişmiş, çağdaşlaşarak ve yenilenerek 20. yüzyılda bile varlığını korumuştur.

Bu özet geçişten sonra, şimdi Bavyera Aydınlanmışları'na dönelim.

Bavyera Aydınlanmışları

18. yüzyılın ilk yarısında Bavyera (günümüzdeki Almanya'nın güneyi), dinin her şeyden önce ve her şeyin üstünde tutulduğu, bağnazlığın kol gezdiği bir bağımsız eyaletti.

Cizvitler, bu eyalete Protestanlığı sokmamak için her çabayı gösteriyordu. Bunun başında eğitim kurumlarını elde tutmak geliyordu. Her düzeyde okullar, üniversiteler kurmuşlardı. Protestanlığın izini taşıyan ya da özgür düşünce ile bağlantılı bir öneri getiren her türlü kitabın yayımlanması da başka yerde yayımlanmışın okunması da yasaktı.

1745 yılında Bavyera arşidükü olan 3. Maximilian Joseph von Wittelsbach, ileri düşünceli bir adamdı. Kitaplarla bağlantılı yasağı kaldırıp, çok zamandan beri kapalı tutulan kütüphaneleri açtırdı. Cizvitlerin kalelerinden biri olan Ingolstadt Üniversitesi'nin yapısını da baştan sona değiştirdi. [Burada "arşidük" dediysek de aslı Almancada "Erzherzog" olan bu sözcüğün Türkçede tam bir karşılığı yok. "Büyük bir bölgeye egemen toprak ağası" olduğu söylenebilir.]

1773 yılında, Ingolstadt Üniversitesi'nin Hukuk Fakültesi dekanlığına Prof. Adam Weishaupt getirilmişti. Ona göre, insanların kafaca geri kalmasını önlemek için toplumun eğitilmesi, aydınlatılması gerekliydi. Bu ise öyle apaçık girişimlerle olmuyor, mutlaka engelleniyordu. Bu amaçla çalışacak bir gizli örgüt kurulmalıydı. Bu örgütün üyeleri özenle seçilmeli, çok esaslı bir eğitimden geçirilmeliydi. Her biri önce kendi aydınlanmasını sağlamalı, sonra çevresindekileri aydınlatmalıydı. Bu çalışmalar belli bir çekirdekten başlamalı, dalga dalga genişletilmeli, giderek tüm ülkeyi hatta dünyayı sarmalıydı.

Bilgi ve erdem üzerine kurulu bir ütopya!

Kimileri Adam Weishaupt hakkında sırf adından ötürü bir yorum yapar. Batı dillerindeki sözlük anlamı bakımından "adam" ilk insan demektir. Almancada "weis" bilge, "haupt" ise baş ya da asıl demektir. Böylece Adam Weishaupt "asıl bilge olan ilk insan" demek oluyor. Fakat bu yorumu yapanlar, bunu Adam Weishaupt'u övmek için değil, alaya almak amacıyla söylüyor. «Kendisini öyle sanıyordu.» demeyi de unutmuyorlar.

Adam Weishaupt, bu amaçla 1776 yılında, kendisi gibi düşünen dört kişiyle bir araya gelerek **"Illuminatenorden"** *(Aydınlanmışlar Tarikatı)* adını verdiği o gizli örgütü kurdu. Bunu yaparken, mason localarındaki örgütlenme sistemini örnek almıştı. Zaten dört yıl önce Masonluğa da girmiş ama locaların çalışmalarını pek yavan, ritüellerin kapsamını da yetersiz bulmuştu.

Kurduğu tarikatın en önemli ilkelerini, eyleme dönük olmak üzere şöyle belirlemişti:

- Monarşiye ve temelini dinden alan bir toplum yönetimine karşı çıkmak;
- İnsanlığa yarar sağlayacak çalışmalar yapmak;
- Yoksul ve güçsüzleri zengin ve güçlüler ile eşit tutmak;
- Örgütün kurallarına kesinlikle uymak ve üstlerine bağlı olmak;
- Örgütün çalışmalarını sonsuza kadar sır olarak saklamak.

* * *

Illuminati, başlangıçta Masonluğun simgesel derecelerinde çalışan localar gibi üç aşamalı olarak kurulmuştu.

İlk aşamadaki bir kişiye "Novize" *(Acemi)* deniyordu. Sadece hem varlıklı hem erdemli, bilgi edinmeye hevesli ve bilgisini geliştirmek isteyen kişiler kabul ediliyordu. Bir acemiyi tarikata üye olarak öneren kişi, onun ilk eğitim ve çalışmalarının önderi oluyordu.

Örgütün "gizli" sayılabilirliği, sadece bu aşamada beliriyor. Şöyle ki bir acemi, tarikatta yalnızca önderini tanırdı. Bu nedenle, tarikata girişte inisiyasyon töreni yapılmıyordu. İnisiyasyon, acemilik dönemini başarıyla bitiren kişinin ikinci aşamaya geçişindeydi. Asıl aydınlanma da zaten bu aşamada başlıyordu.

"Aydınlanmış" olmak isteyen bir aceminin, önce bencillikten uzaklaşması ve bireysel niteliklerini geliştirmesi gerekliydi. Önemli ödevler üstleniyordu. Bunlar, ailesi hakkında çok ayrıntılı bilgi vermek, her bir aile bireyinin kendince iyi ve noksan yanlarını anlatmak, sonra aynı şeyi tüm diğer tanıdıkları için yapmakla başlardı.

Ödevler, yazılı olarak düzenlenirdi. İncelenip, değerlendirildikten sonra tarikatın arşivinde saklanırdı. Sonra sıra, yetişip bir "aydınlanmış" olacak adayın her ay yapmış olduğu işler ile öğrendiklerine ilişkin düzenli bir rapor vermesine gelirdi.

En çok iki yıl süren bu ikinci aşamadan sonra "Minerval" denilen üçüncü aşamaya geçmek isteyen bir aydınlanmışın, varsa tüm mal varlığını örgüte bağışlamaya hazır olması gerekliydi; Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nda olduğu gibi... Örgütün asıl öğretisi de bu sonuncu aşamada toplanmıştı.

Bu son aşamaya geçişte yapılan uzun ve ayrıntılı inisiyasyon işleminde, kişiye gerek bir sosyolog gerekse psikolog sayılabilecek düzeyde bilgiler verilirdi. Artık acemilerin önderliğini üstlenebilirdi.

Bu son aşamanın, yönetsel nitelikle sonrası da vardı. O mertebeye gelen bir üyeye "Aydınlanmış Minerval" denirdi. Bundan böyle yönetim görevi de alır ve üst düzey toplantılarına katılabilirdi.

* * *

Bavyera Aydınlanmışları Tarikatı, beklenmedik bir hızla büyüdü. Dört yıl içinde üç şubesi kuruldu ve üyelerinin sayısı altmışa yükseldi.

Ancak bu gelişmeyle birlikte tarikatın hayli zayıf noktası da ortaya çıktı: Aydınlanmış Minerval denilen üst düzey yöneticiler arasındaki uyuşmazlık... Kimileri Adam Weishaupt'u despotlukla suçluyordu.

1780 yılında, Almanya'da dönemin çok ünlü ve etkin masonlarından biri olan **Adolf Franz Friedrich Baron von Knigge** tarikata alınınca, büyük bir değişim başgösterdi. Illuminati ile mason locaları arasında daha önce bir türlü başarılamamış olan bütünleşme sağlandı.

Baron von Knigge, Adam Weishaupt'un ülküsüne destek veriyorsa da uygulama tarzını basit buluyordu. Tarikatın mason localarıyla bütünleşmesini sağlamış kişi sıfatıyla, kendisini tarikata yeni bir biçim kazandırmaya yetkili gördü. İlk aşamaya dokunmadı ama bunun ardına üç sınıf ekledi. Bunlardan birincisine Masonluğun standart üç derecesini yerleştirdi. Minerval aşamasının bir bölümünü bunların içinde eritti; diğerini ikinci sınıfa aldı. Bunlardan sonra yer verdiği üçüncü sınıfı ise birbirini izleyen dört aşamaya böldü. İşte böylece, ortaya, toplam 11 derecesi olan **Bavyera Aydınlanmışları Riti** çıktı.

Bu ritin uygulamaları Bavyera ile sınırlı kalmadı. Kısa bir süre içinde gerek diğer Alman eyaletlerine gerekse Avusturya, İsviçre ve Fransa'ya yayıldı. Ancak bu gelişim ile birlikte yönetim aşamasındaki uyuşmazlıklar daha da arttı. Weishaupt'a göre, bu hızlı gelişim özgün tarikatı yozlaştırmıştı. Weishaupt ile aralarındaki tartışmalar, Baron von Knigge'nin tarikatı terk etmesiyle sonuçlandı.

Bu durumda tarikatın ikiye bölünmesi beklenirdi ama ona fırsat kalmadı.

1784 yılında Bavyera arşidükü olan **Karl Theodor**, topraklarında öyle ne illuminati, ne mason locası ne de herhangi bir başka ezoterik örgüt görmek istiyordu. Her şey doğrudan kendi egemenliği altında olmalıydı. Hepsini dağıtıp kapattı. Gizli çalışmaya kalkışmaları halinde, ağır cezalar belirledi. Bavyera'ya 18. yüzyılın ilk yarısındaki tutucu ortamı geri getirdi.

Böylece, tarihçesi 1776 yılında başlayan Bavyera Aydınlaşmışları, ancak sekiz yıl yaşayabilmiş oldu. Yaratmış olduğu etki ve tarihte tuttuğu yer, yaşam süresine göre çok daha büyük oldu. Kimilerine göre bu tarikatın varlığı bundan sonra gizliden gizliye sürdü; kimilerine göre ise sadece ilkeleri ve ülküsü yaşatıldı.

Art Niyetli Gizli Amaçlar

Illuminati konusunu herhangi bir ön yargısı olmaksızın inceleyenlere göre; bu kurumun felsefesi genel olarak ya gnostik ya da gizemci (mistik) olarak nitelenebilecek türde bir hümanizm üzerine kuruluydu. Ortaya çıktığı dönemde toplum, henüz bunu sindirebilecek düzeyde değildi. Zamanlama yanlıştı.

Kimileriyse Illuminati'yi bir "entrika kurumu" olarak nitelendirir. Onlara göre de bu kurum ancak şöyle betimlenebilir:

18. yüzyılda Illuminati tarafından benimsenmiş ilkeler, "Şeytan doktrini" olarak da anılabilecek mason sırları ile İslâm gizemciliği ve Cizvit tarzı düşünmenin bir karışımından oluşuyordu. Bu örgüt, Avrupa'ya ilk kez Tapınakçılar tarafından getirilmiş olan haşhaşı bilimsel yöntemle işlemiş, dolayısıyla Batı halkını sadece sapkın düşünceleriyle değil, uyuşturucuya alıştırarak zehirlemekteydi. Illuminati, Masonluk ile Okültizmi izleyen diğer örgütleri bütünlüyordu. Masonlukta gerek "aydınlanma" gerekse "ışık" kavramlarına çok önem verilmekte oluşu, bu sıkı bağlantının açık seçik göstergelerinden biridir.

* * *

1776 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nin bağımsızlık bildirgesini imzalamış olan kişilerden çoğunun mason olduğu bilinmektedir. Masonlar bununla öğünür.

Fakat hem Masonluk hem Illuminati karşıtları bu olguyu her ikisini de kötülemek amacıyla kullanır. Her iki olgunun birden aynı tarihte gerçekleşmesini kesinlikle rastlantı değil, sıkı sıkıya bağlantılı olduğunu ileri sürerler. Hemen ardından patlayan Büyük Fransız Devrimi de Amerika'nın etkisiyle Illuminati tarafından gerçekleştirilmiş bir olay olarak gösterilir.

«O devrimde gerçekten masonların parmağı yok muydu?»

Bu tür karşıtlara göre fark etmez ki!... Ha mason ha Illuminati tarikatı üyesi!... Büyük Fransız Devrimi'ne önderlik etmiş olan masonlardan çoğunun adı zaten Illuminati üyesi olarak da geçiyor. Maximilen Robespierre ile Comte de Mirabeau bunun tipik örneklerinden ikisi.

Ünlü Alman düşünür ve yazarlardan Johann Wolfgang von Goethe ile Johann Gottfried Herder'in de Illuminati üyesi olduğu söylenir.

Goethe için rahatça «Neden olmasın!... Çok doğal.» denebilir. Tüm yapıtlarında özenle "ışık" ve "aydınlanma" kavramları üzerinde durmuş olduğu bilinir. Hatta mason yazarların kitaplarında belirtildiğine göre; ölüm döşeğinde son dileği sorulduğunda, dilinden şu sözler dökülmüş:

«Işık... Hep ışık... Hep daha çok ışık!»

Ünlü düşünür Herder, "Alman Aydınlanması" olarak anılan 18. yüzyıl akımının öncülerinden Emmanuel Kant'ı örnek almış, onun ağır ve karmaşık sayılabilecek felsefesini pratiğe indirgeyerek, din ve politikaya da uyarlamıştı. O dönemin ünlü masonları arasında Herder'in de adı geçer.

Kimileri, Illuminati ile Masonluk arasında sıkı bir bağlantı olduğunu kanıtlamak için kendisini âdeta zorluyor. Oysa bu gereksiz bir çaba çünkü 18. yüzyılda bu iki kurum arasındaki bağlantı zaten ayan beyan ortada. Hiç kimse bu olguyu yadsımaya kalkışmıyor.

Gerek Illuminati örgütü üyesi gerekse mason olduğu bilinen daha birçok ünlü yazar, düşünür, bilim adamı ve sanatçının adı sayılabilir.

Fakat tüm bunlar neyi gösterir, neyi kanıtlar?...

«Bu adamlar insanlığa kötülük etmiştir. Çünkü aydınlanmak, bilgi edinmek, özgürlük aramak, insan haklarını savunmak, kendi halinde inançlarıyla baş başa mutlu olarak yaşayan insanların özgür düşünce edinmelerini sağlamaya kalkışmak kötü işlerdir. Bu adamlar da işte o kötü işleri yapmıştır.» denebilir mi?

Diyenler var... Elbette bunu sadece 18. yüzyılın ikinci yarısında gelip geçmiş olan değil, günümüzdeki Illuminati için de söylüyorlar.

Bu sözlerin çoğu, aslında birtakım entrikaların ve bunlarla bağlantılı olmak üzere ortaya konulmuş çeşitli komplo teorilerinin, Illuminati olarak anılan bir topluluk ile ilişkisinin kuruluşu tarzında görülüyor.

Bavyera Aydınlanmışları Tarikatı'nın özgün amaç ve ilkeleri göz önünde tutulunca, böyle ilişkiler kurmanın yanlış iş olduğunu söylemek pek kolay değil... Söylenenlerin hepsi boş lâf da değil. Hem bunların Tapınakçılar ile Masonlar ve elbette Siyonistler ile de bağlantısı kuruluyor.

* * *

Illuminati konusunu şimdilik burada bitirelim.

Şimdilik.

Çünkü kitabımızın bu bölümünde belirttiklerimize bakılınca, bu konu öyle kolay kolay bitmez.

Illuminati'yi tarihteki yerinde bırakıp bir başka konuya geçeceğiz ama bu çalışmanın üçüncü kitabında günümüze daha yakın bir zaman dilimindeki kurumları gözden geçirirken buna yeniden dönmemiz gerekecek.

Bölüm: 13

Cagliostro

Bu bölüme, **Guiseppe Balsamo** adlı bir Sicilyalının biyografi özetiyle gireceğiz. Yer yer anlatmakta olduğumuz öykülerden biri gibi...

Bunun kitabın konusuyla ne gibi bir bağlantısı olduğu düşünülebilir. Belki gençlik dönemine hiç değinmeden geçilebilirdi. Fakat sonraki olayların niçin öyle geliştiği, öncesi bilinince çok daha iyi anlaşılıyor.

* * *

18. yüzyıl ortalarında, Sicilya'nın Palermo kentinde, yaşamını esnaflıkla kazanan Pietro Balsamo ölüverince, karısı ile oğlu Guiseppe ortada kaldı. Kadının geçim olanağı yoktu. Oğlunu kardeşlerine emanet etti.

Guiseppe, leb demeden leblebiyi anlayan türden, cin gibi bir çocuktu. Dayıları, iyi bir eğitim alarak yetişirse, ileride büyük adam olabileceğini düşündü. Bu niyetle onu bir manastıra yerleştirdiler.

Guiseppe, zeki olduğu kadar da çalışkan bir öğrenciydi. Başarılı olmasına karşın manastırdaki eğitimin kapsamından hiç hoşlanmıyordu. Aklı başka şeylerdeydi. Özellikle kimya ve tıp ile ilgili konuları çok merak ediyordu. Kütüphanede kendi başına araştırma yapmasına, her kitabı karıştırmasına da izin vermiyorlardı.

Sıkıldı... Manastırı terk etmeye karar verdi. Bir gece kaçtı.

Dayılarının yanına dönemezdi. Onu apar topar yine geldiği yere götürüp teslim ederlerdi. İyisi mi, başının çaresine bakmalıydı.

Kendisini serserilerin arasında buldu. Onlarla düşüp kalkmaya başlayınca, o da serserilik etmeye başladı. Arada sırada yakalanıyorsa da yaşı küçük olduğu için bir güzel dayak yedikten sonra salıveriliyordu.

Birkaç yılı böyle, çoğu zaman aç bazen yarı tok, yatacak bir yeri bile olmadan geçirdi. Büyüdü. Yakışıklı ama pespaye bir delikanlı olup çıktı.

17 yaşındayken, bu kez işlediği önemli bir suç nedeniyle tutuklandı. Birkaç gün hapis yattı. Kurtulmak için kolluk güçlerine dayılarının adını vermesi, içlerinden birinin gelip istenilen kefaleti ödeyerek onu kurtarması gerekti.

Bir kez daha yakayı sıyırmıştı ama şu son olay aklını başına getirmişti. Bu iş böyle gitmezdi; sonu zindan hatta belki darağacı bile olurdu. Çaresi yok, uslanacaktı.

Bunu dayılarına söylediyse de inandıramadı. Artık onu istemiyorlardı. «Ne halin varsa gör! Bir daha da bizi arama.» diye, onu başlarından attılar.

İş aradı; bulamadı.

Kendi kendine serseriliğe dönmeyeceğine dair söz vermişti. Hırsızlık yerine dilenmeye başladı.

Sokakta, el açtığı kişilerden biri, **Vincenzo Marano** adlı bir kuyumcu, ona ekmeğini çalışarak hak etmesi gerektiğini söyledi. Guiseppe, «Ben de öyle istiyorum zaten.» dedi, «Bana iş ver, çalışayım, ekmeğimi hak edeyim.»

Bunun üzerine Marano, ayak işlerini gördürmek üzere onu yanına aldı. Bir de kalabileceği yer gösterdi. Az para veriyordu ama Guiseppe bundan yakınmıyordu. Şimdi hiç olmazsa başını sokabileceği bir yeri vardı ve karnı doyuyordu. Belki ileride çok daha iyi bir iş bulurdu.

* * *

Vincenzo Marano, çeşitli takılar yapıyor, öncelikle altın kullanıyordu. Çoğunu, müşterinin getirdiği altın ile yapmaktaydı. İşlerken çok titiz çalışıyor, dökülen tozları bile özenle topluyordu. Fakat arada sırada sarraflara gidip bir miktar altın satın aldığı da oluyor, bunu yeni takılar yapmakta kullanıyordu.

Bir süre sonra Guiseppe'nin hem çok zeki hem yetenekli olduğunu anlayan Marano, onu atölyesine de almaya başladı.

Bir gün, altın almaya giderken Guiseppe'i de götürdü. Guiseppe ilk kez o gün altının fiyatını öğrendi. Değerli olduğunu biliyordu ama bu denli pahalı oluşuna şaşırdı. Oysa Marano, altını işlemek için ne kadar çok zaman ve emek harcıyor, üstelik buna bir de hünerini katıyordu. Ustasının kazandığı parayı şöyle bir hesapladı; işçilik bedeli, altının değeri yanında âdeta "hiç" sayılırdı.

Genellikle altını saf olarak kullanmıyorlardı. Erittikten sonra içine ölçüyle biraz bakır, kimi zaman az miktarda başka madenler de katıyorlardı. Guiseppe hemen kafasını çalıştırdı. Diğer madenler değersiz olduğuna göre, acaba bu oranı artıramazlar mıydı? Kim farkına varacaktı ki?... Böylece altından da kazanç sağlanırdı. Bunu ustasına önerdiğinde, Marano öyle bir işin hırsızlık sayılacağını, üstelik renginden hemen anlaşılacağını söyledi. Sonra şaka yollu, «İstersen altını imal edersin. O zaman çok daha kazançlı çıkarsın.» dedi.

Guiseppe'in gözleri fal taşı gibi açılıverdi. «Doğru mu söylüyorsun? Sahi, altın yapılabilir mi?» diye sorunca, Marano ona "alşimist" denilen kişilerden söz etti. Dediğine göre, onlar başka madenleri altına dönüştürebiliyordu.

O an Guiseppe, yaşamının en önemli kararını verdi. Alşimist olacaktı.

* * *

Guiseppe ikide birde Marano'ya alşimistleri soruyordu.

Marano, eskiden bir süre Malta'da kaldığını, orada "alşimist" olduğunu sandığı kişilerle tanıştığını, özel bir yöntem uygulayarak altın yapılabileceğini onlardan duyduğunu söylemişti. Fakat hepsi bu kadar... O kişilerin adlarını anımsamıyordu. Zaten sadece şöyle bir tanışmış, pek içli dışlı olmamıştı.

Guiseppe, Malta'ya gidip bu işin nasıl yapıldığını öğrenmeye karar verdi. Fakat oraya böyle derbeder bir halde gidecek olursa, yüzüne bile bakmazlardı. Her şeyden önce üstü başı düzgün olmalıydı ki tanışacağı kimselere güven verebilsin.

Birkaç yıl zengin olmak hayaliyle yaşadı. Şık giysiler almak için para biriktirdi.

* * *

Guiseppe Balsamo, Malta'ya 1766 yılında 23 yaşına girdiğinde gidebildi.

Bazı kaynaklarda belirtildiğine göre; orada düş kırıklığından başka hiçbir şey elde edemedi.

Diğer bazı kaynaklarda, o tarihlerde varlığını sürdüren Malta Şövalyeleri Tarikatı'ndan söz edilerek, özetle şöyle bir bilgi veriliyor:

Bu tarikata girebilecek olursa, alşimistlere de ulaşabileceğini düşündü. Kendisini iyi bir Katolik, öğrenmeye hevesli ve İsa'ya hizmet etmek için gönüllü bir genç olarak tanıtınca, sınanmak üzere tarikata alındı.

Fakat girmesiyle çıkması da bir oldu. Ona göre, bu adamlar bambaşka tellerden çalıyordu. Bir şey öğrenebilmek için burada yıllarını harcaması gerekliydi. Üstelik aradığını bulup bulamayacağı da belli değildi. Ortada alşimist diye biri de yoktu. Anlaşılan Marano, ya yalan söylemiş ya da yanlış bilgi edinerek onu da yanıltmıştı.

Bundan ötürü Marano'ya çok içerledi fakat bu konuda yapılabilecek bir şey yoktu.

Malta'da, neyin peşinde olduğunu öğrenen bir adam, ona burada boşuna oyalandığını, istediğini bulabilmek için aslında doğuya, Mısır ve Filistin gibi yerlere gitmesi gerektiğini söyledi.

Guiseppe, buna da pek inanmadı. Başka bir dinin yaygın olduğunu bildiği o yerlerde yaşayan insanların ilkel ve yoksul olduğunu düşünüyordu. Altın yapmayı bilseler, dünyaya hâkim olurlardı. Ne var ki çocukluğundan beri ilgisini çeken kimya ve tıp gibi bilgilerin de bir zamanlar doğudan getirildiğini duymuştu.

İçine kuşku düştü. Acaba gerçekten oralarda aradığını bulabilir miydi?... Dillerini de bilmiyordu. Onlarla nasıl anlaşırdı?

Bildiği tek bir Arapça sözcük vardı: "El kemia" yani alşimi; "Mısır toprağı" demekmiş.

Düşündü, taşındı; bunu deneyip kendi gözleriyle görmek üzere gitmeye karar verdi.

Fakat bu serüvene atılmadan önce kısa bir süre için Palermo'ya dönerek orada öyle bir iş yaptı ki hiç sormayın...

* * *

Önce Marano'ya gidip teşekkür etti. Malta'da alşimistler ile tanıştığını, yakınlık kurduğunu, onlardan özellikle bakırdan nasıl altın elde edileceğini öğrendiğini anlattı. «Fakat bu çok gizli bir bilgi.» diyerek başka hiç kimseye söylememesini sıkı sıkı tembih etti. Marano'nun ilgisini uyandırmaya çalıştı.

Marano ona «Madem öyle, niçin hemen bu işe girişmedin?» diye sorunca, beklediği bu soruyu şöyle yanıtladı: «Bunun bir püf noktası var... Her şeyden önce bakırı alıp onu hemen altına dönüştüremiyorsun. İşe doğrudan saf altın ile başlamak gerekiyor. Bakırı altın ile birlikte uzun bir işlemden geçiriyorsun. Bu işlemde altın, bakırı da kendisine dönüştürüyor. Fakat bunun için her keresinde yeterli miktarda altın ile başlaman gerekiyor ve bu ikiye katlanıyor. İmal ettiğin altını ise ikinci kez kullanamıyorsun çünkü o zaman geriye, bakıra dönüşüyor.» dedi.

Bir de bu işi mutlaka tek kişinin ve yalnız başına, dolunay gecesinde yapması gerektiğini, yoksa dönüşümün gerçekleşmediğini ekledi.

Guiseppe, tüm bunları öyle ballandıra ballandıra, öyle bilgiç bir tarzda anlattı ki Marano, onu ağzı açık kalarak dinledi ve inandı. Bir zamanlar sahiden Malta'da alşimist olduğu söylenen kişilerle tanışmış, onların bu işi becerdiğini duymuştu. Yalan söylememişti. Sadece bu işi hiç ciddiye almamış ve kendi hesabına bu işten pay çıkarmayı düşünmemişti, o kadar...

Guiseppe Marano'ya «Benim bu sırrı öğrenmeme sen vesile oldun. Sana borcumu ödemeliyim. Şimdi sen bana en az 60 ons [1 ons = yaklaşık 31 gram] altın ve tartarak tam o kadar bakır verirsen, ben de senin için onu bir gecede iki katına çıkarayım. Fakat bundan hiç kimseye söz etmemelisin.» dedi. Marano, «Bu çok fazla... Ben o kadar altını nereden bulurum?» deyince, Guiseppe ona ne yazık ki bundan az yapılmasına kalkışılırsa işin tehlikeye düşebileceğini, eldeki altının da heba olabileceğini söyledi.

Bunun üzerine Marano, fazladan altın elde edeceğini sanıp heveslendi mi, yoksa sadece merak mı etti bilinmez ama ne yapıp ederek birkaç gün içinde 60 ons saf altın bulup, bir dolunay gecesinin akşamında ona verdi.

Bu, Guiseppe Balsamo'yu son görüşü oldu.

* * *

Guiseppe, önce Mısır'a, oradan Etiyopya'ya gitti. Sonra Filistin, Suriye ve İran derken, Hindistan'a kadar uzandı. Çok yer gezip gördü; farklı kültürlerden çok insan tanıdı. Kimilerine göre; gittiği yerlerde birçok tarikata da girip çıktı.

Oralara gitmekteki asıl amacına ulaşamadı. Aradığını bulmayı umduğu bilgilere gene ulaşamadı ama başka şeyler öğrendi.

Bu arada, bir yerde tüm parasını çarptırdı. Beş parasız kaldı.

Bunun üzerine belki *«Kötülük yapan kötülük bulur. Haydan gelen huya gider. Oh olsun!... Herhalde böylece aklı başına gelmiştir.»* diye düşünebilirsiniz ama bu olay onu başka türlü etkileyip bambaşka bir dünya görüşü edinmesine yol açtı. Şöyle:

"Doğruluk ve dürüstlük insana yoksulluk ve miskinlikten başka hiçbir şey kazandırmaz. Varlıklı bir yaşam için önce kendi çıkarını düşünmeli, başkalarının zayıflıklarından, enayiliklerinden yararlanmalısın. Bunun için onları zorlaman gerekmez. Sen onlara biraz mutluluk umudu ver; onlar gelip, tüm servetlerini senin kucağına döker."

Nitekim parasız kaldığında karnını doyurabilmek için önceleri pis ve ağır işlerde çalışmak ya da gençlik dönemindeki gibi dilenmek zorunda kalmıştı. Serserilik etmedi çünkü bunun başına çok büyük iş açabileceğini biliyordu. Söz vermişti, yapmayacaktı. Fakat ayak takımıyla düşüp kalkmış, tıp ve alşimi yerine saf insanları kandırmak için kullanılan çeşitli hileleri, düzenbazlığı, üçkâğıtçılığı öğrenmişti. Kimilerine göre ise sihirbazlık ve büyücülüğü.

* * *

Guiseppe Balsamo, İtalya'ya döndüğünde Napoli'yi mesken edinip, orada bir kumarhane açtı. Doğuda öğrendiği el çabukluğu oyunlarıyla kumara pek meraklı zenginleri yolmaya başladı. Dolandırıcılık yaptığı ortaya çıkınca, kaçıp soluğu Roma'da aldı. Kendisini bir tıp doktoru olarak tanıttı. Özellikle hastalığına bir türlü çare bulunamayanları uyutup, büyü ve manyetizma gibi yöntemlerle sözüm ona iyileştirmeye girişti. Ancak birisi, yaptığı işlerden ötürü onu "sapkın" diye Engizisyon'a ihbar edince, korkup İspanya'ya kaçtı.

Birkaç yıl sonra yine İtalya'ya fakat bu kez doğduğu yere, Palermo'ya döndü. İşte orada başına hiç ummadığı bir olay geldi. Kuyumcu Marano yaşlanmıştı fakat hâlâ yaşıyordu ve aklı da başındaydı. Guiseppe Balsamo'nun döndüğünü öğrenince onu hemen ihbar etti; tutuklanıp hapse atılmasını sağladı.

Guiseppe Balsamo, Marano'nun zararını karşılaması koşuluyla kefaletle kurtarıldı. Ancak bu kez onu kimin kurtardığı bilinmiyor.

Guiseppe artık orada kalamazdı. Çekip gitti ama doğuda kaldığı sıralarda alşimi ile bağlantılı çok önemli bilgiler edinmiş olduğu iddiasıyla, Palermo'da tanıştığı bir alşimisti de dolandırdıktan sonra.

Bir sonraki durağı Londra oldu.

Orada kimliğini değiştirdi. Artık o bir İtalyan soylusu, **"Cagliostro Kontu Alessandro"** olmuştu. Çok bilgili ve yetenekli bir doktordu. Çeşitli hastalıkları tedavi ediyor, güya doğu ülkelerinden özel olarak getirilmiş ilâçlar ve bir de "gençlik iksiri" satıyor, kendi tarzında sözüm ona alşimi deneylerinin yapıldığı seanslar düzenliyordu.

Bu etkinlikleri çok ilgi çekti. Masonluğun 18. yüzyıldaki tarihçesinde adı geçen, Fransa'daki Illuminati ile de bağlantısı olan **Comte de Saint-Germain**, Masonluğa da girmesini sağladı.

Bundan böyle ondan kısaca tek bir adla söz edebiliriz: **Cagliostro**. Çünkü tarihte bu adı taşımış olan başka biri yok.

Biçilmiş Kaftan

Masonluk!...

Bu kurum Cagliostro için âdeta biçilmiş kaftandı.

Localarda neler yapılmazdı ki!... Zaten masonların birçoğu Eski Mısır gizemlerine pek meraklıydı.

Cagliostro, Comte de Saint-Germain'in önerisiyle İngiltere'den ayrılıp Fransa'ya geçti ve 1777 yılında orada **"Rite Egyptienne"** *(Mısır Riti)* adını verip, kökenini Eski Mısır tarikatlarından aldığını ileri sürdüğü bir tür mason riti kurdu. Bu ritin aslında şarlatanlıkta ondan hiç de aşağı kalmayan Comte de Saint-Germain tarafından kurulduğu, sonra Cagliostro tarafından geliştirilip, yaygınlaştırıldığı da söylenir.

Masonlar, akademik düzeyde, bunun gerçekten de bir "mason riti" sayılıp sayılamayacağını hayli tartışmıştır. Çünkü Cagliostro'nun ölümünden sonra onun adıyla anılarak uygulamaları sürdürülmüş olan bu ritin öğretisi, baştan sona astroloji, büyü, manyetizma ve okültizm üzerine kuruluydu. Masonluğa benzerliği, sadece örgütlenme tarzı bakımındandı.

* * *

Cagliostro, Fransa'daki başarılı sihirbazlık gösterileriyle Kral 16. Louis'nin ilgisini çekti. Versailles Sarayı'nda konuk edildi. Ancak, 1785 yılında Kraliçe Marie-Antoinette'in çok değerli bir gerdanlığının çalınması olayında parmağı olduğu gerekçesiyle tutuklandı. Altı ay hapis yattı. Suçu kanıtlanamadığı için bırakıldı. Daha sonra gerdanlığı kimin çaldığı ortaya çıktı ve Cagliostro'nun bu işin içinde olmadığı anlaşıldı ama o, Fransa'yı çoktan terk etmişti; kendisine sorarsanız, bir daha hiç dönmemek üzere…

Çocukluğundan beri her türlü zorluğa ve sıkıntıya katlanmayı öğrenmiş ama hapis yatmaya bir türlü alışamamıştı.

Son durağı yine İtalya oldu. Yıllardan beri bildiği ve yaptığı işi tuttu. Fakat şu kendi mason ritinin localarını İtalya'da da oluşturmaya kalkışınca başına iş açtı. Engizisyon tarafından hemen izlemeye alındı; yakalanıp yargılandı. Elbette idam cezasını yedi.

Şansı son bir kez daha yaver gitti. Papa tarafından bağışlandı ve yaşamının geri kalan yıllarını San Leo kalesinde tutsak olarak geçirdi. İtalya'nın Rimini kenti yakınlarındaki bu kale, günümüzde "Cagliostro Kalesi" adıyla turistik bir nitelik taşıyor.

* * *

Cagliostro'nun özetle verdiğimiz yaşam öyküsü, bu kitapta yer alan asal konu bakımından iki ayrı açıdan önemlidir.

Bunlardan birincisi, kimileri masonları ayırımsız olarak şeytanî işler yapan çok kötü kişiler olarak görür ama bu kitapta, çoğunun aslında hiç de suçlandıkları gibi olmadıkları belirtiliyor. Ancak aralarında kimilerinin yaptıklarının, Masonluğun ilkeleriyle hiç uyuşmadığı, yazılı ilkelere bakılacak olursa, bu kuruma kabul edilmemiş olmaları gerektiği, masonların ara sıra kaçınamadığı bu yanılgının zaman zaman kurumsal bakımdan Masonluğun adını da lekelediği, kötüye çıkardığı görülüyor. Cagliostro, işte bu tür kötü masonların tarihteki tipik örneklerinden biri...

İkincisi ise büyük bir sahtekâr ve şarlatan olmasına karşın, Masonlukta sonradan **"Manyetik Masonluk"** adı verilmiş olan bir başka akımın yolunu açmış, âdeta öncülüğünü yapmış olması...

Mesmerizm

Her ne kadar çoğu masonlar, Cagliostro'nun oluşturduğu riti "Masonluk ile ilgisiz bir taklit" sayarsa da bu girişim, birtakım başka kişileri etkileyip benzer atılımlara girmesine neden oldu.

Bunlardan biri dönemin ünlü masonlarından **Friedrich Anton Mesmer** tarafından oluşturulmuş bir diğer tarikattır.

Bir gerçek tıp doktoru olan Mesmer, ilâhiyat ve felsefe alanlarında da çalışmalar yapmıştı. Tüm canlılar arasında belirli manyetik ilişkiler bulunduğunu ileri süren bir hipotez geliştirmişti.

Bu hipotez, daha sonra parapsikoloji üzerinde çalışanlar tarafından geliştirildi ve sonradan genelde "Spiritüel Enerji" denilen bir kavramın oluşmasına yol açtı.

Mesmer, tasarımını **"Ordre de l'Harmonie Universelle"** *(Evrensel Ahenk Tarikatı)* adı altında Masonluğa da uyarladı. Bu kurumda farklı bir yaklaşım yaratmak bakımından, Cagliostro'dan bir adım daha ileri gitti.

Mesmerizm olarak anılan bu tarz çalışmanın Masonluk ile benzerliğini kurmak zordur. Ancak bunun özellikle Fransa'daki bazı mason localarında uygulanmış olduğu da bir gerçektir, masonlar bunu yadsımaya kalkışsa bile...

Mesmer'in mason localarını bu işin içine sokmasının bir nedeni vardı. Toplumun geneline oranla özgür düşünceye daha yatkın olan masonların, dinlerin dogmalarına aykırı gibi görünen bu gibi bilgileri edinerek, bu alanda da çalışmalar yapabileceğini düşünüyordu.

Anlaşılan o ki 18. yüzyılda Masonluktan kendi amaçları doğrultusunda yarar elde etmeye çalışanlar sadece Siyonistler, Stuartistler ve politikada çeşitli eğilim güden kişi ya da gruplarla sınırlı kalmıyordu. Okültistler ve manyetizmacılar da vardı.

Bunun sonucunda ortaya şöyle bir kanı daha çıktı: *"Masonlar okültizm ve manyetizma ile de yakından ilgilenir."*

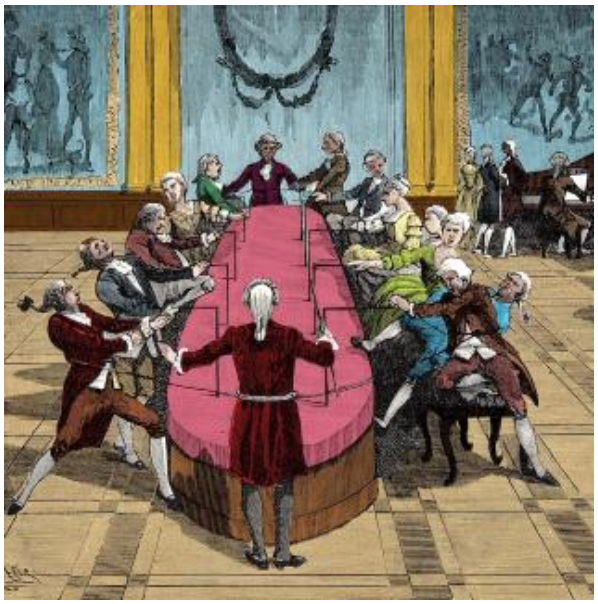

Durum böyle olunca, başka nedenlerden ötürü Masonluğa karşı bir ön yargı besleyenler, böyle bir iddiayı da masonlara karşı kullandı.

* * *

Cagliostro ile başlayıp Mesmer ile gelişen Manyetik Masonluk, 18. yüzyıla özgü kalmadı; 19. yüzyıl ve sonrasına da sarktı.

Masonluğun 19. yüzyıldaki ünlü araştırmacı yazarlarından **Jean-Baptiste Marie Ragon**, ***"Cours Philosophique et Interprétatif des Initiations Anciennes et Modernes"*** *(Eski ve Yeni İnisyasyonların Felsefi ve Yorumsal İncelemesi)* adlı kitabında, bu konuda şöyle bir söz etmiş:

"Okült bilimler, insana öz niteliğini, benliğindeki gizemleri öğrenmesini, bunları kullanıp, yetkinlik ve mutluluk doğrultusunda ilerlemesini sağlar. İnsan böylece kendi alın yazısına da sahip çıkar. Bunlar, insanlara bir zamanlar Mısır'da uygulanmış bir inisiyasyon tekniğiyle aktarılmıştır. Şimdi Masonluğun ilgi alanına girmelidir. Bu konudaki çalışmaları bünyesine katan bir mason örgütü, gelecekte bu tutumunun toplumda yaratmış olduğu mutlulukla ödüllenecektir."

Ragon, bu sözleri ederken mason localarında yapılan çalışmaların amaçları arasında bir bakıma "gerçeklerin araştırılması" da bulunmasına dayanıyordu.

Ragon'a göre gerçek, insanın kimliğinden bağımsız olduğu için herhangi bir dinsel kurumun tekelinde de olamaz. Tarih boyunca, nasıl bilim sürekli olarak gelişip ilerlemiş, insanlığa evrensel gerçekler bakımından ulaşabildiği bilgileri armağan etmişse, bunların bir bölümüne ulaşabilmek için "okült" olarak anılan bilgileri edinme yöntemini kullanmak da gereklidir.

Nitekim bundan ötürü Manyetik Masonluk ya da ona benzer türdeki anlayış ve eğilimler, bu kurumun sonraki dönemlerinde de yer yer görüldü. Bir yandan Illuminati, diğer yandan Tapınak Şövalyeleri'nin yenilenmesiyle de bağlantıları oldu. Zaten özellikle Tapınak Şövalyeleri, örgütsel yenilenme bakımından, o dönemi çok elverişli bulmuştu.

Yeni Tapınakçılar

18. yüzyıl ortalarında Almanya'da "Sıkı İzleyiş" adlı bir mason riti kurmuş olan Baron von Hund'un dediğine bakılırsa, Tapınak Şövalyeleri hiçbir zaman yeryüzünden yok olmamıştı ve tarikat varlığını sürdürüyordu. Ona göre, her biri zaten "Tapınak Şövalyesi" sayılan masonlar, bunu İskoçlara borçluydu.

Baron von Hund'un iddiası, güvenilir bir dayanağı olmadığı için, olduğu yerde kaldı hatta bu bakımdan ona kulak asan bile pek az oldu. Fakat 1804 yılında bambaşka bir tez ile ortaya çıkan **Bernard Raymond Fabré-Palaprat** adlı, geçmişi birçok bakımdan karmakarışık bir tıp doktoru, Tapınakçıların yeni bir kimlikle sahnelerde görünmesinin yolunu açtı.

Fabré-Palaprat'ın tezini şöyle özetleyebiliriz:

"Büyük Üstat Jacques de Molay, 1314 yılında öldürülmeden kısa bir süre önce kendine bir halef seçmişti: **Jean-Marc Larmenius**. Yetkilerini ona devrettiğine dair bir belge düzenleyerek verdi. Jean-Marc Larmenius, Tapınak Şövalyelerinin Jacques de Molay'dan sonraki büyük üstadı oldu ama bunu hiç kimse bilmiyordu. [Bazı kaynaklarda ilk adının "Johannes Marcus", bazılarında "John Mark" biçiminde yazıldığı görülebilir.]

Larmenius, 1324 yılında tarikatın arta kalan üyelerini gizlice topladı. Sonradan **"Carta Transmissionis"** *(Devir Beratı)* olarak anılmış Latince bir belge hazırladı. Tarikatın yönetim yetkisini belirleyen bu belge ile de, büyük üstatlığı İskenderiyeli **Thomas Theobad**'a devretti. Bundan sonraki yüzyıllarda bu belge tarikatın birbirini izleyen 21 büyük üstadının daha elinden geçti. Son olarak bana aktarıldı."

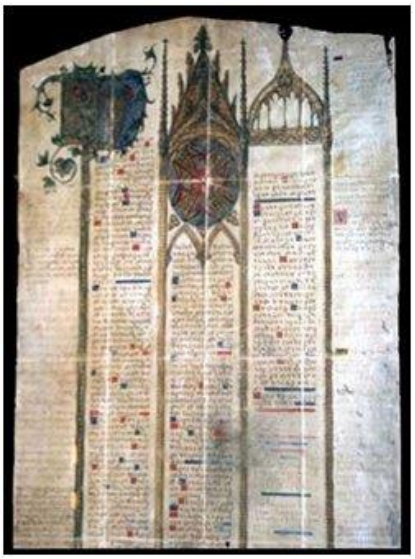

Kaynak: http://www.osmtj-osmthu.com/home/2008/10/la-charta-di-larmenius/

Bu belgenin üzerinde adı geçenlerden pek azının tarihte tanınmış bir kişi olduğu görülüyor.

Fabré-Palaprat'a göre bunda olağan dışı bir şey yok, çünkü zaten öyle olmalıydı. Büyük üstat ünlü biri olursa, istemeden tarikatın açığa çıkmasına neden olabilirdi. Nitekim kendisi de öyle, sıradan biri değil miydi?... Fakat artık tarikatın öteden beri varlığını sürdürmüş olduğunu duyurma zamanı gelmişti.

Böylece, günümüzde bile dünya yüzünde hayli yaygın bir örgüt olan Tapınak Tarikatı kurulmuş oldu. Adının tamamı "L'Ancien et Souverain Ordre Militaire de la Temple de Jérusalem" *(Kudüs Tapınağı'nın Antik ve Egemen Askerî Tarikatı)* olarak konmuştu. Fakat sonraları, bunun uzunluğu nedeniyle kısaca **"Ordre de la Temple"** *(Tapınak Tarikatı)* diye anılır oldu.

Şayet Fabré-Palaprat, bu ad altında yeni bir tarikat kurduğunu ilân etseydi, buna hiç kimsenin pek bir diyeceği olmazdı. Fakat kurduğu tarikatın yepyeni değil, Ortaçağdaki Tapınakçıların devamı olduğunu, üstelik bunun bir de belgelenmiş tarihsel kanıtı bulunduğunu ileri sürüşü, sonradan birtakım sorunların çıkmasına neden oldu.

Fabré-Palaprat'ın pek bir özenle tarikatının temeli olarak gösterdiği belge, hem dil bilimcilere hem eski el yazmaları ve yazı karakterleri üzerinde uzman olan kişilere inceletildi.

Ortaya özetle şöyle sonuçlar çıktı:

1. Bu yazıdaki Latince, dilin 14. yüzyıldaki özellikleriyle uyuşmuyor. Çok daha yakın bir tarihte kaleme alınmış.
2. Bu belge üzerindeki imzalar, kaligrafik bakımdan birbirine pek benzer. Sanki hepsi tek elden çıkmış gibi.

Bunun üzerine şöyle bir açıklama yapıldı:

"Bu belge, bir parşömen üzerine düzenlenmiş ve elde ele geçmiş olduğu için, üzerindeki özgün imzalar zamanla silinmeye yüz tutmuş ve bir dönemde yok olmamaları için düzeltme yapılmış olabilir."

Çevir kazı yanmasın!...

Buna, tarikatın üyeleri arasında bile inanmayanlar oldu.

Kaldı ki bu belgede tarikatın 1357-1381 yılları arasındaki büyük üstadı denilerek adı geçen **Bertrand de Guesclin** adlı aristokratın okuma yazma bilmediği, birçok okuma yazma bilmeyen soylunun aslında kendisine bir imza çizimi yaratmasına karşılık, onun sadece bir "X" yaptığı, oysa belgedeki imzasının okunaklı bir ad olduğu belirtildi.

Böylece, Fabré-Palaprat'ı sahte bir belge ile herkesi kandırmaya kalkışan bir şarlatan olmakla suçladılar.

Bir de bu belgenin yazılı olduğu parşömenin "malzeme bakımından" hangi tarihe ait olabileceği incelenebilseydi, kim bilir ortaya nasıl bir sonuç çıkardı.

Diyelim ki öyle!... Diyelim ki Fabré-Palaprat resmen şarlatanlık etmiş.

Ne fark eder?... Zaten, kurmuş olduğu bu tarikatta, Yeni Tapınakçılar'a, tarihtekiler ile hiçbir benzerliği olmayan bambaşka bir kimlik kazandırmış. Ardından da bu tarikat ve bunu izleyen diğerleri, toplum içinde -özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde- kendilerine hayli popüler bir yer bulmuş. Asıl önemli olan bu!...

* * *

Aslında, bu tarikatın ilk ortaya çıkışı, 1682 yılında "La Petite Résurrection des Templiers" *(Tapınakçıların Küçük Yeniden Canlanması)* adını taşıyan bir örgüt ile başlatılmıştı. Fransa Kralı 14. Louis bunu kapattırmıştı.

Fabré-Palaprat'ın ortaya çıkardığı belgelerde adı geçen büyük üstatlar arasında tek ünlü kişi olan Orléans Dükü Philippe, 1705 yılında Tapınak Şövalyeleri'nin arta kalanlarını toplamıştı. Nitekim tarikatın yeni kurallarını da onun düzenlediği söylenir.

Bu yeni tarikatın 8 derecesi vardı. Derece unvanları bakımından bunların Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti ile benzerlik taşıdığı dikkati çekmişti. Fabré-Palaprat'a tarikatın Masonluk ile ilgisi sorulduğunda, şöyle demişti:

«Dini ve inancı her ne olursa olsun, herkes mason olabiliyor. Tapınak Tarikatı'na ise sadece Hıristiyanlar girebilir.»

Böylece Fabré-Palaprat, kurduğu bu örgütün, Masonluk ile bağlantısı olmayışının ötesinde Hıristiyan dünyasında onunla bu bakımdan âdeta rekabete girdiğini belirtiyor gibiydi.

1808 yılında Paris'te büyük bir tören düzenlendi. Fransa'nın yüksek sosyetesinden birçok kimsenin tarikata ilgisi çekilip, katılmaları sağlandı. Bir iddiaya göre aralarında Napoléon Bonaparte bile vardı. Bu kanıtlanamamıştır ama tarikatın 1814'te 17. Louis tarafından tanındığı, 1853'te İmparator 3. Napoléon tarafından çalışmasını sürdürmesine izin verildiği belgelenmiştir.

* * *

Birkaç yıl sonra, Fabré-Palaprat birdenbire tutum değiştirdi. Tapınak Tarikatı'nı genel olarak bir Hıristiyan tarikatı olarak bırakmayıp, öğretisinin kapsamına Yohanizm'in ilkelerini katmaya başladı. Böylece Tapınak Şövalyeleri Tarikatı'nı tam olarak canlandırmaya mı yöneliyordu, yoksa Kathar inancı benzeri yeni bir mezhep oluşturmaya mı çalışıyordu, bilinmez.

Fabré-Palaprat 1838 yılında ölünce, tarikatın büyük üstatlığına **Sir William Sidney Smith** adlı bir İngiliz seçildi. Yeni büyük üstat ise Yohanizm'i bir yana iterek, önceki küskünlüklerin giderilip barışma sağlanması bakımından Papa 16. Grégorius nezdinde girişimlerde bulundu ama bir sonuç elde edemedi.

Yeni Tapınakçılar ise bunu önemsemedi. Bu tarikatı yüzyıllardan bu yana İskoçya'da varlığını sürdüren Tapınak Şövalyeleri ile bağdaştırıp, birleştirmeye yöneldiler. (Bundan sonrasını bu çalışmanın üçüncü kitabının 15. bölümünde göreceğiz.)

Mizraim ve Memfis

Önce Cagliostro, ardından da Mesmer Masonluğa bambaşka bir anlayış, çok farklı bir eğilim getirmişti. İkisi de Masonluğun kapsamında zaten yer alan Eski Mısır kökenli öğreti öğelerine çok daha ağırlık verilmesinden yanaydı.

Böylece Masonlukta bir eğilim daha doğdu. 1801 yılında Venedik'te kurulan bir mason ritine **Mizraim** adı kondu. [Tevrat'ta Mizraim, Hz. Nuh'un torunu ve Mısır'ı kurmuş olan kişi olarak anlatılır. Bazı yerde adının "Misraïm" ya da "Mitzraim" olarak yazıldığı görülebilir.]

Önceleri 20 dereceden oluşan bu riti, Napoli'de **Charles Lechangeur** 1805 yılında geliştirdi ve derecelerin sayısını çok artırıp 90'a kadar çıkardı. Bunun şöyle bir nedenden kaynaklandığı söylenir:

Lechangeur, o sırada Fransa'da da bir yüksek konseyi kurulmuş olan Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nde bir batında 30. dereceye kadar çıkarılmıştı. Kendisine bu ritin İtalya'da da yerleşmesini sağlamak üzere yetki tanınmış ama sonraki derecelerden yoksun tutulmuştu. Buna çok içerleyen Lechangeur, «Madem öyle, ben de hem daha çok derecesi olan hem de daha kapsamlı bir başka rit kurarım.» demişti.

Madem Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin Fransa'daki yüksek konseyi İtalya'ya da burnunu sokmak istemişti, Mizraim Riti de aynı şekilde Fransa'da örgütlenirdi.

Lechangeur, bunun için, **François Joly** adlı masonu yetkilendirdi. Fransa'dan İtalya'ya gelmiş **Marc, Joseph** ve **Michel Bédarride** adlı üç kardeşi ritine almayı başardı. 1812 yılında Mizraim Riti'ni Fransa'ya taşımak üzere Bédarride kardeşlerden ikisi, geniş yetkiyle donatıldı.

Karmaşa başladı... Asıl yetkili kimdi?...

Hangisi olursa olsun, o tarihte Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin Fransa'daki ileri gelenlerinden kimilerinin gönlünü çalmayı başaran Bédarride kardeşler, bu bağlamda çok daha şanslıydı.

Derken, Fransa'da ortaya Mısır asıllı **Samuel Honis** diye bir adam çıktı. O da **Memfis Riti** adı altında 91 dereceli bir başka mason riti kurdu.

Her ikisi de, kaynağını Eski Mısır'daki ekollerden aldığını ileri süren bu ritlerin yöneticileri arasında kıran kırana bir rekabet, hatta kıyasıya bir çekişme başladı. Samuel Honis, yanına **Gabriel Mathieu Marconis de Négre** adlı bir aristokratı alıp, hayli güç kazandı.

Bunun üzerine Bédarride kardeşler, Fransa'nın en büyük mason örgütü olan Fransa Büyük Doğusu *(Grande Orient de France)* ile birlik kurma olanağını aramaya başladı. Önerileri, Mizraim Riti'nin diğer ritlerden çoğunun paralelinde giden ilk 35 derecesinin yönetimini devretmekti; sonrakileri ise kendi yönetimleri altında tutacaklardı. Ancak Fransa Büyük Doğusu, bu öneriye "Ya hep ya hiç!" gibi bir yanıt verince, anlaşma sağlanamadı.

1822 yılında Mizraim Riti'nin, Fransa'nın 25 kentinde, ayrıca Belçika, İsviçre ve İtalya'da locaları olduğu görülüyor.

Fakat işte o yıl, Fransa'daki kolluk güçleri bu ritin tüm localarını kapattı. Mizraim Riti'nin çalışması yasaklandı.

«Durup dururken niçin böyle bir şey yapıldı?»

Bunun sorumlusu, Memfis Riti'nin o tarihteki ileri gelenleriydi. Mizraim Riti'nin localarına çamur atmış, bu localarda din karşıtı çalışmalar yapıldığını ileri sürmüşlerdi. Bu ihbar, hayli tanınmış üst düzeyde kişilerden geldiği için, ya incelenmesine gerek duyulmamış ya da baskı altında kalınmıştı.

Bédarride kardeşler, uğraşıp didişerek Mizraim Riti'nin localarını 1830 yılında yine çalışmaya açmayı başardı ama artık hiç kimse bu rite pek ilgi göstermiyordu. Büyük bir umutla, daha önce çok yararını gördükleri Gabriel Mathieu Marconis de Négre'nin oğlu Jacques Etienne'i aldılar.

Jacques Etienne Marconis de Négre ise kendi borusunu öttürmek istedi. Bunun üzerine onu ihraç ettiler. Ertesi yıl yine aldılar. Daha aradan birkaç ay geçmişti ki yine attılar.

Hem bu durumda olan sadece o değildi. İkide birde alındıktan kısa bir süre sonra ihraç edilenler oluyordu. Hepsi de uyumsuz tutum ve davranışlarından ötürü suçlanamaz ya!...

Açıkça belli ki Mizraim Riti bir türlü tutarlılık sağlayamıyordu.

Derken, Jacques Etienne Marconis de Négre, Mizraim Riti'nin Fransa'daki başlıca rakibi Memfis Riti'ne katıldı ve hızlı bir gelişim temposu kazandırdı. Derecelerin sayısı 97'ye çıktı.

Bu kez Bédarride kardeşler, Memfis Riti ile uğraşmaya başladı. 1840'lı yılların başlarında, bu riti uygulayan localarda çalışan masonlar hakkında söylentiler çıkarıp, localarının kapatılmasını sağlamaya çalıştılarsa da bu bağlamda başarı elde edemediler.

Kıskançlıkları hınca dönüştü. Memfis Riti'nin ileri gelenlerinden birçoğu hakkında bu kişilerin etkin olarak politika yaptığını ileri sürerek, suç duyurusunda bulundular.

Soruşturma açıldı. Memfis Riti'nde çalışmakta olan locaların belgeleri didik didik incelendi. İddiaları destekleyen herhangi bir kanıt bulunamadı ama dönem öyle kritikti ki, *"Ne olur ne olmaz!"* diye düşünen Fransız polisi Memfis Riti'ni kapatıp dağıttı.

Jacques Etienne Marconis de Négre, kurduğu dostluklar sayesinde ve gösterdiği yoğun çabaların sonunda, 1862 yılında Memfis Riti'nin Fransa Büyük Doğusu tarafından kabul edilmesini sağladı.

Fakat bu pek bir işe yaramadı çünkü birkaç yıl sonra bu ritin merkezi Amerika'ya taşındı.

Tüm bu olup bitenlerden yüz yıl kadar sonra Mizraim ve Memfis ritleri Amerika'da birleştirildi ve **"Memfis-Mizraim Riti"** adı altında yine Avrupa'ya da döndü.

Toplam 99 derecesi olan bu rit, günümüzde dünyada birçok ülkede uygulanıyor.

* * *

Cagliostro, Mesmer, Lechangeur, Samuel Honis...

Hepsi de Masonluğa bambaşka bir içerik getirdi.

Fabré-Palaprat gibi Tapınak Şövalyelerini canlandırarak ya da onların adını kullanarak, Masonluğa rakip kurumlar oluşturanlar da çıktı.

Bu arada elbette diğer mason örgütlerinin neler yaptığına da değinmek gerekir.

Onlara geleceğiz ama önce şu sanki unutmuş gibi bir yana bırakmış olduğumuz Siyon Örgütü'nün bu arada neler yaptığına da bir göz atalım.

Bölüm: 14

Kültür Emperyalizmi

Bu çalışmanın başından beri hep şunu gördük:

Tarih boyunca Avrupa'nın neresinde bir entrika, bir karışıklık görülmüşse, Siyon Örgütü'nün onunla mutlaka bir ilişkisi var.

Bu gizli organizasyon, başlangıçta Tapınak Şövalyeleri, sonra Rozkruacılar ve Royal Society, daha sonra da Masonluk ile bağlantı kurmuş, bu kurumların amaç ve ilkelerine yön vermiş, en azından etkilemiş ve onları birer paravana gibi kullanmaya çalışmış…

Daha önce bir ara Siyon Örgütü'nün yararlanmaya çalıştığı kurumlardan biri olan Masonluk ile 18. yüzyıl ortalarından sonra artık ilgilenmediğinden söz edilmişti. Çünkü Masonluk artık iyice çeşitlenmiş, çok başlı olmuş, her yerde ayrı biri çıkıp kendi tarzını yürütmeye girişmişti. Bu durum sadece federatif nitelikli büyük localarda değil, otokratik bir yapı üzerine oturtulan ritlerde de böyleydi. Üstelik Masonluk, Avrupa'nın her bir yanında bir başka türlüydü. Her mason bu kurumu kendine göre farklı yorumluyor, ötekinden farklı bir yöne çekiyordu.

Hangisini ne yanından tutup kullanacaksın!

Dolayısıyla Siyon Örgütü kendisine paravana olacak başka kurumlar bulmaya yöneldi.

Ancak 19. yüzyılın ikinci yarı ortalarında Masonluğu yine kullanmaya giriştiği görülür. Bunun, Siyonistlerin Masonluk ile bağlantılı en büyük atağı olduğu bile söylenebilir.

O konuya girmeden önce, 18. yüzyılın 19. yüzyıla bağlandığı sıralarda neler olup bittiğini gözden geçirelim.

* * *

1780 yılında Siyon Örgütü'nün büyük üstadı olan **Maximilian von Habsburg-Lorraine**, hayli geniş kültürlü, aydın, sanata çok düşkün bir kişiydi. Avrupa'da, Fransa başta olmak üzere giderek gelişmekte olan aydınlanma eylemini yakından izliyordu. Bu gidişin nereye varacağını da kestirebiliyordu. Fransa Kraliçesi olan ablası Marie-Antoinette'i büyük bir olasılıkla yakında patlak verebilecek olaylar üzerine uyarmıştı. Fakat Marie-Antoinette'in böyle şeylerle ne ilgilendiği vardı ne de ilgileneceği. Keyfine bakıyordu. Hani tarih kitaplarında *«Ekmek bulamayanlar pasta yesin.»* dediği yazılıdır ya...

Şayet Fransa'da artık yaklaştığı belli devrim önlenebilirse, krallık yerinde kalır, Lorraine ailesinin Fransa tahtını elde edebilme umudu sürerdi. Elbette Habsburg hanedanı da buna ortak olur, böylece belki de Avusturya-Macaristan İmparatorluğu yerine *"Batı Avrupa İmparatorluğu"* gibi bir şey kurulabilirdi. Hatta belki bu Kutsal Roma İmparatorluğu'nun yeniden canlanmasına bile yarardı.

Sen bunları kime anlatacaksın?... Marie Antoinette'e mi?

Geçiniz!

* * *

Maximilian von Habsburg-Lorraine, Masonluk ile ilgisi olmadığını söylerdi.

Bir bakıma doğru sayılır ama biraz kelime oyunu... Masonluğa girmişti. Annesi Marie-Theresa Masonluğa karşıt tutumuyla kocasını bu kurumdan uzaklaştırmayı başarmış ama oğlunu engelleyememişti. Ancak Maximilian Masonluğa pek ısınamamış, kısa süre içinde ilgisini yitirip ilişkisini de kesmişti.

Buna karşın, Masonluğa destek vermekten geri kalmadı.

Nitekim İmparatoriçe ölür ölmez, Avusturya'da Masonluk hızla serpildi. Saray çevresinde mason olmayan hemen hiç kimse kalmadı. **Antonio Salieri** ile **Wolfgang Amadeus Mozart** başta olmak üzere, Maximilian'ın özel çevresindeki dostlarının çoğu masondu. Ancak o, Siyon Örgütü'nün amaçları doğrultusunda Masonluğu kullanmaya heveslenmedi.

Fransa'daki devrim ile krallığın yıkılması, Siyon Örgütü'nün büyük üstadının da Habsburg-Lorraine hanedanından oluşu, Siyonizmin emellerinin gerçekleşebilmesinde çok önemli bir fırsattı. Belki bir "karşı devrim" yapılabilir, Lorraine ya da Guise ailelerinden birinin Fransa kralı olması sağlanabilirdi.

Siyon Örgütü'nün ilk ve asal hedefi, geçmiş yüzyıllarda olduğu gibi hâlâ Fransa idi. Çünkü Fransa elde edilmedikçe, Kutsal Roma İmparatorluğu'nun yeniden canlandırılabilmesi ancak bir tatlı düş olarak kalırdı. Maximilian, belki bunu Siyon Örgütü'nün gelmiş geçmiş büyük üstatlarının tümünden çok daha iyi kavrıyordu.

* * *

Daha önce birkaç kez değinilmiş olan bir noktayı yinelemekte yarar var: Siyonizmin temel stratejisi uyarınca, tarih boyunca bu örgütün büyük üstatları, gösterdikleri etkinliklerde hep perde arkasında -kuliste- kalır, sahnede mutlaka bir başkasını oynatırdı. Bu amaçla kimi zaman asker sayılan kişiler, kimi zaman ezoterik nitelikli bir tarikatın üyeleri, kimi zaman politikacılar ve bürokratlar kullanılmıştı. Masonlar da denenmiş ama pek işe yaramadıkları görülmüştü.

Maximilian von Habsburg-Lorraine, örgütün önceki büyük üstatlarından farklı düşünüyordu. Sanatın önemini ve değerini, toplum üzerindeki etkisini çok iyi biliyordu. Bu dönemde, çağın değişim gösteren koşulları altında, Siyonizmin başarıya yönelebilmesi için entrika çevirmek hiçbir işe yaramazdı. Önce toplumlar elde edilmeli, sıradan insanların gönülleri fethedilmeliydi. Bunu sağlayabilecek olanlar da sanatçılar, düşünür ve yazarlar yani kültür adamlarıydı.

Nitekim bu nedenle, Siyon Örgütü'nün Fransa'daki aydınlanma eyleminde payı olduğu söylenebilir, özgürlük ve eşitlik gibi kavramlar işine gelmese bile.

Siyon Örgütü, bu düşünceyle Fransa'daki aydınlanma eylemini olanca gücüyle desteklerken, kantarın topuzu elden kaçmıştı. Fransa'da halk uyanınca, ülkesine ulusçuluk bilinciyle sahip çıkmaya başlamıştı. Fakat elbette monarşiden demokrasiye, cumhuriyete ilk geçiş bir devrimle sağlanabilse de bunun tutarlı ve kalıcı oluşu zamana bağlıydı. Her an geri dönüş olabilirdi. Nitekim Napoléon Bonaparte kendisini yeterince güçlü görünce imparatorluğunu ilân ediverdi.

Charles Nodier

Fransa, 19. yüzyıla imparatorluk rejimi altında girdi. Tam o sırada Maximilian von Habsburg-Lorraine öldü. Siyon Örgütü'nü, bir Fransız burjuva ailesinin henüz 21 yaşındaki oğlu Charles Nodier'e bıraktı.

Adı sadece Fransız edebiyat çevresinde ve sınırlı düzeyde bilinen Charles Nodier için *"19. yüzyıl başlarının ikinci sınıf bir öykü ve roman yazarı"* denebilir. Mesleği öyleydi. Fakat Siyon Örgütü'ne farklı bir eğilim verilmesi bakımından kendinden önceki büyük üstadın düşündüğü doğrultuda başarılı adımlar attı.

Napoléon Bonaparte, imparatorluğunun sınırlarını genişletirken, sadece askerî zafer peşinde koşan bir komutan değil, bilinçli bir kültür emperyalistiydi. İşgal ettiği hemen her ülkenin kütüphanelerini çok eski çağlarda olduğu gibi yakmıyor, toplayıp Paris'e götürüyordu, buna Vatikan da dahil. Vatikan'ın tüm kütüphanesini sandıklara doldurtup **Arsenal Kütüphanesi**'ne yığdırmıştı. Herhalde niyeti, Fransa'nın, dünyanın en büyük ve en zengin kültür birikimine tek başına sahip olmasını sağlamaktı.

Kitap ve belge dolu binlerce sandık, yıllarca bir yığınak halinde kaldı. Kapaklarını açan bile olmadı. Ta ki 1824 yılında Charles Nodier ne yapıp edip, bu kütüphanenin yöneticisi olarak atanmayı başarana kadar.

Arsenal Kütüphanesi, günümüzde bile içerdiği çeşitli hermetik, okült, kabalistik ve diğer ezoterik nitelikli kitap ve belgelerinin zenginliğiyle ünlüdür.

O tarihlerde bunların hepsi Charles Nodier'in ekibinin elinden geçti.

Charles Nodier, ortaya çıkardığı her şeyi sanki doğrudan kendisi yapmış gibi böbürlenmekten pek hoşlanırdı ama birçok yardımcısı vardı. Bunların arasında **Alphonse Louis Constant** ile **Jean Baptiste Pitois** adlı iki genç başta gelmekteydi. Özellikle bu iki kişinin yaptığı çalışmaların, "ezoterik kurumlar ve öğretileri hakkındaki bilgi" bakımından 19. yüzyılda başlı başına bir kültür patlaması oluşturduğu bile söylenir.

Herkesin **Eliphas Lévi** adıyla tanıdığı Alphonse Louis Constant, çok sonraki bir tarihte, 1861 yılında Paris'teki bir locada mason oldu. (O sırada 51 yaşındaydı.) Masonluğa girişi pek önemli sayılmaz ama inisiyasyon töreninden sonra yaptığı konuşmasındaki şu sözler çok ilginçtir: «Ben buraya yitirmiş olduğunuz gelenekleri getirmek üzere geldim, kullandığınız işaret ve simgelerle bağlantılı asal bilgileri... Size Masonluğun oluşturulmasındaki asıl amacı göstereceğim.»

Hiç kimse *"Masonluğa daha henüz girmiş olan bir kişi nasıl olur da böyle şeyler söyler?"* diye düşünmedi. Oradakilerin hepsi olmasa bile çoğu onun kim olduğunu, yıllardan beri yaptığı çalışmaları ve yayımladığı kitapları biliyordu. Hemen o gün masonlara bu kurumdaki simgelerin Kabala'dan alınma olduğunu gösterir bir sunumda bile bulundu. Masonlar onu sessizce dinledi ama birçoğu ya hiçbir şey anlamadı, ya umursamadı ya da inanmadı.

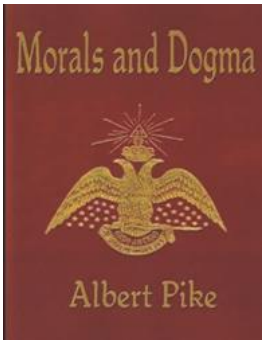

Eliphas Lévi Masonlukta boşuna zaman harcadı. Onca yıldan beri yaptığı çalışmaların bir bölümünü Masonluğa mâl edebilmek için gösterdiği çabadan başarılı hiçbir sonuç elde edemedi. Anlattıklarıyla kısmen ilgilenenler oldu ama Paris'teki localarda ve yakın çevresinde değil... Bunlar, ancak kimi mason araştırmacılar ile yazarlara yaradı. Örneğin; 19. yüzyılın ünlü Amerikalı masonlarından, Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin tarihteki en önemli çehrelerinden biri olan **Albert Pike** bu kurumla ilgili en önemli başvuru kaynaklarından biri sayılabilecek "Morals and Dogma" *(Ahlâk ve Dogma)* adlı kitabını,

özellikle Eliphas Lévi'nin ileri sürmüş olduğu ilkelerden esinlenerek yazmıştı.

Eliphas Lévi, adından belli olduğu üzere Yahudi asıllıydı. Yanında çalıştığı Charles Nodier ise Siyon Örgütü'nün büyük üstadı olduğuna göre bir Antisemitist... Bu iki kişinin nasıl olup da anlaştığı sorulabilir.

Eliphas Lévi'nin dinsel inancı bilinemez ama yaptığı çalışmalara bakılınca, aslında bir Yahudi olmaktan çok, bir Kabalist olduğu söylenebilir.

* * *

Charles Nodier, kütüphanedeki sandıklarda bulduğu kitaplardan bazılarını yeniden derleyip yayımladı. Merovenjler ile ilgili tarihsel bilgilere özenle yer ayırdı.

Araştırmalarına sonradan ünlü olan birçok düşünür ve yazar katılıyordu: Victor Hugo, Honoré de Balzac, François René de Chateaubriand, Alphonse de Lamartine, Alexandre Dumas, Eugène Delacroix vb...

Bu yazarlardan hepsinin ezoterik konularda çalışmaları vardır. Hepsi de tarih boyunca karanlıkta kalmış, saklanmasına çok uğraşılmış birçok önemli bilgiyi gün ışığına kavuşturup, insanlığa mâl etmiştir. Fakat ansiklopedilerde bunlardan pek söz edilmez. Tıpkı aslında dünyanın gelmiş geçmiş en büyük alşimistlerinden olan Isaac Newton'un sadece bir bilim adamı olarak tanıtılışı, alşimistliği bir yana, felsefi çalışmalarına hiç değinilmeden geçilişi gibi.

Artık Siyon Örgütü'nde sadece amaç değil, yöntem de önemsenir olmuştu. Charles Nodier'e göre, *"Amaç uğruna her girişim, uygulanan her yöntem geçerlidir."* tarzındaki anlayış terk edilmeli, halkın yüzyıllardan beri yoksun tutulmuş olduğu bilgileri edinmesi sağlanmalıydı. Avrupalılar Merovenjler'i tanır, bu konudaki gerçekleri öğrenirlerse, Siyonizmin ülküsü halk desteğiyle gerçekleşme yoluna girerdi. Bu ise, uzun zaman alacak, sabırlı bir çalışma yapılması demekti fakat amaca varmak için bunu göze almak gerekliydi.

Bunun bir diğer anlamı, Siyon Örgütü'nün, bundan böyle politik entrika çevirmeye son verdiğiydi.

İyi, güzel ama Charles Nodier'in öngördüğü bu tutum, ondan sonra da sürdürüldü mü acaba?

Bölüm: 15

Siyon Protokolleri

Siyon Örgütü'nün geçmişteki tutumunu değiştirip, halkı bilgilendirerek desteğini sağlamayı öngören Charles Nodier, 1844 yılında öldü.

Örgütün büyük üstatlığını ünlü yazar **Victor Hugo** aldı.

Masonluğun yine Siyonizm'in amaçları doğrultusunda kullanılması, onun döneminde tasarlandı.

Bu kez genel olarak Masonluk ile ilgilenilmesi değil, Avrupa'da giderek yaygınlaşan Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin içeriğine belli bir öğretinin yerleştirilmesi öngörüldü.

Bunun için gerekli ilişki kuruldu ve hazırlanan proje uygulamaya kondu.

* * *

Yahudilik ve Masonluk ile bağlantılı birçok kitap ve diğer yayında, hele Masonluğu Yahudilik ile bağdaştıran hatta özdeşleştiren yayınlarda üzerinde aşırı duyarlılıkla spekülasyonlar yapılan bir konuya rastlanır: Siyon Protokolleri.

Bunu dillerine dolayanların konuyu ne kadar bildiği de belirsizdir.

Gerek Masonluğa gerekse Yahudiliğe ön yargıyla ya da başka bir gerekçeyle karşıt girişimlerde bulunan kişilerden çoğu, "Protocoles du Vieux de Sion" *(Siyon İleri Gelenleri'nin Protokolleri)* adını taşıyan birtakım belgeleri, kendi tezlerini destekleyen bir kanıt olarak göstermiştir.

Bu bağlamdaki iddialar iki aşamalıdır: Sözü edilen bu belgeler hem Masonluk hem Siyonizm ile bağlantılı olduğundan, kimisi sadece Masonluğun Siyonizmin bir uydusu olduğunu ileri sürer; kimisi bir adım daha ileri gidip, Masonluğun zaten Siyonizme hizmet etmek için kurulmuş olduğunu söyler.

Kuşkusuz burada Siyonizm dendiğinde, bu terim *"Yahudi ulusçuluğunun politik ülküsü"* ya da buna benzer bir anlamda tanımlanır. (*"İsrail Devleti'ne destek vermek"* anlamında tanımlandığı bile görülebilir.) Bu tanımın bu çalışmanın birçok bölümünde "Siyon Örgütü'nün ülküsü" biçiminde tanımlanan Siyonizm ile bağlantısı yoktur. Hatta bu ikisi çelişkilidir.

Kısaca "Siyon Protokolleri" olarak anılan bu belgelerde, birtakım politik ve sosyal programlar yer almıştır.

Antisemitisler bunları Yahudi ulusçuluğu ile özdeşleştirip, *"Yahudilerin uluslararası boyutta çevirdiği dalaverelerin göstergesi"* olduğunu ileri sürmüştür.

Şimdi bakalım, gerçekten öyle mi?... Değilse, bu işin aslı nasıl?

Bu belgelerin düzenlenme tarihi 19. yüzyılın ikinci yarı başlarında yani 1850'li yıllardadır ama bir art niyetle gözler önüne serilişi bundan neredeyse yarım yüzyıl kadar sonrayı bulur.

Bu belgelerin, 1897 yılında İsviçre'nin Basel kentinde toplanmış olan ilk "Uluslararası Yahudi Kongresi"nde derlendiğini ileri sürenler de çıkmıştır. Dil bilimciler ise bunların özgün olarak Fransızca yazılmış olup, dilin geçirdiği değişim evreleri göz önünde tutulacak olursa 1884 yılından önce düzenlenmiş olduğunun anlaşıldığını belirlemiştir.

İşin ilginç yanlarından biri, bu belgelerin aslında Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti ile bağlantılı oluşu, bunun belgelerin bir yerinde açık bir şekilde vurgulanışıdır.

Buna karşın, 1884 yılında Fransa'da, Memfis-Mizraim Riti'nde çalışan bir locada, bu konu üzerinde uzun görüşmeler yapılmış olduğu da belgelenmiştir. 1890 yılında **Martinizm** akımını yeniden canlandırmış olan ve **"Papus"** diye bir takma ad kullanan **Gérard Encausse**, bilindiği kadarıyla sözü edilen locanın üyelerindendi.

Martinizm konusuna **"Illuminati"** başlığını taşıyan bölümde değinilmiş, Masonluk ile olan bağlantısı da belirtilmişti. Büyük Fransız Devrimi'nden zarar gören birçok örgüt ya da kurum gibi, o da 18. yüzyıl sonlarına doğru varlığını yitirmişti. Fakat gene benzer kurumlardan birçoğu gibi, sonradan yine canlandırıldı. Ancak elbette bir 18. yüzyıl kurumunun aynısı olarak değil, daha yakın tarihli dönemlerin hayli değişmiş bir ürünü olarak...

Nitekim Gérard Encausse, bu yeni Martinizm'in öğretisine kattığı çoğu öğeleri, 19. yüzyıl sonlarının ünlü alşimistlerinden, Eliphas Lévi'nin öğrencisi **Fernand Rozier**'den öğrenmişti.

Bu bağlamdaki en önemli nokta şudur: Bu belgelerin, 19. yüzyıl sonlarına doğru birbiri ardınca hemen her yıl düzenlenmiş olan uluslararası Yahudi kongrelerinin herhangi birinde hazırlanmış olduğuna dair iddianın hiçbir tutar yanı yoktur. Bu bir boş lâftan başka bir şey değildir.

Siyonizm terimi *"Yahudilerin politik ülküsü"* olarak tanımlansa, bunun başka hiçbir tanımı olmasa bile Siyon Protokolleri'nin Yahudilik ile herhangi bir bağlantısı olamaz.

Üstelik bir sözcük olarak "Siyon", sırf Yahudilere özgü değil ki... Bir yer olarak da Siyon sırf Kudüs'te değil... Elbette Siyon Örgütü'nün Kudüs ile yakından ilgisi var. Fakat bu ilgi bambaşka bir gerekçeden, bir diğer ülküden kaynaklanıyor. Bunun Yahudilerle de İsrail Devleti ile de bağlantısı yok.

* * *

Siyonistler, 19. yüzyıl sonları ve 20. yüzyıl başlarında, kültür emperyalizmini sürdürmenin yanı sıra, o tarihlerde Filistin'de (ya da bir başka yerde ama öncelikle Filistin'de) kendi devletlerini kurma peşinde koşan Yahudi örgütlerini de kendi amaçları yolunda âdeta bir maşa gibi kullandı.

Bu kullanım, elbette art niyetliydi.

Amaç, Kudüs'ün ele geçirilmesiydi. Bunun için Müslüman Araplar ile boğuşmak gerekirdi. Bu zahmete niçin katlanılsın?... Zaten yurtları olduğunu ileri sürdükleri Filistin'e dönüp, orada kendi başlarına ve kendi dinleri uyarınca bir bağımsız devlet kurmak isteyen Yahudiler orta yerde çırpınıp duruyor... Önce onlar eyleme geçsin bakalım... Bunu başarabilirse, iş sonra Kudüs'ü (sadece Kudüs'ü) onların elinden almaya kalsın. Diğerleri, Siyon Örgütü'nü ilgilendirmez.

Öyle yaptılar... Az sonra değineceğimiz, "durup dururken" olarak da anabileceğimiz bir nedenle, Yahudilerin politik ülküsüne de "Siyonizm" denir oldu. Fakat 19. yüzyıl ve öncesinde değil, 20. yüzyılda ve şimdilik!

Asıl Siyonistler yine perde arkasında kaldı.

Fakat o sonraki durum... Biz öncesini, 19. yüzyılın ikinci yarısında olup bitenleri incelemeyi sürdürelim. Bu konudaki ayrıntıları mutlaka görmeliyiz.

Protokollerin Oluşumu

1903 yılında, Rusya'da **Pavel Aleksandrovich Krushevan** adlı bir gazeteci, kendince, Yahudiler ile özdeşleştirdiği Siyonistlerin, eylem planını açığa vurdu.

Bu gelişigüzel bir iddia değildi; Krushevan'ın elinde belgeler vardı. 1897 yılında İsviçre'nin Basel kentinde ilki düzenlenmiş olup, her yıl yinelenmekte olan Yahudi kongrelerini bunlarla bağdaştırdı.

Kaynak: http://en.wikipedia.org/wiki/Pavel_Krushevan

Ortaya çıkarılan ve sonra topluca bir kitap haline getirilerek yayımlanan bu bir dizi belgede, Siyonistlerin programının çeşitli aşamaları anlatılmaktaydı.

İleri sürüldüğüne göre, böylece *"Yahudilerin hainceemelleri ve tüm dünyayı ele geçirmek için çevirdikleri dalavereler"* öğrenilmiş, üstelik kendi belgeleriyle de kanıtlanmış oluyordu.

Bunun üzerine Antisemisitler hemen kolları sıvadı. Öteden beri çeşitli yerlerde Yahudilere karşı yürütmekte oldukları savaşımın kapsamına, savlarının doğruluğunu destekleyen veriler olarak niteledikleri bu belgeleri eklediler. Bu arada işin içine masonları da katmaktan geri kalmadılar.

Bu bağlamda dediklerini şöyle özetleyebiliriz:

"Bu belgeler yalnızca Yahudiler ile ilgili değildir. Masonların onlarla iş birliğini, Yahudilik ile Masonluğun Siyonizm çerçevesinde özdeşleştiğini göstermektedir. Hatta Masonluğun bu amaçla ve doğrudan Siyonistler tarafından kurulmuş bir göstermelik örgüt olduğunu da gözler önüne sermektedir. Bundan ötürü masonlar da Yahudiler ile eş düzeyde olmak üzere lânetlenmeli, ocakları bir an önce söndürülmelidir."

Daha önce de değinilmiş olduğu üzere; Antisemitistlerin gündeme getirdiği Siyonizm, bu çalışmanın başından beri sözü edilen ve kısaca "Siyon Örgütü'nün ülküsü" olarak tanımlanan Siyonizm değildi. *"Yahudi ulusçuluğunun politik ülküsü"* ya da buna benzer bir anlamda tanımlanmıştı. Günümüzde de öyle tanımlanmaktadır.

Siyonizmin bu iki tanımı arasında tek bir ortak nokta vardır: Kudüs.

Her nasıl tanımlanırsa tanımlansın, bizi burada ilgilendiren konu, şu sözü edilen belgelerin nerede ve nasıl oluşturulduğu, bunların kapsamında ne gibi şeylerin yer aldığı, Masonluğun Siyonizm ile niçin ve nasıl bağdaştırıldığıdır.

Bu konu incelenirken, Antisemitistlerin iddialarında büyük yanılgı olduğu görüldü.

Gerçi ortada "dünyaya egemen olmak için dalavere çevirmek" diye bir şey bulunduğu doğru... Buna ilişkin ortaya konulmuş belgelerin masonlar ile bir bağlantısı olduğu da yadsınamaz.

Fakat bunların Yahudiler, hele 19. yüzyıl sonlarında kendilerine bir yurt edinmek üzere başlattıkları girişimler ile ilgisi yok.

Bu işin içinde kimliği hayli önemli bir mason var, üstelik Yahudi asıllı...

Fakat tek bir Yahudi asıllı masonun etkinliklerinin tüm Yahudi toplumuna ve tüm mason topluluğuna mâl edilmesi çok yanlış...

Bu belgelerin, adı belli bir kişinin gizli niyeti ile gene adı belli bir diğer kişinin yanlış tutumunun ortak ürünü olduğu anlaşılıyor.

Anlaşılanı anlatacağız.

* * *

1860'lı yılların sonlarında, Fransa'da **"Protocoles des Sages de Sion"** *(Siyon Bilgelerinin Protokolleri)* adını taşıyan birtakım belgeler düzenlenmiş.

Bu belgelerin kapsamı, hem Siyonizm hem Masonluk ile bağlantılıydı. Dünya çapında büyük bir politik tasarım ortaya koyuyordu.

Siyonizme özgü olduğu açıkça belirtilen bu tasarımın eyleme geçirilişinde, masonların iş birliği edeceği belirtiliyordu. Hatta Masonluk, Siyonizmin bu tasarımdaki plan ve programını her bakımdan paylaşmış olarak gösteriliyordu.

Az sonra kapsamına da değineceğimiz bu tasarım, önceleri hayli dar bir çevrede biliniyordu. Öyle olması, öyle kalması gerekirdi.

Fakat galiba bir hata yapılmış, sözlü bırakılması gereken bu konu yazıya dökülmüştü.

Dolayısıyla 20. yüzyıl başlarındaki açığa vuruluşundan yıllarca önce, kısa süre içinde üst düzey masonlar arasında duyuldu.

Ancak o sıralarda bu bilgi henüz ortaya çıkmamış, salt mason topluluğu çerçevesinde, üstelik hayli dar tutulmuş, kamuoyuna yansımamıştı.

Bunların düzenlendiği tarih kesin değil ama yaklaşık olarak bilinmektedir. Tek değil, birkaç belge birden söz konusu olduğu için, düzenlenişleri de birkaç yıllık bir zaman dilimine yayılmış olabilir fakat mutlaka *"Yahudilerin politik ülküsü"* anlamındaki Siyonizmin ortaya çıkışından onlarca yıl önce.

1860'lı yıllarda yazılmış olmaları olasıdır. Bu da ancak Masonluktaki Eski ve Kabul Edilmiş Riti ile bağlantılı bir diğer olayın ardında yatan gerekçe kurcalandığı zaman anlaşılıyor.

İşin orasına da geleceğiz.

Protokollerin Kapsamı

Elbette kaçınılmaz olarak beklenen soru şu:

«Bu belgelerde ne yazıyordu da böyle tepkiler yarattı ve hem Yahudilere hem masonlara suçlamalar yöneltilmesine neden oldu?»

Az buz değil... İnsanları tedirgin edecek hayli önemli sözler içeriyor...

Fakat bunun sorumluluğunu yüklemek üzere Yahudiler de Masonluk da yanlış adres…

En önemlisi, özetle şöyle bir programın tasarlanmış olması:

"Yeni bir dünya düzeni kurmak üzere belli bir grup insan seçilecektir. Bu grup her şeye egemen olacaktır. Yürürlükteki politik rejimlerin bir bölümünün yıkılması için karışıklık ve anarşi çıkarılacaktır. Masonluk ve benzeri kuruluşlar, Batı dünyasının ekonomik, politik ve sosyal kurumlarını ele geçirmek için kullanılacaktır."

Aslında, uzun uzun anlatılmakta oluşuna karşın, şu "bir grup insan seçilecektir." sözü bile bu belgelerin Yahudilerin kaleminden çıkmadığını göstermeye yeter. Çünkü Yahudiler, dinsel inançları uyarınca zaten kendilerini *"seçilmiş insanlar"* olarak görür. Üstelik Yahudi dinine özgü dogmaya göre bu insanlar tarafından değil, Tanrı tarafından belirlenmiştir.

Yahudilerin *"yeni bir dünya düzeni kurmak"* gibi bir düşünceleri yoktur; hiçbir zaman da olmamıştır. 19. yüzyılın sonlarına doğru, İsrailoğulları'nın bir zamanlar yaşamış olduğu Kudüs ve çevresine yerleşip, orada kendi bağımsız devletlerini kurma peşinde koşmaya başladılar.

Aslında bu, Yahudilerin bu bağlamdaki girişimlerinin ikinci aşaması sayılır. Dünyanın hemen her yerine dağılmış olan tüm Yahudiler arasında birlik ve bütünlük oluşturmak amacıyla, çalışmalarına 1860 yılında başlamışlardı. O başlangıcın, Siyon Protokolleri ile dolaylı bir bağlantısı olduğunu daha sonra göreceğiz. Fakat bunun genel olarak Yahudilerin toplumsal boyutta ya da ulusal girişimleriyle değil, **tek bir kişiyle ilgili** olduğunu, dolayısıyla bireysel bir nitelik taşıdığını da göreceğiz.

* * *

Yahudilerin, amaçlarını gerçekleştirebilmek bakımından, gerek ekonomik, gerek politik gerekse sosyal kurumları kullanmaya hatta bunlardan bazılarını ele geçirmeye bile çalışmış oldukları elbette yadsınamaz.

Buna karşın, Siyon Protokolleri'nde geçtiği gibi, *"politik rejimleri yıkmak"* amaçlı bir eylemleri, tarihin hiçbir döneminde ve hiçbir yerde görülmemiştir.

Siyon Örgütü ise, yüzyıllarca hep bunu yapmıştır.

Bu belgelerde geçen *"bazı politik rejimleri yıkmak"* sözü, Fransa'yı, hem özellikle o tarihte hedef almaktadır.

Siyon Örgütü'nün ülküsü, ancak monarşi ve otokrasiyle bağdaşır. Oysa Fransa, 1848 devriminden sonra cumhuriyete yönelmiş ama kısa bir süre sonra yine imparatorluk oluşturulmuştu. Siyon Örgütü, Fransa'nın mutlaka belli bir soyun eline geçmesi için uğraşmaktaydı. Dolayısıyla, 1860'lı yıllarda, Fransa'da yürürlükte olan bu rejimin mutlaka yıkılmasından yanaydı.

İsrail'de bir demokratik devlet kurulması da Siyon Örgütü'nün ülküsüne, yani 20. yüzyıl öncesindeki tanımı uyarınca Siyonizme aykırıdır.

O Siyonistlere göre, sonradan (1948'de) İsrail'de kurulan devletin rejimi keşke eskisi gibi krallığa dayansaydı. İşte o zaman, bir sonraki aşamadaki eylemleri bakımından daha umutlu olabilirlerdi.

Prieuré de Sion'un ülküsü peşinde koşan anlamındaki Siyonistler, tarihin hiçbir döneminde demokrasiden ve cumhuriyetten yana olmamıştı. Bir politik rejim olarak "oligarşi" bile işlerine gelmezdi. Asal amaçlarından biri Merovenjlerin soyundan gelenlerin egemenliği altında olmak üzere Kutsal Roma İmparatorluğu'nun 7. yüzyıldaki parlaklığını yeniden sağlamak olunca, radikal bir monarşi yandaşı oluşları pek olağandır.

Çağımızda destek bulması pek zor olan bu tasarım, konu Siyonistlerin bakış açısından değerlendirilirse, göreli bir haklılığı bulunabilir.

Elbette herkesin kendisine göre bir davası var.

Başkaları bunu kendi çıkarlarına aykırı görünce, "kesinlikle haksız" sayar.

Baştan sona sosyal ve politik bir nitelik taşımakta oluşuna karşın, Siyon Protokolleri'nin hiçbir yerinde "cumhuriyet" ya da "imparatorluk" gibi bir söz geçmez. İlle de ve sadece "krallık"…

Hatta birtakım ilgi çekici terimler kullanıldığı da dikkati çeker: "Masonik Krallık", "Siyon kanının kralı" gibi...

Siyon Protokollerinde gelecekteki kralın Hz. Davut'un soyundan olacağı belirtildikten sonra, bir de açık seçik bir tümce ile şöyle denmektedir:

"Gerçek papa, Yahudilerin kralıdır."

Bu söze at gözlüğü takmışçasına tek bir yönden bakanlar, "Yahudilerin Kralı" teriminin tarihte hangi amaçla, nerede ve nasıl geçtiğini, İncil'de bu konunun anlatılışını bilmeyen ya da bilip göz ardı edenler, bu denileni hemen Yahudilik ile bağdaştırıp Masonluğu da 20.yüzyılda ortaya atılmış Siyonizm terimiyle özdeşleştiriverir.

Oysa Masonluk ile Yahudilik arasında mutlaka köprü kurmak isteniyorsa, bunun için bambaşka bir yol izlemek gerekir.

Çünkü bu belgelerde, o "gerçek papa"nın bir de ***"uluslararası bir kilisenin babası"*** niteliğini taşıyacağı belirtilmektedir.

Bir tek bu söz bile bu belgelerin Yahudilik ile ilgili olmadığını, doğrudan Antisemitist bir nitelik taşıdığını, üstelik bir tür Hıristiyanlık propagandası yaptığını gösterir. Yahudilikle böyle "papalık", "kilise", "uluslararası" gibi kavramlar yok.

Fakat bu Hıristiyanlık, Katolik Kilisesi'ne karşı olduğu gibi, ne Ortodoks ne de Protestan mezheplerinin tarzıdır. Bu tür bir inancın temel eğilimi olarak belki 1. yüzyıldaki özgün Hıristiyanlık gözetilmektedir. Belki Yuhannacılık... Kathar inancı gibi Düalizm üzerine kurulu bir dinsel felsefe de olabilir. Hatta belki bir karışım... Musevilik ile Hıristiyanlığa, gerek Müslümanlığın gerekse doğu din ve inançlarındaki öğelerin katıldığı, çok daha geniş kapsamlı, evrensel nitelikli, âdeta **"dünya dini"** gibi bir şey...

* * *

Gelin şu *"Gerçek papa Yahudilerin kralıdır."* sözüne biraz daha takılalım.

Takılalım ki, Siyon Protokolleri'nin yönelimi ortaya çıksın.

Bu hiç de sıradan ya da gelişigüzel bir söz değildir. Ne anlama geldiği üzerinde durmak gerekir.

"İsrail kralı" ile "Yahudilerin kralı"...

Bunlar özdeş değil, farklı kavramlardır. Bir ülkenin kralı olmak ile bir toplumun ya da halkın kralı olmak aynı şey değildir.

Hz. İsa küçük bir çocukken İsrail kralı, Herodes adlı kişidir. Kudüs'te bir tapınak daha yaptırmış ve onun adıyla anılmış olan kral.

Fakat Herodes, Yahudilerin kralı değildi. Yahudi bile değildi. Romalıların adamı olduğu için kral sayılıp sayılmayacağı bile tartışılabilir.

"Yahudilerin kralı" olarak anılan kişi, öncelikle İsa'dır.

Aslında İsa, hiçbir zaman krallık iddiasında bulunmamıştı. Romalılar, kendilerine başkaldıran Yahudilerin önderi olarak kendilerine gösterilen kişi İsa olduğu için, onu yakalayıp, ona "kral" olduğunu söyletmiş, sonra da çarmıha gerdirmişti.

Bu olay, Yuhanna İncili'nin 18., Matta İncili'nin 27., Markos İncili'nin 15. ve Luka İncili'nin 23. bölümünde, aralarında bazı farklarla fakat birbirlerine pek benzer bir şekilde anlatılır.

Romalı Kudüs Valisi **Pontius Pilatus**, İsa'ya «Sen Yahudilerin kralı mısın?» diye sormuş. İsa da ona «Bunu sen söylüyorsun.» ya da benzeri bir tarzda «Sen öyle diyorsan öyledir.» gibi bir yanıt vermiş. Krallığı kabullenmiş ama bu konuda öyle pek iddialı değil.

Bu sırada Pontius Pilatus'un Yahudilere «Kralınız kimdir?» diye soruşu üzerine, «İşte budur.» diye İsa'yı gösteren Yahudilerin ileri gelenleri, perde arkasında bekliyormuş.

Matta İncili'nde, İsa'nın sıradan biri değil, bir soylu olduğu belirtilmiştir; üstelik Hz. Davut'un soyundan geldiği...

Bu doğruysa, hele İsa İsrailoğullarının Yahuda ailesinden gelme olduğunu göz önünde tutuyor idiyse, krallık üzerinde hak iddia etmiş de olabilir.

İncil'de böyle bir şeye değinilmemiştir ama böyle bir durumda çarmıha gerilmesi olağan sayılmalıdır.

Çünkü Romalılar açısında böyle biri ciddi bir tehlike sayılabilirdi. Belki o an için dünyevî anlamda Yahudiye kralı değildi ama soyu uyarınca bu niteliği taşımaktaydı.

İsa'nın, daha önce değinilmiş olduğu gibi, Balıkçı Kral oluşu bambaşka bir konu…

Aslında, özellikle İsa'yı yok etmek isteyen Romalılar değil, Yahudilerdi. Romalıların sıradan bir Yahudi ile ne zoru olabilirdi ki!... Bu bağlamda "kral" denilen kişinin cezalandırılıp, Yahudilere gözdağı verilmesi öngörülmüştü.

Gerçi İsa, ülkenin yönetimindekilere karşı çıkan Nazarenler arasındaydı ama bu Yahudilerin kendi iç sorunuydu. Romalılar, sadece, imparatorluğun yararını kendi egemenliklerini gözetmekteydi. Yahudilerle dinsel bakımdan bir sorunları olsaydı, öncelikle din adamlarını tutuklayıp, cezalandırmaya girişirlerdi.

Yahudilerin **"Sanhedrin"** olarak anılan ve tüm din konuları üzerindeki egemen otoritesi sayılan İhtiyarlar Meclisi, yıllardan beri İsa'yı lânetlemişti. Onlara göre, İsa olmayacak işler yapıyordu. Orada burada olmayacak birtakım konuşmalar yapması, halka sapkın öğütler vermesi, bir de yanında sürekli olarak bir kadını (Magdalena'yı) taşıması falan…

Bu arada Yahudilerin ikide bir Romalılara kafa tutması üzerine Roma ordusu Kudüs'e girip, yönetimi doğrudan ele almıştı. Bu durum Yahudi din adamlarının İsa'dan kurtulabilmesi için bir fırsattı. Fakat onu öldürtemezlerdi çünkü öyle bir iş inançlarına aykırı düşerdi. Hani Musa'ya verilmiş olan On Buyruğun dördüncüsü "Öldürmeyeceksin" diyor ya!... (Sanki bu buyruğa çok uydular ve hiç öldürmediler de!...)

Bir anlatıma göre Romalılar, Yahudileri sindirmek için onlara İsa'yı çarmıha germelerini söylediğinde, bu buyruğu gönülden ve içten içe sevinerek yerine getirdiler. Güya Romalıların isteği üzerine zorunlu kalmışlardı. Buna olsa olsa *"Baş ağrısı bahane."* denir.

* * *

İsa'nın Hz. Davut'un soyundan gelme yani Yahuda ailesinden olduğuna daha önce de değinilmişti k ama şimdi bu konu üzerinde biraz daha duralım.

«Diyelim ki gerçekten öyledir!... Ne çıkar?... Çok mu önemli?»

Evet!... Çok şey çıkar ve çok önemli sayılır… Nitekim tarih boyunca Tapınak Şövalyeleriyle Siyonistlerin, Katolik Kilisesiyle Katharların hatta bunlardan az ya da çok pay alarak esinlenen masonların ve daha birçok kurumun, gerek siyasal gerekse ekonomik bakımdan yön vermiş olduğu birtakım olayların oluşumunu doğrudan etkilemiştir.

Tevrat'a göre, İsraillilerin 12 kavminden biri olan Yahuda *(Judah)* ile Benjamin aileleri arasında öteden beri çekişme vardı. Nedeninden daha önce söz edilmişti. Kısaca yineleyelim:

Kudüs aslında Benjamin ailesinin malıydı ama Kral Davut devletin merkezini bu kente yerleştirmişti. Benjaminlere göre, kendilerinin olan bölgeyi işgâl etmişti. Yahudalara göre ise onlar bu konuyu abartıyor, aslında İsrailoğulları'nın Musa'nın getirdiği tek tanrılı dini kabul etmeyip puta tapmayı benimsedikleri için sorun çıkarıyorlardı.

* * *

Benjamin ve Yahuda aileleri arasındaki uyuşmazlığın, oldukça ilginç bir şekilde Masonluğa da yansımış olduğu görülüyor. Şöyle:

Mason localarının toplantılarını yaptıkları her salonun giriş kapısının iki yanına irice birer sütun dikilir. Masonların dediğine göre, bu sütunlar Süleyman Tapınağı'nın giriş kapısının her iki yanına Hiram Abif tarafından dikilmiş olduğu Tevrat'ta da anlatılan iki görkemli sütunun simgesel karşılığıdır. Bu iki sütunun, evrende ve yaşamda birbirine zıt iki temel ilke ya da öğenin simgesi olduğu belirtilir.

Tam anlamıyla İkicilik ya da Düalizm olarak anılan felsefe... Ancak karşıtların çatışmasından oluşan diyalektik bir sentezden söz edilmiyor.

Tevrat'ta yer alan anlatımlar ile masonların ritüellerinde geçen alegoriler tıpatıp aynı değildir. Tevrat'ın gerek "1. Krallar" adlı kitabının 7. bölümünde gerekse "2. Tarihler" adlı kitabının 4. bölümünde, Hiram adlı ustanın, bu iki sütundan birine **"Boaz"**, diğerine **"Yakin"** *(Jachin)* adını vermiş olduğu belirtilmektedir.

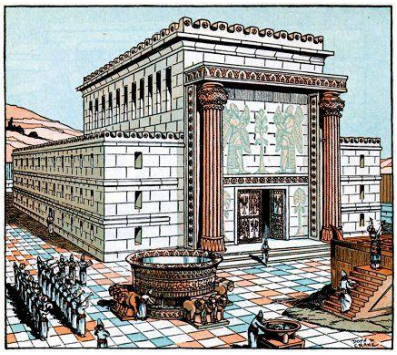

Masonlukta bu sütunlardan birinin üzerine **"B"**, diğerine **"J"** harfi yerleştirilir. Anlamları Tevrat'ta geçen sözcüklere bağlanarak açıklanır. İbranicedeki sözlük anlamına göre, Boaz "tam gücünde", Yakin ise "kurulu", "sağlam" ya da "üretici" demektir. Fakat bu açıklamalar pek önemli değildir; en azından bu çalışmadaki anlatımlar bakımından önemli değildir ve üzerinde durmaya değmez.

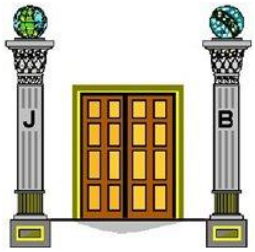

Ancak şimdi burada, bu iki harften birinin Benjamin, diğerinin Yahuda *(Judah)* ailesini temsil ettiğini düşünmek olasılığı çıkıyor.

İşte bu önemlidir.

Konuya Masonluktaki öğretim göz önüne alınarak bakılınca, Hiram Abif Tevrat'taki gibi sadece yetenekli bir usta değil Süleyman Tapınağı'nın başmimarı sayıldığı için, şöyle bir yorum yapılmış:

"Kral Süleyman, yaptırdığı tapınağın tüm din ve inançlar için olacağını belirtirken, İsrailliler arasındaki uyuşmazlığı gidermek istemişti. Hiram Abif de, bunu yansıtmak üzere tapınağın girişine o sütunları yerleştirdi."

Böyle bir bütünleşme, birlik olma, -hatta dilerseniz buna "barışma" diyelim- Siyon Örgütü'nün amaçlarıyla bağdaşan bir düşüncenin ürünü gibi görünüyor. Ancak mason yazarların bu kurumun ritüellerinin açıklamasını ve yorumunu yapan kitaplarında böyle bir değerlendirme yok.

Benjaminler, daha İsrailoğulları "Vadedilmiş Topraklar"a yerleşmeden önce bile Hz. Musa'nın getirmiş olduğu inanç ilkeleri ve kurduğu din ile tam bir uyum içinde değildi. Tıpkı yüzyıllar sonra Katolik rahiplerin Hıristiyanlıkta, ondan çok sonra kimi Sünni imamların Müslümanlıkta yapmış olduğu gibi, Yahudilerin İhtiyarlar Meclisi Sanhedrim de dinin kapsamına kendi görüş açısı uyarınca birtakım ek dogmalar yerleştirmişti. Bunlar, Benjaminlerin huzursuzluğunu daha da artırmıştı. Durum böyleyken, Kral Davut bir de kendi sarayını Kudüs'te yaptırıp, Benjaminlerin hakkını ellerinden almıştı. Süleyman'ın bir ortak tapınak yaptırması, bu sorunu çözmüyordu. İsrailoğullarının bu iki kavmi arasındaki uyuşmazlık, sonraları çatışma boyutuna kadar varmış ve Benjaminler Kudüs'ü terk etmek zorunda kalmıştı.

Bir tek Tevrat kaynaklı olduğu için doğruluk ölçüsü bilinmeyen bu tarihsel öyküden Masonluğa yansımış olan birlik ve bütünleşme düşüncesinin, genele yaygınlaştırılmış olduğu görülüyor. "Yeryüzünde insanlar ve toplumlar arasında bu gibi karşıtlaşmaların giderilmesi, sudan nedenlerin bir ulusun kendi içinde de insanlığın bütününde de barışı engellememesi, her yerde dostluğu ve birlikteliği sağlayacak ilkelerin benimsenmesi" gibi bir biçim almış.

«Bu düşünce Masonluğa nasıl yansımış?... Masonlar bunu en başta, bu kurumun amacı olarak tasarladıkları bir yüce insanlık düşünüsünden hareketle 18. yüzyıl ortamında mı tasarlamış?»

Hayır!... 18. yüzyıl başlarında günümüzdeki Masonluğu kuranlar, Siyon Örgütü'nün dolaylı etkisi ve yönlendirişi altındaydı.

Siyon Örgütü, bu yeni kurumu, kendi amaçları doğrultusunda bir paravana olarak kullanmak istiyordu. Bu konu **"Royal Society"** ve **"Büyük Loca"** başlığını taşıyan bölümlerde yeterince ayrıntıya girilerek anlatılmıştı.

Siyon Örgütü'nün kendi içindeki amaçlarından biri de İsrailoğullarının Benjamin ve Yahuda kavimlerinin soyunu sürdürenler arasında sürekli barış sağlamaktı. Kutsal Roma İmparatorluğu'nu yeniden oluşturulurken, Hıristiyan dünyasının pek benimseyeceği bu ortak gücü de kullanmak gerekliydi. Masonluğun amaçlarına ilişkin parlak sözler edilerek, masonların da buna âlet edilmesine çalışılmıştı.

* * *

İsa, hep sevgiden söz etmiş, barıştan ve dostluktan yana olmuştur. Elbette kendi soyu olan Yahuda ailesi ile Kudüs'ün asıl sahibi sayılan Benjaminler arasında kendi yaşam döneminde bile hâlâ sona ermemiş olan çekişmeyi de gidermek istemiştir. Aileler arasındaki birlik ve bütünleşmeyi sağlayan en güçlü etken, öteden beri evlilik bağıdır. İsa'nın, Benjamin kavminden **Magdalena** ile işte bunun için de evlenmiş olduğu iddia edilmektedir.

Şu halde Siyon Protokolleri olarak anılan belgelerde belirtilen şudur:

"Dünyevi krallık da ruhani krallık da, dolayısıyla Papalık da aslında İsa ile Magdalena'nın soyundan gelenlerin hakkıdır."

Siyon Örgütü'nün oluşturduğu rüzgârı arkamıza alıp bu noktaya kadar geldik. Fakat bu işin içinde, aslında basit olmakla birlikte, çoğu kimsenin gözünden kaçmış olan ya da gözden özellikle kaçırılmasına çalışılmış bir ayrıntı daha var. İşte ona bakılınca, bu kez Siyon Protokolleri'nin Yahudilerle hiçbir ilgisi olamayacağını ileri sürenlerin tezi zayıflıyor.

Antisemitistler elbette bunu yutmamış... Burada "ayrıntı" olarak nitelenmiş konuyu başından beri biliyorlar. Üstelik kendi tezlerinin bir kanıtı olarak bile kullanmışlar. Bu arada farkında olmadıkları tek bir nokta, -belki de en önemli nokta- tüm bunların aslında Siyon Örgütü'nün başının altından çıktığı...

Nasıl farkına varabilirlerdi ki!... 20. yüzyılın ortalarına gelininceye kadar hiç kimsenin bu örgütün bırakın yapıp etmelerini, tarihsel varlığından bile haberi yoktu.

Siyonist Masonlar

Siyon Protokolleri baştan sona okunduğunda, hayli fantastik tasarımlar içerdiği görülür. Bunların çağdaş İngiliz yazarlardan Ian Fleming'in birçok sinema filmine konu olan "James Bond" serisinde geçen SPECTRE gibi bir varsayımsal gizli örgüt tasarlanarak hazırlanmış olduğu bile düşünülebilir. Hatta aynı dönemin ünlü bilim kurgu yazarı Jules Verne tarafından kaleme alınmış olabileceği de akla gelir.

Çağdaş araştırıcılardan kimisi, bu belgelerdeki anlatımlardan en az bir bölümünün, 1864 yılında Cenevre'de yayımlanmış olan birtakım hicivlerden esinlenilerek düzenlendiği görüşündedir.

Sözü edilen hicivleri **Maurice Joly** yazmıştır. Mizraim Riti'nde çalıştığı bilinen bir mason locasının üyesi oluşuna karşın, daha önce **"Cagliostro"** başlığını taşıyan bölümde adı geçmiş olan François Joly ile herhangi bir aile bağlantısı yok. Maurice Joly, özellikle İmparator 3. Napoléon'u hedef alarak olabildiğince yıpratmayı amaçlamış.

Bu belgelerin, dünya çapında ünlü bir yazar olan **Victor Hugo**'nun kaleminden çıkmış olabileceği de düşünülmüştür. Zaten, Maurice Joly ile Victor Hugo çok yakın dosttu. Dolayısıyla Victor Hugo, onun hicivlerinden yararlanmış olabilir. Hayal gücü bakımından da Jules Verne'den aşağı kalmaz.

Yahudi karşıtları, bu belgelerin *"Yahudilerin hain emelleri"*ni gösterdiğini ileri sürerken, kimileri de bunun tam tersini savunur. Bunların, Yahudi karşıtlarınca ve art niyetle Yahudilere mâl edilerek, aslında Antisemitist propaganda yapmak amacıyla üretilmiş olduğunu ileri sürerler.

İkisi de yanlış!...

Daha önce de belirtilmiş olduğu gibi bu belgelerin içeriğindeki bazı anlatımlar, Yahudilerin dinsel ilkeleri ve ulusal amaçlarıyla uyuşmaz hatta çelişkilidir. Bunların Yahudilerin belgeleri olduğuna, ancak Yahudi dini ve toplumunun kendine özgü ilke ve kurallarını aslında hiç bilmediği halde Yahudilerden nefret etmeye hazır kişiler kanabilir.

Gerek Yahudilere gerekse masonlara karşı olanlar da toplumun bu genel eğiliminden yararlanmış. Bilmeyenlerin, bunu böyle algılamasını sağlamışlar. Bunu "duygu sömürüsü" olarak nitelersek, acaba haksızlık mı etmiş oluruz?

* * *

Burada asıl yazılması gerekenleri bir yana bırakıp, başkalarının yanlışlarını çürütmeye girişildiği gibi bir izlenim edinmiş olabilirsiniz.

Doğru!... Bunun gerekçesi, geçmişte de günümüzde de piyasada bulunan birçok kitapta ve başka kaynaklarda, hep bu yanılgılı bilginin desteksiz olarak, sadece tarihte ileri sürülmüş bazı tezlere dayanmak suretiyle yinelenmekte oluşu... Oysa sizin işin doğrusunu öğrenmeye hakkınız var. Her ne kadar bu kitapta birtakım iddialar ileri sürülmekte olmasa da bunu yapanların ve olur olmaz ya da saçma sapan lâflar edenlerin, ister istemez yanlış bilgiler verenlerin, niçin yanıldığını göstermek gerekiyor.

Bu çalışmada Siyon Örgütü diye andığımız Prieuré de Sion, yeryüzünde adının kapsamında "Siyon" sözcüğünün geçtiği, amacını da "Siyonizm" olarak nitelendiren tek örgüt değildir.

Örneğin; Yahudi asıllı ama Katolik olmayı seçen **Marie-Alphonse Ratisbonne**, 1843 yılında Paris'te **"Congrégation de Notre-Dame de Sion"** *(Siyonlu Meryem Ana Topluluğu)* adlı bir örgüt kurmuştu. Günümüzde Fransa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde varlığını sürdürmekte olan bu örgütün tek bir amacı vardır: Yahudileri Katolik yapmak...

Demek ki bir terim olarak Siyonizm, öteden beri Yahudilerin tekelinde değildir. Antisemitist bir anlam taşımak üzere de kullanılmıştır; Katolikler tarafından bile...

Bu çalışmada Siyonizmi sırf Türkçe yazmak için "Siyon Örgütü" denilen Prieuré de Sion'un ülküsü anlamında almaya devam edeceğiz. Nitekim üç kitaptan oluşan bu çalışmanın her bir kitabının kapağında adı yazılı Siyonistler onlar, başkaları değil.

* * *

Siyon Protokolleri'nden anlaşıldığına göre; Siyon Örgütü'nün tutumu, 19. yüzyıl ortalarında yine değişmiş. Yüz yıl kadar önce işine yaramadığı için terk ettiği Masonluğu yine kullanmayı öngörmüş.

Bunun gerekçesi belli: 18. yüzyıl ortalarında gerek Kıta Avrupası'nda gerekse Britanya'da büyük bir karmaşaya ve kendi içinde çekişmeye giren Masonluk, şimdi önceye oranla daha tutarlıdır. Üstelik güçlenmiş, ilgi toplamaya başlamış hatta toplumlar üzerine etkili olabilecek bir düzeye gelmeye başlamıştır.

Siyon Protokolleri'nin bir yerinde *"Masonik krallık"* diye bir terimin kullanılmış olması pek önemli değildir. Bunu, Masonluğun burada belirtilenlerle bağdaşması değil, belirtilen ilkelerin Masonluk ile bağdaştırılması tarzındaki bir düşünüden kaynaklandığını düşünmek olanaklıdır.

Fakat iş bu kadarla kalmaz. Siyon Protokolleri şöyle bir sözle son bulur:

"Siyon'un 33. derece temsilcilerince imzalanmıştır."

Bu konuya girilişinden beri zihinlere şöyle bir soru takılmış olabilir: «Bu belgelere niçin "protokol" denmiş?»

İşte bu yüzden... Bu belgeler bir *"bildirge"* ya da bir kurumun kendi bünyesi içinde düzenlediği bir *"proje"* değildir. En az iki ayrı kurumun temsilcilerince kabul edilerek imzalanmış bir anlaşma niteliğindedir.

"Siyon'un 33. derece temsilcileri"...

Böyle bir deyişin ne Yahudiler ne de 20. yüzyılda onların politik ülküsü biçiminde tanımlanmış biçimiyle Siyonizm ile bir ilgisi olabilir.

Bu deyiş, açıkça Masonluğun Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti ile bağlantılıdır.

Nasıl kimi meslek sahipleri, hemen her yerde "Dr.", "Prof.", "Av.", "Müh." gibi kendi meslekî unvan kısaltmalarını adlarının başında kullanırsa, Masonlukta da Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin en son derecesindeki bir masonun bu kurum ile bağlantılı bir belgede geçen adının sonuna **"**33º**"** diye bir unvan kısaltması eklemesi, geleneksel bir uygulamadır. Bunu **"Büyük Frederik"** başlığı altındaki bölümde sözünü ettiğimiz belgelerde de görürüz.

Demek oluyor ki 19. yüzyılın ikinci yarısında bir tarihte, Siyon Örgütü'nün ileri gelenleri ile Fransa'da Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin 33. derecesinde bulunan kimi masonlar arasında bir toplantı yapılmış.

Siyon Protokolleri, bunun sonucunda varılmış olan anlaşmayı yansıtır.

Bu anlaşmadan acaba yalnızca Masonluktaki o ritin Fransa'daki yüksek konseyinin o tarihlerdeki üyesi olan 33. derecedeki masonlardan kimileri mi sorumludur?... Kendi kafalarından bireysel bir girişimde mi bulunmuşlardır, yoksa Fransa'daki yüksek konsey de bu işe karışmış ve kimi üyelerini böyle bir toplantıya katılıp, böyle bir protokol imzalamak üzere yetkilendirmiş midir?

Fransa Yüksek Konseyi'nin, kimi üyelerini bu bağlamda yetkilendirmiş olduğunu kabul edebilmek zor... Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin 1786 tarihli olduğu ileri sürülen anayasasında, ritin 33. derecesindeki masonlara birtakım olağanüstü yetkiler tanınmış olduğunu biliyoruz. Hani bir yüksek konsey kurabilmek için aslında 33. derecedeki tek bir masonun varlığının bile yeterli oluşu gibi...

Söz konusu yetkilerden biri de şöyle:

"Bu derecedeki masonlar, Masonluğu dilediğince temsil edebilir."

Bu kural, Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin yeryüzünde Masonluğun tümünü tek başına temsil edebildiği varsayımıyla ortaya konmuş bir yargıdır.

Bu yargı yanlıştır çünkü bu rit, -ne kadar yaygın olursa olsun- dünya yüzündeki birçok mason riti arasında sadece bir tekidir. Masonluğun tümünü temsil etmez, edemez.

Dahası var: Bu ritin herhangi bir ülkedeki tek bir yüksek konseyi, sanki tümünü temsil etme yetkisini taşıyormuş gibi bir izlenim yaratılmış. Anlaşılan o ki 33. derecedeki kimi Fransız masonlar, Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin anayasa maddesinin kendilerine tanıdığı yetkiyi kendilerince yorumlayıp, Siyon Örgütü'nün ileri gelenleriyle birlikte böyle bir anlaşma imzalamış.

Siyon Protokolleri'nin kapsamında, Masonluğun belli birtakım politik amaçlar doğrultusunda kullanılacağının yazılması, sonra da bunların Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin en yüksek derecesinde bulunan yetkili bir mason niteliği belirtilerek imzalanmış olması, günümüzün anlayışı bakımından çok yanlış hatta çok sakıncalı bir davranış olarak nitelenmektedir.

Sadece bugünün anlayışı çerçevesinde olmasa gerek… Nitekim böyle bir şey yapılmış olduğu öğrenildiğinde, o tarihlerde de çok sakıncalı görülmüştü. Fakat bir kere olan olmuştu. Olmuşun olmaması sağlanamayacağına göre, böyle bir işin bundan sonra yapılmaması için önlem almaktan başka yapacak şey yoktu.

Bu İş Kimin İşi?

Söz konusu protokollerin duyuluşundan bir süre sonra masonlar, 1875 yılında İsviçre'nin Lozan kentinde kendi aralarında uluslararası düzeyde bir toplantı düzenledi. Bu toplantıya sadece Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin çeşitli ülkelerdeki yüksek konseylerinin temsilcileri katıldı. Masonluğun tarihinde bu toplantı, **"1875 Lozan Konvanı"** olarak anılıyor.

Bu toplantıda, ritin 1786 tarihli olduğu kabul edilen anayasasının bazı maddeleri gözden geçirilip, bunların üzerinde birtakım değişiklikler yapıldı.

Yüksek konseyler arasında, yapılan değişikliklerden bazılarını kabul etmeyenler çıktı.

Masonlukta zaten dünya çapında oluşmuş bölünme, böylece Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'ne de yansımış oldu.

Yapılan değişikliklerden biri de bundan böyle 33. derecedeki masonların bireysel yetkilerinden bazılarının kaldırılmasıydı.

Demek oluyor ki bu toplantıya delegelerini gönderen ülkelerdeki yüksek konseyler, Siyon Protokolleri ile ilgili olayı öğrenmişti. Bunu çok tehlikeli bulmuşlardı. Gelecekte buna benzer bir durumla karşılaşılmaması için, kendi yetkilerini sınırlandırdılar.

* * *

Lozan'daki bu toplantıya başlandığı sıralarda çok mutlu olan, koltukları kabaran fakat sonrasında çok bozulan biri vardı: Fransa Yüksek Konseyi'nin Büyük Komandörü **Adolphe Crémieux**.

Toplantının başında çok mutluydu çünkü herkes onun Fransa'da 1869 yılında büyük komandör oluşundan bu yana benimsediği olumlu ve etkin tutumuyla yaptığı yararlı çalışmalardan övgüyle söz ediyor, onu başarılarından ötürü kutluyordu.

Sonunda ise üzüntüye boğulmuştu çünkü konu Siyon Protokolleri olayına geldiğinde, söz alan delegelerden kimisi, bu işi kimin yaptığını bilmeden, sorumlusuna ağır eleştiriler yöneltmişti.

"Yarası olan gocunur!" denir ya, işte öyle oldu.

Ortada herhangi somut bir belge, bir tutanak ya da herhangi başka bir kanıt yoktu ama "Siyon'un 33. derece temsilcisi" niteliğiyle bu protokolleri imzalamış olan kişinin öncelikle Adolphe Crémieux olduğu belliydi.

Hiç kimse bilmese de kendisi biliyordu. Üstelik bunu saklamaya da niyeti yoktu.

* * *

Adolphe Crémieux, 1870'li yıllarda Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin Fransa Yüksek Konseyi'nin başında olan mason...

Buraya kadar tamam fakat acaba bu konu sadece o kadar mı?

19. yüzyılda Fransa'da çok tanınmış, pek ünlü bir çehredir. Buna karşın, siz onun adını şu satırları okuyana kadar hiç duymamış olabilirsiniz, sözünü etmekte olduğumuz kişilerden diğer birçoğu gibi...

Oysa Adolphe Crémieux 19. yüzyılda hayli ünlü bir mason.

Masonlukta bu konu hep böyle… Birileri çıkıp, Masonluk üzerine bir şeyler yazar. İlgi çekmeye çalışılan şeyler…

Bunun için de yazıların arasına biraz sansasyon katılır. Bunun en kestirme ve çok başvurulmuş yöntemlerinden biri ünlü masonlardan söz etmek, bu kişilerin listesini yayınlamaktır.

Fakat işte o sözü edilen ve "ünlü masonlar" denilen kişiler basitçe mason olan bazı ünlülerdir. Onlar mason olmasalar da ünlüdür. Öyle oluşlarının Masonluk ile bağlantısı yoktur.

Asıl ünlü masonlar ise, Masonlukla bağlantılı, olumlu ya da olumsuz birtakım işler yapmış olan masonlardır.

Bu çalışmada kendisine başlı başına bir bölüm ayırmış olduğumuz Cagliostro da işte o yaptıkları hiç de olumlu görülemeyecek ünlü masonlardan biriydi.

Nitekim Adolphe Crémieux de onlardan biri.

Napoléon Bonaparte'ın küçük kardeşlerinden Louis Bonaparte'ın yakın dostlarındandı. Hukuk öğrenimi görmüş, yıllarca Bonaparte ailesinin danışmanlığını yapmıştı. 1848 devriminde etkin rol aldı. Fransa'da ikinci cumhuriyet kurulduğunda adalet bakanı oldu. Demokratik ve özgürlükçü bir tutumu vardı. Bu nedenle de, Louis Bonaparte bir oldubitti ile imparatorluğunu ilân edip 3. Napoléon adını alınca; aralarındaki dostluğa güvenerek şiddetle ona karşı çıktı. Sonuç: Tutuklanıp hapse atıldı.

Onu hapiste uzun boylu tutamazlardı. Nitekim tutamadılar çünkü ülkede çok iyi tanınan, sevilen bir adamdı. Hakkında doğru dürüst herhangi bir suçlama yoktu. Bu aşamada *«Herhalde aynı zamanda pek ünlü ve yüksek dereceli bir mason olduğu için salıvermek zorunda kaldılar.»* diyen olabilir. Bilemeyiz.

* * *

Adolphe Crémieux çok ilginç bağlantıları olan bir masondu. Bir yandan Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin derecelerinde ilerlerken, diğer yandan da Mizraim Riti'nin ileri gelenlerinden biri olmuştu. Fransa Büyük Doğusu'nun pek etkin üyelerinden biriydi. Tarihte bunun bir örneği daha olup olmadığını bilmiyoruz ama olsa bile herhalde pek enderdir.

Gençliğinde yakın arkadaşı olan Louis Bonaparte'a öyle içerlemişti ki ona karşı tepkisini fanatik bir **Karl Marx** yandaşı olup çıkarak, Fransa'daki komünistleri destekleyerek göstermişti. Olanak bulursa, İmparatoru devirip Fransa'ya yeni bir politik rejim olarak Komünizmi getirmeyi bile düşünüyordu. Bu bağlamda hayli etkili de oldu.

Siyon Protokolleri'ne Karl Marx'ın öngörmüş olduğu ekonomik ve politik ilkeler açısından bakılırsa, kapalı bir dille sözü edilen rejimin aslında ideal Komünizmden başka bir şey olmadığı görülür.

Buna karşın Siyon Protokolleri, 1917'deki Bolşevik devriminden sonra Rusya'da *"Kapitalist Yahudilerin kötü niyetini sergileyen belgeler"* olarak nitelenmiştir ama oradaki asıl hedef, Yahudiler ile özdeş tutulan masonlardır.

Sonradan, Karl Marx'ın ortaya koyduğu doktrin, Masonluk ve Illuminati ile de bağdaştırılmıştır.

* * *

Şimdi, yukarıda bir ara sözünü ettiğimiz ama üzerinde açıklama yapmayı sonraya bırakmış olduğumuz şu "ayrıntı" konusuna gelelim...

Adolphe Crémieux Yahudi asıllıydı.

Fakat bireysel eğilimi ve tutumu hiç de Yahudilik ile bağdaşır gibi değildi. Taban tabana zıt olduğu söylenemezse de hayli farklı bir düşünce tarzı vardı. Bunun, bir "mason" oluşunun bir "Yahudi" oluşuna üstün gelmesinden ileri geldiği söylenebilir.

Bu konu üzerinde biraz daha durmalıyız.

Dünyanın her yerinde sağlam ve sürekli barış ve mutluluk için, tüm insanların tek bir din çatısı altında toplanması gerektiğini savunurdu. Yahudilerin temel özelliği olan, kendilerine göre *"Tanrı'nın sevgili kulları"*, *"seçilmiş üstün ırk"* gibi o dinin temel ilkelerini önemsemiyor hatta çok yanlış buluyordu.

Dolayısıyla Adolphe Crémieux, hiç de iyi bir Yahudi değildi. Hatta Yahudi sayılmazdı bile… Buna karşın, 1860 yılında kurulan **Alliance Israélite Universelle** *(Evrensel İsrail Birliği)* adlı örgütün başkanlığına getirilmişti. Bu örgütü tümüyle kendi dilediği gibi yönlendirmek isteyen, Yahudilerin ünlü zengin Rotshild ailesiyle geçinemedi. Dolayısıyla o işi dört yıl sürdürdükten sonra ayrıldı. Niçin ayrıldığını kesin olarak bilemeyiz ama kişiliğini, bir Komünist olduğunu düşününce bunu kestirmek pek zor olmasa gerek. Yahudilerle diğer uluslardan olan insanlar arasında kendini beğenmişlikle ayırım güdülmesine karşıydı. [İzleyen bölümde Rotshild ailesiyle biraz daha yakından ilgileneceğiz.]

Tıpkı Karl Marx gibi... Onun da Yahudi asıllı olduğunu herkes biliyor.

20. yüzyıl ortalarında olağanüstü düzeyde Amerikan etkisi altına sokulan yurdumuzda, Komünistlik en kötü şeydi. Acaba bundan ötürü mü o tarihlerde Türkiye'de Masonluğa karşıt yazılar kaleme alanlardan kimisi, «Masonluk hem dinsizliktir hem Yahudiliktir hem de Komünistliktir.» gibi sözler etmişti?

Adolphe Crémieux, Fransa'da 1870 yılı ertesinde kurulan üçüncü cumhuriyet hükümetinde yine adalet bakanı oldu. O tarihte Fransa'da hızla gelişen, cumhuriyetçilere göre "laik" olan, kralcıların ise "din karşıtı" diyerek nitelendirdiği yeni politik rejim çerçevesinde, insan haklarını, aristokratların başını çektiği kapitalistlere karşı emekçileri elinden geldiğince desteklemişti. Toplum içinde öteden beri süregelen sosyal ve ekonomik dengesizlikleri gidermeye de çaba göstermişti.

Adolphe Crémieux ile bağlantılı olarak böylesine uzun bir anlatımda bulunmamızın nedeni belli olsa gerek... Onun Yahudi asıllı oluşu ve Siyon Protokolleri'ne imza koyuşu, gerek masonlara gerekse Yahudilere karşıt olanların eline çok önemli bir koz verdi. Elbette sadece bir Yahudi olup, üstelik Alliance Israélite Universelle adlı örgütün başkanlığını da yürütmüş olduğuna bakılarak, kimliği ve nasıl bir dünya görüşü olduğu ise tümüyle bir yana bırakılarak...

Bu bağlamda birtakım başka olgularla da karşılaşıyoruz:

Siyon Protokolleri'nde yer alan birçok söz, Adolphe Crémieux tarafından daha 1850'li yıllarda, Louis Bonaparte imparatorluğunu ilân ettikten sonra yapmış olduğu konuşmaların kapsamında geçmiş. Buna dayanarak yapılan bir diğer yorum daha var:

Hani Siyon Protokolleri'nde görülen birtakım anlatımların Maurice Joly'nin hicivlerinden kopyalanma olduğu söyleniyor ya!... Aslında, olay bunun tam tersi. Maurice Joly, hicivlerini, yakın dostu olan Adolphe Crémieux imparatora karşı çıktığı zaman yaptığı konuşmaların metinlerinden yararlanarak yazmıştı.

* * *

Demek ki bu işin özeti şöyle: Siyon Örgütü'nün Büyük Üstadı Victor Hugo ile Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin Fransa Yüksek Konseyi'nin Büyük Komandörü Adolphe Crémieux, her ikisinin de yakın dostu Maurice Joly ile birlikte, özellikle Siyon Örgütü'nün işine yarayacak bir tasarım hazırladı.

Bu tasarımı yazıya döktüler. Bunlar elbette başkalarının da eline geçti.

"Söyleme sırrını komşuna, o da söyler komşusuna!" deyişinde olduğu gibi; aslında gizli tutulması gereken bu tasarım başkalarınca da duyuldu.

Duyulunca, masonlar arasında kıyamet koptu. Bunu sadece Fransa'daki değil, diğer ülkelerdeki masonlar da öğrendi. Bu konu Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin, özellikle bu sorun üzerine Lozan'da yapılan toplantısının gündemine getirildi.

Dolayısıyla bu tasarım, Siyon Örgütü'nün işine yaramadı.

Peki ama kimliği böyle olan Adolphe Crémieux, -doğruysa- nasıl oldu da aslında monarşiden yana olan ve Fransa'yı krallık ortamında ele geçirme peşinde koşan Siyon Örgütü'ne âlet oldu?

İşte bu sorunun yanıtı yok. Sadece yorum yapılabilir. O da şöyle olur:

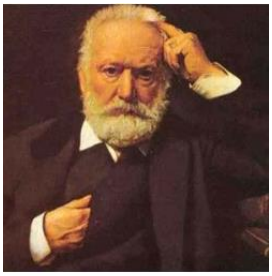

"Belli ki âlet edilmiş. Bunca deneyimi olan bir bürokrat, bir hukukçu devlet adamı bile kandırılmış. Çünkü o tarihte ne Siyon Örgütü ne de Victor Hugo'nun böyle bir gizli örgütün başında olduğu biliniyor."

Anlaşılan o ki Victor Hugo, tasarladığı atılımın yürütülememiş olmasına karşın niyetinden caymadı. Masonluğu ille de kullanacaktı. O kadar ileri bir aşamaya varılabilmesine karşın, bu iş Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti ile olmamıştı; bu kez bir başkası denenirdi: **Mizraim Riti.**

Victor Hugo'nun ömrü bu bağlamda başarılı bir çalışma yapıldığını görmeye yetmedi. Zaten Mizraim Riti'nin Fransa'da arta kalmış kırpıntıları da varlığını pek zor koşullar altında sürdürebiliyordu. Dolayısıyla, Victor Hugo'dan sonra Siyon Örgütü, yine mason localarının yakasını bıraktı. Bu kez, başka ezoterik örgütler ile yakınlık kurmayı yeğledi, **Martinizm** gibi...

Siyon Örgütü açısından olay bu kadar basit ama Masonluk bakımından farklı çünkü böylece, Masonluğa karşıt girişim ve propagandalarda bulunacak olanların eline, konuyu iyi bilmeyenlerin kolayca kapılabileceği bir somut belge geçmiş oldu. Bu belgenin, ileri sürülen iddiaların sağlam bir kanıtı olup olmaması kamuoyunun indinde hiçbir şey değiştirmez.

Nitekim bu protokolleri, başta **Schwarz Bostunitsch** adlı Antisemitist bir yazar olmak üzere, Masonluğa karşıt girişimlerde bulunmuş olanlardan birçok kişinin kullanmış olduğu görülüyor. Hele yurdumuzda, bambaşka neden ve gerekçelerle Yahudilik ile Masonluğu ille birbirlerine bağlamaya, kamuoyunu bu yönden etkilemeye pek hevesli olan mason karşıtlarının, 20. yüzyılın ilk yarısında Batı ülkelerinde yapılmış suçlamalardan çok yararlanmış olduğu açıkça belli oluyor.

Bu çalışmada daha sonra Papa 13. Leo'nun, 1884 yılında yayımlamış olduğu bir aforoz bildirgesinden söz edeceğiz. O bildirgesinde Papa'nın, Masonluğa hayli ağır bir şekilde yüklenip, suçlamalar yönelttiğini göreceğiz.

Papanın o tarihteki aforozu, Siyon Protokolleri ile de bağlantılıydı.

Diğer mason karşıtları bundan da büyük ölçüde yararlandı. Fakat kaynakça belirtmekten kaçınıp, bunları sanki kendi bulgularıymış gibi gösterdiler. Ne diyelim, canları sağolsun!

Asıl Kaynak

Siyon Protokolleri'nin asıl kaynağını saptamak üzere doğrudan bilimsel yöntemler uygulanarak incelemeler de yapılmıştır. Ortaya şöyle bir sonuç çıkmaktadır: "Bu protokoller bir özgün yazılım değildir. Birtakım başka yazılımlardan yararlanılarak düzenlenmiştir. Bunların bir bölümü de Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin bazı yüksek derecelerinin ritüelleridir."

Burada sözü edilen yüksek dereceler, bu ritin "Rozkrua Şövalyesi" olarak anılan 18. derecesinden sonraki derecelerdir.

«Peki bu nasıl oluyor?»

Şöyle: Daha önce anlatmış olduğumuz üzere, 1740'lı yıllarda Siyon Örgütü, Masonluğu kullanmak istemişti. Masonluğun tarihçesindeki ilk ritin oluşumu sırasında düzenlenen ritüellerin içeriğini etkilemişti. 18. yüzyıl ortalarında Kıta Avrupası'ndaki masonlar, ansiklopedicilerden -Denis Didérot ve Jean Le Rond d'Alembert gibi- ve onların ardından doğan Aydınlanma Çağı'ndan etkilendi. Kendi bilgi birikimlerini de değerlendirerek, ritüellerini geliştirdiler.

Siyon Örgütü, bunları kendi yararına kullanmaya girişti. Fransa'da yeniden imparatorluğa dönülmesine pek içerleyen Adolphe Crémieux, başta Karl Marx ile Friedrich Engels olmak üzere o dönemin komünist yazarlarını izleyerek, Fransa'daki sosyalistleri desteklemeye girişmişti. Görülen o ki bu girişimleriyle bağlantılı olmak üzere, Masonluğun yüksek derece ritüellerinden bazı bölümlerin de bu protokollerin kapsamında kullanılmasını sağlamıştı.

Tüm bunlardan çıkan şudur: Siyon Örgütü, o tarihlerdeki girişimiyle, Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nden yararlanmayı öngörmüştü.

Fakat bu tek yanlı bir olgu değildi. Adolphe Crémieux da Siyon Örgütü'nden kendi hesabına bir yarar elde etmeye girişmişti. Bir karşılıklı çıkar alış verişi...

«Adolphe Crémieux Siyon Örgütü'nün üyesi miydi?»

Bu soruya yanıt verilemez. Örgütün üyelerinin kimler olduğuna ilişkin bilgi yok ki...

Yahudi asıllı olduğuna bakılırsa, olmaması gerekir. Fakat Yahudilerin ilke ve kurallarına ne denli uyduğu da ayrıca sorgulanır.

Geçmişine ve eğilimine bakılırsa gene olmaması gerekir çünkü monarşi ve dikta yönetimine karşıdır. Ancak amaç ve eğilimleri çelişkili olsa da bir çıkar alış verişinde birbiriyle iş birliği edenler çok görülmüştür. Bunun tipik bir örneğini 16. yüzyılda Fransa'nın ünlü kardinali Armand Richelieu vermiş, ülkesinin yararına olacağını düşündüğü için Protestanlar ile iş birliği etmişti.

Sonuç: Siyon Protokolleri, Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin hem kuruluşu ve yasaları hem bu ritin 19. yüzyılda Fransa'da uygulanmakta olan yüksek derecelerinden bazılarının ritüelleri ile bağlantılıdır.

Siyon Örgütü bunlardan da yararlanmaya çalışmış, masonların başına iş açmıştır, artık Masonluğun yakasını bırakmış gibi görünse de...

* * *

Her nereye bakacak olursak, her nerede karmaşık bir sorun görecek olursak, ardından mutlaka Siyon Örgütü çıkıyor.

Ancak Avrupa'daki her olayın, her komplo ve entrikanın ardında ille de Siyon Örgütü'nün parmağını aramak doğru olmaz. Bu çalışmanı konu kapsamı nedeniyle, özellikle Siyonistler üzerinde durduğumuz için öyle bir izlenim doğuyor.

1885 yılında, Victor Hugo'nun ölümü üzerine Siyon Örgütü'nün büyük üstatlığına bir başka sanatçı, ünlü piyanist ve kompozitör **Claude Debussy** geçti.

Claude Debussy, yakın arkadaşı Erik Satie aracılığıyla, bir süre önce yine canlandırılmış olan Rozkrua Tarikatı'na da girmişti.

Erik Satie, Claude Debussy ile 20. yüzyılda resim sanatında yepyeni bir çığır açmış olan Pablo Picasso ve dönemin Fransız ressamlarından bir diğeri olan Jean Cocteau arasında âdeta köprü kurmuştu.

Siyon Örgütü'nün son yüz yıldır benimsemiş olduğu yeni stratejisinde önemli bir değişiklik olmadı... Kültür emperyalizmine devam edildi.

Ancak Claude Debussy'nin Siyon Örgütü'nün büyük üstadı olduğu dönem içinde ortaya hiç beklenmedik öyle bir olay çıktı ki başka her şeyi bir yana bırakıp, doğrudan ona odaklandı.

Biz de ona odaklanacak ve bu çalışmanın üçüncü kitabında büyük ölçüde ondan söz edeceğiz ama önce bu bölümde sadece değinip geçerek bırakmış olduğumuz bazı konulara, bir de bunların yanı sıra 19. yüzyılda diğer bir cephede olup bitenlere şöyle bir bakalım.

Bölüm: 16

Antisemitizm

Antisemitizm teriminin Türkçesi Yahudi sevmezliktir ama şu ya da bu nedenle Yahudilerden hoşlanmayan bir kişiye hemen "Antisemitist" denilemez. Bunun için, o kişinin Yahudilere karşıt bir eyleminin olması ya da karşıt eylemlerde bulunanları gönülden desteklemesi gerekir. Gösterdiği eylemler ya da destek nedeniyle Antisemitist olarak nitelenebilir.

Günümüzde, yarım yüzyılı aşan bir süreden beri Akdeniz'in doğusunda bir türlü çözümlenemeyen sorunlara, orada olup bitenlere bakarak, Antisemitist denilebilecek kişilerin öncelikle Müslümanlar ve Araplar olduğu düşünebilir.

Oysa gerek bu gerekse bundan önceki kitabın başından beri anlatılanlara bakılırsa, her ne kadar anlatımlarımızda geldiğimiz tarihe yani 20. yüzyıl başlarına kadar ortada henüz İsrail Devleti diye bir şey yok ise de asıl Yahudi karşıtı düşünce, eğilim, akım ve eylemlerin Müslüman toplumlarında değil, Hıristiyan ülkelerde oluştuğu görülüyor.

Tarihte Hıristiyanların Yahudilere nasıl eziyet ettiğine, varlarını yoklarını nasıl ellerinden alışlarına ilişkin örnekler de geçti. Henüz hiç değinmemiş olduklarımız da var. Bunlara, 20. yüzyılın ilk yarı ortalarında Avrupa'da, özellikle 1940'lı yıllarda Almanya'da Naziler tarafından yapılmış olanlar da eklenebilir ama onlar bu çalışmanın konu kapsamı dışında kalır.

Bu kitaptaki tutum bakımından sakın yanlış bir izlenim edinilmesin... Burada Yahudilerden ya da Semitizmden yana bir tutum benimsenmiyor. Sadece Antisemitizm denilen akımın hangi nedenden kaynaklandığını kısaca incelenmesine çalışılıyor. Bu ise, Antisemitizmin bu çalışmada işlenen konularla bağlantısından ileri geliyor. Prieuré de Sion adlı organizasyon Antisemitist bir nitelik taşımasaydı, bu konuya hiç girilmezdi.

* * *

Antisemitizmin gerekçesi olarak, genellikle şöyle bir tez ileri sürülür:

"Yahudiler, dünyanın hemen her yerinde ekonominin can damarlarını ele geçirmiştir. Bunu kendi toplumlarının çıkarları uğruna kullanmaktadırlar."

Doğru söze can kurban!...

Fakat bu olgu Antisemitizmin temeli değildir. Tarihte dünya çapında asıl emperyalist eylemleri sergilemiş olanlar, Yahudiler değil Hıristiyanlardır. En yaygın kölecilik, sömürgecilik ve dominyonculuk olgularını, -özellikle Ortaçağ sonrasında- çoğunluğu Hıristiyan olan toplumlar sergilemiştir. Bunların kimileri, ayrı birer "sömürge imparatorluğu" bile oluşturmuştur.

Eğer hangisinin önde geldiği sorulacak olursa; bunun ön yargısız yanıtı, herhalde *«Al birini, vur ötekine!»* biçiminde olur.

Japonlar, 2. Dünya Savaşı'ndan yenilgiyle ve perişan olarak çıkmalarına karşın, çağdaş teknolojiyi endüstride akıllıca kullanarak ve ulusal dayanışma içinde çalışarak dünya çapında büyük bir ekonomik güç oluşturdu. Japonların bu ekonomik gücü, sadece şu ya da bu firmanın değil, Japon ulusallık bilincinin ürünüdür. Gerçi bu olgu 20. yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıktı ama bundan ötürü *"Antijaponizm"* diye bir akım doğmadı. (Kim bilir, belki 21. yüzyılın sonraki dönemlerinde doğar; Çin fırsat verirse!)

Yahudileri, sırf kendi toplumlarını koruyup gözetmek üzere bir ekonomik güç oluşturmakla suçlayanlara şunlar sorulabilir:

«Siz neredeydiniz?... Kafanız, sadece ellerinizin armut toplamasına mı yarıyordu?... Aklınız neredeydi?... Neden onlara bu fırsatı tanıdınız?... Neden siz de aranızda ulusal birlik ve bütünlük oluşturup, uluslararası boyutta ekonomik güç elde etmek üzere atılımlarda bulunmadınız?»

Bu tarz bir söylem elbette konuyu polemiğe sürüklemek sayılır, başka bir şey değil... Bir yanıtı da vardır. Şöyle denebilir:

«Yahudiler, bu ekonomik gücü kendi içlerine kapanık ve salt kendilerine özgü olan bir din birliğiyle bütünleştirerek yapıyor. Kendilerini Tanrı'nın sevgili kulları olarak niteleyip, dünya yüzünde her bakımdan üstünlüğün sadece kendi ailelerinin hakkı olduğunu savunuyor.»

Tamam... Şimdi iş değişti.

Demek ki aslında Antisemitizm öncelikle ekonomiye dayanan bir gerekçeden kaynaklanmıyor. Ekonomik olgu bunun bir yan ürünü olabilir ama bu işin temelinde "din" sorunu var. Hatta uluslararası politikadaki sorunların bile bundan ileri geldiğini söyleyebiliriz.

Tapınak Şövalyelerinden söz ederken, özellikle 13. yüzyılda "Akdeniz İmparatorluğu" olarak nitelendirdiğimiz bu Ortaçağ örgütünün, parasal ilişkileri bakımından Hıristiyanlar ile Müslümanlar arasında fark gözetmediğini, fakat Yahudilere pek yüz vermediğini belirtmiştik. O tutum da dönüp dolaşıp aynı gerekçeye bağlanıyordu.

Bu durumda, Antisemitizm konusunda daha ileri gitmeden önce Yahudilerin dinsel bakımdan niteliklerine, bazı kural ve geleneklerine, genel olarak değil, Hıristiyanlar ile olan çelişkileri bakımından şöyle bir göz atmalı.

* * *

Hıristiyanlara göre; toplumlarında dinin yaşama yansıyışı, tam Tanrı'nın buyrultusu uyarınca, en gelişmiş düzeyde, olması gerektiği gibiydi.

Onların arasına karışmış olarak yaşayan Yahudiler bu bakımdan büyük bir çelişki oluşturuyor, pek garip kural ve yöntemler uyguluyordu. Tapınma yerleri ve zamanları, âyinleri, inançları uyarınca giyinişleri, dinsel nedenlerle yiyip içtikleri ve yemeyip içmedikleri, kutsal saydıkları günler ve oruçları, hafta sonu tatili günü, hepsi farklıydı.

Bunlar yetmezmiş gibi, inandıkları Tanrı bile farklı nitelikler taşıyordu. Hem o inandıkları tanrıyı da sadece kendilerine özgü tutuyorlardı.

Bu bakımdan Hıristiyanlar aslında Müslümanları Yahudilerden de çok yadırgar hatta İslâm dininin gereği olarak yaptıklarıyla, -namaz başta olmak üzere- alay bile ederler. Hıristiyanlara göre; dinsel bakımdan tek iyi ve doğru olan, kendi inançları ve uygulamalarıdır; Yahudilerin kendilerini *"Tanrı'nın seçilmiş kulları"* olarak görüşünün ve bundan ötürü *"üstün ırk"* sayışının ötesinde bir başka kendini beğenmişlik…

Bir de Yahudilerin yalnızca kendilerinden olanlar ile evlenmeleri sorunu var.

Bundan ötürü Hıristiyanlar, Yahudilerin onları aşağılamaya kalkıştığı görüşündeydi. Onlara göre; böylece Yahudiler insanlar arasında ayırımcılık güdüyordu.

Bir kez dinsel yadırgamadan kaynaklanan hoşlanmazlık başladı mıydı, ardından sıra suçlamalara gelir. Bu bağlamda Hıristiyanlar, Yahudileri, özellikle İsa'yı çarmıha gerdikleri iddiası ile de suçluyordu, Kudüs'teki o tarihsel olay kendi dinlerinin temel öğelerinden biri sayılsa bile... Hıristiyanlıkta İsa Tanrı ile özdeş tutulduğu, bir de İsa'nın çarmıhın üzerinde öldüğü benimsendiği için, *«Yahudiler Tanrı'yı öldürdü.»* diyenleri bile vardı.

* * *

Hıristiyan toplumu içinde, dinsel inanç ve buna bağlı töresel kurallar, özetle yaşam anlaşışı farklılığı nedeniyle dışlanan Yahudilerin, varlıklarını sürdürebilmek için mutlaka ekonomik güç elde etmeleri gerekiyordu. Bunu toprağa bağlı herhangi bir kaynaktan sağlama olanakları bulunmadığı için, ticarete yöneldiler. Kimileri de devletin özellikle finans ve ekonomi konularından sorumlu organlarında yer aldı.

Tapınak Şövalyelerinin 13. yüzyılda uyguladıkları işlemlerin dışında, 20. yüzyıldan önce ne Müslüman ne de Hıristiyanların doğru dürüst bankacılık yaptıkları görüldü. Çünkü bankacılık sadece paranın ve diğer değerlerin koruma altına alınması değildir. Bu işin en önemli öğesi, toplanan birikimi işletmektir. Bunun anlamı, birisinden emaneten alınan parayı geçici olarak bir başkasına kullandırmak, elbette bunun karşılığında da bir bedel almaktır. Adına açıkça "faiz" denilen bu bedelin alınması, hem İslâm hem Hıristiyan dinine aykırıdır.

Yahudilerin dini ise buna hiç engel getirmez. Zaten bu yüzden Yahudiler, tarih boyunca tefecilik etmiştir. Borçluların zor duruma düşürülmesinden ötürü doğan üzücü sonuçlar, Antisemitizm akımını coşturmuştur. 19. yüzyılda gelişen Kapitalizm ile birlikte bankacılık, Yahudilerin çok rağbet ettikleri bir meslek olup çıkmıştır. Başkalarının olan parayı kullanarak ve kullandırarak, ticaretle uğraşmaktan daha fazla kazanır olmuşlardır.

Antisemitizm, elbette tüm bunlara karşı bir tepki...

Fakat artık basit bir Yahudi sevmezlik değil... Bunun daha da ötesi, "Yahudilerden nefret".

* * *

Yahudiler ekonomik bakımdan güçlendikçe, bundan rahatsız olan Hıristiyan iş adamları, Antisemitistlerin etkinliklerini destekledi.

Bu etkinlikler Yahudileri zayıflattı; ekonomik dengeler Hıristiyanların lehine döndü.

Böyle bir aşamaya gelindiğinde, bu kez Hıristiyanlar gelecekte de kendilerini güvence altına alma gereğini duydu. Yahudilere göz açtırılmamalıydı. Bunun için de Antisemitizm akımı daha da güçlendirilmeli, canlı tutulmalıydı. Yahudilerin nerede ve ne zaman kendi bireysel ya da toplumsal çıkarları doğrultusunda, dolayısıyla Hıristiyanların çıkarlarına aykırı ne yapacakları belli olmazdı. Onlara karşı önlem alınmalıydı.

Konunun temelinde dinsel nedenler varsa da sonucu elbette dönüp dolaşıp ekonomik kaygılara bağlanıyor.

Hıristiyanlar, ipin ucunu kaçırmış olduklarını fark ettiklerinde çok geç olmuştu. Dinin kurallarını değiştiremezlerdi. Buna çok sonraları, çaresiz kalarak ancak 20. yüzyılda bir kılıf uydurdular. O aşamaya kadar ise her fırsatta Yahudiler ile savaşım içine girdiler. İşte Antisemitizm…

Rotshild

19. yüzyıl ortalarında, Yahudi asıllı Rotshild ailesi, Batı Avrupa'nın en varlıklılarından biriydi. Kimileri Paris'te, kimileri Londra'da, kimileri Viyana'da otururdu. Yahudi asıllı diğer birçok aileyle hısım ya da akraba olmasalar bile yakın ilişkileri vardı. Dışarıdan bir gözle bakıldığında, bunların arasında **Montefiore** ile **Disraeli** ailelerinin önde geldiği söylenebilir ama Rotshild ailesi bir başka...

20. yüzyılda Avrupa'da önceye oranla büyük ve önemli değişiklikler oluşmuştu. Yüzyıllardan beri dünyanın hemen her yerine dağılmış, özellikle Hıristiyan toplumlarına karışmış Yahudiler, kendi aralarında birlik ve bütünlük oluşturma gereksinmesini duyar oldu. Üstelik Hıristiyan toplumlarında giderek tırmanış gösteren Antisemitizm akımı, topluca korunma önlemleri almalarını gerektiriyor, bu bağlamda girişimlerde bulunmalarını âdeta zorluyordu.

Yahudiler arasında birlik ve bütünlük sağlanabilmesinin karşısında birçok engel vardı. En önemlisi, ülkelerde hâlâ birbirinden hayli farklılık gösteren politik rejimlerdi.

Bunu aşmanın yolu bulunurdu, yeter ki para olsun!...

Yahudi ailelerinin ya bir araya gelerek topluca bir ortak maddi birikim oluşturması ya da bu işi varlıklı olan ailelerin finanse etmesi gerekiyordu. Orta halli Yahudiler, böyle yüce bir amaçla olsa bile ellerini ceplerine zor atardı. Avrupa'da herkesin parmağı, o tarihlerde bankacılık yapmakta olan Rotshild ailesine işaret ediyordu.

Ailenin en büyüğü sayılan Edmond Rotshild buna karşı değildi; kesenin ağzını açardı açmasına ama bir koşulla: Bu işler kendi yönetimleri altında, onların belirleyeceği bir stratejiye uyularak yürütülürse... Anlaşılan para yetmiyor; kendi toplumlarında üstünlük de istiyorlar.

Buna karşın Rotshild ailesi, böyle bir girişimin başında görünmek hatta finansmanını sağladıklarının bilinmesini de istemezdi.

Açıkça belirtmeseler de arka planda kalmak isteyişlerinin gerekçesini kestirmek zor değildir: Bundan ötürü bir zarara uğramamak. Bu işi politikayı iyi bilen, toplum içinde saygınlığı olan fakat ticaret yapmayan birisi yürütmeliydi.

Öyle bir kişinin bulunması pek zor olmadı: Adolphe Crémieux.

Önceki bölümde değinmiş olduğumuz üzere; 1860 yılında "Alliance Israélite Universelle" *(Evrensel İsrail Birliği)* adı altında bir Yahudi ülküsü örgütü kuruldu. Yapılacak çalışmalar için gerekli finansmanı Rotshild ailesi sağlamış, Adolphe Crémieux de yönetici olarak bu örgütün başına getirilmişti.

Ancak bir sorun vardı: Düdüğü, parayı veren çalıyordu.

Adolphe Crémieux, dört yıl bu örgütün başkanlığını yaptı. 1864 yılında ayrıldı. Nedeni bilinmez. **"Siyon Protokolleri"** başlığı altındaki önceki bölümde onun hakkında anlatmış olduklarımıza bakılarak yorum yapılabilir elbette... Yapılmıştır da... Birtakım spekülasyonlar da üretilmiştir. İşin özü, kişiliğinin Rotshild ailesinin öngördüğü tarzdaki çalışmalar ile uyum göstermemesidir. Zaten iyi bir Yahudi sayılıp sayılamayacağının sorgulanabileceğine değinilmişti.

Hiç kuşkusuz, ne kadar önemli ve değerli biri olursa olsun, tek bir kişinin terk edişi ile örgütün varlığı sona ermez. Alliance Israélite Universelle adlı örgütün varlığı ve çalışmaları, Adolphe Crémieux ayrıldıktan sonra da sürdü. Ancak amaçları doğrultusunda neler yapmış, neler elde etmiş oldukları bizi pek ilgilendirmiyor. İşin özü, pek önemli bir gelişme olmadığı…

Yahudilerin, ülkülerini gerçekleştirebilmek bakımından tarihteki asıl önemli etkinliği, 30 yıl kadar sonra başladı.

Theodor Herzl

1894 yılında Fransa'da, tarihte **"Dreyfus Duruşması"** diye geçen bir olay çıktı. Bu, Fransız ordusundaki Yahudi asıllı Alfred Dreyfus hakkında vatan hainliği iddiasıyla açılan davaydı.

Yahudiler arasında kendisine meslek olarak askerliği seçen pek ender olurdu. Üstelik askerler arasında Antisemitizm, sivil kesime oranla çok daha yaygındı. Buna karşın hemen her ülkede tek tük de olsa Yahudi askerler vardı. Kimine göre Alfred Dreyfus haksızlığa kurban gitmişti; Antisemitistler bir entrika çevirip, ona iftira atmış ve vatan hainliği ile suçlanmasını sağlamıştı.

Bunun doğru olup olmadığı belli değil; konumuz bakımından pek önemli de sayılmaz ama bu olayın etkisiyle Fransa'da ortaya çıkan durum önemli.

Antisemitizm daha da arttı; âdeta coştu. Alfred Dreyfus yargılanırken, sivil halk meydanlarda toplanarak Antisemitist nitelikli mitingler düzenlemeye başladı. Bunların tek bir sloganı vardı: *"Yahudilere ölüm!"*.

Avusturyalı bir gazeteci olan Yahudi asıllı Theodor Herzl bu olayları Fransa'da izleyince, Büyük Fransız Devrimi'nin üzerinden yüz yıldan çok zaman geçmiş olmasına karşın, bu ülkede bile özgürlüğün daha hâlâ gerektiğince oturmamış ve sindirilememiş olduğu kanısına vardı. Ona göre bu iş böyle gitmezdi. Anlaşılan Avrupa'da Antisemitizmin sonu gelmeyecekti. Yahudiler her ne kadar her ülke halkı ile bağdaşmış hatta bir bakıma özdeşleşmiş ise de dinsel bakımdan asimile olmadıkları yani Hıristiyanlaşmadıkları sürece hiçbir ülkede rahat edemeyecek, huzur bulamayacaklardı. Topluca başlarının çaresine bakmaları, kendilerine bir yurt edinmeleri gerektiği belliydi.

Theodor Herzl, bunun için bir proje hazırlayıp yürürlüğe koymak üzere çalışmaya karar verdi.

* * *

Theodor Herzl'in tasarımı, görünümünde pek basit ama uygulamasında hayli karmaşık öğeler içeriyordu. İki ayrı kurum oluşturmak gerekiyordu. Bunlardan biri salt Yahudilerin üyesi olduğu bir tür dernek, diğeri ise salt Yahudilerin sahip olduğu bir şirket olacaktı. Dernek sosyal ve politik alanlarda gerekli hazırlıkları yapacak, şirket de bunu uygulamaya koyacaktı.

Bir yeni ülke belirlenecekti. İlk aşamada kimi Yahudiler gönüllü olarak yeni ülkeye göçecekti. Mal varlığı olanlar bunu şirkete aktaracak, yeni ülkedeki ticari ve endüstriyel etkinlikler için gerekli finansman, şirket tarafından karşılanacaktı. Orta halli ya da yoksul olanlar, geçimlerini çalışarak sağlayacaktı.

Bu göç ve yeni ülkede bir Yahudi ulusu oluşturulması, bir kez başladıktan sonra sürekli olarak onlarca yıl içinde gerçekleşecekti. Ancak organizasyon ne kadar düzenli ve noksansız olursa olsun, göçen her kişi yeni ülkedeki başarısının ve geçiminin riskini kendisi taşıyacaktı.

Theodor Herzl'in tasarımı, Avrupa'daki Yahudi kitlelerinin hayli ilgisini çekti ve beğeniyle karşılandı. Özellikle gelir düzeyi düşük olan Yahudiler, ne zaman göçeceklerini sormaya bile başladı. Bu bağlamda eyleme geçilebilmesi için her şeyden önce maddi destek sağlanması gerekiyordu. Bu amaçla da başvurulabilecek tek bir adres vardı: Rotshild ailesi.

Theodor Herzl, Yahudilerden almış olduğu manevî destek ile yüreklenip, 1896 yılında **Yahudi Devleti**'nin kurulduğunu bile ilan etti. Bunu destekleyip katılmaları için Rotshild ailesine başvurdu. Hiçbir şey elde edemedi. Fakat umudunu yitirmedi. Ona göre, Yahudi toplumu bu işi zenginler olmadan da başarabilirdi.

* * *

Bu hareketin bir adı olmalıydı. Theodor Herzl'in Yahudi devleti dediği, hayli iddialı adın henüz bu ilk aşamada pek benimsenmediği anlaşılıyordu. Öte yandan, **Nathan Bimbaum** adlı bir gazeteci, 1890 yılında yayımladığı bir dergide, Avrupa'daki Antisemitist akımı anlatmış, Yahudilerin sorununa bir çıkar yol bulunması gerektiğini yazmıştı. Ona göre de bu sorunun çözümü, ancak Yahudilerin topluca ana yurtlarına göç etmesiyle sağlanabilirdi. O da bu olası hareketi, **"Siyonizm"** olarak adlandırmıştı.

Bunu Theodor Herzl de benimsedi ve 1897 yılında İsviçre'nin Basel kentinde bu anlamdaki Siyonizm hareketinin ilk uluslararası kongresini topladı. İbranice ve Almanca olarak yapılan görüşmeler sırasında, gelecekteki Yahudi Devleti'nin temelini oluşturmak üzere **Dünya Siyonist Organizasyonu** adı altında bir örgüt kurulması kararlaştırıldı. [Özgün yazılışı Almancadır: "Der Weltzionist Organisation"]

Gelecekteki Yahudi devleti nerede yerleşecekti?... Elbette Yahudilerin ana yurdu olan topraklarda... Orası şimdilik Osmanlı Devleti'nin egemenliğindeydi.

Osmanlılar Müslümandı. Aslında onlar da Yahudileri pek sevmezdi ama Hıristiyanlar gibi saldırgan bir tutum takındıkları görülmemişti. Bilindiği kadarıyla, İstanbul, İzmir ve Batı Trakya'da yerleşik Yahudiler, Hıristiyan ülkelerinde yaşayanların gıpta edeceği ölçüde rahat ve huzurluydu. Oralarda kimse onları itip kakmıyordu.

Böyle olunca, Osmanlı Sultanı da bonkör davranıp, Akdeniz'in doğusunda kendilerine göre pek küçük ve önemsiz sayılabilecek bir toprak parçasını Yahudilere bağışlayabilirdi. Theodor Herzl, bu niyetle önce Filistin'e, orada incelemeler yaptıktan sonra da Sultan 2. Abdülhamit ile görüşmek üzere İstanbul'a gitti.

Görüştü görüşmesine de yüz bulamadı. Eli boş döndü.

Çaldığı her kapının yüzüne kapanması üzerine bile direncini yitirmeyen Theodor Herzl, bir de İngilizlerin desteğini alabilmek umuduyla, 1900 yılındaki Dördüncü Siyonist Kongresi'ni Londra'da düzenledi. Bu kez ortaya umut verici bir başka seçenek çıktı. İngilizler, Yahudilere Uganda'ya yerleşmelerini önerdi.

Yahudilerin büyük çoğunluğu, yurt olarak ille bir zamanlar atalarının sahip olup yaşadığı yeri isterdi. Hatta birçoğu bunu tek seçenek olarak görmekteydi. Buna karşılık Theodor Herzl, bir an önce bir sonuç alma arayışındaydı. İngilizlerin önerdiği Uganda'ya yerleşme projesine sıcak bakıyordu. Gerçi bu tutumundan ötürü soydaşlarından kimilerinin tepkisini çekiyordu ama ona göre kesinlikle olmayacak bir duaya *«Âmin!»* deyip işi sürüncemede bırakmaktansa, bir an önce oluruna bakmak çok daha doğruydu.

Bu öneri kabul görmedi. Madem bağış yoluyla olmuyordu, Yahudiler Filistin'deki topraklarını satın almalıydı. Bu amaçla para toplayıp birikim oluşturmak üzere bir fon kurmaya karar verdiler.

Bu da yürümedi. Bir türlü olmuyordu. Yeterli para toplanamıyordu. Kıt kanaat geçinen Yahudiler dişinden tırnağından artırdığını veriyor, buna karşılık Rotshild ailesi gibi zenginlerin kılı bile kıpırdamıyordu. Nitekim Rotshild ailesi hakkında çıkarılmış bir diğer söylenti vardır. Şöyle:

"Çarlar başta olmak üzere, birçok Rus aristokratı, paralarını Rotshild ailesinin Paris ve Londra'daki bankalarına yatırmıştı. 1917 devriminden sonra, yeni Rus hükümetinin başvurusu üzerine, bu paraların sahiplerince çekilmesini engellediler; vermediler. Güya bunları Rusya'daki yeni rejimin hükümetine teslim edeceklerdi ama onu da yapmayıp, üzerine oturdular."

Dediğimizce, bu sadece bir söylenti… Sırf Rotshild ailesini kötülemek, düzenbazlıklarını ortaya sermek amacıyla çıkarılmış da olabilir.

* * *

Altıncı Siyonist Kongresi, 1903 yılında yine Basel'de toplandı. Filistin'de toprak satın alabilmek için para toplama girişiminin de yürümediğini gören Yahudiler, geçici bir çözüm olmak üzere İngilizlerin önerdiği Uganda projesini kabul edip, Avrupalı Antisemisitlerden bir an önce ve olabildiğince uzaklaşmayı denemeye razı oldu. Ancak, Theodor Herzl ertesi yıl ölüverince, bu proje de yıllarca bir tasarım olarak durdu; sonunda suya düştü.

Bundan sonrası, bu kitabın konu kapsamı bakımından bizi ilgilendirmiyor.

Zaten tüm bunlar bu kitapta benimsenerek kullanılın "Siyonizm" ve "Siyonistler" kavramları ile aynı kavramların Yahudi ulusunun politik ülküsü ile bağlantılı bir anlamda kullanılışı arasındaki farkı yeterince anlaşılır bir tarzda gösterebilmek amacıyla anlatıldı. 20. yüzyılda Yahudilerin sorunları, bu sorunları giderme bağlamındaki çalışmaları ve bunların sonuçları, bambaşka bir kitabın konusu olabilir ama o kitap bu kitap değil.

Ancak bu çalışmanın ikinci kitabının bu son bölümünün başlığı **"Antisemitizm"** olduğuna göre, burada şunu da belirtebiliriz: Bu anlatımı bitirdiğimiz 1904 yılı sonrasında, Avrupa'daki Antisemitizm akımı çok daha genişledi, yaygınlaştı ve şiddetlendi.

* * *

Antisemitizm, doğrudan Masonluk ile bağlantılı konulara da yansımıştır.

Bunun nedeni, bireysel olarak masonların ya da kurumsal olarak mason örgütlerinin açıkça Yahudilerden ya da İsrail Devleti'nden yana çıkmakta oluşları değildir. Zaten öyle bir şey yoktur.

Olay, Masonluğun Siyonizm ile bağdaştırılmasından ileri gelmektedir.

Buradaki bağdaştırmada ise Siyonizm, *"Siyon Örgütü'nün ülküsü"* tarzında değil, daha sonra ortaya çıkarılmış olduğu üzere, "Semitizmin politik cephesi" anlamında tanımlanmaktadır.

Önce belli kriterler oluşturup, karşılaştırmalar yapılmakta değildir. Önce gerek mason gerekse Yahudi karşıtlığına karar verilmekte, ardından kurumsal bakımdan Masonluğun nasıl olup da Siyonistlik ile suçlanabileceği araştırılmaktadır.

Fakat bu böyledir diye masonların bu bağlamda hiç kusuru olmadığı, yanlış yapmadıkları, hiçbir şekilde suçlanamayacakları da söylenemez.

Thedor Herzl'in başkanlığındaki Dünya Siyonist Organizasyonu, amaçları doğrultusundaki çalışmalarını yürütürken, Fransa'daki kimi Yahudi masonlar, kendilerince bu bağlamda ellerinden gelen desteği verdi. Bunu yaparken, bir kurum olarak Masonluğu nasıl zedelemiş olabileceklerini hiç düşünmediler. Yaptıkları iş, Fransa Büyük Doğusu'nun yıllık genel kurul toplantılarında söz alarak Yahudilerin propagandasını yapmak, yayınlanmakta olan dergilerde bu doğrultuda yazılar çıkmasını sağlamaktı. Onların bu etkinlikleri belgelendi ve sonraki tarihlerde Masonluğa karşıt girişimlerde bulunanlar, bunu kendi iddialarının yani Masonluk ile Yahudilerin politik ülküsü anlamındaki Siyonizmin açıkça bağdaştığını göstermek bakımından, kanıt gibi kullandılar.

Kimi zaman masonların böyle düşüncesiz bir tutum ya da davranışı, kurum olarak Masonluğa zarar verebiliyor. Bireysel işler ile kurumsal uygulamaların birbirinden ayırt edilmemesi yani masonlar ile Masonluğun ayrı tutulmaması söz konusu olabiliyor.

Burada konuya objektif bir tutumla, yansız olarak bakıldığı için, masonların kusurlu davranmış, yapılmaması gereken bir iş yapmış, böylece Masonluğun yasalarına da aykırı hareket etmiş olduklarını belirtmekten geri kalınamaz.

Zaten Masonluk ile Siyonizmi bağdaştırmaya önceden kararlı olanların ellerinde hazır bir veri var: "Süleyman Tapınağı" ile olan bağlantı. Konu Masonluğun Süleyman Tapınağı ile bağlantısı üzerine odaklanınca, elbette Tapınakçılar ile de bağlantısı olacağı düşünülür.

Tüm bu akıl yürütme sırasında Siyonizmin bu çalışmada anlatılan anlamı, bunun aslında bir Antisemitist eylem olduğu, Siyon Örgütü'nün bu bağlamda tarih boyunca yapıp etmiş olduğu işler hiç göz önünde tutulmaz.

Çünkü bunlar bilinmemektedir.

Bu çalışmada Süleyman Tapınağı'ndan sık sık söz edildi ama bir kez de bunu doğrudan Masonluk ile bağlantılı olmak üzere irdeleyelim.

Masonlukta Süleyman Tapınağı

Masonluğun geleneksel öğretisinde, "Yahudi, Grek ve Hıristiyan karışımı" olarak nitelenebilecek birtakım öğeler, alıntılar, esinlenmeler vardır.

Aslında, bu çalışmada anlatılanlar göz önünde tutulunca, Masonluktaki bu öğelerin belirlenip ritüellere yerleştirilmesinde, 18. yüzyıl başlarında Stuartistler ile iş birliği eden Siyon Örgütü'nün parmağının olduğu anlaşılmaktadır.

Masonluktaki bu olgu, özellikle İskoç ritlerinde daha belirgindir.

Türkiye'deki masonlar, öteden beri bundan yakınır. Hele Masonluğun *"Yahudi yandaşlığının politik ülküsü"* gibi bir anlamdaki Siyonizm ile bağdaştırılmasından pek rahatsız olurlar.

Fakat Masonluktaki bu batıdan gelme ve öncelikle Hıristiyan etkisi altındaki öğelerin yerine, Müslüman ve Türk karışımı ya da salt ulusal nitelikli öğeler koymak olanağını bulamamışlardır. Öyle bir şey olamaz da çünkü bunun sonucunda ortaya bambaşka nitelikler taşıyan bir Masonluk çıkar; ona "Masonluk" demenin bile ne bir anlamı ne de bir gereği kalır. Olsa olsa ezoterik nitelikli bir diğer paramasonik (Masonluğa benzer) örgüt doğar.

Oysa Türk masonları, Masonluğun evrensel amacını paylaşarak, ilkelerini benimsediklerinden, yeryüzündeki diğer mason örgütleriyle de kardeşçe ilişkiler içinde olmak istediklerinden, Masonluğun her yerde benzer olan öğelerini göz ardı etmemişlerdir. Her neresinden bakarsanız bakın, evrensel bir nitelik taşıması zor öğeleri de birer simge olarak düşünüp, yorumlamaya girişmişlerdir.

Bu elbette çoğunluğu Müslüman olan Türkiye'deki masonların sorunu ve tutumudur, başka ülkelerdeki ve çoğunluğu Hıristiyan olan masonların değil. Gerçi onların arasında da aynı konudan ötürü rahatsız olanlar var ama daha az. Nitekim bu çalışmanın üçüncü kitabının ilk bölümünde Fransa'daki kimi masonların 19. yüzyılın ikinci yarısında yapmış olduğu bir değişikliği görecek, bunu bir "devrim" olarak niteleyeceğiz.

* * *

Masonluğun ritüelik öğretisi kapsamında yer alan önemli öğelerden biri de hiç kuşkusuz Süleyman Tapınağı'dır. Öylesine ki kimilerine göre "Süleyman Tapınağı olmazsa Masonluk başka bir şey olur; Masonluk sayılmaz."

Türkiye'deki masonlardan bir bölümü, çağımızda Masonluğun evrensel nitelikli amaç ya da ülküsünü, tüzük, yönetmelik ve ritüellerinde aşağı yukarı şöyle dile getirir:

"Tüm insanların ve tüm toplumların barış ve mutluluk içinde yaşayacağı bir ülkü (insanlık) mabedinin yapımı."

Kilit sözcük "ülkü (insanlık) mabedi"... Süleyman Tapınağı, bu soyut kavramın simgesidir. Türkiye'deki masonlar bu bağlamda özellikle "mabet" sözcüğünü kullanır; bunun yerine "tapınak" sözcüğünü kullanmaktan özenle sakınırlar.

Bu çalışmada daha önce akılları karıştırmamak ve bu konunun tartışmasını bu aşamaya bırakmak için yapmış olduğumuz bir şey var.

Hep "mason localarının toplantılarını yaptıkları yer" diye bir şeyden söz ettik. İşte masonlar, o toplantı yerine Türkçede **"mabet"** diyor.

Ha öz Türkçe "tapınak" ha Arapça kökenli "mabet"... İkisi de aynı şey!

Fakat masonlara soracak olursanız, "tapınak" sözcüğü doğrudan bir tapınmayı çağrıştırıyor ama "mabet" denilince, bu sözcüğün olağan kullanımındaki ibadet ile bağlantısı yok. Bu kuruma özgü çok değişik bir anlam taşıyor.

Bu iş Türk dilinin mantığına sığar gibi değil ama Türkiye'deki masonlar bunu böyle benimsiyor. Üstelik buna inanıyorlar. Anlaşılan, batı dillerindeki "**temple"** sözcüğünün dilimizde tam karşılığını bulamamışlar. Zaten galiba yok. Kim bilir, belki "kutsal yer" demek daha uygun olabilir ama Türkiye'deki masonlar bunu hiç kullanmamış. Zaten kutsallıktan söz edildiğinde de dönüp dolaşıp bir dinsel inanç sistemine bağlanmak söz konusu olabilir.

Üstelik Türkiye'deki masonlar her ne yaparsa yapsın, gideremedikleri, ritüellerinden bir türlü çıkarıp atamadıkları, üstelik birçoğuna göre sırf yanlış anlamalara yol açabiliyor diye çıkarılıp atılması da gerekmeyen Süleyman Tapınağı orada durdukça, bu sorunun çözümü yok.

Bu böyle sürdükçe, Antisemitistlerin de bu bağlamda pek susacağı yok. Yahudiler birtakım başka ön yargılar ile suçlansa da suçlanmasa da masonlar hep Yahudi yandaşı olmakla suçlanacak… Sanki tarihteki şu varsayımsal Süleyman Tapınağı salt Yahudilere özgüymüş, Hıristiyanlar tarih boyunca o tapınağa Yahudilerden çok daha fazla önem vermemiş gibi...

* * *

Kimi genç masonlar, özellikle şöyle bir tasayı dile getirir:

«Neden Süleyman Mabedi?»

Bu sadece Türkiye'deki genç masonların ortaya attığı bir soru değil. Şöyle bir araştırılınca, dünya çapında daha birçok yerde bu sorunun ortaya atıldığı görülüyor. Hem de sırf öğrenmek amacıyla değil, sorunun arkasında bir eleştiri, belki bir beğenmezlik, bir hoşnutsuzlukla.

Hıristiyanlar da, şu varsayımsal Süleyman Tapınağı'nın kendi dinsel geleneklerinde Yahudilerden çok daha fazla önemsendiğinin farkında değil.

Üstelik bu, günümüzün ya da yakın geçmişimizin sorusu da değil. Belki de Masonluğun ilk kurulduğu yıllardan bu yana sorulup duruyor.

Ülkemizde pek iyi bilinen bir fıkra vardır. İşte, şimdi onun tam sırası.

"Bir adam tanımadığı bir çarşıda dolaşırken bir dükkânın vitrininde bir antika saat görür. Çok da meraklıdır antika saatlere. Dükkâna girip fiyatını sorar.

Yanıt:

- *Biz saatçi değiliz ki… Biz sünnetçiyiz.*
- *Peki o zaman vitrine niçin saat koydunuz?*
- *Ne koysaydık?"*

Espri bir yana, eğer eleştiri olumluysa, buna bir seçenek, bir çözüm de getirmek gerekir.

Bu sorunun, deneyimli masonlarca verilen birtakım klâsik yanıtları var. Örneğin;

«Çünkü tarihte ilk kez dinler ve inançlar arasında ayırım gütmeksizin tüm dinlerden ve tüm inançlardan olanlar için yapılmış olan tek tapınak Süleyman Mabedi'dir. Bundan sonra hiçbir tapınak, evrensel olarak böyle birleştirici bir tutumla yapılmamıştır.»

Geçiniz!...

Süleyman Tapınağı'nın, eğer tarihte gerçekten yapılmışsa, hangi "tüm inançtan olanlar" için olduğunu gördük. Yukarıdaki açıklama, ancak tarihi göz ardı edip, konuyu çağımızın koşulları altında simgesel dille yorumlamak olur.

O sorunun yanıtı şöyle verilse, belki çok daha doğru:

«Mason localarında uygulanan ritüeller, özgün olarak Siyon Örgütü'nün amaç ve ilkeleri doğrultusunda düzenlenmiş olduğu için.»

Çok mu iddialı oldu?

Belki şöyle bir yanıt gerçeğe daha yakın olur:

«Tarihte, 10. yüzyılda Kudüs'te Hz. Süleyman'ın ulu bir tapınak yaptırmış olduğu sadece Tevrat'ta geçer. Gerek bilimsel tarih gerek arkeoloji bunu doğrulamıyor. Fakat dinsel gelenek uyarınca Hıristiyan dünyasında bunun tarihteki en ulu ve en ünlü tapınak olduğuna inanılmıştır. Avrupalı inşaatçı masonlar da yüzyıllarca nitelikleri bu tapınağa yaklaşabilir yapıtlar vermeye çalışmıştır. Günümüzdeki Masonluk, öğretisindeki simgelerin büyük bölümünü bina inşaatı yapan masonlardan almıştır. Hatta günümüzdeki "spekülatif" denilen Masonluğun, Ortaçağ ve sonrasındaki "operatif" denilen geleneksel bina inşaatı mesleği ve zanaatının devamı olduğu bile kabul edilmiştir. Süleyman Tapınağı, Masonluğun öğretisine işte bu nedenle girmiştir.»

Neresinden bakarsanız bakın, bunun Yahudilikle de Yahudilerin politik ülküsü anlamındaki Siyonizm ile de hiçbir ilgisi yok. Olsa olsa Prieuré de Sion ile bağlantısı kurulabilir.

* * *

Bu kitapta da şu Siyon Örgütü'nden bir türlü kurtulamadık.

Bundan sonra gelecek bir de üçüncü kitap var.

Görünüşe bakılırsa, kurtulamayacağız.

İKİNCİ KİTABIN SONU